3. BETÆNKNING

FRA

FORVALTNINGSKOMMISSIONEN AF 1946

DET ADMINISTRATIVE BIBLIOTEK
Socialministeriets Bibliotek
Slotsholmsgade 10 - København

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN
1948

Indholdsfortegnelse Side 319.

Rettelser:

Side	28	Linie	20	f. o.:	Side	30—31	læs	Side 29—30.
—	37	—	8	- - :	—	14	-	— 15.
—	90	—	6	f. n.:	—	21	-	— 267.
—	91	—	1	f. o.:	—	27	-	— 268.
—	92	—	4	- - :	—	27	-	— 268.
—	93	—	1	f. n.:	—	9—10	-	— 255—56.
—	314	—	25	f. o.:	—	62—63	-	— 105—106.

I. Kommissionens Arbejde siden Afgivelsen af 2. Betænkning.

Efter Afgivelsen af Forvaltningskommissionens 2. Betænkning den 19. December 1947 har de under Kommissionen sorterende Udvalg og Arbejdsudvalg fortsat deres Arbejde, og Behandlingen af en Del af de stillede Opgaver er ført frem til Forelæggelse i Kommissionens Plenum, saaledes at man kan afgive Betænkning om de i de efterfølgende Afsnit omhandlede Forhold.

Efter Aftale mellem Statsministeren og Finansministeren i dennes Egenskab af Kommissionens Formand er der siden Udsendelsen af 2. Betænkning nedsat et særligt Udvalg til Rationalisering og Forenkling af den Kgl. grønlandske Handels Virksomhed i København.

Dette Udvalg er sammensat saaledes:

Departementschef *Wechselmann,* Formand.

Vicedirektør *Eske Brun,* Grønlands Styrelse.

Kontorchef *Magnus Jensen,* Grønlands Styrelse.

Prokurist *Johannes Andersen,* Magasin du Nord.

Disponent *Albert Eriksen,* Nordisk Andelsforbund.

Som Sekretær for Udvalget er beskikket Fuldmægtig *Gerlach Nielsen,* Direktoratet for Vareforsyning.

Endvidere er der som Underudvalg under Kommissionens Udvalg 7 (Decentralisationsudvalget) nedsat et Arbejdsudvalg vedrørende Undervisningsministeriets særlige Forhold. Sammensætningen af dette Udvalg er følgende:

Departementschef *E. Dige,* Formand.

Departementschef *Andr. Møller.*

Kommunaldirektør *Hans Nielsen.*

Sogneraadsmedlem *Jens Jensen.*

Amtmand *P. C. von Stemann.*

Departementschef *Barfod* er beskikket til at deltage i Udvalgets Arbejde for saa vidt angaar Undervisningsministeriets 2. Departement. Fung. Fuldmægtig i Finansministeriet *Leo Nielsen* fungerer som Udvalgets Sekretær.

Forvaltningsnævnets Sekretariat har fortsat sit Arbejde med Gennemgang af en Del Styrelser og Institutioner. Med Hensyn til dette Arbejde henvises til de i Bilag 12 indeholdte Oplysninger.

II. Betænkning vedrørende Statens Hospitalsvæsen.

I. Indledning.

Under Forvaltningskommissionens Overvejelser om en Forenkling af Statstyrelsen er der rejst Spørgsmaal om Muligheden for, at de af Staten drevne Hospitaler samles i et fælles Direktorat.

Til nærmere Undersøgelse af dette Spørgsmaal nedsatte Kommissionens Udvalg 5 den 10. April 1947 et Arbejdsudvalg, hvis Sammensætning var følgende:

Departementschef i Finansministeriet *K. H. Kofoed,* Formand,
Departementschef i Statsministeriet *Andreas Møller,*
Departementschef i Finansministeriet *E. Dige,*
Kontorchef i Indenrigsministeriet *M. J. Clausen* og
Stiftamtmand *J. Pinholt,* Haderslev.

Som Sekretær for Arbejdsudvalget har fungeret Ekspeditionssekretær i Finansministeriet, Frk. *Bodil Andersen.*

Arbejdsudvalgets Indstilling blev derefter behandlet i Udvalg 5, og der blev forhandlet med Repræsentanter for Direktoratet for Statens Sindssygehospitaler, Undervisningsministeriet, Krigsministeriet, Socialministeriet (Direktøren for Særforsorgen) og Justitsministeriet. Man har endvidere samarbejdet med Medicinaldirektøren, medens Forslaget ikke har været forelagt Sundhedsstyrelsen til Udtalelse. Kommissionen ønsker paa det derefter foreliggende Grundlag at fremsætte efterfølgende Redegørelse og Indstilling.

II. Redegørelse for de bestaaende Institutioner.

A. De egentlige Statshospitaler.

Statens Hospitaler er følgende:

1) Rigshospitalet, der administreres af Undervisningsministeriet,
2) Statshospitalet i Sønderborg og
3) Fødselsanstalten i Jylland, der begge sorterer under Indenrigsministeriets Departement.
4) Militærhospitalet, der administreres af Krigsministeriet.
5) Statens Sindssygehospitaler, for hvilke der er oprettet et særligt Direktorat i Indenrigsministeriet.

Forinden Kommissionen gaar ind paa Spørgsmaalet om Hensigtsmæssigheden af at gennemføre en fælles Administration for samtlige Statens Hospitaler, finder man det rigtigt at give en Fremstilling af de enkelte Hospitalers Forhold:

Det bemærkes herved, at de i det følgende opgivne Tal for Driftsudgifter og Gennemsnitsudgift pr. Patientdag er udregnet af de enkelte Styrelser, og at de anvendte

Beregningsgrundlag ikke er helt ensartede, bl. a. fordi man for Rigshospitalets Vedkommende har regnet med Bruttoudgifterne uden Fradrag af Indtægtsbeløb, medens der for Militærhospitalet og Sindssygehospitalerne i Bruttoudgifterne er fradraget Indtægter, bortset fra Refusionsindtægter og Betaling for Kur og Pleje; endelig afviger Beregningerne for Statshospitalet i Sønderborg og Fødselsanstalten i Jylland ogsaa paa en Del andre Punkter fra forannævnte Beregningsgrundlag.

Under Hensyn hertil samt til, at det drejer sig om Institutioner, hvis Indretning og Formaal i flere Henseender er af forskellig Beskaffenhed, kan der ikke af de nedenfor givne Oplysninger om Udgifter, Personale m. v. drages nogen direkte Sammenligning med Henblik paa en Vurdering af Institutionernes Økonomi.

I. Rigshospitalet.

Rigshospitalet har i dets nuværende Form sin Oprindelse i Lov Nr. 43 af 13. Marts 1903 om Opførelse af Bygninger for et Rigshospital m. m., jfr. Lov Nr. 64 af 22. Marts 1907, men dets Tilblivelse ligger i Virkeligheden længere tilbage. Det maa nemlig betragtes som en Afløser af det saakaldte Frederiks Hospital med den dertil knyttede Fødsels- og Plejestiftelse, der havde til Huse i Bredgade og først nedlagdes som Hospital ved Rigshospitalets Aabning.

Det kongelige Frederiks Hospital er oprettet ved allerhøjeste Fundats af 6. August 1756; Grundstenen til Hospitalet nedlagdes i 1752 af Frederik den V. personlig, og samtlige Bygninger opførtes for Kongens egne Midler. Det var en selvejende Institution med en oprindelig meget betydelig Selvstændighed; til dets Drift var henlagt forskellige Indtægter, og det nød en Række særlige Begunstigelser af finansiel og retlig Karakter. Oprindelig var det Hensigten, at Hospitalets Drift skulde foregaa uden særlige Tilskud fra Staten, men allerede fra 1815 blev der ydet Statstilskud til Driften, og dette Tilskud øgedes efterhaanden, og fra 1889—90 dækkede Staten Underskudet paa Hospitalets Drift. — I administrativ Henseende sorterede Hospitalet under Justitsministeriet, indtil Overbestyrelsen ved kgl. Resolution af 30. Juni 1871 henlagdes til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Dette gav Stødet til en Ændring i Hospitalets organisationsmæssige Forhold. Hospitalet var hidtil blevet ledet af en Direktion med Repræsentanter for Stat og Kommune. Antallet af Direktionsmedlemmer var oprindelig 12, men nedsattes senere til 6. Denne Direktion ophævedes pr. 1. November 1882, og i Stedet for kom en under Ministeriet sorterende Enedirektør, der skulde varetage den stedlige Bestyrelse af Hospitalet. Tillige oprettedes et raadgivende Lægeraad, som Direktøren skulde forhandle med i alle Spørgsmaal vedrørende Sygebehandling, Sygeforplejning og Undervisning. — Til dette sidste var Hospitalet ikke oprindelig beregnet, og der findes ikke i Fundatsen Bestemmelser, der sigter til en Benyttelse til et saadant Formaal, ligesom Bygningerne ikke var indrettede dertil; men da det i lange Tider var det eneste større Hospital i København og det eneste, der sorterede under Staten, kom der naturligt en Forbindelse i Stand mellem Hospitalet og Universitetet, og meget tidligt blev det paalagt Overlægerne ved Hospitalet at holde kliniske Forelæsninger og lede praktiske Øvelser for de medicinske studerende paa Hospitalet. I Direktionen sad ogsaa Professorer fra det medicinske Fakultet, og Docenterne var ofte Overlæger ved Hospitalet. — Tilfredsstillende var de undervisningsmæssige Forhold imidlertid ikke ordnet, og det var dette Forhold, der navnlig gav Anledning til Hospitalets Henlæggelse under Undervisningsministeriet.

Den kongelige Fødsels- og Plejestiftelse oprettedes ved samme Fundats som Hospitalet og var oprindelig en Afdeling af dette. I 1785 fik den sin egen Bygning ved Siden af Hospitalet. Den havde i den største Del af Tiden indtil 1882 sin særlige Direktion, men

henlagdes fra dette Tidspunkt under Hospitalets Direktør (og Lægeraad), sorterende under Undervisningsministeriet.

De over 100 Aar gamle Bygninger i Bredgade var allerede ved Hospitalets Overgang til Undervisningsministeriet i 1871 for smaa og umoderne samt uhensigtsmæssige til Hospitalets Drift, i Særdeleshed naar der hertil var knyttet en stigende Undervisningsvirksomhed, og dette Forhold forværredes selvsagt i den følgende Tid. — Det blev derfor nødvendigt at skride til en Udvidelse af Hospitalet, enten paa dets daværende Beliggenhed eller ved Opførelse af nye Bygninger andetsteds. — Herom blev der i 1888—89, 1889—90, 1890—91 og 1891—92 hvert Aar fremsat Lovforslag, men intet af disse naaede til 2. Behandling, bl. a. paa Grund af Betænkelighed overfor de store Omkostninger. I Samlingen 1900—1901 blev der paany fremsat Lovforslag, der heller ikke blev gennemført, og først i Samlingen 1902—03 lykkedes det at gennemføre et Forslag til Lov, den ovennævnte Lov Nr. 43 af 13. Marts 1903. Herefter opførtes Hospitalsbygningerne paa Blegdamsfælleden og uden væsentlig Udgift for Staten, idet Kommunitet udredede 2 Mill. Kr., og noget over 5 Mill. Kr. tilvejebragtes af Frederiks Hospital og Fødselsstiftelsen. — Opførelsestiden var beregnet til 6 Aar, og Hospitalet fik Navnet Rigshospitalet.

Rigshospitalet blev indviet den 3. September 1910. — Gennem en længere Aarrække blev der ikke foretaget Udvidelser paa Rigshospitalets Grund — Hospitalet fik ved Opførelsen af Københavns Militærhospital paa Tagensvej Adgang til at anbringe en neuromedicinsk og en neurokirurgisk Afdeling i Militærhospitalets Bygninger —, men i 1934 aabnedes en psykiatrisk Afdeling, i 1935 en ny radiologisk Afdeling og i 1944 en børnepsykiatrisk Afdeling. — Grundarealets samlede Størrelse er 120 856 m^2 og det bebyggede Areals Størrelse nu 32 035 m^2. Ejendomsskylden er 17 400 000 Kr. og Grundværdien 3 824 600 Kr. (heri indbefattet Grundværdien for Fysiologisk Institut ca. 300 000 Kr.). Brandforsikringssummen for Bygninger er 16 488 200 Kr., og Inventarets Værdi er ansat til 3 959 907 Kr.

Rigshospitalet har — inclusive de 2 Afdelinger paa Militærhospitalet — ialt 17 Afdelinger, heraf 2 Fødeafdelinger, med tilsammen 1 340 Sengepladser; paa Fødeafdelingerne er der desuden Plads til ca. 150 spæde Børn. — Til Fødeafdelingerne er knyttet — foruden Svangreafdelingen — den obstetriciske Poliklinik, den gynækologiske Konsultationsstue og Konsultationen for svangre. Desuden findes 10 Polikliniker, Røntgenklinik, Bade- og Massageklinik samt Apotek — Laboratorier er tilknyttet de enkelte Afdelinger.

Hospitalet ledes af en Direktør med Assistance af Kontorchef, Forvalter og Maskinmester for henholdsvis Kontorerne, Forvaltningen og Maskinafdelingen. Samtlige Overlæger og Klinikchefer danner Lægeraadet (Regulativ 20. August 1892), der er berettiget til at fremkomme med Indstillinger til Direktøren, og som skal udtale sig om de Sager, der forelægges det af Direktøren eller højere Myndighed gennem ham.

Personalets Størrelse pr. 31. Marts 1947:

I Kontorerne (Administrationen) foruden Direktøren 34.

Forvaltningen: Kontor m. v. 10, Opsyn og Vagt 13, Køkken og Husholdning 17, Vaskeri m. m. 42, Rengøring 235, Haandværkere 14, Gaard og Have, herunder Portører og Husmedhjælpere 201, ialt 532.

Maskinafdelingen: 58.

Hospitalets tekniske Drift har altsaa tilsammen et Personale paa 625 Personer.

Af Læger findes 118, heraf 13 Overlæger, 1 Prosektor og 4 Klinikchefer. Endvidere 715 Sygeplejersker, 86 Jordemødre, alt incl. Elever. Til Røntgenklinikken er knyttet et Personale paa 9 Personer, til Bade- og Massagekliniken 17 Personer, og desuden findes af Auditorieassistenter, ikke-videnskabelige Medhjælpere m. m. ialt 59. Endelig er der paa

Apoteket 9 Personer. — Tilsammen Læge- og Sygeplejerskepersonale m. v.: 1 013 Personer. — Desuden er 11 Personer knyttet til Gudstjenesten.

Hospitalets samlede Personale bliver herefter 1 649 Personer.

Ifølge Hospitalets Beretning for 1945—46 blev der paa selve Hospitalet behandlet 17 562 Patienter med 391 958 Sygedage. — Gennemsnitsvarigheden for hver Patient var 22,32 Dage, og det daglige Gennemsnit af Patienter var 1 073,86 mod det normerede Sengetal paa 1 132. — Paa Fødeafdelingerne blev behandlet 4 503 Patienter med 49 380 Sygedage. — Gennemsnit for hver Patient 10,97 Dage og Gennemsnitsantal af Patienter 135,29 daglig mod normeret Antal Senge 176. — Paa Afdelingerne har derhos opholdt sig 4 052 Børn i 41 122 Dage, eller gennemsnitlig 10,15 Dage. Daglig var der gennemsnitlig 112.66 Børn. — Afdelingen for svangre havde 722 Patienter med 8 614 Sygedage, eller gennemsnitlig 11,93 Dage. — Det daglige Gennemsnitsantal af Patienter var 23,60 mod normeret Sengeantal 32.

For saa vidt angaar Konsultationerne paa Poliklinikerne haves ingen tilsvarende Tal.

Rigshospitalets samlede Driftsudgifter udgjorde i 1946—47 15 378 388 Kr. — En efter visse faste Principper foretaget Beregning opgør Udgiften til 31 Kr. pr. Patient pr. Dag.

2. Statshospitalet i Sønderborg.

Statshospitalet blev oprettet i Henhold til Lov Nr. 537 af 10. September 1920, idet det tidligere Marinehospital i Sønderborg samt den ved dette liggende Vandafhærdnings- og Destruktionsanstalts Bygninger blev omdannet til et civilt Hospital,foreløbig bestaaende af en medicinsk og en kirurgisk Afdeling, der blev aabnet den 1. April 1921. I 1928—29 opførtes en Sygeplejerskebygning og en Badeafdeling, og i Aarene 1934—42 anvendtes ialt 4,2 Mill. Kr. til Byggearbejder, herunder en ny kirurgisk Afdeling og en ny Røntgenafdeling.

Grundarealets Størrelse er 66 825 m^2 og det bebyggede Areal 9 056 m^2, Ejendomsskylden er 2 846 000 Kr., heraf Grundskyld 141 700 Kr. Værdien af teknisk Materiale, Anlæg og Inventar er 1 955 570 Kr. Statshospitalets Brandforsikringssum andrager 4 413 570 Kr.

I Sommeren 1933 blev der mellem Indenrigsministeriet, Sønderborg Amtsraad, Sønderborg Byraad og Augustenborg Byraad indgaaet Overenskomst om Driftsfællesskab mellem Statshospitalet og Amtssygehuset i Sønderborg — bortset fra Amtssygehusets epidemiske Afdeling — foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar fra 1. April 1934 at regne. Ved Tillæg til Overenskomsten er denne senere blevet forlænget til 31. Marts 1948, og Indenrigsministeriet har over for de interesserede Kommuner rejst Spørgsmaalet om Overenskomstens Forlængelse indtil Udgangen af Marts 1953.

Ifølge Overenskomsten drives begge Sygehuse af Staten under eet (bortset fra Epidemiafdelingen). Ejendomsretten over de 2 Sygehuse forbliver hos de hidtidige Ejere. Forrentning og Afskrivning paa Bygninger, Renter af og Afdrag paa Laan samt faste Ejendomsskatter holdes uden for Fællesskabet. Om ekstraordinære Inventar- og Bygningsudgifter træffes Aftale i hvert enkelt Tilfælde. Som Bidrag til Fællesdriften udreder de interesserede Kommuner et aarligt Beløb, der fastsættes til 48 223 Sygedage multipliceret med Gennemsnitstallet af Driftsudgifterne pr. Sygedag ved en Række større kommunale Sygehuse.

Ifølge det af Indenrigsministeriet den 27. August 1935 udfærdigede Regulativ (med Tillæg af 17. Januar 1945) for det udvidede Statshospital i Sønderborg bestaar dette af 4 Afdelinger, nemlig en kirurgisk Afdeling, en medicinsk Afdeling, hvortil er knyttet en

medicinsk Undersøgelsesstation, en gynækologisk-obstetricisk Afdeling og en Afdeling for Røntgenundersøgelse og -behandling. Overlægen ved den gynækologisk-obstetriciske Afdeling er ansat ved Amtssygehuset, medens de 3 øvrige Overlæger er normeret som Statstjenestemænd.

Der er til Hospitalet knyttet 3 Laboratorier, men ikke Kliniker eller Apotek.

Hospitalet ledes af en Bestyrelse, bestaaende af Amtmanden over Aabenraa-Sønderborg Amt som Formand samt 2 af Indenrigsministeren valgte Medlemmer. Overlægerne og Hospitalsforvalteren kan tilkaldes til Møderne og deltager da i Forhandlingerne, dog uden Stemmeret.

Personalet bestaar af:

a) Administration: 13 Personer (heraf 1 ved Amtssygehuset).
b) Lægepersonale og Laboratoriepersonale: 21 + 5 Personer (heraf 5 + 1 ved Amtssygehuset).
c) Sygeplejepersonale: 171 Personer (heraf 56 ved Amtssygehuset).
d) Forplejning, Rengøring m. v.: 132 Personer (heraf 28 ved Amtssygehuset).
e) Teknisk Personale: 8 Personer (heraf 1 ved Amtssygehuset).

Ialt 350 Personer, heraf 92 ved Amtssygehuset.

Gennemsnitsbelægningen har i 1946—47 været 328,9 Patienter pr. Dag + 21,9 Spædbørn.

Antallet af Patientpladser udgør 359, hvortil kommer 24 Pladser for Spædbørn.

Driftsudgifterne for Finansaaret 1946—47 har — bortset fra Pensionsbidrag, overordentlige Bygningsudgifter, Forrentning, Afskrivning og Luftværnsudgifter — andraget 2 595 072 Kr., hvilket svarer til 20,33 Kr. pr. Sygedag incl. Spædbørn og 21,69 Kr. pr. Sygedag excl. Spædbørn.

3. Fødselsanstalten i Jylland.

Fødselsanstalten, der er oprettet i Henhold til Lov Nr. 134 af 27. Maj 1908, blev taget i Brug den 9. Oktober 1910. Der er siden foretaget forskellige Udvidelser, bl. a. Opførelse af en Afdeling for svangre og en Tilbygning for Barselpatienter og gynækologiske Patienter. Grundarealets Størrelse er 27 889 m^2 og det bebyggede Areal 3 569 m^2. Ejendomsskylden og Grundværdien er henholdsvis 1 605 000 Kr. og 270 000 Kr. Bygningerne og Inventaret er i Stats-Brandforsikringsfonden indtegnet for henholdsvis 1 870 341 Kr. og 105 000 Kr.

Anstalten har 5 Afdelinger med Plads til ialt 139 Kvinder og 93 Børn, nemlig Barselafdeling med Plads til 69 Kvinder og et tilsvarende Antal Børn, Afdeling for Kvindesygdomme med 21 Senge, Afdeling for svangre med 40 Senge, Børneafdeling med Plads til 9 Mødre og 24 Børn og Fødeafdeling med 8 Fødestuer. Endvidere findes Laboratorium til egne Undersøgelser, medens der ikke til Anstalten er knyttet Kliniker eller Apotek. Ifølge det af Indenrigsministeriet under 30. Marts 1939 udfærdigede Regulativ bestyres Fødselsanstalten under Sundhedsstyrelsens Overtilsyn af Overlægen.

Personalet bestaar af:

1) Administrationen (foruden Overlægen): 5 Personer.
2) Læge- og Laboratoriepersonale (foruden Overlægen): 3 + 1 = 4 Personer.
3) Sygeplejepersonale: 81 Personer.
4) Forplejning, Rengøring m. v.: 58 Personer.
5) Teknisk Personale: 1 Maskinmester.

Ialt — inclusive Overlægen —: 150 Personer.

I 1946 fødtes paa Anstalten 1 982 Børn. Gennemsnitsbelægningen var 127 voksne og 86 Børn. Endvidere var der ca. 400 ambulante Behandlinger og Konsultationer.

Driftsudgifterne var i 1946—47: 1 138 275 Kr., hvilket svarer til 24,93 Kr. pr. voksen Patient pr. Dag.

Fødselsanstalten modtager svangre og fødende, uanset om de er gifte eller ugifte, og uanset hvor de er hjemmehørende. Endvidere kan i den Udstrækning, Pladsforholdene tillader det, modtages Patienter med Kvindesygdomme, til hvis Behandling Hospitalsindlæggelse er nødvendig.

Institutionens Benyttelse i den lægevidenskabelige Undervisning bestaar i, at der hver Maaned modtages 5 medicinske Kandidater til obligatorisk Kursus i Obstetrik.

4. Militærhospitalet.

Militærhospitalet paa Tagensvej blev opført i Henhold til Lov Nr. 173 af 17. Maj 1916 til Afløsning af det gamle Garnisonssygehus i Rigensgade og taget i Brug i Oktober Maaned 1928. Hospitalet blev indrettet til 229 Sengepladser, hvilket oprindelig var passende til Formaalet. Den ved Hærloven af 7. August 1922 gennemførte Reduktion af de indkaldte Styrker begrænsede imidlertid Kravene til Hærens Sygevæsen i København. I 1924 og 1925 var Hærens Patienter saaledes kun gennemsnitlig henholdsvis 141 og 165, og under Hensyn hertil maatte det anses for økonomisk uforsvarligt at anvende det nye Garnisonssygehus alene til disse Patienter.

Til Brug for Flaadens Patienter var i 1914—15 opført et nyt Marinehospital, jfr. Lov Nr. 122 af 29. April 1913, beliggende i Prinsessegade paa en til Søkvæsthuset hørende Grund. Hospitalet havde Plads til 103 Patienter, men da Antallet af Marinens syge i 1924 og 1925 kun var gennemsnitlig henholdsvis 50 og 45, var ogsaa dette Hospital for stort til Formaalet.

Spørgsmaalet om Anvendelse af det nye Garnisonssygehus blev herefter i 1926—27 gjort til Genstand for Overvejelse i det af Indenrigsministeriet den 13. November 1924 nedsatte Udvalg angaaende Administrationen af Statens faste Ejendomme. Der blev af Rigshospitalet fremsat Ønske om, at det nye Garnisonssygehus — saafremt det ikke skulde anvendes til militære Patienter — blev overdraget til Rigshospitalet, der havde stor Trang til Udvidelse, idet man særlig savnede en Afdeling for Nervesygdomme.

I Overensstemmelse med den i Udvalgets Betænkning af 30. Juni 1927 indeholdte, af et Flertal afgivne Indstilling blev der truffet en Ordning, hvorefter Garnisonssygehuset paa Nørrefælled skulde benyttes til saavel Hærens som Flaadens Patienter, idet der blev givet Rigshospitalet Adgang til at anbringe en neuromedicinsk og en neurokirurgisk Afdeling i Militærhospitalets Bygninger.

Hospitalet paa Nørrefælled blev herefter taget i Brug som Militærhospital i Oktober Maaned 1928. Efter at der senere er foretaget forskellige Nybygninger og Udvidelser, omfatter Hospitalet 8 Afdelinger, hvoraf een er identisk med Rigshospitalets Nerveafdelinger (se dette). Desuden findes Røntgenklinik, Klinik for Øjensygdomme, for Øre-, Næse- og Halssygdomme og for Hud- og Kønssygdomme samt en fysiurgisk Klinik og en Tandklinik. Til Hospitalet hører et Apotek og et Laboratorium samt Hærens Sanitetsdepot med Forbindsstoffabriken.

Grundarealets Størrelse er 57 794 m^2 og det bebyggede Areal 11 591 m^2. — Ejendomsskylden er 4 410 000 Kr. og Grundværdien 1 387 000 Kr. — Brandforsikringssummen udgør 5 759 800 Kr. — Inventarets Værdi er ansat til 1 356 166 Kr.

Hospitalet ledes af en Direktion, der bestaar af 3 Medlemmer, nemlig Hospitalets Direktør, 1 Medlem fra Krigsministeriet og 1 Medlem fra Undervisningsministeriet. —

Lægeraadet bestaar af Hospitalets Overlæger. — Om fornødent tilkaldes Overlægerne ved Rigshospitalets Nerveafdelinger.

Der er ved Militærhospitalet — foruden Direktøren — ansat følgende Personale:

a) Administration: 12 Personer.
b) Læger, Apotekere og Laboranter: 19 + 9 + 7 = 35 Personer.
c) Sygeplejersker: Noget skiftende efter Belægningen, ordinært ca. 210 (24 Sygeplejersker paa Rigshospitalets Nerveafdelinger).
d) Forplejning og Rengøring m. v.: ca. 200 Personer. — Bygningerne m. v. vedligeholdes af Hærens Bygningstjeneste.
e) • Teknisk Personale: 10 Personer.

Det samlede Personale udgør altsaa ialt ca. 468 Personer. Gennemsnitsbelægningen i 1946—47 har været 510 Patienter pr. Dag. Antallet af Patientpladser udgør 550.

Driftsudgifterne har i 1946—47 været 4 864 108 Kr., hvilket svarer til 27,05 Kr. pr. Patient pr. Dag.

Ifølge en mellem Militærhospitalet og Københavns Kommune indgaaet Overenskomst har Kommunen Adgang til at indlægge civile Patienter (Kvinder) i den Udstrækning, Pladsforholdene tillader det, dog normalt ikke udover et Antal af 30.

Hospitalet benyttes ikke i den lægevidenskabelige Undervisning.

5. Statens Sindssygehospitaler.

I Henhold til Lov Nr. 46 af 7. Maj 1884 „om Udgifter ved Sindssygevæsenet og om Oprettelse af en Anstalt for Sindssyge i Fyen" overtog Staten fra 1. April 1884 at regne Sindssygeanstalterne ved Aarhus og Vordingborg samt i Viborg, hvilke 3 sidste Anstalter var blevet opførte, for Viborgs Vedkommende indrettet, i Henhold til Plakat af 3. Oktober 1847 samt Lov af 16. Februar 1856 (begge Aarhus), Lovene af 20. August 1853 og 3. April 1868 (Vordingborg) samt 4. Maj 1875 (Viborg).

1884-Loven forudsatte iøvrigt, at ogsaa Københavns Kommunes Sindssygeanstalt, Set. Hans Hospital ved Roskilde, skulde overtages af Staten, senest inden 1894, men Enighed om Vilkaarene for Overtagelse kunde ikke opnaas inden den i Loven angivne Tidsfrist.

Inden Staten saaledes overtog Sindssygeanstalterne udenfor København, var Forholdet det, at de med Anstalternes Opførelse, Indretning og Drift forbundne Udgifter blev søgt bevilget enten ved særlig Lov, jfr. de anførte Love, eller ved de aarlige Finanslove, men samtlige de paagældende Udgifter fordeltes da af Staten paa alle Kommuner udenfor København. I Perioden indtil 1884 var Anstalternes Drift altsaa ogsaa forestaaet af Staten, og Forskellen for den enkelte Kommune før og efter 1884 Lovens Ikrafttræden var kun den, at Kommunerne før 1. April 1884 skulde betale hele Driftsunderskudet, efter 1. April 1884 alene den Takst, der da fastsattes for de ikke selvbetalende sindssyge.

Sindssygeanstalterne sorterede under Justitsministeriet, der da var øverste Sundhedsmyndighed, men bestyredes iøvrigt af lokale Direktioner paa 3 á 4 Medlemmer, med Hospitalets Overlæge som Formand.

I Henhold til Lov Nr. 262 af 6. Maj 1921 om Overbestyrelsen af Statens Sindssygehospitaler oprettedes under Justitsministeren en Stilling som Direktør for Statens Sindssygehospitaler. Som nævnt foran havde Sindssygehospitalerne hidtil stedse sorteret under Justitsministeriet, men kun som Enkeltanstalter, idet der ingen Forbindelse var overhovedet mellem de enkelte Sindssygehospitaler indbyrdes. Indenfor det økonomisk-administrative Omraade fandt ingen Udveksling af Erfaringer eller en Koordinering af Maalene

Sted, og ej heller var der i Realiteten nogen væsentlig personlig Kontakt mellem Sindssygehospitalerne og det paagældende justitsministerielle Kontor. Ved Direktoratets Oprettelse tilsigtede man saaledes opnaaet dels en Centralisering af Hospitalerne, saaledes at disse i økonomisk Henseende, derunder med Hensyn til Udnyttelse af tilstedeværende Pladser, kom til at arbejde paa Linie, dels Etableringen af en Styreform, der, i Modsætning til den da praktiserede departementale, kunde tage et selvstændigt Initiativ.

Loven af 6. Maj 1921 hviler paa en af „Den i Medfør af Lov Nr. 49 af 13. Marts 1908 nedsatte Kommission til at forberede en Omordning af Statens civile Sundhedsvæsen" i 1920 afgivet Betænkning (det vil sige Medicinalkommissionens Betænkning X). I denne Betænkning, der pag 7 til 9 anfører de i foregaaende Stykke nævnte Argumenter for Direktoratets Oprettelse, stilledes der iøvrigt Forslag om, at det gjordes muligt for Ministeriet under en Hospitalsadministration som den for Sindssygevæsenet foreslaaede „at samle ikke blot Statens Sindssygehospitaler, men ogsaa efterhaanden dens Epileptikeranstalter og Aandssvageanstalter, eventuelt ogsaa Statshospitalet i Sønderborg, Fødselsanstalten i Aarhus og andre under Justitsministeriet hørende Hospitaler og Anstalter af lignende Art, som man i Fremtiden maatte ønske henlagt dertil".

Kommissionens herhenhørende Forslag resulterede i, at der i § 10 i Loven af 6. Maj 1921 om Overbestyrelsen af Statens Sindssygehospitaler m. v. blev optaget følgende Bestemmelse:

„Foruden Statens Sindssygehospitaler kan andre under Justitsministeriet hørende Helbredelses- eller Plejeinstitutioner, der ejes af Staten, eller hvis Drift er underkastet Statskontrol, inddrages under denne Lovs Bestemmelser".

Denne Paragraf er ikke hidtil blevet bragt i Anvendelse.

Ved kgl. Resolution af 23. April 1924 blev Sager vedrørende Statens Sindssygehospitaler henlagt fra Justitsministeren til Socialministeren, og da Socialministeriet nedlagdes i Henhold til kgl. Resolution af 14. December 1926, henlagdes Sindssygevæsenet til det samtidig oprettede Ministerium for Sundhedsvæsen. Ved kgl. Resolution af 30. April 1929 henlagdes endelig Direktoratet for Statens Sindssygehospitaler med derunder hørende Sager under Indenrigsministeren.

Siden Direktoratets Oprettelse er Sindssygehospitalerne i Vedsted og i Augustenborg taget i Brug og alle Statens Sindssygehospitaler tillige blevet udvidet, medens større Moderniseringsarbejder er udførte paa Sindssygehospitalerne ved Aarhus og i Vordingborg. I Henhold til Lov Nr. 205 af 4. Juni 1947 er der nu truffet Bestemmelse om, at der skal opføres et nyt Sindssygehospital i Brønderslev, hvorhos Sindssygehospitalet i Viborg skal underkastes en gennemgribende Ombygning og Modernisering, samtidig med at der ved Sindssygehospitalet ved Aarhus skal opføres en børnepsykiatrisk Afdeling. Det Udvalg, der udarbejdede den til Grund for Loven af 4. Juni 1947 liggende Betænkning, har iøvrigt i Juli 1945 afgivet en anden Betænkning vedrørende Hospitaliseringen af sindssyge, hjemmehørende øst for Storebælt, i hvilken Betænkning man stiller Forslag om Opførelse af et nyt Sindssygehospital i Nordsjælland samt Forslag om en Modernisering af Sindssygehospitalerne i Nykøbing Sj. og Vordingborg. Et Udvalg har for Tiden Forholdene vedrørende Hospitaliseringen af sindssyge, hjemmehørende i det sydlige Jylland og paa Fyen, under Overvejelse, og det maa forventes, at der i hvert Fald af Udvalget vil blive stillet Forslag om en gennemgribende Modernisering af Sindssygehospitalet i Middelfart.

Under Statens Sindssygevæsen sorterer nu 7 Sindssygehospitaler, ved Aarhus, i Vordingborg, Viborg, Middelfart, Nykøbing Sj., Vedsted og Augustenborg samt 4 egentlige

Plejehjem, nemlig Raarnosegaard og Dalstrup, der sorterer under Sindsygehospitalet ved Aarhus, Visborggaard under Sindssygehospitalet i Viborg og Hvedholm Plejehjem under Sindssygehospitalet i Middelfart.

Herudover har Direktoratet Tilsynet, herunder ogsaa i økonomisk-regnskabsmæssig Henseende, med 4 amtskommunale Sindssygeanstalter.

De egentlige Stats-Sindssygehospitaler med Plejehjem raader over et samlet Areal paa 258,23 Hektar. Ejendommene er samlet til Ejendomsskyld vurderet til 27 268 100 Kr., heraf til Grundskyld 1 547 700 Kr.

Antallet af Afdelinger paa samtlige Sindssygehospitaler og Plejehjem udgør 217, hvortil kommer 16 Specialafdelinger, saaledes en særlig Observationsafdeling ved Sindssygehospitalet i Viborg samt et adskilt Plejehjem med 4 Afdelinger ved samme Hospital, en Tuberkuloseafdeling med 3 Underafdelinger samt en Tyfusbacilbærerafdeling med 2 Underafdelinger ved Sindssygehospitalet i Middelfart, og ved Sindssygehospitalet i Nykøbing Sj. en speciel medicinsk Afdeling samt den særlige Sikringsanstalt med 4 Afdelinger. Herudover har hvert enkelt Sindssygehospital et Laboratorium og 1 Tandklinik.

Paa Sindssygehospitalet ved Aarhus undervises medicinske Studenter i Psykiatri. Overlægen dèr er Professor ved Aarhus Universitet. Til Sindssygehospitalet ved Aarhus er iøvrigt knyttet et hjernepatologisk Institut.

Pr. 1. Oktober 1947 var det normerede Antal Patientpladser paa Statens Sindssygehospitaler ialt 5 810.

Paa samme Tid var der faktisk anbragt ialt 928 Patienter i kontrolleret Familiepleje under Statens Sindssygevæsen. I den kontrollerede Familiepleje anbringes kun Patienter, der forinden har været til Behandling paa et Sindssygehospital, men hvor det findes ønskeligt forinden Udskrivningen at anbringe de paagældende Patienter i særligt udpegede Hjem, for at de under Familieplejeopholdet kan vænne sig til de friere Forhold udenfor Sindssygehospitalerne. Tilsynet med Familieplejehjemmene og med de der anbragte Patienter maa derfor være effektivt. Tilsynet varetages af vedkommende Hospitals Overlæge, der mindst en Gang aarligt skal tilse hvert enkelt Hjem, af en Afdelingslæge eller en særlig som tilsynsførende ansat Læge, der mindst en Gang maanedligt skal tilse Patienterne, samt af en sygeplejerskeuddannet Person.

Ved Socialministeriets Bekendtgørelse af 8. April 1926 ophævedes de fornævnte Direktioner for de enkelte Sindssygehospitaler. Den paa hvert Sindssygehospital ansatte Overlæge er efter Direktionernes Ophævelse Hospitalets øverste stedlige Myndighed. Overlægens Bestemmelser er afgørende i alle Spørgsmaal, der angaar Patienternes Behandling og Pleje. Den paa hvert Sindssygehospital ansatte Hospitalsinspektør varetager paagældende Hospitals daglige Forvaltning og Økonomi. Hospitalsinspektøren er Overlægens Bestemmelser undergivet i alt, hvad der har Indflydelse paa Patienternes Behandling eller deres Velbefindende, jfr. §§ 6 og 10 i Fællesregulativet for Statens Sindssygehospitaler af 1. Oktober 1915 med senere Ændringer.

Inclusive Hospitalsinspektøren er der paa det enkelte Sindssygehospitals Kontor ansat fra 4 til 8 Personer, hvortil kommer 1 Kontormedhjælper hos hver Overlæge. Under Gruppen „Administrationspersonale" er under Sindssygevæsenet ansat ialt 90 Personer, inclusive Forstanderinderne og Assistenterne paa Plejehjemmene, der iøvrigt med en Undtagelse er sygeplejeuddannede, samt 29 andre, f. Eks. Arbejderformænd, Chauffør, Hospitalsarbejdere og lign.

Lægepersonalet bestaar af 7 Overlæger, 19 Afdelingslæger, 14 2. Reservelæger og 13 Lægekandidater. Hertil kommer 4 Konsulenter og 1 lægevidenskabelig Assistent samt 4 tilsynsførende Læger ved Plejehjemmene.

Under Gruppen Lægepersonale er ialt ansat 69 Personer.

Under Gruppen Plejepersonale, eksklusive de under Administrationsgruppen opførte Forstanderinder og Plejehjemsassistenter, er ansat ialt 1 828 Personer, heraf 24 Oversygeplejersker, 225 Afdelingssygeplejersker og 847 Sygeplejersker. Herudover er ansat 190 Plejeassistenter og 489 Plejere og Plejersker samt paa de 3 Plejehjem for Kvinder 51 Opsynspiger.

Under Gruppen Køkkenpersonale er ansat ialt 173 Personer og under Gruppen Vaskeripersonale ialt 174.

Rengøringspersonalet bestaar af 479 Personer.

Maskinpersonalet bestaar ialt af 61 Personer.

Haandværkergruppen bestaar af 34 Personer, og under Gartneripersonalegruppen er ansat 55.

Antallet af Portnere og Vægtere udgør 25.

Under Gruppen „Patienters Beskæftigelse" er ansat 14 Personer.

Under Gruppen „Gudstjenesten" er ansat 22 Personer.

Antallet af helaarsbeskæftigede under Statens Sindssygevæsen udgør herefter 3 009 Personer eksklusive de under Gruppen „Gudstjenesten" nævnte 22 Personer.

Gennemsnitsbelæget var i Finansaaret 1946—47 ialt for alle Hospitaler og Plejehjem 5 678,83. Naar dette Tal er lavere end det normerede Sengetal, skyldes det, at enkelte Afdelinger i Perioder har maattet holdes midlertidigt lukkede paa Grund af Personalemangel.

Det gennemsnitlige Antal forplejede pr. Dag (Patienter og Funktionærer, excl. Familieplejen) udgjorde i Finansaaret 1946—47: 6 594,25.

Gennemsnitsbelæget i 1946—47 for Familieplejen var 970,74.

Antallet af Sygedage i Finansaaret 1946—47 udgjorde ialt 2 427 103.

De samlede Driftsudgifter i Finansaaret 1946—47 udgjorde 28 863 602,41 Kr.

Gennemsnitsudgiften pr. Patient pr. Dag har udgjort: 1937—38: 4,65. 1938—39: 4,91. 1939—40: 5,17. 1940—41: 5,76. 1941—42: 6,84. 1942—43: 7,25. 1943—44: 8,05. 1944—45: 9,05. 1945—46: 10,04. 1946—47: 11,89 Kr.

Medregnes Udgifterne til Direktoratets Drift 189 819,38 Kr. (her er et Beløb stort 59 346,37 Kr. til Ingeniør og Arkitekt for Udarbejdelse af Planer til det nye Sindssygehospital i Brønderslev udeladt) bliver Gennemsnitsudgiften pr. Patientdag 11,97 Kr. i Finansaaret 1946—47, d. v. s., at Direktoratetsudgifterne alene paavirker Gennemsnitsudgiften pr. Patientdag med 8 Øre.

Ser man bort fra Familieplejen, bliver Gennemsnitsudgiften pr. Patient pr. Dag i Finansaaret 1946—47 i Stedet for 11,89 Kr. 13,25 Kr., og lægges Direktoratets Udgifter alene til dette sidste Tal, bliver Gennemsnitsudgiften 13,34 Kr. pr. Dag.

Normalt regnes indenfor Sindssygevæsenet alene med det førstanførte Gennemsnitstal, for Finansaaret 1946—47 11,89 Kr., idet det er vanskeligt med tilnærmelsesvis Nøjagtighed at opgøre Familieplejeudgifterne, da en Del af disse i Virkeligheden ikke kan udskilles fra Sindssygehospitalernes Driftsudgifter. Gennemsnitstallet 13,25 Kr., jfr. foran, skulde derfor være noget lavere, hvis man vilde søge nøjagtigt fastslaaet, hvad Gennemsnitsudgiften pr. Patient pr. Dag alene paa Hospitalerne og Plejehjemmene udgør. Naar imidlertid ogsaa Gennemsnitstallene 13,25 Kr. og 13,34 Kr., se foranstaaende Stykke, nævnes, er det alene for at vise, hvilken omtrentlig Indflydelse det vil faa, om man ser bort fra Familieplejen.

B. Statskontrollerede Hospitalsinstitutioner.

1. Finseninstitutet og Kysthospitalet paa Refsnæs.

Finseninstitutet er startet paa privat Initiativ og er fremdeles en selvejende Institution. Det hedder herom i de nugældende Statuter af November 1946:

„Finseninstitutet er en Stiftelse, der under Kontrol og Medvirken af Staten selv forvalter sine Ejendomme og øvrige Midler efter nedenstaaende Regler."

Ifølge Institutets oprindelige Statuter af 23. Oktober 1896 præciseres Institutets Opgave i § 1 saaledes:

„at anstille og fremme Undersøgelser over Lysets Virkninger paa de levende Organismer, hovedsagelig med det Formaal for Øje at anvende Lysstraaler i den praktiske Medicins Tjeneste".

Under 26. Juni 1917 ændres Statuterne, idet der til den foran citerede Bestemmelse som nyt Stykke føjes:

„Institutet modtager Patienter til Lysbehandling i det Omfang, i hvilket det af Hensyn til Institutets Opgave anses fornødent."

I Statuter for Finseninstitutet af 7. Februar 1933 ændres Formaalsparagraffen saaledes:

„Institutets Opgave er at anstille og fremme Undersøgelser over Lys- og andre Straalers Virkninger paa den levende Organisme, hovedsagelig med det Formaal for Øje at anvende disse Straaler i den praktiske Medicins Tjeneste.

Institutet maa paa Grund heraf tillige virke som Helbredelsesanstalt og modtager Patienter til Behandling."

I de af Finseninstitutets Direktion den 5. November 1946 vedtagne, af Indenrigsministeriet den 21. s. M. godkendte Statuter gentages FormaalsparagrafPen af 1933.

Finseninstitutet modtog sit første Statstilskud i 1897, nemlig 20 000 Kr. til Opførelse af en Træbygning. I Aaret 1900 gav Staten derhos Institutet et rentefrit Laan paa 200 000 Kr. til Køb af Grunden med tilhørende Hus i Rosenvænget.

Fra 1902 gav Staten et aarligt Tilskud til Behandling af ubemidlede Lupuspatienter. Tilskudet var oprindelig paa 25 000 Kr. Københavns Kommune gav oprindelig ogsaa et Tilskud, men i de første Aar blev en meget stor Del af Driftsudgifterne afholdt af G. A. Hagemann og Konferensraad Vilh. Jørgensen. Foruden det direkte Tilskud, Staten saaledes oprindelig ydede, gav Staten indirekte Tilskud paa anden Maade, idet en Del af Betalingen for Kur og Pleje i Realiteten afholdtes af Staten i Henhold til Tuberkuloselovene.

Statens Tilskud var i 1916: 51 076 Kr., nemlig 40 000 Kr. til Ydelse af hel eller delvis fri Kur til ubemidlede Patienter, 10 076 Kr. ekstraordinært til Betaling af Prioritetsrenter samt 1 000 Kr. til Skolevirksomhed for Lupuspatienter.

Af Anmærkningerne til Finanslovforslaget 1917—18 fremgaar det, at det da var fundet nødvendigt af Hensyn til Institutets Økonomi at erholde Statstilskud paa en hel anden Basis og derfor i langt større Omfang.

Det bestemtes da, at Institutet skulde forblive som en selvejende Institution, men undergives Statens Kontrol og Medvirken ved Ledelsen efter følgende Regler:

„Institutet ledes som nu (d. v. s. hidtil) af en Overbestyrelse; Justitsministeriet besætter 2 af Pladserne i denne. Overbestyrelsens Medlemstal, der for Tiden (d. v. s. i 1916—17) er 14, nedbringes efterhaanden til 9.

Valg af Overbestyrelsens Formand og Næstformand, af Formanden for et Bestyrelsesudvalg til Ledelse af den daglige Drift, af nye Medlemmer af Overbestyrelsen samt af Afdelingernes Chefer skal godkendes af Justitsministeriet.

Institutets aarlige Budget og Regnskab med Beretning sendes Justitsministeriet til dettes eller Lovgivningsmagtens Godkendelse, og Institutets Statuter skal godkendes af Ministeriet."

Forholdet er altsaa siden 1917 det, at Institutet som andre Statsinstitutioner hvert Aar udarbejder et Budgetforslag til en Finanslov samt et Forslag til hvert Aars Tillægsbevillingslov. Disse Budgetforslag for Finseninstitutets Vedkommende er i Anmærkningerne til Bevillingslovene specificerede lige saa udførligt som de egentlige Statsinstitutioners. For saa vidt angaar Finanslovforslaget for 1948—49 henvises til pag. 1261—72. Institutet har formelt ikke Ret til at faa sit Driftsunderskud dækket, men reelt er Driftsunderskudet hidtil blevet dækket, idet Institutet, hvis der trods det enkelte Aars Finans- og Tillægsbevillingslov-Bidrag bliver et Underskud, søger og altsaa hidtil har faaet Underskudet dækket paa Tillægsbevillingsloven for det følgende Finansaar igen. Teoretisk har Direktionen dog ikke nogen Garanti for, at Underskudet dækkes.

Siden 1925 er alle Bestyrelses- eller, som det senere kom til at hedde, Direktionsmedlemmer, blevet valgt af Staten.

Direktionen bestaar nu af en Formand og 3 Medlemmer, hvorhos Medicinaldirektøren tiltræder Direktionen som Kommitteret. Indenrigsministeriet udnævner to Revisorer ved Institutet, bestemmer deres Honorar og deciderer Institutets Regnskab.

Det maa i Forbindelse hermed nævnes, at Finseninstitutet er under Driftsfællesskab med Radiumstationen i København, hvis Underskud dækkes af Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse. De to Institutioner har fælles Administration og en Fællesdirektion, bestaaende af Finseninstitutets Direktion som foran nævnt samt yderligere 2 Direktionsmedlemmer, der udpeges af Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse. Driftsfællesskabet er fastlagt ved en af Indenrigsministeriet godkendt Overenskomst, og de økonomiske Mellemværender mellem de to Institutioner afregnes efter derom fastsatte særlige Regler-

Finseninstitutets Direktion leder derhos „Kysthospitalet paa Refsnæs". Dettes Forhold er iøvrigt ordnet paa tilsvarende Maade som Finseninstitutets, dog at Direktionen her har opnaaet Garanti for, at Staten (Indenrigsministeriet) vil dække det Driftsunderskud, som ikke kan dækkes af de paa Finans- og Tillægsbevillingslov givne Bevillinger (Folketingets Finansudvalgs Skrivelse af 22. Januar 1941). Statens herhenhørende Udgifter opføres under § 14 V. D. Tuberkuloseanstalter 2. Andre Tilskud under d.

Det af Staten dækkede Underskud for Finseninstitutet udgjorde for Finansaaret 1946—47: 3 004 222 Kr. For Finansaaret 1947—48 er bevilget 2 490 225 Kr. og paa Finansloven for 1948—49 er opført 2 875 113 Kr.

I Finansaaret 1946—47 udgjorde Indtægterne 1 203 667 Kr., deraf Betaling for Patienter 1 078 690 Kr. — Af Udgifterne paa ialt 4 207 889 Kr. falder de vigtigste paa følgende Hovedposter:

Lønninger, Honorarer m. v.	ca.	2 658 000 Kr.
Pensioner	-	155 000 —
Kontorholdsudgifter	-	43 000 —
Brændsel, Belysning m. v.	-	253 000 —
Vask og Rengøring	-	94 000 —
Inventar	-	61 000 —
Forplejning	-	343 000 —
Lægemidler	-	189 000 —
Bygningsudgifter	-	117 000 —
Renter og Afdrag paa Laan	-	113 000 —

2. Gigtsanatoriet ved Skelskør.

Sanatoriet er opført i 1931 af Andelsforeningernes Sanatori ef orening og blev taget i Brug 1933. Udgifterne ved Opførelsen udgjorde 827 000 Kr., hvoraf 250 000 Kr. tilveje-

bragtes ved Laan med Statsgaranti. I 1936—37 udvidedes Sanatoriet for et samlet Beløb af 190 000 Kr., der tilvejebragtes af Foreningen.

Hospitalet har Plads til 128 Patienter. (Sygedagsantal 1945—46: 46 281).

Den daglige Ledelse er hos Overlægen, der bistaas af en Inspektør samt to Reservelæger og det fornødne Sygeplejepersonale.

Sanatoriet ledes iøvrigt af Sanatorieforeningens Bestyrelse, paa hvilken Staten ikke har nogen Indflydelse. Derimod modtager Indenrigsministeriet aarligt Beretning om Sanatoriets Drift og Regnskab, ligesom der øves et vist Tilsyn til Sikring af den retteAnvendelse af de Tilskud, som Staten har ydet siden 1934—35. Disse Tilskud ydedes oprindelig for 1 Aar ad Gangen, men siden 1941 har man betragtet Statstilskudet som en løbende Bevilling. Denne har fra 1941—46 udgjort 30 000 Kr. aarlig, men fra 1. Juli 1946 er der Bevilling til at yde Sanatoriet et Aarstilskud paa 50 000 Kr.

Tilskudene anvendes til Nedbringelse af Taksten for ubemidlede Patienter, der selv helt eller delvist afholder Udgiften ved Opholdet paa Sanatoriet. Tilskudet, der andrager 5 Kr. pr. Sygedag og til særligt trængende 7 Kr. pr. Sygedag, anvises Sanatoriet kvartalsvis bagud efter modtagen Dokumentation for, at Taksten er nedsat som anført.

3. Aarhus Kommunehospitals neurologiske og neurokirurgiske Afdeling.

I Januar 1940 afsluttedes en Overenskomst mellem Indenrigsministeriet og Aarhus Byraad om Ydelse af Tilskud til Driften af en neurologisk og neurokirurgisk Afdeling, som da paatænktes oprettet ved Aarhus Kommunehospital.

Afdelingen blev taget i Brug den 1. April 1943. Efter Overenskomsten ydes der et aarligt Tilskud til Afdelingens Drift paa 9 Kr. pr. Sygedag, men dette Beløb forhøjes eller nedsættes med en paa Grundlag af Rigshospitalets Udgift pr. Sygedag nærmere beregnet Procent. Tilskudet ydes kvartalsvis forud, beregnet paa Grundlag af det senest opgjorte endelige Statstilskud for det senest afsluttede Regnskabsaar, for derefter at blive reguleret det følgende Aar. For Finansaaret 1946—47 udgjorde Tilskudet ca. 880 000 Kr.

I Marts 1947 nedsatte Indenrigsministeren et Udvalg, der bl. a. har til Opgave at behandle Spørgsmaalet om en Udvidelse af den neurologiske og neurokirurgiske Afdeling ved Aarhus Kommunehospital.

Ifølge Kommissoriet skal Udvalget fremkomme med Forslag til den nødvendige Udvidelse af de nævnte Afdelinger og til en Ordning af Betalingen af de med Afdelingernes Udvidelse og Drift forbundne Udgifter.

I Forbindelse hermed skal Udvalget undersøge, om Udviklingen maa forventes at kunne begrunde, at ogsaa andre Omraader indenfor Sygehusvæsenet i Jylland i Lighed med den neurologiske og den neurokirurgiske Afdeling søges henlagt til Aarhus, og om det herudover af Hensyn til den for Lægeuddannelsen nødvendige Udbygning af Aarhus Kommunehospital vil kunne anses for rimeligt, at der paa Sygehusvæsenets Omraade etableres Samarbejde mellem Aarhus Kommune og de omliggende Amter.

4. Epileptikerinstitutionerne.

Inden for Epileptikerforsorgen findes 3 Institutioner, nemlig:

1) Kolonien Filadelfia's Epileptiker Afdeling,
2) Moltkes Sygehjem samt
3) Epileptikerhospitalet i Nyborg.

Filadelfia er beregnet for voksne Patienter og de to andre for Børn. Institutionerne har til Opgave dels Helbredelse af epileptiske Patienter, dels at meddele Patienter Undervisning og Oplæring. Filadelfia giver endelig voksne uhelbredelige Patienter Asyl.

Institutionerne staar under Tilsyn af Direktøren for Særforsorgen, og deres Regnskaber gennemgaas kritisk af Socialministeriet. Det er en Forudsætning for Tilskudsydelsen, at man gennem det stadige Tilsyn har nøje Føling med Institutionernes Drift og praktiske Behov.

ad 1. Kolonien Filadelfia er en selvejende privat Institution, der er anerkendt i Henhold til Forsorgslovens § 67 som Særforsorgsanstalt til Modtagelse af epileptiske og sindssyge Patienter. Institutionen ledes af en Bestyrelse, paa hvis Sammensætning Ministeriet ikke har Indflydelse. Dens Lønnings- og Pensionsreglement samt Normering af Personalet skal godkendes af Socialministeriet, der ligeledes godkender Bestyrelsens Valg af Overlæge. Socialministeriet foretager derhos en kritisk Revision af Koloniens Regnskab samt godkender den Form, hvorunder Regnskabet aflægges.

Statens Betaling for Patienterne ydes med et bestemt Beløb pr. Dag for hver Patient (Refusionstakst). Taksten fastsættes som en generel Takst, omfattende saavel Epileptikere som sindssyge og saavel hospitaliserede som Patienter, anbragt i kontrolleret Familiepleje og Plejecentraler. Taksten, der ikke maa overstige Koloniens faktiske regnskabsmæssige Udgift pr. Dag, fastsættes saaledes, at den ligger lidt under den faktiske regnskabsmæssige Udgift pr. Dag paa Statens Sindssygehospitaler ved Vordingborg og Nykøbing Sj. incl. Familiepleje, men for sidstnævnte Hospitals Vedkommende excl. Sikringsanstalten. For Finansaaret 1947—48 er Taksten for trængende Patienter fastsat til 10 Kr. 11 Øre. Udover Refusionstaksten refunderes visse Ekstraudgifter, bl. a. til Speciallæge og Røntgenbehandling, Anskaffelse af Briller, Proteser m. v.

ad 2. Moltkes Sygehjem er oprettet og drives af den danske Diakonissestiftelse som en Skole for undervisningsmulige epileptiske Piger. Sygehjemmet er under 28. November 1933 anerkendt som Særforsorgsanstalt i Henhold til Forsorgslovens § 67. Betalingen for Patienterne ydes efter en Refusionstakst, der for Finansaaret 1947—48 andrager 1 956 Kr. pr. Patient. Visse Udgifter til Lægebehandling uden for Hjemmet, Ekstrabeklædning m. v. ydes Hjemmet udover Refusionstaksten.

ad 3. Epileptikerhospitalet i Nyborg er en selvejende Institution, der den 24. November 1933 er anerkendt som Særforsorgsanstalt i Medfør af Forsorgslovens § 67. Hospitalet modtager til Observation og Behandling epileptiske Børn i Alderen fra 0 til 15 Aar. Medens Drenge i den undervisningspligtige Alder modtager Undervisning paa Skolen, overføres undervisningsmulige Piger til Moltkes Sygehjem. I Henhold til en af Socialministeriet i 1931 godkendt Vedtægt for Hospitalet ledes dette af en for 3 Aar ad Gangen af Socialministeriet beskikket Bestyrelse paa mindst 3, højst 5 Medlemmer, for saa vidt angaar eet af Medlemmerne efter forudgaaende Forhandling med Sundhedsstyrelsen. Socialministeriet beskikker derhos et af Bestyrelsens Medlemmer til Formand for denne.

Hospitalets Lønnings- og Pensionsreglement samt Normering af Personalet godkendes af Socialministeriet. Ved Ansættelse og Afskedigelse af Overlæge, Kasserer og Inspektør skal Bestyrelsen forud indhente Tilslutning fra Ministeriet. Udgifterne til Hospitalets Drift afholdes af Staten (Underskudordning).

Det tilføjes, at en Omorganisation af hele Epileptikerforsorgen for Tiden behandles 1 et af Socialministeriet nedsat Udvalg, der forventes at kunne afslutte sit Arbejde i Løbet af 1948.

Statens samlede Tilskud til Epileptikerforsorgen udgjorde i Finansaaret 1946—47: 2 630 797 Kr.

5. Vanførehospitalerne i København og Aarhus.

Inden for Vanføreforsorgen findes der to Hospitaler, nemlig Ortopædisk Hospital i København og Ortopædisk Hospital i Aarhus, der begge er oprettet af Samfundet og Hjemmet for Vanføre og drives for denne Institutions Regning i nær Tilknytning til Samfundets øvrige Virksomlied, herunder Oplæringen af Vanføre. Institutionerne staar under Tilsyn af Direktøren for Særforsorgen, og deres Regnskaber gennemgaas kritisk af Socialministeriet.

Samfundet og Hjemmet for Vanføre er en selvejende Institution, der ledes af en ulønnet Bestyrelse paa 16 Medlemmer, hvoraf Halvdelen er beskikket af Socialministeriet, og Halvdelen supplerer sig selv ved Vakance. Formanden vælges af Bestyrelsen, hvis Valg skal godkendes af Socialministeriet. Mindst to Læger skal være Medlemmer af Bestyrelsen.

Den daglige Ledelse forestaas af en Administrationschef i Forbindelse med de respektive Overlæger og en Forstanderinde.

Samfundet, der er anerkendt som Særforsorgsinstitution i Henhold til Lov om offentlig Forsorg, modtager et aarligt Tilskud fra Staten. Der er ikke fastsat nogen bestemt Refusionstakst, men Tilskudet ydes i Form af Underskudsdækning, hvorved bemærkes, at kun den Del af Institutionen, der vedrører Særforsorgen, modtager Statstilskud, hvorved f. Eks. de til de ortopædiske Hospitaler knyttede Bandagerier og ortopædiske Værksteder og Hospitalernes Ambulatorier falder uden for Tilkudsordningen. For Hospitalernes Vedkommende — bortset fra Ambulatorierne — følger heraf, at saa godt som hele Underskudet dækkes af Staten. Kun Ejendoms- og Administrationsudgifterne vedrører saavel Særforsorgen som Samfundets øvrige Virksomhed, hvorfor den Del af Underskudet, der hidrører fra disse Udgifter, dækkes af Staten og Institutionen i Forening, saaledes at Statens Andel beregnes til ca. 80 pCt.

Denne Tilskudsordning bevirker, at Samfundet og Hjemmet minder stærkt om en Statsinstitution. Lønningerne er saaledes godkendt af Socialministeriet og har for nylig været Genstand for en Regulering i Overensstemmelse med den nye Tjenestemandslovs Principper. Endvidere kan de højeste Stillinger, herunder Overlæge- og Afdelingslægestillingerne ved de to Hospitaler, kun besættes med Ministeriets Samtykke.

Statens samlede Tilskud til Forsorgen for vanføre og lemlæstede udgjorde i 1946—47: 4 147 957 Kr.

6. Tuberkulosehospitaler og Sanatorier, som erholder Statsstøtte i Henhold til Lov Nr. 66 af 29. Marts 1924.

Statens Tilskud til Tuberkuløses Sygebehandling ydes i Henhold til Lov Nr. 66 af 29. Marts 1924, jfr. Tekstanmærkning Nr. 5 paa Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1942—43, til følgende Institutioner:

a) Kystsanatorier,
b) Kysthospitaler,
c) Tuberkulosesanatorier,
d) Tuberkulosehospitaler,
e) Plejehjem.

Vedlagte Bilag 1 indeholder en Oversigt over de paagældende Institutioner med Oplysning om de gældende Betalingstakster, Statens Tilskud pr. Sygedag og det samlede Tilskud i Finansaaret 1946—47, Institutionernes Ejere, Tidspunktet for Statsanerkendelsen samt Antallet af godkendte Senge.

Udover Statens Tilskud i Henhold til 1924-Loven har der gennem en Aarrække med Hjemmel paa de aarlige Bevillingslove været ydet særlige Tilskud til Nationalfor-

eningen til Tuberkulosens Bekæmpelse til Dækning af Underskudet ved Driften af Foreningens Sanatorier og Kysthospitalet ved Juelsminde. For Finansaaret 1946—47 har Tilskudet andraget 4 802 275 Kr.

I Henhold til Nationalforeningens Love er Staten (Indenrigsministeriet og Finansministeriet) repræsenteret i Foreningens Ledelse, ligesom Staten i Kraft af sin økonomiske Interesse i Foreningens Virksomhed paa forskellig Vis har Indseende med denne.

Til Selskabet „Børnesanatorierne for København og Omegn" er der i Finansaaret 1946—47 ydet et Tilskud paa 40 000 Kr. til Dækning af Underskud vedrørende Driften af Foreningens Kystsanatorier i Munkerup og Hellebæk.

Til Dækning af Underskudet ved Driften af det Kristelig Sanatorieforening tilhørende Plejehjem „Elim" ydes et særligt Tilskud, der i Finansaaret 1946—47 udgjorde 3 000 Kr.

Desuden har Staten gennem en Aarrække dækket Underskudet ved Driften af det Andelsforeningernes Sanatorieforening tilhørende Krabbesholm Sanatorium; for Finansaaret 1946—47 har Tilskudet andraget 258 605 Kr.

7. Lazaretlejren ved Hald.

I 1917 opførte Staten til Brug ved Internering her i Landet af syge Krigsfanger en Lazaretlejr ved Hald, der i 1922 blev overtaget af Dansk Røde Kors til Indretning af en Folkekuranstalt. Staten beholdt Ejendomsretten til Bygningerne og Størstedelen af Inventaret.

Folkekuranstaltens Jordtilliggende udgør en Del af Hald Hovedgaard, og i 1923 blev der mellem Justitsministeriet og Ejeren af Hald Hovedgaard indgaaet en Lejekontrakt, hvorefter Arealet uopsigeligt fra Ejerens Side indtil 1973 stilledes til Raadighed for Dansk Røde Kors til Indretning af Folkekuranstalten.

Folkekuranstalten bestaar af to Afdelinger, hvoraf Afdeling A. med 350 Sengepladser er indrettet til Helaarsdrift, Afdeling B. med 200 Sengepladser til Halvaarsdrift. I 1938—39 udgjorde Sygedagetallet 159 610. Under Krigen har Anstalten delvis været beslaglagt til andre Formaal.

Statens Tilskud paa de aarlige Finanslove bestaar dels i et Beløb til Vedligeholdelse: 90 000 Kr., dels et Beløb til Afskrivning og Vedligeholdelse, der for 1947—48 er opført med 127 546 Kr.

I Medfør af § 9 i Lov Nr. 71 af 27. Februar 1946 om Sygehusvæsen er der af den fælleskommunale Udligningsfond for Regnskabsaaret 1946—47 ydet et Tilskud paa 220 000 Kr. (det særlige Tab, der er opstaaet som Følge af Beslaglæggelsen, dækkes af Indkvarteringserstatningen).

Anstalten administreres af en Bestyrelse paa 11 Medlemmer, hvoraf Dansk Røde Kors vælger 6, Indenrigsministeriet 3, Amtsraadsforeningen 1 og den danske Købstadforening 1 Medlem.

III. Den administrative Opbygning.

Som det fremgaar af foranstaaende Redegørelse, er Administrationsforholdene indenfor Statens Hospitalsvæsen meget uensartede. Til nærmere Belysning af den administrative Ordning vedrørende de enkelte Hospitaler skal oplyses følgende:

i. Rigshospitalet.

Rishospitalet ledes af en Direktør (Lønningsklasse 10 800—11 700 Kr.), som sorterer under Undervisningsministeriets 2. Departement. Til Hjælp ved Hospitalsvæsenets Administration har Direktøren et Administrationskontor og et Forvalterkontor. Administrationskontoret har følgende Personale:

1 Kontorchef	(Lønningsklasse	6 900—7 500 Kr.)
1 Bogholder	(—	6 000—6 600 —)
1 Kasserer	(—	6 000—6 600 —)
3 Fuldmægtige	(	3 900—4 860 —)
2 Kontorfuldmægtige	(	3 420—4 680 —)
7 Assistenter	(	2 670—3 750 —)
1 Kontorassistent	(	2 310—3 030 —)
1 Kontorist	(	1 680—2 400 —)
2 Kontorbude	(—	2 100—2 550 —)

samt 15 regulativlønnede Kontormedhjælpere.

Forvalterkontorets Personale er følgende:

1 Forvalter	(Lønningsklasse	6 720—7 200 Kr.)
1 Fuldmægtig	(	3 900—4 860 —)
1 Assistent	(	2 670—3 750 —)

samt 3 regulativlønnede Kontormedhjælpere, 1 Elev og 3 Medhjælpere ved Telefonomstillingen.

2. Statshospitalet i Sønderborg.

Som foran anført ledes Statshospitalet, der sorterer under Indenrigsministeriets Departement, af en Bestyrelse, bestaaende af Amtmanden over Aabenraa-Sønderborg Amt som Formand samt 2 af Indenrigsministeren valgte Medlemmer. Den daglige Administration varetages af en Hospitalsforvalter (Lønningsklasse 7 800—9 000 Kr.) med Assistance af følgende administrative Personale:

2 Kontorfuldmægtige	(Lønningsklasse	3 420—4 680 Kr.)
3 Kontorassistenter	(—	2 310—3 030 —)
5 Kontorister	(—	1 680—2 400 —)

samt 1 regulativlønnet Kontorist.

3. Fødselsanstalten i Jylland.

Fødselsanstalten bestyres af Overlægen, der i administrativ Henseende sorterer under Indenrigsministeriets Departement. Hospitalets Administrationspersonale bestaar iøvrigt af:

1 Hospitalsinspektør (Lønningsklasse 6 000—6 600 Kr.) samt 1 Assistent, 1 Kontorassistent, der begge er regulativlønnede, samt 1 Kontorelev.

4. Militærhospitalet.

Militærhospitalet, der sorterer under Krigsministeriet, ledes af en Direktion paa 3 Medlemmer, nemlig Hospitalets Direktør samt 2 Medlemmer, udpeget henholdsvis af Krigsministeriet og Undervisningsministeriet.

Hospitalsdirektøren forestaar Administrationen med Hjælp af følgende Personale (alle Tjenestemænd):

1 Inspektør	(Lønningsklasse	6 000—6 600 Kr.)
1 Regnskabsfører	(—	4 500—5 460 —)
1 Overassistent	(—	3 900—4 860 —)
1 Materielforvalter	(—	3 660—4 620 —)
1 Kvartermester I	(—	3 060—3 780 —)
2 Kvartermestre II	(—	2 940—3 300 —)
3 Assistenter	(—	2 670—3 750 —)
1 Kontorassistent	(—	2 310—3 030 —)
2 Kontorister	(—	1680—2 400 —)

5. Statens Sindssygehospitaler.

Disse Hospitaler sorterer under Direktoratet for Statens Sindssygehospitaler, hvis Chef, der er placeret i Lønningsklasse 12 000—13 200 Kr., har direkte Referat til Indenrigsministeren.

Sindssygedirektoratets Personale bestaar iøvrigt af:

1 Kontorchef	(Lønningsklasse	7 800—9 000 Kr. + 600 Kr. i Bestillingstillæg)
1 Hospitalsinspektør	(—	7 800—9 000 Kr.)
1 Ekspeditionssekretær	(	6 000—6 600 —)
1 Hovedbogholder	(	6 000—6 600 —)
1 Fuldmægtig	(—	5 040—5 760 —)
2 Sekretærer	(—	3 600—4 680 —)
2 Assistenter	(—	2 670—3 750 —)
1 Kontorassistent	(—	2 310—3 030 —)
6 Kontorister	(—	1680—2 400 —)

Den daglige Administration af de enkelte Hospitaler forestaas af en Hospitalsinspektør, der er placeret i Lønningsklassen 7 800—9 000 Kr., idet dog Inspektøren ved Hospitalet i Vedsted er henført til Klassen 6 000—6 600 Kr.

Ved hvert af Sindssygehospitalerne i Vordingborg, Viborg, Middelfart og Nykøbing Sj. er endvidere ansat 1 Hospitalsforvalter (Lønningsklasse 5 040—5 760 Kr.), 1 Kontorfuldmægtig (Lønningsklasse 3 420—4 680 Kr.) og 1 Assistent (Lønningsklasse 2 670—3 750 Kr.) (i Vordingborg dog 2 Kontorfuldmægtige og ingen Assistenter) og 3 Kontorister (Lønningsklasse 1 680—2 400 Kr.). Ved Aarhus Sindssygehospital er der yderligere ansat 1 Kontorassistent (Lønningsklasse 2 310—3 030 Kr.).

IV. Kommissionens Indstilling.

Som det fremgaar af de i det foregaaende givne Oplysninger, er Ledelsen af Statens Hospitaler meget uensartet opbygget og fordelt paa flere Ministerier. Rigshospitalet administreres under Undervisningsministeriet, Militærhospitalet under Krigsministeriet. Statshospitalet i Sønderborg og Fødselsanstalten i Jylland henhører under Indenrigsministeriets Departement, medens Statens Sindssygehospitaler administreres af et for dem oprettet særligt Direktorat i Indenrigsministeriet.

Af de statsunderstøttede og statskontrollerede Hospitaler, der er omtalt foran, henhører de 3 Epileptikerinstitutioner og de 2 ortopædiske Hospitaler under Socialmini-

steriet (Direktøren for Særforsorgen), medens Indenrigsministeriets Departement iøvrigt er den centrale Myndighed for saadanne Hospitaler.

Gennem Indenrigsministeriets Departement reguleres ligeledes Forholdet til de almindelige kommunale Hospitaler.

Endelig er Sundhedsvæsenet i Almindelighed med Sundhedsstyrelsen, Læge-, Tandlæge- og Apotekervæsenet, Jordemodervæsenet o. s. v. henlagt under Indenrigsministeriets Departement.

For Forvaltningskommissionen maatte det Spørgsmaal straks melde sig, om det er rigtigt at opretholde Opdelingen indenfor dette Omraade mellem flere Ministerier, eller om ikke de mest afgørende Grunde taler for, at hele Omraadet samles under ét Ministerium.

Det er givet, at det nuværende Forhold er egnet til paa forskellig Maade at skabe praktiske Vanskeligheder. Dette har bl. a. vist sig ved Overenskomstforhandlinger og i Afgørelse af en Række Tjenestemandsspørgsmaal, særlig saadanne, hvor Ordningen fastsættes i Cirkulærer og Reglementer. I de senere Aar har man søgt at koordinere Forholdene paa disse Omraader gennem Fællesforhandlinger, hvori ogsaa ofte Finansministeriet har været repræsenteret, men Forretningsgangen bliver ikke desto mindre besværlig saavel for Hospitalernes Ledelse, fordi saa mange skal være repræsenteret ved Møderne, som for de paagældende Organisationer; medens Meddelelse om en Overenskomst eller en Aftale straks kan udsendes til de Hospitaler, hvis Ledelse sorterer direkte under en Minister, kan Meddelelserne for de øvrige Hospitalers Vedkommende først udsendes og effektueres efter yderligere Forhandlinger mellem de paagældende Hospitalers Ledelse og vedkommende Ministerium. Skal en Funktionærkategori saaledes med tilbagevirkende Kraft have reguleret sin Løn, sker Reguleringen for Statens Hospitaler til højst forskellige Tidspunkter, afhængig af, hvor mange og hvilke Led Sagen skal passere for det enkelte Hospitals Vedkommende. Disse administrative Forhold kunde ordnes langt lettere, hvis Administrationen var samlet. Hertil kommer, at en Række af de Forretninger, der er forbundet med Hospitalernes Administration, saasom Regnskabsvæsen, Driften af tekniske Anlæg m. v. er af ensartet Natur og bedst ordnes under en samlet Ledelse. Det mest betydende Argument for en samlet Administration er imidlertid det naturlige Samvirke, der bør være tilstede mellem alle disse Institutioner, der, hvor særprægede og betydningsfulde de hver for sig kan være, dog først og fremmest maa ses som Led i en stor Helhed: Det offentlige Hospitalsvæsen. Opgaven maa være at sørge for, at Statens Hospitaler og Institutioner, de statsunderstøttede Hospitaler og Institutioner og de kommunale Hospitaler og Institutioner ved en passende Fordeling, stedligt og fagligt, tilsammen bedst muligt dækker Landets og Befolkningens Behov. En Udvidelse af Rigshospitalet, f. Eks. ved Oprettelsen af nye Specialafdelinger, er ikke et Spørgsmaal, der alene angaar Rigshospitalet (og Universitetet), men det er et Spørgsmaal, der har Sammenhæng med det kommunale Hospitalsvæsen og maaske hele Landets. Ved en samlet Ledelse af hele Statens Hospitalsvæsen vil der være skabt de naturlige Betingelser for, at Fremskridt og Forbedringer paa et eller andet Omraade, hvad enten dette er af økonomisk eller hospitalsmæssig Art, kan frugtbargøres indenfor de øvrige Institutioner. Hertil kommer, at en fælles Ledelse af alle Statshospitaler gør det lettere at finde kvalificerede Personer til ledige Avancementsstillinger, idet disse er fælles for det som Følge af Sammenslutningen større Personale. De enkelte Hospitalers Forskelligartethed giver Grundlag for en mere alsidig Uddannelse og gør det muligt for Ledelsen at underbygge sine Indtryk af de tjenstgørende Personers Egnethed til at overtage mere betroede Hverv.

Allerede Medicinalkommissionen anbefalede i den af Kommissionen i December 1920 afgivne Betænkning X, at Styrelsen af Statens Hospitaler, eller dog af en Del af disse,

centraliseredes. Lov Nr. 262 af 6. Maj 1921 om Overbestyrelsen af Statens Sindssygehospitaler var det direkte Resultat af Betænkningen. Ved nævnte Lov samledes Ledelsen af Statens Sindssygehospitaler og Plejehjem under eet, og i Lovens § 10 blev det fastsat, at foruden Statens Sindssygehospitaler kunde ogsaa andre under Justitsministeriet, hvorunder Sundhedsvæsenet da sorterede, hørende Helbredelses- eller Plejeinstitutioner, der ejes af Staten, eller hvis Drift er underkastet Statskontrol, inddrages under Lovens Bestemmelser. Der er saaledes allerede nu Lovhjemmel til at samle Ledelsen af, foruden Sindssygehospitalerne, alle nu under Indenrigsministeriet sorterende Hospitaler m. v., der ejes af Staten, eller hvis Drift er underkastet Statskontrol. Derimod maa formentlig den oprindelige Hjemmel til at inddrage de under Justitsministeriet hørende, senere til Socialministeriet henlagte Institutioner af hospitals- og forsorgsmæssig Karakter betragtes som ophævet ved Loven af 1935 om Tilsyn med Særforsorgsinstitutioner, saaledes at en eventuel Overgang til anden Styrelse forudsætter særlig Lovhjemmel. I denne Forbindelse bemærkes, at Medicinalkommissionen som Institutioner, der findes egnede til at samles under en saadan fælles Ledelse, eksempelvis nævner Epileptikeranstalter samt Statshospitalet i Sønderborg og Fødselsanstalten i Jylland.

Forvaltningskommissionen maa være af den Opfattelse, at afgørende administrative og hospitalsmæssige Grunde taler for, at Statens Hospitaler samles under en fælles Ledelse, og at denne Administration henlægges under Indenrigsministeren, bl. a. af Hensyn til at det almindelige Sundhedsvæsen samt det kommunale Sygehusvæsen som foran nævnt hører til Indenrigsministeriets Ressort. Spørgsmaalet er herefter, om den samlede Hospitalsadministration skal have Karakter af et Departement, sideordnet med det nuværende Departement i Indenrigsministeriet, eller af et Direktorat paa Linie med den for Sindssygevæsenets Administration for Tiden gældende Ordning, saaledes som den er fastsat ved Lov af 6. Maj 1921. Efter Kommissionens Opfattelse maa det sidste Alternativ foretrækkes.

Som principielle Retningslinier for Oprettelse af Departementer eller Direktorater vilde Kommissionen opstille følgende: Departementet er det direkte under Ministeren lagte øverste Organ for den centrale, generelle Administration. Denne centrale, generelle Administration er Departementets Hovedopgave, medens Spørgsmaal af teknisk og forretningsmæssig Art fortrinsvis henlægges til andre Styrelsesorganer. Departementet omfatter principielt alle de til et Ministerium henlagte Omraader, og en Opdeling af disse i 2 eller flere Departementer (eller Direktorater) er uheldig, idet den medfører, at man mister den fælles administrative Chef som det Bindeled mellem Afdelingerne, som er ønskelig og naturlig netop af de Grunde, der har ført til, at Forretningerne henlægges til samme Ministerium. En Udskillelse bør kun gøres for saadanne Departementschefsforretninger, der knytter sig direkte til Styrelsen af en stor statsdreven Etat, saaledes som Forholdet er med Trafiketaterne. Generaldirektøren for Statsbanerne og Generaldirektøren for Post- og Telegrafvæsenet har deres Hovedopgave i Ledelsen af disse Etater med deres Forgreninger og Kontorer hele Landet over, og i Tilknytning dertil har de Departementschefsfunktioner for de direkte til Etatsadministrationen knyttede Sager, men kun for disse. Chefen for Statens samlede Hospitalsvæsen vil faa saa omfattende Opgaver med Administrationen af disse Hospitaler, at denne Administration maa blive afgørende for Stillingens Karakter. At give Chefen for denne Administration direkte Referat til Ministeren og i det hele at overlade ham Departementsforretningerne for denne Etats specielle Forretningers Vedkommende finder Kommissionen fuldt ud begrundet. Men ud fra dette snævre Omraade af Departementschefsforretninger, som netop ikke vil faa den almindelige, generelle Karakter, at organisere denne Styrelse i et Departements Former, kan Kommissionen ikke finde rigtigt.

Der kunde vel rejses det Spørgsmaal, om man ikke skulde give denne Styrelses Overbygning en mere almindelig, central Karakter ved til den at henlægge Indenrigsministeriets almindelige Forretninger paa Hospitalsvæsenets Omraade, altsaa hele Forholdet til de kommunale Sygehuse og til de halvt private, halvt offentlige Institutioner af hospitalsmæssig Karakter. Det har i denne Forbindelse været anført, at ved Udskillelsen fra Departementet af Arbejdet med de Hospitalers Forhold, der hidtil har sorteret under Departementet, vil Departementets Embedsmænd, der skal beskæftige sig med Lovgivningsarbejder, Regulativer etc. indenfor Sundhedsvæsenet, miste Kontakten med den egentlige Hospitalsadministration. For at bevare denne Kontakt skulde man altsaa til den nye Styrelse henlægge Sygehusvæsenet i Almindelighed. Hertil maa imidlertid — foruden hvad der foran er anført med Hensyn til de principielle Synspunkter for Ministeriernes Opbygning — bemærkes, at det synes meget tvivlsomt, om en saadan Deling af det nuværende Departements Omraade er heldig. Overfor Tanken om fra dette Departement til et nyt Departement at overføre Forholdet til de kommunale Hospitaler rejser der sig nemlig straks det Spørgsmaal, om Arbejdet med de almindelige, centrale Spørgsmaal for Sygehusvæsenet bør skilles fra Sundhedslovgivningen i det hele, Sundhedsstyrelsen m. v. Det maa endvidere bemærkes, at Forholdet til de kommunale Sygehuse staar i meget nær Forbindelse med Departementets Arbejde paa andre Omraader med de kommunale Forhold.

Hvis en Deling af de Forretninger, der nu er henlagt til Indenrigsministeriets Departement, skal undgaas, er der næppe anden Vej at gaa end at henføre alle Departementsforretningerne til det nuværende Departement og saa under Indenrigsministeriet danne et Direktorat for Statshospitalerne. Men vil man give Chefen for dette Direktorat Departementschefsforretninger i et vist Omfang, vil det sikkert være det rigtigste som ved Trafiketaterne at begrænse disse til de Forretninger, der direkte knytter sig til denne særlige Etats egne Forhold. Alt taget i Betragtning maa Kommissionen derfor anse det for rigtigst, at Statens egen Hospitalsadministration samles i et Direktorat i Indenrigsministeriet som angivet, medens Departementet beholder de Forretninger, det nu har, bortset fra selve Statshospitalernes Administration. En naturlig Forudsætning for denne Deling mellem Departementets og Direktoratets Opgaver maa imidlertid være, at der etableres et snævert Samarbejde mellem de 2 Styrelser, saaledes at der skabes Mulighed for den nødvendige Udveksling af Erfaringer mellem Departementet, som tager sig af de mere almindelige og juridiske Spørgsmaal, og Direktoratet, hvor Forvaltningen af de praktiske Opgaver finder Sted. Kommissionen skal pege paa det hensigtsmæssige i, at der af Indenrigsministeren ved Ordningens Gennemførelse fastsættes Retningslinier for, i hvilke Tilfælde større generelle Spørgsmaal, der er til Overvejelse enten i Departementet eller Direktoratet, skal forelægges henholdsvis for Direktøren og Departementschefen. Af Sager, der efter Kommissionens Opfattelse saaledes altid af Direktøren bør forelægges Departementschefen, kan navnlig anføres Spørgsmaal om Oprettelse af nye Afdelinger ved Statshospitalerne — uanset om Byggearbejder skal finde Sted eller ej — og om Aftaler mellem Direktoratet og Kommuner om Indlæggelsesforhold, medens Departementschefen for sit Vedkommende især bør forelægge Direktøren Sager om Etablering af kommunale Afdelinger, der maa antages at kunne faa Betydning for Statssygehusene. Samarbejdet mellem Departementet og Direktoratet vil endelig kunne fremmes ved Indførelse af en fælles Personaleordning i Lighed med den, der hidtil har bestaaet mellem Socialministeriet og Særforsorgsdirektoratet. Kommissionen maa i høj Grad anbefale, at en saadan Fællesordning i udstrakt Grad tilvejebringes.

Der har i Kommissionen været fremført den Betænkelighed ved Forslaget om et fælles Hospitalsdirektorat, at man derved vilde inddrage i et Centralstyre en Række

Opgaver, som naturligt bør løses af de enkelte Institutioners lokale Ledelse. Det maa heroverfor stærkt betones, at der ikke ved Forslaget tilsigtes en Centralisation, som berettiger den nævnte Betænkelighed. Der er i Kommissionen Enighed om, at den lokale Leder maa have vidtgaaende Beføjelser til at træffe Dispositioner uden i de enkelte Tilfælde at indhente Godkendelse fra Centralstyrelsen. Dette gælder saavel med Hensyn til Indkøb, bortset fra saadanne Omraader, hvor det i hvert Fald i særlige Tilfælde kan være praktisk og økonomisk at etablere Fællesindkøb, som Engagering af løst Personale, mindre Istandsættelsesarbejder, Tilrettelægning og Kontrol af det daglige Arbejde etc.; i det hele bør de mange Spørgsmaal af praktisk Art, som hver Dag forekommer paa en Institution af den her omhandlede Art, afgøres paa Stedet af den ansvarlige Leder. Derimod maa selvfølgelig Spørgsmaal af principiel Karakter eller Dispositioner, der enten direkte eller som Følge af deres Konsekvenser vil medføre Udgifter, der ligger udover de til Raadighed stillede Bevillinger, forelægges for og afgøres af Chefen for den samlede Administration.

Kommissionens Forslag indebærer ikke noget, der forudsætter en principiel Ændring af den hidtidige Skillelinie mellem de Opgaver, der bør løses lokalt og dem, som kræver Approbation af Styrelsens Chef, idet dog en Række Opgaver som Lønforhandlinger, visse Personaleansættelser etc., hvis Løsning nu paahviler f. Eks. Rigshospitalets Direktør, under den nye Ordning i Overensstemmelse med dennes hele Karakter maa overgaa til Direktoratet. Hovedformaalet med Forslaget er at koordinere de centrale administrative Funktioner paa et Omraade, hvor den nuværende Opdeling efter Kommissionens Opfattelse virker uheldigt, hvad enten Spørgsmaalet ses ud fra økonomiske administrative eller hospitalsmæssige Synspunkter. Derved vil man ogsaa tilvejebringe bedre Forudsætninger for et organiseret Samarbejde mellem Statens Hospitalsvæsen og det kommunale Sygehusvæsen.

Det skal i denne Forbindelse bemærkes, at der indenfor Kommissionen er Enighed om, at det kommunale Sygehusvæsen bør opretholdes, og at der ikke gennem Oprettelsen af et Direktorat for Statens Hospitalsvæsen tilsigtes nogen Ændring i Kommunalbestyrelsernes Adgang til at træffe Bestemmelse om Ordningen af det kommunale Hospitalsvæsen indenfor de i den gældende Lovgivning fastsatte Rammer.

Det er i Kommissionen hævdet, at den nuværende Forretningsgang indenfor Sindssygehospitalernes Direktorat tyder paa, at Styret er stærkere centraliseret, end det er ønskeligt og praktisk, og at der burde lægges en væsentlig større Myndighed ud til disse Hospitalers lokale Ledelse. Da omhandlede Administration endnu ikke er gjort til Genstand for nærmere Undersøgelse indenfor Kommissionen med en eventuel Decentralisation for Øje, er man ikke kommet nærmere ind paa dette Spørgsmaal, men skal indskrænke sig til foranstaaende almindelige Bemærkninger om Nødvendigheden af en passende Decentralisation ogsaa paa Hospitalsvæsenets Omraade.

Som Organ for Samarbejdet mellem Staten og det kommunale Hospitalsvæsen vil foruden Sundhedsstyrelsen det ved Lov af 27. Februar 1946 om Sygehusvæsenet oprettede Sygehusraad kunne tjene. Oprettelsen af et fælles Direktorat for Statens Hospitaler vil dog formentlig gøre det naturligt, at der foretages visse Ændringer i Sygehusraadets Sammensætning, og dette vil da eventuelt kunne ske i Forbindelse med Revisionen af Loven om Sygehusvæsenet i Rigsdagssamlingen 1948—49.

Overførelsen af de jydske Statshospitaler til det foreslaaede Direktorat frembyder ingen særlige Problemer. Det skal kun bemærkes, at Inddragelsen af Statshospitalet i Sønderborg under et for Statens Hospitalsvæsen fælles Direktorat ikke overflødiggør et lokalt Tilsynsorgan, idet specielt den indgaaede Overenskomst om Driftsfællesskab mellem Statshospitalet og Amtssygehuset i Sønderborg gør et saadant særligt Organ ønskeligt.

Dernæst foreslaar man, at Statens Sindssygehospitaler inddrages under det fælles Hospitalsdirektorat. Det har ganske vist i denne Forbindelse været udtalt, at disse Hospitaler var af en noget anden Karakter end de øvrige Statshospitaler, saaledes at det kunde være tvivlsomt, om den foreslaaede Sammendragning burde finde Sted. I Overensstemmelse med de af Medicinaldirektøren overfor Kommissionen fremsatte Udtalelser maa man imidlertid anse en fælles Ledelse af alle Statens Hospitaler for naturlig; dette motiveres ikke alene ved, at de administrative Opgaver er af ensartet Beskaffenhed, men efter det for Kommissionen oplyste er de moderne Behandlingsmetoder paa Sindssygehospitalerne af en saadan Beskaffenhed, at disse Hospitalers Karakter bl. a. med Hensyn til Fluktuationen af Patienter efterhaanden nærmer sig de øvrige Hospitalers.

Med Hensyn til Statens Hospitalsvæsen i København bemærkes:

Foruden Rigshospitalet og Militærhospitalet drives faktisk Finseninstitutet for Statens Regning. Kommissionen foreslaar, *at* de to førstnævnte Hospitaler inddrages under det fælles Hospitalsdirektorat, samt *at* Finseninstitutet overgaar til Statsdrift og ligeledes inddrages under Hospitalsdirektoratet.

Der har været ført Forhandlinger med Repræsentanter for Undervisningsministeriet for at faa Oplysning om dette Ministeriums Syn paa Rigshospitalets Inddragelse under den fælles centrale Styrelse, ligesom der har været forhandlet med Repræsentanter for Hospitalets Lægeraad. Undervisningsministeriet har ment at maatte fraraade denne Plans Gennemførelse, idet man iøvrigt har henholdt sig til en af Københavns Universitets lægevidenskabelige Fakultet afgiven Erklæring, der er tiltraadt af Universitetet.

I Fakultetets Erklæring er det bl. a. paapeget, at da det kgl. Frederiks Hospital henhørte under et andet Ministerium — Justitsministeriet — var Forbindelsen mellem Hospitalet og Universitetet ikke tilstrækkelig fast, og dette voldte saadanne Vanskeligheder, at man efter en Kommissionsundersøgelse besluttede sig til at overføre Hospitalet til samme Ministerium som Universitetet (kgl. Resolution af 30. Juni 1871). I den paagældende Kommissionsbetænkning fremhævedes det, at Stillingen som Overlæge ved de Hospitalsafdelinger, hvor Undervisningen af de Studerende finder Sted, maa være fast knyttet til de tilsvarende Professorater under Universitetet, og at det rummer Mulighed for Vanskeligheder, hvis Udnævnelsen til de to Poster henlægges under forskellige Ministerier. Yderligere blev det paapeget, at selve Undervisningens Tilrettelæggelse maa henhøre under Universitetet, hvorfor et nøje Samarbejde mellem dette og Hospitalet er paakrævet, og at et saadant Samarbejde bedst sikres ved Henlæggelse af Hospital og Fakultet under eet og samme Ministerium. Fakultetet frygter for, at saadanne Vanskeligheder vil opstaa paany ved Gennemførelse af en Ordning, hvorefter de undervisningsmæssige og hospitalsmæssige Forhold sorterer under to forskellige Ministerier. Dette Standpunkt skyldes ikke saa meget Hensynet til Overlæge- og Professorudnævnelserne, idet Fakultetet ikke tillægger det afgørende Betydning, om Udnævnelse til Overlæge og Professor skulde foretages under forskellige Ministerier, da man anser det for givet, at det til enhver Tid maa være Universitetet, der i Realiteten træffer Afgørelsen paa dette Omraade. Derimod mener Fakultetet, at en Udskillelse af dette Hospital fra Undervisningsministeriets Ressort vil volde betydelig Vanskelighed for dets Funktion i Undervisningens og Videnskabens Tjeneste. Efter Fakultetets Opfattelse er Rigshospitalets Hovedopgave ikke at fungere som Sygehus, men at være Hjemsted for Undervisningen af de medicinske Studerende og for den lægevidenskabelige Forskning. Dette Forhold medfører, at der til Rigshospitalet udkræves særlige Bevillinger til Drift af Specialafdelinger, videnskabelige Hjælpeinstitutioner etc. udfra Hensyn, som ikke altid følger de rent sygehusmæssige Krav. Baade hvad angaar den daglige Drift og den stadige Tilpasning til nye Krav, er Rigshospitalets Forhold derfor af en særlig Natur, der efter Fakultetets

Formening gør det ønskeligt at bevare dets Tilknytning til det Mimisterium, hvorunder Universitetet er henlagt. Det erkendes, at Ordningen i Aarhus, hvor Universitetet benytter de kommunale Hospitaler til den praktiske Undervisning, er fuldt ud tilfredsstillende, men under Hensyn til Undervisningsministeriets mangeaarige Kendskab til Rigshospitalets særlige Forhold tillægger man det stor Betydning, at Hospitalet ikke overføres til en ny og i denne Henseende uprøvet Administrationsgren. Fakultetet vil ikke benægte, at der ved Overenskomstforhandlinger, Afgørelse af en Række Tjenestemandsspørgsmaal, Indkøb etc. kunde opnaas betydelige Lettelser ved det af Kommissionen fremsatte Forslag, men anser det for muligt at høste de samme Fordele ved at knytte Rigshospitalets Direktør som Kommitteret til det nye Direktorat.

Under Kommissionens Forhandlinger med Repræsentanter for Rigshospitalets Lægeraad har disse givet deres fulde Tilslutning til de af Fakultetet fremsatte Udtalelser.

Lægeraadets Repræsentanter har endvidere givet Udtryk for deres Betænkelighed ved Kommissionens Forslag ud fra den Betragtning, at der under en fælles Administration af Statens Hospitaler næppe vil kunne undgaas en vis Egaliseringstendens, som vil betyde en Forringelse af Rigshospitalets hidtidige Vilkaar. Lægeraadet har endvidere fremhævet Ønskeligheden af et mere intimt Samarbejde mellem de til Rigshospitalet knyttede teoretiske Institutsr og Hospitalets Kliniker, hvilket man mener bedst kan gennemføres, naar de under Universitetet sorterende Instituter og Hospitalsklinikerne administreres af samme Ministerium.

Kommissionen er klar over, at Rigshospitalets dobbelte Opgave: at tjene de almindelige Hospitalsinteresser og være Undervisningsanstalt for Professorer ved det lægevidenskabelige Fakultet, dersom Hospitalet inddrages under et fælles Hospitalsdirektorat under Indenrigsministeriet, gør et administrativt Samarbejde mellem Undervisningsministeriet og Indenrigsministeriet nødvendigt, og at der maa træffes en Ordning, der sikrer, at Rigshospitalet vedvarende fuldt ud kan udføre sine Funktioner i Lægeuddannelsens og Videnskabens Tjeneste. Man kan imidlertid ikke se, at dette kan medføre saadanne Vanskeligheder, at man af den Grund skulde opgive en Plan, som i andre Henseender frembyder afgørende Fordele. Man gaar ud fra, at Fremgangsmaaden ved Professor- eller Docentudnævnelser i Princippet kan forblive som hidtil; de paagældende er jo vedvarende Tjenestemænd ved Universitetet og sorterer som saadanne under Undervisningsministeriet, medens deres Beskikkelse som Hospitals-Overlæger, hvortil der ikke er knyttet kongelig Udnævnelse, maa foretages af Indenrigsministeriet. Men det fornødne Samarbejde mellem Universitetet, Undervisningsministeriet og Hospitalsledelsen maa kunne sikres paa fuldt betryggende Maade.

Man forstaar ogsaa, at Fakultetets og Universitetets Betænkeligheder ikke saa meget refererer sig til den Omstændighed, at Professor- og Overlægebeskikkelsen, • hvis Kommissionens Forslag gennemføres, kommer til at sortere under to forskellige Ministerier, men at man i særlig Grad nærer Frygt for, at Rigshospitalets Placering under et andet Ministerium end Undervisningsministeriet, hvorunder Universitetet sorterer, vil medføre, at der i saa Fald vil blive vist manglende Forstaaelse af de Krav, som hele det videnskabelige Arbejde paa Rigshospitalet nødvendiggør f. Eks. i Form af Bevillinger til det for dette Arbejde nødvendige Apparatur, ligesom man imødeser, at Rigshospitalets Indrangering i et Direktorat for alle Statens Hospitaler skal fremme en administrativ Egaliseringstilbøjelighed, hvorved der ikke tages fornødent Hensyn til Rigshospitalets særlige Opgave som lægevidenskabelig Arbejdsplads.

Kommissionen maa anse den her udtalte Frygt for ubegrundet. Det er en Kendsgerning, at videnskabelige Institutioner har tilfredsstillende Arbejdskaar, ogsaa under andre Ministerier end Undervisningsministeriet. Saaledes sorterer Seruminstitutet under Inden-

rigsministeriet, Landbohøjskolen, Serumlaboratoriet og en Række andre videnskabeligt arbejdende Institutioner under Landbrugsministeriet, Meteorologisk Institut under Marineministeriet, Danmarks geologiske Undersøgelser under Ministeriet for offentlige Arbejder og Geodætisk Institut under Krigsministeriet. Der foreligger ikke noget om, at de her nævnte Institutioners Betingelser for at opnaa de for Virksomheden nødvendige Bevillinger eller en for deres Tjenestemænd passende lønningsmæssig Placering skulde være forringet som Følge af, at de ikke har Universitetets Ministerium, Undervisningsministeriet, som Ressortministerium. — Man vil ogsaa anse det for udelukket, at Ledelsen af det paatænkte Hospitalsdirektorat skulde søge gennemført en Egalisering f. Eks. ved statistisk Opstilling af de forskellige Hospitalers Udgifter paa respektive Konti, hvorved der ikke tages fornødent Hensyn til den Rigshospitalet paahvilende særlige Opgave: at være Undervisnings- og Uddannelsesstedet for de vordende Læger. Der er i Kommissionen fuld Enighed om, at denne Opgaves Løsning paa Rigshospitalet giver dette Hospital en Særstilling, der maa tages i Betragtning, ligegyldigt hvilken Administrationsordning der etableres. Man skal tilføje, at Rigshospitalets Lægeraads nuværende Kompetence til at udtale sig om de Foranstaltninger, som har Betydning for Undervisningen og Forskningen, bør opretholdes, og et af Universitetets Repræsentanter mundtligt fremført Ønske om, at Lægeraadets Rettigheder i saa Henseende forankres og nærmere præciseres, f. Eks. gennem en kongelig Anordning, der udstedes i Forbindelse med Nyordningens Etablering, kan Kommissionen for sit Vedkommende anbefale, jfr. nærmere nedenfor Side 30—31.

Hvad angaar de til Rigshospitalet knyttede teoretiske Instituter, er det efter Kommissionens Opfattelse oplagt, at det hidtidige Samarbejde maa fortsættes, men man finder ikke, at Realisationen af Planen om en hospitalsmæssig Enhedsledelse skulde kunne vanskeliggøre et saadant Samarbejde eller forringe Kaarene for dette.

Kommissionen ønsker i denne Forbindelse at henlede Opmærksomheden paa, at der allerede under den nuværende Ordning i et vist Omfang finder en regnskabsmæssig Fordeling Sted mellem Udgifterne til Rigshospitalets Virksomhed som Hospital og Udgifterne til Laboratorier og det øvrige for Undervisningen og Forskningen specielle Arbejde.

Endelig ønsker man at pege paa, at dersom Kommissionens samlede Forslag, hvorved Rigshospitalet, Militærhospitalet og Finseninstitutet inddrages under en fælles Ledelse, gennemføres, vil dette for Universitetet betyde en Udvidelse af dets Virkefelt baade med Hensyn til Patientudvælgelsen og de Afdelinger, som stilles til Raadighed for Undervisningsgerningen og de lægevidenskabelige Undersøgelser.

Kommissionen har ved sine Overvejelser af Forholdene ved det lægevidenskabelige Fakultet i København ment, at det var af Interesse at orientere sig med Hensyn til den ved Aarhus Universitet trufne Ordning. Man har haft Opmærksomheden henvendt paa, at Oprettelsen af et medicinsk Fakultet ved Aarhus Universitet ikke har nødvendiggjort Oprettelsen af et under Undervisningsministeriet eller i det hele under Staten hørende Hospital i nævnte By, men at man har kunnet benytte de kommunale Hospitaler dersteds **til** den praktiske Undervisning. Efter det for Kommissionen oplyste har denne Ordning ikke i nogen Henseende voldt Vanskeligheder i Praksis. Det lægevidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet har paa Forespørgsel fra Kommissionen oplyst følgende om Ordningen angaaende Undervisningen af de lægevidenskabelige studerende ved Hospitalerne i Aarhus m. v.:

1) „Studenterne udfører Volontørtjeneste ved Aarhus Kommunehospitals Afdelinger. Der ydes intet Vederlag herfor fra Universitetet, idet Hospitalet stiller det fornødne til Raadighed, Kitler m. m. Praktikanttjeneste udføres paa samme Vilkaar, ogsaa ved Aarhus Amtssygehus, som ogsaa er inddraget i Undervisningen derved, at Over-

læge Aage Th. B. Jacobsen er ansat som Professor ved den kliniske Praktikantundervisning.

2) Professorerne og de af deres Assistenter, der deltager i Undervisningen, er ansat ved Hospitalerne som Overlæger, Afdelingslæger eller Reservelæger og lønnes af Kommunen. For Deltagelse i Undervisningen modtager de Honorarer fra Universitetet. Ved fire af Hospitalsafdelingerne (den medicinske, kirurgiske, neurologiske og dermatologiske) er der desuden ansat en klinisk-videnskabelig Assistent, som lønnes af Universitetet.

3) Samvirket mellem Universitetet og Hospitalerne i undervisningsmæssig og videnskabelig Henseende har hidtil været ordnet paa den Maade, at Kommunen har stillet Hospitalerne til Disposition for Undervisningen og har sørget for Oprettelse af de for denne nødvendige Laboratorier, Auditorier etc. Der findes i Øjeblikket Auditorier ved alle Afdelinger paa nær een (den dermatologiske).

Det videnskabelige Arbejde ved Universitetsafdelingerne udføres ligeledes med Støtte af Kommunen, som f. Eks. bevilger aarlige Beløb til Anskaffelse af Bøger, Tidsskrifter, Laboratorieudstyr etc.

4) Ved Ansættelse af Læger, som skal deltage i Undervisningen, bliver Fakultetet altid raadspurgt, og dets Indstillinger bliver lagt til Grund ved Ansættelserne. Ved Udvidelser af Hospitalerne, som har været ønskelige af Hensyn til Undervisningen af Studenterne, har Hospitalsudvalget hidtil været meget lydhørt over for Universitetets Ønsker, f. Eks. da der skulde oprettes en Børneafdeling, og Fakultetet har stadig meget nøje Kontakt med Hospitalsudvalget angaaende Hospitalernes Udbygning med Henblik paa den fremtidige Undervisning, f. Eks. er Hospitalsvæsenets Konsulenter i Øjen- og Øresygdomme udvalgt med Henblik paa, at de, naar de respektive Afdelinger oprettes, kan fungere som Chefer og Professorer i de paagældende Discipliner.

Alt i alt maa det siges, at Universitetet har de bedste Erfaringer med Samarbejdet med Hospitalsmyndighederne her. Et Par af Fakultetets Medlemmer har i deres Egenskab af Lægeraadsmedlemmer Lejlighed til at overvære Sygehusudvalgets Møder og deltager i Forhandlingerne og kan paa den Maade stadig holde en nær Kontakt mellem Universitetet og Hospitalerne."

Kommissionen maa i Henhold til det foran anførte være af den Opfattelse, at de Vanskeligheder, der kan være forbundet med at henlægge Rigshospitalet under et for Statens Hospitaler fælles Direktorat, ikke er af en saadan Betydning, at de ikke ved et Samarbejde af lignende Karakter, som det der finder Sted i stor Udstrækning mellem andre Administrationer, vil kunne overvindes. Kommissionen maa derfor anbefale, at en saadan Ordning gennemføres.

Som tidligere anført finder Kommissionen imidlertid, at den Omstændighed, at Rigshospitalet ikke alene har de sædvanlige hospitalsmæssige Opgaver, men samtidig skal tjene som Undervisningssted for medicinske studerende og som det centrale Institut for den lægevidenskabelige Forskning, gør det nødvendigt, dersom Hospitalet overføres til en udenfor Undervisningsministeriet liggende Styrelse, at der træffes Foranstaltninger til Sikring af, at Forbindelsen med Universitetet ikke svækkes, og at Betingelserne for den videnskabelige Forskning og Studenternes Uddannelse ikke forringes. Paa Omraader, hvor Universitetets og Rigshospitalets Placering under samme Departement har muliggjort, at en Ordning vedrørende Samarbejde, Kompetencefordeling og Placering af Bevillinger kunde bero paa Aftaler og Praksis, kan det, naar Universitetet og Rigshospitalet sorterer under hver sit Ministerium, være nødvendigt at sikre de forsknings- og undervisningsmæssige Interesser gennem særlige Bestemmelser. Da Afgørelser vedrørende Hospitalets Forhold i alt Fald formelt maa træffes af Indenrigsministeriet, vil der være Brug for Be-

stemmelser om, i hvilke Tilfælde de af Undervisningsministeriet repræsenterede Interesser skal være afgørende eller dog medbestemmende, og i hvilket Omfang Lægeraadet ved Hospitalet skal have Indflydelse paa Afgørelser ved Hospitalet.

For Tiden er Forholdet det, at 8 Stillinger som Overlæger, 2 Stillinger som Overkirurger, 1 Stilling som Overaccoucheur, 1 Prosektorstilling og 3 Klinikchefstillinger er besat med Professorer ved Universitetet, der aflønnes med særligt Honorar i de nævnte Stillinger ved Hospitalet. I disse Tilfælde, hvor Tjenestemandsstillingen ved Universitetet er forbundet med en Stilling ved Hospitalet, maa Fremgangsmaaden ved den paagældende Stillings Besættelse være den, at Undervisningsministeriet med Tilslutning fra Indenrigsministeriet opslaar Universitetsembedet med Tilføj ende, at der med dette er forbundet en (nærmere angivet) Lægestilling ved Rigshospitalet. Universitetets Indstilling til Undervisningsministeriet forelægges af dette til Indenrigsministeriets Godkendelse, forinden Forestilling nedlægges vedr. Universitetsembedets Besættelse. Naar denne har fundet Sted, udfærdiger Indenrigsministeriet fornøden Beskikkelse af den paagældende til Lægestillingen. Saafremt det drejer sig om en ledende Stilling (som Overlæge, Klinikchef eller Afdelingslæge), og den paagældende Stilling ikke som foran anført er knyttet til en Tjenestemandsstilling ved en anden Institution (f. Eks. f. T. Jordemoderskolen), vil man finde det rigtigst, at Ansættelsesspørgsmaalet altid forelægges Undervisningsministeriet med Lægeraadets Indstilling, saaledes at Undervisningsministeriets Tilslutning til Ansættelsen udkræves.

Endelig maa man foreslaa, at der, naar det drejer sig om det underordnede, videnskabelige Personale (Reservelæger, Lægeassistenter og Kandidater) træffes den Ordning, at Sagen, saafremt den ansættende Myndighed ikke mener at kunne følge Lægeraadets Indstilling, skal forelægges Undervisningsministeriet til Udtalelse, hvorved man forudsætter, at Indenrigsministeriet, i alt Fald naar det gælder Stillinger som 1ste Reservelæge o. lign., ikke vil foretage Ansættelsen uden at være i Overensstemmelse med Undervisningsministeriet.

Med Hensyn til Sager vedrørende Normering af Personale, Bevillinger, Ændring af Afdelinger samt Byggerisager bør der paa tilsvarende Maade gives Undervisningsministeriet Adgang til at varetage Forsknings- og Undervisningsinteresser. Dette kunde formentlig sikres gennem en Bestemmelse om, at Indenrigsministeriet i saadanne Sager skal forelægge Undervisningsministeriet Sagen til Udtalelse, saafremt Indenrigsministeriet ikke mener uden videre at kunne følge Lægeraadets Indstilling.

Som det vil fremgaa af det anførte, vil Lægeraadets Stilling være en meget betydende Faktor i Hospitalets Administration. Den nuværende Ordning i denne Henseende er udviklet gennem Praksis paa Grundlag af en Skrivelse fra Kirke- og Undervisningsministeriet af 20. August 1892. Denne Ordning bør optages til Revision og den nye Ordning fastlægges i en kgl. Anordning. Det vil i denne Forbindelse være ønskeligt, at Regulativet for Lægeraadet suppleres paa forskellige Punkter, f. Eks. saaledes at det fastsættes, *at* der, for at Lægeraadet skal være beslutningsdygtigt, skal udkræves et vist Antal Deltagere i Beslutningen, *at* Antallet af Deltagere i Indstillingen oplyses, og *at* det skal oplyses, hvem der har sluttet sig til eventuelle Flertals- og Mindretalsindstillinger.

Der kunde rejses det Spørgsmaal, om der er Grund til at bestemme, at visse af de omhandlede Spørgsmaal skulde forelægges det lægevidenskabelige Fakultet. Man har imidlertid fundet dette overflødigt. Lægeraadet maa efter sin Sammensætning og dets Medlemmers lette Adgang til at holde sig i Kontakt med Fakultetet formenes at give fuld Sikkerhed for, at de forsknings- og undervisningsmæssige Synspunkter kommer frem, og forelægges Sagen for Undervisningsministeriet, kan dette jo skønne over, hvorvidt en Erklæring fra Fakultetet synes fornøden.

For saa vidt angaar Militærhospitalet, bør dette efter Kommissionens Opfattelse ligeledes inddrages under det fælles Hospitalsdirektorat. Kommissionen har endvidere overvejet Muligheden for en Ordning, hvorefter Militærhospitalet og Rigshospitalet sammenlægges til eet Hospital. Det vilde herved ikke alene blive muligt at rationalisere den økonomisk-administrative Drift af de to Hospitaler, men der kunde tillige opnaas en bedre Udnyttelse af Afdelingerne. Forholdet er det, at Militærhospitalet ogsaa har haft Hjemmel til at modtage civile Patienter, og at Staten i Virkeligheden i København hidtil direkte har drevet to og indirekte, gennem Ydelse af Tilskud til Finseninstitutet, tre Hospitaler, der hver er udstyret med en Kække Specialafdelinger af tildels ensartet Karakter, medens der omvendt paa enkelte af Rigshospitalets Specialafdelinger er Pladsmangel.

Om disse Spørgsmaal har der været ført Forhandlinger med Repræsentanter for de militære Ministerier, herunder med Generallægen og Direktøren for Militærhospitalet. Fra Krigsministeriets Side har man erklæret, at Ophævelse af Militærhospitalet som selvstændigt Hospital ikke kan anses for en tilfredsstillende Løsning, medens Ministeriet ikke har villet indvende noget mod Militærhospitalets eventuelle Henlæggelse under et fælles Hospitalsdirektorat, saafremt det militære Mandskabs Sygehusbehandling ikke herved forringes, og Ordningen ikke vil medføre forøgede Udgifter for de militære Ministerier. Krigsministeriet har iøvrigt henvist til de af Hærens Lægekorps og Direktionen for Københavns Militærhospital fremsatte Udtalelser.

Det fremgaar af den fra Hærens Lægekorps modtagne Redegørelse, at Lægekorpset lægger megen Vægt paa at bevare Københavns Militærhospital som et selvstændigt Militærhospital. Lægekorpsets Argumenter herfor gaar i Hovedtræk ud paa følgende:

Som Følge af at Ordningen med de civile Sygehuse i Provinsgarnisonerne med Hensyn til Indlæggelse af militære Patienter ofte svigter, er det nødvendigt at have Københavns Militærhospital som »Medicinalcenter« for Hær og Flaade. I Aarene 1946 og 1947 blev der saaledes paa Militærhospitalet indlagt henholdsvis 265 og 285 Patienter fra Provinsgarnisonerne som Følge af Afvisning fra de kommunale Provinssygehuse paa Grund af Pladsmangel, en for lang Ventetid eller Mangel paa Specialafdelinger og Speciallæger.

Det hævdes, at hele Ordningen af den militære Sygebehandling kun kan anses for fuldt forsvarlig saavel for Værnene som for den enkelte Patient, naar de behandlende Læger, det være sig Kirurger, interne Medicinere eller andre Speciallæger, ved Siden af deres rent lægelige Viden ogsaa har speciel militær-medicinsk Viden og Erfaring med Kendskab til de forskellige Tjenestegrenes Krav til Patienten. Der tænkes her bl. a. paa Bedømmelse af en Mands Tjenstdygtighed og hans eventuelle Overførelse til anden Tjeneste, hvortil han bedre er egnet.

Lægekorpset fremhæver, at Københavns Militærhospital har en ikke ringe Betydning som Uddannelsessted. Det er vigtigt for Hæren at have en Stab af Sygeplejersker, der er kendt med militære Tjenesteforhold, Hospitalet er det Sted, hvor det største Antal af Hærens Sygepassere faar deres Uddannelse i praktisk Sygepleje, og Hospitalets Tandklinik er direkte Undervisningssted for de værnepligtige Tandlæger i krigskirurgiske Kæbelæsioner. Saalænge der paa Københavns Militærhospital opretholdes en kirurgisk Afdeling, vil denne Afdelings Chef med sin Erfaring som aktiv Kirurg og sit Kendskab til Organiseringen af Hærens Sanitetstjeneste under Krig være selvskrevet som Lærer i Krigskirurgi for Hærens Underlæger, et af de vigtigste Fag ved deres Uddannelse.

Det anføres endvidere, at Militærhospitalet med sine Specialkliniker er nødvendigt Moderhospital for Infirmerierne i København og Omegn, idet det er paakrævet for en forsvarlig Drift af et Infirmeri, at dette har et Hospital med Røntgenanlæg m. m. at støtte sig til, ligesom der stadig bør være Mulighed for en Vekselvirkning mellem Infir-

meriet og Moderhospitalet. Militærhospitalets Specialkliniker er desuden nødvendige af Hensyn til den betydelige ambulatoriske Virksomhed, der udøves paa disse. Dette gælder ikke mindst den fysiurgiske Klinik og Tandkliniken. Endvidere finder man det paakrævet paa Militærhospitalet at bevare Hærens Sanitetsdepot med tilhørende Forbindsstoffabrik og Hospitalets Apotek, der har den Opgave at levere Medicinalvarer m. v. til Hæren, samt Laboratoriet, der er Central for diagnostiske Undersøgelser for Hærens Afdelinger.

Hertil kommer, at de militære Patienter er undergivet den militære Straffemyndighed, saaledes at de i Tilfælde af Undvigelse fra Militærhospitalet kan straffes for Rømning. En Ændring af denne Ordning hævdes at ville virke nedbrydende for Disciplinen i Hæren. Der henvises endelig til Forholdene i Norge og Sverige. For Norges Vedkommende er der udarbejdet Planer til Bygning af et centralt militært Sygehus i Oslo, som skal anvendes for Tilfælde af speciel militær Interesse for hele Landet, og som skal afløse det ældre militære Sygehus. I Stockholm, hvor Militæret under Krigen paa Grund af Pladsmangel paa det egentlige militære Sygehus foreløbig fik overladt en Afdeling paa Karolinska Sjukhus, er Bygning af et nyt stort Militærhospital ogsaa under Overvejelse.

De Udtalelser, der er fremsat af Militærhospitalets Direktion, gaar i Hovedtræk ud paa følgende:

Med Hensyn til Spørgsmaalet om en Sammenlægning af Rigshospitalet og Militærhospitalet anser Direktionen ikke denne Plan for stemmende med militære Interesser. Det fremhæves, at Militærhospitalet er underkastet en stærkt varierende Belægning, men at det til enhver Tid skal være i Stand til at optage det Antal syge af Hær og Søværn, som henvises til Indlæggelse, idet disse Patienter har et uafviseligt Krav paa den rette hospitalsmæssige Behandling.

De Perioder, i hvilke der stilles de største Krav til Hospitalspladser, er Tiden direkte ved de større Indkaldelser, saavel Rekrutindkaldelser som Genindkaldelser, endvidere Tiden efter at Mandskabets Træning ved Afdelingerne er begyndt, samt i Efteraars- og Vintermaanederne. Vel har Kaserner og Lejre Infirmerier, men fra disse henvises til Militærhospitalet alle syge værnepligtige, som det af de militære Læger findes uforsvarligt at beholde under de hospitalsmæssigt set mere primitive Forhold, som et Infirmeri frembyder. Desuden modtager Militærhospitalet en Del syge værnepligtige fra Provinsgarnisonerne Landet over, syge, som enten ønskes overført til Militærhospitalet af de paagældende Provinssygehuse, eller som efter Sygdommens Art ikke kan optages der.

Paa Militærhospitalet er der nu for værnepligtige og Befalingsmænd af Hæren og Søværnet ialt 370 Sengepladser til Raadighed. Den stærkt svingende Belægning medfører, at op til ca. 150 Senge staar tomme visse Dele af Aaret, medens det i andre Perioder har været nødvendigt at oprette Reservelazaretter for militære Patienter i København. Dersom der gennemføres en Ordning, hvorefter der bliver Adgang til at belægge ledige Sengepladser paa Militærhospitalet med civile Patienter, er man fra Direktionens Side ængstelig for, at Rigshospitalet i Tilfælde af fuld Belægning ikke ubetinget vil kunne modtage samtlige militære Patienter, der henvises til hospitalsmæssig Behandling her i København.

Der henvises endvidere til, at det næppe vil være muligt for Rigshospitalet at optage det Antal Observationspatienter, som Militærhospitalet nu maa modtage til Observation for Tuberkulose, Pleuritis, Halsbetændelse m. v., samt at det vil være udelukket, at de ambulante Behandlinger, der hidtil i et meget betydeligt Omfang er givet paa Militærhospitalets Specialkliniker, kan overtages af Rigshospitalets tilsvarende Kliniker uden en væsentlig Udvidelse af disse i saavel bygnings- som personalemæssig Henseende.

Hertil kommer, at de militære Patienter efter Direktionens Opfattelse kræver en særlig Behandling og Bedømmelse. Ikke alene maa der hos den behandlende Læge kræves et nøje Kendskab til de Fordringer, der ved de forskellige Vaaben og Korps stilles til Mandskabet og dets Tjenstdygtighed (Flyvetjeneste, Tjeneste i Undervandsbaade, Dykkertjeneste m. v.), men ofte maa Lægen holde ret nøje Kontakt med Patientens Afdeling og dennes Læge.

De særlige Krav til Lægerne kommer ikke mindst frem ved Bedømmelsen af, om en værnepligtig er kassabel eller egnet til anden Tjeneste i Hæren end den, hvortil han er udskrevet. Foruden til Tjeneste indkaldte værnepligtige fremstilles for Kassationskommissionen, der er tilknyttet Militærhospitalet, værnepligtige, som af Udskrivningskredsen ønskes fremstillede, og som, fordi de endnu ikke er mødt til Tjeneste i Hæren, indkaldes til forudgaaende Undersøgelse paa Militærhospitalet ved dettes Læger.

Heller ikke Planen om Militærhospitalets Henlæggelse under Hospitalsdirektoratet, men med Opretholdelse som en selvstændig Institution paa Linie med Statens øvrige Hospitaler, har Militærhospitalets Direktion ment at kunne gaa ind for, selv om man erkender, at det i og for sig er en naturlig Tanke at centralisere Administrationen af Statens Hospitalsvæsen. Dette Standpunkt motiveres med, at Militærhospitalet ifølge sin Opgave og Art er en fra Statens øvrige Hospitaler forskelligartet Institution, hvis Administration kræver ganske specielt Kendskab, og som virker indenfor et Omraade, der sætter sit særlige Præg paa Hospitalet og stiller specielle Krav til dette.

De fra militær Side fremførte Betragtninger har af Kommissionen været gjort til Genstand for indgaaende Overvejelser, i hvilke ogsaa Medicinaldirektøren som Chef for saavel det civile som det militære Sundhedsvæsen har deltaget. Medicinaldirektøren har overfor Kommissionen erklæret, at Forslaget om at inddrage Militærhospitalet under et Hospitalsdirektorat samt at sammenlægge Militærhospitalet og Rigshospitalet er fuldt forsvarligt baade overfor det samlede Sygehusvæsen og overfor Militærets berettigede sygehusmæssige Interesser paa dette Omraade.

Overfor de af de militære Myndigheder fremsatte Udtalelser skal Kommissionen udtale følgende:

Der er i Kommissionen Enighed om, at den Ordning, der træffes for det militære Sygehusvæsen, maa være en saadan, at de værnepligtiges Interesser varetages paa en i enhver Henseende forsvarlig Maade, og at de særlige militære Forhold tages i Betragtning. Man er ogsaa klar over, at den Omstændighed, at Garnisonen i København siden Maj 1945 er udvidet væsentligt, har medført, at Forholdene i Hovedstaden ikke er tilfredsstillende, idet man har maattet ty til en Række Nødhjælpsforanstaltninger med provisoriske Infirmerier, der har vanskeligt ved at løse deres Opgaver paa en efter Tidens Krav fuldt forsvarlig Maade. Efter Kommissionenes Opfattelse er det imidlertid ikke Hospitalspladser, men Pladser i bedre og moderne indrettede Infirmerier, der bør tilstræbes. Det er ogsaa meddelt Kommissionen, at der i saa Henseende er Undersøgelser og Overvejelser i Gang, og naar Hovedstadens Garnison faar sine Infirmeriforhold ført à jour, saaledes at de svarer til Garnisonens Behov, vil der ikke med Rette kunne indvendes noget imod, at man i Hovedstaden principielt indretter sig efter samme Princip som ved Provinsgarnisonerne, hvor man har truffet en Hospitalsordning uden specielle Hospitalsafdelinger. Der har tidligere været saadanne i Provinsen, men disse er nedlagt, og der er i Stedet for truffet Aftaler med tilstedeværende kommunale og private Sygehuse. Dette er ogsaa sket paa Pladser, hvor der efter Krigen er oprettet nye Garnisoner, f. Eks. paa Bornholm, hvis nye Garnisons Størrelse er relativt meget betydelig, og hvor Sygehusordningen er baseret paa et Infirmeri i Militærlejren ved Rønne i Forbindelse med det i samme By beliggende Amtsygehus, der end ikke er forlangt udvidet i Anledning af Militærlejrens Etable-

ring. Efter de af Medicinaldirektøren fremsatte Udtalelser kan det heller ikke med Rette hævdes, at en saadan Ordning ved vore Provinsgarnisoner fungerer paa en for Militærvæsenet i lægelig Henseende utilfredsstillende Maade. Sygehusene har den samme Pligt til at modtage saavel militære som civile syge, hvis Tilstand kræver Hospitalsbehandling, og der foreligger ikke for Sundhedsstyrelsen Klage over Afvisning af saadanne. Tilsvarende Ordning som i Provinsen maa det derfor ogsaa være forsvarligt at indføre i Hovedstaden, og den Omstændighed, at Garnisonen her er særlig stor, kan ikke begrunde en principiel Afvigelse fra den for Provinsgarnisonerne etablerede Ordning. Det under Staten og Kommunerne i Hovedstaden sorterende Hospitalsapparat er jo baade kvantitativt og kvalitativt fuldt ud paa Hojde med Provinsens, selv med en proportional Vurdering.

Hovedsynspunktet maa i denne Sag være dette, at Behandlingen af syge værnepligtige og Befalingsmænd samt de til Hær og Flaade knyttede Funktionærer, der efter gældende Bestemmelser, jfr. Tjenestemandslovens § 971, har Ret til Læge- og Hospitalsbehandling, for de Sygdommes Vedkommende, der ikke kræver Hospitalsindlæggelse, bør ske paa Infirmerier i Tilknytning til Kasernerne. Drejer det sig derimod om Sygdomme af mere alvorlig Karakter, saaledes at der udkræves egentlig Hospitalsbehandling, synes de paagældende værnepligtige m. fl. at have Krav paa at blive indlagt paa et almindeligt Sygehus. I det Omfang, gældende Regler indrømmer til Hær og Flaade knyttede Personer Ret til fri Hospitalsbehandling for Sygdomme, hvor en saadan Behandling er indiceret, og hvor Retten efter de hidtidige Regler gjaldt Indlæggelse paa Militærhospitalet, maa de paagældende da optages paa Militærhospitalet eller paa Rigshospitalet, alt for saa vidt Staten ikke maatte foretrække mod Betaling af gældende Takster at søge de paagældende optaget paa de kommunale Sygehuse, hvortil de vedkommende Militærpersoner som civile vil være henvist. Forhandling maa føres mellem Indenrigsministeren og Forsvarministeren om, i hvilket Omfang Pladser bør forbeholdes Militæret paa Militærhospitalet og Rigshospitalet.

Den Omstændighed, at der som oplyst af Hærens Lægekorps er foretaget et Antal Indlæggelser paa Militærhospitalet af syge værnepligtige fra Provinsgarnisonerne (Antallet er som foran nævnt for henholdsvis 1946 og 1947: 205 og 285) kan ikke nødvendiggøre Opretholdelsen af et specielt Centralhospital for Militæret, idet dette Antal er ganske uvæsentligt i Forhold til Kapaciteten af det samlede københavnske Hospitalsvæsen. Hærens Lægekorps har særlig fremhævet Hensynet til de værnepligtige veneriske Patienter, som Provinsgarnisonerne har henvist til Behandling paa Militærhospitalet. Antallet af disse henholdsvis i 1946 og 1947 udgjorde kun 40 og 23, og da det er oplyst for Kommissionen, at Rigshospitalets Afdeling H. (for Hud- og Kønssygdomme) har et relativt stort Antal Senge, mener man ikke, at Opretholdelsen af en særlig militær Afdeling for veneriske Patienter kan være paakrævet, saa meget mere som det fra ansvarlig lægekyndig Side er hævdet, at disse Tilfælde i større Udstrækning, end det hidtil har været Tilfældet, kan behandles ambulant eller paa Infirmerierne.

Med Hensyn til Onskeligheden af en for det militære Sygevæsen speciel Uddannelse af saavel Læger som Sygeplejersker og Sygepassere, maa Kommissionen i Overensstemmelse med Medicinaldirektøren hævde, at der ved Behandlingen — saavel den medicinske som den kirurgiske — af de forskellige Sygdomstilfælde maa anlægges de samme lægelige Synspunkter, hvad enten Patienten er civil eller militær. Forholdet er tilmed det, at det civile Sygehusvæsen som Følge af det større Patientmateriale og den Maade, hvorpaa de civile Sygehuse er organiserede, raader over en større Stab af erfarne Specialister. Derimod maa det erkendes, at i Spørgsmaal, hvor det gælder om at bedømme en værnepligtigs Tjenestedygtighed, har en særlig militær Indsigt og Erfaring Værdi, og at det militære Lægekorps' Læger derfor har Betingelser for at supplere de civile Lægers Vurdering af

saadanne Tilfælde. Kommissionen forudsætter imidlertid, at det militære Lægekorps opretholdes, og man vilde anse det for en hensigtsmæssig Foranstaltning, om Lægerne indenfor dette Korps bl. a. fik den Opgave at fungere som Konsulenter ved Afgørelser om værnepligtiges eventuelle Kassation.

For saa vidt angaar Spørgsmaalet om særlig Uddannelse af Militærsygeplejersker, maatte dette formentlig kunne løses derved, at der gives de paagældende Sygeplejersker en supplerende Uddannelse paa tilsvarende Maade, som det er Tilfældet paa en Række andre Omraader, f. Eks. paa Fødeafdelinger og Sindssygehospitaler. Uddannelsen af værnepligtige til at fungere som Sygepassere kan selvfølgelig ogsaa foregaa uden Hensyn til, hvorledes det militære Hospitalsvæsen er organiseret.

løvrigt maa det være en Forudsætning ved Gennemførelsen af Forslaget om Nedlæggelse af Militærhospitalet som et særligt militært Centralhospital, at dette Hospitals Specialkliniker opretholdes i den Udstrækning, dette maatte være paakrævet under Hensyn til Behovet for saadanne Kliniker i den samlede Hospitalsplan. For saa vidt nogle af disse Kliniker, f. Eks. den fysiurgiske, specielt eller fortrinsvis bør forbeholdes militære Patienter, vil en saadan Ordning ikke være udelukket.

Med Hensyn til det til Militærhospitalet knyttede Sanitetsdepot med tilhørende Forbindsstoffabrik gælder en lignende Betragtning; for saa vidt et saadant særligt Depot m. v. har Betydning for Løsninger af Militærets Opgaver, bør det opretholdes uden Hensyn til, hvilken administrativ Ordning der træffes. Hvorvidt det er ønskeligt og økonomisk forsvarligt fortsat at fordele Apotekervirksomheden paa to Apoteker, 1 paa Militærhospitalet og 1 paa Rigshospitalet, bør gøres til Genstand for en nærmere Undersøgelse. Det maa efter de for Kommissionen fremsatte sagkyndige Udtalelser anses for sandsynligt, at den mest rationelle Løsning vilde være de to Apotekers Sammendragning til eet, antagelig placeret paa Rigshospitalet, men dette forudsætter bl. a. ikke uvæsentlige bygningsmæssige Ændringer, som den nuværende Materialemangel gør det umuligt at gennemføre for Tiden. Spørgsmaalet om Militærhospitalets Laboratorium frembyder efter Kommissionens Opfattelse intet Problem i Relation til den her behandlede administrative Omlægning, idet de Krav, der maa stilles til et Hospitalslaboratorium, maa være de samme, hvad enten Hospitalet belægges med civile eller militære Patienter.

De Betænkeligheder, der fra militær Side er fremført imod Militærhospitalets inddragelse under den almindelige Hospitalsordning under Hensyn til, at de militære Patienter derved unddrages den militære Straffemyndighed, har efter Kommissionens Opfattelse ikke nogen afgørende Vægt. Som Hovedregel er der Tale om Patienter, hvis Sygdom er af en saadan Art, at Undvigelse allerede af den Grund er udelukket, og dersom det drejer sig om militære Patienter, hvis Helbredstilstand ikke forhindrer Rømning fra Hospitalet, vil der formentlig intet være til Hinder for, at den militære Straffelovs Regler bringes til Anvendelse.

Et Hovedpunkt i de militære Myndigheders Betænkeligheder ved det nuværende Militærhospitals Nedlæggelse som speciel militær Institution synes at være, at man efter den paatænkte Nyordning ikke vil kunne regne med at have en Margin af Sengepladser til Raadighed, naar ekstraordinær Sygelighed blandt Mandskabet stiller særlige Krav om Hospitalsindlæggelse. Forholdet er, som det fremgaar af foranstaaende, for Tiden det, at der paa Militærhospitalet i Almindelighed er ca. 150 ubenyttede Sengepladser. Kommissionen maa heroverfor i Tilslutning til Medicinaldirektørens Udtalelser til det om denne Sag nedsatte Udvalg bemærke, at de fleste af de Indlæggelser, som finder Sted under en Periode med stærkt forøget Sygelighed, maa ske paa Infirmerier. De Tilfælde, som kræver egentlig Hospitalsbehandling, kan ikke være flere, end at de under Staten og Kommunerne sorterende Hospitaler i Hovedstaden, der ialt raader over ca. 5 000 Senge, uden større

Vanskeligheder kan skaffe de nødvendige Sengepladser. Skulde det ikke kunne præsteres paa anden Maade, maa man her som i Tilfælde af en Epidemi i Befolkningen gaa til ekstraordinære Foranstaltninger i Form af Overbelægning af Hospitalsafdelinger, Udskrivning af Patienter, der uden Risiko kan behandles i Hjemmet, eventuelt i Forbindelse med Oprettelse af Nødlazaretter. Man kan ikke se, at der bør anlægges andre Synspunkter for militære Patienters Adgang til Hospitalsindlæggelse end for civile; den Omstændighed, at Soldater ikke har Adgang til Behandling i deres Hjem, kan kun føre til det flere Gange fremhævede Krav om en fuldt ud tilfredsstillende Infirmeriordning.

Med Hensyn til den i Norge og Sverige gældende Ordning for det militære Sygehusvæsen skal Kommissionen indskrænke sig til at udtale, at en direkte Sammenligning mellem Forholdene i de nævnte Lande og de danske Sygehusforhold vanskeligt kan drages, men at man efter det for Kommissionen oplyste i hvert Fald ikke hidtil i noget af de to Lande har haft et specielt militært Centralsygehus.

Kommissionen kan herefter ikke anse de Indvendinger, der er fremført imod Militærhospitalets Nedlæggelse som specielt militært Centralhospital for afgørende, og man foreslaar derfor det nævnte Hospital ophævet som en særlig militær Institution, idet man dog i Tilslutning til de foran fremsatte Udtalelser ønsker at tilføje, at det er Forudsætningen for en saadan Nyordning, at der tilvejebringes en for Garnisonerne i København fuldtud tilfredsstillende Infirmeriordning. Det ligger udenfor Kommissionens Kompetence at komme nærmere ind paa, hvorledes en saadan skal etableres.

Et Mindretal (H. C. Hansen, Pinholt og Seidenfaden) føler sig ikke overbevist om, at det vil være forsvarligt at nedlægge Militærhospitalet som saadant, men under Forudsætning af, at der tillægges Militærhospitalets stedlige Ledelse den i nærværende Betænkning forudsatte Selvstændighed til at disponere, vil man ikke nære Betænkelighed ved at henlægge Militærhospitalets Administration under Direktoratet for Statens Hospitalsvæsen.

Kommissionen har dernæst haft sin Opmærksomhed henvendt paa, dels om andre Institutioner end de egentlige Statshospitaler burde inddrages under Hospitalsdirektoratets Administration, dels om visse Funktioner af hospitalsmæssig Karakter burde henlægges til Direktoratet fra de Styrelser, hvor de nu er placerede.

Der er foran under I B givet en Oversigt over de vigtigste statskontrollerede Hospitalsinstitutioner. Under Nr. 1 er omtalt Finseninstitutet med Kysthospitalet paa Refsnæs. Som det fremgaar af denne Redegørelse, udarbejder Institutet, der sorterer under Indenrigsministeriet, men ledes af en Direktion, hvis Medlemmer alle vælges af Staten, hvert Aar et Forslag til Finanslov og Tillægsbevillingslov, og disse Bidrag fra Institutet er i Anmærkningerne til Bevillingslovene ligesaa specificerede som de egentlige Statsinstitutioners. Endvidere er Forholdet det, at selv om der ikke teoretisk er givet Institutet nogen Garanti for, at Staten dækker dets Underskud, er dette dog faktisk Tilfældet. Tilskudet udgjorde som nævnt i Redegørelsen for Finansaaret 1946—47 godt 3 Mill. Kr. En Inddragelse af Institutet, herunder medregnet Kysthospitalet paa Refsnæs, vil tilmed betyde, at de Opgaver, som paahviler Statens Hospitalsvæsen i København, kan løses paa en mere tilfredsstillende Maade, end Tilfældet er i Ojeblikket. Den Omstændighed,at Rigshospitalet, Militærhospitalet og Finseninstitutet drives uafhængigt af hinanden, medfører bl. a., at Ændringer i Hospitalernes hidtige Indretning, f. Eks. gennem Oprettelsen af nye Specialafdelinger, Anskaffelse af nyt Apparatur etc., ikke overvejes og gennemføres af et koordinerende Organ, som kan tage tilstrækkeligt Hensyn **til,** hvorledes disse Ændringer stemmer med de hospitalsmæssige og økonomiske Synspunkter, som bør anlægges, naar Hospitalsvæsenet i Hovedstaden ses som en Enhed. Kommissio-

nen foreslaar derfor, at Finseninstitutet overtages af Staten, og at dets Administration henlægges under Hospitalsdirektoratet paa samme Maade, men ogsaa ligestillet med Rigshospitalet og Militærhospitalet. Naar saaledes Militærhospitalet, Rigshospitalet og Finseninstitutet inddrages under det fælles Statshospitalsdirektorat, gaar Kommissionen ud fra, at der kan skabes et saadant Samarbejde, at de 3 Hospitaler i Forening paa bedst mulig Maade kan løse Opgaverne ikke alene som Sygehuse, men særlig ogsaa i Videnskabens og Studenterundervisningens Tjeneste.

Som nærmere omtalt i Redegørelsen Side 14 er Finseninstitutet i Driftsfællesskab med den under Landsforeningen for Kræftens Bekæmpelse sorterende Radiumstation i København med fælles Administration og delvis fælles Direktion. Efter det for Kommissionen oplyste byder dette Driftsfællesskab paa saadanne Fordele, baade hospitalsmæssigt, administrativt og økonomisk, at det vilde være urigtigt at bringe det **til** Ophør. Forholdet er her noget tilsvarende som ved Statshospitalet i Sønderborg, hvor der er Driftsfællesskab mellem selve Statshospitalet og Amtssygehuset, der begge drives for Statens Regning, men med Refusionspligt efter nærmere aftalte Regler for paagældende Kommuner. Ud fra lignende Synspunkter mener Kommissionen, at der ogsaa efter Finseninstitutets Overgang til Staten maa ske Refusion efter nærmere fastsatte Regler. Den nuværende Direktion foreslaas afløst af et Organ, i hvilket der er Repræsentanter for saavel Staten som Landsforeningen. Dettes Kompetence maa fastsættes ved et Regulativ.

I Redegørelsen under I B er som Nr. 2 omtalt Gigtsanatoriet ved Skelskør, der er anlagt og ledes af Bestyrelsen for Andelsforeningen. Sanatoriets Underskud dækkes ikke af Staten, men denne yder et paa Bevillingslov fikseret Tilskud; for Tiden er der Hjemmel til at yde 50 000 Kr. pr. Finansaar. Med Hensyn til Anvendelsen af Tilskudet føres der Tilsyn af Indenrigsministeriets Departement. — Kommissionen anser det for rigtigt, at den nuværende private Driftsform opretholdes. Efter de almindelige Retningslinier, for hvilke der i det efterfølgende nærmere er redegjort, vilde Ydelsen af Statstilskud til Gigtsanatoriet naturligst være at henlægge til Hospitalsdirektoratet. Kommissionen er imidlertid oplyst om, at hele Spørgsmaalet om Bekæmpelsen af Gigten er under Overvejelse i Indenrigsministeriet, og at der er Planer om at etablere Undersøgelsesstationer og Sygeafdelinger paa kommunale Hospitaler i de forskellige Landsdele. Under disse Forhold skal Kommissionen undlade at stille Forslag om, at der paa nuværende Tidspunkt sker nogen Ændring i Gigtsanatoriets Ressortforhold.

Kommissionen vil i denne Forbindelse udtale, at man ved Bedømmelsen af, hvor Grænsen for Hospitalsdirektoratets Ressort skal drages, har anlagt følgende Hovedsynspunkter. Det maa anses for ønskeligt, at man sikrer sig, at Statens Tilskud til ikke egentlige Statshospitaler ydes paa saa ensartet Basis som muligt og paa saadanne Vilkaar med Hensyn til Driften, at ikke alene den fornødne Standard kan opretholdes, men tillige, at visse fælles Retningslinier for Staten og de paagældende hospitalsmæssige Institutioner, hvortil Tilskud ydes, kan følges. Ved Afgrænsningen af, hvilke herhenhørende Forretninger der saaledes skal henlægges til Styrelsen, har man ment at burde følge det Princip, at kun hvor der er Tale om Ydelse af et Tilskud til bestemte Hospitaler, eller en bestemt afgrænset Gruppe af Hospitaler, henføres disse Forretninger til Styrelsen. Ydelse af Tilskud til Sygehusdrift i Almindelighed, saaledes i Henhold til Lov Kr. 71 af 27. Februar 1946 om Sygehusvæsen, og hvor der derfor ikke er Tale om, at Staten skal føre et specielt Tilsyn med det enkelte Sygehus for at overvaage, at et ydet Tilskud anvendes som forudsat, er ikke tænkt henlagt til Styrelsen. Med Hensyn til Institutioner, hvis Opgaver ikke udelukkende er at være Helbredelsesanstalter, men hvor Opdragelse og Oplæring er en integrerende Del af paagældende Institutions Formaal, og hvor altsaa Forsorgs-

hensynet maa tages i Betragtning, naar der skal tages Stilling til Institutionens administrative Placering, er det Kommissionens Opfattelse, at en Inddragelse under Direktoratet bør indskrænke sig til den Del af Institutionen, som varetager de helbredsmæssige Foranstaltninger, og kun bør finde Sted, for saa vidt en Adskillelse af Administrationen af den hospitalsmæssige fra den forsorgsmæssige Del kan ske uden at volde praktiske Vanskeligheder.

For saa vidt angaar Aarhus Kommunehospitals neurologiske og neurokirurgiske Afdeling (jfr. Afsnit I B, 3) bemærkes, at der her er Tale om en rent hospitalsmæssig Institution, hvorfor det vilde være naturligt, om Statens Tilskud til den omhandlede Afdelings Drift konteredes og administreredes af Hospitalsdirektoratet. Imidlertid er det oplyst for Kommissionen, at det for Tiden er under Overvejelse at oprette tilsvarende Afdelinger ved andre kommunale Sygehuse. Det synes under disse Forhold rigtigst, at man afventer en nærmere Klaring af, hvilken Plads i det almindelige Sygehusvæsens Udvikling disse specielle Hospitalsafdelinger vil faa, hvorfor man i hvert Fald ikke paa nærværende Tidspunkt vil finde det rigtigt at ændre disse Afdelingers ressortmæssige Placering.

For Epileptikerinstitutionernes Vedkommende (jfr. Afsnit I B, 4) skal Kommissionen efter de med Særforsorgsdirektøren førte Forhandlinger bemærke, at der her er Tale om Institutioner, hvor de helbredsmæssige Opgaver er af betydelig Vægt, men at der paa disse Anstalter ogsaa ydes Patienterne Undervisning og Oplæring, samt at en af Afdelingerne paa Filadelfia tjener som Asyl for voksne uhelbredelige Epileptikere. De her nævnte Forsorgsopgaver udgør et væsentligt Led i Epileptikerinstitutionernes Virksomhed, og efter de for Kommissionen foreliggende Oplysninger vil det være upraktisk at opdele Institutionerne, saaledes at helbredsmæssige og forsorgsmæssige Foranstaltninger hørte under hver sin Centralstyrelse. Kommissionen mener derfor, at Epileptikerinstitutionerne i deres Helhed vedvarende bør administreres af Socialministeriet (Direktoren for Særforsorgen). Med Hensyn til Institutionen Filadelfia bemærkes, at denne har dels epileptiske, dels sindssyge Patienter, og at de to Afdelinger er ret skarpt skilt fra hinanden. Der kan derfor fremføres visse Argumenter for at lade Afdelingen for sindssyge inddrage under Hospitalsdirektoratet, saa den fik samme Centralstyre som andre Sindssygeafdelinger, medens Afdelingen for Epileptikere forblev under Socialministeriet. Heroverfor er det imidlertid hævdet, at en saadan Deling af Institutionen mellem to Ressortministerier vil volde administrative Vanskeligheder og forøget kontormæssigt Arbejde, ligesom det vil volde Besvær ved Overflytning af en Patient fra den ene Afdeling til den anden. Det er endvidere fremhævet, at Epileptikerafdelingen og Sindssygeafdelingen i Kraft af Koloniens historiske Udvikling altid har haft et nøje Samarbejde, saavel forskningsmæssigt som lægeligt og sygeplejemæssigt, hvorfor det vil virke uheldigt, om der skete en administrativ Adskillelse mellem de to Afdelinger. Herefter stiller Kommissionen ikke noget Forslag om en Ændring af den nugældende Ordning.

Ogsaa Vanførehospitalerne (jfr. Afsnit I B, 5) har baade helbredsmæssige og forsorgsprægede Opgaver, hvis Løsning efter de af Særforsorgsdirektøren fremførte Oplysninger ikke uden praktiske Vanskeligheder kan opdeles mellem to forskellige Styrelser. Kommissionen maa derfor indtage det samme Standpunkt overfor disse Institutioners administrative Placering, som man har givet Udtryk for ved Omtalen af Epileptikerinstitutionerne.

For saa vidt angaar de i Redegørelsen under I B, 6, jfr. Bilag 1, omtalte Tuberkulosehospitaler og Sanatorier, som erholder Støtte i Henhold til Lov Nr. 66 af 29. Marts 1924, bemærkes, at Kommissionen ud fra sine almindelige Synspunkter, for hvilke der foran er redegjort, har været inde paa at foreslaa, at de fornævnte Institutioner over-

flyttedes fra Indenrigsministeriets Departement til Hospitalsdirektoratet, medens Ydelsen af Tilskud i Henhold til Lov Nr. 145 af 12. Marts 1918 om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse og de med saadan Tilskudsydelse forbundne Forretninger og Kontrol fortsat varetoges af Departementet. Det er imidlertid heroverfor gjort gældende, at dette i visse Tilfælde vil medføre en spredt og derfor upraktisk Administration, bl. a. vilde et kommunalt Sygehus med en Tuberkuloseafdeling blive henført henholdsvis til Hospitalsdirektoratet og Departementet med Hensyn til Ydelse af Tilskud og Overtilsyn. Naar endvidere Hensyn tages til, at hele Tuberkuloselovgivningen og Spørgsmaal af almindelig Karakter, denne vedrørende, henhører under Departementet, har Kommissionen ikke villet stille Forslag om, at den fornævnte Tilskudsydelse henlægges under Direktoratet, men man skal indskrænke sig til at henstille, at Lovforslaget om Hospitalsdirektoratets Oprettelse affattes saaledes, at der bliver Adgang til at foretage en saadan Overflytning, dersom dette under eventuelt ændrede Forhold eller ud fra Synspunkter, som afviger fra dem, der har været bestemmende for Kommissionens foranstaaende Indstilling, skulde vise sig formaalstjenligt.

Hvad endelig angaar Lazaretlejren ved Hald (jfr. Afsnit I B, 7) er det Kommissionens Opfattelse, at det er bedst stemmende med de foran fremsatte almindelige Synspunkter for den Delingslinie, der bør drages mellem Departementets og Direktoratets administrative Omraade, om det bliver Hospitalsdirektoratet, der udpeger de 3 Statsrepræsentanter i Lejrens Bestyrelse og i det hele remplacerer Departementet i de bevillings- og kontrolmæssige Spørgsmaal, der opstaar som Følge af det offentliges (Statens og den fælleskommunale Udligningsfonds) Ydelse af Tilskud til Institutionen. Man foreslaar en Ændring af den nuværende Ordning overensstemmende hermed.

Det skal i denne Forbindelse nævnes, at der indenfor Kommissionen er rejst Spørgsmaal om, hvorvidt ikke ogsaa Aandssvageanstalterne, hvis Ressortministerium for Tiden er Socialministeriet (Direktøren for Særforsorgen) burde inddrages under Hospitalsdirektoratet. Disse blev i sin Tid nævnt i Medicinalkommissionens Betænkning som egnede til at inddrages under en fælles Hospitalsledelse. Nærværende Kommission er dog af den Opfattelse, at dette ikke vilde være rigtigt, og man skal som Begrundelse herfor henvise til de foran fremførte almindelige Synspunkter for Hospitalsdirektoratets ressortmæssige Afgrænsning, hvor det bl. a. er fremhævet, at der maa gøres en Sondring mellem de egentlige Helbredelsesanstalter og de Anstalter, hvor en Hovedopgave er Opdragelse og Oplæring, og hvor derfor Forsorgshensynet kommer i Forgrunden. Man er ganske vist klar over, at Aandssvageforsorgen gennem de sidste ca. 20 Aars Udvikling i væsentlig Grad har ændret sin Karakter, saaledes at den lægelige (psykiatriske) Behandling af Patienterne i langt højere Grad end tidligere har en fremtrædende Plads indenfor Aandssvageforsorgen, men man er dog af den Opfattelse, at Karakteren af disse Anstalter, taget som Helhed, er en saadan, at de ikke rettelig bør inddrages under Hospitalsdirektoratet. Det samme gælder de ligeledes under Socialministeriet (Direktøren for Særforsorgen) sorterende Blinde- og Døvstummeinstitutioner.

Kommissionen har drøftet, hvilke Funktioner udover de forannævnte det vil være rigtigt at henlægge til Hospitalsdirektoratet. Man skal i saa Henseende pege paa de Forudsætninger, der er forbundet med Ydelse af Tilskud til trængende Patienters Ophold paa de i Henhold til § 67 i Lov om offentlig Forsorg af 20. Maj 1933 anerkendte kommunale og private Hospitaler eller Anstalter for sindssyge. Disse Udgifter er for Tiden konterede paa Socialministeriets Budget. De udgør paa Finanslovforslaget for 1948—49 ca. 7,8 Mill. Kr., hvoraf ca. 6,1 Mill. Kr. ydes til Københavns Kommunes Sindssygehospitaler, fortrinsvis St. Hans Hospital. Af de øvrige er der budgetteret ca. 500 000 Kr. til Kolonien „Filadelfia"s Sindssygeafdeling; endvidere er der opført Beløb paa 2—300 000 Kr. til

hver af de fire amtskommunale Sindssygehospitaler henholdsvis i Sorø, Holbæk, Stege og Sakskøbing. Endelig er der opført et mindre Beløb til Københavns Amtskommunes Pladser paa Rigshospitalets psykiatriske Afdeling. Efter Kommissionens Opfattelse forudsætter Fastsættelsen af disse Tilskud Kendskab til Hospitalsdrift og et passende Tilsyn, der garanterer, at Tilskudet svarer til Forudsætningerne for hele Refusionsordningen. Forholdet er derhos det, at der hidtil foruden af Socialministeriet ogsaa af Sindssygevæsenet er ydet Tilskud til kommunale Hospitaler for sindssyge, nemlig forsaavidt angaar ikke-trængende Patienter, medens Beløbet for trængende Patienter til de samme Hospitaler derimod som nævnt ydes over Socialministeriet. Det maa derfor ogsaa ud fra Forenklings- og Rationaliseringssynspunkter forekomme rigtigst, at disse Funktioner samles paa een Haand, og det naturligste vilde være, at de henlægges under den Styrelse, Hospitalsdirektoratet, hvorunder Statens Sindssygehospitaler sorterer.

Kommissionen vil dernæst foreslaa, at den nuværende Ordning, hvorefter der af Socialministeriet refunderes Sindssygevæsenet de Beløb, som trængende Patienter paa Statens Sindssygehospitaler og i kontrolleret Familiepleje koster Staten, saaledes at dette Beløb paa Finansloven og i Statsregnskabet optræder som en Versurpost, nemlig som en Udgiftspost paa Socialministeriet og Indtægtspost under Sindssygeforsorgen, bringes til Ophør, saaledes at Udgifterne afholdes endeligt paa Sindssygevæsenets (Hospitalsdirektoratets) Budget; tilsvarende gælder forsaavidt angaar Rigshospitalets psykiatriske Klinik. Endvidere maa Kommissionen gøre de samme Synspunkter gældende med Hensyn til det Mellemværende, der efter den nuværende Ordning er imellem Justitsministeriet og Sindssygevæsenet med Hensyn til Forvaringspatienterne, hvor Statens Udgifter ligeledes optræder som Udgifter paa Justitsministeriets Budget og derefter tages til Indtægt paa Budgettet for Sindssygehospitalerne. Den her omtalte Ordning er ikke alene ud fra budget- og regnskabsmæssige Synspunkter upaakrævet indviklet, men den medfører ogsaa et ikke uvæsentligt forøget administrativt Arbejde. Efter den nugældende Ordning betaler Socialministeriet for de trængende Patienter den faktiske Udgift, medens man for Forvaringspatienternes Vedkommende paa Statens Sindssygehospitaler yder den takstmæssige Betaling for uformuende Patienter; for Forvaringspatienternes Vedkommende maa Sindssygehospitalerne oven i Købet efter den nugældende Praksis udfærdige Kvartalsregninger for hver enkelt Patient. Det forekommer Kommissionen, at Socialministeriet og Justitsministeriet alene kan have en statistisk Interesse i, hvor mange Sygedage der har været for hvert enkelt Patientkategori samt maaske i, hvor stor Totaludgiften har været. Men Oplysninger i saa Henseende kan i den Udstrækning, det skulde være ønskeligt, gives de paagældende Myndigheder fra Direktoratet ved hvert Regnskabsaars Udløb. Det Princip at lade et Ministerium forestaa Driften og et andet betale Udgifterne, synes ikke rimeligt eller stemmende med rationelle administrative Synspunkter. Kommissionen maa derfor foreslaa, at de omhandlede Udgifter afholdes endeligt paa Hospitalsdirektoratets Budget.

Spørgsmaalet om, hvorvidt en Patient er trængende i Forsorgslovens Forstand, maa dog som hidtil afgøres af Socialministeriet.

I denne Forbindelse skal Kommissionen endvidere henstille, at Afregningen mellem Socialudvalgene og Socialministeriet af Alders- og Invaliderente til de Sindssygepatienter, der oppebærer saadanne, direkte føres til Indtægt paa Hospitalsdirektoratets Budget. Ved Behandlingen af dette Spørgsmaal har man indenfor Kommissionen rejst det Problem, om der er nogen Grund til at tillægge de under Sindssygeforsorgen inddragne Patienter Alders- og Invaliderente — eventuelt om der kunde findes en Form for at gøre Retten til disse Ydelser hvilende, saa længe Forsorgsforholdet opretholdes. Det vilde betyde en ikke uvæsentlig Simplifikation af Regnskabsmellemværendet mellem kommunale og stats-

lige Myndigheder, og for en Patient, der varigt er inddraget under Særforsorgen, synes der ikke ud fra reale Synspunkter at være nogen Grund til, at det offentlige fra en anden Konto refunderer Forsorgen Beløb af den omhandlede Karakter — i hvert Fald ikke, hvis Vedkommende ikke har Forsørgerpligter. Imidlertid vedrører dette Spørgsmaal ikke alene de under Sindssygeforsorgen hørende Patienter, men ogsaa Aandssvage, Epileptikere, Blinde, Døvstumme o. s. v. Det Udvalg indenfor Kommissionen, der har behandlet Hospitalsvæsenets Forhold, har derfor alene af den anførte Grund ikke anset sig for at være kompetent til at afgive en egentlig Indstilling om denne Sag, og man skal derfor indskrænke sig til at pege paa Problemet.

Kommissionen finder dernæst Anledning til at fremsætte følgende Udtalelse:

Oprindelig sorterede alle Sundhedssager under Justitsministeriet, der da ogsaa udfærdigede de Lovforslag og Regulativer m. v., som vedrørte Sundhedsvæsenet, Hospitaler etc. I 1924 overførtes Sundhedssagerne til Indenrigsministeriet, men alle Sager, der vedrørte Spørgsmaal om Tvangsforanstaltninger mod syge af enhver Art, og som altsaa var af personretlig Karakter, forblev ved denne Overgang under Justitsministeriet. Fra dette Princip skete der en Afvigelse ved Lov Nr. 171 af 16. Maj 1934 om Foranstaltninger vedrørende aandssvage, idet det i denne Lovs § 3 blev bestemt, at det var Socialministeren, under hvem Aandssvagevæsenet sorterede, og ikke Justitsministeren, der ved Klager over en Patients Inddragelse under Aandssvageforsorg eller Nægtelse af Udskrivning, traf den endelige Afgørelse. Det har været drøftet i Kommissionen, om man ikke burde indføre en tilsvarende Ordning for de sindssyges Vedkommende i Ankespørgsmaal, saaledes at det blev Indenrigsministeren og ikke Justitsministeren, der traf Afgørelsen om Berettigelsen af en Klage og en Patients Inddragelse eller Tilbageholdelse paa Anstalt. Man har til Støtte for denne Opfattelse foruden at henvise til de foran nævnte Paralleler fra andre Omraader fremhævet, at Afgørelserne efter Loven af 13. April 1938 om sindssyge Personers Hospitalsophold træffes ud fra Sundheds- mere end ud fra Ordenshensyn, og at det derfor var naturligt, at Afgørelsen laa hos den Minister, under hvem Sundheds- og Hospitalsvæsenet sorterede. Der er dog i Kommissionen overvejende Betænkeligheder ved at stille Forslag herom. Det kan bl. a. anføres, at Sammenligningen mellem Aandssvagevæsenet og Sindssygevæsenet ikke er helt berettiget, idet Aandssvageforsorgen vel er henlagt til Socialministeriet, men Aandssvageanstalterne er selvejende Institutioner, der ledes af Bestyrelser udenfor Socialministeriets Kreds af Embedsmænd, saaledes at Socialministeren staar Aandssvagevæsenet noget fjernere end Indenrigsministeren Hospitalsvæsenet. Dertil kommer, at den Ordning, der er truffet for Aandssvagevæsenet, i nogen Grad har været ude for en Kritik fra paarørendes Side, og at der i Offentligheden ved forskellige Lejligheder er taget til Orde imod, at Spørgsmaal af den omhandlede personretlige Karakter blev truffet rent administrativt og endda af Chefen for Forsorgens egen Administration. Disse Afgørelser maa jo i nogen Grad svare til Kendelserne af en Domstol. Da det i det hele taget i et Retssamfund maa betragtes som værende af afgørende Betydning, at Beslutninger af saa afgørende Betydning som Berøvelse af den personlige Frihed træffes paa fuldt objektiv Maade ogsaa i formel Henseende, har Kommissionen uden at stille et direkte Forslag ment det rigtigt at henstille til nærmere Overvejelse, at alle Afgørelser af den her omhandlede Karakter, hvad enten det vedrører Tvangsforanstaltninger overfor sindssyge eller aandssvage eller andre under Særforsorg eller lignende inddragne Personer henlægges til et Nævn, der sammensættes saaledes, at der i Publikum skabes den nødvendige Tryghedsfølelse i disse Forhold. I Nævnet maa selvfølgelig baade den juridiske og lægevidenskabelige Sagkundskab være repræsenteret, men herudover skal Kommissionen ikke stille Forslag om Nævnets Sammensætning.

Endelig har Kommissionen behandlet Spørgsmaalet om Belægningen af Sikringsanstalten i Nykøbing S. Paa denne Anstalt anbringes farlige sindssyge fra hele Landet, altsaa ogsaa fra Københavns Kommune. I de Tilfælde, hvor Indlæggelse ikke sker i Henhold til en Dom, skal Afgørelsen træffes administrativt, og om en administrativ Afgørelse vil der næsten altid blive Tale, naar det drejer sig om paa Sikringsanstalten at søge anbragt en sindssyg Person, der allerede er indlagt paa et Sindssygehospital, men som efter Indlæggelsen skønnes at være blevet farlig.

Forsaavidt angaar Overførelse af Patienter, der paa almindelig Maade er indlagt paa Sindssygehospital, til Sikringsanstalten, kræves der efter den nuværende Lovgivning, jfr. § 3 i Lov Nr. 123 af 29. April 1913, Justitsministerens Godkendelse. Selv om de politimæssige Hensyn er af Betydning for saadanne Overflytninger som Følge af paagældende Patients Farlighed, maa de behandlings- og sundhedsmæssige Hensyn siges at være de væsentlige, og Kommissionen vil derfor anse det for ubetænkeligt, om Hospitalsvæsenet selv kunde træffe Bestemmelse om, hvorvidt saadan Overførelse kunde finde Sted eller ej. Dette vilde forenkle Fremgangsmaaden, og hvis Reglen suppleres med en Bestemmelse om, at Hospitalets Afgørelse kunde indankes for det foran omtalte Nævn, ser man ikke, at der i en saadan Ændring af den nugældende Praksis tilvejebringes en Ordning, der med Rette kan kritiseres. Det bemærkes, at ogsaa Aandssvageanstalterne har Særafdelinger, der svarer til Sikringsanstalten i Nykøbing S., nemlig Sikringsanstalten paa „Rødbygaard" og Anstalten paa Livø. Indlæggelse paa og Udskrivning fra disse Afdelinger indenfor Aandssvageforsorgen sker efter paagældende Overlæges Skøn over Nødvendigheden af saadan Overflytning.

Justitsministeriet har givet Udtryk for nogen Betænkelighed ved den foran foreslaaede Ændring i den nuværende Ordning, hvorefter Justitsministeriet som Varetager af de personretlige Interesser forud skal godkende Overflytning til Sindssygehospitalernes Sikringsanstalt. Kommissionen mener imidlertid, at det allerede af rent praktiske Hensyn er meget ønskeligt, at en Overflytning kan finde Sted ufortøvet og derfor uden Korrespondance med en udenforstaaende Myndighed. Man maa derfor fastholde foranstaaende Forslag, som man dog kan anbefale suppleret med en Bestemmelse, om, at der bliver paalagt Sindssygevæsenet Pligt til at indberette til Justitsministeriet alle Overflytninger mellem Hospitalernes almindelige Afdelinger og Sikringsanstalten. Hvis det foran omhandlede Nævn oj)rettes, vil det dog være naturligt, at Indberetningerne finder Sted til dette.

Bilag I.

Kystsanatorier. Kysthospitaler, Tuberkulosesanatorier.
Tuberkulosehospitaler og Plejehjem.

a. Kystsanatorier.

Betalingstakst pr. Sygedag: 3 Kr. Tilskud: 1,75 Kr.

Samlet Tilskud i Finansaaret 1946—47: 240,902 Kr.

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Sengetal	Bemærkninger
Kystsanatoriet i Munkerup..	Børnesanat. f. Kbhv. og Omegn.	F. Loven 1910/11.	110	Afd. A; 80 Senge. Afd. B; 30 Senge for mindre Børn. Lukket ca. 2 Mdr. af Aaret.
Kystsanatoriet i Hellebæk..	—	F. Loven 1906/07.....	70	Lukket ca. 2 Mdr. af Aaret.
Prinsesse Margarethas Kystsanatorium ved Hornbæk.	Selvejende Administration Foreningens Bestyrelse; forestaas af en Plejemor.	Till.B.Loven 1919/20..	36	
Frb. Komm. Kystsanat. ved Høve Strand.	Frederiksberg Kommune...	F. Loven 1911/12.	130	Børn under 15 Aar. Kun aabent i Tiden 12. Maj —30. Sept.
Kystsanatoriet ved Fakse Ladeplads.	Nationalf. t. Tub. Bek.	F. Loven 1912/13.	33	Piger.
Kbhvns. Komm. Kystsanat. »Kastaniegaarden« v. Bakkebølle.	Københavns Kommune.	Till. B. Loven 1928/29.	44	Fra 1. Jan. 1945 midlt. anerk. som Tub. Sanat. u. Nationalfor. t. Tub. Bek. i Tilknyt. til Børnesanat. v. Vordingborg. Fra 1. Jan. 1948 atter Kystsanatorium
Det Kampmann-Boysenske Kystsanat. i Nysted.	Nationalf. t. Tub. Bek.	F. Loven 1929/30.	35	
Kystsanatoriet v. Nyborg..	—	F. Loven 1913/14.	33	Drenge.

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Sengetal	Bemærkninger
Kystsanatoriet v. Fr.havn..	Nationalf. t. Tub. Bek.	F. Loven 1931/32.	33	Drenge.
Kystsanatoriet v. Kalø Vig..	—	F. Loven 1912/13.	33	Piger.
Kystsanatoriet v. Hjerting..	—	F. Loven 1915/16.	33	Drenge.
Kbhvns. Kommunelærerinde foren. Svagbørns- og Feriekoloniers Kystsanat. v. Hjerting.	Kbhvn.s Kommunelærerinde-foren.	F. Loven 1928/29.	50+25 Ekstra-Senge i Tiden Apr.—Sept. incl.	Piger. Lukket 3 Mdr. af Aaret.
Den sønderj. Fonds Kystsanat. v. Augustenborg.	Nationalf. t. Tub. Bek.	F. Loven 1921/22.	53	Drenge under 6 Aar samt Piger.

b. Kysthospitaler.

Betalingstakst pr. Sygedag: 6 Kr. Tilskud: 4,50 Kr.

Samlet Tilskud i Finansaaret 1946—47: 486,289 Kr. 50 Øre.

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Sengetal	Bemærkninger
Finsens medic. Lysinstituts Kysthospital.	Finseninstitutet.	F. Loven 1921/22.	190	
Kysthospitalet paa Refsnæs.	Selvejende, i Driftsfællesskab med Finsensinstitutet.	F. Loven 1926/27	113	Afd. f. Voksne m. kirurg. Tb. m. 53 Senge. Afd. f. Børn m. kirurg. Tb. m. 60 Seng.
Kysthospitalet v. Juelsminde	Nationalf. t. Tub. Bek.	F. Loven 1906/07	162	Afd. f. Børn m. 108 Senge. Afd. f. Voksne m. kirurg. Tb. 54 Senge.

c. Tuberkulosesanatorier.

Betalingstakst pr. Sygedag: 6 Kr. Tilskud 4,50 Kr.
Samlet Tilskud i Finansaaret 1946—47: 2,194,013 Kr. 50 Øre.

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Sengetal	Bemærkninger
Avnstrup Sanatorium	Københavns Kommune.	F. Loven 1939/40.	310	Kvinder og Mænd.
Haslev Sanatorium.....	Natf. t. Tub. Bek.	F. Loven 1906/07.	38 + 5 pCt. Overbelæg-lægning af 24 Senge.	Kvinder.
Faksinge Sanatorium	—	F. Loven 1906/07.	130+5 pCt. Overbelæg.	Mænd.
Børnesanat. v. Vordingborg	—	F. Loven 1938/39.	148	Piger og Drenge.
Nakkebølle Sanatorium.....	—	F. Loven 1908/09.	126+5 pCt. Overbelæg.	Kvinder.
Skørning Sanatorium.....	—	F. Loven 1906/07.	138+5 pCt. Overbelæg.	Kvinder og Mænd.
Krabbesholm Sanatorium...	Andelsforen. Sanatorieforen.	F. Loven 1906/07.	117+5 pCt. Overbelæg.	Kvinder og Mænd.
Silkeborg Sanatorium.....	Natf. t. Tub. Bek.	F. Loven 1906/07.	179+5 pCt. Overbelæg.	Kvinder og Mænd.
Ry Sanatorium.....	—	F. Loven 1906/07.	38+5 pCt. Overbelæg.	Kvinder.
Julemærkesanat. v. Kolding	—	F. Loven 1908/09.	185	Piger og Drenge.
Spangsbjerg Sanatorium ...	—	F. Loven 1908/09.	107+5 pCt. Overbelæg. af 96 Senge.	Kvinder og Mænd.

d. Tuberkulosehospitaler.

Betalingstakst pr. Sygedag: 6 Kr. Tilskud 4,50 Kr.
Samlet Tilskud i Finansaaret 1946—47: 1,814,026 Kr. 50 Øre.

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Sengetal	Bemærkninger
Finseninstitutets Tub.afd. ..	Finsensinstitutet.	F. Loven 1910/11.	12	11 Voksensenge + 1 Barneseng. — Midl. nedlagt.
Øresundshospitalet.....	Københavns Kommune.	F. Loven 1906/07.	325 (50 midl. Sengepl.) + 5 pCt. Overbelæg.	Kvinder og Mænd.
Tub.afd. paa Børnehosp. paa Fuglebakken.	Københavns Kommune.	F. Loven 1936/37.	48	Piger og Drenge.
Frberg Hospitals Tub.afd...	Fredetiksberg Kommune.	F. Loven 1906/07.	69	Kvinder og Mænd.
Lyngby Tub.hospital.....	Københavns Amtskommune	F. Loven 1908/09.	72	—
Roskilde Tub.afd.....	Roskilde Amts- og Købstads-Kommune.	Till. B. Loven 1940/41.	14	—
Aandssvageanst. Ebberødgd. Tub.afd.	Østifternes Aandssvageanstalter.	Till. B. Loven 1922/23.	35	—
Fr.borg Amts Tub.afd. i Hillerød.	Fr.borg Amtskomm. + Amtets Købstadskommune.	Till. B. Loven 1945/46.	30	—
Fakse Tub.afd.....	Præstø Amtskommune.	F. Loven 1906/7.	28	—
Bornholms Amts Sygehus Tub.afd.	Bornholms Amtskommune.	F. Loven 1906/07.	36	—
Stubbekøbing Tub.hosp. ...	Maribo Amtskomm. + Amtets Købst.komm.	Till. B. Loven 1945/46.	30	—
Aarup Tub.hosp.	Assens Amtskommune.	Till. B. Loven 1932/33.	73	—

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Sengetal	Bemærkninger
Hjørring Tub.hosp.....	Hjørring Amtskomm. og Amtets Købstadskommune.	F. Loven 1936/37.	52 + indtil videre 8 Ekstrasenge.	Kvinder og Mænd.
Thisted Tub.afd.....	Thisted Amtskommune.	F. Loven 1909/10.	18	
Nykøbing M. Tub.afd.....	Nyk. M. Købst.komm. + Thisted Amtskommune.	F. Loven 1909/10.	6	—
Aalborg Amts Tub.hosp.....	Aalborg Amtskommune.	Till. B. Loven 1935/36.	52	—
Aalborg Bys Tub.hosp.....	Aalborg Købstadskommune	F. Loven 1915/16.	24	—
Randers Tub.afd.....	Randers Amtskomm. + Amtets Købstadskommune.	Till. B. Loven 1943/44.	28	—
Hobro Tub.afd.....	Hobro Købst.komm. + Aalborg, Viborg og Randers Kommuner.	F. Loven 1909/10.	26	—
Aarhus Komm.hosp. Tub.afd	Aarhus Købst.Kommune.	F. Loven 1923/24.	56	—
Bredstrup Tub.hosp.....	Skanderborg Amtskomm.	F. Loven 1914/15.	12	—
Horsens Tub.afd.....	Horsens Købstadskomm.	F. Loven 1906/07.	18	—
Odder Tub.afd.....	Skanderborg Amtskomm.	F. Loven 1916/17.	24	—
Tub.afd. i Holstebro	Ringkøbing Amtskomm. + Amtets Købstadskomm.	F. Loven 1906/07.	26 + midl. 6 Ekstrasenge.	24 Voksensenge + 2 Børnesenge.
Vejle Tub.afd.....	Vejle Amts- og Købst.komm.	F. Loven 1920/21.	28	Kvinder og Mænd. Midl. anvendt af med. Afd.
Kolding Tub.afd.....	Kolding Købst.komm. + Vejle, Ribe Amtskomm.	F. Loven 1908/09.	28	Kvinder og Mænd.
Hornsyld Tub.afd.	Vejle Amtskomm. + Amtets Købst.komm.	F. Loven 1908/09.	14	—
Give Tub.afd.....	Vejle Amtskommune.	F. Loven 1906/07.	19	Midl. lukket.

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Senge	Bemærkninger
Tub.hosp. v. den kellerske Aandssvageanst. i Brejninge.	De kellerske Aandssvageanst.	F. Loven 1916/17.	21	Kvinder og Mænd.
Ribe Aandssvageanstalts Tub.afd.	—	F. Loven 1914/15.	10	—
Aabenraa Amts Tub.hosp...	Aabenraa Amts- og Købst.-Kommune.	F. Loven 1922/23.	41 + midl. Overbelæg. med 8 Senge.	—

e. Plejehjem.

Betalingstakst pr. Sygedag: 3 Kr. 50 Øre. Tilskud: 1,75 Kr.
Samlet Tilskud i Finansaaret 1946—47: 90,056 Kr. 75 Øre.

Navn	Ejer	Anerkendelse	Nuværende godkendte Sengetal	Bemærkninger
Gyvelholm Plejehjem.....	Københavns Kommune.	F. Loven 1918/19.	24	Mænd.
Rydholt Plejehjem.....	—	F. Loven 1931/32.	27	Kvinder.
Stenslettegaard Plejehjem..	—	F. Loven 1932/33.	57	Mænd.
Granbohus Plejehjem.....	Frederiksberg Kommune.	F. Loven 1934/35.	24	Kvinder.
Kaleko Plejehjem.....	Natf. t. Tub. Bek., men drives af de omligg. Komm.	F. Loven 1915/16.	10	—
Ry Plejehjem.....	—	F. Loven 1913/14.	15	—
Plejehjemmet »Elim«	Kristelig Sanatorieforening.	F. Loven 1938/39.	15	—

III. Betænkning vedrørende Privatbanernes Forhold.

I sit Møde den 28. August 1947 besluttede det af Forvaltningskommissionen af 1946 nedsatte Udvalg til Undersøgelse af Spørgsmaalet om Decentralisering af den centrale Administration (Udvalg 7) at nedsætte en Række Arbejdsudvalg til Behandling af de Spørgsmaal, der henhører under Udvalgets Arbejdsomraade. Der nedsattes Udvalg for de Omraader, der henhører under Amtskontorerne, Amtstuerne, Politi- og Retskontorerne og de kommunale Kontorer. Endelig nedsattes et 5. Arbejdsudvalg, der skulde behandle de Opgaver, der faldt udenfor de fornævnte 4 Omraader; Udvalget var sammensat saaledes: Departementschef Kofoed (Formand), Kontorchef Clausen, Økonomidirektør Koed og Amtmand P. Chr. v. Stemann. Udvalget har derhos suppleret sig med Kommunaldirektør Hans Nielsen. Kontorchef N. Thorsen er Udvalgets Sekretær.

Efter Forhandlinger indenfor Arbejdsudvalget og Drøftelser med en Repræsentant for Ministeriet for offentlige Arbejder har Udvalget til Kommissionen fremsendt et Udkast til Betænkning vedrørende Forholdet mellem nævnte Ministerium og Privatbanerne. Kommissionen har drøftet dette Udkast i nogle Møder, ført yderligere Forhandlinger med Ministeriet og skal herefter udtale følgende:

Det er for Kommissionen oplyst, at Forholdet mellem Ministeriet og Privatbanerne blev behandlet indgaaende paa Privatbanernes Delegeretmøde i September 1946, hvor det vedtoges at rette Henvendelse til Ministeriet om Sagen. Kommissionen har gjort sig bekendt med disse Forhandlinger. 1 Overensstemmelse med disse Drøftelser tilskrev Danske Privatbaners Fællesrepræsentation under 26. April 1947 Ministeriet saaledes:

»Paa Privatbanernes Delegeretmøde i September f. A. drejede Forhandlingerne sig i særlig Grad om det Spørgsmaal, hvorledes Privatbanerne i de kommende Aar vil staa bedst rustede til at møde de Vanskeligheder, som kan forventes, og herunder navnlig ogsaa, hvorvidt en Decentralisation med Hensyn til Banernes Dispositionsbeføjelser kunde gennemføres til Gavn for deres forretningsmæssige Drift.

Forholdet er jo det, at da de Love, i Henhold til hvilke Banernes Eneretsbevillinger er udfærdigede, blev givne, kunde der med Rette tales om en *Eneret* paa Befordring, som blev tilstaaet Banerne, men dette har med den Udvikling, som siden har fundet Sted navnlig med Hensyn til Automobilkørsel, forandret sig saaledes, at Privatbanerne forlængst ikke i Realiteten kan siges at have nogen *Eneret* til Befordring af Personer og Gods i deres respektive Opland, men derimod stadig en *Pligt* til denne.

Efter denne for Banerne saa uheldige Udvikling kan det næppe bestrides, at Forudsætningerne for de givne Eneretsbevillinger i saa væsentlig Grad er ændret,

at ogsaa de i disse Bevillinger fastsatte Vilkaar og Begrænsninger navnlig med Hensyn til Banernes Ret til selvstændig at disponere ikke kan anses at svare til deres Formaal og til den foreliggende Situation.

Privatbanerne har nu i Konkurrencen med andre Trafikmidler ikke blot ikke nogen Eneret, men heller ikke nogen Fortrinsstilling, og de maa derfor anse det som en afgørende Betingelse for deres fortsatte Trivsel, at de ligestilles med de øvrige private Transportorganer ogsaa i Henseende til den Dispositionsfrihed, som er en Betingelse for enhver Erhvervsvirksomhed. "

Man formener efter de Udtalelser, der paa ovennævnte Delegeretmøde blev fremsat af det høje Ministeriums Repræsentant at kunne forvente, at Ministeriet vil tage Forslag, der tilsigter en saadan friere, forretningsmæssig Ordning, under velvillig Overvejelse, og man tillader sig derfor at fremsætte Forslag angaaende følgende Punkter:

Køreplaner.

Disse indsendes jo nu til Ministeriets Approbation, men man maa formene, at denne Indsendelse er uden reel Interesse for Ministeriet og saaledes kun er et tids- og arbejdsspildende Omsvøb. Det vilde formentlig være tilstrækkeligt, at de færdigtrykte Køreplaner indsendtes til Direktøren for Statens Tilsyn med Privatbanerne, dog efter forudgaaende Forhandling mellem den enkelte Bane og Statsbanerne for de Baners Vedkommende, der har Tilslutning til disse.

Takster.

En vis og ikke ubetydelig Bevægelsesfrihed med Hensyn til disse er nødvendig for Banernes forretningsmæssige Drift, — saaledes som det jo allerede tidligere under normale Forhold viste sig nødvendigt at indrømme større Transportkunder Særtakster — og man indstiller derfor, at det tilstaas Banerne at fastsætte deres Takster uden at skulle søge Approbation paa disse, idet de selvfølgelig stadig vil være underkastede de priskontrollerende Myndigheders Afgørelse.

En saadan Frihed maa i samme Grad anses for nødvendig med Hensyn til de af Privatbanerne drevne Automobilruter, og man henstiller, at det høje Ministerium vil foretage de i saa Henseende fornødne Skridt.

Budget.

Man kunde tænke sig forskellige Lettelser med Hensyn til dettes Approbation og anmoder om en Forhandling herom.

Regnskab.

Dette revideres nu saavel ved Banernes Foranstaltning som af 2. Hovedrevisorat.

Denne sidste Revision tør formentlig anses for overflødig, hvor Banerne har antaget en statsautoriseret Revisor, hvilket jo for ethvert andet Aktieselskab er anset at være tilstrækkeligt betryggende.

Dispositionsret over Fonds.

Forsaavidt angaar alle andre Fonds end den i Eneretsbevillingen paalagte Afskrivningsfond (Reservefond) vil man anse det for særdeles ønskeligt af Hensyn

til den fornævnte, forretningsmæssig set nødvendige Dispositionsfrihed, at det overlades Banernes Bestyrelser at disponere over disse Fonds Midler overensstemmende med deres angivne Bestemmelse uden forud indhentet Approbation, da dette i høj Grad vil lette det daglige Arbejde med Hensyn til Anskaffelser etc.

Prohibitivpaategning.

I denne Sammenhæng tillader man sig derhos at indstille, at Prohibitivpaategning paa de til disse Fonds henlagte Papirer fremtidig foretages af den paagældende Banes Bestyrelse som ved andre Aktieselskaber.

Anskaffelser m. v.

I denne Sammenhæng tillader man sig ligeledes at indstille, at Opførelse af nødvendige Bygninger, Anskaffelser af Materiel m. v. fremtidig maa kunne foretages uden Approbation, dog at denne for saa vidt angaar tekniske Forhold vedrørende det rullende Materiel og sikkerhedsmæssige Anordninger indhentes fra Direktøren ved Tilsynet med Privatbanerne, undtagen for Automobilmateriellets Vedkommende, hvor det almindelige motorsagkyndige Tilsyn maa anses tilstrækkeligt.

Forudsætningen for denne Ret til Anskaffelse maa dog være, at Udgifterne kan afholdes af forhaandenværende Midler; skal der derimod hertil optages *Laan,* bør stadig Ministeriets Samtykke indhentes.

Idet man sluttelig ikke vil undlade at henvise til, at der jo paa den Tid, da Banernes Eneretsbevillinger blev givet, ikke fandtes nogen almindelig Aktieselskabslov, og vel tør anse det for sandsynligt, at Eneretsbevillingerne, hvis en Lov som den nugældende da havde eksisteret, vilde være blevet udfærdiget saaledes, at der paa de Punkter, som denne Lov giver Regler for, ikke var blevet stillet strengere Krav til Baneselskaberne end til andre Aktieselskaber, ønsker man endelig at understrege, at man selvfølgelig er indforstaaet med, at alle Dispositioner, der vedrører den *driftsmæssige Sikkerhed,* fremdeles som nu skal godkendes af Ministeriet.

Idet man udtaler, at man bestandig har sat Pris paa den Velvilje, man har mødt fra det høje Ministeriums Side og haaber ogsaa i Fremtiden at bevare denne, beder man Ministeriet betragte ovenstaaende som et Forslag, som man under Henvisning til de ovennævnte Udtalelser fra Ministeriets Repræsentant paa Delegeretmødet anmoder Ministeriet om at optage til velvillig Overvejelse og eventuelt derefter give Fællesrepræsentationen Anledning til en nærmere Forhandling.«

Den nævnte Skrivelse gav Anledning til, at der fandt en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Privatbanerne og Ministeriet, men der opnaaedes dog ikke herved væsentlige Ændringer i den hidtidige Tilstand.

Kommissionen har benyttet den fra Privatbanerne foreliggende Henvendelse som Grundlag for sit Arbejde og skal herefter bemærke følgende:

Det retlige Grundlag for Privatbanerne er den af Staten meddelte Koncession til Anlæg og Drift af en vis Jernbane.

Banerne er organiserede som Aktieselskaber, hvis Aktiekapital oprindelig som Regel fastsattes til de samlede Anlægsudgifter; der er dog senere for en Del af Banernes Vedkommende sket Udvidelse af Aktiekapitalen, f. Eks. i Forbindelse med Gennemførelsen af Moderniseringsforanstaltninger i Henhold til Moderniseringsloven af 1931.

Staten har deltaget i Tilvejebringelsen af Aktiekapitalen ved de fleste af

Privatbanerne og ejer i 10 Baner over 50 pCt. af Aktiekapitalen, i 32 Baner ca. 50 pCt. og i 7 Baner noget under 50 pCt. af Aktiekapitalen. I 8 Baner ejer Staten intet af Aktiekapitalen, men Staten har dog til de fleste af disse Baner ydet et Anlægsbidrag, svarende til Halvdelen af Ekspropriationsudgifterne uden for dette Bidrag at have faaet Aktier.

For Den østsjællandske og Den lolland-falsterske Jernbane gælder den særlige Ordning, at Staten i Stedet for direkte at indskyde Alægskapital har paataget sig Garanti for et Minimumsudbytte af 4 pCt. af hele eller en Del af Aktiekapitalen. Garantien for Den lolland-falsterske Jernbanes Aktiekapital paa ialt 6,258,000 Kr. angaar hele Aktiekapitalen. Derimod angaar Statsgarantien for Den østsjællandske Jernbanes Aktiekapital, der nu er paa 2,182,400 Kr., kun et Beløb af 1 Mill. Kr. Den resterende Del af Aktiekapitalen bestaar dels af 600,000 ugaranterede Aktier (udstedt til Deltagerne i Tilvejebringelsen af Banens Forstærkningsfond i Henhold til Koncessionen), af 161,000 Kr., som Staten har indskudt i Henhold til Moderniseringsloven af 1931, og endelig af 421,400 Kr., som er tilvejebragt af Kommunerne dels i Forbindelse med Moderniseringen, dels som Grundlag for den i 1934 gennemførte Sanering af Banen. Foruden den nævnte Garanti for Forrentning af Aktiekapitalen garanterer Staten for Forrentningen af den Obligationsgæld, henholdsvis 2,098,000 Kr. og 575,000 Kr., som paahviler de to Baner fra deres Anlæg (kun en Del af de samlede Anlægsudgifter blev tilvejebragt ved Aktietegning, medens den resterende Kapital blev fremskaffet ved Udstedelse af Obligationer).

Som altovervejende Hovedregel ejer Kommunerne den Del af Privatbanernes Aktiekapital, som ikke tilhører Staten. I 4 Baner ejer Kommunerne ca. 90 pCt. af Aktiekapitalen, i 6 Baner noget over 50 pCt., i 28 Baner omkring 50 pCt., 13 Baner omkring 40 pCt., i 4 Baner omkring 30 pCt. og i 1 Bane under 10 pCt. Der findes dog ogsaa en Del privat Aktiekapital i Privatbanerne. For een Banes Vedkommende (Den lolland-falsterske Jernbane) drejer det sig om hele Aktiekapitalen. (Det er dog muligt, at Staten af finansielle Grunde har foretaget Opkøb af nogle af disse statsgaranterede Aktier). I een Bane ejer private omkring 40 pCt. af Aktiekapitalen, i 3 Baner omkring 30 pCt. og i 9 Baner fra 10 til 25 pCt. I 30 Baner udgør den privatejede Del af Aktiekapitalen fra ½ til 9 pCt., i de fleste Tilfælde dog under 5 pCt.

Gennem sin Andel i Privatbanernes Aktiekapital udøver Staten direkte Indflydelse paa Banernes Ledelse, i Reglen saaledes at Staten vælger et til den forholdsmæssige Del af Statens Aktiekapital svarende Andel af Bestyrelsens Medlemmer. I adskillige Privatbaner er Forholdet dog det, at der findes et særligt Repræsentantskab, og det er da i Reglen ordnet saadan, at Staten vælger Repræsentanter i Repræsentantskabet i Forhold til sin Aktiekapital. I Bestyrelsen, der i disse Tilfælde sædvanligvis vælges af Repræsentantskabet, har Staten i saa Fald ingen direkte Repræsentation, men maa øve Indflydelse paa dens Sammensætning gennem Repræsentanternes Stemmeafgivning ved Bestyrelsesvalget. Det følger heraf, at Staten ikke kan give de enkelte Bestyrelsesmedlemmer direkte Paalæg udover, hvad der følger af Koncessionens Bestemmelser og saaledes ikke har Mulighed for at gribe ind i de daglige Dispositioner, naar disse ikke vedrører Budget, Dispositioner over Fonds, Salg af fast Ejendom eller lignende. I nogle Banevedtægter er der hjemlet Ret for Staten til direkte at beskikke et særligt Bestyrelsesmedlem, men denne Ret er saa at sige ikke benyttet.

Under Drøftelsen af de heromhandlede Spørgsmaal er det fra Ministeriets Side fremført, at man maa lægge betydelig Vægt paa Opretholdelsen af et effektivt Tilsyn med Privatbanerne fra Statens Side. Det var vel rigtigt, at Eneretten paa Befordring ikke længere havde afgørende Betydning som Motivering herfor. Men andre meget vigtige Momenter synes at gøre den udøvede Kontrolvirksomhed uomgængelig nødvendig.

I første Række maa Ministeriet her nævne Finansieringsspørgsmaalet. Som anført har Staten bundet betydelige Midler i Privatbanerne ved disses Anlæg; for disse Midlers Vedkommende kan det maaske hævdes, at Staten maa være henvist til at søge sine Interesser varetaget paa lige Fod og paa samme Maade som de øvrige Aktionærer, f. Eks. Kommunerne, nemlig gennem de valgte eller udpegede Repræsentanter i Banernes Ledelse. Statens Finansiering af Banerne er imidlertid ikke begrænset til selve Anlæget. Det har vist sig nødvendigt for Staten at træde hjælpende til for at opretholde Banernes Drift dels med Laan til Modernisering — senest er der bevilget 28 Mill. Kr. hertil — og dels gennem Loven om Statens Deltagelse i Dækningen af Privatbanernes Driftsunderskud. Der er Tendenser til at søge gennemført en Ordning, hvorefter Halvdelen af Banernes Driftsunderskud automatisk dækkes af Staten, og denne er derfor direkte økonomisk interesseret i Driften og dennes Resultat, selv hvor den ikke har Aktier i den paagældende Bane. Endvidere maa man have for Øje, at selv om en Privatbane for Tiden gaar godt, maaske endda med Overskud, kan der før eller siden fremkomme Forhold, der medfører Banens Nedlæggelse eller Overtagelse af Staten, og i begge Tilfælde er Tilstedeværelsen af tidssvarende og standardiseret Materiel af meget stor Betydning.

Dernæst er der Spørgsmaalet om Pris- og Lønningspolitiken. Det maa betragtes som almindelig anerkendt, at Opretholdelsen af et i saa vid Udstrækning som muligt ensartet Lønningssystem indenfor offentlige Institutioner er en særdeles vigtig Opgave for Staten, og ud fra dette Synspunkt maa det fastslaas som nødvendigt gennem en effektiv Kontrol med Normeringer og Lønninger at indpasse Privatbanerne i det samlede System, saaledes at man ikke risikerer, at Banerne gennem Lønninger, der i en for Staten ugunstig Henseende afviger fra dennes Lønningssystem, bliver benyttet som »Murbrækker« overfor dette System.

Kommissionen har for sit Vedkommende ment i Princippet i det væsentlige at maatte tiltræde disse Betragtninger. Naar der efterhaanden fra Privatbanernes Side stilles større og større Krav til Staten om Hjælp dels til Modernisering for at kunne opretholde en forsvarlig og saavidt mulig økonomisk Drift dels til Dækning af eventuelt opstaaet Underskud, synes det at maatte være en Betingelse for Ydelsen af en saadan Støtte, at Staten faar det nødvendige Indseende og den tilstrækkelige Kontrol med de Dispositioner, som har afgørende Indflydelse paa Driften og dennes Resultat. Ligeledes synes Nødvendigheden af en Tilpasning af Banernes Lønninger og Normeringer indenfor det System, der anvendes af Staten og øvrige koncessionerede Selskaber, at maatte erkendes. Men selvom Kommissionen saaledes principielt maa være enig i, at der fra Statens Side overensstemmende med, hvad der er gældende paa andre Omraader indenfor Staten, maa opretholdes en direkte udøvet Tilsyns- og Kontrolvirksomhed overfor Privatbanerne, maa Kommissionen paa den anden Side hævde, at der i den Udstrækning, det er praktisk muligt, maa tilstaas Banernes Ledelse Adgang til at træffe de forretningsmæssige Dispositioner,

som Driften udkræver, men under Ansvar dels med Hensyn til Overholdelsen af de generelle Retningslinier, som Ministeriet maa fastlægge, og dels med Hensyn til den efterfølgende Revision. Privatbanerne er Driftsvirksomheder, der ikke længere har en monopoliseret Stilling, men arbejder i Konkurrence med andre Trafikmidler, og maa derfor have Krav paa den for Forretningsvirksomheder nødvendige Bevægelsesfrihed.

Man maa dog i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at der i Henhold til Lov Nr. 203 af 4. Maj 1942 om en midlertidig Ordning med Hensyn til Dækning af vanskeligt stillede Privatbaners Underskud er etableret et særligt Kontrolorgan for Privatbanernes Vedkommende. Ifølge Lovens § 3 er der nemlig nedsat et Udvalg under Ministeriet, hvilket Udvalg bl. a. afgiver Indstilling om Tilskud af Statskassens Midler til Dækning af opstaaede Driftsunderskud. Udvalgets Indstilling hviler paa en Undersøgelse og Gennemgang, dels af Banernes Driftsforhold i Almindelighed, dels af de enkelte Dispositioner, og der udøves herigennem en meget væsentlig Kontrol med, at Banerne iagttager sunde og forsvarlige Forretningsprincipper under Driften, og at negative Driftsresultater ikke fremkommer som Følge af uhensigtsmæssige og uøkonomiske Dispositioner. Som de Hovedhensyn, der bør lægges til Grund ved Ydelsen af Statstilskud, er i paagældende Lovforslags Anmærkninger anført følgende:

»For det første kan — hvad der ogsaa er angivet i Lovforslagets Titel •— kun vanskeligt stillede Baner komme i Betragtning. Med Hensyn til, hvad der skal forstaas ved en Banes Underskud, bemærkes, at det Beløb, der i Henhold til de gældende Regnskabsregler opføres som »Driftsresultat«, ikke giver udtømmende Udtryk for Banens økonomiske Stilling og Trangen til Hjælp for det paagældende Driftsaar, men at der ogsaa bør kunne tages Hensyn til Afdragsydelser paa Moderniseringslaan hos Staten og Ydelser paa andre Banen vedrørende Laan, medens det paa den anden Side kan tænkes, at Driften et enkelt Aar belastes med særlige Udgifter, som ikke eller kun delvis bør tages i Betragtning«.

Tilstedeværelsen af et saadant Kontrolorgan er motiveret med Hensynet til Statskassens Interesser og synes at ligge ganske paa Linie med de foran udviklede Synspunkter, men der synes heraf at maatte følge, at yderligere Kontrol fra Statens Side kan begrænses ikke uvæsentligt, selvom man er opmærksom paa, at det kun er en Del af Privatbanerne, der kommer til Behandling i det omhandlede Udvalg, samt at Udvalgets Behandling først finder Sted paa et Tidspunkt, da de forskellige Dispositioner er truffet.

Vedrørende de af Privatbanerne i den nævnte Skrivelse rejste Spørgsmaal, der efter Kommissionens Opfattelse rummer de Spørgsmaal, som har aktuel Interesse for dens Arbejde med disse Forhold, bemærkes iøvrigt følgende:

ad Approbation af Køreplaner.

Fra Banernes Side er det hævdet, at denne Approbation, der i Reglen finder Sted ret lang Tid efter det Tidspunkt, da Køreplanerne nødvendigvis maa træde i Kraft, ikke kan have nogen reel Interesse for Ministeriet, saaledes at Banerne maa kunne fritages for Arbejdet med Indgivelse af Ansøgning om Approbation. Køreplanerne udfærdiges først efter forudgaaende Forhandling med Postvæsenet; ligeledes forhandles der med Statsbanerne, naar Privatbanerne har Tilslutning til

Statsbanelinierne. — Postvæsenets og Statsbanernes Interesser vil saaledes altid blive varetaget.

Fra Ministeriet er det anført, at der ikke lægges afgørende Vægt paa Opretholdelsen af den nuværende Ordning, men at Ministeriet under alle Omstændigheder maa forbeholde sig sin Ret til at kunne gribe ind overfor Køreplanen i Henhold til den udstedte Koncession. Det kan f. Eks. have praktisk Betydning, naar det af Hensyn til Mangel paa Brændselsmidler er nødvendigt at indføre generelle Indskrænkninger i den samlede Banetrafik.

Kommissionen kan tiltræde denne Opfattelse, og man skal herefter anbefale en Ordning, hvorefter Køreplanen paa sædvanlig Maade udfærdiges af den enkelte Bane og derefter indsendes i trykt Stand, dels til Ministeriet, dels til Statens Tilsyn med Privatbanerne. Den formelle Approbation bortfalder, men Ministeriets Ret til Indgriben i Henhold til Koncessionen bestaar uændret. Ministeriet har tiltraadt en saadan Ordning og ved Cirkulærskrivelse af 24. Marts d. A. meddelt samtlige Privatbaner, at Ministeriet indtil videre vil undlade at tilsende Banerne skriftlig Approbation paa Køreplanerne. Disse indsendes paa sædvanlig Maade til Ministeriet paa det Tidspunkt, hvor de efter forudgaaende opnaaet Enighed med Generaldirektoraterne for Post- og Telegrafvæsenet og for Statsbanerne om deres Indhold foreligger rentrykt, og vil herefter kunne betragtes som godkendt, medmindre Ministeriet maatte finde særlig Grund til at gøre Indsigelse mod Køreplanernes Indhold.

Kommissionen ønsker dog at tilføje, at Forholdet mellem Privatbanerne og Post- og Telegrafvæsenet er af en noget anden Beskaffenhed end Forholdet til Statsbanerne; Nødvendigheden af en Koordinering mellem Statsbanernes og en tilsluttende Privatbanes Køreplaner er af væsentlig Interesse for begge, medens Krav fra Postvæsenet vedrørende Besørgelse af Post etc. ligger i et andet Plan. Postvæsenet har heller ikke hidtil haft Ret til uden særligt Vederlag at kræve f. Eks. et særligt Posttog indsat paa Køreplanen.

Skulde der ikke som forudsat kunne opnaas Enighed med Statsbanerne om en Køreplansændring, maa Afgørelsen træffes af Ministeriet. Med Postvæsenet maa der selvfølgelig forhandles efter de hidtil anvendte Retningslinier.

ad Takster.

Privatbanerne ønsker Frihed til selv at fastsætte Taksterne for Person- og Godstrafikken uden at skulle søge Ministeriets Approbation herpaa, idet det gøres gældende, at en saadan Frihed dels maa følge af almindelige forretningsmæssige Hensyn vedrørende Driften og dels er ubetænkelig, da Bestemmelsen om Taksternes Størrelse træffes af Organer, hvori som Regel baade Statens og Kommunernes Interesser er repræsenteret, og da Hensynet paa den ene Side til Konkurrencen fra andre Trafikmidler og paa den anden Side et forsvarligt økonomisk Driftsresultat maa antages at afgive fornøden Garanti for Fastsættelsen af de rigtige Takster. For Ruteautomobilernes Vedkommende er Taksterne underkastet Godkendelse fra vedkommende Amtsraad, jfr. Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927.

Ministeriets Repræsentant har hertil bemærket, at det formentlig vil være en Fordel for Banerne som hidtil at faa Taksterne godkendt i Ministeriet. Hvis ikke dette sker, vil det efter den Fortolkning, som Handelsministeriet giver Pris-

lovens § 1, Stk. III, være nødvendigt at opnaa Prisdirektoratets Godkendelse af Taksterne. Banerne kan altsaa ikke paa egen Haand fastsætte Taksterne, og det har i en Række Tilfælde vist sig at være af Betydning, at Afgørelsen af Takstspørgsmaalet laa i Ministeriet fremfor i Prisdirektoratet.

Dette vil Kommissionen ikke benægte, men man maa være af den Opfattelse, at det i og for sig ikke skulde være paakrævet, at Privatbanernes Takster skal indankes for Priskontrolraadet eller Ministeriet. Der er i denne Forbindelse peget paa, at f. Eks. Kommunerne frit kan fastsætte Taksterne for Leverancer fra de offentlige Værker, Gas, Vand, Elektricitet, Varme og ligeledes paa egen Haand fastsætter f. Eks. Sporvejstaksterne. Naar dette er Tilfældet, maa Adgangen til fri Takstfastsættelse formentlig ogsaa tilkomme Privatbanerne, der jo ikke er private Aktieselskaber, men offentlige koncessionerede Virksomheder, i hvis Ledelse offentlige Interesser — Statens og Kommunernes — udelukkende er afgørende, naar der bortses fra de to Baner, hvor Aktiekapitalen er af privat Karakter. Kommissionen er derfor af den Opfattelse, at der bør gives de Privatbaner, i hvis Ledelse Staten har Adgang til Repræsentation, Bemyndigelse til paa egen Haand at fastsætte Taksterne for Jernbanetrafikken.

Der er konfereret med Handelsministeriet om dette Spørgsmaal, og dette Ministerium har givet Udtryk for følgende Opfattelse:

Ifølge Prislovens § 1, 3. Stykke, kommer Prisloven ikke til Anvendelse paa Prisforhold og Erhvervsudøvelse, der i Henhold til særlig Hjemmel bestemmes eller godkendes af det Offentlige. Den blotte Omstændighed, at der kræves Tilladelse fra en offentlig Myndighed til Paabegyndelse af en Virksomhed, og at Virksomheden er undergivet offentligt Tilsyn, bringer ikke Virksomheden udenfor Prisloven. Dette fremgaar af Prislovens § 1, 2. Stykke, idet det her siges, at der skal træffes en direkte Bestemmelse fra Handelsministerens Side for at undtage saadanne Virksomheder fra Priskontrolraadets Omraade, og de paagældende Virksomheder vil, selv om en saadan Bestemmelse træffes, stadig være undergivet Prisloven; det er kun Priskontrollen, der flyttes fra Priskontrolraadet over til det specielle offentlige Tilsynsorgan, der forudsættes at have bedst Forudsætninger for Udøvelse af Priskontrollen, saaledes at denne indføjes i den iøvrigt med Virksomheden udøvede Kontrol. For Bankers, Sparekassers og Forsikringsselskabers Vedkommende er i Henhold til denne Bestemmelse Priskontrollen henlagt til de respektive Tilsynsorganer. — For Privatbanernes Vedkommende er Priskontrolraadets Praksis med Hensyn til Lovens § 1, 3. Stykke, fortsat saaledes, at Godkendelse af eller Kontrol med Banernes Takster falder udenfor Priskontrolraadets Omraade, forsaavidt de paagældende Baner er koncessioneret af en offentlig Myndighed, og denne ifølge Koncessionen godkender vedkommende Virksomheds Priser. Der har udviklet sig den Praksis, at Ministeriet for offentlige Arbejder, naar dette har faaet forelagt Andragender om Forhøjelse af Privatbanetakster, har udbedt sig en Udtalelse over Sagen fra Priskontrolraadet, forinden Ministeriet traf sin Afgørelse.

Handelsministeriet har for sit Vedkommende ikke noget at indvende imod, at Priskontrolraadet — eventuelt ved en dertil sigtende Lovbestemmelse — helt frigøres for Priskontrollen med Privatbanernes Takster, og at Ministeriet for offentlige Arbejder helt overtager Ansvaret i dette Spørgsmaal med Adgang til at delegere denne Kontrol til anden Myndighed eller helt opgive den i saadanne Tilfælde, hvor det skønner dette forsvarligt. Kommissionens foranstaaende Forslag,

hvorefter det overlades de Baner, hvor Staten er repræsenteret i Ledelsen, selv at ordne Takstspørgsmaalet, støder altsaa ikke paa principiel Modstand fra Handelsministeriets Side. Hvor saadan Repræsentation ikke findes, henstiller man, at Ministeriet bemyndiger Amtmanden til at føre den Kontrol, som maatte skønnes ønskelig. Der skal i denne Forbindelse peges paa. at Amtmanden er Formand for Prisudvalget i paagældende Amtsraadskreds.

Ministeriet for offentlige Arbejder har principielt ikke noget at indvende imod den af Kommissionen foran foreslaaede Ordning med Hensyn til Takstfastsættelsen, men har gjort opmærksom paa, at Privatbanernes Takstreglementer i de Tilfælde, hvor der udarbejdes en Forbindelsestarif mellem en Privatbane og Statsbanerne, maa udfærdiges efter visse ensartede Former, ligesom det maa paases, at Privatbanerne ikke paa Strækninger, der har Forbindelse saavel via Statsbanerne som via en Privatbane, paafører Statsbanerne en ubillig Konkurrence.

Kommissionen er enig i de af Ministeriet her fremførte Synspunkter, idet Kommissionen forudsætter, at Privatbanerne retter sig efter Bestemmelserne i Koncessionen om Privatbanernes Anlæg og i Overenskomster om Privatbanernes Tilslutning til Statsbanerne. Kommissionen foreslaar af Hensyn til Kontrollen med disse Bestemmelsers Overholdelse, at det paalægges Privatbanerne til Generaldirektoratet for Statsbanerne at indsende Eksemplarer af Privatbanernes Takstreglementer og Tillæg til disse, saaledes at Statsbanerne, i Tilfælde af, at ovennævnte Bestemmelser ikke overholdes, vil have Lejlighed til Forhandling med paagældende Privatbane. Hvis der herved ikke kan opnaas Enighed, maa den endelige Afgørelse for Privatbanernes Vedkommende træffes af Ministeriet, jfr. Bemærkning foran under Omtale af Køreplanen.

ad Budget.

Det er oplyst, at der fra Banernes Side er fremkommet Forslag om forskellige Lettelser ved den nu stedfindende Approbation fra Ministeriets Side f. Eks. saaledes at Banerne ikke skulde indsende hele Budgettet til Godkendelse, men kunde nøjes med at fremsende visse Uddrag af Budgettet vedrørende de Spørgsmaal, der særlig maatte interessere Ministeriet. For Banerne virker det urimeligt først at modtage det godkendte Budget flere Maaneder efter, at Regnskabsaaret er paabegyndt og Dispositioner i Henhold til Budgettet truffet.

Ministeriet har udtalt, at man særlig interesserer sig for de Dele af Budgettet, der angaar Lønninger og Normeringer, Dispositioner over Fonds, Nyanskaffelser og Repræsentationsudgifter. Det er overensstemmende med de i det foregaaende fremsatte Bemærkninger af væsentlig Interesse for Staten at kunne udøve et effektivt Tilsyn paa dette Omraade, naar der er Tale om delvis Underskudsdækning, og Ministeriet mener derfor at maatte lægge afgørende Vægt paa en forsvarlig Budgetkontrol.

Kommissionen maa efter de stedfundne Drøftelser af dette Spørgsmaal være af den Opfattelse, at afgørende Argumenter taler for en forudgaaende Prøvelse og Godkendelse af Budgettet. En Godkendelse alene af visse Dele af dette synes at virke kunstigt og kan heller ikke betyde nogen Arbejdsbesparelse for Banerne, da Budgettet er udarbejdet som en Helhed, der formentlig i Almindelighed forud for Vedtagelse i paagældende Banes Ledelse cirkulerer mellem de enkelte Medlemmer. Kom-

missionen maa derfor principielt være af den Opfattelse, at Ministeriets Approbation af Budgettet bør opretholdes. Paa den anden Side maa det indrømmes, at det er en højst utilfredsstillende Forretningsgang, at Banerne først modtager det godkendte Budget relativt lang Tid efter dettes Ikrafttræden. I Almindelighed findes der i Banernes Vedtægter en Bestemmelse om, at Budgettet skal indsendes til Approbation inden f. Eks. 15. Februar eller 1. Marts, og Kommissionen er enig i at anbefale, at der søges opbygget en effektiv Ordning paa dette Grundlag. Der bør træffes Bestemmelse om, at samtlige Budgetter skal være indsendt til Ministeriet til Approbation senest den 15. Februar hvert Aar, og Ministeriet bør til Gengæld sørge for, at de approberede Budgetter er Banerne i Hænde inden den 1. April. Approbationen maa være bindende for Banerne med Hensyn til de Budgetsummer, der ikke paavirkes af udefra kommende Omstændigheder, f. Eks. ' stigende Brændselspriser, som Banerne ikke kan have nogen Indflydelse paa.

ad Regnskab.

For Tiden revideres Regnskabet dels ved Banernes Foranstaltning af generalforsamlingsvalgte Revisorer (den ene af disse skal være en statsautoriseret Revisor) dels af 2. Hovedrevisorat. Paa denne Maade fremkommer der en Dobbeltrevision, og Banerne ønsker derfor den af Hovedrevisoratet foretagne Revision afskaffet eller i hvert Fald ændret saaledes, at man undgaar den Indsendelse af Regnskabsbilag, der hidtil har fundet Sted, og som har paaført Banerne Arbejde og Besvær, som ikke synes begrundet.

Fra Ministeriet er det oplyst, at den statsautoriserede Revisor er tilknyttet Banerne paa Foranledning af Ministeriet, og at Hovedrevisoratet formentlig ikke foretager nogen egentlig Revision, men derimod en Gennemgang af, om de Betingelser, der af Ministeriet har været stillet for Approbation i konkrete Tilfælde, er opfyldt, og om Banernes Bestyrelse ved deres Forvaltning har overholdt de Bestemmelser af almindelig Art, som Ministeriet er interesseret i.

I Kommissionen har der hersket Enighed om, at en Ordning med Dobbeltrevision bør søges undgaaet, ligesom man er af den Opfattelse, at Statens Deltagelse i Revisionen af Banernes Regnskaber maa begrænses mest muligt, jfr. herved de foran under Omtalen af Loven om Dækning af Privatbanernes Underskud gjorte Bemærkninger. En Ordning, hvorefter der baade sker Revision gennem de generalforsamlingsvalgte Revisorer, hvoraf den ene skal være en statsautoriseret Revisor, og gennem 2. Hovedrevisorat, synes under de foreliggende Omstændigheder overflødig, og Kommissionen foreslaar derfor, at Revisionen fremtidig alene skal foretages af de generalforsamlingsvalgte Revisorer. Der bør saa efter nærmere Drøftelse mellem Ministeriet, Hovedrevisoratet og Banerne paalægges den statsautoriserede Revisor Indberetningspligt til Hovedrevisoratet. Til Hovedrevisoratet skal endvidere indsendes det specificerede Regnskab samt Underkontobøgerne. Paa Grundlag af det nævnte Materiale afgør Hovedrevisoratet derefter, om det ønsker enkelte Forhold nærmere belyst eller eventuelt selv vil foretage en Stikprøveundersøgelse, og afgiver herefter Meddelelse til Ministeriet. Al fremtidig Indsendelse af Regnskabsbilag maa bortfalde, idet eventuelle konkrete Undersøgelser fra Hovedrevisoratets Side bør foregaa paa Stedet.

For bedst muligt at sikre den statsautoriserede Revisors Uafhængighed fo-

reslaar Kommissionen derhos, at det som Led i Gennemførelsen af den nye Revisionsordning bestemmes, at Beslutning om at skifte statsautoriseret Revisor skal godkendes af Ministeriet. En saadan Regel ligger paa Linie med den Ordning, Handelsministeriet har truffet for saa vidt angaar Aktieselskaber m. v.

ad Dispositionsret over Fonds og Prohibitivpaategning paa Værdipapirer.

Fra Banernes Side ønsker man Tilladelse til uden forud indhentet Approbation at kunne disponere over Fonds •— bortset fra Afskrivningsfonden (Reservefonden) — overensstemmende med deres angive Bestemmelser, ligesom man ønsker at kunne meddele eventuel Prohibitivpaategning paa de til disse Fonds henlagte Papirer paa egen Haand uden at skulle indsende disse til Ministeriet.

Ministeriets hidtidige Tilsyn med Fondene har været motiveret med de tidligere nævnte Krav om Ensartethed i Anskaffelser og Moderniseringer; Banerne har derhos haft en vis Tilbøjelighed til at benytte Fondene i daarlige Tider.

Der er i Kommissionen Enighed om, at der, naar Fondene anvendes i Overensstemmelse med deres paa Forhaand angivne Bestemmelse, ikke kan være overvejende Betænkeligheder forbundet med at lade Banerne frit disponere over disse, men saafremt Dispositioner ønskes foretaget, som ikke harmonerer hermed, maa der paa sædvanlig Maade indhentes Tilladelse hos Ministeriet. Revisionen maa saa paase, at man ved Benyttelse af Fondsmidler respekterer de for Fondenes Etablering tilstedeværende Forudsætninger.

Fra denne Ordning bør dog undtages de Fonde, hvis Midler er bestemt til Nyanskaffelser af Bygninger, Materiel m. v., idet de foran anførte principielle Betragtninger vedrorende Statens Tilsyn med Banernes Økonomi og Drift ikke alene maa bringes i Anvendelse, hvor Talen er om de paa Budgettet opførte Bevillinger til saadanne, men ogsaa tilsvarende Dispositioner, der nødvendiggør Forbrug af Fondsmidler.

Kommissionen vil endvidere anbefale en Ordning, hvorefter eventuel Prohibitivpaategning paa de til de heromhandlede Fonds henlagte Papirer fremtidig foretages af Banerne selv f. Eks. ved Bestyrelsens Formand i Forening med et andet Bestyrelsesmedlem eller den administrerende Direktør.

ad Anskaffelser m. v.

Banerne har ønsket Ret til at skride til Opførelse af nødvendige Bygninger, Anskaffelser af Materiel m. v., uden at skulle ansøge om Tilladelse hertil, dog bortset fra tekniske Forhold vedrørende rullende Materiel og sikkerhedsmæssige Anordninger, hvor der indhentes Approbation fra Direktøren ved Tilsynet med Privatbanerne. Det er dog en Forudsætning, at de paagældende Udgifter kan afholdes af forhaandenværende Midler, saaledes at det ikke bliver nødvendigt at optage Laan.

Fra Ministeriet er det oplyst, at Begrundelsen for Tilsyn og Kontrol paa dette Omraade staar i nøje Forbindelse med hele den økonomiske Ordning for Banerne.

Kommissionen kan tilslutte sig Ministeriets principielle Synspunkter paa dette Omraade, men maa af praktiske Grunde anbefale, at Anskaffelser i Henhold til

de paa Budgettet afsatte Beløb og mindre Overskridelser af dette paa 10—15 pCt. altid kan foretages af Banerne paa egen Haand, medens Overskridelser iøvrigt af de paa Budgettet til Anskaffelser afsatte Beløb paa Forhaand maa godkendes af Ministeriet. Tekniske Forhold bør dog ikke forelægges Ministeriet, men alene Direktøren for Tilsynet med Privatbanerne, for Automobilmateriellets Vedkommende det almindelige motorsagkyndige Tilsyn. I hvilken Udstrækning Direktøren for Tilsynet skal forelægge principielle Spørgsmaal, der staar i Forbindelse med Materielanskaffelser, Sikkerhedstjeneste m. v., bør fastlægges gennem derom af Ministeriet udfærdigede Regler.

Kommissionen finder i denne Forbindelse Anledning til at henlede Opmærksomheden paa, at der i alle Forhold, som behandles i Direktoratet for Tilsyn med Privatbanerne, jfr. Lov Nr. 291 af 15. April 1919, bør tilstræbes den storst mulige Forenkling af Forretningsgangen. For i videst muligt Omfang at undgaa Korrespondance mellem Ministeriet og Tilsynet foreslaas truffet Foranstaltninger til, at Sager, i hvis Behandling saavel Tilsynet som Ministeriet skal deltage, eller hvorom Tilsynet dog maa forventes at skulle udtale sig, altid af Banerne indsendes direkte til Tilsynet og af dette, i den Udstrækning dette maatte være paakrævet, forelægges Ministeriet. Der bor endvidere tilstræbes en Ordning, hvorefter Direktøren i Spørgsmaal, der ikke er af principiel Karakter, eller hvor Afgørelsen ikke kan medføre videregaaende Konsekvenser, kan resolvere uden at skulle forelægge Sagen for Ministeriet. Det er en Selvfølge, at for saa vidt et af Direktoratet givet Paalæg ikke efterkommes af paagældende Bane, bør Indberetning til Ministeriet finde Sted. Kommissionen henstiller til Ministeriet at tage de her nævnte Spørgsmaal op til nærmere Overvejelse.

IV. Betænkning vedrørende de købstadkommunale Havne og Fiskerihavne.

Arbejdsudvalget vedrørende Decentralisationsspørgsmaal for de Omraader, for hvilke der ikke er nedsat særlige Udvalg (Arbejdsudvalg V, hvis Sammensætning fremgaar af Betænkningen vedrørende Privatbanernes Forhold, jfr. foran Side 50) har foretaget en Gennemgang af Forholdet mellem Ministeriet for offentlige Arbejder som repræsenterende Statens Tilsynsmyndighed og de købstadkommunale Havne samt Fiskerihavnene.

Arbejdsudvalget har forhandlet med en Repræsentant for Ministeriet og har derefter paa Grundlag af sine Drøftelser fremsendt Udkast til Betænkning til Kommissionen. — Denne skal paa Grundlag heraf udtale:

Landets Havne omfatter dels de egentlige Statshavne, der er anlagt og drives udelukkende for Statens Regning, dels andre Havne af offentlig eller privat Karakter, til hvis Anlæg Staten vel kan have bidraget, men hvis Drift i økonomisk Henseende er Staten uvedkommende. Disse andre Havne er af forskellig Beskaffenhed og Størrelse og løser meget varierende Opgaver. Af særlig Karakter er Københavns Frihavn, der er en koncessioneret Virksomhed, og Københavns Havn, hvis Forhold er ordnet gennem særlig Lovgivning. De købstadkommunale Havne, der ikke er Statshavne, er anlagt og drives uden Statens Støtte i nær Tilknytning til vedkommende Købstadkommune. Fiskerihavnene (hvoraf en Del er Statshavne) er beregnet paa i særlig Grad at støtte Udøvelsen af Fiskerierhvervet, og Staten har som Regel bidraget med indtil Halvdelen af Anlægsudgifterne; en Del af dem er meget smaa Havne. Endelig findes en Del private Havne af mindre Betydning.

Kommissionen har ment alene at burde beskæftige sig med de købstadkommunale Havne og Fiskerihavne, der ikke er Statshavne, medens man har anset de øvrige Havnes Forhold for at være af en saadan Beskaffenhed, at der ikke for Kommissionen var Anledning til at gaa nærmere ind paa disse. Statshavnenes administrative Forhold hører væsentligt sammen med en Gennemgang af Vandbygningsdirektoratets administrative Spørgsmaal.

Af gældende Lovgivning paa dette Omraade har Kommissionen navnlig beskæftiget sig med Købstadkommunalloven Nr. 87 af 25. Marts 1933, § 18 (Bilag 1.)

Statens Tilsyn med Havnene udøves dels i Form af et teknisk Tilsyn gennem Direktoratet for Vandbygningsvæsenet under Ministeriet for offentlige Arbejder, dels som et økonomisk Tilsyn gennem Ministeriet og 2. Hovedrevisorat. Paa indeværende Tidspunkt har Kommissionen alene beskæftiget sig med det sidstnævnte Forhold, idet man har ment at burde udskyde Behandlingen af det tekniske Tilsyn til den før nævnte Gennemgang af Vandbygningsdirektoratets Forhold. De forskellige Omraader indenfor det økonomiske Tilsyn, som Kommissionen navnlig har beskæftiget sig med, omfatter Budgettet, Udstedelse af Reglementer m. m., Arbejder ved Havnen, Regnskabs- og Kassevæsen samt forskellige Indberetninger m. v.

A. *Købstadkommunale Havne.*

For disse gælder, jfr. foran, Bestemmelserne i Købstadkommunallovens § 18 samt de i Henhold hertil udfærdigede Forvaltningsregler og Takstregulativer. Et Eksempel paa Forvaltningsreglement er vedføj et i Uddrag som Bilag 2.

Som Hovedpunkter skal fremhæves:

a. Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter til det kommende Regnskabsaar skal inden 1. Marts hvert Aar indsendes til Ministeriet efter at være gennemgaaet og vedtaget af Byraadet. Overslaget skal være affattet i en af Ministeriet godkendt Form og være bilagt en Statusopgørelse over Havnens budgetterede Formue og Gæld ved Regnskabsaarets Begyndelse samt ledsaget af de nødvendige Forklaringer til de enkelte Indtægts- og Udgiftsposter. Endvidere skal medfølge en Beretning om, hvilke Arbejder der er udført i det løbende Aar. Hele Materialet indsendes i 3 Eksemplarer. — Nogen udtrykkelig Godkendelse af Overslaget fra Ministeriets Side udkræves ikke, **jfr.** ogsaa nedenfor. Overskridelse af Overslaget kan ikke finde Sted uden efter forud indhentet Samtykke fra Ministeriet, medmindre der foreligger paatrængende nødvendige Arbejder, der ikke taaler Opsættelse; i saa Fald maa der dog straks søges Godkendelse af den paagældende Merudgift.

b. Efter indhentet Erklæring fra Byraadet fastsætter Ministeriet Reglement for Havneforvaltningen samt for et Tidsrum af 4 Aar Takster for Benyttelsen af Havnen (Havne- og Bropenge). Forandring i nævnte Tidsrum kan alene foretages af Ministeriet efter Indstilling af Byraadet. — Derimod fastsætter Byraadet de Afgifter, der skal erlægges for Benyttelsen af de Havnen tilhørende Redskaber m. v.

c. Arbejder vedrørende Havnens Vedligeholdelse og Forbedring samt Nyanlæg, der findes optaget paa Overslaget, kan udføres uden videre. For saa vidt der paatænkes udført større Arbejder eller i det hele Foranstaltninger, hvortil Ministeriets Samtykke udkræves, maa særlig Indstilling afgives til Ministeriet, og normalt saa betids, at Afgørelse kan foreligge inden Overslagets Indsendelse. — Endvidere har Ministeriet — jfr. Købstadkommunallovens § 18, Stk. 4 — Adgang til at kræve udført andre Arbejder end de i Overslaget oprindelig opførte, men i saa Fald ændres Overslaget i Overensstemmelse hermed. Arbejder, der ikke er indeholdt i Overslaget, kan uanset Størrelsen af de hermed forbundne Udgifter ikke iværksættes uden forudgaaende Samtykke fra Ministeriet, jfr. ovenfor, dog med den tidligere nævnte Undtagelse forsaavidt angaar uopsættelige, nødvendige Arbejder. — Samtlige Arbejder ved Havnen og Leverancer til denne skal bortliciteres, naar Udgiften overstiger 500 Kr. Byraadet kan dog *skriftligt* tillade Afvigelse fra denne Regel.

d. Havnens Indtægter og Udgifter skal holdes adskilt fra Købstadens almindelige Kasse, og Havnens Midler kan kun anvendes til Formaal, der vedrører Havnen. Havnen skal herefter have sit eget Penge- og Regnskabsvæsen, der holdes udenfor Kommunens Regnskaber og Midler. Havne- og Broafgifter opkræves af Toldkassereren og afregnes til Havnekassen hver 14. Dag. Havnens Midler skal anbringes paa betryggende Maade, opsparede, langfristede Kapitaler skal frugtbargøres efter lignende Regler som for umyndiges Midler, og Aktiverne forsynes med Prohibitivpaategning. — Ministeriets Samtykke udkræves til Stiftelse af Gæld, Salg af fast Ejendom og Udleje af Havnearealer paa længere Sigt end 10 Aar. — Der findes derhos ret detaillerede Bestemmelser vedrørende Bogføringen og de hertil hørende Bøger.

Det aarlige Regnskab for Havnens Drift og for Statusbevægelser aflægges af Havneudvalget overfor Byraadet, der gennemgaar og kontrollerer det, hvorefter det

fremlægges til offentlig Eftersyn i 14 Dage. — Eegnskabet bliver forinden i Praksis underkastet Revision paa samme Maade som Kommunens øvrige Regnskaber, men nogen formel Forskrift herom findes ikke. Inden Udgangen af Juli Maaned hvert Aar skal Regnskaberne med samtlige Bilag indsendes til 2. Hovedrevisorat, der foretager Revision og aflægger Beretning herom til Ministeriet for offentlige Arbejder.

e. I Almindelighed indsendes der udover de fornævnte Overslag og Regnskaber hvert Aar:

1. Inden 1. Maj Oplysning til Ministeriet om Indtægterne i Henhold til Havnetaksten i det forløbne Regnskabsaar. Materialet skal bruges til den i Købstadkommunalloven foreskrevne Ligning af de ved Statens Tilsyn med Havnen foranledigede Udgifter.
2. Inden 10. December Beretning i 3 Eksemplarer til Ministeriet om eventuelle Forandringer af de bestaaende Anlæg.
3. Inden 1. August Oversigt i 3 Eksemplarer til Det statistiske Departement over Havnens Indtægter og Udgifter i det sidst forløbne Regnskabsaar samt over dens Formue og Gæld ved Aarets Begyndelse og Udgang.

B. Fiskerihavne.

For disse Havnes vedkommende udfærdiges ligeledes af Ministeriet for offentlige Arbejder Forvaltningsreglementer og Takstregulativer. Et Eksempel paa Forvaltningsreglement er vedføj et i Uddrag som Bilag 3.

Fiskerihavnen forvaltes af en valgt Havnebestyrelse — jfr. Reglementet —, og Ordningen med Hensyn til Budget, Regnskab m. m. er i det væsentlige som beskrevet for de købstadkommunale Havne. Dog skal Driftsoverslaget godkendes af Ministeriet, og der foretages ikke nogen Fordeling af Tilsynsudgifterne.

Under Kommissionens Drøftelser af *de købstadkommunale Havnes Forhold* er det fremhævet, at den fra Statens Side gennemførte Tilsyns- og Kontrolordning overfor disse Havne i visse Relationer har en saa indgribende Karakter, at den nuværende Ordning maa betragtes som urimelig. Havnene har gennem lange Tider været selvejende og selvstændige Institutioner ved Siden af de paagældende Købstadkommuner, og det maa derfor anses for naturligt, at Havneforvaltningen kan foregaa paa en Maade, der svarer hertil. I økonomisk Henseende er Havnene uafhængige af Staten, idet de bliver drevet for egne Midler, eventuelt med Tilskud fra vedkommende Købstadkommune. Ogsaa Nyanlæg og Forbedringer bliver udført uden Statens Støtte; kan Havnens egen Midler ikke række til, optages der Laan af Havnen enten hos Købstadkommunen eller mod dennes Garanti. Der er derfor ikke Anledning til fra Statens Side at udøve en Tilsynsvirksomhed overfor Havnene, der afviger fra den overfor Købstadkommunerne udøvede, dog bortset fra de særlige tekniske Forhold, jfr. foran. — Hele Spørgsmaalet om Statens Tilsyn og Kontrol med Havnene bør derfor optages til principiel Undersøgelse og Drøftelse med en Nyordning for Øje; retningsgivende maa her være den Stilling, som Købstadkommunerne i saa Henseende indtager i Henhold til den for disse gældende Lovgivning og Praksis.

Paa den anden Side kan man imidlertid ikke bortse fra, at selv om Havnenes økonomiske Forhold principielt ikke afgiver tilstrækkelig Motivering for den nu sted-

findende Kontrol- og Tilsynsudøvelse fra Statens Side, er der andre Omstændigheder, der bevirker, at man ikke i saa Henseende umiddelbart kan sidestille Havnene med Købstadkommunerne. Havnen har Betydning ikke alene for den Kommune, hvori den er beliggende, men for hele det Omraade, der udgør dens naturlige Opland; undertiden rækker dens Betydning meget langt ud over det lokale Omraade. Havnene udgør et vigtigt Led i Kommunikationsmidlernes Række, og deres Tilstand og Funktion har stor Betydning ikke alene indenfor Landets egne Grænser, men ogsaa udover disse som Element i den internationale Trafikordning. Et Synspunkt, der i Relation til Statens Tilsyn vil sidestille Havnene med Kommunerne, maa derfor betegnes som alt for snævert. Af samme Grund, som Staten principielt fører Tilsyn med, eventuelt selv driver, andre Kommunikationsmidler — Jernbaner, Veje, Lufttrafik, Post, Telefon, Telegraf og Radio — maa den ogsaa føre et almindeligt Tilsyn med Havnene. Et saadant Tilsyn maa af de anførte Grunde være noget forskelligt fra Tilsynet med Kommunerne, og man vil ikke kunne indrømme Havnene samme Grad af Selvstændighed, som Kommunerne nu indtager.

Der er herefter i Kommissionen Enighed om, at Havnene fortsat maa underkastes en særlig Tilsynsvirksomhed fra Statens Side for saa vidt angaar disses Forvaltning, men at et saadant Tilsyn ikke maa faa Karakteren af Overforvaltning. Detailleret og nøjeregnende Kritik og Revision bør saa vidt muligt undgaas, idet Tilsynet væsentlig skal tage Sigte paa mere almene Forhold og de større Retningslinier. Man bør vogte sig for utidig Indblanden i Dispositioner vedrørende løbende Forretninger, saaledes at man ikke skader et naturligt Initiativ og paafører Staten et Arbejde, der er upaakrævet. Der bør ogsaa tages fornødent Hensyn til, at Udgifterne ved disse Havnes Anlæg og Drift dækkes uden Tilskud fra Statens Side. Den nuværende Ordning synes i visse Henseender at være skredet over Maalet for et centralt Tilsyn af en Karakter som nævnt. Fastlæggelsen af alt for detaillerede Regler for et Forvaltningsomraade som det heromhandlede virker hæmmende paa Mulighederne for at holde Forvaltningen i tidsvarende Form og vil ofte medføre upaakrævet stort Kontrol- og Tilsynsapparat.

Hvad angaar *Fiskerihavnene,* har der indenfor Kommissionen været Enighed om, at disses økonomiske Forhold var af en noget anden Beskaffenhed end Købstadhavnenes. Som tidligere nævnt har Staten i Almindelighed bidraget til deres Anlæg med indtil Halvdelen af Udgifterne, og opstaar der Spørgsmaal om betydelige Anlægsarbejder, maa Staten i Reglen træde hjælpende til. Havnene er gennemgaaende smaa og deres Indtægter beskedne; der findes ikke nær samme Tilknytning til Kommunen som for Købstadhavnenes Vedkommende. Medens Havneudvalgene for Købstadhavnene har Byraadet som et overordnet Organ og kan støtte sig til Købstadens Regnskabs- og Kassevæsen samt Revision, staar Fiskerihavnenes Bestyrelse alene om Forvaltningsopgaven. Der tiltrænges derfor Støtte fra Statsmyndighederne i betydeligt større Omfang. — Denne er hidtil alene ydet af Ministeriet og 2. Hovedrevisorat, men for disse mindre Forvaltningsomraader maatte der efter Kommissionens Opfattelse være Mulighed for i højere Grad end hidtil at drage Nytte af stedlige Myndigheders Arbejde og Indsigt. Tilsynet med og Revisionen af Forvaltninger med en aarlig Omsætning, der i mange Tilfælde kun andrager nogle Hundrede Kroner, bør i højere Grad end hidtil kunne udøves lokalt, saaledes at de centrale Myndigheder i det væsentlige kun behøver at angive de generelle Retningslinier herfor.

Paa Baggrund af disse principielle Synspunkter er Kommissionen af den Opfattelse, at de nugældende Regler for de foran under a—e nævnte Afsnit af Havneforvaltningen bør gøres til Genstand for en Forenkling og Modernisering med det Formaal dels at simplificere Arbejdet med Forvaltningen og Statens Tilsyn med denne, dels at tillægge de lokale Myndigheder større Selvstændighed og udvidet Kompetence.

A. Købstadkommunale Havne.

a) Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter bør fremtidig først indsendes til Ministeriet senest den 15. Marts efter først at være behandlet af Byraadet paa samme Maade som det kommunale Overslag. — Herved bliver Behandlingen og Indsendelsen af Havnens Overslag sideløbende med det kommunale Overslag, hvilket er en arbejdsmæssig Lettelse for Byraadene. Overslaget skal være affattet i en af Ministeriet godkendt Form og være bilagt en Redegørelse for de i Overslagsaaret paatænkt iværksatte Nyanlæg og væsentlige Forbedringer. Derimod kræves ikke nogen Statusopgørelse og ej heller Beretning om udførte Arbejder i det løbende Aar. — Statusopgørelsen afgives med Regnskabet, jfr. herom senere —, og en Redegørelse for kommende Arbejder maa forudsættes at have større Interesse end en Beretning om afsluttede. Overslaget bør fortsat ikke kræves godkendt af Ministeriet. Overskridelse af Overslaget kan kun finde Sted uden Godkendelse fra Ministeriet, saafremt Overskridelsen kan dækkes af det paagældende Aars løbende Indtægter, jfr. nedenfor.

b) Forslag til Reglement for Havneforvaltningen og til Takstreglement for Havnens Benyttelse (Havne- og Bropenge) bør fremtidig udarbejdes af Byraadet og stadfæstes af Ministeriet for et af dette fastsat Tidsrum. Som Grundlag for Reglementet for Forvaltningen udarbejdes og udsendes af Ministeriet et Standardreglement. Den Ændring har maaske tilsyneladende kun formel Interesse, men vil sikkert i Praksis være den mest hensigtsmæssige Retningsnorm. — Ændringen bringer Overensstemmelse med den almindelige Praksis paa det kommunale Omraade.

Samtidig foreslaas, at Havnens Tjenestemænd ansættes af Byraadet i Overensstemmelse med den af Indenrigsministeriet efter Forhandling med Ministeriet for offentlige Arbejder godkendte Lønnings- og Pensionsvedtægt for Købstaden og Havnen. Det bør endvidere paa dette Omraade paases, at der i det hele bringes Overensstemmelse mellem Købstadens og Havnens Regler. Det vil være rimeligt, at Afgørelsen i saadanne Spørgsmaal henlægges til Indenrigsministeriet, saaledes at en samlet Bedømmelse kan finde Sted. Ogsaa for saa vidt angaar visse Delings- og Bidragsspørgsmaal Købstaden og Havnen imellem, bør Afgørelsen først træffes efter Forhandling med Ministeriet for offentlige Arbejder.

c) For saa vidt angaar Vedligeholdelsesarbejder foreslaas det, at disse kan paabegyndes uden Godkendelse fra Ministeriet, saafremt de samlede Udgifter kan afholdes af Aarets løbende Indtægter. — Kommissionen anser det for naturligt og ubetænkeligt, at Havnen (Byraadet) faar den foreslaaede Dispositionsfrihed indenfor Rammerne af Havnens egne Indtægter. Den hidtidige Bestemmelse om, at alle Arbejder og Leverancer over 500 Kr. normalt skal bortliciteres, foreslaas slettet. Kommissionen er af den Opfattelse, at Licitation vel i visse Tilfælde kan have sin Berettigelse, men at man i andre Tilfælde opnaar lige saa gode og endda bedre Resultater paa anden Maade, saaledes at Valgfrihed paa dette Punkt bør indføres.

d) Det bør fastslaas, at Havnens Midler *regnskabsmæssigt* skal være adskilt fra Købstadens Midler; derimod anses det for stridende mod moderne Form for Bogholderi og mod Købstadens Rolle som økonomisk Garant for Havnen at forlange faktisk kassemæssig Adskillelse. Specificerede konkrete Bestemmelser vedrørende Regnskabs- og Kassevæsen bør undlades, idet man formentlig i det væsentlige kan indskrænke sig til at fastslaa, at Bogholderi og Kasse skal holdes adskilte, og at Regnskabet føres efter Anvisningsprincippet, Afregning fra Toldkassereren af opkrævede Havne- og Broafgifter synes at kunne indskrænkes til een Gang maanedlig for de mindre Havnes vedkommende. — Salg af fast Ejendom og Udleje af Havnearealer paa meget lang Tid bør stadig udkræve Ministeriets

Samtykke. Til Stiftelse af Gæld har der hidtil været forlangt Samtykke fra Ministeriet (for offentlige Arbejder). Da Gældsstiftelse foregaar som Laan hos Købstaden eller mod dennes Garanti, har Indenrigsministeriets Samtykke ligeledes været nødvendigt. Det har derfor ikke kunnet undgaas, at der fandt en noget langsom Dobbeltbehandling Sted. Det foreslaas derfor, at Samtykke til Gældsstiftelse fremtidig skal gives af Indenrigsministeriet efter Forhandling med Ministeriet for offentlige Arbejder. Denne Ordning findes naturlig, da Indenrigsministeriet i Forvejen har Oversigt og Tilsyn med Købstadens Økonomi.

For at forenkle Arbeidet med Regnskabsaflæggelsen og Regnskabets Revision finder Kommissionen det hensigtsmæssigt, at der i saa Henseende for Havnenes Vedkommende indføres tilsvarende Regler som givet for Købstæderne ved Købstadkommunallovens §§ 29—30. Disse Regler skal herefter — med de af Forholdets Natur flydende Ændringer — kunne anvendes for Havneregnskabernes Vedkommende, saaledes at Ministeriet for offentlige Arbejder paa dette Omraade overtager tilsvarende Beføjelser og Funktioner, som er tillagt Indenrigsministeriet for Købstædernes Vedkommende.

Havneudvalget skal aflægge Regnskab med fornødne Redegørelser og Forklaringer til Byraadet inden Udgangen af August Maaned hvert Aar. Desuden bør afgives et Statusregnskab og en Beretning om Havnen efter Opstilling, godkendt af Ministeriet. Regnskabet behandles, revideres og decideres som angivet i Købstadkommunalloven og indsendes til Ministeriet inden hvert Aars 31. Januar ledsaget af det fornævnte Materiale samt Revisionsbemærkninger og Decision. Samtidig bør Regnskabet (Drifts- og Statusregnskabet) indsendes til Det statistiske Departement.

Ministeriet foretager herefter en Gennemgang af Regnskabet efter Reglerne for Indenrigsministeriets Gennemgang af Købstadkommunernes Regnskaber, saaledes som dette er foreskrevet i Købstadkommunallovens § 30. Formaalet med denne Gennemgang er ikke af egentlig revisionsmæssig Karakter, men tilsigter at paase, at Havnebestyrelsen ikke har afholdt uhjemlede Udgifter eller har undladt at udføre nogen Foranstaltning, hvortil den er forpligtet, eller paa anden Maade har overskredet sin Myndighed. Kommissionen ser ikke rettere, end at denne Kontrol maa kunne gennemføres af Ministeriet for offentlige Arbejder, uden at den faar Karakter af en Behandling af Regnskabet, der kræver Medvirkning af egentlige revisionsmæssig Art. 2. Hovedrevisorats Medvirkning maa derfor kunne bortfalde.

Kommissionen har udfra sine foran angivne Hovedsynspunkter anset en saadan Fremgangsmaade med Hensyn til Regnskabsaflæggelse og Revision for fuldt betryggende og stemmende med de reale Forholds Krav; navnlig anser Kommissionen det for irrationelt at bebyrde Statens Revisionsorganer med Arbejde paa ikke-statslige Omraader, hvor Revision tilmed i Forvejen har fundet Sted.

e) Da de hidtil paalignede Refusionsbeløb fra Havnene for Statens Udgifter ved Tilsynet i de fleste Tilfælde har udgjort meget smaa Beløb, ofte under 100 Kr. aarlig, anser Kommissionen det for uhensigtsmæssigt og uøkonomisk at opretholde denne Refusions- og Ligningsordning. Den foreslaas derfor afskaffet, og dermed bortfalder Arbejdet med Fremskaffelse og Indsendelse af Indtægtsoplysninger til Ministeriet, Beregning og Paaligning af Bidrag samt disses Indbetaling og Postering. — Beretningen om Havnen skal som nævnt indsendes sammen med Regnskabet, og dette sendes samtidig til Ministeriet og Det statistiske Departement, jfr. foran under d).

B. Fiskerihavnene.

For disse Havnes Vedkommende bør der foretages saadanne Lempelser og Ændringer i de hidtil gældende Regler, som svarer til de foran udviklede vedrørende Købstadhavnene, dog med de Modifikationer, der følger af den tidligere angivne Forskel i de respek-

tive Havnegruppers Stilling og Forhold. De aarlige Overslag over Indtægter og Udgifter bør saaledes alene ledsages af en Redegørelse for de paatænkte Arbejder; mindre Overskridelser af Overslaget bør kunne foretages uden Samtykke, og selv hvor saadant er nødvendigt, bør Arbejde kunne iværksættes, naar Udgiften kan afholdes af Aarets Indtægter.— Bestemmelsen om Licitation bør slettes. Regnskabet (Drift og Status) bør kunne revideres af en af vedkommende Amtmand godkendt kvalificeret Revision. Da det drejer sig om mindre Beløb, maa en saadan Fremgangsmaade være fuldt betryggende. — Regnskabet indsendes til Ministeriet til Gennemgang med Revisionsbemærkninger og Decision, men Revisionen ved 2. Hovedrevisorat bortfalder. Samtidig indsendes Beretning om Havnen til Ministeriet, og der sker ligeledes Regnskabsindsendelse til Det statistiske Departement.

Det er oplyst overfor Kommissionen, at der undertiden fra Fiskerihavne rettes Henvendelse til Ministeriet om Godkendelse af Valget som Formand for Havnebestyrelsen, og at saadan Godkendelse finder Sted. Da Godkendelse ikke udkræves efter Reglementet, henstiller Kommissionen, at Ekspeditioner af denne Art ophører.

Kommissionen foreslaar herefter:

1. Vedrørende Lovgivningen for købstadkommunale Havne.

   1. Behandling og Indsendelse af Overslag m. m. foregaar paa tilsvarende Maade som fastsat for Købstadens Overslag.
   2. Ændrede Regler med Hensyn til Udfærdigelse og Stadfæstelse af de forskellige Reglementer.
   3. Dispositionsret for Havnene til Vedligeholdelsesarbejder indenfor Rammerne af Aarets Indtægter.
   4. Tilvejebringelse af tilsvarende Regler med Hensyn til Regnskabsvæsen og Revision m. m. som gældende for Købstæderne. Ændring af Bestemmelserne om det kasse- og regnskabsmæssige Forhold overfor Købstaden og om Samtykke ved Gældsstiftelse.
   5. Afskaffelse af Refusionsordningen vedrørende Tilsynsudgifter.

   Forslag til ændret Affattelse af Købstadkommunallovens § 18 med tilhørende Bemærkninger vedlægges som Bilag 4.

II. Vedrørende Reglement for Forvaltningen af købstadkommunale Havne.

   1. Ændringer, der svarer til de foreslaaede Ændringer af Købstadkommunalloven.
   2. Nye Regler vedrørende Lønnings- og Pensionsvæsen.
   3. Afskaffelse af den tvungne Licitation.
   4. Ændring af Afregningsperiode for Havne- og Broafgifter og af Bestemmelserne vedrørende Kasse- og Regnskabsvæsen.
   5. Forskellige Ændringer vedrørende Indsendelse af Indberetninger m. m.

   Forslag til Standardreglement for Havneforvaltning med tilhørende Bemærkninger vedlægges som Bilag 5.

III. Vedrørende Fiskerihavnene.

1. Nye Bestemmelser vedrørende Indsendelse af Overslag og Overskridelse af dette.
2. Afskaffelse af tvungen Licitation.
3. Ændrede Regler om Regnskabsaflæggelse og Revision samt Indsendelse af forskellige Indberetninger.

Forslag til Ændringer af det som Bilag 3 vedlagte Reglement vedlægges som Bilag 6.

Det tilføjes, at Kommissionen har overvejet Spørgsmaalet om Tilvejebringelsen af et Revisionsreglement for de købstadkommunale Havne. Kommissionen har imidlertid anset det for rettest at udskyde dette Spørgsmaal til eventuel senere Løsning ved Forhandling mellem Ministeriet for offentlige Arbejder og Havnene.

Bilag 1.

Købstadkommunalloven Nr. 87 af 25, Marts 1933, § 18.

Styrelsen af Havnene i samtlige Købstæder med Undtagelse af Statshavnene (for Tiden Havnene i Helsingør, Frederikshavn og Esbjerg samt Skagen Fiskerihavn) henhører under Byraadet, jfr. § 10, Stk. 3. Havnen i Struer henhører saavel under Struer som under Holstebro Byraad og styres paa de nævnte Byraads Vegne af et af Raadene nedsat Fællesudvalg.

Havnens Indtægter og Udgifter skal holdes adskilt fra Købstadens almindelige Kasse; Havnens Midler kan kun anvendes til Formaal, der vedrører Havnen.

Ministeren for offentlige Arbejder har Overtilsynet med Havnens Vedligeholdelse og Forbedring. Han kan paalægge Havnebestyrelsen for Havnekassens Regning at udføre saadanne Arbejder uden for den egentlige Havn, som maatte være fornødne for at sikre Indsejlingen til denne og for at vedligeholde den fornødne Vanddybde i det til Havnen hørende Farvand, ligesom han, hvor flere Havne, i hvilke Havneafgift oppebæres, ligger i samme Fjord, kan bestemme, i hvilket Forhold de skal tage Del i de fornævnte Arbejder.

Inden hvert Aars 1. Marts indsender Byraadet til Ministeren for offentlige Arbejder efter et af nævnte Minister foreskrevet Skema et Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter for det kommende Regnskabsaar. Finder Ministeren, at der bør foretages andre eller større Arbejder ved Havnen end i Byraadets Overslag foreslaaet, og der i Havnekassen haves Midler til saadanne Arbejders Udførelse, eller saadanne Midler dog kan tilvejebringes uden særligt Tilskud fra Kommunen, kan han — efter at have indhentet Byraadets nærmere Erklæring, der skal afgives inden Udgangen af den paafølgende Maj Maaned — bestemme, at saadanne Arbejder skal udføres, og at Overslaget derefter forandres. Bortset fra ovenanførte Bestemmelse kan Afvigelse fra det endelige Overslag kun finde Sted efter Indstilling af Byraadet og med Ministerens Samtykke; uden Ministerens Samtykke kan ej heller nogen Gæld stiftes for Havnen, eller nogen af dens faste Ejendomme afhændes, eller noget Lejemaal om Udleje af Havnens Arealer paa længere Aaremaal end 10 Aar indgaas. Der aflægges i Overensstemmelse med det for Overslaget foreskrevne Skema særskilt Regnskab for Havnens Indtægter og Udgifter. Regnskabet gennemgaas og paakendes ved Foranstaltning af Ministeren for offentlige Arbejder.

Ministeren for offentlige Arbejder fastsætter for hver Købstads Havn efter at have indhentet Byraadets Betænkning et Reglement for Havneforvaltningen samt Taksster, gældende for et Tidsrum af 4 Aar, for Havnens Benyttelse. Forandring af Taksterne kan derefter i nævnte Tidsrum kun foretages af Ministeren efter Indstilling af Byraadet.

Omkostningerne ved Tilsynet udredes forskudsvis af Statskassen, men erstattes denne ved aarlig Ligning paa Havnene.

Bilag 2.

Reglement for Forvaltningen af N. N. Havn.

§ 1.

Havnens Anliggender styres af Byraadet under Tilsyn af Ministeriet for offentlige Arbejder overensstemmende med § 18 i Lov af 25. Marts 1933 om Købstadkommunernes Styrelse.

Den umiddelbare Forvaltning af og Tilsyn med Havnen overdrages i Henhold til den for Købstaden gældende Vedtægt til et Udvalg. Udvalget sørger for Havnens Vedligeholdelse og Forbedring og foranlediger de Arbejder udført, som i dette Øjemed skal foretages, samt forestaar paa Byraadets Vegne Havnens Kasse og Regnskabsvæsen.

Udvalget fører en Forhandlingsprotokol, der efter hvert Møde underskrives af samtlige tilstedeværende Medlemmer.

§ 3. (ændret)

Følgende Tjenestemænd er ansat ved og lønnes helt eller delvis af Havnen i Overensstemmelse med Lønningsregler for N.N. Kommune og N.N. Havn vedtaget af N.N. Byraad i Juni 1947:

Under Ansvar for Havneudvalget forestaar Havneingeniøren Ledelsen af alle ved Havnen forefaldende tekniske Arbejder, saasom Vedligeholdelse og Forbedring af Havn og Sejlløb, Bolværker, Moler, Indfatningsvægge, Pladser og Veje samt Ledelsen af de nye Arbejder, som maatte blive vedtagne til Udførelse.

Under Ansvar for Havneudvalget sørger Havnefogden for Anvisning af Plads til Skibene i Havnen og for Opretholdelse af Orden i Havnen i Henhold til Ordensreglementet, fører Tilsyn med dennes Pladser og Materiel. Endvidere sørger han for Skibenes Forsyning med Vand.

Havnefogden fører en Fortegnelse over alle ind- og udgaaende Skibe.

§ 4.

Byraadet er pligtig at meddele enhver Oplysning om Havnen vedrørende Forhold, der maatte blive af krævet af Ministeriet for offentlige Arbejder eller den, der paa dettes Vegne fører Tilsyn med Havnen.

§ 5.

Inden hvert Aars 1. Januar har Havneudvalget at forelægge Byraadet et Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter i det kommende Aar, affattet i en til enhver Tid af Ministeriet for offentlige Arbejder godkendt Form. Efter at være gennemgaaet og endelig vedtaget af Byraadet indsendes Overslaget inden 1. Marts til bemeldte Ministerium, bilagt med en Status over Havnens budgetterede Formue og Gæld ved Regnskabsaarets Begyndelse og ledsaget af de nødvendige Forklaringer til de enkelte Indtægts- og Udgiftsposter samt en Beretning om, hvilke Arbejder der er udført i det løbende Aar, alt i 3 Eksemplarer.

Havnens Regnskabsaar er Finansaaret.

§ 6.

Agtes noget større Arbejde udført i Havnen eller i det hele nogen Foranstaltning truffet, til hvis Gennemførelse Ministeriet for offentlige Arbejders Samtykke kræves, har Byraadet herom at gøre særlig Indstilling til Ministeriet. Dette maa saa vidt muligt ske saa betimeligt, at Ministeriets Samtykke kan foreligge forinden Overslagets Indsendelse.

Indstillingen saavel som de fornødne Planer, Beskrivelser og Overslag m. v. indsendes i 3 Eksemplarer.

§ 7.

Skulde Ministeriet for offentlige Arbejder benytte sig af den det tilkommende Ret til at fordre andre eller flere Arbejder udførte, end de i Overslaget paaregnede, og i Henhold hertil begære dette omarbejdet, har Byraadet at indsende det nye Overslag inden 1 Maaned efter, at Ministeriets Beslutning er blevet det meddelt.

§ 8.

Skulde det i Aarets Løb vise sig nødvendigt at udføre Arbejder i Havnen, der ikke er paaregnet i Overslaget, eller at overskride de ved dette bevilgede Summer, har Havneudvalget i betimelig Tid herom at gøre Indstilling til Byraadet. Bifalder dette da Havneudvalgets Forslag, har det uopholdeligt at søge Ministeriet for offentlige Arbejders Samtykke erhvervet til at fravige Overslaget. Forinden dette er sket, maa det paagældende Arbejde ikke udføres eller Merudgiften finde Sted, medmindre Arbejdet er saa paatrængende nødvendigt, at det ingen Opsættelse taaler. Byraadet maa dog forinden have givet sit Samtykke, og der maa straks gøres Indstilling til Ministeriet herom samt søges Approbation paa Udgiftens Afholdelse.

§ 9.

Samtlige Arbejder ved Havnen, saavel som alle Leverancer til denne, bliver at bortlicitere, naar de medfører en Udgift over 500 Kr. Afvigelse herfra kan kim finde Sted med Byraadets Samtykke. Dette bliver at afgive skriftligt og at vedlægge Havneregnskabet.

§ 10.

Byraadet er ansvarlig for de Kapitaler, Aktiver og andre Ejendomme, der tilhører Havnen.

Uden Samtykke fra Ministeriet for offentlige Arbejder maa der ikke stiftes nogen Gæld for Havnen, ligesom ej heller nogen af dens faste Ejendomme maa afhændes, eller noget Lejemaal om Udleje af Havnens Arealer for længere Aaremaal end 10 Aar maa indgaas uden nævnte Ministeriums Tilladelse.

§ 11.

Byraadet fastsætter Takster for de Afgifter, der skal erlægges for Benyttelsen af de Havnen tilhørende Redskaber m. v.

Genparter af disse Takster bliver at vedlægge Havneregnskabet.

§ 12.

Havne- og Broafgifter opkræves af Toldkassereren og afleveres af denne til Havnekassen den 15. i hver Maaned og ved hver Maaneds Udgang. Byraadet har at træffe Foranstaltning til, at Beløbet uopholdelig modtages, og at der herfor meddeles Prima- og Sekunda-Kvitteringer.

De i § 11 ommeldte Afgifter samt andre Havnen vedkommende Indtægter opkræves af Havnefogden og indføres af denne i en af Byraadet autoriseret Protokol, der

ved Aarets Udgang bliver af afgive til Byraadet og indsende til Revision tillige med Aarsregnskabet.

Havnefogden afgiver hver Maaned de af ham oppebaarne Beløb til Havnekassen mod Kvittering i ovennævnte Protokol.

§ 13.

Havnen skal have sit eget Penge- og Regnskabsvæsen, der holdes uden for Kommunens øvrige Penge- og Regnskabsvæsen.

Kommunekassereren kvitterer sammen med Kæmneren for alle Havnen tilkommende Indtægter og udbetaler efter Kæmnerens forudgaaende Notering alle Summer, som anvises til Udbetaling af Havnekassen.

Den af N.N. Kommune for Kommunekassereren tegnede Kautionsforsikring hæfter ogsaa for de af ham oppebaarne, Havnen tilhørende Summer.

Kæmneren har at føre Bogholderiet ved Havnens Regnskaber og at aflægge Aarsregnskabet.

§ 14.

Havnens Indtægter, der ikke er nødvendige til løbende Udgifters Bestridelse, bliver straks efter Modtagelsen at indsætte til Forrentning i Bank eller Sparekasse i Overensstemmelse med de for Kommunens Midler gældende Regler.

Den Del af Havnens opsparede Kapital, som det ikke kan anses for nødvendigt at have anbragt saaledes, at den hurtigt kan haves til Raadighed, bliver at frugtbargøre overensstemmende med de Regler, der gælder om Udlaan af Midler, der staar under offentligt Tilsyn, med mindre Ministeriet for offentlige Arbejder maatte give sit Samtykke til, at de anbringes paa anden Maade. Samtlige Havnen tilhørende Aktiver bliver at forsyne med Paategning om, at de ikke uden Byraadets Samtykke maa kvitteres, afhændes eller pantsættes.

Intet Beløb maa tages til Indtægt eller udbetales af Havnens Kasse uden efter en af Havneudvalget udfærdiget Indtægts- eller Udbetalingsordre.

§ 15.

Til Brug ved Havnens Regnskab føres følgende Bøger, der autoriseres af Byraadet:

a) Af Kommunekassereren:
   1. En Kassebog, hvori Indtægter og Udgifter føres særskilt paa lige overfor hinanden staaende Folier.
   2. En Anvisningsj ournal, hvori samtlige Ordrer opføres og nummereres fortløbende, Indtægterne for sig og Udgifterne for sig.

b) Af Kæmneren:
   1. En Kontrakassebog.
   2. En Anvisningsjournal.
   3. En Hovedbog, hvori Havnens Driftsregnskab og Status, paa Grundlag af foranførte Bøger og efter det dobbelte Bogholderis Regler føres. Saavel Indtægts- som Udgiftsposterne bilægges med behørige Bilag: For Indtægterne Anmeldelser og Indtægtsordrer og for Udgifterne Udgiftsordrer m. v.

Over de Havnen tilhørende Inventariegenstande samt Materialer og Redskaber bliver der ved Havnefogden at føre behørig Bog i en dertil af Byraadet autoriseret Protokol. Den skal indrettes saaledes, at Afgang og Tilgang tydelig kan ses af samme. Ved Regnskabsaarets Udgang afsluttes den, og de i Behold værende Genstande m. v. overføres til næste Aars Regnskab.

§ 16.

Regnskaberne, der skal være ordnet i nøje Overensstemmelse med Overslagene, med tilhørende Bilag bliver inden 1. Juni at tilstille Byraadet, ledsaget af en Status over Havnens Aktiver og Passiver med Forklaring om de i Aarets Løb skete Ændringer.

Efter at være gennemgaaet af Byraadet, der herved navnlig vil have at undersøge, dels om de for præsterede Arbejder og leverede Genstande opførte Priser, forsaavidt Licitation ikke har fundet Sted, kan anses passende, dels hvorvidt de til Afgang førte Materialer er rettelig forbrugt, samt i Licitationstilfælde, om Arbejdet er udført forsvarligt m. v. bliver Regnskaberne at henlægge til offentligt Eftersyn for Kommunens Indbyggere i 14 Dage.

Inden Udgangen af Juli Maaned indsendes Regnskaberne med samtlige dertil hørende Bilag til 2. Hovedrevisorat, forsynede med Paategning om, at den i denne § anordnede Fremgangsmaade er iagttaget, samt ledsaget af en Meddelelse om, hvorvidt Byraadet har fundet noget at erindre imod Havneudvalgets Styrelse af Havnens Anliggender, og i bekræftende Fald hvilke Foranstaltninger, der i denne Anledning er trufne.

Inden hvert Aars 1. Maj har Byraadet, til Brug ved den i Lov om Købstadkommunernes Styrelse af 25. Marts 1933, § 18 ommeldte Ligning af de ved Statens Tilsyn med Havnen foranledigede Udgifter, at tilstille Ministeriet for offentlige Arbejder Oplysning om, hvor meget de i Henhold til Havnetaksten oppebaarne Indtægter har udgjort i det sidst forløbne Aar.

Inden 10. December har Byraadet overensstemmende med Ministeriets Cirkulære af 23. November 1912 at tilstille Ministeriet for offentlige Arbejder Beretning om Havnen, affattet i den foreskrevne skematiske Form.

Inden hvert Aars 1. August har Byraadet overensstemmende med Ministeriets Cirkulære af 31. Marts 1939 til Statistisk Departement at indsende i 3 Eksemplarer en Oversigt over Havnens Indtægter og Udgifter i det sidst forløbne Regnskabsaar samt over dens Formue og Gæld ved Aarets Begyndelse og Udgang.

§ 18.

Maatte Revisionen finde Anledning til Udsættelser ved Regnskaberne, har Byraadet at drage Omsorg for, at Antegnelserne besvares inden Udløbet af den i ethvert Tilfælde opgivne Tidsfrist.

Decisionerne tages paa behørig Maade til Følge, og saavidt der derefter maatte f remstaa Ansvar, har Byraadet at drage Omsorg for, at dette berigtiges og beregnes Havnekassen til Indtægt eller Udgift.

§ 19.

Med Hensyn til Regnskabets Aflæggelse og Indsendelse samt Antegnelsernes Besvarelse er Byraadet underkastet Bestemmelserne i Forordningen af 8. Juli 1840 angaaende det offentlige Kasse- og Regnskabsvæsen i Almindelighed.

§ 20.

Der forbeholdes Ministeriet for offentlige Arbejder Ret til, efter for ad at have indhentet Byraadets Betænkning, at foretage Forandringer i dette Reglement.

Bilag 3.

Reglement for Forvaltningen af N. N. Havn.

§ 1

Havnen forvaltes under Ministeriet for offentlige Arbejders Tilsyn af en Havnebestyrelse, bestaaende af 5 Medlemmer. Havnebestyrelsen vælges af en Generalforsamling, bestaaende af alle i N.N. boende Fiskere over 21 Aar, som ejer egen Baad eller driver Fiskeri med egne Eedskaber. Valget gælder for 3 Aar ad Gangen. Indtræder Vakance i Mellemtiden, foretages nyt Valg for den tilbageværende Tid af det afgaaede Medlems Funktionstid. Genvalg kan finde Sted. Bestyrelsen vælger selv sin Formand. I Tilfælde af Stemmelighed afgøres Valget ved Lodtrækning. Formanden fungerer som saadan i hele Funktionstiden, dog kan der foretages Nyvalg af Formand efter Bestyrelsens eller Formandens Forlangende. Bestyrelsens Medlemmer varetager deres Hverv uden Godtgørelse.

§ 2.

Havnebestyrelsen sørger for Havnens Drift, Vedligeholdelse og Forbedring og leder de Arbejder, som i dette Øjemed skal foretages samt forestaar Havnens Kasse- og Regnskabsvæsen og drager Omsorg for, at de for Havnen gældende, af Ministeriet for offentlige Arbejder udstedte Reglementer overholdes.

§ 3.

Havnebestyrelsen sammentræder til ordinært Møde i Begyndelsen af hvert Kvartal samt i øvrigt saa ofte, som eet af Bestyrelsesmedlemmerne maatte fordre det.

Formanden sammenkalder til Møderne og fører Forsædet i disse.

Saafremt Stemmetallene ved en Afstemning staar lige, er Formandens Stemme afgørende.

Vandbygningsdirektøren saavel som den Ingeniør under Vandbygningsvæsenet, som fører Tilsyn med Havnen, er berettiget til at overvære Bestyrelsens Møder. Forhandlingerne indføres i en Forhandlingsprotokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende Medlemmer.

Havnebestyrelsen indkalder til ordinær Generalforsamling, der afholdes en Gang om Aaret i Marts Maaned.

§ 4.

Bestyrelsen udvælger et af Medlemmerne til at føre Regnskaberne og besørge Kassererforretningerne. For disse Forretninger kan der ydes en paa de aarlige Overslag nærmere fastsat Godtgørelse, derunder indbefattet Kontorholdsudgifter. Over alle til Bestyrelsen ud- og indgaaende Sager føres fuldstændig Journal.

§ 5.

Ved Havnen ansættes en Havnefoged, hvis Løn indtil videre fastsættes ved de aarlige Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter. Havnefogeden ansættes og afskediges af Havnebestyrelsen. Han fører det daglige Tilsyn med Havnen, dens Materialer, Redskaber og øvrige Inventargenstande samt paaser Overholdelsen af Orden i Havnen i Overensstemmelse med det af Ministeriet udfærdigede Ordensreglement.

§ 6.

Havnebestyrelsen er pligtig at meddele enhver Oplysning om Havnen, som maatte blive den af krævet af Ministeriet for offentlige Arbejder eller den, der paa dettes Vegne fører Tilsyn med Havnen.

§ 7.

Havnebestyrelsen skal senest den 1. Februar hvert Aar have udarbejdet og straks derefter fremlægge i 14 Dage til Eftersyn for de stemmeberettigede Fiskere i N.N. et Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter i det kommende Regnskabsaar, og inden den 1. Marts skal Overslaget indsendes i 3 Eksemplarer til Ministeriet for offentlige Arbejder til Godkendelse, ledsaget af de nødvendige Forklaringer om de enkelte Indtægts- og Udgiftskonti, en Status over Havnens forventede Formue og Gæld pr. 1. April og en Beretning om, hvilke Arbejder der er udført ved Havnen i det forløbne Aar, alt i 3 Eksemplarer.

Havnens Regnskabsaar er Finansaaret.

§ 8.

Agtes noget større Arbejde udført i Havnen eller i det hele nogen Foranstaltning truffet, til hvis Gennemførelse Samtykke fra Ministeriet for offentlige Arbejder kræves, har Havnebestyrelsen at gøre særlig Indstilling herom til Ministeriet. Dette maa saa vidt muligt ske i saa god Tid, at Ministeriets Afgørelse kan foreligge forinden Overslagets Indsendelse. Indstilling saavel som de fornødne Planer, Beskrivelser og Overslag skal indsendes i 3 Eksemplarer.

§ 9.

Skulde Ministeriet for offentlige Arbejder fordre andre eller flere Arbejder udført end de i Overslaget paaregnede eller i øvrigt forlange dette ændret, bliver et i Overensstemmelse med Ministeriets Krav omarbejdet Overslag paa Begæring af Ministeriet at indsende til samme inden en Maaned efter, at dets Beslutning er blevet meddelt.

§ 10.

Skulde det i Aarets Løb vise sig nødvendigt at udføre Arbejder i Havnen, der ikke er paaregnet i Overslaget, eller at overskride de ved dette bevilgede Summer, har Havnebestyrelsen uopholdelig at søge Ministeriet for offentlige Arbejders Samtykke erhvervet til at fravige Overslaget. Forinden dette er sket, maa det paagældende Arbejde ikke udføres eller Merudgiften finde Sted, med mindre Arbejdet er saa paatrængende nødvendigt, at det ingen Opsættelse taaler.

§ 11.

Samtlige Arbejder ved Havnen saavel som alle Leverancer til denne skal bortliciteres, naar Arbejdet eller Leverancen andrager et Beløb af 500 Kr., eller derover.

§ 12.

Uden Ministeriet for offentlige Arbejders Samtykke maa ikke nogen Gæld stiftes for Havnen eller nogen af dens faste Ejendomme afhændes eller pantsættes. Udleje af Havnens Arealer for længere Tidsrum end 10 Aar maa kun ske med Ministeriets Tilladelse.

§ 13.

Havnebestyrelsen fastsætter Takster for de Afgifter, der skal erlægges for Benyttelse af de Havnen tilhørende Redskaber m. m.

Havne- og Bropenge opkræves af Havnefogden og Kassereren efter den af Ministeriet for offentlige Arbejder approberede Takst.

Havnefogden opkræver Afgifterne for Benyttelse af Havnens Redskaber.

§ 14.

Afgifterne af det Fiskeriudbytte, som ilandbringes og leveres til Salgsforeningen og Røgerierne, bliver af disse fradraget hver Afregning og indbetalt til Havnekassen.

Hver enkelt Fisker er pligtig til nøjagtig at opgive, hvad han ilandbringer. For Fartøjers Vedkommende paahviler Opgivelsespligten Ejeren eller Føreren.

§ 15.

Havnens Indtægter og Udgifter indføres daglig i en af Havnebestyrelsen autoriseret Regnskabsbog. Regnskabsbogen skal fremlægges ved hvert Kvartalsmøde, hvor Regnskabet for det forløbne Kvartal og de dertil hørende Bilag skal gennemgaas og Pengebeholdningen efterses af Havnebestyrelsens Medlemmer. Om Eftersynet m. v. gøres fornøden Bemærkning i Forhandlingsprotokollen, der tillige med Regnskabsbogen skal forelægges ved eventuelle af Hovedrevisoratet foranstaltede Kasseeftersyn.

Havnebestyrelsen bestemmer ved hvert Kvartalsmøde, hvor stort et Beløb, der maa bero kontant hos Kassereren til Bestridelse af løbende Udgifter i det paagældende Kvartal. I øvrigt bliver Havnens Indtægter straks at indsætte i en Sparekasse eller Bank.

Den Del af Havnen opsparede Kapital, som det ikke kan anses for nødvendigt at have anbragt saaledes, at den hurtigt kan haves til Raadighed, bliver at frugtbargøre overensstemmende med de Regler, der gælder om Udlaan af Midler, der staar under offentlig Tilsyn, med mindre Ministeriet for offentlige Arbejder maatte give sit Samtykke til, at de anbringes paa anden Maade.

Samtlige Havnen tilhørende Aktiver bliver at forsyne med Paategning om, at de ikke uden Havnebestyrelsens Samtykke kan kvitteres, afhændes eller pantsættes.

§ 16.

Regnskabet, der maa være ordnet i nøje Overensstemmelse med Overslaget, skal underskrives af den samlede Havnebestyrelse, der fungerer i det paagældende Regnskabsaar. Det aflægges inden Udgangen af April Maaned og fremlægges derefter straks til Gennemsyn for de stemmeberettigede Fiskere i N.N. i 14 Dage, hvorefter det inden Udgangen af Juni Maaned fremsendes til Revision ved 2. Hovedrevisorat forsynet med Paategning om, at den i denne Paragraf anordnede Fremgangsmaade er iagttaget.

§ 17.

Inden 10. December har Bestyrelsen overensstemmende med Ministeriets Cirkulære af 25. November 1912 at tilstille Ministeriet for offentlige Arbejder Beretning i 3 Eksemplarer om Havnen, affattet i den foreskrevne skematiske Form.

Inden hvert Aars 1. August har Bestyrelsen overensstemmende med Ministeriets Cirkulære af 31. Marts 1939 til det statistiske Departement at indsende Oversigt i 3 Eksemplarer over Havnens Indtægter og Udgifter i det sidst forløbne Regnskabsaar samt over dens Formue og Gæld ved Aarets Begyndelse og Udgang.

§ 18.

Maatte Revisionen finde Anledning til Udsættelser ved Regnskaberne, har Havnebestyrelsen at drage Omsorg for, at Antegnelserne besvares inden Udløbet af den i hvert Tilfælde opgivne Frist.

Decisionerne tages paa behørig Maade til Følge, og saafremt der derefter maatte fremstaa Ansvar, har Bestyrelsen at drage Omsorg for, at dette berigtiges og beregnes Havnekassen til Indtægt eller Udgift.

§ 19.

Med Hensyn til Regnskabets Aflæggelse og Indsendelse samt Antegnelsernes Besvarelse er Havnebestyrelsen underkastet Bestemmelserne i Forordningen af 8. Juli 1840 angaaende det offentlige Kasse- og Regnskabsvæsen i Almindelighed.

§ 20.

Der forbeholdes Ministeriet for offentlige Arbejder Ret til efter forud at have indhentet Havnebestyrelsens Betænkning at foretage Ændringer i Reglementet.

§ 21.

(Ikrafttræden)

Bilag 4.

Forslag til Ændring af Købstadkommunallovens § 18.

Stk. **1.** Styrelsen af Havnene i samtlige Købstæder med Undtagelse af Statshavnene (for Tiden Havnene i Helsingør, Frederikshavn og Esbjerg samt Skagen Frederikshavn) henhører under Byraadet, jfr. § 10, Stk. 3. Havnen i Struer henhører saavel under Struer som under Holstebro Byraad og styres paa de nævnte Byraads Vegne af et af Eaadene nedsat Fællesudvalg. Ønskes Fællesskabet ophævet, kan dette ske, saafremt begge Byraad er enige herom og om Vilkaarene for Ophævelsen. I Mangel af Enighed afgør Ministeren for offentlige Arbejder, om Ophævelse skal finde Sted, og bestemmer efter Forhandling med Indenrigsministeren og begge Byraad Vilkaarene derfor.

Stk. 2. Havnen er i Forhold til Købstaden en selvstændig Institution, hvis Midler kun kan anvendes til Formaal, der tjener Havnens Interesser. Havnens Midler skal regnskabsmæssigt være adskilt fra Købstadens Midler. Ministeren for offentlige Arbejder har Tilsynet med Havnens Nyanlæg og Vedligeholdelsesarbejder.

Stk. 3. Byraadet udarbejder paa Grundlag af et af Ministeren for offentlige Arbejder affattet Normalreglement Forslag til Reglement for Havneforvaltningen samt med Benyttelse af et af Ministeren for offentlige Arbejder udfærdiget Skema et Takstreglement for Havnens Benyttelse. Forslagene indsendes til Stadfæstelse af Ministeren for offentlige Arbejder. De saaledes udstedte Reglementer har Gyldighed i et af Ministeren fastsat Tidsrum og kan indenfor dette kun ændres af Byraadet med Ministerens Samtykke.

Stk. 4. Inden hvert Aars 1. Februar affattes efter et af Ministeren for offentlige Arbejder foreskrevet Skema Forslag til Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter for det næste Regnskabsaar. Forslaget undergives to Behandlinger i Byraadet med mindst 8 Dages Mellemrum paa samme Maade som fastsat for det kommunale Overslag. Overslaget, bilagt en Redegørelse for de i Overslagsaaret paatænkt iværksatte Nyanlæg og væsentlige Vedligeholdelsesarbejder indsendes til Ministeren for offentlige Arbejder senest 15. Marts.

Stk. 5. Nyanlæg kan ikke paabegyndes, før Godkendelse fra Ministeren for offentlige Arbejder foreligger. Dette gælder ligeledes for Vedligeholdelsesarbejder, medmindre Udgiften kan afholdes af Aarets løbende Indtægter. Ministeren kan efter Forhandling med Havnebestyrelsen paalægge denne for Havnekassens Regning at udføre saadanne Arbejder ved Havnen, som efter hans Skøn maatte være nødvendige for at sikre Indsejlingen til denne og Vedligeholdelsen af den fornødne Vanddybde i det til Havnen hørende Farvand, samt Arbejder, der iøvrigt efter Ministerens Skøn er fornødne af Hensyn til Havnens Benyttelse; det er dog en Forudsætning, at der i Havnekassen haves Midler til Arbejdets Udførelse eller at saadanne Midler kan tilvejebringes uden særligt Tilskud fra Kommunen. Ministeren kan, hvor flere Havne, i hvilke Havneafgifter oppebæres, ligger i samme Fjord, bestemme, i hvilket Forhold de skal tage Del i de før nævnte Arbejder. Overslag over Nyanlæg og saadanne Vedligeholdelsesarbejder, som efter foranstaaende Bestemmelser skal godkendes af Ministeren, kan ikke overskrides uden efter Indstilling af Byraadet og Samtykke af Ministeren.

Stk. 6. Angaaende Havnens Regnskab fastsætter Ministeren de nærmere Bestemmelser i et efter Forhandling med Sammenslutningen af danske Havne fastsat Revisionsreglement udarbejdet paa Grundlag af de i Købstadkommunallovens § 29 fastsatte Principper. Købstadkommunallovens § 30 bringes til Anvendelse ogsaa paa Havnenene, saaledes at de Beføjelser, der er tillagt Indenrigsministeren, udøves af Ministeren for offentlige Arbejder.

Stk. 7. Havnen kan ikke stifte Gæld uden forudgaaende Samtykke fra Indenrigsministeren, der forhandler herom med Ministeren for offentlige Arbejder. Uden Samtykke fra Ministeren for offentlige Arbejder kan faste Ejendomme ikke afhændes og Havnearealer ikke udlejes paa længere Aaremaal end 10 Aar.

Bemærkninger.

Stk. 1. Bestemmelsen er enslydende med de nugældende Regler bortset fra, at der foreslaas indført Adgang til Ophævelse af Havnefællesskabet mellem Struer og Holstebro. Da Forholdet er fastlagt i Lovgivningen, kan Ophævelse efter nugældende Regler kun ske ved Lov, og da man alligevel foreslaar Ændringer, anser man det for naturligt at indføre Adgangen til Ophævelse ad administrativ Vej.

Stk. 2. Denne Bestemmelse er ogsaa i det væsentlige enslydende med hidtidige Regler, dog at man har ment, at Havnenes Selvstændighed i Relation til Købstæderne burde fremgaa klart. Under Hensyn til den Udvikling, der i bogholderi- og kassemæssig Henseende er sket i de fleste Købstæder, hvor man af kontrolmæssige Grunde samler alle Kasseforretninger under een Hovedkasse og foretager Adskillelsen mellem de forskellige Kasser gennem Bogholderiet, har man endvidere foreslaaet et hertil svarende Princip fastslaaet i Loven.

Stk. 3. Den foreslaaede Affattelse afviger formelt fra de hidtidige Regler, men svarer baade til disses Indhold og til almindelig Praksis paa det kommunale Omraade. Det forudsættes, at Ministeren for offentlige Arbejder søger udarbejdet et Standardreglement for Havneforvaltning efter Forhandling med Sammenslutningen af danske Havne. Udvalget har udarbejdet Forslag til et saadant Standardreglement, jfr. Bilag 5.

Stk. 4. De herunder foreslaaede Bestemmelser er i det væsentlige overensstemmende med den hidtidige Lovgivning, idet man dog har ændret Fristen for Overslagets Indsendelse i Overensstemmelse med den for Indsendelse af Købstadsoverslagene gældende Termin.

Stk. 5. Dette Afsnit omhandler Anlægs- og Vedligeholdelsesarbejder ved Havnene, og det er her foreslaaet, at Ministeriet for offentlige Arbejders Godkendelse af Vedligeholdelsesarbejder alene udkræves, hvor Udgifterne til disse ikke kan afholdes af de løbende Indtægter inden for det Regnskabsaar, i hvilket de paagældende Foranstaltninger bringes til Udførelse.

Stk. 6. Den foreslaaede Affattelse bevirker, at Købstædernes Havneregnskaber fremtidig behandles paa samme Maade som selve Købstadregnskaberne i Henseende til Revision, Decision og Tilsyn fra Statsmagtens Side. Regnskaberne skal altsaa fremtidig alene indsendes til Ministeren for offentlige Arbejder til Gennemsyn, hvorved Indsendelse af Regnskabsbilag og Revision gennem 2. Hovedrevisorat bortfalder.

Stk. 7. Af Hensyn til den mest hensigtsmæssige Behandling af Laaneandragender fra Havnene, foreslaas det, at Samtykke til Optagelse af Laan fremtidig skal meddeles af Indenrigsministeren efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder.

Paa Grund af det uforholdsmæssige Arbejde, der hidtil har været forbundet med Paaligningen og Opkrævningen af Havnenes Andele i Tilsynsudgifterne, hvilke Andele i de fleste Tilfælde andrager minimale Beløb, er en Bestemmelser om Havnenes Dækning af disse Udgifter ikke optaget i Forslaget; denne Dækning skal derfor bortfalde.

Bilag 5.

Forslag til Reglement for Forvaltningen af de købstadkommunale Havne.

§ 1

Havnens Anliggender styres af Byraadet, overensstemmende med § 18 i Lov af 25. Marts 1933 om Købstadkommunernes Styrelse.

§ 2.

Den umiddelbare Forvaltning af og Tilsyn med Havnen overdrages i Henhold til den for Købstaden gældende Vedtægt til Havneudvalget. Havneudvalget sørger for Havnens Vedligeholdelse og Udbygning og foranlediger de Arbejder udført, som i dette Øjemed skal foretages.

Udvalget fører en Forhandlingsprotokol, der efter hvert Møde underskrives af samtlige tilstedeværende Medlemmer.

§ 3

Byraadet er pligtigt at meddele enhver Oplysning om Havnen vedrørende Forhold, der maatte blive af krævet af Ministeriet for offentlige Arbejder.

§ 4.*)

Havnens Tjenestemænd ansættes af Byraadet i Overensstemmelse med den af Indenrigsministeriet efter Forhandling med Ministeriet for offentlige Arbejder godkendte Lønnings- og Pensionsvedtægt for Købstadkommunen og Havnen. Havnen udreder den til de paagældende Tjenestemænd i Henhold til Vedtægten fastsatte Lønning. For saa vidt en Tjenestemand lønnes delvis af Havnen og Kommunen, fastsættes Delingsforholdet for Lønnen af Indenrigsministeriet efter Forhandling med Ministeriet for offentlige Arbejder. Bidrag til Købstadkommunens almindelige Administrationsudgifter for Havnens Administration fastsættes ligeledes af Indenrigsministeriet efter Forhandling med Ministeriet for offentlige Arbejder.

Den Del af Udgifterne til Pensionering af Havnens Tjenestemænd, som i Henhold til Lønnings- og Pensionsvedtægten ikke dækkes af Tjenestemændene selv, afholdes af Havnen i samme Forhold som fastsat for Lønningerne. Ved Pensionering af Havnens Tjenestemænd udredes Grundpensionen af Pensionsfonden eller den tegnede Pensionsforsikringspolice, medens Reguleringstillægget, til hvilket der ikke er udredet Bidrag, afholdes af Havnens løbende Indtægter og i samme Forhold som fastsat for de paagældende Lønninger.

Under Ansvar for Havneudvalget forestaar Havneingeniøren eller den, hvem Havneudvalget antager dertil, Ledelsen af alle ved Havnen forefaldende tekniske Arbejder, saasom Vedligeholdelse og Nyanlæg vedrørende Havn og Sejlløb, Bolværker, Moler, Indfatningsvægge, Pladser og Veje samt Ledelsen af nye Arbejder, som maatte blive vedtagne til Udførelse.

*) I de enkelte Havne Reglementer optages Forteelse over paagældende Havns Tjenestemænd

Under Ansvar for Havneudvalget sørger Havnefogden for Anvisning af Plads til Skibene i Havnen og for Opretholdelse af Orden i Havnen i Henhold til Ordensreglement samt fører Tilsyn med Havnens Pladser og Materiel. Endvidere sørger Havnefogden for Skibenes Forsyning med Vand.

Havnefogden fører en Fortegnelse over alle ind- og udgaaende Skibe.

§5.

Inden hvert Aars 1. Februar forelægger Havneudvalget for Byraadet et Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter i det kommende Aar, affattet i en af Ministeriet for offentlige Arbejder godkendt Form.

Overslaget bilægges en Redegørelse for de Nyanlæg og væsentlige Vedligeholdelsesarbejder, der paatænkes iværksat i Overslagsaaret. Overslag og Redegørelse indsendes i 3 Eksemplarer til Ministeriet for offentlige Arbejder inden 15. Marts.

Agtes noget større Arbejde udført i Havnen, har Byraadet herom at gøre særlig Indstilling til Ministeriet. Dette maa saa vidt muligt ske i saa betimelig Tid, at Ministerens Samtykke kan foreligge før Overslagets Indsendelse. De Indstillingen ledsagende Planer, Overslag og Beregninger skal indsendes i 3 Eksemplarer.

Skulde det i Aarets Løb vise sig nødvendigt at udføre Arbejder i Havnen, der ikke er paaregnet i Overslaget eller at overskride de ved dette bevilgede Summer til Nyanlæg eller saadanne Vedligeholdelsesarbejder, hvortil Udgiften ikke kan afholdes af Aarets løbende Indtægter, har Havneudvalget i betimelig Tid at gøre Indstilling til Byraadet. Bifalder dette Havneudvalgets Forslag, har det uopholdeligt at søge Ministeriets Samtykke erhvervet til at fravige Overslaget. Forinden dette er givet, maa det paagældende Arbejde ikke udføres, eller Merudgiften afholdes, medmindre Arbejdets Udførelse skulde være paatrængende nødvendigt, idet i saa Fald de i denne Anledning nødvendige Foranstaltninger kan træffes, naar Byraadet dertil har givet sit Samtykke, men der bliver da straks at gøre Indberetning til Ministeriet.

Ministeren kan efter Forhandling med Havnebestyrelsen paalægge denne for Havnekassens Regning at udføre saadanne Arbejder ved Havnen, som efter hans Skøn maatte være nødvendige for at sikre Indsejlingen til denne og Vedligeholdelsen af den fornødne Vanddybde i det til Havnen hørende Farvand samt Arbejder, der iøvrigt efter Ministerens Skøn er fornødne af Hensyn til Havnens Benyttelse. Det er dog en Forudsætning, at der i Havnekassen haves Midler til Arbejdets Udførelse eller saadanne Midler kan tilvejebringes uden særligt Tilskud fra Kommunen.

§0.

Byraadet fastsætter efter Indstilling fra Havneudvalget de Afgifter, der skal erlægges for Benyttelsen af de Havnen tilhørende Redskaber m. m., herunder for Benyttelse af Havnespor.

§7.

Havne- og Broafgifter bør opkræves efter de af Ministeren for offentlige Arbejder approberede Takster af Toldkassereren i Medfør af Forordningen af 1. Februar 1797, § 24, og afleveres af denne til Havnekassen ved hver Maaneds Udgang. Andrager Afgifterne over 20.000 Kr. pr. Maaned, afleverer Toldkassereren dog Afgifterne den 15. i hver Maaned og ved hver Maaneds Udgang.

De i § 6 ommeldte Afgifter opkræves af Havnefogden og indføres af denne i en af Byraadet autoriseret Protokol. Som Kvittering maa kun anvendes en af Byraadet autoriseret Formular.

Havnefogden afgiver hver Maaned de af ham oppebaarne Indtægter til Havnekassen paa Grundlag af Genparter af de udstedte Kvitteringer og mod Kvittering i ovennævnte Protokol.

§ 8.

Byraadet er ansvarlig for de Kapitaler, Værdipapirer og andre Aktiver, der tilhører Havnen.

§ 9.

Byraadet paaser, at Havnens Regnskabs- og Pengevæsen er tilrettelagt paa betryggende Maade. Havnens Bogholderi og Kassevæsen skal holdes adskilte, og Regnskabet skal føres efter Anvisningsprincippet. Intet Beløb maa tages til Indtægt eller udbetales af Havnens Kasse uden efter en af Havneudvalget anvist Indtægts- eller Udgiftsordre, der er noteret i Havnens Bogholderi.

Havnens Indtægter, der ikke er nødvendige til løbende Udgifters Bestridelse, skal anbringes til Forrentning i Overensstemmelse med de for Kommunens Midler gældende Regler.

Den Del af Havnens opsparede Kapital, som det ikke kan anses for nødvendigt at have anbragt saaledes, at den hurtigt kan haves til Raadighed, bliver at frugtbargøre overensstemmende med de Regler, der gælder om Udlaan af Midler, der staar under offentligt Tilsyn. Samtlige Havnen tilhørende Aktiver bliver at forsyne med Paategning om, at de ikke uden Byraadets Samtykke maa kvitteres, afhændes eller pantsættes.

Over de Havnen tilhørende Inventargenstande samt Materialer og Redskaber fører Havnefogden en af Byraadet autoriseret Protokol. Den skal indrettes saaledes, at Afgang og Tilgang tydeligt fremgaar. Ved Regnskabsaarets Udgang overføres de i Behold værende Genstande m. v. til næste Aars Regnskab.

Om Byraadets Tilsynspligt vedrørende Havnens Regnskabs- og Pengevæsen gælder iøvrigt det i Købstadkommunallovens § 26 foreskrevne.

§10.

Havneudvalget aflægger det aarlige Regnskab til Byraadet inden Udgangen af August Maaned. Driftsregnskabet aflægges i størst mulig Overensstemmelse med det for Overslaget foreskrevne Skema. Over Havnens Aktiver og Passiver opstilles et Statusregnskab efter et af Ministeriet for offentlige Arbejder godkendt Skema for Havnens Status. Regnskabet bilægges en Redegørelse for Udsving i Forhold til Overslaget og de af Byraadet i Regnskabsaarets Løb givne Efterbevillinger. Regnskabet bilægges endvidere Beretning om Havnen, affattet i Overensstemmelse med de af Ministeriet for offentlige Arbejder fastsatte Regler.

Efter at være kritisk gennemgaaet af Byraadet, fremlægges Regnskabet til offentligt Eftersyn for Kommunens Indbyggere.

Regnskabet overgives derefter til Revision af de kommunale Revisorer og den af Kommunen som Medhjælp for Revisionen antagne fagkyndige Revision. Revisionen af Havneregnskabet udføres iøvrigt under Iagttagelse af de Retningslinier, der er givet i Købstadkommunallovens § 29, Stk. 3.

Maa Revisionen finde Anledning til Udsættelser ved Regnskabet, meddeles dette Havneudvalget til Besvarelse og videre regnskabsmæssig Omgang. Byraadet paakender derefter i et Møde de fremkomne Udsættelser og meddeler Kvittering til Revisionen.

Ingen af Byraadets Medlemmer, der tillige er Medlem af Havneudvalget, kan deltage i Paakendelsen af en Regnskabsudsættelse til Havneregnskabet.

§ 11.

Inden hvert Aars 31. Januar indsendes Havneregnskabet med den nævnte Redegørelse og Beretning samt bilagt Revisionens Udsættelser og Byraadets Decision til Ministeriet for offentlige Arbejder.

Samtidig indsendes Regnskabet til det statistiske Departement.

Bemærkninger.

ad § 4. Den foreslaaede Affattelse af § 2, sidste Pkt., kan ikke opfattes som nogen Stillingtagen til Spørgsmaalet om Fondshenlæggelse eller anden Konsolidering til Dækning af denne Byrde.

ad § 5. Redegørelsen vedrørende Nyanlæg og væsentlige Vedligeholdelsesarbejder foreslaas fremtidig udfærdiget vedrørende de paatænkte Arbejder.

ad § 8. Maanedsvis Afregning af Afgifterne foreslaas som almindelig Regel, dog med Undtagelse for saa vidt angaar de store Havne.

løvrigt er Reglementet foreslaaet affattet i Overensstemmelse med Forslaget til den ændrede Affattelse af Købstadkommunallovens § 18 og de i Udvalgets Betænkning indeholdte almindelige Synspunkter.

Bilag 6.

Forslag til Ændringer i Reglement for Fiskerihavne.

§ 7 foreslaas affattet saaledes:

„Havnebestyrelsen skal senest den 1. Februar hvert Aar have udarbejdet og straks derefter fremlægge i 14 Dage til Eftersyn for de stemmeberettigede Fiskere i N. N. et Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter i det kommende Regnskabsaar, affattet efter et af Ministeriet for offentlige Arbejder godkendt Skema, og inden den 1. Marts skal Overslaget indsendes i 3 Eksemplarer til Ministeriet for offentlige Arbejder til Godkendelse, ledsaget af de nødvendige Forklaringer om de enkelte Indtægts- og Udgiftskonti og af en Redegørelse for Nyanlæg og væsentlige Vedligeholdelsesarbejder, der paatænkes iværksat i Overslagsaaret.

Havnens Regnskabsaar er Finansaaret."

§ 10 foreslaas affattet saaledes:

„Skulde det i Aarets Løb vise sig nødvendigt at udføre Arbejder i Havnen, der ikke er paaregnet i Overslaget, eller som væsentligt overskrider de ved dette bevilgede Summer, har Havnebestyrelsen uopholdelig at søge Ministeriet for offentlige Arbejders Samtykke erhvervet. — Forinden dette er sket, maa det paagældende Arbejde ikke udføres, eller Merudgiften finde Sted, medmindre Arbejdet er saa paatrængende nødvendigt, at det ingen Opsættelse taaler."

§ 11 foreslaas slettet.

§ 16 foreslaas affattet saaledes:

„Regnskabet, der maa være aflagt i Overensstemmelse med Overslaget, underskrives af den samlede Havnebestyrelse, der fungerer i det paagældende Regnskabsaar. Regnskabet aflægges inden Udgangen af April Maaned og fremlægges derefter til Gennemsyn for de stemmeberettigede Fiskere i 14 Dage. Regnskabet oversendes derefter til Revision af en af Amtmanden godkendt kvalificeret Revisor. Revisionen maa være tilendebragt inden Adgangen af Juni Maaned. Maatte Revisionen finde Anledning til Udsættelser ved Regnskaberne, maa disse forelægges den samlede Havnebestyrelse, der paakender Udsættelsen og drager Omsorg for den videre regnskabsmæssige Fremgangsmaade.

Over Havnens Formue og Gæld opstilles en Statusopgørelse, der vedlægges Regnskabet; dette vedlægges endvidere en Beretning om Havnen, affattet i Overensstemmelse med de af Ministeriet for offentlige Arbejder fastsatte Regler.

Senest 1. August indsendes Regnskabet, bilagt Revisionens Udsættelse og Havnebestyrelsens Decision samt Statusopgørelse og Beretning om Havnen til Ministeriet for offentlige Arbejder. Samtidig indsendes Regnskabet med Statusopgørelse til Det statistiske Departement.

Saafremt Ministeriet maatte finde Anledning til Bemærkninger til Regnskaberne, har Havnebestyrelsen at drage Omsorg for, at Antegnelserne besvares inden Udløbet af den i hvert Tilfælde angivne Frist.

Ministeriets endelige Afgørelse tages paa behørig Maade til Følge, og for saa vidt der derefter maatte fremkomme Ansvar, skal Havnebestyrelsen drage Omsorg for, at dette berigtiges."

§ 17 foreslaas slettet.

§ 18 ligesaa.

V. Kommissionens Udtalelser vedrørende de i nærværende Betænkning vedføjede Indstillinger m. v.

1. *Ad Indstilling IV fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold.*

Kommissionen kan tiltræde Udvalgets Forslag og Udtalelser, idet man dog bemærker følgende:

1) Et Medlem (*Koed*) ønsker at udtale, at det forekommer principielt urimeligt at opretholde dels Statens Færdselspoliti, dels et Motorcyklekorps, sorterende direkte under Rigspolitichefen, men med færdselspolitimæssige Funktioner, og foreslaar Motorcyklekorpset henlagt under Færdselspolitiet.

2) Det er under Kommissionens Behandling af den her omhandlede Indstilling fremdraget, at Færdselsafdelingen fortrinsvis benytter Biler af en saadan Størrelse og et saadant Udstyr, at Opmærksomheden uvilkaarlig henledes paa dem, hvilket medfører, at de Observationer og den Kontrol, den skal udføre, vanskeliggøres. Hvis der anvendtes mere almindelige Typer, vil Afdelingens Kontrolarbejde blive mere effektivt.

3) Kommissionen har drøftet, hvorvidt det er nødvendigt at opretholde Hotelregistrene, men efter de fremkomne Oplysninger vilde man anse det for mindre heldigt, om man paa nærværende Tidspunkt afskaffede de omhandlede Registre.

4) Spørgsmaalet om Betjeningen af Politiets 2 Garager (i Niels Brocksgade og Vesterport) har været drøftet, og man har indhentet Oplysninger om det Personale, der anvendes ved Statsbanernes Garageanlæg. Under Hensyn til disse Oplysninger, og da det er oplyst, at der udover det i Indstillingen angivne Antal Vogne, som garageres i de nævnte Anlæg (64 og 67) ogsaa passes de i København stationerede Politikøretøjer i Henseende til Vask, Smøring, Smaareparationer etc., finder man herefter ikke Grundlag for at stille Forslag om en Reduktion af disse Anlægs Betjeningspersonale, men skal indskrænke sig til at tage til Efterretning, at der stadig foregaar en vis Reduktion af det her tjenstgørende Personale, idet man forudsætter, at man i saa Henseende særlig har sin Opmærksomhed henvendt paa en Indskrænkning af det egentlige Politipersonale.

5) Til Forslaget fra Udvalget, hvorefter Indfødsretssager fra København ikke skal passere Politidirektøren, har et Medlem *{Seidenfaden)* taget Afstand, idet han anser det for at være af Betydning, at Politidirektøren faar Lejlighed til at gøre sig bekendt med disse Sager.

2. *Ad Indstilling V fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold.*

Kommissionen kan tiltræde Udvalgets Forslag og Udtalelser, idet man dog bemærker følgende:

1) I Anledning af Udvalgets Forslag under Omtalen af Bevillingskontoret under Ordenspolitiet om, at Tilsynet med Beværtninger, der nu er delt mellem 1. og 3. Politiinspektorat, samles under eet Politiinspektorat, har et Medlem *(Seidenfaden)* ønsket at udtale sin Betænkelighed ved en saadan Ordning under Henvisning til de af Politidirektøren anførte Grunde.

2) I Anledning af Udvalgets Indstilling vedrørende 2. Politihundeafdelingen har et Medlem *(S eiden f aden)* henvist til det af ham i Forvaltningskommissionens 2. Betænkning Side 6 tagne Forbehold vedrørende dette Spørgsmaal.

3) For saa vidt angaar Spørgsmaalet om Benaadning, Bødeeftergivelse og Udsættelse af Strafafsoning er der paa visse Punkter Forskel mellem Indstillingerne fra Udvalget vedrørende Rigspolitiets Forhold og Arbejdsudvalget for Politi- og Dommerkontorernes Omraade. Det første af de nævnte Udvalg, bortset fra et enkelt Medlem, foreslaar, at Politidirektøren skal være bemyndiget til at eftergive Bøder indtil 300 Kr. uanset Forseelsen og at indrømme Henstand eller afdragsvis Betaling indtil 2 Aar samt at give Udsættelse med Afsoning af Frihedsstraf i indtil 1 Aar. Endvidere foreslaar samme Udvalg, at de nævnte Afgørelser ikke skal kunne indankes for højere Myndighed. Med Hensyn til Forholdene udenfor København har Udvalget udtalt, at for saa vidt det maatte anses for betænkeligt at henlægge de omtalte Beføjelser til Politimestrene, kunde man formentlig lade Statsadvokaterne overtage de omhandlede Funktioner. Arbejdsudvalget har indstillet, at Politidirektørens Adgang til Eftergivelse af Bøder ikke udvides til Bøder større end 200 Kr. og kun for saa vidt Overtrædelser af Politivedtægten eller dermed beslægtede Bestemmelser i f. Eks. Færdselsloven og Motorloven. Endvidere har Udvalget kun foreslaaet, at der gives Politidirektøren og Politimestrene Adgang til at udsætte Afsoning af Hæftestraffe samt Fængselsstraffe, for saa vidt disse ikke overstiger 6 Maaneder. En saadan Udsættelse kan dog efter Udvalgets Forslag kun meddeles i indtil 6 Maaneder. Om Appel til højere Instans har Udvalget fremsat nogle Synspunkter uden at tage endelig Stilling til Spørgsmaalet. Det bemærkes, at det foran omtalte Mindretal indenfor det særlige Politiudvalg har udtalt sig overensstemmende med Arbejdsudvalgets Forslag.

Kommissionen (bortset fra *Seidenfaden,* der slutter sig til Arbejdsudvalgets Indstilling), kan tiltræde det af det særlige Politiudvalgs Flertal stillede Forslag. Det bemærkes, at *Seidenfaden* i Spørgsmaalet om Afskæring af Rekurs til højere Myndighed (Justitsministeriet) har udtalt sin Tilslutning til Forslaget fra det særlige Politiudvalg.

4) I Spørgsmaalet om Forholdet mellem det nuværende 2. og 5. Politiinspektorat har et Flertal inden for Udvalget foreslaaet, at 5. Politiinspektorat ophæves, og Undersøgelseskamrene henlægges under 2. Politiinspektorat, men med en under dette sorterende Leder med relativ Selvstændighed, medens et Mindretal gaar ind for, at de 2 Politiinspektorater opretholdes. Kommissionens Flertal (Kommissionen undtagen *Løn, Seidenjaden* og *V. Villadsen)* har sluttet sig til det af Udvalgets Flertal indtagne Standpunkt, medens de 3 nævnte Medlemmer er enig med Udvalgets Mindretal.

5) Under Kommissionens Behandling af den heromhandlede Indstilling har Kommissionen ønsket at give Udtryk for den Opfattelse, at Besættelsen af Avancementsstillinger ikke i den Udstrækning, det nu finder Sted, bør foregaa inden for den Afdeling, hvor Avancementsstillingen er placeret.

3. *Ad Indstilling VI fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold.*

Kommissionens Flertal kan tiltræde den foreliggende Indstilling.

Et Mindretal *(Seidenfaden)* er ikke ubetinget enig i Indstillingen, men ønsker dog alene at afgive Særvotum vedrørende Udvalgets Henstilling angaaende Nedlæggelse af forskellige mindre Politikredse. Mindretallet nærer afgjort Betænkelighed ved Nedlæggelse af de foreslaaede Politikredse, idet der formentlig ikke ved en saadan Nedlæggelse vil opnaas væsentlige Besparelser, da der i vedkommende Kredse formentlig maa opretholdes samme Personale som nu, saaledes at der i Stedet for Politimesteren i hvert Fald ansættes en Politifuldmægtig I, og da der vil fremkomme forøgede Udgifter ved Eejser mellem Hovedkontor og Afdelingskontor og ved Rejser til det eller de Tingsteder, der findes i Politikredsen. Men navnlig vil det være et stort Tab for Befolkningen i en saadan mindre Politikreds, om Politimesterembedet nedlægges, idet Befolkningen derved vil blive afskaaret fra den direkte Henvendelse til Politimesteren eller Politikontoret, der nu i saa stort Omfang finder Sted ikke alene i kriminelle og andre Straffesager, men ogsaa og navnlig paa de mangfoldige Omraader af civil og øvrighedsmæssig Art, som nu varetages af Politiet, og hvor direkte Kontakt mellem Befolkningen og Jurisdiktionens øverste Leder er af den allerstørste Betydning.

Endvidere peges paa, at Nedlæggelse af en lille Politijurisdiktion sikkert vil støde paa voldsom Modstand ikke alene fra vedkommende Byraad, men ogsaa fra de lokale Folkerepræsentanter.

4. *Ad Betænkningen fra det nedsatte Arbejdsudvalg vedrørende Politi- og Retskontorernes Omraade.*

Kommissionen kan tiltræde Udvalgets Forslag og Udtalelser, idet man dog bemærker følgende:

1) Vedrørende Spørgsmaalet om, hvorvidt Politimestrene overhovedet bør have Opgaver af civil og administrativ Karakter har Kommissionens Flertal (Kommissionen bortset fra *Hans Nielsen)* sluttet sig til den af Udvalgsflertallet hævdede Opfattelse. Det nævnte Medlem er principielt enig i de Betragtninger, som Mindretallet inden for Udvalget har fremsat, men ønsker ikke at stille noget Forslag til en Ændring af de nuværende Forhold paa det heromhandlede Omraade, bl. a. fordi de økonomiske Betingelser for Tilvejebringelsen af en anden Ordning ikke er til Stede.

2) ad Inddrivelse af Underholdsbidrag. (Side 220—221).

Kommissionen nærer visse Betænkeligheder ved det stillede Forslag om, at Meddelelse af Paalæg til Arbejdsgivere om Tilbageholdelse af Løn til Dækning af Underholdsbidrag, der tilkommer det offentlige, skal gives af de sociale Udvalg. Man har her navnlig for Øje, at de sociale Udvalg i Landdistrikterne ikke altid raader over det fornødne Kontorapparat og let vil kunne komme i vanskelige Situationer paa Grund af den nærmere Forbindelse med de paagældende Personer, hvorfor det synes at burde foretrækkes, at saadanne Paalæg afgives af en mere uafhængig offentlig Myndighed som Politimesteren. Kommissionen foreslaar derfor, at den i Betænkningen nævnte Ordning alene gennemføres i Købstæderne og de mere købstadsmæssigt prægede Landkommuner, men at man i de egentlige Landdistrikter fortsat lader Paalægene udgaa fra Politimesteren.

I Overensstemmelse med denne Indstilling er Kommissionen endvidere af den Anskuelse, at Afgørelsen om Afsoning af saadanne Underholdsbidrag naturligt bør tilkomme Politimesteren i de Tilfælde, hvor denne ifølge foranstaaende meddeler Paalæg om Tilbageholdelse af Løn, cfr. Udvalgets Betænkning Side 221.

Kommissionen har haft Opmærksomheden henvendt paa, at der i disse Sager bør gøres visse sociale Synspunkter gældende, og at Amterne, der i højere Grad end Politimestrene har med sociale Forhold at gøre, derfor maaske vilde være bedre egnede til at

varetage de omhandlede Beføjelser. Da Politimestrene imidlertid i Forvejen har den tilsvarende Beføjelse for saa vidt angaar de privatretlige Bidrag, maa Kommissionen dog mene, at der næppe kan anføres afgørende Betænkeligheder imod ogsaa at overdrage Politimestrene at dekretere Afsoning for saa vidt angaar de af det offentlige forskudsvis udbetalte Underholdsbidrag.

3) ad Fritagelse for eller Nedsættelse af Forlystelsesafgift (Side 222—223).

Kommissionen er enig i at tiltræde den af Udvalgets Flertal afgivne Indstilling.

4) ad Opkrævning af Vægtafgift af Motorkøretøjer. b. Side 225.

Der er fremkommet væsentlige Indvendinger mod Forslaget om at henlægge Udskrivningen og Udsendelsen af Opkrævningskortene til Amtstuerne. Det er fremhævet, at Forslagets Gennemførelse vilde paaføre Amtstuerne et betydeligt Merarbejde, der i visse Perioder kunde virke meget generende for Udførelsen af disses normale Funktioner, og det er navnlig paapeget, at Forslaget ikke vilde betyde nogen stor Arbejdsbesparelse for Politikontorerne, da disse i saa Fald maatte forsyne Amtstuerne med Oplysning om Adresserne paa Motorkøretøjernes Ejere, hvad ikke sker under den nuværende Ordning.

Kommissionen er herefter enig i, at det, da Motorregistret ikke bør flyttes bort fra Politiet, vil være mest naturligt, at Udskrivning og Udsendelse af Opkrævninger fortsat finder Sted paa Politikontorerne, der er i Besiddelse af de herfor nødvendige Stamoplysninger. Der staar herefter alene tilbage at finde den i teknisk Henseende mest rationelle Form for Udførelsen af dette Arbejde, og Kommissionen vil i saa Henseende pege dels paa Muligheden for Anvendelse af „front-feed"-Systemet paa Skrivemaskiner, dels paa Oplægning af Motorregistret i Adresseplader og Udskrivning gennem en Adresseringsmaskine. Udvalget har fremsat Forslag om, at Spørgsmaalet om den bedste tekniske Form for Indregistrering af Motorkøretøjer henvises til Behandling i Forvaltningsnævnet, og Kommissionen, der kan tilslutte sig dette Forslag, henstiller derfor, at Forvaltningsnævnet samtidig tager Spørgsmaalet om Udsendelse af Opkrævningskort op til Undersøgelse.

5) ad Beværterloven. d. (Side 229-230).

Kommissionen er enig i at foreslaa, at Udvalgets Forslag om Beføjelse for Politiet til at give Tilladelse til at drive Virksomhed fra flere Stadepladser udvides til ogsaa at omfatte Selskaber.

6) ad Amternes Kontrol med Dommerembedernes Regnskabsvæsen. a. Protokoleftersyn. (Side 232—233).

Der er i Kommissionen Enighed om, at Amternes Eftersyn af Dommerkontorernes Protokoller, bortset fra Skiftebøgerne, bør kunne bortfalde, da det omhandlede Eftersyn ikke — som ogsaa af Udvalget indrømmet — yder nogen effektiv Garanti mod Misligheder, og man mener ikke, at den præventive Virkning kan tillægges nogen afgørende Betydning.

7) ad Ansættelse af Kontormedhjælpere. (Side 235—236).

Udvalget henstiller til Justitsministeriet at overveje Spørgsmaalet, om det ikke vilde være heldigere at normere hvert Embede med et fast Antal Avancementsstillinger. Efter det for Kommissionen oplyste er Dommer- og Politimesterembederne allerede i en vis Udstrækning normeret med Avancementsstillinger, specielt for saa vidt angaar Kontorassistentstillinger. Derimod er der kun normeret Assistent- og særlig Overassistentstillinger ved de større Embeder; en Del af Avancementsstillingerne har Justitsministeriet ikke ment det rigtigt at knytte til bestemte Kontorer, da Antallet for hele Landet er fikseret i Tjenestemandsloven, og Forholdene kan forskydes, og det er ønskeligt at have en Margin, der tillader visse Forskydninger, i hvert Fald i en Overgangstid, nemlig indtil den nylig ind-

førte Tjenestemandsordning for Dommer- og Politikontorister er helt indarbejdet. Kommissionen finder, at den nuværende Ordning er tilfredsstillende, og man mener, at selv om der til en vis Grad skal tages lokale Hensyn, vil det være uheldigt, dersom Avancementsstillingerne besættes lokalt. Der bør tværtimod være Adgang til for velegnede Ansøgere fra andre Kontorer at komme i Betragtning ved Avancementsstillingernes Besættelse, men dette bør forenes med en passende Fordeling af Avancementsstillingerne mellem Kontorerne efter disses naturlige Behov.

Endvidere henstiller Udvalget, at der rettes Henvendelse til Justitsministeriet om at tage Spørgsmaalet om, hvorvidt det kan overlades Politimestrene og Dommerne at ansætte Kontorister, op til Overvejelse. Kommissionen ønsker her overfor at gøre opmærksom paa, at man for at imødekomme et af Tjenestemandsorganisationernes Repræsentanter i Lønningskommissionen af 1943 stærkt fremført Ønske i Tjenestemandsloven af 1946 har henlagt Bemyndigelsen til at ansætte Tjenestemænd, hvormed ogsaa følger Bemyndigelsen til at afskedige disse, til paagældende Centralstyrelses eller Institutions Chef, jfr. Tjenestemandslovens § 6, Stk. 2. Denne Bestemmelse udelukker, at den af Udvalget ønskede Ændring i den omhandlede Praksis kan gennemføres uden en Ændring i Tjenestemandsloven, og dette vil støde paa Modstand fra Organisationernes Side, da man betragter det som mere betryggende for en Tjenestemands Stilling, at specielt en Afskedigelse kun kan gennemføres efter Forelæggelse for højere Myndighed. Kommissionen kan derfor ikke paa dette Punkt tiltræde Arbejdsudvalgets Forslag.

Derimod mener man, at det er uden Betænkelighed at ændre den nu gældende Regel, hvorefter ogsaa Antagelsen af Kontoristaspiranter og Medhjælpere, der antages uden fast Ansættelse for Øje, forelægges Justitsministeriet til Godkendelse, saaledes at Antagelser af denne Art overlades den paagældende Dommer eller Politimester.

8) ad Civilstandsregistre. (Side 237.)

Kommissionens Flertal (Kommissionen bortset fra *Hans Nielsen)* kan tiltræde Udvalgets Udtalelse. Det nævnte Medlem ønsker at udtale, at han foretrækker Civilstandsregistre fremfor Kirkebogsordningen, i hvert Fald i Købstæderne.

9) Angaaende de i Udvalgets Betænkning Side 209—212 fremførte Betragtninger og Forslag vedrørende Spørgsmaalet om Benaadning og Udsættelse med Strafafsoning henviser Kommissionen til de Udtalelser, der herom er fremsat til Indstilling V. fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold.

5. Ad Indstilling fra Forvaltningsnævnet vedrørende Skovvæsenets Forhold.

Fra Forvaltningsnævnet har Kommissionen under 13. Maj d. A. modtaget følgende Indstilling:

„Idet man hoslagt fremsender til Kommissionen en Rapport fra Forvaltningsnævnets Sekretariat vedrørende Skovvæsenets Forhold, skal man efter stedfunden Drøftelse indenfor Nævnet og Forhandling med Direktøren for Statsskovvæsenet herved udtale følgende:

1) Der er i Nævnet Enighed om, at der ikke foreløbig bør tages Stilling til, hvorvidt Regnskabsaflæggelsen skal foretages af Direktoratet for Statsskovbruget, idet Skovkasserne nedlægges (Side 21, Forslag C), eller om hele Regnskabet for Distrikterne skal føres paa Amtstuerne med Nedlæggelse af de uden for Amtstuerne værende Skovkasser (Forslag D.), idet man maa vente med at tage Stilling til dette Spørgsmaal, indtil den bebudede Prøvebogføring er tilendebragt. Man henstiller imidlertid, at nævnte Prøvebogføring iværksættes saa snart som muligt, saaledes at den endelige Ordning kan tilrettelægges senest den 1. April 1949.

2) Forslaget Side 27, hvorefter Skovvæsenets Regnskabsaar omlægges til at omfatte Tiden 1. Juli—30. Juni eller snarere 1. Oktober—30. September, maa Nævnet fraraade. Det vil skabe betydelige Vanskeligheder for Aflæggelsen af Statsregnskabet, og forsaavidt ogsaa for Budgetlægningen, dersom de forskellige Statsinstitutioners Regnskabsaar ikke falder sammen med Finansaaret. Den Lettelse, der vil fremkomme i de enkelte Institutioner, vil ikke opvejes af de uheldige Virkninger for den samlede Budgettering og Regnskabsaflæggelse, som vil være forbundet hermed.

Under Drøftelsen af dette Spørgsmaal med Direktøren for Statsskovvæsenet har denne fremhævet Vanskelighederne for en Erhvervsvirksomhed, der tilmed er stærkt konjunkturpræget, ved at udarbejde et Budget, som i Tekst og Anmærkninger er bindende for en Periode, der ligger saa langt fra Tidspunktet for Budgettets Udarbejdelse. Man har under Drøftelserne været inde paa den Tanke, at man for Statsskovvæsenet paa lignende Maade som for Eksempel for Statsbanerne indledede Finanslovanmærkningerne med en Udtalelse om, at de indeholdte Oplysninger kun var af orienterende Natur, angivende Styrelsens foreløbige Overvejelser og ikke bindende denne med Hensyn til Anvendelsen af de opførte Beløb. Man er imidlertid kommet til det Resultat, at en saa vidtgaaende Ordning ikke er paakrævet, men at det derimod vilde være ønskeligt, om Specifikationerne paa Finansloven og i dennes Anmærkninger blev noget begrænsede.

Forholdet er det, at Direktoratet nogenlunde kan drage Grænserne mellem de forskellige Konti vedrørende den egentlige Skovdrift overfor Skovdistriketrne, og at man fremdeles overfor disse maa opretholde den nuværende Deling, som maaske endda efterhaanden som Skovdriften specialiseres paa mange Omraader yderligere maa kræves udvidet. Derimod medfører Fluktuationerne paa disse rent forstlige Konti, hvis Størrelse og Fordeling hovedsagelig beror paa en forstteknisk Bedømmelse, mange Reguleringer ved Ændringsforslag til Bevillingslove, som det er ønskeligt at begrænse, hvilket kan ske ved en Sammendragning af Kontiene, hvorved Forklaringer om henholdsvis Mer- og Mindreforbrug i Forhold til Budget og Bevilling kan indskrænkes.

De Bevillingskonti, som paa denne Maade kunde slaas sammen, og som alle er anslaaet, er særlig følgende:

§ 1. II. B. I. 1. Salg af Skovningseffekter,
- - - - - - 2. Biindtægter,
- - - - - - 5. Ændring i Lagerbeholdninger,
som kunde sammendrages til een Konto med Betegnelsen: „Indtægter ved Skovdriften".

§ 1. II. B. II. 5. Opskovnings- og Transportudgifter,
- - - - - - 6. Salgsudgifter,
- - - - - - 7. Biprodukter,
- - - - - - 9. Kultur- og Planteskolearbejder.
- - - - - - 10. Skovforbedringsarbej der,
- - - - - - 12. Tilfældige og overordentlige Udgifter,
som kunde slaas sammen til een Konto med Betegnelsen: „Udgifter ved Skovdriften".

Paa tilsvarende Maade maatte man i saa Fald gaa frem for saa vidt angaar Gruppe C. (Hedeskove og ikke fuldt producerende Skovdistrikter) og Gruppe D. (Jægersborg Distrikt og Krogerup Skovgods).

Forvaltningsnævnet kan for sit Vedkommende anbefale, at der ved fremtidige Udarbejdelser af Skovvæsenets Budget gennemføres den her nævnte Simplificering.

Ved Udsendelsen af Skovvæsenets aarlige Oversigt over Skovvæsenets Udbytte bør Regnskabet dog specificeres saa fyldigt som muligt, hvorved fornøden Kontrol maa kunne opnaas for alle interesserede.

3) Forslaget Side 27, hvorefter Statsskovvæsenet i Lighed med Statsbanerne, Post- og Telegrafvæsenet samt Statshavnene yder et Bidrag for Hovedrevisoratets Arbejde, som posteres til Udgift for Statsskovvæsenet og til Indtægt paa Hovedrevisoratets Budget, finder Nævnet i og for sig principielt rigtigt, men det forekommer dog betænkeligt af rent praktiske Grunde at søge det gennemført, da den samme Betragtning vil kunne gøres gældende overfor andre Statsinstitutioner og derfor medføre en Komplicering af Budgetteringen med en Række finansielt ubetydelige Versurposter.

4) Overfor Sekretariatets Forslag om Indførelse af en Ordning, hvorefter en af Direktoratets Afdelinger har en Salgschef som Leder med den Hovedopgave at forbedre og udbygge Salgsorganisationen, hvorved bl. a. skulde opnaas en ikke ubetydeligForøgelse af Indtægterne ved Biprodukter, har Direktøren for Statsskovvæsenet fremført afgørende Betænkeligheder. Efter Direktørens Opfattelse vil en saadan handelsmæssig uddannet Ekspert, som ikke paa Forhaand har Kendskab til Skovvæsenets særlige Forhold, og hvis Aflønning vil komme til at ligge i et meget højt Niveau, ikke faa tilstrækkelig mange Opgaver at løse, saaledes som Statens Skovvæsen er organiseret. Salgene foregaar og maa foregaa ude i Distrikterne paa Skovridernes Ansvar, og en Chef for Salgsvirksomheden, centralt placeret i Hovedstaden, vil kun sporadisk kunne have Betydning for Afhændelsen af de forskellige Skovprodukter. Dertil kommer, at Skovriderne efter deres Uddannelse, baade teoretisk og praktisk, skulde have gode Forudsærninger for at lede denne Virksomhed. Dette Synspunkt gælder i hvert Fald forsaavidt angaar Skovenes Hovedprodukt, nemlig Træ. Hvad Biprodukterne angaar, indrømmes det, at dette Felt hidtil ikke har været udnyttet saa stærkt, som det kunde være ønskeligt, og at der derfor for dette Omraades Vedkommende antagelig er Brug for et nyt Initiativ. Det er imidlertid Direktoratets Opfattelse, at Forholdene her er saa forskellige i de forskellige Skovdistrikter, at man maa gaa forsøgsvis frem, og Direktoratet har i øvrigt til Hensigt selv at tage Initiativ hertil efter nærmere Undersøgelser af Forholdene i de enkelte Distrikter Muligvis vil det være nyttigt at yde visse Skovdistrikter Bistand ved disse Opgavers Løsning ved at stille dertil egnede Skovfogedaspiranter til Raadighed. Det er i øvrigt fremhævet, at det maa være en Forudsætning for en Udvikling af Fremstillingen af Biprodukter, at man ikke derved engagerer Skovdirektoratets Skovridere og Skovfogder saa stærkt, at det gaar ud over den Virksomhed, som er disse Tjenestemænds Hovedopgave. I denne Forbindelse er det ogsaa fremhævet, at Statsskovvæsenet ikke udelukkende har til Formaal at drive Virksomheden efter rent forretningsmæssige Principper; der maa i vid Udstrækning tages almindelige samfundsmæssige Hensyn.

Nævnet maa principielt give Direktøren Ret i de fremførte Synspunkter og kan derfor heller ikke tilraade Gennemførelse af Forslaget om en speciel Salgschef — i hvert Fald ikke paa nærværende Tidspunkt. Det har i denne Forbindelse været nævnt, om man i Stedet for kunde knytte en handelskyndig Konsulent til Direktoratet, saaledes at han imod et aarligt Honorar kunde yde Direktoratets Bistand ved Løsningen af Opgaver af industriel og handelsmæssig Natur. Nævnet stiller dog ikke noget Forslag i saa Henseende, da Direktøren mener, at man i hvert Fald ikke under de for Tiden raadende Forhold har Brug for en saadan Bistand. Forholdet er jo i Øjeblikket, at Afhændelse af Træprodukter er overordentlig let, da Efterspørgslen er langt større end Produktionen. Endvidere er der fastsat Maksimalpriser og hertil kommer yderligere, at der eksisterer en Organisation, nemlig Dansk Skovforenings Handelsudvalg, i hvilken saavel Privatsko-

vene som Statsskovene er repræsenterede, og hvori de generelle Retningslinier for Aarets Salg af Træprodukter fastlægges. Det er dog muligt, at Forholdene kan ændre sig saaledes, at Spørgsmaalet om en Salgschef eller Konsulent maa tages op igen.

Med Hensyn til den i Bilag 5 af Sekretariatet opstillede Organisationsplan for Direktoratet ønsker Nævnet endvidere at udtale følgende:

Man er enig i, at Skovreguleringen maa knyttes noget nærmere til Direktoratet, bl. a. saaledes, at den ikke betragtes som en Institution, med hvilken man fra Direktoratets Side korresponderer efter Regler for Korrespondance mellem selvstændige Institutioner; men denne Afdeling maa dog stadig efter sin Karakter og særlige Formaal i nogen Grad anses for at ligge uden for den egentlige Organisationsplan.

Hvad den saakaldte juridiske Afdeling angaar, er det oplyst, at den kun bestaar af en enkelt Tjenestemand, nemlig en som Kontorchef ansat Jurist. Det vilde ud fra almindelige administrative Synspunkter efter Nævnets Opfattelse være naturligt, at man til denne Afdeling henlagde alle de Funktioner af administrativ Art, saasom Budget, Bogholderi, Personaleadministration etc., som ikke stiller Krav om en særlig forstmæssig Indsigt. Efter de Oplysninger, man har modtager, hvorefter Ordningen i Øjeblikket i Virkeligheden maa betragtes paa den Maade, at paagældende Tjenestemand virker som juridisk Konsulent (en Slags Sagfører) for Direktoratet, og at de til ham henlagte Spørgsmaal i tilstrækkelig Grad berettiger til Stillingens Opretholdelse, skal man dog ikke stille Forslag om, at der paa nærværende Tidspunkt sker nogen Ændring i Direktoratets Organisation paa dette Punkt. Med Hensyn til Sagernes Fordeling indenfor de Omraader, som herefter bliver tilbage, og som begge ledes af en i Direktoratet midlertidig ansat Skovrider, skal man efter Forhandling med Direktøren foreslaa visse Ændringer.

Til den ene af disse Skovridere henføres følgende Opgaver: Afsætning af Træ og Biprodukter, Indkøb af Redskaber, Jagt- og Reservatsager, Distriktstilsyn af skovteknisk Karakter.

Til den anden af Direktoratets to Skovridere henføres følgende Opgaver: Budgettering og Regnskab, Personalesager, Arbejdsforhandlinger, Tilsyn med Beholdninger m. v., Journalisering og Arkivering, Maskinskrivning.

Under den første af de nævnte Skovridere sorterer en Forstfuldmægtig. Under den anden Skovrider sorterer Bogholderen og en Forstfuldmægtig. Direktoratets Fuldmægtig har Funktioner under begge Skovridere. I øvrigt er det Nævnets Opfattelse, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at trække et skarpt Skel imellem de nævnte Afdelinger, idet Direktøren for Statsskovvæsenet efter sit Skøn i de enkelte Tilfælde maa kunne lade en Sag behandle enten i den ene eller den anden Afdeling eller muligvis ogsaa efter Konference med begge Skovridere.

Uden for de to nævnte Afdelinger placeres dernæst den før omtalte Kontorchef, der sorterer direkte under Skovdirektøren, og som beskæftiger sig med Ejendomskøb og Ejendomssalg, Udstykningssager, Skel- og Vejsager, Brandsager, Restaurationer etc.

Endelig placeres i Tilknytning til Skovdirektoratet Skovreguleringen, hvor Udarbejdelsen af Driftsplaner etc. finder Sted.

5) Til Spørgsmaalet om Sorø Akademis Skove og Klitvæsenets Inddragelse under Statsskovdirektoratet har Nævnet ikke taget Stilling, men man henstiller, at disse Spørgsmaal behandles nærmere i Kommissionens Udvalg 5.

6) Ved Forhandlingen med Skovdirektøren har denne nærmere uddybet Spørgsmaalet om Planteavlsstationen i Krogerup, jfr. Sekretariatets Rapport Side 9—10. Direk-

tøren har betonet, at det vil være meget ønskeligt at bringe Administrationen af denne Station i Orden, og at dette vil kunne ske ved at ansætte en Forstfuldmægtig som daglig Leder af Stationen. Nævnet maa efter de fremførte Oplysninger give denne Plan sin Tilslutning, idet man med Direktøren er enig i, at det baade ud fra økonomiske og forstmæssige Synspunkter er af megen Betydning, at denne Station faar Adgang til at fungere paa en tilfredsstillende Maade.

7) Det er i øvrigt oplyst, at de fleste af de Forslag, der er stillet Sekretariatet, f. Eks. med Hensyn til Arbejdstiden, et nyt Journaliseringssystem, Postfordelingsspørgsmaal, Kontrol med Portobogen etc., allerede er gennemført eller i Færd med at blive gennemført af Direktoratet."

Kommissionen har tiltraadt denne Indstilling. — Den nævnte Rapport fra Forvaltningsnævnets Sekretariat er vedføj et som Bilag 5.

6. Ad Indstilling fra Forvaltningsnævnet vedrørende Journaliserings- og Registreringsspørgsmaal.

Den 8. April 1948 har Forvaltningsnævnet afgivet følgende Indstilling til Kommissionen:

„Ved Fremsendelsen af vedlagte Rapport fra Forvaltningsnævnets Sekretariat vedrørende nogle principielle Registrerings-Spørgsmaal skal Forvaltningsnævnet efter at have behandlet de fremdragne Spørgsmaal give Udtryk for følgende Standpunkt, som man maa anbefale Forvaltningskommissionen at give sin Tilslutning:

1) Sekretariatet bør være frit stillet overfor Spørgsmaalet om Nødvendigheden af kronologisk Registrering, naar det i sit Arbejde beskæftiger sig med Journaliseringsproblemer.
2) Hvor Forholdene taler derfor, kan det anbefales, at der gennemføres Registrering m. v. efter Kartotek-Systemer.
3) Sekretariatet bør ved sit her omhandlede Arbejde have Opmærksomheden henledt paa at der tilvejebringes de størst mulige Lettelser med Hensyn til Kassation af mindre vigtige Sager."

Kommissionen har vedtaget at give sin Tilslutning til Nævnets Indstilling. Den omhandlede Rapport fra Nævnets Sekretariat er vedføj et som Bilag 6.

7. Ad Indstilling af 29. Affil 1948 fra Udvalget vedrørende Fængselsvæsenets Forhold.

Kommissionen kunde tiltræde den nævnte Indstilling, der er vedføj et som Bilag 7.

8. Ad Indberetning fra Forvaltningsnævnet angaaende de afskedigede Reservepolitibetjente.

Kommissionen tog denne Indberetning til Efterretning. Den er vedføjet som Bilag 8.

9. Ad Rapport Nr. 1 fra Forvaltningsnævnets Sekretariat angaaende Byggenævnet.

Det er oplyst for Kommissionen, at Forvaltningsnævnet ikke har fremsat Indvendinger mod den nævnte Rapport, som Kommissionen herefter tog til Efterretning. Rapporten er vedføjet som Bilag 9.

10. Ad Rapport Nr. 2 fra Forvaltning snævnets Sekretariat angaaende Byggenævnet.

Denne Rapport er efter det oplyste ligeledes tiltraadt af Forvaltningsnævnet. Rapporten er vedføjet som Bilag 10 og taget til Efterretning.

11. Ad Rapport fra Forvaltning snævnets Sekretariat angaaende Rigspolitiets Centralbureau for Identifikation.

Forvaltningsnævnet har tiltraadt Rapporten, som Kommissionen har taget til Efterretning. Den er vedføjet som Bilag 11.

København, den 18. Juni 1948.

M. J. Clausen.	**H. C. Hansen,** Formand.	**Jens Jensen.**	**Niels Johnsen.**
Holger Koed.	**K. H. Kofoed,** Næstformand.	**J. Løn.**	**Andreas Møller.**
Hans Nielsen.	**J. Pinholt.**	**Aage Seidenfaden.**	**P. Villarisen.**
	Viggo Villarisen.	**Wedell Wedellsborg.**	

Thorsen,
Sekr.

Indstilling Nr. IV fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold.

Under Udvalgets fortsatte Arbejde har man afsluttet Overvejelserne vedrørende en Række særlige Emner, som henhører under Udvalgets Kommissorium, og Udvalget skal i den Anledning fremsætte følgende Redegørelse og Indstilling:

I. Disciplinærsager.

Undersøgelsen i Disciplinærsager foretages af Politikredsene, da Rigspolitichefen ikke raader over nogen Auditør.

For saa vidt Sagerne ikke af Politimesteren (Politidirektøren) afgøres med Advarsel, Irettesættelse eller Bøder paa 10 Kr. eller derunder, skal de forelægges Rigspolitichefen, **jfr.** Retsplejelovens § 109, Stk. i. Uagtet Rpl.s § 109 henlægger Behandlingen af de disciplinære Sager til Rigspolitichefen, som herefter skulde være bemyndiget til at afgøre disse med Undtagelse af Afskedigelsessager, har det været Praksis, at Sagerne (bortset fra de Tilfælde, hvor de efter Forhandling mellem Rigspolitichefen og vedkommende Politimester henlægges eller sluttes med Bøde paa højst 10 Kr.) forelægges Justitsministeriet med Indstilling, hvilket sker ved udførlige Skrivelser med Referat af den foreliggende og eventuelle tidligere Tjenesteforseelser.

Antallet af Disciplinærsager har efter Kapitulationen været ekstraordinært stort. Hertil er yderligere kommet de særlige Sager angaaende Polititjenestemænd, som under Besættelsen har udvist nationalt uværdig Holdning. Fra Juli 1946 har Sagerne baade for Ordens- og Kriminalpolitiet været behandlet under Vicepolitichefen af en Politikommissær med Bistand af en Politiassistent af 2. Grad og 2 Kontormedhjælpere.

Der har i Udvalget været rejst Spørgsmaal om, hvorvidt det fortsat kan være paakrævet at opretholde en særlig Afdeling til Behandling af Disciplinærsagerne, og man har herunder henvist **til,** at disse Sager i nær Fremtid maa komme ned paa et begrænset Antal. Sagerne angaaende unational Adfærd er i det store og hele færdigbehandlet, og Indskrænkningen af Politistyrken, bl. a. gennem Afskedigelsen af Reservepolitiet maa give sig Udslag i færre af de almindelige Tjenestesager. Det er endvidere anført, at langt større Etater end Politiet, som Statsbanerne og Postvæsenet, ikke har særlige Afdelinger til Behandling af Disciplinærsager, samt at det sagligt skulde synes at være en Fordel, at henholdsvis Politiinspektøren for Ordenspolitiet og for Kriminalpolitiet behandler de hans Afdeling vedrørende Disciplinærsager. Den nødvendige Ensartethed i Sagernes Afgørelse maa kunne naas ved, at disse af Politiinspektørerne forelægges for Vicepolitichefen. Rigspolitichefen har oplyst, at der ikke mere findes speciel Kontormedhjælp i Afdelingen, idet 1 Kontorist er fjernet, og den anden er overført til Sekretariatet og kun yder lejlighedsvis Bistand. Han har erklæret sig enig i, at den særlige Afdeling, der **har**

hai't sin fulde Berettigelse i den forløbne Tid med de ekstraordinært mange Sager, nu maa kunne nedlægges, saaledes at Disciplinærsagerne som nævnt behandles af de respektive Politiinspektører.

II. Fototjenesten.

Der er for et Aarstid siden under Rigspolitichefen indrettet en særlig Fototjeneste, bestaaende af 1 Politiassistent og 1 Politibetjent, der raader over et Kontor og et fotografisk Atelier med et vist fotografisk Materiel. De paagældende er beskæftiget med Optagelse af Film og Fotografier af større ordenspolitimæssige Begivenheder til Brug dels som Forevisningsmateriale ved Instruktion i Polititaktik, dels i visse Tilfælde som Bevismateriale (Overtrædelser af Uniformsloven m. v.). Tilsvarende Afdelinger findes i Københavns Politi samt i Odense og Aarhus Politikredse. I Københavns Politis Fotoafdeling er ansat 4 Polititjenestemænd, der foruden en Fototjeneste tilsvarende Rigspolitichefens tillige udfører Fotografering af Personalet. Endelig findes i København et tredie fotografisk Atelier, nemlig i Teknisk Afdeling under Rigspolitichefen, hvilket Atelier udfører Fotograferinger i alle kriminelle Sager i København og paa Gerningsstedet i større kriminelle Sager paa Øerne Øst for Storebælt.

Efter Drøftelse i Udvalget har Rigspolitichefen erklæret sig enig i, at der bør tilstræbes en Forenkling, for det første ved at der i København skabes eet fælles Atelier i Stedet for de nu eksisterende 3. Der maa herved kunne indvindes Besparelser baade i Lokaler, Personale og fotografisk Udstyr. Endvidere vil Rigspolitichefens særlige Fototjeneste, som næppe kan give varig fuld Beskæftigelse til de paagældende Polititjenestemænd, kunne nedlægges, saaledes at der i Stedet for til Udrykningstjenesten knyttes 1 eller 2 Politimænd med særlig Evne og Uddannelse i Fotografering. Disse vil da som et Led i deres Tjeneste i Udrykningsafdelingen kunne foretage Fotograferinger. Rigspolitichefen vil derhos paase, at de særlige Fototjeneste-Afdelinger i Odense og Aarhus nedlægges, saaledes at den nødvendige Fotografering overalt udføres i Forbindelse med den almindelige Polititjeneste. Der er herved bortset fra Teknisk Afdelings Filialer i Odense, Kolding, Aarhus og Aalborg, som fortsat maa kunne udføre den hertil knyttede Fotografering.

III. Rigspolitichefens Afdeling A.

Ordens- og Færdselspolitiet.

a. *Organisationen.*

Afdelingen er opdelt i 3 Omraader under Ledelse af henholdsvis en Politiinspektør, en Vicepolitiinspektør og en Politikommissær, der hver for sig har direkte Referat til Rigspolitichefen.

Under *Politiinspektøren* sorterer navnlig:

Politihundene, Fototjenesten, Afviklingen af Kystbevogtningen, Flygtninge- og Grænsebevogtningens Personaleforhold, Udrykningstjenesten og Politiingeniørerne.

Under *Vicepolitiinspektøren* sorterer navnlig:

Ordens-, Civil- og Landpolitiets Normativ, Ansættelser, Forfremmelser og Afskedigelser i Civil- og Landpolitiet, Rigspolitichef embedets Kontorpersonale, Landsarbejdskartoteket, Statens Færdselspoliti og Motorcyklepatrouillerne.

Under *Politikommissæren* sorterer navnlig:

Ansættelser, Forfremmelser og Afskedigelser indenfor Ordenspolitiet.

Udvalget forstaar, at en Opdeling af Afdeling A. i 3 Omraader og med 3 Ledere kan have været naturlig, men maa være af den Opfattelse, at man nu, hvor Krigstidens ekstraordinære Opgaver i det væsentlige er afviklede, og hvor Antallet af Betjente i Ordenspolitiet er faldet meget væsentligt, i størst muligt Omfang bør samle Afdelingens Arbejde under een Leder og opgive Opdelingen i flere Omraader. Naar den af Udvalget foreslaaede Indskrænkning af Udrykningstjenestens Centralledelse gennemføres, og naar Kyst-, Flygtninge- og Grænsebevogtningen bortfalder, eller Arbejdet hermed er blevet yderligere indskrænket, vil Afdeling A. efter Udvalgets Opfattelse kunne ledes af en Politiinspektør med Bistand af højst 3 Politikommissærer, hvoraf 1 for Tiden er konstitueret som Vicepolitiinspektør.

b. *Statens Færdselspoliti.*

Statens Færdselspoliti er oprettet i 1926 med det Formaal at paase Overholdelsen af Motorlovens og Færdselslovens Bestemmelser. Færdselspolitiet har Hjemsted i København og sorterer direkte under Rigspolitichefen. Det virker over hele Landet (dog ikke i selve København), saaledes at de Rapporter, der optages, afgives til vedkommende Politimesters videre Foranstaltning.

Korpset, som fra 1. April 1946 midlertidigt (for 3 Aar) er udvidet med 1 Politiassistent og 5 Færdselsbetjente, bestaar herefter af 1 Politiassistent, 3 Færdselsoverbetjente, 20 Færdselsbetjente (og 1 Kontorist). De paagældende lønnes af Medhjælpskontoen med Honorarer, der paa det nærmeste svarer til Lønnen henholdsvis som Politiassistent af 1. Grad, Overpolitibetjent af 1. Grad og Politibetjent. De er alle Civilingeniører eller Konstruktører med særlig Uddannelse i Motorteknik. Under Patrouillekørsel oppebærer de Dagpenge efter Tjenestemandslovens almindelige Regler.

Færdselspolitiet raader over 12 Vogne. Ved Patrouillekørsel er der altid 2 Mand ude i hver Vogn.

Tjenesten er indrettet saaledes, at Patrouillekørsel sker 2 Uger i Træk, medens den 3. Uge tilbringes hjemme til Rapportskrivning. Afvikling af Fridage og Ferier m. v.

Færdselspolitiet har i første Halvdel af Aaret 1947 afgivet 2 203 Rapporter og i 5 303 Tilfælde givet Vejledning paa Stedet uden Rapportskrivning.

Udvalget har ikke fundet Anledning til at stille noget Forslag med Hensyn til dette Punkt.

c. *Motorcyklepatrouillerne.*

Efter Justitsministeriets Bestemmelse blev der i 1939 direkte under Rigspolitichefen oprettet et mindre Motorcykle-Korps („Motorcyklepatrouillerne") med det Formaal at dæmpe Trafikken paa Hovedvejene i Københavns Omegn ved uniformerede Politimænds regelmæssige Kørsel paa disse Veje navnlig paa de stærkt trafikerede Dage eller Tider.

Korpset, der ved Oprettelsen i 1939 bestod af 6 Mand, har ikke nogen fast Chargering og bestaar for Tiden af 13 Mand (1 Politiassistent af 2. Grad, 5 Overbetjente af 1. Grad, 3 Overbetjente af 2. Grad og 4 Politibetjente).

Alle de ved Korpset ansatte Polititjenestemænd deltager i Patrouillekørsel normalt saaledes, at alle kører ud paa Patrouille de 5 Dage om Ugen, medens alle er hjemme paa Kontoret een Dag om Ugen for at skrive Rapporter o. s. v. Patrouillerne Vest for Storebælt har dog altid en Varighed af mindst 14 Dage, i Sommertiden ofte 3 Uger. Under Patrouillekørsel oppebærer Politimændene Dagpenge efter Tjenestemandslovens almindelige Regler.

Korpset raader over 14 Motorcykler og 5 mindre Motorvogne (Vogne, der er udrangeret af Færdselspolitiet).

Medens Formaalet ved Korpsets Oprettelse i 1939 som nævnt var, at det ved Patrouillekørsel i Uniform skulde dæmpe Færdselen paa Hovedvejene i Københavns Omegn, er Korpsets Virksomhed efterhaanden udvidet til at omfatte hele Landet, saaledes at Patrouillerne under Kørselen fortrinsvis paaser Overholdelsen af Færdselslovens Bestemmelser, men iøvrigt virker som ethvert andet uniformeret Politi. Naar særlige Begivenheder som f. Eks. Ræbild-Festen, Hjallerup Marked, Motorvæddeløb o. lign. giver Anledning til særlig koncentreret Trafik, assisterer og patrouillerer Korpset her.

Som særlige Opgaver er i den senere Tid taget op:

1) Overholdelsen af Jagtlovens Bestemmelser og
2) Kontrol af Maal- og Vægtredskaber hos Handlende over hele Landet.

Korpset har i 1946 afgivet 4 046 Rapporter (hvoraf ca. 3 800 for Overtrædelse af Færdsels- og Motorlovene) og har afgivet 204 Notitser om mindre Forseelser, og paa Stedet meddelt 10 780 Vejledninger og Advarsler.

Spørgsmaalet, om Motorcyklekorpset overhovedet bør opretholdes som selvstændigt Korps under Rigspolitichefen, har været drøftet i Udvalget.

Rigspolitichefen har herunder som sin Opfattelse hævdet, at Korpsets Nedlæggelse vil betyde et væsentligt Tilbageskridt for hele Færdselskontrollen og dermed ogsaa for Færdselssikkerheden. Korpsets Arbejde omfatter ikke de større Byer, hvor det lokale Ordenspoliti selv magter Opgaverne, men derimod de mindre Byer og Landdistrikterne. Statens Færdselspoliti virker ganske vist som foran anført over hele Landet ved Siden af Motorcyklepatrouillerne, men dets begrænsede Størrelse i Forbindelse med Færdselsbetjentenes specielle tekniske Uddannelse har medført, at Korpsets Hovedopgave er blevet den mere tekniske Kontrol med Motorkøretøjerne. Overfor et fremsat Forslag om at sammenlægge Færdselspolitiet og Motorcyklepatrouiller til eet Korps med baade færdselstekniske og mere politimæssige Opgaver har Rigspolitichefen erklæret, at der efter hans Mening vil kunne opstaa Vanskeligheder ved et direkte Samarbejde mellem Politimænd og Teknikere, ikke mindst hvis man ligefrem tænker sig en fælles Patrouillering. Endelig har han oplyst, at Motorcyklepatrouillernes Virksomhed, uanset at der følges en meget lempelig Kurs med Hensyn til Rapportoptagelser, saaledes at kun grovere Færdselsforseelser noteres, tilfører det offentlige Bødeindtægter, som langt overstiger Udgifterne til Lønning m. v.

Flere af Udvalgets Medlemmer har fundet Grund til at hæfte sig ved den „Tomkørsel", som fremkommer ved, at samtlige Medlemmer af Korpset efter det oplyste kører ud fra København til deres Arbejde rundt om i Landet og vender tilbage. Der maa herved opstaa et overflødigt Slid paa Motorkøretøjerne, en unødvendig Udgift til Diæter og et Spild af Benzin, der navnlig under de herskende Benzinrestriktioner virker uheldigt. Man har derfor rejst det Spørgsmaal, om ikke Motorcyklisterne kunde stationeres i visse af de større Politikredse under de paagældende Politimestres Tilsyn. Rigspolitichefen har fraraadet en saadan Ordning, idet de paagældende efter hans Erfaring, dersom de undergives Politimestrene, hurtigt vil indgaa i anden Polititjeneste, saaledes at Færdselskontrollen bliver forsømt. Hertil kommer, at de paagældende Politikredse ikke vil være tilstrækkelig interesseret i Kontrol uden for deres egne Grænser, det vil sige paa Landevejsstrækningerne, hvor Kontrollen netop er særlig paakrævet.

Rigspolitichefen har derimod ikke villet tage Afstand fra et Forslag om, at Motorcyklekorpset — stadig som henhørende under Rigspolitichefembedet — deles i 3 Afdelinger, hvoraf kun den ene (med Sjælland og omliggende Oer som Omraade) skulde være hjemmehørende i København, medens de to andre med henholdsvis Sydjylland-Fyen og det øvrige Jylland som Omraade skulde stationeres paa passende Steder, centralt beliggende i Om-

raaderne. Gennemførelsen af denne Ordning vil dog indtil videre kunne støde paa praktiske Vanskeligheder paa Grund af Boligmangelen. Indtil Gennemførelse kan ske, er Rigspolitichefen villig til at søge den omtalte Tomkørsel indskrænket eller afskaffet, dels ved om muligt at forlænge Patrouillerne, dels ved eventuelt at stationere en Del af Motorkøretøjerne paa egnede Steder ude i Landet, saaledes at Personalets Rejser dertil foregaar med Tog.

Udvalgets øvrige Medlemmer finder det efter det foreliggende betænkeligt at nedlægge Motorcyklekorpset, hvorimod man finder det paakrævet, at der, saa snart det er muligt, sker en Deling af Korpset som ovenfor nævnt, og at der, indtil Delingen kan finde Sted, træffes de nævnte kørselsbesparende Foranstaltninger.

IV. Rigspolitichefens Afdeling B.

Kriminalpoliti og Efterretningsvæsen.

Afdelingens Sagsomraade omfatter Forhold vedrørende Kriminalpolitiet. Gennem forskellige Underafdelinger ydes der Assistance til Politikredsenes Kriminalpoliti, dels ved Udsendelse af Hjælpepersonale i særlige Tilfælde (Rejseafdelingen), dels gennem det Registraturapparat og de tekniske Hjælpemidler, der er samlet i Rigsregistraturen, Teknisk Afdeling og Centralbureauet for Identifikation. Endvidere findes der under Afdelingen en Eftersøgningsafdeling.

De under Inspektoratet hørende Afdelinger yder Bistand til Kriminalpolitiet i Politikredsene efter disses Anmodning. Nogen Beføjelse til at gribe ind i den enkelte Sag har Rigspolitichefen derimod ikke, men han kan give mere almindelige Direktiver, jfr. Retsplejelovens § 114, Stk. 1—2.

Den samlede normerede Kriminalpolitistyrke var pr. 1. April 1938: 640 (6 Politikommissærer, 53 Kriminalassistenter 1, 73 Kriminalassistenter II, 146 Overbetjente, 362 Kriminalbetjente). I de følgende Aar steg Tallet til 737, 737, 837, 937, 1 088, 1 158 og 1 158 pr. 1. April 1945. Pr. 19. September 1946 var Tallet 1 158 (3 Vicepolitiinspektører, 21 Politikommissærer, 75 Kriminalassistenter I, 132 Kriminalassistenter II, 367 Overbetjente, 560 Kriminalbetjente). Ved Justitsministeriets Skrivelse af 22. November 1946 blev Styrken midlertidigt udvidet med 200 Mand (konstituerede Ordensbetjente), men i Indstilling I af 30. Oktober 1947 har Udvalget foreslaaet, at disse Konstitutioner tilbagekaldes senest til Udgangen af Marts Maaned 1948.

Inspektoratets samlede Personale bestaar af 208 Personer, nemlig:

1 Politiinspektør,
1 Vicepolitiinspektør,
1 Politifuldmægtig,
3 Politikommissærer,
21 Kriminalassistenter,
3 Politiassistenter,
34 Kriminaloverbetjente,
5 Overbetjente,
28 Kriminalbetjente,
22 Politibetjente,
1 Overassistent,
8 Assistenter,
14 Kontorassistenter og
65 Kontorister.

Endvidere findes der en ældre Fuldmægtig og en ældre Overassistent af nu iøvrigt nedlagte Charger.

Inspektoratet har Lokaler paa Politigaarden undtagen Rejseafdelingen, der har til Huse i Dronningens Tværgade 7.

I. *Politiinspektøren* har til sin Bistand en juridisk Fuldmægtig. Politiinspektøren har den øverste Ledelse af de Inspektoratet underlagte Afdelinger. Sager angaaende Kriminalpolitiets Normativ, Ansættelse, Forfremmelse og Afskedigelse behandles derimod ikke i Inspektoratet, men i Eigspolitichefens Sekretariat, dog at Disciplinærsager behandles i den under Vicepolitichefen henhørende særlige Disciplinærafdeling.

Udvalget finder det principielt mindre rationelt, at Sager angaaende Kriminalpolitiets Normativ og Ansættelse m. v. ikke behandles i det Politiinspektorat, til hvilket Kriminalpolitiets Forhold iøvrigt er henlagt. Efter de for Udvalget foreliggendeOplysninger har man dog afstaaet fra at stille noget Forslag om Ændringer i den for Tiden gældende Ordning.

II. *Rejseafdelingen* har til Opgave at yde Assistance til Politikredsene efter disses Begæring, dels i større Sager, dels i Tilfælde af Sygdom, Ferie o. lign. blandt mindre Kredse Personale. Afdelingen fører et Register over Brandsager fra hele Landet. I 1946 var hver Mand gennemsnitlig ude i Kredsene i 228 Dage.

Afdelingens Personale bestaar af en Vicepolitiinspektør, 12 Kriminalassistenter, 16 Kriminaloverbet jente og 3 Kriminalbetjente.

Det er efter Udvalgets Skøn ikke paakrævet, at Lederen af Rejseafdelingen er normeret som Vicepolitiinspektør, og man skal derfor foreslaa, at denne Stilling ved Ledighed nedlægges, saaledes at Afdelingen ledes af en Politikommissær.

III. *Eftersøgning saj'delingen* har til Opgave at eftersøge Personer uden for kriminelle Sager (Bøderestanter, Alimentanter, Værnepligtige, Arvinger etc.). Afdelingen er oprettet 1 1942 og virker i det væsentlige kun for Provinsen.

Under Københavns Politi findes dels en civil Eftersøgningsafdeling med et Personale paa 18 Personer, dels en mindre Eftersøgningsafdeling paa 4 Mand under Opdagelsespolitiet. I Politikredsene uden for København findes desuden forskellige Steder mindre Eftersøgningsafdelinger.

Personalet i Rigspolitichefens Eftersøgningsafdeling bestaar af 2 Politiassistenter, 2 Overbetjente, 8 Politibetjente, 1 Kontorassistent og 5 Kontorister.

Efter Udvalgets Opfattelse bør Eftersøgningsarbejdet — i hvert Fald uden for kriminelle Sager — organiseres saaledes, at den Politimand (Afdeling), der har vedkommende Sag til Behandling, selv maa foretage det nødvendige Eftersøgningsarbejde, saaledes at Anmodning om yderligere Eftersøgning først rettes til Rigspolitiets Eftersøgningsafdeling, naar det lokale Politi efter rimelige Anstrengelser ikke kan finde den paagældende. Som Følge heraf bør som Hovedregel lokale Eftersøgningsafdelinger undgaas, saaledes at saadanne kun opretholdes for København og maaske for enkelte større Kredse, hvor det efter Erfaringerne viser sig, at det er nødvendigt at have en eller flere Politimænd specielt beskæftiget ved Eftersøgningsarbejdet. Rigspolitichefens Eftersøgningsafdeling vil herefter have til Opgave at foretage Eftersøgning i alle Tilfælde, hvor Kredsene har givet op, samt i alle Tilfælde, der ikke paa Forhaand kan henføres til en bestemt Kreds.

For saa vidt angaar København bemærkes specielt, at der bør drages Omsorg for, at ikke baade Rigspolitiets Eftersøgningsafdeling og Københavns Politis Eftersøgningsafdeling samtidig eftersøger den samme Person.

IV. *Efterretningsvæsenet m. v.* Herunder hører 1) Rigsregistraturen og Danske Politiefterretninger, 2) Teknisk Afdeling, 3) Centralbureauet for Identifikation. Afdelin-

gerne ledes af hver sin Politikommissær og er •— bortset fra, at de har Politiinspektøren som fælles Chef — fuldt selvstændige. Naar de her behandles under eet, er det, fordi de har samme Formaal — at yde teknisk og registraturmæssig Bistand til det arbejdende Kriminalpoliti — saaledes at en Koordination paa Forhaand synes ønskelig.

1) *Rigsregistraturen* har til Opgave at samle, registrere og udlevere til Politi, Anklagemyndighed m. jfl. alle Oplysninger af politimæssig Interesse vedrørende sigtede og straffede Personer og vedrørende efterlyste og fremlyste Ting.

Dens Personale bestaar af 1 Politikommissær, 4 Kriminalassistenter, 1 Politiassistent, 5 Kriminaloverb et jente, 3 Overbetjente, 15 Kriminalbetjente, 10 Civilpolitibetjente, 4 Politibetjente, 1 Overassistent, 7 Assistenter, 12 Kontorassistenter, 5G Kontorister, ialt 119 Personer.

Rigsregistraturen er delt i 3 Afdelinger:

Afdeling A. omfatter:

1) Hovedkartoteket, ca. 300 000 Kort i Navneorden over sigtede, straffede, afhørte, efterlyste m. fl. med korte Oplysninger om de paagældende og med Henvisninger til Personaliablads- og Fotografinummer og til andre Kartoteker. A jour-Føringen foregaar paa Grundlag af Indberetningerne fra Afdelinger og Politikredse (telefoniske, skriftlige eller pr. Fjernskriver). Der besvares maanedlig pr. Telefon eller Fjernskriver ca. 22 000 Forespørgsler.

2) et kronologisk Kartotek ordnet efter Fødselsdato som Supplement til Hovedkartoteket.

3) forskellige Smaakartoteker:

a) savnede og indbragte Børn,
b) Hospitalsindlæggelser ved Politiets Mellemkomst,
c) Hittegods fra København,
d) Personer, der lider af Hukommelsestab,
e) savnede og bortgaaede Personer,
f) ikke identificerede Lig,
g) Smuglere,
h) Øgenavne,
i) Drab,
j) Dødsdomme efter Kapitulationen,
k) en Række Specialkartoteker vedrørende Storkøbenhavn over karakteristiske Fremgangsmaader, Forbryderspecialer og Signalementsej endommeligheder.

4) Hotelregistret omfattende Hotel-Tilmeldinger fra København.

5) Personaliablade indeholdende Oplysninger om Generalia, Sigtelser og Straffe m. v. for alle sigtede og straffede Personer. A jour-Føringen sker paa Grundlag af Indberetninger fra Politikredsene, i København dog ved, at Bladene udlaanes til Undersøgelseskamrene. Omskrivning af ældre unøjagtige eller uoverskuelige Blade foregaar i vidt Omfang i Registraturen.

6) Fjernskriverne, 5 Maskiner, der betjenes af Politifolk. I 1917 var der indtil 18. August modtaget 22 700 Meddelelser.

7) Fototeket, omfattende ca. 40 000 Billeder fra Storkøbenhavn og ca. 20 000 fra Provinsen, alle i 4 Aftryk, hvoraf 1 til Brug i Afdelingen, 2 til Udlaan til Kriminalpolitiet ved Eftersøgninger og 1 til Afgivelse til Centralbureauet for Identifikation.

8) Erklæringsafdelingen, der udfærdiger skriftlige Erklæringer paa Grundlag af Hovedkartoteket og Personaliabladene til Brug i kriminelle Sager og forskellige Ansøgningssager (Indfødsret, Beværterbevillinger m. m.). Arbejdet udføres af 18 Betjente og Overbetjente i Civilpolitiet under Ledelse af en Politiassistent. Der udfærdiges ca. 200 Erklæringer daglig, deraf ca. $^2/_3$ til Brug for Københavns Politi. Af Provinsens Politikredse benyttes Rigsregistraturerklæringer i meget forskelligt Omfang. Enkelte Kredse indhenter et meget stort Antal Erklæringer, medens et stort Antal Kredse næsten ikke benytter Registraturen.

Afdeling B. samler og registrerer Specialoplysninger vedrørende Provinsens Forbrydere. Der føres til Brug herved følgende Kartoteker:

a) Indbrudstyve,
b) Sædelighedsforbrydere,
c) Bedragere,
d) Røvere og Drabsmænd,
e) Farlige Forbrydere,
f) Usædvanlige Navne,
g) Falske Navne,
h) Falske Livsstillinger,
i) Virkelige Livsstillinger,
j) Signalementsej endommeligheder,
k) Efterlyste Personer,
m) Uopklarede Forbrydelser,
n) Kastrerede,
1) Radio-Amatørsendere.

Der føres Statistik over de Tilfælde, hvor Afdelingens Oplysninger vides at have ført til Identifikation og Paagribelse af en Forbryder. For 1946 var Tallet 40.

Afdeling C. omfatter Danske Politiefterretninger (D. P. E.), Kosterbladet og Kostercentralen.

1) D. P. E. omfatter:

a) D. P. E.s Hovedblad, der udkommer hver Søgnedag, under normale Forhold med 8 Sider, for Tiden med et noget større Sidetal. Bladets Indhold er delt i fire Grupper:

Gruppe I: Efterlysninger og Aflysninger vedrørende Personer.

Gruppe II: Efterretninger vedrørende Personer, omfattende Meddelelser om Anholdelser og Løsladelser, betingede Domme, Bøder til Statskassen, Benaadninger, Frakendelse af Førerbevis, Udvisninger etc.

Gruppe III: Efterretninger vedrørende begaaede Forbrydelser, indeholdende korte Beskrivelser af uopklarede Forbrydelser.

Gruppe IV: Henvendelser fra Rigspolitichefen eller Politikredsene, rettede til hele Landets Politi.

Bladet, hvis Indhold er fortroligt, udsendes i et Oplag paa 1 100 til samtlige Politiets Afdelinger og Kredse,

b) Forskellige Registre til Hovedbladet, nemlig:

Maanedsregister,
Aarsregister og
Femaarsregister,

indeholdende i alfabetisk Orden alle Navne, der har været optaget i Hovedbladet i det paagældende Tidsrum.

c) Særligt Register over efterlyste (Hovedbladets Gruppe I) udsendes hveranden Maaned.

d) Billedbilag til D. P. E. udsendes lejlighedsvis. Een Gang om Aaret udsendes Register til de udsendte Billedbilag.

e) Register over udviste udsendes hvert 5. Aar. Et Supplement udsendes aarligt.

f) Register over Brande udsendes hvert andet Aar.

g) Register over Øgenavne udsendes hvert andet Aar.

h) Fortegnelse over efterlyste Alimentanter og Værnepligtige udsendes hver Maaned, bl. a. til alle Socialkontorer. Fortegnelsen omfatter alle Efterlysninger siden 1. Januar 1932, der ikke siden er udgaaet, ialt ca. 1 500 Alimentanter og 2 200 Værnepligtige. Af de efterlyste Værnepligtige er en væsentlig Del ud over Værnepligtsalderen.

2) Kostercentralen registrerer Efterlysninger og Fremlysninger af Ting. Der føres Kartotek over forskellige Hovedgrupper af Ting som f. Eks. Cykler, Automobiler, Værdipapirer, Guld, Sølv og Pretiosa, Bøger etc.

Der ekspederes pr. Døgn ca. 200—300 telefoniske Forespørgsler fra Politiet og fra Cykle- og Antikvitetshandlere i København.

Personalet bestaar af 1 Assistent og 10—11 Kontormedhjælpere.

3) Kosterbladet udsendes daglig som Bilag til D. P. E.s Hovedblad og indeholder de mere væsentlige (ca. Halvdelen) af de til Kostercentralen anmeldte Efterlysninger. Bladet udsendes endvidere til Pantelaanere, Marskandisere og Antikvitetshandlere. Det samlede Oplag er 2 850 og Sideantallet er som Regel 4—6.

Af det daglige Kosterblad udsendes Særtryk omfattende henholdsvis Bøger, Værdipapirer, Guld, Sølv og Ure m. m., Befordringsmidler, Værktøj m. m., Fotografiapparater, Musikinstrumenter m. v., hvilke Særtryk sendes til de Handlende, der opkøber saadanne Ting. Endvidere udsendes til alle Cyklehandlere udenfor København Fortegnelse over efterlyste Cykler, medens det paahviler københavnske Cyklehandlere at spørge Kostercentralen telefonisk om enhver Cykle, som tilbydes dem til Køb. Over Cykler og over Guld, Sølv og Pretiosa samt Legitimationspapirer udsendes dels Maanedsregistre, dels Halvaarsregistre. Over efterlyste Motorkøretøjer og Nummerplader udsendes maanedlig et Register indeholdende Efterlysningerne for de sidste 5 Aar, ialt for Tiden ca. 2 500. Udgifterne ved D. P. E. og Kosterbladet er for Finansaaret 1948—49 anslaaet til 384 527 Kr. Heraf refunderer Politikasserne anslaaet 72 139 Kr.

2. *Teknisk Afdeling* har til Opgave at foretage Undersøgelser paa kriminelle Gerningssteder til Sikring af Spor samt at foretage fototekniske og mikroskopiske Undersøgelser (f. Eks. Fodaftryk, Mærker efter anvendte Redskaber, udfilede Cyklenumre, forfalskede Dokumenter). Disse Undersøgelser foretages i København og paa Øerne Øst for Storebælt af Hovedafdelingen, medens Undersøgelser i den øvrige Del af Landet foretages af Filialer (de saakaldte Distriktsafdelinger) i Odense, Kolding, Aarhus og Aalborg. Hver af disse Distriktsafdelinger har et Personale paa 5 Mand.

Hovedafdelingens Personale bestaar af 1 Politikommissær, 3 Kriminalassistenter, 8 Kriminaloverbetjente, 4 Kriminalbetjente, 1 Assistent og 2 Kontorister, ialt 19 Personer.

Arbejdet foregaar i vidt Omfang i Marken. Afdelingen har Døgndrift, idet 1 Mand har Nattevagt i Afdelingen, medens 1 har Hjemmevagt.

Afdelingen foretog i 1946: 2 695 Udrykninger til Gerningsstedsundersøgelser, 4 670 mikroskopiske, foto- og skrifttekniske samt særlige laboratoriemæssige Undersøgelser, 8 000 Fotograferinger og 30 000 fotografiske Aftryk (herunder alle Gerningsstedsfotograferinger i kriminelle Sager i København) og afgav 4 437 skriftlige Erklæringer. Af Gerningsstedsundersøgelserne foretoges de 667 i Provinsen.

Afdelingen raader over 4 Automobiler med det fornødne tekniske Udstyr.

3. *Centralbureauet for Identifikation* har til Opgave at foretage Registrering af Fingeraftryk og Fotografier, Optagelse af Fingeraftryk i København, Gerningsstedsundersøgelser efter Fingeraftryk i mere betydelige Sager Øst for Storebælt, Fotografering af dømte og sigtede Personer for Københavns Vedkommende.

Afdelingens Personale bestaar af 1 Politikommissær, 1 Fuldmægtig og 1 Overassistent (nu iøvrigt afskaffede Charger), 2 Kriminalassistenter, 5 Kriminaloverbet jente, 6 Kriminalbetjente, 1 Kontorassistent, 2 Kontorister, ialt 19 Personer.

Der findes i Afdelingens Kartoteker ca. 200 000 Fingeraftryk og ca. 55 000 Fotografier.

Afdelingen optog i 1946: 2 917 Fingeraftryk og modtog fra Kredsene 11282 Fingeraftryk, hvoraf 3 477 i Forvejen var registrerede. Fra Udlandet modtoges 49 Fingeraftryk. Af Registraturen udtoges 595 Personer, der var anmeldt som døde. I samme Aar foretoges 2 648 Fotograferinger og fremstilledes ca. 2 702 Reproduktioner. Der foretoges 3 520 Undersøgelser paa Gerningssteder.

Afdelingen raader over 3 Automobiler.

Med Hensyn til de under IV. nævnte Afdelinger skal Udvalget bemærke:

1) Som antydet ovenfor vil det efter Udvalgets Formening være ønskeligt at etablere det snævrest mulige Samarbejde mellem de nævnte 3 Afdelinger. Den nugældende Ordning, hvorefter Afdelingerne er skarpt adskilte fra hinanden, medfører bl. a., at de samme Oplysninger og Hjælpemidler findes flere Steder. Saaledes findes samme Samling Fotografier i Rigsregistraturen og i Centralbureauet for Identifikation; Gerningsstedsundersøgelser foretages baade af Teknisk Afdeling og af Centralbureauet, og Fotografering foretages saavel af Teknisk Afdeling som af Centralbureauet. En Del af det i Rigsregistraturens Afdeling B. værende Materiale synes ogsaa at have nær Tilknytning til Centralbureauets Arbejde.

Der vil efter Udvalgets Formening kunne opnaas en væsentlig Forenkling og Besparelse ved, at de her omtalte 3 Afdelinger omorganiseres i 2 Afdelinger: en for Registre o. lign., væsentlig beskæftigende Kontormedhjælpere, og en omfattende de i Teknisk Afdeling, Centralbureauet og Rigsregistraturen, navnlig Afdeling B, værende polititekniske Hjælpemidler. Det i Afdeling B. udførte Arbejde synes iøvrigt med Fordel at maatte kunne henlægges til Rejseafdelingen, hvis praktisk arbejdende Kriminalfolk synes bedst at maatte kunne indsamle, bedømme og udnytte det her omhandlede Materiale. Rigspolitichefen har dog overfor dette Forslag taget det Forbehold, at denne Nyordning maa gøres til Genstand for nærmere Undersøgelse.

2) Med Hensyn til Rigsregistraturen og Danske Politiefterretninger (Rigsregistraturens Afdeling A. og C.) finder man iøvrigt Anledning til at bemærke følgende:

a) Udvalget indser det principielt rigtige i at have en for hele Landet fælles Registratur under Rigspolitichefen over Forhold af Betydning for Efterforskning af kriminelle Sager. Man har imidlertid konstateret, at Politikredsene benytter Rigsregistraturen i højst forskellig Udstrækning. Dette hænger formentlig sammen med, at de nødvendige Oplysninger er tilgængelige ogsaa paa anden Maade, nemlig dels gennem Danske Politiefterretninger og dels gennem de af Politimestrene førte Strafferegistre. Endvidere findes der ved flere Politikredse lokale Registraturer (i Aarhus en „Hovedregistratur", i Odense en „Fynsregistratur'"), og i forskellige Afdelinger under Københavns Politi (Opdagelsespolitiet, Kontoret for Straffesager og Kontoret for Politisager) findes der omfattende Kartoteker med tilsvarende Oplysninger.

Det er efter Udvalgets Mening nødvendigt, at hele denne Registraturordning tages op til en samlet Undersøgelse med det Formaal at afskaffe den overflødige Registrering, der nu i vidt Omfang finder Sted.

b) Idet Udvalget forudsætter, at Rigsregistraturen vedblivende vil være Hovedhjørnestenen i Registraturvæsenet, bemærkes, at der ud fra en i og for sig prisværdig Bestræbelse for Nøjagtighed og Fuldstændighed synes at bestaa en Tendens til at registrere alle mulige Oplysninger, væsentlige og uvæsentlige, hvorved Kartotekerne svulmer op. Udvalget mener sig ikke i Stand til nærmere at angive, hvorledes en Begrænsning kan finde Sted, men skal henlede Opmærksomheden paa, at en Forenkling synes nødvendig og bør gennemføres saaledes, at kun Oplysninger, der er af væsentlig Betydning for Retssikkerheden, og ikke uvæsentlige Oplysninger om Afhøringer, Smaasigtelser og Smaabøder indsendes til og indgaar i Registraturen.

c) Rigsregistraturens Oplysninger meddeles bortset fra Danske Politiefterretninger under 3 Former: ved telefoniske eller Fjernskrivermeddelelser, ved Genparter af Personaliablade eller ved Udskrifter af disse (Erklæringer).

Medens Udvalget indser det formaalstjenlige i, at Rigsregistraturen er i Stand til at meddele den førstnævnte Art Oplysninger til øjeblikkelig Brug, er man ikke overbevist om, at Nytten af de meget detaillerede Personaliablade staar i rimeligt Forhold til Arbejdet med Udfærdigelsen af disse. Ogsaa Erklæringerne synes i mange Tilfælde unødvendigt omfangsrige. Udvalget savner Materiale til nærmere at udtale sig herom, men skal henstille, at Spørgsmaalet gøres til Genstand for Overvejelse hos de kompetente Myndigheder.

d) Med Hensyn til Erklæringerne skal dog bemærkes, at det synes lidet rimeligt at opretholde en særlig Afdeling med en Politiassistent som Leder og 18 Overbetjente og Civilbetjente til Udarbejdelse af disse Erklæringer. Arbejdet maa i hvert Fald delvis kunne udføres lige saa godt og langt billigere af Kontormedhjælpere og som et Led i Registraturens almindelige Arbejde. Det henstilles derfor, at Afdelingen omorganiseres i Overensstemmelse med foranstaaende.

e) Udvalget skal opfordre Justitsministeriet til at have Opmærksomheden henvendt paa Muligheden af af økonomiske Grunde at indskrænke Danske Politiefterretninger. Spørgsmaalet om Omfanget af de herunder hørende Meddelelser bør endvidere drøftes i Forbindelse med den ovenfor foreslaaede almindelige Overvejelse angaaende Registraturvæsenet. Udvalget maa anse en yderligere betydelig Indskrænkning af Danske Politiefterretninger for mulig, bl. a. ved en Indskrænkning — efter Forhandling med de interesserede Myndigheder — af Alimentant- og Værnepligtsfortegnelserne.

3) Med Hensyn til de særlige polititekniske Afdelinger (Teknisk Afdeling, Centralbureauet, Rigsregistraturens Afdeling B.) forventer man, at en væsentlig Forenkling vil følge af den ovenfor foreslaaede Sammenlægning.

V. Rigspolitichefens Afdeling C.

Økonomisk Forvaltning.

Forvaltningens Omraade er Rigspolitiets Budget, Kasse- og Regnskabsvæsen, herunder Lønninger og andre Ydelser til Politiet, Politiets Udrustning og i det hele alle økonomiske Spørgsmaal inden for Rigspolitiet.

Der findes ingen udtrykkelig Bestemmelse fra Justitsministeriet eller Rigspolitichefen om Afdelingens Oprettelse eller Kompetence, men Afdelingen er vokset op omkring de Opgaver, som meldte sig.

Forvaltningen er organiseret saaledes:

1. Inspektoratet.
2. Inventar- og Kasernekontoret.
3. Arkitektkontoret.
4. Regnskabskontoret, opdelt i:
   a. Bogholderiet.
   b. Kassererkontoret.
   c. Lønningskontoret.
5. Udrustningskontoret, opdelt i:
   a. Indkøbskontoret.
   b. Uniformskontoret.
   c. Afdelingen for personlig Udrustning, herunder Udrustningsdepot og Cykleværksted.
   d. Kørselsafdelingen.
0. Motorparken, opdelt i:
   a. Teknisk Afdeling.
   b. Afdelingen for Regnskab og Statistik.
   c. Afdelingen for Normering af Vogne.
   d. Garagerne.

Personalet var pr. 1. September 1947 følgende:

Politiinspektør	1
Politikommissær	1
Politifuldmægtige	4
Halvdagssekretærer	2
Fuldmægtig hos Rigspolitichefen	1
Bogholder	1
Politiassistenter	6
Overpolitibetjente	8
Politibetjente	7
Overassistenter	2
Assistent	1
Kontorassistenter	20
Kontorister	34
Andre Kontormedhjælpere	7
Arkitekt	1
Arkitektassistent	1
Ingeniør	1
Lagerforvalter	1
At overføre...	99

Overført...	99
Bøssemager	1
Værkmester	1
Garagemester	2
Mekanikere, Vognvaskere, Medhjælpere i Værksteder, Garager og Depoter	57
lait...	160

Hvoraf:

Overordnet administrativt og juridisk Personale	10
Overordnet teknisk Personale	3
Politipersonale	21
Kontorpersonale	64
Arbejdsmænd m. v.	62
lait...	160

Personalet er pr. 1. December 1947 nedbragt med 11, og yderligere 6 er opsagt til Fratrædelse, saaledes at Personalet herefter vil udgøre 143 Personer. Reduktionen omfatter 1 Politifuldmægtig, 1 Arkitekt og 1 Arkitektassistent, 1 Overpolitibetjent af I. Grad og 13 Kontormedhjælpere.

a. *Inspektoratet.*

Inspektoratet leder de under Økonomisk Forvaltning henhørende Afdelinger og behandler alle Rigspolitiets Budgetsager samt alle økonomiske Sager inden for Rigspolitiet.

Personalet i Inspektoratet bestod 19. September 1947 af følgende:

1 Politiinspektør.
1 Politikommissær (Souschef).
3 Politifuldmægtige.
2 Halvdagssekretærer.
1 Kontorassistent.
6 Kontorister.
3 Vikarer.
1 Kontorbud.
1 Medhjælper.

lait... 19 Personer.

Personalet vil i Løbet af 1. Halvdel af 1948 blive nedbragt med i hvert Tilfælde 3 Kontorister.

Ekspeditionsformen i Inspektoratet har hidtil været den, at Sagerne efter Journalisering og Aktering behandledes af en Underreferent (Polititjenestemand eller Politifuldmægtig), der skrev eller dikterede et Referat af Sagen og forelagde den for en Overreferent (Politikommissær eller Politifuldmægtig), der traf Afgørelse eller i Tvivlstilfælde forelagde Sagen for Politiinspektøren.

I denne Ekspeditionsform er der dog nu efter Henstilling fra Udvalget sket den Ændring, at alene vigtigere Sager behandles af 2 Medarbejdere, medens alle mindre Sager kun behandles af een Person.

Alle fra Inspektoratet udgaaende Skrivelser underskrives af Politiinspektøren.

Saa godt som alle de vigtigere Sager, der behandles af Inspektoratet, bliver af Rigspolitichefen forelagt for Justitsministeriet, saaledes at disse Sager paa denne Maade undergives en dobbelt administrativ Behandling. Dette gælder navnlig alle Budgetsager, Sager

vedrørende Politiets Bygninger og Lokaler, Sager om Tilskud, Gratialer og Erstatninger, principielle Sager om Lønningsforhold, Sager om Afskedigelse af Politiets Tjenestemænd, Sager angaaende Anskaffelse af Inventar, Politikassesager m. v. Denne dobbelte administrative Behandling af en lang Række Sager har været medvirkende til, at der inden for Udvalget er rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Rigspolitichef embedets og Justitsministeriets Funktioner paa dette Omraade kan og bør sammensmeltes under en eller anden Form. Dette Spørgsmaal er undergivet yderligere Behandling i Udvalget, og særskilt Indstilling fra Udvalget herom kan forventes.

Som Rigspolitichefembedet nu er organiseret, er Økonomisk Forvaltning sideordnet med Rigspolitiets andre Inspektorater og har herefter næppe Mulighed for tilstrækkelig Indflydelse paa alle Dispositioner, der medfører økonomiske Konsekvenser. Økonomisk Forvaltning har heller ikke Mulighed for at have eller skaffe et samlet Overblik over Politiets Økonomi, idet en Række væsentlige Omraader er unddraget Forvaltningens Kontrol, hvilket navnlig gælder en Del af Politimestrenes Dispositioner.

Spørgsmaalet om Økonomisk Forvaltnings Placering i Forhold til Rigspolitiets andre Inspektorater og i Forhold til Politimestrene hænger imidlertid nøje sammen med det foran omtalte Spørgsmaal om, hvorvidt der kan og bør ske en Sammensmeltning af Rigspolitichefens og Justitsministeriets Funktioner, og der kan derfor ikke tages noget Standpunkt til dette Spørgsmaal, forinden det nævnte Spørgsmaal er endeligt behandlet i Udvalget.

b. *Inventar- og Kasernekontoret.*

Inventar- og Kasernekontoret var indtil 1. December 1947 delt i 2 Kontorer (Inventarkontoret og Kasernekontoret), men er fra nævnte Dato slaaet sammen til 1 Kontor.

Kontorets Personale bestaar af:

1 Overpolitibetjent af 1. Grad,
3 Politibetjente og
2—3 Kontorister.

Sammenlægningen har medført Besparelse af en Overbetjent af 1. Grad, og der vil yderligere i nær Fremtid kunne undværes 1 Politibetjent.

Kontoret behandler følgende Sager:

1) Vedrørende Politiets Kaserner: Regnskabsføring, Kostforplejning, Antagelse af civile Medhjælpere m. v. Der findes ialt 8 Kaserner med 600—650 Polititjenestemænd.

2) Anskaffelse af Inventar til Rigspolitichefembedets forskellige Afdelinger, herunder Kasernerne.

Det bemærkes, at Rigspolitiet umiddelbart efter Kapitulationen overtog et meget betydeligt Lager af Inventar, efterladt af Tyskerne, og Fordelingen af dette Inventar foretages ved Kontorets Foranstaltning, saaledes at ogsaa en Række Politikontorer og Politistationer faar Inventar herfra. Bortset herfra kan Rigspolitichefembedet ikke afgøre, hvorvidt Inventar skal anskaffes til Politikredsene, idet selv mindre Sager herom afgøres af Justitsministeriet, idet Rigspolitichefembedet dog som Regel forinden høres af dette.

3) Tilsyn med de under Rigspolitichefembedet hørende Lejemaal om Lokaler, samt Behandlingen af Spørgsmaalet om Lokaler til Kredsenes Politistationer.

4) Revision af Kriminalpolitiets Godtgørelse for tabte Fridage.

Udvalget gaar ud fra, at der vil ske en Indskrænkning af Kontorets Personale, efterhaanden som de særlige Opgaver vedrørende Flygtninge- og Grænsebevogtningens Kaserner indskrænkes eller bortfalder.

Med Hensyn til Inventaranskaffelser finder Udvalget Anledning til at bemærke, at det synes upraktisk og tidsspildende, at alle Sager herom behandles saavel hos Rigspolitichefen som i Justitsministeriet, jfr. iøvrigt de almindelige Bemærkninger foran om dobbelt administrativ Behandling.

Det kunde synes irrationelt, at Sager vedrørende Revision af Kriminalpolitiets Godtgørelser for tabte Fridage er henlagt til Inventar- og Kasernekontoret, men da det er oplyst for Udvalget, at man ved den omhandlede Ordning paa en praktisk Maade løser de paagældende Opgaver og udnytter den politimæssige Arbejdskraft i det paagældende Kontor paa en effektiv Maade, skal Udvalget efter Omstændighederne ikke stille Forslag om en Ændring af den nuværende Ordning.

c. *Arkitektkontoret.*

Arkitektkontoret blev oprettet efter Kapitulationen med det Formaal at yde teknisk Bistand ved Retableringen af Politiets Bygninger, Lokaler og Inventar, ligesom Arkitekten har ydet Bistand ved Oprettelse af Politikaserner ved Flygtninge- og Grænsebevogtningen. Denne tekniske Bistand skulde egentlig ydes af Justitsministeriets tilsynsførende Arkitekt, men paa Grund af det overvældende Arbejde i Tiden efter Kapitulationen blev det anset for praktisk at placere en af Arkitektens Medhjælpere direkte i Økonomisk Forvaltning.

Rigspolitichefen har oplyst, at det er hans Hensigt at ophæve Arkitektkontoret fra 1. April 1948 at regne, idet man mener fra dette Tidspunkt at kunne faa den nødvendige Bistand gennem Justitsministeriets tilsynsførende Arkitekt.

d. *Regnskabskontoret.*

Regnskabskontoret ledes af en Bogholder og er, som nævnt, opdelt i Lønningskontor, Bogholderi og Kasse.

1. Lønningskontoret beskæftiger en Overassistent, 5 Kontorassistenter og 10 Kontorister, men der er paa Grund af Nedgangen i Polititjenestemændenes Antal (incl. Reservebetjentenes Afskedigelse) truffet Bestemmelse om Afsked af 3 Kontorister, i hvilken Forbindelse bemærkes, at der foruden de 3 nævnte Kontorister er afskediget 6½ Kontorist i Tiden fra 13. Maj 1945.

Kontoret anviser Lønninger til:

1. Rigspolitichefens Centralledelse (Tjenestemænd, Kontorpersonale, Arbejdsfolk o.s.v.).
2. Alle Polititjenestemænd (med Undtagelse af Politidirektøren, Politimestrene og Politifuldmægtigene i Provinsen samt Politiadvokaterne).

Grundlaget for Lønningsudbetalingerne er et Kartotek, som føres i Regnskabskontoret. Hver Mand har sit Kort, hvoraf fremgaar Aarsløn, Maanedsløn, Fradrag o.s.v.

Kartoteket føres og ændres paa Grundlag af Meldinger fra Personaleregistraturen. Disse Meldinger angaar kun de personlige Data, Ansættelsesvilkaar o. s. v. vedrørende den paagældende. Udregningen af Lønningsbeløbene sker fra Lønningskontoret.

Der udbetales for Tiden Lønninger til ialt ca. 7 500 Personer. Efter Kartoteket laves hver Maaned en Lønningsliste i 2 Eksemplarer omfattende alle Udbetalinger. Et Eksemplar heraf gaar til Hovedrevisoratet og et til vedkommende Politikreds til Opbevaring, navnlig af Hensyn til Politikredsenes senere Opgivelser til Skattevæsenet.

Alle Udbetalinger til Personer i Provinsen og de allerfleste Udbetalinger i København sker til vedkommende Persons Bankkonto paa Grundlag af en Seddel for hver Mand. Disse individuelle Sedler sendes hver Maaned samlet til hver Bank.

De kontante Udbetalinger (kun til visse Personer i København) sker paa Grundlag af Lønningslisterne, hvor de paagældende er særligt afkrydset.

Kontrol sker ved, at Lønningskortenes Totaltal afstemmes med saavel Lønningslister som Bankindbetalingssedler og kontante Udbetalinger.

Hver Kontorist passer Kartotek og Lønningslister m. v. for ca. 650 Mand.

Alle Udregninger paa Kontoret sker paa Regnemaskine.

Ved hver Lønningsudbetaling sker der i meget vidt Omfang Fradrag i Lønningerne. Eksempelvis skete der pr. 1. Maj 1947 Fradrag saaledes:

1.	Til	Københavns Politi-Orkester	707	Kr.	50	Ø.	for	1 039	Personer
2.	-	Idrætsforeningen	2 448	—	50	-	-	1 423	—
3.	-	Frederiksberg Politis Idrætsforening	285	—	50	-	-	145	—
4.	-	Ndr. Birk Politis Idrætsforening	359	—	00	-	-	182	—
5.	-	Særligt Velgørenhedsfond	52	—	50	-	-	42	—
6.	-	Dansk Politiforbund	26 621	—	00	-	-	6 307	—
7.	-	Kriminalpolitiforeningen	5 260	—	00	-	-	1 315	—
8.	-	„Rufinus“	275	—	50	-	-	551	—
9.	-	Begravelsesforeningen	3 618	—	40	-	-	2 706	—
10.	-	Understøttelsesforeningen	1 966	—	00	-	-	965	—
11.	-	Sygekassen	11 077	—	15	-	-	1 560	—
12.	-	Gl. Kbh. Amts Understøttelsesforening	449	—	00	-	-	229	—
13.	-	Skakforeningen	160	—	00	-	-	118	—
14.	-	Sangkor	136	—	50	-	-	120	—
15.	-	Buchenwaldklubben	341	—	50	-	-	685	—
16.	-	Politikommissærforeningen	207	—	00	-	-	69	—
17.	-	Foreningen af Politiadvokater	2	—	00	-	-	1	—
18.	-	Odense Politiforening	830	—	25	-	-	231	—
19.	-	Aarhus Politiforenings Gavefond	268	—	00	-	-	268	—
20.	-	Statsfunktionærernes Laaneforening	21 420	—	60	-	-	703	—
21.	-	Privatbankens vestre Afdeling	5 917	—	94	-	-	194	—
22.	-	— Damhus —	50	—	00	-	-	1	—
23.	-	Laane- og Sparekassen for Embeds- og Bestillingsmænd (Ny Afdeling)	35	—	42	-	-	1	—
24.	-	Laane- og Sparekassen for Embeds- og Bestillingsmænd	4 382	—	27	-	-	145	—
25.	-	Handelsbanken, Christianshavn Afd.	481	—	00	-	-	9	—
26.	-	— , Gl. Kongevej —	119	—	00	-	-	3	—
27.	-	— , Sundby —	45	—	00	-	-	1	—
28.	-	— , Østerbro —	87	—	00	-	-	2	—
29.	-	— , Vesterport —	49	—	00	-	-	1	—
30.	-	— , Rønne —	20	—	00	-	-	1	—
31.	-	— , Haderslev —	40	—	00	-	-	2	—
32.	-	A/S Den ny Laanebank	414	—	00	-	-	9	—
33.	-	„Ørnen“	40	—	00	-	-	2	—
34.	-	Station 2's Laanekasse	25	—	00	-	-	1	—
35.	-	Landmandsbankens Hovedafdeling, Holmens Kanal	156	—	40	-	-	6	—
36.	-	Landmandsbankens Hellerup Afd.	30	—	00	-	-	1	—

37.	Til	Landmandsbankens Vejle Afd.	50	Kr.	00	Ø.	for	2	Personer
38.	-	Aarhus og Omegns Bank	55	—	64	-	-	2	—
39.	-	Kommunal Laaneforening	173	—	91	-	-	4	—
40.	-	Amager- og Sdr. Birk Politis Hjælpekasse	147	—	50	-	-	118	—
41.	-	Enkebolig	5	—	00	-	-	5	—
42.	-	Forsikringsselskabet „Danmark“	60	—	44	-	-	4	—
43.	-	Rejsesparefondet	2 486	—	50	-	-	205	—
44.	-	Feriehuse	1 783	—	00	-	-	1 783	—
45.	-	Embedsmandsforeningen	18	—	00	-	-	6	—
46.	-	Embedsmandsforeningen	26	—	82	-	-	6	—
47.	-	Varmebidrag	72	—	14	-	-	—	—
48.	-	Rigspolitichefens Kaserne, Bylderup Bov. Tilbageholdelse af for meget udbetalt Kasernetillæg	201	—	05	-			
		Ialt	93 457	Kr.	93	Ø.	for	21 173	Personer

En Række Særydelser til Polititjenestemænd (Tillæg og Fodergodtgørelse til Hundeførere, Godtgørelse for mistede Ferier og Fridage, Rejse- og Flyttegodtgørelser o. 1.) anvises af Økonomisk Forvaltning og forsendes pr. Postanvisning gennem vedkommende Politimester til Tjenestemanden. Om Anvisningen gives der altid Politimesteren Underretning pr. Brev, og ofte fremsendes en Kvitteringsblanket til Underskrift og Tilbagesendelse.

Det meget betydelige Antal Fradrag, der i Henhold til foranstaaende Oplysninger foretages i Polititjenestemændenes Lønningsbeløb, giver selvsagt Anledning til et stort Arbejde saavel for Lønningskontoret som Revisionen. Den anvendte Fremgangsmaade kan dog ikke siges at være i Uoverensstemmelse med de fra Finansministeriet i Skrivelse af 21. November 1945 givne Paalæg, idet det i nævnte Skrivelse bestemmes, at Indeholdelse i Løn udover de lovbestemte Tilfælde kan finde Sted i det Omfang, hvori disse Indeholdelser hidtil er sket, og Politiets foran omtalte Ordning har været praktiseret igennem længere Tid.

Det er Udvalgets principielle Opfattelse, at Ordningen med Lønningsfradrag bør ophøre eller i hvert Fald begrænses væsentligt bortset fra de Tilfælde, hvor Fradrag er direkte hjemlet i Lovgivningen (Lønningsforskud og -forskrivninger, Skatterestancer, Underholdsbidrag m. v.). Da det er Udvalget bekendt, at Fradragsordninger i Princippet svarende til Politiets findes inden for andre af Statens Etater, mener Udvalget dog ikke at kunne stille noget Forslag specielt vedrørende Politiets Fradragsordning, men Udvalget gaar ud fra, at Spørgsmaalet om Fradragsordningen generelt tages op til Overvejelse af Forvaltningskommissionen.

Udvalget har rejst Spørgsmaalet, om man ikke kan undgaa de mange Forsendelser af Postanvisninger, ledsagende Breve og Kvitteringsblanketter for Særydelserne til Politiets Tjenestemænd. Udvalget er indforstaaet med, at det er nødvendigt, at i hvert Fald en Del af Regningerne for saadanne Særydelser forelægges Økonomisk Forvaltning til Kontrol og Godkendelse, men har ment, at selve Pengeforsendelserne (med Ledsagebreve og Kvitteringsforsendelser) maa kunne undgaas ved, at Politimestrene udbetaler Beløbene paa Grundlag af de af Økonomisk Forvaltning generelt eller i det enkelte Tilfælde givne Godkendelser, saaledes at Refusion til Politimestrene sker efter periodiske Opgørelser.

Rigspolitichefen er enig med Udvalget i, at en Fremgangsmaade som den angivne kan anvendes, men han mener ikke, at dette vil medføre en Simplificering af det samlede Arbejde, da Politimestrene i saa Fald vilde faa forøget Arbejde med Bogføring og Indsen-

deise af samlede Opgørelser. Rigspolitichefen har ligeledes peget paa, at den angivne Ordning vilde vanskeliggøre Oversigten over Forbruget paa de her omhandlede Konti. Efter det af Rigspolitichefen anførte skal Udvalget indskrænke sig til at henstille, at Ordningen simplificeres mest muligt.

Naar Fradragene i Lønningerne væsentligt indskrænkes, og de nævnte Pengeforsendelser med tilsvarende Bogføring undgaas, maa Personalet i Lønningskontoret (og Bogholderikontoret) kunne indskrænkes noget, og Udvalget gaar iøvrigt ud fra, at en eventuel Nedgang i Politistyrken og den forventede større Stabilitet i de enkelte Tjenestemænds Lønningsforhold efterhaanden maa kunne føre til yderligere Indskrænkning i Personalet.

2. Bogholderiet

beskæftiger 5 Kontorassistenter og 3 Kontorister, hvoraf 2 fører Kassebøgerne, 2 fører Hovedbøgerne og udfærdiger Maanedsregnskaberne, 1 efterregner og betaler Leverandørregninger, 1 efterregner alle andre Regninger, 1 passer Telefonregnskaber og ordner Kassebilag, 1 passer Telefon, afslutter Lønningsregnskaberne og. ordner Tilbageholdelserne.

3. Kassen

beskæftiger 1 Overassistent (Kassereren) og 1 Kontorassistent. Der føres en Kassekladde, der dagligt afstemmes med Bogholderiets Kassebøger. Ingen Udbetaling sker, før Udgiften er bogført af Bogholderiet.

Udvalget har ikke fundet Anledning til at stille noget Forslag vedrørende Bogholderiet og Kassen, jfr. dog med Hensyn til Bogholderiet Bemærkningerne ovenfor om Muligheden for en Besparelse i Personalet, hvis Fradragsordningen og Pengeforsendelser indskrænkes. Kun finder Udvalget Anledning til at pege paa, at Politiets Regnskabsføring efter den nuværende Ordning er spredt mellem Justitsministsriet, Rigspolitichefen og Politimestrene, saaledes at Oversigten over de samlede Udgifter til Landets Politivæsen vanskeliggøres, hvilket imidlertid vil blive taget i Betragtning ved Udvalgets senere Overvejelser af en eventuel Omorganisation af Politiets centrale Styrelse.

e. *Udrustningskontoret.*

Udrustningskontoret ledes af en Fuldmægtig. Kontoret er opdelt i Indkøbskontoret, Uniformskontoret, Afdelingen for personlig Udrustning og Kørselsafdelingen.

I. Indkøbskontoret

beskæftiger 1 Politibetjent, 1 Kontorassistent, 8 Kontorister, 1 Kontorelev og 1 Vikar.

Under Kontoret sorterer:

1. Indkøb af Skrivemaskiner til Rigspolitichefembedet og til Politistationer. Politikontorernes Skrivemaskinindkøb hører derimod under Justitsministeriet. Maskinerne leveres gennem Statsbanernes Handelschef. Stationerne normeres gennemsnitlig med 2 Maskiner for hver 3 samtidig tjenstgørende Kriminalbetjente og 1 Maskine for hver 3 samtidig tjenstgørende Ordensbetjente.
2. Bestilling af og Betaling for Telefonabonnement.
3. Indkøb og tildels Opbevaring og Forsendelse af Protokoller, Blanketter o. 1. En Del forsendes dog direkte fra Leverandøren til Rekvirenterne.
4. Visse Sager angaaende Politiets Motorkøretøjer, nemlig:
   a. Ordning af alle Formaliteter ved Indkøb af Motorkøretøjer, herunder særlig Forhandling med Vareforsyningsdirektoratet.
   b. Betaling af Motorafgifter.
   c. Indkøb og Udlevering af Autogummi til Politiets Køretøjer over hele Landet.

5. Kontrol af samtlige Regninger vedrørende Indkøb af Udrustning og Uniformer, inden Regningerne betales.

Medens saaledes en Række Indkøb til Rigspolitiet foregaar gennem Indkøbskontoret, gælder dette ikke alle Indkøb (f. Eks. ikke Motorvogne). Efter Udvalgets Opfattelse bør samtlige Indkøb ved Rigspolitichef embedet samles i Indkøbskontoret, og Udvalget finder derhos Anledning til at henlede Opmærksomheden paa, at en Række Indkøb til Politikredsene med Fordel maa kunne samles i Indkøbskontoret. Dette sidste Spørgsmaal samt Spørgsmaalet om, hvorvidt selve Indkøbene foretages tilstrækkeligt økonomisk, vil en teknisk sagkyndig fra Forvaltningsnævnets Sekretariat underkaste en nærmere Prøvelse.

Det er efter Udvalgets Opfattelse ikke rationelt, at visse Sager vedrørende Politiets Motorkøretøjer, jfr. ovenfor under 4, er henlagt under Indkøbskontoret. Disse Sager bør samles med al den øvrige Administration af Rigspolitiets Motor vogne, d. v. s. henlægges under Motorparken. Rigspolitichefen har erklæret sig enig heri og vil træffe Foranstaltning **til,** at dette sker.

II. Uniformskontoret.

Uniformskontoret beskæftiger 2 Politiassistenter af 2. Grad, 4 Kontorassistenter, 1 Kontorist og 3 Medhjælpere (Arbejdsmænd).

Kontoret paaser Overholdelsen af de for de enkelte Uniformsdele fastsatte Varighedsterminer, sørger for Rekvisition hos Leverandørerne og kontrollerer efter stedfunden Levering Leverandørernes Regninger, inden disse betales gennem Økonomisk Forvaltning. **Til** Brug herfor føres et Kartotek, der udviser hver Polititjenestemands Uniformering. Ekspeditionerne foregaar iøvrigt i udstrakt Grad under Benyttelse af Skemaer og Formularer.

Kontoret foretager Indkøb af Uniformsstof og andre Uniformsdele og fordeler dette efter Behov blandt de Skræddere, der syr Uniformerne. Efter et af Skrædderforbundet fremsat og flere Gange hævdet Krav skræddersys samtlige Politiets Uniformer. Dette sker hos ca. 40 forskellige Skræddere Landet over. Priserne er stærkt varierende. De mindste og højeste Priser er for:

Kappe	92 Kr. 50 Ø.	201 Kr. 15 Ø.
Vinterjakke	82 — 80 -	183 — 50 -
Sommerjakke	82 — 50 -	172 — 50 -
Vest	20 — 30 -	42 — 00 -
Lange Benklæder	20 — 50 -	56 — 60 -
Ridebenklæder	28 — 50 -	71 — 25 -

Udgiften ved Uniformering af en Politibetjent er for Tiden ca.:

Kappe (Varighed 4 Aar)	260 Kr. 00 Ø.
Sommerjakke (3 Aar)	202 — 00 -
Vinterjakke (2½ Aar)	212 — 00 -
Vest (3 Aar)	43 — 00 -
Lange Benklæder (1 Aar)	80 — 50 -
Ridebenklæder	68 — 50 -
Regnfrakke (mindst 4 Aar)	100 — 00 -
Regnslag (mindst 4 Aar)	50 — 00 -
Hue (1½ Aar)	33 — 00 -
Handsker	52 — 00 -
Ialt	1 121 Kr. 00 Ø.

De nævnte Varighedsterminer afkortes for første Gang udleverede Uniformer saaledes, at der skal udleveres:

1 Aar efter:

Sommerjakke	202	Kr. 00	0.
Vinterjakke	212	— 00	-
Benklæder	85	— 00	-
Hue	33	— 00	-
Handsker	52	— 00	-
lait...	584	Kr. 00	0.

2 Aar efter:

Kappe	260	Kr. 00	0.

Til disse Beløb kommer Udgiften ved Politibetjentens personlige Udrustning, jfr. nedenfor.

Rigspolitichefen er enig med Udvalget i, at Personalet paa Uniformskontoret kan indskrænkes væsentligt, naar den store Til- og Afgang af Politipersonale ophører, og naar det bliver mindre vanskeligt at fremskaffe Uniformsstof og at faa dette syet. I denne Forbindelse har Rigspolitichefen oplyst, at selv om de forlængede Terminer lægges til Grund for Tildelingen af Uniformsgenstande, vilde en fuld Leverance i Henhold til Reglementet have medført en Udgift paa ca. 2,4 Mill. Kr. udover Udgiften til det faktisk leverede. Det er endvidere oplyst for Udvalget, at der af Justitsministeriet er nedsat et særligt Uniformsudvalg, der bl. a. har til Opgave at fremsætte Forslag med Hensyn til de Terminer, som bør gælde for de forskellige Uniformsgenstande.

Udvalget forstaar, at det for Tiden paa Grund af Mangel paa Arbejdskraft kan være nødvendigt at lade Uniformer sy mange forskellige Steder, hvorved stærkt varierende Priser fremkommer, men Udvalget maa samtidig udtale som sin Opfattelse, at Fremstillingen (Syningen) af Uniformer, saa snart dette er teknisk muligt, bør samles hos enkelte større Leverandører til faste Priser.

Udvalget skal iøvrigt pege paa, at det af økonomiske Grunde vil være ønskeligt at overgaa til Konfektionering af Politiets Uniformer i Lighed med den bl. a. for Statsbanernes Tjenestemænd gældende Ordning, idet Priserne for Skræddersyning ligger ca. 25 pCt. højere end for Konfektionering. Det er fra Rigspolitichefembedets Side hævdet, at Hovedparten af de nuværende Kontrakter sikrer Politiet Levering af skræddersyede Uniformer til Priser, der ikke overstiger Udgiften til konfektionerede Uniformer, og Embedet har derfor henstillet, at der i hvert Fald ikke for Tiden gennemføres en Ændring paa dette Omraade.

Udvalget maa principielt fastholde, at det i hvert Fald paa længere Sigt vil være økonomisk mest fordelagtigt at overgaa til Konfektionssyning, men man skal efter det oplyste efter Omstændigherne intet indvende imod, at den nuværende Ordning midlertidig opretholdes, saa længe de nuværende fordelagtige Kontrakter er i Kraft.

III. Afdelingen for personlig Udrustning

beskæftiger 1 Politiassistent af 1. Grad, 1 Overpolitibetjent af 1. Grad, 1 Bøssemager, 1 Depotforvalter og 2 Medhjælpere samt 1 Kontorassistent og 1 Kontorist.

Afdelingen administrerer Beholdningerne af personligt Udstyr til Politiets Tjenestemænd (Vaaben, Hjelme, Lædertøj, Cykler m. v.).

Udgiften ved en Ordenspolitibetjents Udrustning andrager for Tiden ca.:

Kort Stav	6 Kr. 40 Ø.
Lang Stav	8 — 35 -
Lædertøj	31 — 75 -
Lommelygte	5 — 50 -
Cykle	200 — 00 -
Dynamolygte	18 — 50 -
Pistol med Taske m. v.	195 — 00 -
Hjelm	49 — 50 -
Fløjte	2 — 65 -
Ialt	517 Kr. 75 Ø.

Under Afdelingen hører et Cykleværksted, i hvilket beskæftiges 1 Formand og 4—5 Medhjælpere (Arbejdsmænd).

Politiets Tjenestemænd er normeret med Tjenestecykle. Cyklerne indkøbes for hele Landet undtagen København af Rigspolitichefens Udrustningskontor, medens Københavns Politi lejer Cykler i et privat Firma for 110 Kr. aarlig, hvori er indbefattet Udgifter ved Reparation. Provinsens Cykler repareres af stedlige Reparatører, medens Rigspolitichefens Cykleværksted reparerer de Cykler, der er udleveret til Personalet i Rigspolitichefens Afdeling, Birkerne m. v.

Cykleværkstedet foretager alle Reparationer undtagen Bagateller (Punkteringer o. 1.). Antallet af Reparationer ligger paa omkring 700—800 om Maaneden.

Udvalget vil foranledige, at en teknisk sagkyndig fra Forvaltningsnævnets Sekretariat undersøger, om det er økonomisk forsvarligt at drive et særligt Cykleværksted, og om det er økonomisk forsvarligt at opretholde den særlige københavnske Ordning med lejede Cykler.

IV. Kørselsafdelingen.

Kørselsafdelingen beskæftiger 1 Politibetjent, 1 Formand og 7 Chauffører, og Afdelingen raader over 10 Last- og Varevogne.

Kørselsafdelingen blev oprettet umiddelbart efter Kapitulationen, idet det var ugørligt at faa de mange Flytninger af Inventar til Politistationer, Kaserner, Flygtningelejre m. v. foretaget af private Vognmænd. Desuden har Afdelingen hele Tiden været beskæftiget med den almindelige Vognmandskørsel, som altid vil forekomme, f. Eks. Kørsel med Bohave, med Udrustningsgenstande o. s. v. I den senere Tid har Afdelingen i vidt Omfang været optaget af Kørsler med Inventar m. v. fra de nedlagte Flygtningelejre samt Kørsel med Brændsel.

Det er Rigspolitichefens Hensigt at nedlægge Kørselsafdelingen inden for en nærmere Fremtid, senest ved Flygtningelejrenes Nedlæggelse, idet den mere normale Lastvognskørsel for Politiet herefter paatænkes besørget af et Par Lastvogne fra Politiets almindelige Garageanlæg.

Herefter finder Udvalget ikke Anledning til noget Forslag vedrørende dette Punkt.

f. *Motorparke a.*

Motorparken ledes af en Politikommissær, der dog samtidig er Souschef i Økonomisk Forvaltning, og er opdelt i teknisk Afdeling, Afdeling for Regnskab og Statistik, Afdeling for Normering af Vogne samt Garagerne.

Rigspolitiet raadede 15. December 1947 over 506 Motorvogne og Motorcykler. Hertil kommer 522 forskellige Polititjenestemænd tilhørende private Motorvogne, der benyttes i Tjenesten mod Betaling pr. kørt km (de saakaldte km-Vogne).

a. Teknisk Afdeling beskæftiger 1 Ingeniør og 1 Kontorist. Afdelingen foretager:

1. Indstilling til Inspektoratet om Indkøb af nye Motorkøretøjer og den tekniske Vurdering af foreliggende Tilbud.
2. Besigtigelse (eventuelt ved Færdselspolitiet) og Salg af udtjente Vogne. Salgsprisen fastsættes af en Vurderingsmand fra Prisdirektoratet, og Salg sker som Regel til en autoriseret Forhandler.
3. Indkøb af Reservedele (hvorved opnaas 40—50 pCt. Rabat).
4. Kontrol med Reparationer. Disse foretages paa private Reparationsværksteder, og der er ingen særlig Aftale om Priser o. 1. Reparationer, der skønnes at ville koste over 500 Kr., skal forud godkendes af Afdelingen, som Regel efter at denne eller Færdselspolitiet har synet Vognen. Afdelingen attesterer alle københavnske Reparationsregninger og Provinsregninger paa over 500 Kr.

b. Afdelingen for Regnskab og Statistik beskæftiger 1 honorarlønnet Fuldmægtig, 1 Kontorfuldmægtig, 1 Kontorassistent og 2 Kontorister.

Afdelingen foretager:

1. Gennemgang og Attestation af Reparationsregninger, hvorved bl. a. paases, om Regningen kan faas refunderet af et Forsikringsselskab.
2. Stambogsføring for hvert enkelt Køretøj med Angivelse af den præsterede Kørsel, Benzin- og Olieforbruget samt Reparationsudgifterne.
3. Kontrol med de i Køretøjerne værende Kørselsbøger og med Køretøjernes Benzinforbrug. Kontrollen udenfor København foretages dog ved Politikredsenes Foranstaltning.
4. Kontrol med, at der sker Indberetning til vedkommende Afdeling, naar Polititjenestemænd har været Skyld i flere Skader. Spørgsmaal om Retten til at føre Politiets Køretøjer rejses som Regel, naar en Fører har været Skyld i fire Skader.

Medens der tidligere ikke førtes nogen Kontrol med Politiets Motorvogne og disses Kørsel, har man nu efter Oprettelsen af Kontrolafdelingen gennem Stambøgerne og Udskrifterne af Kørselsbøgerne nøje Kontrol med hver enkelt Motorvogn, dennes Kørsel og dens Forbrug af Benzin, Olie, Gummi m. v. Dette muliggør en Kontrol med, at Vognene udnyttes effektivt, og muliggør, at Vogne, der er uøkonomiske i Drift, udskiftes i Tide. Der føres samtidig Kontrol med, at km-Vognene ikke benyttes, hvor Tjenestevogn burde have været benyttet.

c. Afdelingen for Normering af Motorvogne beskæftiger 1 Politiassistent af 1. Grad, der dog samtidig er Leder af Udrustningskontorets Afdeling c, 1 Kontorassistent og 2 Kontorister.

Afdelingen behandler alle Sager om Normering af Motorvogne til Politikredsene.

d. Garagerne staar under Tilsyn af Motorparkens Ingeniør. De findes i Niels Brocksgade og i Vesterport med Plads til henholdsvis 84 og 67 Vogne.

I Garageanlæget i Niels Brocksgade beskæftigedes pr. 1. December 1947:

1 Politiassistent af 1. Grad,
1 Politiassistent af 2. Grad,
2 Overpolitibetjente af 2. Grad,
2 Politibetjente samt
3 Mekanikere og
23 Arbejdsmænd.

I Garageanlæget i Vesterport beskæftigedes pr. samme Dato:

1 Politiassistent af 2. Grad,
1 Overpolitibetjent af 1. Grad,
1 Overpolitibetjent af 2. Grad samt
10 Arbejdsmænd.

Det er oplyst overfor Udvalget, at der stadig foregaar en Reduktion af Personalet ved disse Garageanlæg.

I de 2 Anlæg garageres Hovedparten af Rigspolitichefembedets og Københavns Politis Motorvogne. Det til Garagerne knyttede Personale foretager Vask af Vognene, Paafyldning af Benzin og Olie, Smøring, Udskiftning af Gummi samt en Række Smaareparationer. Desuden sørger Garagernes Personale for, at Vogne, der trænger til større Reparationer, bringes til Værksted, ligesom de under Ingeniørens Overtilsyn fører Kontrol med Reparationerne og med Regningerne herfor.

Naar Personalet i Anlæget i Niels Brocksgade er væsentligt større end i Vesterport, beror dette paa, at førstnævnte Anlæg har fast Døgnvagt, og at Reparationer kan udføres i dette Anlæg. Desuden ydes der herfra Service til et betydelig btørre Antal Vogne end de garagerede.

Vedrørende Motorparken finder Udvalget Anledning til at bemærke følgende:

Det store Antal Medhjælpere og den stærke Opdeling i Smaaafdelinger har Rigspolitichefen forklaret med, at hele Motorparkens Administration er opbygget i den korte Tid efter Kapitulationen, idet der tidligere ikke fandtes nogen samlet Ledelse af Politiets Motorvæsen. Saavel Københavns Politi som de enkelte Kredse inden for København administrerede selvstændigt de Vogne, der var stationeret i Kredsen. Nyordningen og Opbygningen af en samlet Ledelse har nødvendigvis maattet beskæftige et ekstraordinært stort Antal Personer. Rigspolitichefen har overfor Udvalget oplyst, at Antallet af Medhjælpere vil blive nedbragt væsentligt i Løbet af kort Tid, og at Opdelingen i de mange Afdelinger vil ophøre, saaledes at Motorparken underlægges een Leder.

Udvalget vil foranledige, at en teknisk sagkyndig fra Forvaltningsnævnets Sekretariat foretager en Undersøgelse af, om Garagerne drives paa forsvarlig økonomisk Vis, herunder om det ikke vilde være en fordelagtig økonomisk Foranstaltning, at Politiet selv drev et Reparationsværksted i København.

Med Hensyn til Politiets Motorvogne skal Udvalget bemærke følgende:

Antallet af km-Vogne var pr. 27. November 1947 516, der fordelte sig saaledes:

Politimestre	49	Vogne
Politifuldmægtige	26	—
Politikommissærer	12	—
Ordenspolitiet	40	—
Kriminalpolitiet	141	—
Landbetjente	248	
lait...	516	Vogne

Da man ikke tidligere har haft nogen samlet Opgørelse over Antallet af km-Vogne, kan der ikke foretages nogen Sammenligning med Tallene fra tidligere Aar, men efter de foreliggende Oplysninger maa man regne med, at Tallet har været ret stærkt stigende i de senere Aar. Der har hidtil i og for sig ikke været nogen Begrænsning i Adgangen for en Polititjenestemand til at anskaffe en km-Vogn. Naar det skønnedes af Betydning for Tjenesten, at den paagældende anskaffede en Vogn, kunde han normalt faa Laan hertil af vedkommende Politikasse. Vognen har imidlertid i alle Tilfælde været anskaffet og drevet

for den paagældendes egen Regning, men for Kørsel i tjenstlig Ærinde har den paagældende oppebaaret en Godtgørelse fra Statskassen, hvilken Godtgørelse ifølge Finansministeriets Cirkulære af 18. April 1947 er 38 Øre pr. km for de første 7 000 km pr. Aar og 25 Øre pr. km derudover.

Efter de til Økonomisk Forvaltning foretagne Indberetninger (der dog kun omfatter et kortere Tidsrum), kører en km-Vogn, der benyttes af en Landpolitibetjent, ca. 12 000 km gennemsnitligt om Aaret, hvilket medfører en Udgift for Statskassen paa 3 910 Kr., medens tilsvarende Kørsel med en Tjenestevogn gennemsnitlig koster ca. 4 200 Kr. aarlig. Motorvogne, der benyttes af Kriminalpolitiets Tjenestemænd, kører gennemsnitligt 9 500 km aarligt, svarende til 3 285 Kr., medens en Tjenestevogn med tilsvarende km-Antal vilde koste ca. 3 800 Kr. — Politimestres, Politikommissærers og Politifuldmægtiges Vogne kører ca. 3 000 km aarligt, svarende til en Udgift paa 1 140 Kr. aarligt. En Tjenestevogn med dette Kilometertal vilde koste ca. 2 500 Kr. Ørdenspolitiets Vogne kører ca. 7 000 km aarligt svarende til en Udgift paa ca. 2 650 Kr. En Tjenestevogn med samme Kørsel vilde koste ca. 3 000 Kr. Det bemærkes herved, at km-Vogne, der benyttes af en enkelt Tjenestemand, gennemsnitligt er af mindre og spinklere Typer, og derfor billigere i Drift og Anskaffelse end Tjenestevogne, der benyttes af adskillige Polititjenestemænd.

Det forventes, at der i en nærmere Fremtid paa Foranledning af det af Finansministeriet nedsatte Udvalg vedrørende Benyttelsen af Statens Motorkøretøjer vil blive gennemført en Begrænsning i Adgangen til Brug af km-Vogne, saaledes at kun dertil autoriserede Polititjenestemænd har Adgang hertil. Det er Hensigten herefter som Hovedregel kun at meddele Autorisation til Politimestre, Landbetjente og visse Tjenestemænd i Kriminalpolitiet, og det forventes, at Antallet af km-Vogne herefter kan nedbringes til ca. 440 450.

Udvalget er enigt i, at Landbetjentene maa have hver sin Vogn, og da det efter de foreliggende Oplysninger maa antages, at Brugen af en km-Vogn er billigere for Statskassen end en Tjenestevogn, finder Udvalget intet at erindre imod, at de ca. 250 Landbetjente faar Autorisation til Brug af km-Vogne. Udvalget forudsætter, at Landbetjentene ikke kræver Kørselsgodtgørelse for unyttig Tjenestekørsel, men er paa den anden Side klar over, at en effektiv Kontrol hermed ikke er mulig for de meget selvstændigt arbejdende Landbetjentes Vedkommende.

Udvalget finder det endvidere rimeligt, at de Politimestre, der har en udstrakt Kreds, har egen Vogn, og finder for disses Vedkommende Ordningen med km-Vogne akceptabel, forudsat at der af Motorparken føres rimelig Kontrol med, at disse Vogne ikke benyttes af andre end Politimesteren selv, medmindre Brugen af en af Kredsens Tjenestevogne i det enkelte Tilfælde maatte være umulig.

Med Hensyn til andre Polititjenestemænd end Politimestre og Landbetjente maa Udvalget finde det overvejende betænkeligt at gaa ind for Autorisation af km-Vogne, idet der ikke kan ses bort fra Fristelsen til at benytte Vognen i større Omfang end tjenstligt nødvendigt, bl. a. fordi Tjenestemanden har en økonomisk Interesse i at køre et vist Antal km for at opnaa Dækning for de faste Udgifter. I saa Tilfælde maa der dog vist bortses fra enkelte ganske særlige Tilfælde, navnlig saadanne, hvor en Tjenestemand er stationeret paa en Enkeltmandsstation f. Eks. nogle Kriminalbetjente, eller hvor Kørselens Omfang i mindre Byer ikke kan bære Udgiften til en Tjenestevogn, selv af mindre Type, men hvor en Tjenestevogn desuagtet synes paakrævet til Indbringelse af Berusere, anholdte o. lign. løvrigt maa Udvalget mene, at selv om Driften af en Tjenestevogn med en Kørsel paa 12 000 15 000 km aarligt er noget dyrere for Statskassen end af en km-Vogn, bør man dog for at begrænse Kørsel for Statskassens Regning til det tjenstligt

absolut nødvendige, gaa over **til** Brugen al Tjenestevogne. Udvalget maa herefter • formene, at Antallet af km-Vogne bør begrænses mest muligt, idet man er klar over, at en saadan Nedsættelse i en Række Tilfælde maa føre til Udstationering af Tjenestevogne. For saa vidt de Polititjenestemænd, som herefter berøves Adgang til at benytte km-Vogne, ikke kan afhænde deres Vogne til Anskaffelsesprisen med Fradrag af normal Afskrivning, vil det efter Udvalgets Opfattelse være rimeligt, om Vognene overtages for denne Pris af Motorparken, hvilket dog næppe med de nugældende Priser paa Motorvogne faar praktisk Betydning. Der henvises iøvrigt til Bemærkningerne nedenfor om Politiets samlede Antal Vogne.

Antallet af Politiets Tjenestevogne var pr. 15.' December 1947: 506, hvoraf 246 fandtes i København og 260 i Politikredsene udenfor København. Hertil kommer Færdselspolitiets og Motorcyklepatrouillernes 21 Personvogne, 75 Udrykningsvogne (alle specielt indrettede til Udryknings brug eller Transportantkørsel) samt 122 Motorcykler, hvoraf 32 med Sidevogn.

Tjenestevognene	har gennemsnitligt	kørt	ialt	18 900	km	pr.	Vogn,
de københavnske Vogne	—	—	—	19 300	—•	-	— ,
og Vogne udenfor København	—	—	—	18 500	—	-	— .

Det er ikke muligt at oplyse Antallet af Tjenestevogne i Tiden før Besættelsen, men det er oplyst, at Antallet af Vogne var:

Pr. 19. Sept. 1944	381	+ 50—100 Vogne fra Luftværnet
1. Juni 1946	953	(ingen Vogne fra Luftværnet)
- 1. Okt. 1946	672	( )
- 15. Dec. 1947	506	( )

Den efter 1. Oktober stedfundne Nedgang i Antallet af Tjenestevogne falder fortrinsvis paa Provinsens Politikredse, men det maa heroverfor erindres, at Antallet af km-Vogne, der næsten udelukkende findes i Provinsen, er gaaet op inden for det samme Tidsrum.

Vognene fordeles til de enkelte Kredse efter Rigspolitichefens Bestemmelse. Til Kredsene uden for København sker Fordelingen med et bestemt Antal Vogne til Ordenspolitiet og et bestemt Antal Vogne til Kriminalpolitiet i hver Kreds, og de saaledes normerede Vogne benyttes udelukkende af henholdsvis Ordens- og Kriminalpolitiet. Til Rigspolitichefens Afdelinger i København og til Københavns Politi sker Fordelingen med et bestemt Antal Vogne til hver enkelt Station eller Afdeling, og hver enkelt Station eller Afdeling benytter udelukkende sine egne Vogne. Stationernes Vogne er garagerede ved Stationerne, de øvrige Vogne i Garageanlæggene i Niels Brocksgade og Vesterport. Gennem Motorparken føres Kontrol med, at alle Vogne udnyttes forsvarligt.

Udvalget har været inde paa den Tanke, om det ikke var naturligere, at alle de i de to store Garageanlæg i København placerede Vogne blev samlet i en fælles Pulje til fælles Brug for de i København virkende Polititjenestemænd, idet man skulde mene, at der herved kunde sikres en mere effektiv Udnyttelse af Vognene. Rigspolitichefen har heroverfor oplyst, at man har forsøgt en saadan Ordning, men at denne hurtigt viste sig uanvendelig, hvorfor man ikke mener at kunne tilraade, at man paany gaar over til en saadan Ordning. Der er yderligere henvist til, at man næppe ad denne Vej vil kunne naa til en Nedsættelse af Vognantallet, idet Vognene ogsaa efter den gældende Ordning udnyttes fuldt ud, jfr. de foran givne Tal om de københavnske Vognes gennemsnitlige Kørsel.

Efter de givne Oplysninger om Tjenestevognenes Kørsel kan det ikke hævdes, at Vognene ikke udnyttes. Derimod rejser sig Spørgsmaalet, om der ikke køres for meget.

Misbrug af Vognene til rent privat Kørsel har utvivlsomt fundet Sted og kan uanset Kontrol næppe helt undgaas indenfor en saa stor Etat som Politiet, men Udvalget har ikke Grund til at antage, at disse Misbrug er af noget væsentligt Omfang, og Muligheden for Misbrug vil blive yderligere indskrænket ved Ændring af Vognenes Kørselsbøger, saaledes at disse skal indeholde Oplysning om hver enkelt Kørsels Formaal med Attestation heraf fra Polititjenestemandens overordnede.

Det er Udvalget bekendt, at en Del Vogne har været behandlet som Chefsvogne i den Forstand, at hver Chefsvogn har været reserveret til udelukkende Brug for en overordnet Politimand og har været benyttet af denne udover det tjenstligt absolut nødvendige, f. Eks. til Kørsel til og fra den paagældendes Hjem. Paa Foranledning af Finansministeriets Udvalg vedrørende Anskaffelse og Brug af Tjenesteautomobiler er denne Praksis imidlertid stoppet af Rigspolitichefen og kun ganske faa af de højeste Polititjenestemænd vil herefter med Justitsministeriets Billigelse i hvert enkelt Tilfælde kunne faa overladt en Vogn til udelukkende Brug for ham selv.

Herefter bliver Spørgsmaalet, om der køres for meget i tjenstligt Øjemed, d. v. s. i Tilfælde, hvor Kørselen vel er begrundet i tjenstlige Hensyn, men hvor den tjenstlige Handling lige saa vel kunde være udført uden Benyttelse af Motorvogn. Kontrol i saa Henseende føres af vedkommende Afdeling eller Station selv, idet Ordningen normalt er den, at en overordnet Politimand skal udlevere Nøglen til den Vogn, der ønskes benyttet, eller at den Politimand, der bruger en af Afdelingens Vogne, skal redegøre for Formaalet med Brugen i en særlig Kontrolbog, der efterses af en overordnet. Desuden skal hver Kørsel indføres i den paagældende Vogns Kørselsbog, og Kørselsbogen attesteres af Afdelingens Leder.

Selv om der saaledes udøves den Kontrol, som efter Forholdene er mulig, er der næppe Tvivl om, at der i betydeligt Omfang benyttes Motorvogne i Tilfælde, hvor dette ikke har været nødvendigt. Uanset den førte Kontrol udøves Skønnet over Nødvendigheden i saa Henseende faktisk i vidt Omfang af den kørende Politimand selv, og det er ganske naturligt, at dette Skøn i vidt Omfang vil falde ud til Fordel for Motorvogn i Stedet for Tjenestecykel eller Sporvogn. Med Politiets Tjenestevogne blev der i Tiden 1. Oktober 1946 til 30. September 1947 kørt ialt 11 316 242 km, og i samme Tidsrum blev der kørt 5 165 032 km med km-Vognene. Disse Tal tyder ogsaa afgjort paa for megen Kørsel. En yderligere Kontrol med Vognenes Benyttelse i de enkelte Tilfælde vil næppe føre til en Begrænsning af Kørselen, med mindre man etablerer et meget omfattende og dermed kostbart Administrationsapparat, og Udvalget mener ikke at burde stille Forslag i saa Henseende. Udvalget mener derimod, at den eneste effektive Maade at begrænse Kørselen paa er at begrænse Vognenes Antal. Naar Vognantallet nedsættes, vil hver Station og Afdeling være nødsaget til at begrænse Kørselen, og Vognene vil da uvilkaarligt kun blive benyttet i de meget hastende Tilfælde og de andre Tilfælde, hvor anden Befordringsmaade ikke kan anvendes.

Som det fremgaar af foranstaaende, raader Politiet for Tiden over tilsammen ca. 1 000 Tjenestevogne og km-Vogne. Under Hensyn til den i den seneste Tid stedfundne betydelige Reduktion af Politistyrken i Forbindelse med Begrænsningen af de Politiet paalagte Opgaver samt til, at der efter Udvalgets Opfattelse bør udvises den størst mulige Sparsommelighed paa dette Omraade, skal man henstille, at der finder en væsentlig Reduktion Sted i Antallet af Vogne.

Fra Rigspolitichefembedets Side mener man at kunne foretage en Nedskæring af Antallet med 150 til ca. 850 Vogne. Efter Udvalgets Opfattelse bør Antallet reduceres yderligere, saaledes at det i hvert Fald ikke væsentlig overstiger 800. Herved maa erindres, at Politiet desuden raader over et betydeligt Antal Udrykningsvo gne og Motor -

cykler, saaledes at Politiets samlede Vognpark herefter vilde blive ca. 800 Vogne + 75 Udrykningskøretøjer, 122 Motorcykler samt Færdselspolitiets 21 Personvogne.

Udvalget vil i denne Forbindelse pege paa, at en saadan Reduktion vil gøre det muligt at udskille Politiets daarligste Vogne, hvorved Reparationsudgifterne maa forventes at falde meget betydeligt.

Udvalget finder Anledning til at pege paa, at Politiets Tjenestevogne gennemgaaende er større og dyrere i Drift end Politiets km-Vogne. Da begge Kategorier af Vogne bruges til Politiform aal, ligger det nær at spørge, hvorfor Tjenestevognene, der anskaffes og drives for Statskassens Regning, skal være større og dyrere i Drift end km-Vognene, der anskaffes og drives for Brugernes egen Regning. Rigspolitichefen har herom oplyst, at Erfaringen har vist, at de noget større Vogne bedre taaler den ofte noget ublide og i hvert Fald meget uensartede Behandling, som følger af, at en Tjenestevogn køres af mange forskellige Personer, medens km-Vognene derimod normalt køres af Ejeren og derfor behandles mere skaansomt. Udvalget er ikke i Besiddelse af teknisk Indsigt til at bedømme dette Spørgsmaal, men vil foranledige, at dette undersøges nærmere af en teknisk sagkyndig fra Forvaltningsnævnets Sekretariat.

Politiets Motorcykler (pr. 15. December 1947) er fordelt saaledes.

Rigspolitichefens Afdeling	10
Københavns Politi	30
Politikredsene, Ordenspoliti	55
, Kriminalpoliti	5
, Landpoliti	]
Motorcyklepatrouillerne	14
Motorparken	7
	122

Da Motorcyklerne maa anses for særdeles nyttige i Politiets Tjeneste, og da de efter de foreliggende Oplysninger udnyttes effektivt (gennemsnitlig Kørsel ca. 7 000 km pr. Aar), finder Udvalget ikke Anledning til at fremsætte Forslag med Hensyn til disse.

VI. Rigspolitichefens Afdeling D.

Fremmed- og Visumafdelingen.

Medens der tidligere ikke førtes noget særligt Tilsyn med Overholdelsen af Fremmedloven, blev denne Opgave overdraget til Statspolitiet ved dettes Oprettelse 1911. Under den første Verdenskrig indførtes for første Gang Pas- og Visumtvang, og efter Krigen var det klart, at et Tilsyn med de fremmede indtil videre maatte opretholdes. En Fremmedafdeling'" i dens nuværende Skikkelse kan siges at være oprettet 1919.

Den nugældende Ordning gaar ud paa, at Politimestrene har Ansvaret for Fremmedlovgivningens Overholdelse i Politikredsene under Rigspolitichefens Tilsyn. I København sorterer de politimæssige Opgaver derimod direkte under Rigspolitichefen.

Afdelingen ledede i Statspoliti-Tiden af en Politiinspektør. Efter Enhedspolitiets Oprettelse blev Afdelingen organiseret under en Kontorchef, der har direkte Referat til Rigspolitichefen.

Personalet bestaar af:

1 Kontorchef.
1 Politifuldmægtig af 2. Grad (Souschef).
4 andre Politifuldmægtige (f. T. alle ikke-statsansatte).
8 Halvdagssekretærer (deraf 5 i Indfødsretskontoret).
1 Student.
1 Politikommissær.
5 Kriminalassistenter.
13 Kriminaloverbetjente.
36 Kriminalbetjente.
1 Chauffør (og Bud).
77 Kontormedhjælpere.

lait... 148 Personer.

Afdelingen beskæftiger sig med Sager angaaende:

Indrejsetilladelse.
Opholdstilladelse og Arbejdstilladelse.
Erhvervelse af Indfødsret.
Visum for visse Kejser til Sverige og Tyskland.
Politimæssige Opgaver vedrørende Fremmedtilsynet i København.

Hovedkartoteket beskæftiger 23 Kontormedhjælpere. Det bestaar af ca. 500 000 Kort i alfabetisk Orden efter Navnene. Der har hidtil ikke været foretaget Udskillelse af „døde **Kort",** men en saadan Udskillelse er nu i Gang i et vist Omfang. Nye Kort udfyldes af Journalkontoret. Udover disse oprettes der nye Kort paa alle Personer, der findes efterlyst i D. P. E., og som muligt kan være fremmede Statsborgere. Vedkommende Politimester spørges om den paagældende Statsborgerforhold. Er han dansk, bliver Kortet dog staaende for at forebygge fornyet Undersøgelse, hvis han paany kommer i D. P. E. Med dette særlige Arbejde beskæftiges en Assistent.

Ved Siden af det alfabetiske Kartotek føres et Fødselsdagskartotek.

Der indsættes 3 000—4 000 nye Kort maanedlig i Hovedkartoteket.

Nationalitetskartoteket beskæftiger 4 Kontormedhjælpere. I Kartoteket findes Kort- for de til enhver Tid i Landet værende Udlændinge, ordnet efter Nationalitet. Ved Udrejse arkiveres Kortene.

Journalkontoret beskæftiger 9 Kontormedhjælpere.

Der indgik af nye Sager i:	1944	1947
Maj		2 955
Juni	416	1944
Juli	388	1 981
Aug.	450	1 585

Antallet af Journalekspeditioner af gamle Sager var:

Maj 1947	12 377
Juni —	12 180
Juli —	13 579
Aug. —	12 391

Hertil kommer ca. 1 000 Arbejdstilladelser pr. Maaned.

Ekspeditionen af Udlændinge beskæftiger 2 mandlige og 2 kvindelige Kontor- medhjælpere. Her henvender de i København bosatte Udlændinge sig for at opnaa eller faa

forlænget Opholds- og Arbejdstilladelse. Der udfærdiges paa Stedet en kort skematisk Rapport, der som Regel er tilstrækkelig, hvor det drejer sig om Forlængelse af en ældre Tilladelse.

Fuldmægtigen behandler — resolverer som Regel i — alle Sager angaaende Opholdstilladelse, bortset fra visse oplagte norske og svenske Sager, der ekspederes direkte af Ekspeditionen.

Saavel Opholdstilladelse som Opholds- og Arbejdstilladelse gives paa bestemt Tid. Varigheden af de enkelte Opholdstilladelser varierer efter, hvad der skønnes nødvendigt i hvert enkelt Tilfælde. Der meddeles saaledes Opholdstilladelser paa ganske faa Dage, og der meddeles Opholdstilladelser gældende for flere Aar. Det samme gælder Opholds- og Arbejdstilladelser. Tilladelser paa 6 Maaneder og paa 1 Aar er meget hyppige.

Adskillige Arbejdstilladelser gives efter Forhandling med andre Myndigheder f. Eks. Arbejdsdirektoratet, og her vil det ofte være et Krav, at Tilladelsen kun gives for et bestemt Tidsrum, hvorefter Sagen paany skal forelægges for Direktoratet med nye Oplysninger.

I andre Tilfælde, f. Eks. i Sager vedrørende tyske Statsborgere, maa Opholdstilladelse ifølge Justitsministeriets Ordre kun gives for indtil 6 Maaneder ad Gangen af kontrolmæssige Hensyn.

Vedrørende norske og svenske Statsborgere er der den faste Praksis, at de paagældende, med mindre de kun skal være her i ganske kort Tid, f aar meddelt Opholdstilladelse og Opholds- og Arbejdstilladelse for ½ Aar ad Gangen, indtil de har været her i 2 Aar; derefter f aar de, for saa vidt ikke særlige Grunde taler derimod, Tilladelse meddelt for et Aar ad Gangen, og naar de har været her i 10 Aar, f aar de meddelt Tilladelse lige saa længe, som Passet er gyldigt (norske og svenske Pas udstedes normalt med en Gyldighed af 5 Aar).

Antallet af meddelte Opholds- og Arbejdstilladelser var i 1946 henholdsvis 16 438 og 13 377 og i de første 8 Maaneder af 1947 henholdsvis 14 591 og 11 221.

Ved Behandlingen af Indfødsretssager bistaas Fremmedafdelingen af 5 Halvdagssekretærer fra Indenrigsministeriet, og disse paaser Tilvejebringelsen af ikke blot alle politimæssigt relevante Oplysninger, men af alle Oplysninger om Bopæle, Forsørgelsesforhold m. v., som er af Interesse for Indenrigsministeriets Afgørelse af Spørgsmaalet, om Indfødsret bør meddeles.

Afdeling D.s Forhold giver Udvalget Anledning til at bemærke følgende:

1) Afdelingen besørger et meget stort Antal Ekspeditioner, hvilket nødvendiggør et omfattende Journal- og Kartoteksystem.

Udvalget har været inde paa Overvejelser af Muligheden af at meddele Opholdstilladelser med Gyldighed indtil videre, hvorved der kan opnaas en meget væsentlig Lettelse i Ekspeditionen af Opholdssagerne.

Rigspolitichefen har givet Udtryk for nogen Betænkelighed ved at fravige den gældende Ordning, hvorefter Forlængelse sker med korte Mellemrum. Han har herved henvist til Værdien af den Kontakt, der paa denne Maade skabes mellem Fremmedafdelingen og de paagældende Udlændinge, hvis personlige Forhold — ganske vist i begrænset Omfang — paa denne Maade gøres til Genstand for regelmæssig Undersøgelse, saaledes med Hensyn til Beskæftigelse, Bopæl og Skattebetaling. Endvidere har Rigspolitichefen anført, at ubegrænset Opholdstilladelse er egnet til at bibringe de paagældende Udlændinge en fejlagtig Opfattelse af at være „vokset fast" her i Landet med deraf følgende Vanskeligheder med, for saa vidt det af en eller anden Grund maatte vise sig paakrævet, at udsende vedkommende igen. Endelig har Rigspolitichefen henvist til, at det i hvert Fald overfor

visse Landes Statsborgere vil være nødvendigt at fastholde, at Opholdstilladelsens Varighed ikke maa overskride Tidspunktet for Gyldigheden af vedkommende Udlændinges nationale Rejselegitimation af Hensyn til Muligheden for at kunne sende ham tilbage til hans Hjemland.

Der er paa den anden Side i Udvalget givet Udtryk for, at den Kontrol, som ligger i de rutinemæssige Afhøringer i Forbindelse med Forlængelserne efter den nugældende Ordning, næppe er af større Betydning. Skulde en Udlændings Forhold paa afgørende Maade tale mod hans Forbliven her i Landet, vil dette som Regel komme for Dagen paa anden Maade, og en Inddragning af Tilladelsen vil da altid kanne ske.

Udvalget forstaar, at der er væsentlige Hensyn, som taler mod som almindelig Regel at gaa over til ubegrænsede Opholdstilladelser, men man skal dog henstille, at Fremmedpolitiet overfor Udlændinge, hvis Ophold her i Landet har faaet eller under Hensyn til Formaalet med Opholdet maa antages at ville faa en fast Karakter, i videst muligt Omfang meddeler Opholds- og Arbejdstilladelse indtil videre og iøvrigt gaar over til en væsentlig Forlængelse af de nu anvendte Opholdsterminer. Udvalget er klar over, at det i visse Tilfælde samtidig maa paases, at Forlængelse ikke sker udover Passets Gyldighedsfrist.

Disse Ændringer i den nuværende Ordning vil medføre, at baade det juridiske Personale og — navnlig — Personalet i Journal- og Kartotekskontorer efterhaanden kan indskrænkes ikke uvæsentligt.

2) Ordningen, hvorefter danske Statsborgere, der ønsker at foretage Rejser til Sverige udover een Gang maanedlig, skal have Visum, er ikke indført af politimæssige Hensyn, men er et Led i den Begrænsning af Sverigesrejserne, som Myndighederne har fundet paakrævet, dels af valutamæssige Grunde, dels for at undgaa for stor Tilstrømning af dansk Arbejdskraft til Sverige. Denne Visumordning foraarsager et meget betydeligt Antal Ekspeditioner.

Udvalget henstiller til Justitsministeriet at have Opmærksomheden henvendt paa, at Ordningen i hvert Fald ikke opretholdes længere end de forannævnte Hensyn maatte gøre absolut paakrævet og at have Opmærksomheden henvendt paa Muligheden af Indførelse af Lempelser, som kan begrænse det Arbejde, som Administrationen af denne Ordning paalægger Politiet.

3) Behandlingen af Andragender om Indfødsret synes temmelig kompliceret. Udvalget forstaar, at det er nødvendigt, at der for Andragere, der bor udenfor København, foreligger Erklæringer baade fra den lokale Politimyndighed og fra Rigspolitichefen som Centralorganet for Tilsynet med Udlændinge. Da Rigspolitichefen for Københavns Vedkommende varetager alle politimæssige Funktioner vedrørende Fremmedtilsynet, som altsaa helt er unddraget Politidirektøren, synes der imidlertid ikke for københavnske Andrageres Vedkommende at være tilstrækkelig Grund til, at Politidirektørens Erklæring indhentes. Det bemærkes herved, at Politidirektørens Erklæring, efter hvad der er oplyst for Udvalget, afgives, efter at han har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med Rigspolitichefens (Fremmedafdelingens) Akter, og efter at Sagen har været gjort til Genstand for en ret indgaaende juridisk Behandling i Politidirektørens Sekretariat. Udvalget skal henstille, at det undlades at indhente Erklæring fra Politidirektøren i disse Sager, saaledes at de nødvendige Rapportafhøringer, der nu foretages af Politistationerne i København efter Begæring fra Sekretariatet, fremtidig foretages af Stationerne efter Begæring fra Fremmedafdelingen.

4) Udvalget har haft Opmærksomheden henvendt paa, om det er formaalstjenligt, at Indfødsretssagerne med Bistand af Halvdagssekretærerne fra Indenrigsministeriet under-

gives en Behandling, der gaar langt udover den rent politimæssige. Indenrigsministeriet har imidlertid oplyst, at denne Ordning er gennemført og opretholdes efter dettes Ønske som arbejdsbesparende. Herved kan nemlig det nødvendige Sammenhold af Oplysningerne i Indfødsretssager og i Fremmedakterne foretages af de specialkyndige Jurister paa Stedet, hvor disse Akter findes, og alle nødvendige Oplysninger — saavel politimæssige som f. Eks. forsørgelsesmæssige — kan indfordres paa een Gang fra vedkommende Politimestre. Hvis Fremmedafdelingen kun tilvejebragte de rent politimæssige Oplysninger, vilde det som Kegel være nødvendigt for Indenrigsministeriet ikke blot at have Fremmedsagens Akter til fornyet Gennemgang, men tillige at sende Sagerne tilbage til Politimestrene til Fremskaffelse af yderligere Oplysninger.

Udvalget anerkender Berettigelse af Indenrigsministeriets Synspunkter og skal herefter indskrænke sig til at henstille, at Antallet af de i Afdelingen beskæftigede Halvdagssekretærer nedsættes, saa snart det efter Kapitulationen ekstraordinært store Antal Indfødsretssager er nedbragt til det mere normale.

5) Medens der ikke i Københavns Politi findes nogen Fremmedafdeling, idet Rigspolitichefens Fremmedafdeling foretager alle Ekspeditioner i københavnske Fremmedsager, varetages Fremmedtilsynet i Landets øvrige Politikredse af det lokale Politi. Dette er ogsaa Tilfældet i Frederiksberg, Nordre og Søndre Birk. I hvert af disse Birker findes en Fremmedafdeling, der fører Kartotek over Kredsens Udlændinge og foretager de nødvendige Undersøgelser og Afhøringer, hvorefter Sagerne forelægges Rigspolitichefens Fremmedafdeling til Afgørelse. Afgørelsen i Sagerne sendes direkte til Andrageren, medmindre der til Afgørelsen er knyttet særlige Vilkaar, idet Afgørelsen da meddeles gennem vedkommende Politimester.

I Frederiksberg og Nordre Birk er der hvert Sted beskæftiget 4 Kriminalpolitifolk og 2 Kontorister med Fremmedsagerne, og desuden foretages der i Nordre Birk en Del Afhøringer af Ordenspolitiet paa Stedet, hvor Andrageren bor. I Søndre Birk foretages Ekspeditionerne af Fremmedsagerne af Kriminalpolitiet paa de enkelte Stationer og sendes derfra til Kriminalpolitiets Hovedstation, hvor 1 Kriminalbetjent er beskæftiget med at samle Sagerne, føre dem i Kartotek og ekspedere dem til Rigspolitiet.

Det er efter Udvalgets Opfattelse ikke rimeligt, at der saaledes indenfor Storkøbenhavns Omraader foregaar dobbelt Behandling af Fremmedsagerne, tilmed da den væsentligste Del af disse er rene Ekspeditionssager, og at der som Følge heraf føres dobbelte Kartoteker over det betydelige Antal Udlændinge i de københavnske Birker. Udvalget skal henstille, at Rigspolitichefens Fremmedafdeling, der som nævnt i Forvejen har Fremmedtilsynet for saa vidt angaar København, ogsaa overtager Fremmedtilsynet for saa vidt angaar Birkerne, selv om man er klar over, at den stedlige Politikreds Kontakt med de derboende Udlændinge dermed ophører. Hensynet til Ansøgerne taler ikke afgørende imod en saadan Ordning, da det ikke er urimeligt at forlange, at de, naar deres Opholdstilladelse udløber, selv giver Møde hos Politiet, og da det for de flestes Vedkommende ikke vil være nogen større Ulejlighed at møde hos Rigspolitichefen (Vesterport) end ved Birkernes Kontorer.

Kobenhavn den 16. Januar 1948.

Erik Andersen. **K. Begtrup-Hansen.** **Hugo** Engmann. **C. A. Hilbert,** Næstformand.

K. H. Kofoed, Formand. **K. M. Lorentzen.** **Andr. Møller.** **V. Villadsen.**

Bodil Andersen. *N. Schaumburg-Christensen,*

Indstilling Nr. V fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold.

Under Udvalgets fortsatte Virksomhed har man afsluttet Arbejdet vedrørende Københavns Politi, og Udvalget skal herefter fremsætte følgende Redegørelse og Indstilling:

Københavns Politi

ledes af en Politidirektør med Bistand af 6 Politiinspektører samt to Kontorchefer med direkte Referat til Politidirektøren. I Overensstemmelse hermed inddeles nærværende Indstilling i 8 Afsnit:

1) 1. Politiinspektoratet (Ordenspolitiet).
2) 2. Politiinspektorat (Kriminalpolitiet).
3) 3. Politiinspektorat (Sundheds- og Sædelighedspolitiet).
4) 4. Politiinspektorat (forskellige civile Afdelinger).
5) 5. Politiinspektorat (Undersøgelseskamrene m. m.).
6) 6. Politiinspektorat (Krisepolitiet).
7) Politidirektørens Sekretariat (herunder Kassererkontoret m. m.).
8) Kontoret for Politisager.

Inden Omtalen af de enkelte Afdelinger skal der gives en samlet Oversigt over Københavns Politis Personale:

1. Det *overordnede* Personale (i Parentes anføres hver Stillings Grundløn og Bestillingstillæg).

Politidirektøren (12 000 + 3 000 + Repræsentationstillæg 2 400 Kr.).
Overlægen i Psykiatri (9 600 + 4 800 Kr.).
1., 2. og 5. Politiinspektør (9 000 + 1 200 Kr.).
3., 4. og 6. Politiinspektør (8 400 + 900 Kr.).
7 Politiadvokater (7 800 + 600 Kr.).
4 Vicepolitiinspektører (7 800 -f 600 Kr.).
2 Kontorchefer (7 800 Kr.).
1 Personalelæge (7 800 Kr.).
6 Politiadvokater (6 900 + 600 Kr.).
23 Politikommissærer (6 900 + 600 Kr.).
1 Politiingeniør (6 900 + 600 Kr.).
1 Kontorchef (6 900 Kr.).
1 Ekspeditionssekretær (6 000 Kr.).
4 Fuldmægtige (5 040 Kr.).
18 Politifuldmægtige (lønnede som Politifuldmægtige af 2. og 3. Grad (5 700 og 4 140 Kr.) eventuelt som Aspiranter).
4 Sekretærer (3 600 Kr.).
14 Halvdagssekretærer.

2. *Politistyrken* fra Politiassistenter og nedefter var pr. 4. Marts 1948.

Ordenspolitiet:		Kriminalpolitiet:	
Politiassistenter I	39	Kriminalassistenter I	25
Politiassistenter II	110	Kriminalassistenter II	44
Overbetjente I	311	Kriminaloverbetjente	118
	460		187
Befalingsmænd ialt...	460	Befalingsmænd ialt...	187
Overbetjente II	317	Kriminalbetjente	186
Politibetjente	1 357		186
		Fast Styrke ialt...	373
Fast Styrke ialt. ..	2 134	Styrke ialt...	373
Politibetjente paa Prøve	11	Normativ	378
Reservepolitibetjente	13		
	24		
Styrke ialt. ..	2 158		
Normativ	2 500		

3. *Kontorpersonalet* bestod pr. 1. April 1948 af ca. 350 Personer.

4. Endelig var der ved Politiet ansat en Del Haandværkere og Arbejdsmænd (i Depoter, Stald m. v.).

i. Politiinspektorat (Ordenspolitiet)

er i Hovedtræk organiseret saaledes:

Politiinspektør	Vicepolitiinspektør	Sekretariatsafdelingen	(1 Politikommissær) herunder Oplysningscentralen, Bevillingskontoret, Journalkontoret.
		Personaleafdelingen	herunder Personalekontoret, Kontoret for Jagttegn, Ekspeditionen, Atelieret, Politihundeafdelingen, Hovedstationens Politivagt.
	Vicepolitiinspektør	Udrykningsafdelingen	(1 Politikommissær) herunder Udrykningstjenestens Kontor, Udrykningsafdelingerne, Chaufførtjeneste, Radiotjenesten, Udrustningsdepotet, den beredne Afdeling.
		Færdselsafdelingen	(2 Politikommissærer, 1 Politiingeniør) herunder Sekretariatet, Kontrol- og Patrouillekørselsafdeling, Kontor for Vogntilsyn, Droske- og Lillebilkontor, Journalkontor, Rapportkontor, Statistikkontor, Ingeniørafdeling.
		Søpolitiafdelingen	(1 Politikommissær).
		9 Politistationer	(hver med 1 Politikommissær).

Politiinspektøren har saaledes til sin Bistand 2 Vicepolitiinspektører og 14 Politikommissærer, hvoraf de 9 er Stationsledere. Stillingerne som Vicepolitiinspektører er oprettet fra 1. April 1942, og det er af Politidirektøren stærkt fremhævet, at disse Stillinger maa opretholdes, da det i denne store Afdeling er nødvendigt, at Ordrer og Instruktioner til Kommissærerne, særlig Kredskommissærerne, kan udstedes uden altid at skulle forelægges Politiinspektøren.

Udvalget skal ikke rejse Indsigelse mod Opretholdelse af de to Vicepolitiinspektørstillinger, men naar disse opretholdes, maa det efter Udvalgets Mening være muligt efterhaanden at nedlægge tre af de Kommissærstillinger, der ikke er knyttet til Stationerne.

Naar der i Sekretariatsafdelingen er ansat en Politikommissær, er det af Hensyn til de juridiske Forretninger, der henhører under Afdelingen. Disse skønnes imidlertid ikke at være af et saadant Omfang, at der ved Siden af den juridiske Vicepolitiinspektør bør være en (juridisk) Politikommissær, og Udvalget skal derfor foreslaa, at Politikommissærstillingen nedlægges, eventuelt erstattes med en Politifuldmægtig eller en Halvdagssekretær. Udvalget skal endvidere foreslaa, at den ene Politikommissærstilling i Færdselsafdelingen og Politikommissærstillingen ved Søpolitiet nedlægges, naar det ved Ledighed i Politikommissærstillinger bliver muligt at foretage Omplacering af Politikommissærer, et Forslag, som Politidirektøren har erklæret sig principielt enig i.

løvrigt henvises til Bemærkningerne nedenfor om de nævnte Afdelinger. Særlig bemærkes, at saafremt Motorkontoret som foreslaaet henlægges under Færdselsafdelingen, er det en Forudsætning, at den til Motorkontoret nu knyttede Stilling som Vicepolitiinspektør nedlægges ved indtrædende Ledighed i Stillingen.

Efter disse almindelige Bemærkninger om 1. Politiinspektoratets ledende Stillinger skal de enkelte Afdelinger og Underafdelinger under Inspektoratet gøres til Genstand for Omtale.

A. Sekretariatsafdelingen ledes af en Politikommissær og omfatter:

1. *Oplysningscentralen,*

der beskæftiger 1 Politiassistent II, 1 Overbetjent I, 1 Overbetjent II og 3 Politibetjente.

Centralen blev oprettet i 1939, da Kriselovgivningen tog Fart, og var oprindelig tænkt dels som en Service overfor Publikum, der havde svært ved at finde Rede i de mangfoldige og hyppigt ændrede ekstraordinære Bestemmelser, dels som en praktisk Foranstaltning for Politimænd, som ved at benytte Centralen kunde spare selv at holde sig a jour med alle de nye Bestemmelser, dels endelig som en Aflastning af de Myndigheder, hvorunder Kriselovgivningen henhørte.

Skønsmæssigt kan anslaas, at cirka Halvdelen af Forespørgslerne fremkommer fra Publikum og Resten fra Politiets egne Folk, saavel Politikredsene udenfor København som de københavnske Stationer og Afdelinger. Den væsentlige Del af Forespørgslerne har Relation til Krisebestemmelser, men iøvrigt bevæger Forespørgslerne sig indenfor alle Grene af Politiets Virksomhed og berører ogsaa Emner af juridisk Art, som falder udenfor de Omraader, hvor Politiet har Funktioner af ordenshaandhævende eller retsforfølgende Karakter.

Centralens Ledelse har oplyst, at man i betydeligt Omfang indskrænker Besvarelsen til en Henvisning til Specialafdelingerne indenfor Politiet eller til en anden ofientlig Myndighed. Besvarelsen gaar iøvrigt i Almindelighed alene ud paa at give Oplysning om de om Emnet gældende Forskrifter; derimod indlader man sig normalt ikke paa overfor Publikum at fortolke gældende Bestemmelser. I den Forbindelse bemærkes, at der er truffet den Ordning, at nye Krisebestemmelser tilsendes Centralen fra Ministerierne og de forskellige Kriseinstitutioner, saaledes at man har Sikkerhed for, at Centralens Oplysninger er a jour. Politikredsene udenfor København søger derhos ikke sjældent Oplysning om, hvilken Fortolkning der anvendes af eller hvilken Praksis der følges af Københavns Politi paa forskellige Omraader. Dersom saadanne og andre Forespørgsler giver Anledning til nogen som helst Tvivl, bliver de først besvaret efter Henvendelse til vedkommende Specialafdeling indenfor Politiet eller til det Ministerium eller den Institution, som er sagkyndig paa det paagældende Omraade. Det hævdes fra Ledelsen, at der ved Besvarelsen iagttages den allerstørste Forsigtighed, og at alle tvivlsomme Spørgsmaal forelægges den til Afde-

lingen knyttede juridiske Politikommissær. Klager fra Publikum over urigtige Besvarelser skal ikke være fremkommet til Afdelingen.

Centralen arbejder saaledes, at den, naar den modtager et Spørgsmaal, som ikke tidligere har været besvaret, og som ikke kan besvares paa Grundlag af Personalets Viden eller ved Hjælp af Lovsamlinger og lign., retter Henvendelse til den Administration, hvorunder Spørgsmaalet henhører. Svaret noteres paa et Kartotekskort, og man er da i Stand til fremtidig at besvare tilsvarende Spørgsmaal ved Hjælp af Kartoteket. Centralen har paa denne Maade samlet et omfattende Kartotek over Spørgsmaal og Svar paa en Række vidt forskellige Omraader.

Centralen besvarer ca. 200 telefoniske Forespørgsler daglig og benyttes ogsaa af Provinsens Politikredse (ca. 200 Forespørgsler pr. Maaned), med hvilke man kan korrespondere pr. Fjernskriver. Antallet af skriftlige Forespørgsler til Centralen var i 1946 191.

Udover sin Hovedopgave varetager Centralen den Opgave at gennemse Dagblade med Henblik paa Indhold af politimæssig Interesse. Der tages endvidere en Del Udklip til Brug ved Oplysningsvirksomheden.

Endelig gennemgaar Centralens Personale daglig de fra Kredsene indkommende Eapporter af ordenspolitimæssig Art bortset fra Færdselssager med Henblik paa, om Sagerne er tilstrækkeligt oplyst, foranlediger at Rapporterne tilsendes de Myndigheder, for hvem de har Interesse, videresendes til Kontoret for Politisager til Forfølgning eller henlægges. Ved denne Virksomhed, som optager 2 Mands Arbejde, virker Oplysningscentralen altsaa som et Slags Sekretariat for 1. Politiinspektør.

Udvalget skal om Oplysningscentralen bemærke følgende:

Udvalget er enigt i det hensigtsmæssige i, at en saa stor Institution som Københavns Politi har en særlig Oplysningscentral, hvor Publikum kan søge Oplysning hos Politiet vedrørende Forhold, angaaende hvilke de ellers maatte skaffe sig Underretning fra de enkelte Afdelinger indenfor Politiet eller fra andre offentlige Myndigheder. Dette gælder i særlig Grad Forespørgsler angaaende de utallige Krisebestemmelser, hvis Besvarelse, ogsaa i de Tilfælde, hvor der alene er Tale om at faa oplyst Indholdet af en gældende Forskrift, ellers maatte henvises til en Række forskellige Politifolk indenfor Krisepolitiets Specialafdelinger, hvilket utvivlsomt vilde være en for baade Politiet og Publikum mindre hensigtsmæssig Ordning. En stor Del af de øvrige Forespørgsler vedrører 1. Afdelings eget Forretningsomraade eller angaar Forhold, der ikke kan henføres til nogen speciel Afdeling indenfor Politiet. Selvom det maa erkendes, at saadanne Forespørgsler til dels maatte kunne besvares af de enkelte Afdelinger eller ved Henvendelse til Politistationerne, og at man ikke helt kan bortse fra det mindre heldige i, at Tilstedeværelsen af en særlig Oplysningscentral i nogen Grad kan borttage navnlig Stationernes Personales Interesse i at holde sig à jour med de skiftende Bestemmelser og trænge til Bunds i de Problemer, som Forespørgslerne angaar, kan det heroverfor fremhæves, at den gældende Ordning ogsaa under Hensyn til, at der ikke altid i Afdelingerne eller paa Stationerne vil være Personale til Stede, som er kvalificeret til at besvare de mere komplicerede Spørgsmaal, baade yder bedre Service for Publikum og synes at være en hensigtsmæssig Aflastning af det øvrige Politipersonale.

Hvad angaar Centralens oplysende Virksomhed i Forhold til Politiet selv bemærkes, at de ovenfor anførte Betragtninger til dels ogsaa finder Anvendelse her. For Politikredsene udenfor København er den utvivlsomt et nyttigt Informationskontor, som Udvalget imidlertid forudsætter kun benyttes i det Omfang, Landsarbejdskartoteket ikke strækker til.

Udvalget er derfor af den Opfattelse, at det er af Værdi at opretholde Oplysningscentralens Virksomhed, idet man dog finder Anledning til at fremhæve, at Opmærksom-

heden bør være henvendt paa, at Centralens oplysende Virksomhed ikke faar et større Omfang, end det er rationelt baade i Forhold til Publikum og det øvrige Politi, hvorfor Besvarelserne i størst muligt Omfang bør indskrænkes til en Henvisning til Specialafdelinger indenfor Politiet eller sagkyndige Myndigheder, ligesom man bør indskrænke sig til at besvare Forespørgsler, som har Relation til Lovbestemmelser og Forskrifter, hvis Overholdelse paases af Politiet, og navnlig bør afstaa fra at besvare Spørgsmaal af almen juridisk Karakter og afstaa fra overfor Publikum at afgive Fortolkninger, som henhører under en ikke politimæssig Myndighed, idet Centralen i saadanne Tilfælde maa indskrænke sig til at oplyse Forespørgeren om, hvortil Henvendelsen bør rettes.

Centralens Gennemgang af Dagblade med Henblik paa Stof af politimæssige Interesser (men ikke for at kunne give Publikum Oplysning om Avisstof) vilde være nødvendig, hvis en lignende Gennemgang ikke fandt Sted ogsaa i andre af Politiets Afdelinger. Det er imidlertid oplyst for Udvalget, at noget saadant i hvert Fald tillige sker i 4. Afdeling. Politidirektøren har paa Udvalgets Foranledning givet Tilsagn om, at Gennemgang af Dagblade fremtidig kun skal finde Sted eet Sted indenfor Københavns Politi, saaledes at der fra dette Sted sendes Udklip til de respektive Afdelinger, hvilket naturligvis maa ske saa tidligt som muligt, efter at Bladene er udkommet. Udvalget gaar ud fra, at eventuelle Abonnementer paa Avisudklip herefter opsiges.

Hvad endelig angaar den i Oplysningscentralen stedfindende Rapportgennemgang finder Udvalget, at det bør overvejes, om den videre Ekspedition af saadanne Rapporter og den endelige Afgørelse af, om de skal henlægges, ikke i et vist Omfang vil kunne henlægges til Politistationernes Politikommissærer.

2. *Bevillingskontoret.*

der beskæftiger 1 Politiassistent I, 1 Politiassistent II, 1 Overbetjent I, 3 Overbetjente II, 9 Politibetjente og 2 Kontorister.

Kontoret behandler Ansøgninger om Beværterbevillinger og Gæstgiveradkomster, om Tilladelse til offentlige Forlystelser, om Teater-, Biograf- og Cirkusbevillinger. I Forbindelse hermed fører Kontoret Kartoteker bl. a. over Beværtere, Gæstgivere, Konditorer, Tjenere og andre Medhjælpere i Beværtninger m. v. med henved 27 000 Kort, ligesom der fra Kontoret føres et vist Tilsyn med Beværtninger og Forlystelsessteder. Det sundhedsmæssige Tilsyn med Beværtningerne føres dog af 3. Politiinspektorat, og det øvrige Politiarbejde i Marken — herunder Foretagelse af Afhøringer i Anledning af Andragender om Bevillinger — foretages som Regel af Politistationerne. Paa flere Stationer er der udtaget en Politimand til udelukkende at føre Tilsyn med Kredsenes Beværtninger, og paa de andre Stationer er der som Regel en Mand til fortrinsvis at varetage denne Tjeneste.

Der var den 31. December 1946 i København 1 256 Beværtningssteder, 191 Gæstgiverier og et betydeligt Antal Isstader, Pølsevogne, Smørrebrødsvogne m. m.

Gennemgangen af de om Bevillingskontoret foreliggende Oplysninger har givet Udvalget Anledning til at bemærke, at Beværterlovgivningens Regler om Meddelelse af Beværterbevillinger og andre Tilladelser synes noget stive, navnlig forsaavidt angaar de for saadanne Bevillinger og Tilladelser fastsatte Gyldighedsperioder. Saaledes synes det uhensigtsmæssigt, at de i Beværterlovens § 23 omhandlede Tilladelser kun kan meddeles paa eet Aar, hvilket medfører, at et Par Hundrede Sager angaaende Isstader, Pølsevogne og lign. maa behandles paany hvert Aar.

Udvalget maa dernæst finde det uhensigtsmæssigt, at Tilsynet med Beværtninger som nævnt er delt mellem to Politiinspektorater, 1. og 3. Denne Deling betyder, at der i hvert af de to Inspektorater maa være Kartoteker over de samme Beværtninger, og at Til-

synet paa Stedet foretages af 2 forskellige Politifolk med hver sin begrænsede Opgave. En Koordination af de to Inspektoraters Tilsyn med Beværtningerne — og af det gennem Stationerne førte Tilsyn, jfr. ovenfor — bør gennemføres ved, at det centraliserede Tilsyn henlægges til eet Politiinspektorat, uden at Udvalget skal tage Stilling til, om dette bør være 1. eller 3. Inspektorat. Naar det fra Politidirektørens Side mod en Sammenlægning er indvendt, at de to Inspektorater forfølger hver sit Formaal, og at de to Former for Tilsyn derfor vanskeligt kan foretages under eet, maa Udvalget hertil bemærke, at den Sagkundskab og Specialuddannelse, som hvert af de to Inspektoraters Folk maa have, ikke kan være saa omfattende, at det ikke skulde være muligt at forene den hos den samme Kreds af Politimænd.

3. *Journalkontoret,*

der beskæftiger 2 Kontormedhjælpere.

Der føres:

a. en almindelig Korrespondancejournal,
b. Journal over Lovovertrædelser, som Regel Rapporter fra Stationerne, der gaar videre til Kontoret for Politisager, undertiden dog efter at der har fundet en egentlig Behandling af Sagen Sted i Inspektoratet.
c. særlig summarisk Journal over Overtrædelser af Politivedtægten.
d. Journal over Personalesager.

B. Personaleafdelingen ledes af en Politiassistent I og beskæftiger iøvrigt i Kontorerne (Nr. 1—3) 1 Politiassistent 1,1 Politiassistent II, 4 Overbetjente I, 3 Kontorister.

1. *Personalekontoret*

er tillige Forkontor for Politiinspektøren. Der føres dels alfabetisk, dels nummerordnet Kartotek over hele Styrken, hvor alt af tjenstlig Interesse noteres. Da Numrene ikke svarer til Stamnumrene, føres endvidere et Kartotek over disse.

Fuldstændigt Kartotek over Styrken findes endvidere i Udrykningstjenestens Kontor og i Udrykningsdepotet. Paa hver Station findes et Kartotek over de paa Stationen tjenstgørende, og endelig er Københavns Politis Personale tillige registreret i Rigspolitichefens Personaleregistratur samt i Rigspolitichefens Uniformskontor. Paa Udvalgets Henstilling har Politidirektøren erklæret sig villig til at nedlægge Udrykningstjenestens Personalekartotek, hvorimod han har udtalt, at de øvrige af Københavns Politis Kartoteker ikke kan undværes eller erstattes af de af Rigspolitichefen førte.

2. *Kontoret for Jagttegn*

modtager Betalingen for Jagttegn. Indbetaling til Kassererkontoret sker lejlighedsvis mod Kvittering i Protokollen.

3. *Ekspeditionen*

er Clearingscentral for Post mellem Politiets forskellige Stationer og Afdelinger.

4. *Atelieret*

beskæftiger 1 Overbetjent I og 3 Politibetjente. Før 19. September 1944 havde hver Station eget Fotografiapparat. Da Tyskerne har taget Apparaterne, har man maattet centralisere Fotograferingen. Der foretages Optagelser for hele Københavns Politi, undtagen Kriminalpolitiet (der benytter Rigspolitichefens tekniske Afdeling), navnlig af Færdselsforhold.

Brande, Uroligheder og lign. Endvidere totograferes hele Politiets Personale her til Indlemmelse i de paa hvert Tjenestested værende Samlinger af Fotografier over de der tjenstgørende.

Da der paa Politigaarden findes endnu 2 fotografiske Ateliers, nemlig det, der henhører under Rigspolitichefens tekniske Afdeling samt Centralbureauets Atelier, har Udvalget rejst Spørgsmaalet, om disse fotografiske Afdelinger ikke kan sammenlægges. Rigspolitichefen og Politidirektøren har erklæret sig enige i, at det bør tilstræbes, at en Sammenlægning af en Del af Arbejdet (Fremkaldelser m. v.) finder Sted, saa snart der kan tilvejebringes egnede Lokaler. Derimod maa Fotograferingen i Marken vedblivende udføres af Personale fra Ordenspolitiet, da Teknisk Afdelings Personale ikke er indstillet paa at løse disse Opgaver. Der henvises om Atelierspørgsmaalet til Udvalgets Indstilling af 16. Januar 1948 til Forvaltningskommissionen.

5. *Politihundeafdelingen.*

Personale: 1 Politiassistent II, 4 Overbetjente I, 5 Overbetjente II, 21 Politibetjente.

Af Personalet oppebærer 24 Førertillæg. Afdelingen har Lokaler i Karantænestationen paa Artillerivej og raader over 36 Hunde og 2 Automobiler.

I 1946 har Afdelingen været tilkaldt i 169 Tilfælde og i Tiden 1. Januar til 7. Oktober 1947 i 152 Tilfælde.

Derudover har der været udført Transportantrejser og forskellig Bevogtningstjeneste samt gaaende, cyklende og kørende Patrouillering (Legepladser, Anlæg, Badesteder, Havnekvarteret).

Ved Udvalgsflertallets Indstilling af 5. December 1947 til Forvaltningskommissionen er Hundetjenesten foreslaaet omorganiseret, saaledes at den særlige Hundeafdeling nedlægges, og Hundeførerne placeres til Tjeneste paa lige Fod med andre Politifolk.

6. *Hovedstationens Politivagt*

beskæftiger 1 Politiassistent I, 2 Politiassistenter II, 20 Overbetjente I, 39 Overbetjente II.

Overbetjent Il'erne er ældre Politifolk, der benyttes til lettere Tjeneste, saasom Bevogtning af Politigaarden om Dagen (om Natten varetages Bevogtningen af Udrykningstjenesten), Tjeneste paa Grønttorvet, i Tivoli, i Rigsdagen, Dommervagten og paa forskellige af Politiets Kontorer. Overbetjent I'erne benyttes til Inspektion i samtlige Politikredse i Byen af Hensyn til Ensartetheden i Tjenestens Udførelse. Endvidere benyttes Personalet til Rejser med Arrestanter og lign.

Udvalget finder denne Afdeling paafaldende stor. Der kan vel efter det oplyste ikke indvendes noget væsentligt imod, at de 39 ældre Overbetjente af 2. Grad er samlet her til de nævnte Former for lettere Tjeneste. Derimod kan man ikke indse Nødvendigheden af, at der er knyttet et saa betydeligt Antal som 20 Overbetjente af 1. Grad til Afdelingen. Naar det af Politidirektøren er fremhævet, at disse Overbetjente anvendes til Inspektion over hele Byen, maa Udvalget heroverfor bemærke, at det af Tjenestefordelingen for en tilfældigt valgt Dag — den 4. Marts 1948 — fremgaar, at 4 Overbetjente af 1. Grad denne Dag har været udtaget til Inspektionstjeneste, nemlig 1 fra Kl. 10 til Kl. 13, 1 fra Kl. 16—20, 1 fra Kl. 20—23 og 1 fra Kl. 23—3, altsaa ialt 14 Timers Inspektion i Løbet af et Døgn, udført af een Mand ad Gangen. I Resten af Tjenestetiden, der for de to's Vedkommende kun var 7 Timer, har de paagældende gjort Tjeneste i Afdelingen, een dog paa Grøntorvet. Denne Tjenestefordeling tyder paa en lidet effektiv Udnyttelse af de paagældende overordnede Politimænd. Begrundelsen for at opretholde den nuværende Styrke af Overbetjente af 1. Grad

maatte være en væsentlig større Anvendelse af dem til Inspektionstjeneste i Kredsene, og i det Omfang en saadan Udnyttelse ikke kan finde Sted, maa der gennemføres en Reduktion af den omhandlede Styrke.

C. Udrykningsafdelingen ledes af en Politikommissær.

Formaalet med denne Afdeling er at have en samlet Beredskabsstyrke til Brug i særlige Tilfælde. Dette Formaal kombineres, bl. a. for at holde Personalet beskæftiget, med Uddannelsesformaal, idet Personalet gennemgaar Instruktioner i forskellige praktiske politimæssige Fag. Endelig benyttes Udrykningsmandskabet til Assistance for andre Jurisdiktioner, til Transportantrejser og til kørende Patrouiller over hele Byen.

Udrykningsafdelingens Mandskab samles fra Stationernes Personale og udskiftes een Gang om Aaret.

1. *Udrykningstjenestens Kontor*

beskæftiger 2 Politiassistenter I, 2 Overbetjente I, 1 Overbetjent II, 1 Politibetjent og 1 Kontorist. Kontoret tilrettelægger Tjenesten i Udrykningsafdelingerne, fører Journal over de Rapporter (ca. 1 000 aarlig), der optages af Udrykningstjenestens Mandskab, og over Andragender om Tilladelser til Møder og Demonstrationer og lign. Endvidere deltager Kontorets Personale i Undervisningen af Udrykningsadfelingerne.

Efter Udvalgets Opfattelse er Kontorets Personale for stort. De rent kontormæssige Funktioner maa kunne varetages af 1 à 2 Mand foruden Kontoristen, og Personalets Deltagelse i Instruktion og Undervisning kan efter det for Udvalget oplyste ikke begrunde Personalets nuværende Størrelse, jfr. den nedenfor under 2 refererede Undervisningsplan for en tilfældigt valgt Uge. Efter denne Plan havde Kontorets Personale kun undervist 6 Timer ialt i den paagældende Uge. Udvalget skal derfor foreslaa, at Kontorets Personale nedbringes med 3—4 Mand, i hvilken Forbindelse ogsaa henvises til, at det af Kontoret hidtil førte Kartotek over Personalet efter det ovenfor under B 1 anførte bortfalder.

2. *Udrykningsaf delingerne*

omfatter det Personale, der for eet Aar gør Tjeneste i Udrykningsafdelingen som Beredskabsstyrke og i Uddannelsesøjemed. Personalet er formeret i 5 Delinger, hver bestaaende af 1 Politiassistent II, 2 Overbetjente I, 5 Overbetjente II og 27 Politibetjente, ialt 35 Mand pr. Deling. 1 Deling har Formiddagstjeneste, 1 Eftermiddagstjeneste og 1 Nattjeneste, 1 Deling gennemgaar et Uddannelsesprogram og 1 Deling er Suppleringsdeling. De de to sidstnævnte Delinger har Dagtjeneste, opnaar man, at der i Dagtimerne altid er to og i Nattimerne altid een Deling til Raadighed. Af den tjenstgørende Deling udtages Mandskab til Patrouillering over hele Byen i Radiobiler. Der køres med 3 Vogne ad Gangen i 2 Timers Skift. Vognene har Forbindelse med den nedenfor omtalte Radiostation. Suppleringsdelingen benyttes bl. a. til Besættelse af en Del Trafikposter i Myldretiden.

Uddannelsesdelingen er i en tilfældig valgt Uge (6.—12. Oktober 1947) uddannet i Evolering (2 Timer), Gymnastik (7 Timer), Haandbold (4 Timer), Skydning (9 Timer), Vaabenlære (5 Timer), Motorlære (1 Time), Teori (2 Timer), Kortlæsning og Orientering (1 Time) og Nødhjælp (4 Timer). Som Lærere fungerer bl. a. overordnede Politifolk fra Udrykningsafdelingen. De honoreres i Overensstemmelse med Rigspolitichefens Cirkulære Nr. 128 af 21. December 1946 saaledes at det normale Vederlag er 80 Øre pr. Time, for særlig kvalificerede Fag (Teori og Motorlære) dog 5 Kr. 40 Øre. I Gymnastik og Haandbold undervises af Ikke-Politimænd, der honoreres med 5 Kr. 40 Øre, og i Nødhjælp underviser

en Læge mod en Betaling paa 15 Kr. i Timen. Udgifterne til Honorar til undervisende Politifolk var i 1946 ca. 1 700 Kr.

Udvalget er enigt i, at det i en By af Københavns Størrelse er nødvendigt at have en særlig Beredskabsstyrke af Politiet, og man finder det praktisk, at en Del af den Tid, hvori Personalets Tjeneste blot henstaar i at være til Raadighed, udnyttes ved at der gives Undervisning og Instruktion. Man finder det dog principielt uheldigt, at der ydes særligt Vederlag til de Politimænd, der som en Del af deres Tjeneste indenfor den normale Tjenestetid instruerer deres underordnede. Spørgsmaalet har Betydning ikke blot for København, men for hele Landet. Efter det oplyste blev Vederlagene indført paa et Tidspunkt, da der skulde uddannes et meget stort Antal Reservebetjente, og Begrundelsen for Ydelsen var formentlig den, at Uddannelsen af disse medførte et forøget Arbejde for det ældre fastansatte Personale. Da disse Forudsætninger ikke mere er til Stede, skal man henstille, at Vederlagsordningen søges afskaffet. Med Hensyn til Undervisningen i Nødhjælp skal man henstille til nærmere Overvejelse, at man søger Arbejdet udført af Politiets Personalelæge som et Led i hans tjestlige Funktioner.

3. *Chaufførtjenesten*

beskæftiger 4 Overbetjente I, 9 Overbetjente II og 7 Politibetjente, der kører for Udrykningstjenesten samt for Politidirektøren og 1. Politiinspektør. 1 Overbetjent I virker som daglig Leder og en anden Overbetjent I har til særlig Opgave at føre Tilsyn med Udrykningstjenestens Køretøjer, ialt 6 Busser, 4 „Skovvogne", 4 lukkede Transportvogne, 5 smaa Personvogne og 13 Radio vogne.

Udover de nævnte 20 Mand, der udfører Chaufførtjeneste, er der paa hver Politistation udtaget Politifolk til ChaufTørtj eneste, mindst 1 Mand pr. Vagthold, idet det findes uforsvarligt at lade tilfældige Politimænd føre Stationernes store Transportvogne. Den 4. Marts 1948 var der saaledes paa de ni Stationer udtaget ialt 29 Mand til Chauffører. Vask af Vognene foretages af Personalet i Rigspolitichefens Garager.

Udvalget er ikke overbevist om Rimeligheden og Nødvendigheden af, at der saaledes er bundet ca. 50 Politimænd af den ene Opgave at være Chauffører, og skal henlede Politidirektørens Opmærksomhed paa det ønskelige i, at Antallet nedbringes, eventuelt ved en delvis Centralisering af Kørselen, og at Chaufførerne beskæftiges saa rationelt som det er muligt, naar de ikke kører. I hvert Fald maa Vognvask, Smøring og anden daglig Pasning af Vognene kunne foretages af ChaufEørerne, saaledes at Rigspolitiets Garageanlæg derved aflastes.

4. *Radiotjenesten*

beskæftiger 1 Politiassistent II, 4 Overbetjente I, 2 Overbetjente II og 13 Politibetjente.

Personalet betjener den paa Politigaarden indrettede Radiostation, der korresponderer med de i Byen patrouillerende Radiobiler, udsendt af Udrykningstjenesten, Færdselsafdelingen og Kriminalpolitiet samt med Radiopatrouiller, der udsendes af Politiet paa Frederiksberg og i Nordre og Søndre Birk. Meldinger mellem Radiobilerne og andre Afdelinger eller Stationerne besørges pr. Telefon. Radiostationen maa derfor altid betjenes af to Mand, hvoraf den ene passer Telefonen. I 1946 foretoges ialt 70 262 Radioekspeditioner, hvilket svarer til gennemsnitlig 8 Ekspeditioner i Timen. Personalet, der betjener Radiostationen, arbejder i Døgndrift med 4 Hold à 6 Timer. Udover at betjene Stationen paahviler det Personalet at instruere Betjeningen af de ambulante Anlæg samt at udføre visse mindre Vedligeholdelsesarbejder. Denne særlige Serviceafdeling beskæftiger 3 Mand, der har en Tjenestetid paa 8 Timer. Om den egentlige Vedligeholdelse er der sluttet Kontrakt med det Firma, der har leveret Anlæggene.

Der raades nu over 35 bevægelige Anlæg (30 Biler, 2 Baade, 3 Reserveanlæg), men som Regel er kun nogle faa af disse i Funktion samtidig.

Som Begrundelse for, at der ved Radiotjenesten kun er 6 Timers Tjenestetid, har Politidirektøren anført, at Tjenesten er særlig anstrengende, og at det fra lægesagkyndig Side er udtalt, at man ikke kan se bort fra, at Udstraalingerne fra Radiosenderen kan virke helbredsnedbrydende.

Medens Udvalget ikke kan erkende, at Tjenesten i hvert Fald under normale Forhold kan siges at være saa enerverende, at nedsat Tjenestetid er nødvendig eller rimelig, maa der naturligvis ved Tjenestens Tilrettelæggelse tages Hensyn til, om den som anført kan være sundhedsfarlig. Er dette Tilfældet, hvilket formentlig bør undersøges nærmere, synes det dog ikke at være en nødvendig Konsekvens heraf, at hele Tjenestetiden afkortes, men kun at Tjenesten ved Radiosenderen og -modtageren med relativt korte Perioder alternerer med Tjeneste andetsteds i eller udenfor Radioafdelingen. Udvalget skal derfor foreslaa, at Tjenesten fremtidig tilrettelægges i Overensstemmelse hermed, saaledes at Personalet faar 8 Timers Tjeneste. Allerede som Følge heraf maa Personalets Antal •— ialt 20 — der iøvrigt ogsaa under den gældende Tjenesteordning synes meget stort i Forhold til Opgavens Omfang og Betydning — kunne nedbringes.

Med Hensyn til de ambulante Radioanlæg gælder som anført den Ordning, at Udrykningstjenestens Personale patrouillerer med Henblik paa almindelige politimæssige Opgaver, Færdselsafdelingens Personale patrouillerer for at paatale Færdselsforseelser, og Kriminalpolitiet patrouillerer af Hensyn til Forbrydelsers Opklaring. Noget Samarbejde mellem disse tre Former for Patrouille finder ikke Sted, og det kan altsaa tænkes, at tre forskellige Patrouiller opererer i samme Kvarter, medens andre Kvarterer ikke afpatruilleres. Da det uanset Specialiseringen dog er Politifolk, der patrouillerer, og da disse maa have Pligt til at gribe ind ogsaa overfor Forhold, som ikke direkte hører under deres Specialomraade, maa Udvalget anse det for nødvendigt, at der tilvejebringes en Koordination mellem de tre Afdelingers Radiopatrouiller. Politidirektøren har erklæret sig enig heri forsaavidt angaar Udrykningstjenestens og Færdselsafdelingens Patrouiller, medens det forsaavidt angaar Kriminalpolitiet ikke skønnes hensigtsmæssigt at ændre den nugældende Ordning. Rigspolitichefen er heri enig med Politidirektøren, men har dog givet Udtryk for det ønskelige i, at et udvidet Samarbejde etableres, hvor dette er muligt.

5. *Udrustningsdepotet*

beskæftiger 1 Politiassistent II, 1 Overbetjent I, 1 Overbetjent II, 2 Politibetjente og 1 civil Bøssemager.

Depotet opbevarer Københavns Politis Vaaben og øvrige Udrustning, medens Uniformsdele henhører under Rigspolitichefens Uniformskontor. Personalet foretager Skydeøvelser med Udrykningsdelingerne.

Paa Udvalgets Foranledning er Spørgsmaalet om en Sammenlægning af Rigspolitichefens Udrustningsdepot (omfattende Landet udenfor København) og Københavns Politis Depot blevet drøftet mellem Rigspolitichefen og Politidirektøren. Medens en lokalemæssig Sammenlægning ikke er mulig, er man blevet enige om at sammenlægge Depoterne saaledes, at Personalet i paakommende Tilfælde kan udnyttes af begge Depoter, hvorved en Del Arbejdskraft kan spares. Udvalget skal herefter ikke stille yderligere Forslag, men kun henlede Opmærksomheden paa det ønskelige i, at Politipersonale kun i det snævrest mulige Omfang sættes til Tjeneste i Depoter.

6. *Ben beredne Afdeling*

beskæftiger 1 Politiassistent I, 1 Politiassistent II, 3 Overbetjente I, 1 Overbetjent II, 14 Politibetjente og 5 civile Staldbetjente.

Afdelingen raader over 24 Heste og har for Tiden til Huse i den tidligere Gardehusarkaserne paa Østerbro.

Det beredne Politi anvendes særlig ved større Afspærringer og lign. under fredelige Forhold, medens det under Uroligheder er mindre anvendeligt paa Grund af Hestenes Saarbarhed. Udvalget har drøftet, hvorvidt Afdelingen under Hensyn til de dermed forbundne ret store Udgifter (ca. 100 000 Kr. aarlig foruden Polititjenestemændenes Løn), bør opretholdes, men man har i Betragtning af den Nytte, som man ifølge Politidirektørens Oplysninger ved særlige Lejligheder har af Afdelingen, ikke villet stille Forslag om Afdelingens Nedlæggelse. Da der vel imidlertid kun yderst sjældent vil være Brug for 24 Politiryttere paa een Gang, skal man henstille, at Afdelingen gøres noget mindre end nu, saaledes at Antallet af Heste f. Eks. bliver 16. Rigspolitichefen kan tiltræde, at Antallet af Politiets Heste søges noget nedbragt efterhaanden, men tager Afstand fra, at man paa indeværende Tidspunkt fastsætter Reduktionens Størrelse.

Den daglige Tjeneste i Afdelingen bestaar i Patrouilleridning i Byen, hvorunder Personalet særlig har Opmærksomheden henvendt paa Heste og Hestekøretøjer. Der rides i 2½ eller 3 Timer. løvrigt beskæftiges Personalet særlig ved Færdselsregulering i Myldretiden om Eftermiddagen. Tjenestetiden er 7 Timer daglig (normalt fra Kl. 11—18).

De 5 Staldbetjente gør Tjeneste i Dagtimerne ved Pasning af Hestene, herunder Opsadling og lign. Om Natten holdes Vagt i Stalden af en Politimand.

Udvalget indser det vanskelige i at udnytte det beredne Politis Personale effektivt udenfor de ret faa Tidspunkter, hvor der er særlig Anvendelse for det. Personalets Anvendelse til Færdselsregulering viser, at man fra Ledelsens Side er opmærksom paa, at Personalet maa beskæftiges med anden Tjeneste indenfor Tjenestetiden. Man skal dog henlede Opmærksomheden paa, dels at der ikke synes at foreligge nogen Begrundelse for, at Tjenestetiden er kortere end 8 Timer, dels at Politipersonalet selv bør passe Hestene, saaledes at der kun holdes Staldbetjente til den egentlige Renholdelse af Stalden.

D. Fserdselsafdelingen.

er oprettet i 1934 og behandler alle Sager vedrørende Færdselsforhold. Afdelingen behandler administrative og principielle Sager angaaende Færdselsforhold, dog at Indregistrering af Motorkøretøjer, Udfærdigelse af Førerbeviser m. v. henhører under Motorkontoret, der sorterer under 4. Politiinspektorat. Afdelingen deltager ogsaa i egentlig Polititjeneste ved Udsendelse af kørende Patrouiller, men Arbejdet i Marken henhører iøvrigt under Stationerne, der bl. a. udtager Personale til særlig civil Færdselstjeneste (den 4. Marts 1948 saaledes ialt 15 Mand), ligesom der til Færdselsregulering ydes Bistand af Personale fra Udrykningsdelingerne og den beredne Afdeling.

Færdselsafdelingen beskæftiger 2 Politikommissærer, 1 Politiingeniør, 3 Politiassistenter I, 3 Politiassistenter II, 14 Overbetjente I, 16 Overbetjente II, 20 Politibetjente og 5 Kontorister, ialt 64 Personer. Der raades over 17 Motorkøretøjer foruden 7 Skolekøretøjer. Afdelingen er inddelt i 3 Underafdelinger, der atter er inddelt i Underafdelinger, jfr. nedenstaaende Oversigt:

	Sekretariatsafdeling (1 Politiassistent I, 1 Overbetjent I, 3 Kontorister).
Politikommissær	Kontrol- og Patrouillekørselsafdeling (1 Politiassistent II, 4 Overbetjente I, 6 Overbetjente II, 16 Politibetjente).

	Kontor for Vogntilsyn (1 Politiassistent I, 3 Overbetjente I, 2 Overbetjente II, 2 Politibetjente).
	Droske- og Lillebilkontor (1 Politiassistent I, 2 Overbetjente I, 4 Overbetjente II).
Politikommissær	Journalkontor (1 Overbetjent I, 1 Politibetjent).
(Stedfortræder 1 PA II)	Rapportkontor (1 Overbetjent II, 1 Politibetjent).
	Statistikkontor (1 Overbetjent I, 2 Overbetjente II).

Politiingeniørens Afdeling (1 Ingeniør 1 PA II, 2 OB I, 1 OB II).

1. *Sekretariatsafdelingen*

behandler Afdelingens Personalesager samt Erklæringssager vedrørende Færdselsforhold.

2. *Kontrol- og Patrouillekørselsafdelingen*

virker som en Slags Special-Politistation med Politikommissæren som Stationsleder. Der foretages Patrouillekørsel i Radiobiler over hele København med Henblik paa Vejledning og Paatale ved Overtrædelser af Færdselslovgivningen. I 1946 paataltes ialt 2 830 Overtrædelser. Personalet forretter endvidere Vagttjeneste i Afdelingen.

3. *Kontoret for Vogntilsyn*

foretager Undersøgelse af Køretøjer, der har været impliceret i Færdselsuheld og udsteder Erklæring herom til Brug for eventuel Retssag. I 1946 foretoges ialt 862 Undersøgelser. Endvidere foretager Afdelingen Syn og Godkendelse af Motorkøretøjer (i 1946 767), oplærer Polititjenestemænd som Motorførere (i 1946 358) og afholder Køreprøver med disse (i 1946 452 Prøver). Der benyttes dog ogsaa private Kørelærere i ret vid Udstrækning (Bevilling hertil 12 000 Kr.).

4. *Droske- og Lillebilkontoret*

fører Tilsyn med Drosker, Lillebiler, Kaperkørsel, Omnibusser og Fragtmandsvogne.

5. *Journalkontoret*

journaliserer de til Afdelingen indkommende Sager og Rapporter, ialt ca. 25 000 aarlig, hvoraf 5 000 Paakørselssager, 2 000 Sager fra fremmed Jurisdiktion og 18 000 Smaasager.

6. *Rapportkontoret.*

I dette Kontor gennemses alle Rapporter vedrørende Færdselsforhold, der indkommer fra Stationerne, af en Politibetjent og derefter yderligere af Politikommissæren eller Politiassistenten. Antallet af Færdselsrapporter var i 1946 ialt 27 260, hvoraf 5 411 vedrørte Færdselsuheld, medens 21 307 angik andre Færdselsforhold.

7. *Statistikkontoret*

gennemgaar alle Færdselsrapporter og uddrager Oplysninger til Brug for Afdelingens Statistik, der er meget detailleret.

8. *Politiingeniørens Afdeling*

beskæftiger sig med vej tekniske Forhold, med Telefonanlæg, Alarmskabe og Fjernskrivere og fører Tilsyn med Redningsredskaber, Udlejningsbaade, Karusseller, Artistredskaber og lign. Endvidere udfærdiger Kontoret Rids og Planer til Brug for Politiet.

Som det fremgaar af foranstaaende, er Færdselsafdelingen en meget stor Afdeling, og den virker som en Melleminstans mellem Ordenspolitiets Ledelse og Politistationerne. Medens det nu er rigtigt og hensigtsmæssigt, at visse Specialopgaver — saaledes de Opgaver, der henhører under Kontoret for Vogntilsyn, Droske- og Lillebilkontoret og Politiingeniørens Afdeling — henlægges til Afdelinger med særligt uddannet Personale, maa Udvalget være af den Opfattelse, at andre af Afdelingens Opgaver med Fordel kan henlægges til andre Organer eller helt eller delvis bortfalde. I det hele finder Udvalget, at Afdelingen er overeksponeret, og at det navnlig ikke er forsvarligt, at et saa betydeligt Antal Politimænd — hvoraf mange overordnede — her er bundet til rent kontormæssige Funktioner.

Særlig med Hensyn til Rapportkontoret og det i Forbindelse med dette værende Journalkontor, hvis Hovedopgave er at journalisere Eapporterne, bemærkes, at saavel Gennemlæsning af Rapporten som Journaliering finder Sted adskillige Gange under Sagens Behandling, og man maa finde det urimeligt, at enhver nok saa ubetydelig Færdselssag, der kan give Anledning til Bøde, maa passere et meget betydeligt Antal Led inden Sagens Afgørelse. Politidirektøren har principielt erklæret sig enig i, at en Forenkling er nødvendig, og Udvalget skal herefter foreslaa, at Færdselsafdelingens Gennemgang af Rapporter (bortset fra den statistiske Bearbejdelse, jfr. nedenfor) afskaffes, saaledes at Rapportkontoret og Journalkontoret kan nedlægges. Da ogsaa Statistikkontorets Arbejde foreslaas begrænset, jfr. nedenfor, vil den Politikommissær og den Politiassistent, der hidtil har ledet disse tre Kontorer blive overflødige, jfr. herved Udvalgets i anden Forbindelse stillede Furslag om Nedlæggelse af den ene Politikommissærstilling ved Færdselsafdelingen.

Den fremtidige Ordning med Hensyn til Færdselssagers Ekspedition skulde herefter blive den, at Stationerne indsender de færdige Rapporter med Udkast til Bødeforelæg eller Anklageskrift direkte til Kontoret for Politisager. Her føres de Forhandlinger med Forsikringsselskaber og lign., som hidtil har været ført af Færdselsafdelingen, og Sagerne fremmes iøvrigt som hidtil. Den statistiske Bearbejdelse bør saa vidt muligt først finde Sted efter Sagernes Afslutning, men Udvalget skal ikke nærmere tage Stilling til denne Enkelthed. Det kan muligvis blive nødvendigt at placere 1 à 2 Mand fra Færdselsafdelingen i Kontoret for Politisager til Varetagelse af dettes forøgede Opgaver, men man skal dog i denne Forbindelse bemærke, at den særlige Sagkundskab, som Færdselsafdelingens Personale har, og som kunde paaberaabes som Begrundelse for at overflytte Personale, ogsaa er repræsenteret i Kontoret for Politisager, hvis Personale gennem Arbejdet med Rejsning af Tiltale og ved at give Møde i Byretten ved Sagernes Behandling synes mindst lige saa egnet til at udføre disse forøgede Opgaver.

Med Hensyn til Statistikkontoret skal man iøvrigt bemærke, at den førte Statistik synes langt mere detailleret end rimeligt. Da Politidirektøren har oplyst, at man er i Færd med at gennemføre en Indskrænkning, skal man ikke komme nærmere ind herpaa.

Kontoret for Vogntilsyn og Droske- og Lillebilkontoret giver ikke Udvalget Anledning til særlige Bemærkninger. Derimod skal man i denne Forbindelse henlede Opmærksomheden paa det uhensigtsmæssige i, at Motorkontoret, hvis Funktioner er meget nær beslægtede med disse Kontorers, ikke er tilknyttet Færdselsafdelingen, men henlagt under 4. Politiinspektorat. Denne Ordning, der er truffet i 1946, bør ændres, saaledes at disse indbyrdes beslægtede Organer kan komme i saa nært Samarbejde som muligt. Politidirektøren har i Princippet erklæret sig enig heri.

Med Hensyn til Kontrol- og Patrouillekørselsafdelingen har man ovenfor under Omtalen af Udrykningsafdelingens Radiotjeneste gjort den Bemærkning, at Patrouilleringen fra de forskellige Afdelinger med Radiobiler saa vidt muligt bør koordineres. Sker dette, vil Behovet for den særlige Færdselspatrouillering blive mindre, idet det naturligvis forudsættes, at Udrykningstjenestens Patrouiller i øget Grad ogsaa har Opmærksomheden

henvendt paa Færdselsforhold. Ligesom en Patrouille fra Udrykningstjenesten fremtidig vil vide, at den er alene i sit Distrikt, idet Færdselspatrouiller ikke kører i samme Distrikt paa samme Tid, og derfor vil have større Tilskyndelse end efter den nugældende Ordning til at tage sig af Færdselsforhold, bør det ogsaa indskærpes det almindelige Personale paa Stationerne, at den Omstændighed, at der findes en speciel Færdselsafdeling, ikke paa nogen Maade bør medføre, at Personalets Agtpaagivenhed overfor Færdselsforseelser maa slappes. Der er efter Udvalgets Opfattelse nogen Eisiko for, at Opretholdelse af Specialpatrouiller vil svække den almindelige Politimands Iver efter at give sig af med Forhold, der falder indenfor Patrouillernes Specialomraade, og Udvalget finder det derfor noget betænkeligt, at Kontrol- og Patrouillekørselsafdelingen er saa stor, som Tilfældet er. Under Hensyn til, at Afdelingen er lige saa stor som det under Rigspolitichefen hørende Færdselspoliti, der skal dække hele Landet, maa man ogsaa finde det tvivlsomt, om Afdelingen ikke er for stor i Forhold til sine Opgaver, hvorved bemærkes, at de „indendørs" Opgaver synes ret uvæsentlige. Politidirektøren har givet Tilsagn om at ville undersøge Muligheden for at indskrænke denne Afdeling. Udvalget gaar ud fra, at denne Undersøgelse vil resultere i en meget væsentlig Indskrænkning af Afdelingen baade hvad Personale og hvad Materiale angaar.

Naar Færdselsafdelingens forskellige Underafdelinger nedlægges eller indskrænkes i Overensstemmelse med foranstaaende, gaar man ud fra, at ogsaa Sekretariatsafdelingens Arbejde vil blive begrænset i betydelig Grad her.

E. Søpolitiafdelingen.

blev oprettet den 1. April 1941 i Anledning af de særlige Forhold under Besættelsen. Afdelingen, der har Station ved 1 0-Meter-Bassinet i Københavns Nordhavn, har været betydeligt større end nu, hvor den beskæftiger 1 Politikommissær, 1 Politiassistent I, 3 Politiassistenter II, 9 Overbetjente I, 7 Overbetjente II og 29 Politibetjente.

Afdelingen virker som Politistation for Københavns Havneomraade. Ved Siden af Søpolitiet findes et under Havnevæsenet hørende „Havnepoliti", der dog kun paaser Overholdelsen af Havnereglementet, og forskellige af Politiets andre Afdelinger gør ogsaa Tjeneste ved Havnen. Saaledes var der den 4. Marts 1948 af Politistationerne afgivet ialt 19 Mand til Tjeneste i Frihavnen, paa Kvæsthusbroen, paa Langelinie og flere Steder. Tilsynet med Udlændinges Ind- og Udrejse i Havnen føres af Fremmedpolitiet, Razziaer efter Kvinder paa Skibe i Havnen foretages af Sædelighedspolitiet (tildels i Samarbejde med Søpolitiet), og til Behandling af kriminelle Sager vedrørende Havnen er udtaget særligt Mandskab paa Antoniegades Politistation.

Afdelingen raader over 5 Motorbaade, med hvilke der patrouilleres i Havnen. Herunder skaffer man sig Oplysning om Skibes Ankomst og Afgang til Brug for et i Afdelingen ført Kartotek over samtlige Anløb. Lister over Skibenes Besætninger konfereres med Danske Politiefterretninger, hvorved i 1946 108 efterlyste Personer blev fundet. (De paagældende Besætninger talte ialt ca. 120 000 Mand).

Afdelingen behandlede i 1946 ialt 566 Sager, hvortil kommer 300 Sager fra fremmed Jurisdiktion og 266 Bødeinddrivelsessager. Der er optaget Hittegods og Bjergningsgods til Værdi ca. 20 000 Kr. Antallet af anholdte var 258, heraf 181 „Kvinder i udenlandske Skibe samt uberettiget Ophold", hvorved 3. Afdeling (Sædelighedspolitiet) tildels har medvirket.

Søpolitiets Funktioner bestaar saaledes foruden i Kontrollen med, hvad der foregaar af politimæssig Interesse paa Søen indenfor Havnens Omraade, herunder dog ogsaa de saakaldte Sundalarmeringer i Anledning af Katastrofer udenfor Havnen, i Behandlingen

af civile Sager navnlig af Bøde-, Alimentations- og Jurisdiktionssager vedrørende Søfolk, samt i en ret omfattende Patrouille- og Afspærringstj eneste forskellige Steder indenfor Havnens Omraade, nemlig ved Larsens Plads og Toldboden i Anledning af Ruteskibenes Afgang og Ankomst samt paa Langelinie. Derimod foretager Søpolitiet ikke iøvrigt nogen fast Patrouillering til Lands indenfor Havnens Omraade, idet denne Virksomhed henhører under de enkelte Politistationer.

Udvalget er af den Opfattelse, at der vil kunne opnaas en bedre Udnyttelse af den forliaandenværende Politistyrke, saafremt man indskrænker Søpolitiets Virksomhed til fortrinsvis at omfatte følgende Opgaver: Patrouillesejlads i Havnen samt Sundalarmeringen, Bøde- og Jurisdiktionssager vedrørende Søfolk, Sager angaaende fundne Lig, Bjergnings- og Hittegodssager, Sager om Ulykker om Bord paa Skibe samt Tilsyn med Redningsredskaberne ved Havnens Omraade. Patrouille- og Afspærringstj enesten til Lands vil derimod efter Udvalgets Opfattelse kunne henlægges til vedkommende Politistation som et Led i den almindelige Patrouilletj eneste ved Stationerne. Selv om der er peget paa, at Sydhavnen som Følge af sin Udstrækning og sin store Afstand fra den paagældende Politistation stiller store Krav til Søpolitiet, vil Udvalget dog mene, at Søpolitiafdelingen — i hvert Fald naar ikke ekstraordinære Forhold gør sig gældende — maa kunne indskrænkes væsentligt baade i Henseende til Mandskab og Baademateriel. Efter en passende Indskrænkning af Styrken vil det falde naturligt, at Politikommissærstillingen nedlægges.

Man finder derhos Grund til særligt at henlede Opmærksomheden paa, at det maa anses for upaakrævet, at Afdelingen selv skaffer sig Oplysninger om Skibes Ankomst og Afgang og fører et særligt Kartotek derover, idet disse Oplysninger maa antages at kunne fremskaffes lettere gennem Havnevæsenet.

2. Politiinspektorat (Opdagelsespolitiet)

ledes af en Politiinspektør med Bistand af en Vicepolitiinspektør som Souschef samt af en juridisk Fuldmægtig, og 1 à 2 Halvdagssekretærer. Til Inspektørens og Viceinspektørens Kontorer er endvidere knyttet 1 Kriminalassistent II, 1 Overassistent, 2 Kontorassistenter, 1 Kontorist og 1 Kontormedhjælper.

Arbejdet med Behandlingen af Straffesager er fordelt mellem 2. og 5. Politiinspektorat saaledes, at 2. Inspektorat beskæftiger sig med den politimæssige Efterforskning, medens 5. Inspektorat varetager den anklagemæssige Behandling af Sagerne. Grænsen mellem de to Omraader er imidlertid ikke skarp, og der finder derfor et vist Samarbejde Sted mellem de to Inspektorater. Af praktiske Grunde vil nærværende Betænknings Omtale af 5. Politiinspektorat derfor finde Sted i umiddelbar Fortsættelse af Bemærkningerne om 2. Politiinspektorat.

Opdagerstyrkens Størrelse er nærmere omtalt i de indledende Bemærkninger om Københavns Politi. Af Styrken er en Del afgivet til Tjeneste ved 5. Politiinspektorat. Denne Del af Styrken sorterer personalemæssigt, men ellers ikke under 2. Politiinspektorat. Den under 2. Inspektorat sorterende Styrke gør Tjeneste enten paa Hovedstationen paa Politigaarden — dels i en almindelig Afdeling (Afd. S), der tager sig af alle forefaldende Sager og har Døgntjeneste, dels i en Række Specialafdelinger (A, B, C og F), der ikke har Døgntjeneste — eller paa Politistationerne, i hvilket Tilfælde de er underlagt Hovedstationens Afd. S, men ikke gør Døgntjeneste. Hver af de nævnte Afdelinger ledes af en Politikommissær. Af Styrken pr. 15. Oktober 1947 (373 KA I og nedefter) gjorde 5 Tjeneste i Krisepolitiet, 4 ved Tjenestemandsdomstolen, 11 i Rigspolitichefens Efter-

retningsafdeling, 67 under 5. Inspektorat, 8 ved Behandling af Krigsforbrydersager, 2 som Lærere og 32 som Elever paa Politiskolen; 6 var udenfor Nummer eller suspenderede.

Af de resterende 238 gjorde 68 Tjeneste paa Stationerne saaledes:

Station	1—3 (stationeret paa Station 2)	1 KA II, 5 KOB, 11 KB, ialt 17
	4	1 KA II, 3 KOB, 4 KB, — 8
	5	1 KA II, 3 KOB, 9 KB, — 13
—	6	1 KA II, 3 KOB, 3 KB, — 7
—	7	1 KA II, 3 KOB, 4 KB, — 8
	8	1 KA II, 3 KOB, 7 KB, — 11
	9	0 KA II, 1 KOB, 3 KB, — 4

Desuden gør paa hver Station 1 Ordens-PB Tjeneste som Medhjælper for Kriminalpolitiet. Paa 3 af Stationerne er der ansat 1 Kontormedhjælper.

Af Hovedstationens Personale (ialt 170 Mand) gør som nævnt ovenfor 1 KA II Tjeneste i Politiinspektørens Forkontor. 1 Politikommissær og 1 KA I virker som Anklagere i Dommervagten, og 1 K A I, 2 KA II og 2 KOB (hvoraf 1 kvindelig) gør Tjeneste i Journal- og Statistikkontoret. løvrigt er som nævnt ovenfor Styrken fordelt mellem en Række Afdelinger, dog saaledes at Fordelingen ikke er fast; naar særlige Opgaver melder sig, sættes det fornødne Mandskab ind herpaa uden Hensyn til Afdelingsgrænserne. Afdelingerne er følgende:

Afdeling A behandler Drabs-, Ulykkes-, Brand-, Volds- og Sædelighedssager og enkelte andre alvorlige Forbrydelser, f. Eks. Falskmøntneri.

Personale: 1 Politikommissær, 4 K A II, 1 KOB, 8 KB, deraf 3 kvindelige, 1 Kontorist.

Afdeling B behandler Sager vedrørende Falsk, Underslæb, Bedrageri, Mandatsvig, Aager, Skyldnersvig, falsk Forklaring, Post- og Jernbanesager m. v.

Personale: 1 Politikommissær, 2 KA I, 4 KA II, 9 KOB, 2 KB.

Afdeling C behandler Sager vedrørende Tyveri (undtagen Cykletyverier), Hæleri, Røveri og Smugleri. Her føres Protokoller over ca. 700 mistænkelige Personer (Straffelovens § 289), jfr. B. Side 46. Dernæst ekspederes her Bevillinger til Pantelaanere og Marskandisere (ca. 1 000), og der føres Tilsyn med disse, jfr. B. Side 47—48. Endvidere udføres der præventiv Virksomhed mod Indbrudstyveri ved Samarbejde med Laasefabrikanter og ved Raad og Vejledning til Publikum, jfr. B. Side 49. Endelig føres her et vist Tilsyn med Udlændinge, jfr. B. Side 46, og Kriminalpolitiets Eftersøgningsafdeling, der beskæftiger 4 Mand, hører under Afdeling C.

Personale: 1 Politikommissær, 2 KA I, 2 KA II, 11 KOB, 20 KB, 1 Kontorist.

Afdeling F. behandler Landsforræderisager samt Vaaben og Sprængstofsager.

Personale: 1 Politikommissær, 2 KA I, 14 KOB, 8 KB.

Afdeling S udfører almindelig Vagt- og Ekspeditionstjeneste paa Hovedstationen og patrouillerer i hele Byen, navnlig om Natten, bl. a. i Radiobiler. Som Speciale er til Afdelingen henlagt Cyklety verier (12 Mand). Politikommissæren er ogsaa Chef for alt Kriminalpoliti paa Stationerne.

Personale: 1 Politikommissær, 2 KA I, 7 KA II, 19 KOB, 44 KB.

Journaliseringen ved Hovedstationen foregaar dels i et særligt Journal- og Statistikkontor, dels ved Afdelingerne, hvor Journaliseringen dog kun har til Formaal at vise Sagernes Fordeling mellem Personalet. Journal- og Statistikkontoret foretager ogsaa Registrering og Udlevering af Koster. Kontoret beskæftiger 5 Kriminalpolitifolk, jfr. ovenfor, og 8 Kontormedhjælpere, ialt 13 Personer.

Der føres:

1) „T.P.-Journal“ over alle Anmeldelser (35 183 i 1946).
2) En Anholdelsesprotokol over alle anholdte Personer (6 224 i 1946).
3) En Hovedjournal over Sager fra fremmed Jurisdiktion (24 000 i 1946).
4) Et Register over stedfundne Ligbrændinger (3 540 i 1946). Indberetning sker fra Stationerne, naar disse har udstedt Attest om, at der intet er til Hinder for en Ligbrænding.

Med hver Rapport, der indsendes, skal følge et Kort i 3 Eksemplarer med Angivelse af Gerningsmandens Navn og enkelte Hovedpunkter angaaende Forbrydelsen. Det ene Kort anbringes i et Kartotek i Journalkontoret, der tjener som Register til T.P.-Journalen (der føres dog ogsaa et Register i en Protokol), det andet afgives til vedkommende Specialafdeling, hvor det benyttes i et Kartotek over Forbryderspecialer, og det tredie tjener som Grundlag for Udarbejdelsen af Kriminalstatistikken.

Journaliseringen tjener ikke blot sædvanlige kontormæssige Formaal, men har ogsaa Betydning for Arbejdet med Opklaring af Forbrydelser; f. Eks. maa Journalerne føres saaledes, at man, naar en Person er anholdt og skønnes at kunne sigtes for en Række Forbrydelser, hurtigt og sikkert kan finde frem til uopklarede Anmeldelser af den paagældende Art. Journalerne suppleres derfor saavel i Specialafdelingerne som paa Stationerne af forskellige Arbejdskartoteker o. 1.

Sagernes Gang er i store Træk følgende:

Anmeldelser om Forbrydelser modtages paa Politistationerne (Kl. 7—23) eller paa Politigaarden (hele Døgnet). I 1946 modtoges ialt 35 183 Anmeldelser. Ca. 80 pCt. af Anmeldelserne indgaar til Stationerne og undergives en Førstebehandling af det der stationerede Personale. De store Sager afgives dog straks til vedkommende Hovedafdeling. Hvis Stationen i Løbet af ca. en Uge kan opklare Sagen, indsendes den færdigbehandlet til Hovedstationen, i modsat Fald indsendes den efter ca. en Uges Forløb til Viderebehandling af vedkommende Specialafdeling. De af Stationerne eller Specialafdelingerne færdigbehandlede Sager oversendes til 5. Politiinspektorat, hvor de henvises til Undersøgelseskammer til Viderebehandling med Henblik paa Forelæggelse for Statsadvokaten eller Indbringelse for Retten. Naar en Sigtet fængsles, overgaar Sagen dog som Regel straks til Undersøgelseskammer, hvor altsaa i saa Fald Efterforskningen fastsættes. Et betydeligt Antal Sager (ca. 3 000 aarlig), der ikke skønnes at kunne fremmes til Dom, forelægges af 2. Politiinspektør direkte for Statsadvokaten. Det juridiske Arbejde med disse Sager udføres af Fuldmægtigen og Halvdagssekretærerne.

For Udvalget ligger det vigtigste Spørgsmaal vedrørende Københavns Opdagelsespoliti i Forholdet mellem 2. og 5. Politiinspektorat, og Omtalen heraf vil derfor først finde Sted, efter at 5. Politiinspektorats Organisation og Arbejde er omtalt. Hvad den interne Organisation af 2. Inspektorat angaar, finder Udvalget kun Anledning til at gøre enkelte Bemærkninger. I det store og hele findes Arbejdets Tilrettelæggelse hensigtsmæssig.

Der findes indenfor Københavns Politi enkelte Stillinger som Sekretær, Fuldmægtig eller Ekspeditionssekretær. En saadan Fuldmægtigstilling er knyttet til 2. Inspektorat. Avancementsmulighederne for Folk i disse Stillinger er meget begrænsede. For Fuldmægtigen i Opdagelsespolitiet er der Mulighed for at avancere til Politiadvokat, men kan denne Mulighed af en eller anden Grund ikke realiseres, f. Eks. fordi den paagældende findes uegnet, vil det være meget vanskeligt at placere ham andetsteds, da den Uddannelse, han vil have faaet i Opdagelsespolitiet, er af en saa speciel Art. Man løber altsaa den Risiko, at den paagældende „gror fast" i Opdagelsespolitiet til Skade for begge Parter. Udvalget skal derfor foreslaa, at Stillingen ved Ledighed omdannes til en Politifuldmægtig-

stilling, og det paases, at der finder Personskifte Sted saa hyppigt, som det af Hensyn til Arbejdets Udførelse er muligt. For en Politifuldmægtig vil 2—3 Aars Tjeneste ved Københavns Opdagelsespoliti være et værdifuldt Led i Uddannelsen. Politidirektøren har erklæret sig enig i disse Bemærkninger.

Som nævnt føres der af Journalkontoret Register over Ligbrændinger. Ifølge § 3 i Lov Nr. 60 af 14. Marts 1931 om Ligbrænding skal Politiet, inden en Ligbrænding kan finde Sted, afgive Attest om, at der fra Politiets Side intet er til Hinder for Ligbrændingen. Politiet skal herved paase, at Lovens Betingelser for Ligbrænding er overholdt, og at Dødsfaldet er anmeldt til Skifteretten og Kirkebogen; endvidere skal Politiet være opmærksom paa, om Dødsfaldet kan skyldes en Forbrydelse. I København er disse Bestemmelser blevet praktiseret saaledes, at Attesterne er udfærdiget af Stationerne, men at disse samtidig har udfærdiget en Rapport herom og indsendt denne til Hovedstationen, hvor Rapporterne er bevet registreret. Efter Udvalgets Formening maa Udfærdigelsen af de særlige Rapporter kunne undlades, saaledes at der ikke finder anden Bogføring Sted end i det højeste et Notat i en Protokol paa vedkommende Politistation om Attestens Udfærdigelse, og saaledes at den hidtil praktiserede Centralisering helt bortfalder. Da Politidirektøren har erklæret, at der ikke bestaar nogen politimæssig Interesse i Opretholdelsen af Ligbrændingslovens Forskrift om Politiets Medvirken, skal Udvalget iøvrigt foreslaa, at Loven søges ændret, saaledes at Ansvaret for Formaliteternes Overholdelse overgaar til Begravelsesmyndighederne, og saaledes at Politiets Tilladelse til Ligbrænding kun indhentes, naar der efter den i Loven foreskrevne Lægeerklæring kan være Mulighed for, at der foreligger en Forbrydelse.

Journaliseringen under 2. Inspektorat beskæftiger et meget stort Antal Personer (13), der tildels er højt chargede. Politidirektøren har erklæret sig enig i, at sagkyndige fra Forvaltningsnævnets Sekretariat gennemgaar Journalsystemet med Henblik paa Muligheden for Forenkling. løvrigt henvises til Bemærkningerne nedenfor om Forholdet mellem 2. og 5. Inspektorat.

5. Politiinspektorat (Undersøgelseskamrene m. m.)

ledes af en Politiinspektør, der til sin Bistand har en juridisk Sekretær og 2 Kontorister, som dog alle har deres væsentlige Beskæftigelse under Kontoret for Straffesager. Inspektoratet er oprettet i 1941 ved Opnormering af den tidligere „ledende Politiadvokat" til Politiinspektør.

Kontorpersonalet ved Undersøgelseskamrene og i Kontoret for Straffesager er en Helhed, og hele Afdelingen var den 19. September 1944 normeret med 47, der efter Kapitulationen har været udvidet til 70. Pr. 1. November 1947 var det samlede Kontorpersonale nedbragt til 52, hvoraf 15 Kontorassistenter og 6 højere Stillinger.

Inspektoratet raader over 8—9 Vogne.

Under Inspektoratet hører:

7. *Kontoret for Straffesager.*

Personalet bestaar af en Kontorchef, en Sekretær, jfr. ovenfor, en KOB og 25 Kontormedhjælpere.

A. Her modtages og journaliseres alle Sager, der oversendes fra 2. Politiinspektorat. Sagerne fordeles af Politiinspektøren mellem Undersøgelseskamrene (hvor de paany journaliseres). Journalen i Kontoret for Straffesager („Straffejournalen") føres paa Kartotekskort og angiver foruden Ekspeditionens Dato og Afsender eller Adressat ogsaa kort Ekspeditionens Indhold. Der journaliseredes i 1946 7 000 Sager. Til Journalen er knyttet

et Navnekartotek omfattende alle Personer, der har været sigtet ved Københavns Politi siden 1919. Alle Ekspeditioner fra Undersøgelseskamrene til andre Institutioner, navnlig Byretten og Statsadvokaten, passerer Straffejournalen.

B. Kontorets Virksomhed som Centralkontor for Undersøgelseskamrene omfatter ogsaa Behandling af Personale- og Budgetsager, Udarbejdelse af Statistik vedrørende den kriminelle Eetspleje m. m.

C. Kontoret besørger alle Ekspeditioner i Straffesager, efter at Dom er afsagt. Herunder kan nævnes:

1. Indberetninger til Bigsregistraturen, til Udskrivningsvæsenet (1 500 Meddelelser aarlig angaaende Domme, som kan udelukke de paagældende fra Militærtjeneste), til Folkeregistret (af Hensyn til Dommenes Betydning for Valgret) m. fl.
2. Dommenes Forelæggelse for Statsadvokaten til Acquiescens eller Anke.
3. Eksekvering af Straffedomme, Overførelse af Varetægtsarrestanter til Strafafsoning, Indkaldelse af Domfældte paa fri Fod, Inddrivelse af Bøder, Konfiskationsbeløb og Sagsomkostninger.
4. Behandling af Benaadningsandragender og Andragender om Udsættelse med Afsoning, om Anketilladelse, Genoptagelse, Prøveløsladelse o. s. v.
5. Tilsyn med Opfyldelsen af Vilkaarene for betinget Domfældte (der afsagdes i 1946 ved Københavns Byret 1 163 betingede Domme) og betinget benaadede.
6. Indbinding af Akter, Oversendelse af Akter til vedkommende Arkiv efter Sagernes Afslutning. Arbejdet med Tilvejebringelse og Ekspedition af Akter volder betydeligt Besvær og beskæftiger i det væsentlige 5 Kontormedhjælpere.

//. *Undersøgelseskamrene.*

Antallet er siden 1938 13 mod tidligere 11. Hvert Undersøgelseskammer ledes af en Politiadvokat. Ved Domsmandsinstitutionens Indførelse i 1933 blev der til 4 af Kamrene knyttet Fuldmægtige; nu har 7 Kamre Fuldmægtig. I de senere Aar har der endvidere været ansat et Antal Halvdagsfuldmægtige, for Tiden 10, men de er alle opsagt til 1. Januar 1948. Hvert af de 7 Kamre, der har Fuldmægtig, beskæftiger endvidere 5 Kriminalpolitifolk (1 eller 2 KA II, 1 eller 2 KOB, Resten KB) samt 2 Kontormedhjælpere, hvoraf den ene mindst Kontorassistent. De 6 Kamre, der ikke har Fuldmægtig, beskæftiger hver 4 Kriminalpolitifolk og 1 Kontorassistent.

Undersøgelseskamrene modtager de fra 2. Politiinspektorat gennem Kontoret for Straffesager oversendte Sager til videre Efterforskning (navnlig hvor der er Arrestanter i Sagen) og til Forberedelse og Gennemførelse af Behandlingen ved Byretten. Et betydeligt Antal Sager sluttes dog uden Tiltale efter at have været forelagt Statsadvokaten.

Nedenfor gengives en statistisk Oversigt over Undersøgelseskamrenes Arbejde med kriminelle Sager i Aarene 1935—1947:

	Personer sigtet ved U. K.	Personer. for hvis Vedkommende Sagen er sluttet med Statsadvokatens Samtykke	Personer, mod hvem der er rejst Tiltale
1935	5 129	2 063	3 007
1936	5 458	2 348	3 076
1937	5 955	3 214	2 714
1938	5 285	2 390	2 853
1939	4 738	1 700	2 586
1940	4 883	2 218	2 615
1941	8 228	4 920	3 260

1942	10 438	5 840	4 549
1943	13 293	8 050	5 192
1946	10 590 *)	6 300	4 244

Antallet af Sager i Aarets 9 første Maaneder i 1939 3 100, i 1947 3 900.

III. Overlægen i Psykiatri.

Da Justitsministeriet har iværksat en Undersøgelse af, om Overlægens Stab af Medhjælpere m. v. kan indskrænkes, har Udvalget ikke beskæftiget sig med Overlægens Omraade.

Medens Udvalgets mere almindelige Betragtninger om 5. Politiinspektorats Organisation gengives nedenfor i Forbindelse med Omtalen af Forholdet til 2. Inspektorat, skal man først gøre nogle Bemærkninger angaaende enkelte Detailler vedrørende 5. Inspektorat.

Om den til Inspektoratet knyttede juridiske Sekretær gælder tilsvarende Bemærkninger som om Fuldmægtigen ved Opdagelsespolitiet. Stillingen bør ændres til en Stilling som Politifuldmægtig og besættes med hyppigt skiftende yngre (ikke statsansatte eller 3. Grads) Politifuldmægtige.

Tilvejebringelsen af Forakter til Straffesager medfører et meget betydeligt Arbejde for Kontoret for Straffesager og maa formentlig bebyrde Provinsens Politikontorer i tilsvarende Grad. Da der nu fra Rigsregistraturen kan faas meget udførlige Oplysninger saavel om en Persons tidligere Forbrydelser som om hans personlige Forhold, synes det ikke at være nogen politimæssig Nødvendighed, at der som Regel indfordres Forakter, naar en Person sigtes for nye Forhold. Udvalget skal derfor henstille, at Politiet og Anklagemyndigheden kun rekvirerer Akter i det Omfang, hvori det skønnes nødvendigt til Sagens Behandling; tilsvarende gælder for saa vidt angaar Benaadningssager.

Et andet Omraade, der beslaglægger en meget stor Del af Personalet i Kontoret for Straffesager, er Ekspeditionen af Andragender om Benaadning eller Udsættelse med Straf af soning. Disse Andragenders Antal er stærkt stigende (1942: 1 500, 1943: 1 800, 1946: 3 000). Selv om en stor Del af Andragenderne afslaas, medfører de en Del Ekspeditioner, og de besværliggør Arbejdet med Eksekvering af Straffedomme i betydelig Grad. Udvalget har derfor drøftet Muligheden af en Forenkling paa dette Omraade.

Efter de nugældende Regler (Grundlovens § 26, Straffelovens § 52, Stk. 2, Retsplejelovens § 1001, kgl. Resolutioner af 19. December 1923 og 31. December 1946, Justitsministeriets Cirkulærer Nr. 8 af 13. Februar 1928, Nr. 150 af 9. Juli 1938 og Nr. 227 af 4. Oktober 1947) meddeles Benaadning af Kongen. Justitsministeren kan dog eftergive Bøder paa ikke over 500 Kr. ad mandatum, Politidirektøren (men ikke Politimestrene) kan eftergive Bøder paa ikke over 100 Kr. for Overtrædelse af Politivedtægten og af Bestemmelserne om Opbevaring af Rationeringsmærker m. v. Udsættelse med Strafafsoning meddeles af Justitsministeriet; Politimestrene (Politidirektøren) kan give Udsættelse med Betaling af Bøder i indtil 6 Maaneder fra Dommens Dato og tillade afdragsmæssig Betaling i indtil 1 Aar.

Andragender om Benaadning eller Udsættelse med Afsoning, som skal forelægges Kongen eller Justitsministeriet, fremsendes af Politidirektøren (Kontoret for Straffesager, der i Forvejen har indhentet Erklæring fra vedkommende Undersøgelseskammer) til Statsadvokaten, der videresender dem til Justitsministeriet, i visse Tilfælde gennem Rigs-

*) Hertil maa lægges ca. 1000 Personer, hvis Sager ikke har verseret ved Kamrene, men er behandlet direkte af Statsadvokaten.

advokaten. Saafremt Justitsministeriet finder et Benaadningsandragende egnet til Imødekommelse, vil Ministeriet som Regel indhente en Udtalelse fra vedkommende Dommer.

Dette betydelige Antal Sager passerer altsaa mange forskellige Myndigheder. Da det overvejende Antal af Sagerne imidlertid afgøres og maa afgøres efter faste Retningslinier, synes en Forenkling mulig og forsvarlig, navnlig saaledes at Afgørelsen af visse Sager i videre Omfang henlægges til Politidirektøren. Det vil efter Udvalgets Opfattelse være ubetænkeligt at bemyndige Politidirektøren til at afgøre Andragender om Eftergivelse af Bøder indtil 300 Kr. uden Hensyn til Forseelsens Art og om Henstand eller afdragsvis Betaling i indtil 2 Aar. Endvidere henstilles det, at Politidirektøren bemyndiges til at afgøre Andragender om Udsættelse med Afsoning af Frihedsstraf, saaledes at han kun skal forelægge Sager, hvor han finder Grundlag for at meddele Udsættelse i mere end eet Aar. I Forbindelse med saadanne Bemyndigelser bør det bestemmes, at Politidirektørens Afgørelser ikke skal kunne indbringes for højere Myndighed, jfr. som Forbillede paa en saadan Bestemmelse § 18 i Lov Nr. 133 af 7. Maj 1937 om Inddrivelse og Sikring af Underholdsbidrag, hvorefter Overøvrighedens Afgørelser med Hensyn til Afsoning af Underholdsbidrag ikke kan indankes for højere Myndighed.

Det er Udvalget bekendt, at det af Forvaltningskommissionens Udvalg 7 nedsatte Arbejdsudvalg vedrørende Politi- og Retskontorernes Forretningsomraade har afgivet en Indstilling, hvorefter Politidirektørens Adgang til at eftergive Bøder udvides til at angaa Bøder for Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven, og saaledes af Maksimumsbøden forhøjes fra 100 til 200 Kr. Arbejdsudvalget har endvidere indstillet, at Politidirektøren og Politimestrene skal kunne afgøre Andragender om Udsættelse med Strafafsoning i Tilfælde, hvor det drejer sig om Straf af Fængsel i ikke over 6 Maaneder eller Hæfte, og saaledes at Udsættelse kun kan meddeles i indtil 6 Maaneder. Arbejdsudvalget har ikke taget Stilling til, om der bør være Adgang til at indbringe Politiets Afgørelser for Justitsministeriet.

Nærværende Udvalg maa imidlertid fastholde sin ovenstaaende ladstilling. For saa vidt denne skønnes for vidtgaaende med Hensyn til Politikredsene uden for København, hvor Udlægningen kan medføre Fare for uensartede Afgørelser, skal man henlede Opmærksomheden paa, at de Afgørelser, der for Københavns Vedkommende foreslaas henlagt til Politidirektøren, for det øvrige Land formentlig vilde kunne henlægges til Statsadvokaterne.

Et Mindretal (*Erik Andersen*, som er Medlem af det fornævnte Arbejdsudvalg) har heroverfor anført, at det maa anses for tvivlsomt, om der er knyttet væsentlige Fordele til det videregaaende Forslag, hvis Gennemførelse paa den anden Side synes at rumme afgørende Betænkeligheder. Vedrørende Politidirektørens Adgang til Bødeeftergivelse har han anført, at de efter de nugældende Regler snævert afstukne Rammer for Politidirektørens Beføjelser begrundes med, at en Delegation af Bødeeftergivelsesretten til lavere Instanser forudsætter, at den kun anvendes indenfor Omraader, hvor Bødefastsættelse sker ud fra mere takstmæssige Synspunkter, som for Eks. ved Overtrædelse af Politivedtægten eller Bestemmelserne om Opbevaring af Rationeringsmærker, og hvor det af samme Grund er lettere at gennemføre en for hele Landet ensartet Benaadningspraksis. Ligesom man af Hensyn til Nødvendigheden af denne Ensartethed kun har ment at kunne delegere Benaadningsretten til Politidirektøren og ikke til Politimestrene, finder dette Medlem det betænkeligt at medtage andre Bøder end de af Underudvalget foreslaaede, saaledes navnlig Bøder i Krisesager, som er et Omraade, hvor Skønnet om Eftergivelse er betydelig vanskeligere, og hvor en nogenlunde ensartet Praksis er meget vigtig.

Vedrørende Adgangen til at træffe Afgørelse af Andragender om Udsættelse med Afsoningen af Frihedsstraf har Mindretallet peget paa, at det under den nuværende Ord-

ning er foreskrevet, at den, der søger Benaadning, samtidig skal oplyse, om han eventuelt ønsker Udsættelse med Straf afsoningen og omvendt. Denne af praktiske Grunde bestemte Regel fører til, at Myndighederne i et meget stort Antal Tilfælde samtidig skal tage Stilling til Spørgsmaalet om Benaadning og Udsættelse, og det har derfor i saadanne Tilfælde, da Justitsministeriet jo skal afgøre Benaadningsspørgsmaalet, ikke ud fra forenklingsmæssige Synspunkter noget Formaal at henlægge Afgørelsen vedrørende Udsættelse til en lavere Instans.

Yderligere har nævnte Medlem oplyst, at der for i det hele at fremme Ekspeditionen af Sager om Benaadning og Udsættelse fra 1. Maj 1948 er truffet den Ordning, at en Repræsentant for Justitsministeriet paa Politigaarden gennemgaar alle de til Københavns Politi indkomne Andragender og træffer Afgørelse om Afslag paa Ministeriets Vegne i de ganske klare Tilfælde, hvor Indhentelse af Erklæring fra andre Myndigheder ikke anses for paakrævet. Man regner med paa denne Maade at afskære et meget stort Antal Sager fra den mere komplicerede Behandling og mener i Forbindelse med de for Tiden stedfindende omfattende Benaadninger for ældre, mindre alvorlige Straffe at kunne opnaa efterhaanden at naa frem til, at Indsættelse til Afsoning som alt overvejende Hovedregel kan finde Sted snarest efter den endelige Dom. Af Hensyn til Straffens Effektivitet maa det anses for meget betænkeligt at give en for vid Adgang til Udsættelse, og Mindretallet finder derfor, at Udvalgets Forslag maa anses for alt for vidtgaaende, ogsaa fordi man ikke kan udelukke, at Fastlæggelse af en saadan Regel vil kunne føre til, at Udsættelse til Maksimumsfristen bliver en regelmæssig Foreteelse.

Endelig har dette Medlem givet Udtryk for, at en Regel, hvorefter de af underordnede Myndigheder meddelte Afslag paa Bødeeftergivelse eller Udsættelse ikke skulde kunne indbringes for Justitsministeriet — hvilket iøvrigt maa antages at kræve Lovhjemmel — som stridende mod de almindelig fulgte Principper indenfor Strafferetsplej en næppe vil være gennemførlig.

Som antydet i det foregaaende har Udvalget med Hensyn til Opdagelsespolitiets Forhold særlig beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Arbejdsfordelingen og Samarbejdet mellem 2. og 5. Politiinspektorat, særlig Undersøgelseskamrene. Paa Forhaand maa det findes noget ejendommeligt, at et Politiinspektorat (5.) udelukkende beskæftiger sig med at færdigbehandle Sager, der tidligere er behandlet i et andet (2.). Den Udvikling, der har ført til denne Tilstand, gaar imidlertid næsten helt tilbage til Retsplejelovens Ikrafttræden i 1919. Undersøgelseskamrene var da underlagt hver sin Politiassessor (senere Politiadvokat), der sorterede under Chefen for Opdagelsespolitiet. Efterhaanden udviklede Lederen af 1. Undersøgelseskammer sig til en primus inter pares og derefter til Leder af hele Politiadvokaturen, „ledende Politiadvokat", hvilken Stilling blev officiel og højere normeret end de øvrige Politiadvokater, og i 1941 omdannedes Stillingen omsider til en Stilling som Politiinspektør med samme Lønning som 1. og 2. Politiinspektør (men højere end 3., 4. og — senere — 6.).

Bag den nuværende Opdeling af Arbejdet med de kriminelle Sager i 2 Inspektorater ligger Forskellen mellem den politimæssige Efterforskning og den juridiske Anklagevirksomhed. Udvalget har imidlertid fundet det paakrævet nærmere at overveje, om praktiske eller principielle Hensyn kan begrunde Opdelingen trods det med denne følgende Dobbeltarbejde med Sagerne, og specielt om det er rimeligt at have en selvstændig Politiinspektør ved Undersøgelseskamrene, sideordnet med Chefen for Opdagelsespolitiet.

Som en uheldig Følge af Opdelingen har Udvalget fæstet sig ved, at den „Overhugning" af Sagernes Behandling, som finder Sted, allerede rent journalmæssigt medfører et Merarbejde.

Hvert af de to Inspektoraters Journalsystemer er beskrevet ovenfor. De er meget vidtløftige og maa i hvert Fald i et vist Omfang ogsaa være det. Men det maa dog antages, at Journaliseringen kompliceres betydeligt allerede af den Grund, at den omfatter to af hinanden uafhængige Journal- og Kartotekssystemer. Journaliseringen i 2. Afdeling og paa Stationerne har bl. a. til Formaal at være en Støtte i Arbejdet med Katalogisering og eventuelt senere Opklaring af uopklarede Forbrydelser. Journaliseringen i 5. Inspektorat („Straffejournalen") og i Undersøgelseskamrene har ikke dette Formaal. Udvalget har med Politidirektørens Tilslutning anmodet Forvaltningsnævnets Sekretariat om at undersøge Muligheden af at koordinere Journaliseringen i de 2 Inspektorater, men en større Forenkling maatte formentlig kunne opnaas, dersom de 2 Afdelinger blev slaaet sammen til een med forskellige Underafdelinger, men kun eet Hovedjournalsystem.

Oversendelsen af Sagerne fra 2. til 5. Politiinspektorat med Henvisning til Undersøgelseskammer vil dernæst som foran nævnt i vidt Omfang nødvendiggøre en dobbelt Behandling af disse.

Ved Bedømmelsen af Delingens Betydning for Sagernes faktiske Behandling vil det være praktisk at sondre mellem tre Kategorier af Sager, nemlig for det første Sager, der ved Oversendelsen skønnes egnede til at fremmes, men som dog ikke er saa vidt opklarede, at der foreligger Tilstaaelse; for det andet Sager, hvor der foreligger fuld Tilstaaelse, og for det tredie Sager, der paa Grund af Bevisets Stilling eller Sagens ringe Omfang skønnes uegnede til at fremmes.

Hvad angaar den førstnævnte Type Sager, betyder Oversendelsen og Henvisningen til Undersøgelseskammer, at helt nye Kriminalpolitifolk nu maa sætte sig ind i det foreliggende Materiale og — i Forening med Politiadvokaten — skønne over, om der skal tilvejebringes nye Oplysninger; for saa vidt der er Tale om store Forbrydelser, følger dog Politifolk med fra 2. til 5. Inspektorat. Det siger sig selv, at den foran nævnte normale Fremgangsmaade kan virke irrationel og tidsspildende, naar de Politifolk, der hidtil har behandlet Sagen, ofte vil være at finde i samme Bygning. Hertil kommer, at det jo er umuligt i en Rapport at nedfælde alt, hvad man har erfaret om en Sag. Den, der har behandlet Sagen i første Omgang, kan derfor sidde inde med en Del Underhaandsviden, som han ikke har tillagt Betydning, men som maaske kunde faa Betydning paa Sagens senere Stadier.

Ser man dernæst paa Sager, under hvis Behandling i 2. Inspektorat der er afgivet fuld Tilstaaelse, saaledes at Sagerne kan fremmes til Dom uden Udfærdigelse af Anklageskrift (Retsplejelovens § 925), er det klart, at det er et Omsvøb, naar disse Sager skal afjournaliseres i 2. Inspektorats Journaler og derpaa journaliseres i 5. Inspektorat og i et Undersøgelseskammer, før de kan blive afleveret til den Jurist, der skal møde med dem i Byrretten. Disse Sager betyder talmæssigt temmelig meget. I 1946 blev 2 390 Personer dømt uden Udfærdigelse af Anklageskrift, medens der udfærdigedes Anklageskrift mod 1 260 Personer.

Betragter man endelig de Sager, der af Politiet forelægges Statsadvokaten med Indstilling om Tiltalefrafald paa Grund af Bevisets Stilling eller paa Grund af Sagens ringe Omfang (Anordning Nr. 298 af 1. December 1932) eller af andre, mindre hyppigt forekommende Grunde, er det ovenfor nævnt, at 2. Politiinspektorat aarlig forelægger ca. 3 000 saadanne Sager direkte, og at 5. Politiinspektorat aarlig forelægger 6 000—7 000 Sager.

En Del af disse sidstnævnte Sager bliver i Undersøgelseskamrene gjort til Genstand for yderligere politimæssig Behandling, under hvilken det viser sig, at Sagerne ikke er gennemførlige til Tiltale, eller at der foreligger saadanne særlige Omstændigheder, som gør det rimeligt at undlade Tiltale. En betydelig Del af de Sager, som fra Undersøgelseskamrene sendes til Statsadvokaten til Slutning, er derimod i Undersøgelseskamrene kun Genstand for en ikke særlig omfattende Behandling, som formentlig ligesaa godt kunde

finde Sted i 2. Afdeling, og Oversendelsen til Undersøgelseskamrene medfører derfor Journalisering og Gennemlæsning af Sagerne, som maa kunne undlades.

Endelig bemærkes, at det personalemæssigt er lidet heldigt, at en Del af 2. Inspektorats Opdagerstab arbejdsmæssigt er henlagt under 5. Politiinspektorat, hvorved disse Folk udskilles fra deres naturlige Forbindelse med det øvrige Opdagerkorps.

Udvalget har overvejet, om det for at afhjælpe de anførte Ulemper vilde være hensigtsmæssigt, om man gik over til en Ordning, hvorefter de 2 Politiinspektorater blev sammenlagt under en fælles Ledelse ved at nedlægge Stillingen som 5. Politiinspektør og samtidig under en eller anden Form skabte et snævert Samvirke mellem 2. Afdelings Personale og Politiadvokaturen.

Imod en saadan Nyordning er imidlertid fremført visse Indvendinger, navnlig fra Politidirektørens Side, herunder særlig, at det er absolut nødvendigt, at Undersøgelseskamrene er henlagt under en Leder, som helt vil kunne ofre sig for de meget vigtige Opgaver, som gennem en lang Aarrække har været henlagt til ham, nemlig at fordele Sagerne paa hensigtsmæssig Maade mellem de forskellige Undersøgelseskamre, virke som Vejleder og Raadgiver for Politiadvokaterne under disses Behandling af de enkelte Sager, og i størst muligt Omfang følge med i Kamrenes Arbejde, herunder i hvert Fald de betydningsfulde Sagers Gang, og endelig som den, der fremsender Sagerne til Statsadvokaten, staa som Garant for Sagernes forsvarlige Behandling og Indstillingernes Rigtighed. Under Hensyn til de Opgaver, som under den nuværende Ordning paahviler 2. Afdelings Politiinspektør, maa det paa Forhaand anses for vanskeligt, at denne, selv om han i vidt Omfang i det daglige Arbejde benytter sig af Vicepolitiinspektørens Bistand, vil have Mulighed for paa tilfredsstillende Maade at kunne udføre disse Funktioner som Leder af Politiadvokaturen,

Imod den nævnte Nyordning kan tillige — foruden de praktiske Vanskeligheder, navnlig af arbejdsmæssig og personalemæssig Art, som den maa formodes at ville medføre — anføres, at det maa antages at være principielt rigtigt og hensigtsmæssigt, at den mere juridiske Bearbejdelse af Sagerne med Henblik paa deres Forelæggelse for Retterne sker ved et Organ, som ikke er underlagt den samme Person, der staar som Leder af det politimæssige Efterforskningsarbejde, idet man i saa Fald ikke vil opnaa den ved den juridiske Behandling ønskelige Frigjorthed fra den politimæssige Behandling.

Der er i Udvalget Enighed om, at man maa tillægge de anførte Betænkeligheder saa megen Vægt, at man i alle Tilfælde bør bevare en vis Selvstændighed for Undersøgelseskamrene som Institution. Et Flertal indenfor Udvalget (Begtrup Hansen, Engmann, Hilbert, K. H. Kofoed og Andr. Møller) er imidlertid af den Opfattelse, at dette ogsaa kan opnaas paa en tilfredsstillende Maade ved, at 5. Politiinspektorat ophæves og Undersøgelseskamrene henlægges under 2. Politiinspektør, men med en under denne sorterende Leder med relativ Selvstændighed. Da denne Leder staar som Politiadvokaternes Foresatte, bør han ogsaa chargeres højere end disse, og man finder, at han passende kan betegnes som „Chef for Politiadvokaturen". Der vil derved efter Flertallets Opfattelse være tilvejebragt en Ordning, der skaber Betingelser for et mere gnidningsfrit og arbejdsbesparende Samarbejde mellem Undersøgelseskamrene og Opdagelsespolitiet, end Tilfældet er under den nuværende Ordning, uden at man ophæver den Selvstændighed for Politiadvokaturen, som er en naturlig Følge af dennes særlige Opgave. Man skal tilføje, at da Spørgsmaalet ogsaa i væsentlig Grad berører retsplej emæssige Hensyn, gaar man ud fra, at Sagen — inden endelig Afgørelse træffes — vil blive gjort til Genstand for Overvejelser, hvor alle interesserede Parter er repræsenteret.

Et Mindretal (Erik Andersen og Villadsen) kan ikke tiltræde dette Forslag ud fra det principielle Synspunkt, at det maa anses for ønskeligt, at Politiadvokaturen baade

formelt og reelt er frigjort for 2. Afdeling, og at Lederen maa være direkte underlagt Politidirektøren, ligesom det maa være ham, som reelt har Ansvaret overfor Statsadvokaten. Derimod har Mindretallet intet at indvende imod, at Lederen af Undersøgelseskamrene betegnes som „Chef for Politiadvokaturen" i Stedet for Politiinspektør, idet det ogsaa er Mindretallets Opfattelse, at den Omstændighed, at Lederen ikke staar som Leder af en Politistyrke, men som Foresat for Politiadvokaterne, gør Betegnelsen Politiinspektør mindre rimelig.

Der er i øvrigt i Udvalget Enighed om, at uden Hensyn til om Undersøgelseskamrene indlægges som en Afdeling under 2. Politiinspektør, eller Selvstændigheden opretholdes fuldt ud, bør der tilstræbes en Rationalisering i Forholdet mellem Opdagelsespolitiets og Undersøgelseskamrenes Arbejde med Sagerne. Dette kan ske ved, at et stort Antal af de Sager, som hidtil har passeret Undersøgelseskamrene, inden de forelagdes Statsadvokaten til Slutning, fremtidig forelægges direkte af 2. Afdeling, saaledes som det allerede nu finder Sted med Hensyn til helt klare Sager. Det vil muligvis blive nødvendigt i den Anledning at knytte nogle unge Politifuldmægtige til 2. Afdeling. — Endvidere bør man søge at undgaa at sætte nyt Politipersonale ind paa den fortsatte Efterforskning i Straffesagerne, dels ved i videre Omfang end hidtil at lade Personale fra 2. Afdeling følge med større Sager ved disses Overgang til Undersøgelseskammer, dels ved at lade Sager af juridisk indviklet Karakter, f. Eks. større Bedragerisager, overgaa til Behandling i Undersøgelseskamrene straks fra Anmeldelsen eller dog fra det tidligst mulige Tidspunkt.

3. Politiinspektorat (Sundheds-, Veterinær- og Sædelighedspolitiet)

ledes af en Politiinspektør med en Politikommissær som Souschef.

Det samlede Personale bestaar af 3 PA I, 13 PA II, 28 OB I og 34 PB samt 1 Kontorist. Praktisk taget alle Politifolkene har Civiltillæg. 4 (1 OB og 3 PB) er Kvinder.

Inspektoratet har Lokaler i Vesterport, Sædelighedsafdelingen dog paa Politigaarden.

Der raades over 7 Vogne, deraf 2 til Sædelighedspolitiet.

I Politiinspektørens Forværelse sidder 2 PA I, der dels fører Kontrol med Personalet, dels gennemser alle Sager, inden de gaar til Politiinspektørens Underskrift. Politikommissæren gennemser alle Rapporter vedrørende Sundheds- og Veterinærpolitiet om Formiddagen og er om Eftermiddagen paa Politigaarden som daglig Leder af Sædelighedspolitiet.

A. Sundhedspolitiet.

Der føres to Hovedjournaler, dels en almindelig Journal, hvori alle Sundhedspolitiets Sager indføres, dels en Journal over de Sager, der kommer til Behandling i Sundhedskommissionen. I Praksis vil dette sige, at en Del af de i den almindelige Journal førte Sager fra et vist Tidspunkt overføres i Sundhedskommissions-Journalen, hvor den videre Journalisering da foregaar. Alle Sager journaliseres yderligere i den Underafdeling, hvor de behandles. Hovedjournalerne føres af en PA II og en OB I.

Der findes i Afdelingen kun 1 Kontorist, der fører Kartoteker. En Del Skrivearbejde udføres af Sundhedskommissionens Skrivestue, hvis Personale er kommunalt lønnet.

Afdeling A er inddelt i 7 Underafdelinger:

1. Afdelingen for sanitære Eftersyn (4 PA II, 4 OB I, 2 PB) fører Tilsyn med sundhedsfarlige Virksomheder, usunde Boliger og Arbejdspladser, Vaccination af skolepligtige Børn m. m. Afdelingen behandlede i 1946 2 533 Sager, hvoraf 24 blev forelagt Retten.

2. Afdelingen vedrørende Giftloven, Lægeloven, Apotekerloven m. m. (2 OB I) behandler Sager angaaende Overholdelsen af de nævnte Love (i 1946 ialt 73 Sager, hvoraf 16 afgivet til Retten) samt visse Byggesager (i 1946 105, hvoraf 32 Retssager) og Sager angaaende Børnehaver og Vuggestuer m. v. (i 1946 88 Sager).

3. Afdelingen for ikke animalske Levnedsmidler (1 PA II, 4 OB I) behandler Sager angaaende Kontrol med Levnedsmidler, bortset fra Kød og Mælk. Der er i 1946 behandlet 216 Sager, hvoraf 31 er kommet for Retten; endvidere er der foretaget 464 Eftersyn i forskellige Virksomheder og indkøbt 657 Prøver af Levnedsmidler m. v.

4. Afdelingen for Kødkontrol (2 PA II, 5 OB I, 7 PB) fører Tilsyn med Indførsel, Opbevaring og Forhandling af Kød og Fisk. Afdelingen har i 1946 foretaget 18 709 Eftersyn hos Slagtere m. v. Der er skrevet 900 Rapporter, der har givet Anledning til 167 Retssager.

5. Afdelingen for Mælkekontrol (2 PA II, 3 OB I, 2 PB) beskæftiger sig paa tilsvarende Maade som forannævnte Afdeling med Handel med Mælk m. v. Der er i 1946 foretaget 5 765 Eftersyn i Mejerier og Mælkeudsalg. De af Afdelingen afgivne Rapporter og Indberetninger har givet Anledning til 58 Retssager i 1946.

6. Afdelingen for sundhedsmæssig Kontrol med Beværtningslokaler (1 PA II, 3 OB I) har i 1946 foretaget 2 486 Eftersyn i saadanne Lokaler og har behandlet 350 Sager angaaende Godkendelse af nyindrettede Beværtningslokaler eller ældre Lokaler i Tilfælde af Ændringer eller Brugerskifte. Endvidere er der ført Tilsyn med Pølsevogne, Isstader o. 1.

7. Afdelingen for Kredstilsyn (2 OB I, 2 PB) er et Forsøg paa en Omlægning af Sundhedspolitiets Arbejde, idet man i Stedet for den hidtil gennemførte Specialisering søger at inddele Arbejdet saaledes, at hver Afdeling varetager alle Sundhedspolitiets Forretninger i et bestemt Distrikt. Den først oprettede Afdeling dækker et Omraade, der omtrent svarer til det, der henhører under Politistation Nr. 5 (Vesterbro).

Hver af Afdelingerne har egen Journal og egne Lokaler. Som Ledere fungerer Politiassistenter. Som næstkommanderende fungerer Politiassistenter eller OB I, men disse deltager dog som Regel ogsaa i Arbejdet i Marken. Afdelingen fører Kartoteker over Ejendomme med Kød- eller Mælkeudsalg, Beværtninger o. 1. samt Navnekartoteker.

Den almindelige Tjeneste ligger imellem Kl. 9 og Kl. 16. Personalet arbejder som Regel i Marken fra Kl. 9 til Kl. ca. 15, hvorefter der skrives Rapporter. En Mand kan f. Eks. efterse ca. 20 Viktualieforretninger paa en Dag. Er der intet at bemærke, føres Forretningens Betegnelse blot op paa en Liste, paa Grundlag af hvilken der sker Notering i en Protokol over de under Tilsyn værende Lokaliteter. Navnlig Mælkekontrolafdelingen har en Del Tjeneste udenfor Tidsrummet Kl. 9—16.

B. Sædelighedspolitiet.

Personalet bestaar af 1 PA II, 1 OB I, 1 kst. OB I, 1 kvindelig OB I, 16 PB, 3 kvindelige PB. Af PB'erne er 4 uden Civiltillæg. Endvidere beskæftiges en Læge og 1 Sygeplejerske.

Afdelingen foretager Efterforskning i alle Sager angaaende Løsgængeri, Alfonseri, Rufferi o. 1. og venerisk Smitte. Viderebehandling af Statsadvokatsager foregaar ved Undersøgelseskammer, medens Politisager behandles færdige af Afdelingen.

Der er Tjeneste i Tiden Kl. 9—2 (Nat), dog saaledes, at Sager, der indkommer om Aftenen, om fornødent gøres færdige efter Kl. 2.

Der føres Journal, Anholdelsesprotokol og Protokoller over de i Straffelovens §§ 229, 199 og 200 omhandlede Advarsler, Paalæg og Tilhold. Endvidere føres at Navnekartotek over Personer, der har haft Sager i Afdelingen.

C. Veterinærpolitiet.

Personalet bestaar af 1 PA I, 1 PA II, 1 OB I og 2 PB. Afdelingen beskæftiger sig med Sager angaaende Ind- og Udførsel af levende Dyr, Pladshunde, Dyrplageri, Hundestutterier og Dyrefarme, bidske Hunde m. m. Afdelingen har egen Journal.

Ved Gennemgangen af 3. Politiinspektorat har Udvalget særlig hæftet sig ved den vidt gennemførte Specialisering, det høje Antal overordnede Politifolk i Forhold til underordnede (ialt 44 PA og OB mod 34 PB) og den begrænsede Tjenestetid (7 Timers fast Arbejdstid + tilfældigt Arbejde derudover). De nævnte Forhold synes at have en indbyrdes Sammenhæng. Den særlige Tjeneste tiltrækker kvalificerede Folk, som derefter specialiseres i en saadan Grad, at de vanskeligt kan flyttes til anden Tjeneste senere, selv om de maatte ønske det. De paagældende forbliver herefter i vedkommende Afdeling, og da der ved Forfremmelser i Hovedsagen følges et Anciennitetsprincip, vil, efterhaanden som Personalet bliver ældre, flere og flere rykke op i de højere Grader, uden at Kommandoforholdene nødvendiggør det.

Idet Udvalget i det følgende særlig har Sundhedspolitiets Forhold for Ø je, bemærkes, at den antydede Udvikling synes overordentlig uheldig. Det vil imidlertid efter Udvalgets Skøn være muligt at ændre denne Udvikling. Som nævnt har man indenfor Sundhedspolitiet selv været inde paa den Tanke, at Specialiseringen har været drevet for vidt, hvorfor man forsøgsvis har oprettet Afdelingen for Kredstilsyn. Afdelingen har ifølge Politiinspektøren fungeret tilfredsstillende og vil blive søgt udvidet. Indenfor Udvalget har der været rejst Spørgsmaal, om man ikke burde gaa videre og lægge Sundhedspolitiet under Politistationerne. Det er saaledes anført, at naar man opretter Afdelinger for forskellige Distrikter i Byen, synes man lige saa godt at kunne lade disse Distrikter falde sammen med Stationens Omraader og placere Personalet paa Stationerne. Herved vilde der kunne blive ca. 5 Mand til hver Station, hvilket efter Erfaringerne med den nuværende Kredsafdeling (4 Mand, der dækker Station 5's Omraade) skulde være passende. Ved en saadan Ordning opnaar man for det første, at Mandskabet findes, hvor Publikum naturligst vil søge det, og at Stationerne i højere Grad end nu bliver de lokale Centrer for alt Politiarbejde. Men man opnaar tillige, at det specialuddannede Mandskab kommer i Kontakt med andre Politifolk, og at Sundhedsspecialisterne faar Lejlighed til at sættes til andet Politiarbejde, saaledes at man modvirker den overdrevne Specialisering og dermed den nuværende Tilbøjelighed til, at Personalet gror fast i de Baase, hvor det een Gang er anbragt.

Fra anden Side i Udvalget og af Politidirektøren er imod Tanken om at lægge Sundhedspolitiets Virksomhed ud paa Politistationerne anført, at det maa befrygtes, at der under en saadan decentraliseret Ordning ikke vil blive udført et saa effektivt Tilsyn med de sundhedsmæssige Forhold som under den nuværende Ordning. Man vil savne den samlende Ledelse og Tilrettelæggelse af Arbejdet og risikere, at de Politifolk, som paa Stationerne skal udføre Sundhedspolititjenesten, bliver „betragtet som og anvendt som en Politireserve, som man trækker paa i alle Tilfælde af Personalemangel til det almindelige Politiarbejde". Sundhedstjenesten vil derved blive forsømt. Tænker man sig paa Stationerne en Turnusordning, hvorefter hele Personalet paa Skift i et vist Tidsrum forretter Sundhedstjeneste, vil man endvidere faa mindre kvalificerede Folk endnu, saaledes at Arbejdet vil forringes ikke blot i Omfang, men ogsaa i Kvalitet. Selv om der kan bødes herpaa i nogen Grad ved at bibeholde en lille central Afdeling til Instruktion og Kontrol med Stationernes Udførelse af Arbejdet, vil man næppe kunne undgaa en ikke uvæsentlig Forringelse af Arbejdets Effektivitet. Et centraliseret specielt Sundhedspoliti har da ogsaa eksisteret i København helt tilbage til Københavns Politis Ordning i 1863. Det er endvidere

fremhævet, at Tilrettelæggelse af Sundhedstjenesten som Turnustjeneste paa Politistationerne heller ikke lader sig tilpasse til den ved Tjenestemandsloven af 1946 gennemførte Ordning, hvorefter det faste Personale i de civile Afdelinger er chargeret i en højere Lønklasse end Politibetjentene i det egentlige Ordenspoliti.

Endelig anføres det, at Publikum, som hos Politiet ønsker Oplysning om en verserende Sag, under den nuværende Ordning nemt og hurtigt finder frem til den Underafdeling og Politimand i Sundhedspolitiet, som behandler Sagen. Endelig har man henvist til, at saa godt som alle Politistationer lider under smaa og daarlige Lokaleforhold.

Udvalget har under Hensyn til det anførte ikke ment at burde fremkomme med Indstilling om nogen øjeblikkelig eller fuldstændig Decentralisation af Sundhedspolitiet. Derimod finder man, at man bør tilstræbe at indskrænke Personalet (ca. 50 Mand), som forekommer for stort, selv under Hensyn til Indbyggertallet i København. Personalebesparelse synes iøvrigt at kunne opnaas ved Overgang til det ovenfor nævnte Kredstilsyn, ved en Forenkling af Journalsystemet, saaledes at Dobbeltjournalisering undgaas (Politidirektøren har erklæret sig enig i, at en saadan Forenkling bør gennemføres), ved en Sammenlægning af det af 1. og 3. Afdeling udøvede Tilsyn med Beværtninger (der henvises herom til Bemærkningerne under 1. Afd.) og ved Erstatning af den nugældende 7 Timers Normalarbejdsdag med en 8 Timers Dag. I sidstnævnte Henseende bemærkes, at man ikke kan anse det for tilstrækkeligt, at det af Politiinspektøren erklæres, at Afhøringer m. v. udenfor 7 Timers Arbejdstiden som Regel vil medføre en samlet Arbejdstid paa 8 Timer, hvorved ogsaa bemærkes, at dette jo ikke gælder den Del af Sundhedspolitiets Personale, der i det væsentlige kun er beskæftiget paa Inspektoratets Kontorer.

Samtidig med at Personalet saaledes søges indskrænket, bør man paa Grundlag af de praktiske Erfaringer, der indvindes med den allerede oprettede Afdeling for Kredstilsyn, tage op til Overvejelse, om ikke i alt Fald en Del af Arbejdet med Fordel kan lægges ud til Stationerne.

Sædelighedspolitiets og Veterinærpolitiets Forhold har ikke givet Udvalget Anledning til Bemærkninger.

4. Politiinspektorat (forskellige civile Sager)

ledes af en Politiinspektør med Bistand af en Vicepolitiinspektør (Leder af Motorkontoret) og to Politikommissærer (Ledere af henholdsvis Afdeling A og C og af Afdeling B).

Det samlede Politipersonale bestaar iøvrigt af 4 Politiassistenter I, 6 Politiassistenter II, 16 Overbetjente I og 49 Politibetjente. Alle har Civiltillæg, 9 (1 Politiassistent II, 2 Overbetjente I, 6 Politibetjente) er Kvinder. Kontorpersonalet bestaar af ca. 80 Personer, men en betydelig Nedgang vil følge af Benzinrationeringens Ophævelse.

Inspektoratet har Lokaler Anker Heegaardsgade 7, en Del af Afdeling A dog Mitchellsgade, Afdelingen for Fogedsager Anker Heegaardsgade 1 og Motorkontoret Hambroesgade 6.

Tjenestetiden er Kl. 9—16, men en Del Tjeneste maa gøres udenfor denne Tid (Rejser med Børn og sindssyge, Afhøringer paa Bopælen).

4. Inspektorat raader over 13 Vogne, deraf 11 til Brug for Eftersøgningsafdelingen.

Journalisering finder Sted i de respektive Afdelinger, og dobbelt Journalisering forekommer ikke, bortset fra Tilfælde hvor Sagerne har passeret Sekretariatet og der er blevet indført i Hovedjournalen.

Afdeling A (familieretlige Sager) er delt i to Underafdelinger:

1. *Den „mandlige" Afdeling* beskæftiger 1 Politiassistent I, 2 Politiassistenter II, 5 Overbetjente I og 2 Politibetjente og behandler de af Afdelingens Sager, der ikke er henlagt

til den „kvindelige“ Afdeling. Af de familieretlige Sager behandler Politistationerne kun Sager om Fastsættelse af Underholdsbidrag, og disse Sager gaar direkte fra Sekretariatet til Stationerne.

2. *Den „kvindelige" Afdeling* beskæftiger 1 Politiassistent II, 2 Overbetjente I, 6 Politibetjente, alle Kvinder, og behandler Sager angaaende Adoption, Forældremyndighed, Samkvemsret, Ægteskabslovens § 16, Børneværnssager, Tvangsindlæggelse af sindssyge, Sterilisation, Umyndiggørelse.

Foruden Politipersonalet beskæftiger Afdeling A 1 Kontorassistent og 1 Kontorist.

Afdeling B (næringsretlige Sager m. m.) beskæftiger 1 Politiassistent I, 1 Politiassistent II, 1 Overbetjent I, 18 Politibetjente, 1 Assistent, 1 Kontorasistent, 1 Kontorist, 1 Kontormedhjælper. Under Afdelingen hører endvidere en Række ret selvstændige Underafdelinger:

Afdeling for Fogedsager (1. Politiassistent II, 3 Politibetjente, 1 Kontormedhjælper) behandler Sager om Inddrivelse af Skat, om Fremstilling for Fogden og om Overtrædelser af'Ulykkesforsikringsloven. Naar en Person begæres fremstillet for Fogden, udfærdiger Afdelingen en Tilsigelse, der forkyndes gennem den paagældende Station. Virker Tilsigelsen ikke, afhentes Rekvitus ved Stationens Foranstaltning paa Bopælen om Morgenen og transporteres til Politigaarden. Herfra føres de indbragte ved Hovedstationens Politivagts Foranstaltning til Afdelingens Lokaler, hvor Fogden hver Dag kommer.

Pressekontoret (1 Politiassistent I, 1 Politibetjent, 6 Kontormedhjælpere) behandler Sager angaaende Presseloven, Pornografi, Aflevering af Tryksager til Biblioteker, Indsamling, Bortlodning og Tombola. Alle i København trykte Blade og Tidsskrifter indgaar til Kontoret og gennemlæses med Henblik paa Indhold af politimæssig eller anden offentlig Interesse.

Afdeling for Sø- og Værnefligtssager (1 Politiassistent II, 1 Overbetjent I).

Benzinkontoret (2 Overbetjente I, 1 Politibetjent, 20 Kontormedhjælpere) er under Afvikling.

Afdeling C (Eftersøgning i civile Sager) beskæftiger 1 Politiassistent I, 5 Overbetjente I, 18 Politibetjente, 1 Kontorassistent, 2 Kontorister, 1 Kontormedhjælper). Afdelingen beskæftiger sig principielt kun med Eftersøgning i København i Anledning af civile Sager, men har dog Føling dels med Rigspolitichefens Eftersøgningsafdeling, dels med Eftersøgningsafdelingen under Københavns Opdagelsespoliti.

Afdeling D. (Motorkontoret behandler alle Sager vedrørende Motorvæsenet undtagen de Sager angaaende Drosker m. v., der er henlagt under Færdselsafdelingen. Kontoret samarbejder med de motorsagkyndiges Kontor, modtager f. Eks. Gebyrerne til de motorsagkyndige og beregner de dem tilkommende Beløb.

Personalet bestaar af Lederen og 42 Kontormedhjælpere af forskellige Grader, jfr. nedenfor.

Tjenestetiden er Kl. 9 -16. Kontoret er dog kun aabent for Publikum Kl. 9—15. Der er Døgnvagt paa Kontoret (1 å 2 Mand) af Hensyn til Forespørgsler angaaende Førerbeviser, Numre o. 1. i Anledning af Kørselsuheld o. l.

Der er i 1947 udfærdiget ca. 20 000 Førerbeviser. Kartoteket over Førerbeviser omfatter ca. 100 000 Kort. Kortene trækkes, naar et Førerbevis har henstaaet ufornyet i 1 Aar.

De 4 Bikasser afregner daglig med Hovedkassen, som ca. hver anden Dag indbetaler à conto Beløb til Kassererkontoret.

Der finder ikke dobbelt Journalisering Sted indenfor Kontoret.

Alle Paakørselssager kommer til Gennemsyn, efter at de har været behandlet i Færdselsafdelingen. Formaalet hermed er at kontrollere, at Førerbevis, Forsikring o. 1. er i Orden og stemmende med Kontorets Oplysninger.

Kontoret er opdelt i forskellige Underkontorer:

1. Journalkontoret og Hovedkassen (1 Assistent, 2 Kontormedhjælpere).
2. Kontoret for Udstedelse af Førerbeviser (1 Assistent, 1 Kontorist, 6 Kontormedhjælpere).
3. Kontoret for særlige Førerbeviser (administrativ Inddragelse af Førerbeviser m. m.) (1 Overassistent, 1 Kontorassistent, 3 Kontormedhjælpere).
4. Kontoret for Anmeldelse til Førerprøven (1 Overassistent, 2 Kontorister, 1 Kontormedhjælper).
5. Kontoret for Indregistrering, Prøveskilte, Syn, Forsikring, Ejerskifte, tekniske Sager (3 Assistenter, 3 Kontorassistenter, 16 Kontormedhjælpere).

Udvalget skal med Hensyn til 4. Politiinspektorats Forhold for det første henvise til Bemærkningerne under 3. Inspektorat angaaende Arbejdstiden. Ogsaa for 4. Inspektorats Vedkommende anses det for nødvendigt, at det officielt fastslaas, at den daglige Normalarbejdstid er 8 og ikke 7 Timer.

Endvidere skal man som under 3. Inspektorat henlede Opmærksomheden paa Faren ved den vidt drevne Specialisering. Paa Grund af 4. Inspektorats meget brogede Arbejdsomraade er en vis Opdeling i Afdelinger formentlig en Nødvendighed, men Udvalget skal henstille til Politidirektøren, at det paases, at Grænserne mellem Afdelingerne gøres saa lave som muligt, saaledes at Personalet udnyttes bedst muligt og uddannes saa alsidigt som muligt. I samme Forbindelse skal man henstille, at det overvejes, om ikke en Del af Afdelingens Arbejde kan lægges ud til Stationerne. Navnlig en Del af de Afhøringer, der foretages i familieretlige Sager synes med Fordel at kunne henlægges til Stationerne, eventuelt i Forbindelse med en Skematisering af Rapporterne.

Man skal dog i denne Forbindelse erkende, at der er Afhøringssager, hvor det er rimeligt, at Publikum ikke henvises til Afhøring paa Politistationer, hvor de mindre gode Lokaleforhold vanskeliggør diskretionsmæssige Hensyn, eller ved uniformeret Personale, f. Eks. Ægteskabssager.

Med Hensyn til Afdelingen for Fogedsager bemærkes, at en Del Arbejde formentlig vilde kunne spares, hvis Fremstillingen af anholdte for Fogden kunde foregaa paa Politigaarden, hvor de paagældende er anbragt, i Stedet for i Afdelingens Lokaler, og man skal derfor henstille til Politidirektøren at søge en saadan Ordning gennemført.

Udvalget har drøftet Spørgsmaalet, om en Sammenlægning af 3. og 4. Politiinspektorat kan ske. Det Omraade, som er underlagt 3. Inspektør, maa forekomme meget begrænset og vil yderligere svinde ind, dersom en vis Indskrænkning og Decentralisering af Sundhedspolitiet gennemføres i Overensstemmelse med det foran anførte. Veterinærpolitiforretningerne kan ikke give Politiinspektøren meget Arbejde, og Sædelighedspolitiets daglige Arbejde synes i det væsentlige at kunne ledes af en Politikommisær. Forholdet til Sundhedskommissionen, hvori Politiinspektøren har Sæde, kan næppe heller tale afgørende for Opretholdelsen af Stillingen som 3. Inspektør, idet der kun afholdes Møder ca. een Gang maanedlig, og Forberedelsen af Sager ti) Kommissionen maa kunne ske ved Politikommissæren, som ogsaa om fornødent maa kunne møde i Kommissionen. En saadan Ændring vil dog forudsætte, at vedkommende Politikommissær har juridisk Uddannelse. Der kan i denne Forbindelse henvises til, at der i 4. Politiinspektorat er 2 Politikommissærer, saaledes at man ved en Sammenlægning vilde raade over 3 Politikommissærer.

Udvalget finder under Hensyn til det anførte, at Tanken om at lægge det nuværende 3. Politiinspektorat ind under 4. Politiinspektør, kræver Overvejelse. Under Hensyn **til,** at Arbejdet i 4. Politiinspektorat midlertidigt er ekstraordinært forøget (Huslejelovgivning m. m.) og **til,** at det først i Løbet af nogen Tid vil kunne vise sig, i hvilket Omfang 3. Afdelings Omraade vil kunne indskrænkes, skal man dog indskrænke sig til at henstille, at Spørgsmaalet om Nedlæggelse af 3. Politiinspektorat tages op til indgaaende Overvejelse ved indtrædende Ledighed i en af Politiinspektørstillingerne.

6. Politiinspektorat (Krisepolitiet).

er oprettet 1. Maj 1942 til Behandling af Sager angaaende Overtrædelser af Kriselovgivningen (navnlig Vareforsyningsloven og Prisloven og de sig dertil sluttende Bekendtgørelser m. v.). Disse Sager havde tidligere — bortset fra enkelte særlige Sager, der blev behandlet af 2. og 3. Politiinspektorat været henlagt under 4. Politiinspektorat, saaledes at dette foretog Efterforskningen, medens den anklagemæssige Behandling varetoges dels af Undersøgelseskamrene, dels af Kontoret for Politisager. Ved Oprettelsen af et særligt Krisepoliti vilde man bl. a. opnaa, at Efterforskningen i og den anklagemæssige Behandling af Krisesager blev henlagt til samme Afdeling, saaledes at Sagerne først overgaar til en anden Afdeling (Kontoret for Straffesager eller Kontoret for Politisager), naar Straffen skal eksekveres.

Inspektoratets Omraade er nu dels Krisesager, jfr. ovenfor, dels Sager angaaende Overtrædelse af „Pengeloven" af 22. Juli 1945, dels endelig Tilsynet med Administratorerne i Værnemagersager samt Inkassation af Konfiskationsbeløb og Bøder i disse Sager. Med Hensyn til sidstnævnte Gruppe Sager bemærkes, at Værnemagersager tidligere blev behandlet af Krisepolitiet; Efterforskningen og den anklagemæssige Behandling ledes imidlertid nu af 2. ekstraordinære Statsadvokat direkte, men saaledes at Politipersonalet stilles til Raadighed af Krisepolitiet, ligesom Sagerne journalmæssigt behandles her. Eksekvering af Frihedsstraffe i Værnemagersager sker gennem Kontoret for Straffesager, medens Eksekveringen af Bøder og Konfiskationsbeløb besørges af Krisepolitiet under Politiinspektørens Ledelse.

I Krisesager og Pengesager udføres alt Arbejdet fra Efterforskningens Begyndelse, til Dom er afsagt i 1. Instans, af Krisepolitiet, dog at Ordenspolitiet paa Stationerne udfører en Del Arbejde i Marken, særlig i Sortbørssager. Eksekvering af Dommene i disse Sager foretages af Kontoret for Politisager.

Personalet i Krisepolitiet bestod ved Oprettelsen af en kst. Politiinspektør, 2 Politifuldmægtige, 19 Politimænd og 6 Kontormedhjælpere, ialt 28 Personer. Pr. 1. Januar 1947 var Personalet ialt paa 227 Personer, men siden er det formindsket en Del. I December 1947 bestod det foruden Politiinspektøren af 2 Politiadvokater, 11 Heldags- og 11 Halvdagsfuldmægtige, 97 Politimænd og 72 Kontormedhjælpere, ialt 194 Personer. Antallet af Kontormedhjælpere er dog pr. 1. Maj 1948 nedsat med 10.

Organisationen er tilrettelagt saaledes, at der til hvert af de ovennævnte Sagsomraader er knyttet et Antal Politifolk, der er organiseret i Politiafdelinger (ialt 6 Afdelinger til Behandling af Krise- og Pengesager), hver bestaaende af en Afdelingsleder (PA eller OB), et Antal Politimænd (1. Januar 1948 ialt 80 i de 6 Afdelinger), regnskabskyndige Medarbejdere (ialt 16) og Kontormedhjælpere (6). Til Behandling af Værnemagersager under Statsadvokatens Ledelse var pr. 1. Januar 1948 afgivet 15 Politimænd, 2 Regnskabsassistenter og 1 Kontormedhjælper. Det juridiske Personale er delt mellem Inspektoratets 3 Sagsomraader, saaledes at 2 Politiadvokater og 1 Politifuldmægtig fungerer som Omraadeledere.

Den faste Tjenestetid er Kl. 9—16, men der maa arbejdes udover denne Tid, naar der foreligger særlige Opgaver. Den gennemsnitlige Arbejdstid ligger ifølge Politiinspektøren antagelig paa ca. 8 Timer.

Krisepolitiet har Lokaler dels i nogle Barakker ved Hambroesgade dels i Vester Voldgade Nr. 16.

Til Vejledning for Krisepolitiets Personale er der af Politiinspektøren udarbejdet en omfattende „Forretningsorden", hvor der i Paragraffer og Standardkoncepter gøres Rede for Fremgangsmaaden ved de forskellige Sagers Behandling paa de forskellige Trin. Her gøres ogsaa Rede for Inspektoratets Journalsystem. Forskellige mindre Journaler, der ikke vedrører de enkelte Sager, føres i Politiinspektørens Forkontor. De egentlige Jorunaler føres i et særligt Journalkontor; her føres en kronologisk Nummerjournal, en Dagbog med et Løsblad for hver Sag, et Kartotek, der fungerer som Navneregister til Dagbogen, to forskellige Kartoteker over anholdte og Fængslede, Kvitteringsbøger vedrørende Sagernes Aflevering til Krisepolitiets forskellige Afdelinger og til Kontoret for Politisager samt Kontrolbog og Kartotek vedrørende Akter. I Skrivestuen føres Brevjournal, særlig Journal over alle Benaadningssager samt Kvitteringsbog for Sager, der sendes til Byretten. Hver af Fuldmægtigene fører en Liste over Anholdte og Fængslede, og hver af Politiafdelingerne fører Afdelingsjournal over de af Afdelingen foretagne Ekspeditioner, Arrestantliste og Kvitteringsbog over Sager, der afleveres til Fuldmægtigene. Endvidere fører hver Politimand en Sagsbog over de ham tildelte Sager. Endelig gøres der Notater om Sagernes Gang dels paa Sagsomslagene, dels paa et System af Kontrolkort, der skal følge Sagerne og opstilles i Kartotek i den Afdeling, hvor de tilsvarende Sager beror.

Med Hensyn til Krisepolitiets Virksomhed i de forløbne Aar kan følgende Tal meddeles:

Antallet af indkomne Sager var:

1942	3 438
1943	10 056
1944	6 164
1945	11037
1946	13 707
1947	12 340
lait...	56 742

Antallet af afsluttede Sager var:

1942	1 537
1943	6 771
1944	5 413
1945	4 549
1946	17 353
1947	15 296
lait...	50 919

For at fremme Sagernes Afslutning er der paa forskellig Maade søgt indført Lettelser i Sagernes Behandling; saaledes er siden 1946 den tidligere paabudte Forelæggelse af en stor Del Sager for højere Anklagemyndighed i vidt Omfang afskaffet, hvilket for en væsentlig Del er Aarsagen til, at Antallet af afsluttede Sager i 1946 og 1947 ligger saa meget højere end i de tidligere Aar. Siden 1944 benyttes Bødeforelæg i betydeligt Omfang, men da mange af Sagerne bør medføre ikke blot Bøde, men ogsaa Konfiskation, har man savnet en let Adgang til at afgøre saadanne Sager udenretligt. Spørgsmaalet om Tilveje-

bringelse af Hjemmel til udenretlig Konfiskation er imidlertid nu taget op til Overvejelse af Justitsministeriet. Det er oplyst, at der for Københavns Politis Omraade nu er gennemført den Ordning, at Konfiskation kan vedtages udenretlig for Beløb indtil 300 Kr., naar Konfiskatet er til Stede. Medens der i 1942 og 1943 ikke afgjordes Sager ved Bødeforelæg, var Antallet af saaledes afgjorte Sager i 1944 274, i 1945 1 602, i 1946 3 270 og i 1947 4 203.

Uanset de indførte Lettelser med Hensyn til Sagernes Behandling er Antallet af uafgjorte Sager dog stort, og en Del af disse er rejst for lang.Tid tilbage. Pr. 1. April 1948 verserede der i Krisepolitiet ca. 5 390 Sager, der var indgaaet til Krisepolitiet saaledes:

i Aaret 1948	ca. 1 600	Sager
- — 1947	- 1770	—
- — 1946	- 1 020	—
i Aarene 1942—45	- 1 000	
lait...	ca. 5 390	Sager

I ca. 2 000 af disse Sager var endelig Afgørelse dog truffet, saaledes at Tallet for uafgjorte Sager pr. 1. April 1948 var ca. 3 400. Udvalget har navnlig fæstnet sig ved, at et betydeligt Antal af de uafgjorte Sager er meget gamle. Man har modtaget en Redegørelse for Aarsagerne hertil, og det er derved bl. a. oplyst, at det delvis er andre Myndigheder end Krisepolitiet, hvis Behandling trækker i Langdrag. Udvalget skal — foruden at oplyse de faktiske Tal — pege paa det ønskelige i, at Behandlingen af Krisesager fremmes saa meget, det overhovedet er muligt, og at de paagældende Myndigheder har deres Opmærksomhed henvendt herpaa, saa at unødvendige Forsinkelser undgaas ved Krisesagernes Ekspedition

Med Hensyn til Sagernes Behandling bemærkes iøvrigt, at Politiinspektøren har anslaaet Antallet af henlagte Sager (uden Sigtelse mod nogen) til ca. 150 af 1 000. I de resterende 850 Sager rejses Sigtelse mod ca. 1 000 Personer. Heraf faar 600 Bøde eller Frihedsstraf, 270 fritages for Tiltale paa Grund af Bevisets Stilling eller af andre Grunde, og 130 afgives til anden Jurisdiktion eller til andre Myndigheder (f. Eks. Toldvæsenet).

Antallet af Sager, der afgjordes med Frihedsstraf var:

	Hæfte	Fængsel (bortset fra Værnemagere)
1943	242	169
1944	355	362
1945	211	1 084
1946	295	884
1947	388	742

Antallet af Frifindelser var i 1945 69, i 1946 78 og i 1947 137. I de samme Aar afsluttedes henholdsvis 160, 508. og 475 Sager med Advarsler i Retten. Disse Sager var næsten alle Sager angaaende bortkomne Rationeringsmærker.

Antallet af Sager, der afgjordes med Bødedom eller Bødevedtagelse i Retten var:

1943	1 925	(samlet Bødebeløb	1 078 455 Kr.)
1944	1 699	(— —	1 132 985 —)
1945	1 811	(— —	1108 530 —)
1946	3 094	(— —	2 827 726 —)
1947	2 630	(— —	8 135 611 —)

Hertil kommer de ovennævnte Tal vedrørende udenretlige Bødevedtagelser, hvorved der i Aarene 1944—47 indkom ialt 497 505 Kr.

Af Bøderne var følgende Antal paa 300 Kr. og derunder:

	indenretlige	udenretlige
1943	1427	
1944	1230	274
1945	1420	1602
1946	2 255	3 270
1947	1 115	4 203

Af de udenretlige vedtagne Bøder var i 1944 og 1945 alle, i 1946 og 1947 henholdsvis 3 095 og 3 100 paa 60 Kr. og derunder.

Et meget stort Antal Sager (af Politiinspektøren anslaaet til ca. 40 pCt. af det samlede Sagsantal) vedrører bortkomne Eationeringsmærker. Disse Sager behandles nu som Regel paa den Maade, at Folkeregistret, hvortil de, der har mistet Mærkerne, henvender sig, optager en kort Rapport, der derefter tilsendes Krisepolitiet, der udfærdiger et Bødeforelæg, medmindre Sagen findes at kunne henlægges, eventuelt efter at vedkommende har faaet en skriftlig Advarsel. Det er oplyst, at Henlæggelse finder Sted i ca. Halvdelen af Tilfældene.

Da hele Krisepolitiet er af midlertidig Karakter, finder Udvalget ikke Anledning til at gaa nærmere ind paa Enkeltheder vedrørende denne Afdelings Organisation. Kun skal man gøre opmærksom paa det principielt uheldige i, at den normale, faste Tjenestetid kun er 7 Timer, og man skal for saa vidt henvise til de herom gjorte Bemærkninger under Gennemgangen af 3. Politiinspektorat. Endvidere skal man bemærke, at Journalsystemet synes meget kompliceret. Politiinspektøren har heroverfor fremhævet, at man tilstræber, at en Sag altid skal kunne findes, og at man i saa Henseende mener at være naaet videre end andre offentlige Institutioner. Udvalget ønsker dog som almindelig Bemærkning at udtale, at der maa være en Grænse for, hvor stort et Journal- og Kartotekapparat og hvor stort et Personale, der bør sættes ind paa denne Opgave, og man har anmodet Forvaltningsnævnets Sekretariat om at gennemgaa Journaliseringen under Krisepolitiet med Henblik paa en eventuel Forenkling.

For Udvalget har Hovedspørgsmaalet i Forbindelse med Krisepolitiet imidlertid været, om det er rigtigt vedblivende at opretholde et særligt Politiinspektorat med denne Opgave. At det har været naturligt at henlægge Krisesagerne til en særlig Afdeling kan næppe diskuteres. Paa den anden Side synes det ogsaa rigtigt at fastholde, at Afdelingen er en *Krise*-Afdeling, der maa afvikles, naar Forholdene gør det muligt. Spørgsmaalet er, om man nu har naaet eller nærmer sig et saadant Tidspunkt. I Forbindelse med dette Spørgsmaal maa behandles et andet, nemlig om der ikke blandt Krisesagerne i de forløbne Aars Praksis har udskilt sig visse Typer, som kunde undergives en mere simpel Behandling end nu. I saa Henseende synes i hvert Fald Sagerne angaaende bortkomne Rationeringsmærker at komme i Betragtning. Efter det foran anførte udgør disse Sager i Antal ca. 40 pCt. af alle Krisepolitiets Sager. Efter den nugældende Ordning afhøres de paagældende af Folkeregistret, og Krisepolitiet har kun til Opgave at udfærdige Bødeforelæg eller Advarsel samt i de faa Tilfælde, hvor Sagen maa for Retten, at drage Omsorg herfor. Da der naturligvis har dannet sig en ret fast Praksis med Hensyn til Behandlingen af disse Sager, synes der ikke at være nogen Grund til, at de passerer Krisepolitiet, og Udvalget skal derfor foreslaa, at de fremtidig af Folkeregistret indsendes direkte til Kontoret for Politisager, saaledes at Udfærdigelsen af Bødeforelæg m. v. sker her, hvor Eksekveringen jo alligevel skal finde Sted. Der spares herved et Led i disse Sagers Behandling, og Krisepolitiets Journaler og Kartoteker befries for et meget betydeligt Antal Sager af meget ringe Interesse.

Vender man herefter tilbage til Spørgsmaalet om Opretholdelsen af et særligt Krisepoliti, vil det ses, at de Sagsantal, der taler herfor, som Følge af det anførte maa reduceres med ca. 40 pCt. Hertil kommer, at Antallet af Værnemagersager og Pengesager er aftagende, og at disse Sager før eller senere helt vil falde bort. Om de gældende Restriktioner paa Vareforsyningens og Prisernes Omraade herefter kan bære et særligt Krisepolitiinspektorat, kan det paa indeværende Tidspunkt være vanskeligt at udtale nogen Mening om. Dog tør det vel bemærkes, at i en Periode, hvor Restriktionerne i hvert Fald principielt er under Afvikling, vilde det formentlig være forsvarligt at være noget tilbageholdende med Paatale af mindre væsentlige og navnlig ikke-erhvervsmæssige Overtrædelser af Kriselovgivningen, saaledes at der ogsaa herigennem kunde opnaas nogen Begrænsning af Krisepolitiets Funktioner. Den Mulighed er berørt overfor Udvalget, at der kunde inddrages andre Omraader under 6. Politiinspektorat, saaledes at alle Politiopgaver, der knytter sig til Statens Kontrol med Erhvervslivet (Valutalovgivning, Toldlovgivning, Aktieselskabslovgivning m. v.), blev henlagt hertil. Udvalget vilde dog finde en saadan Udvikling betænkelig, og man maa alt taget i Betragtning henstille til Justitsministeriet, at man har Opmærksomheden henvendt paa, at Krisepolitiet som Politiinspektorat bør nedlægges, saa snart det findes forsvarligt, saaledes at de Krisesager, der fremtidig maa behandles, henlægges til et af de øvrige Politiinspektorater.

Sekretariatet («Politikontoret»)

ledes af en Kontorchef, der sorterer direkte under Politidirektøren.

Under Kontorchefen sorterer endvidere Københavns Politis Bogholder- og Kassererkontor, Paskontoret og Inventarieskriveren.

Det samlede Personale bestaar af 1 Ekspeditionssekretær, 2 Fuldmægtige, 1 Sekretær, 1 Politikommissær, 1 Overpolitibetjent I, 41 Kontormedhjælpere, 1 Bud og 7 Arbejdsmænd.

Lokalerne findes paa Politigaarden, Bogholderi- og Kassererkontoret dog Vester Voldgade 16, og Hittegodskontoret (under Inventarieskriveren) i Kødbyen.

I. I *Sekretariatet* er beskæftiget 1 Fuldmægtig, 1 Sekretær, 2 Overassistenter, 1 Assistent, 1 Kontorist, 1 Kontormedhjælper og en kst. Overpolitibetjent I.

Kontoret modtager al Post til Københavns Politi, som ikke er adresseret til nogen speciel Afdeling. Posten sorteres af Fuldmægtigen og Sekretæren.

Kontoret afsender al Post fra 2., 4. og 5. Inspektorat samt fra Kontoret for Politisager. Afsendelsen foretages af Overpolitibetjenten med Bistand af Kontormedhjælperen.

De af Kontoret ekspederede Sager er fordelt mellem forskellige Journaler.

I *Hovedjournalen* journaliseres Høringer, Forespørgsler og Klager, medmindre de —• ved Postsorteringen, jfr. ovenfor — skønnes at kunne afgives ujournaliseret til vedkommende Afdeling, samt visse Personalesager, Pensioneringer, Sager om fri Proces m. fl. og en Del andre Sager, der af andre Myndigheder tilstilles Politiet med Anmodning om Fremskaffelse af forskellige Oplysninger, særlig Rapportafhøring, og endelig Sager, der vedrører flere Inspektorater. Langt det største Antal af de Sager, der indføres i Hovedjournalen, journaliseres tillige — og ekspederes og arkiveres — i vedkommende Afdeling. I Hovedjournalen finder Af journalisering af saadanne Sager først Sted, naar Skrivelse er afgaaet fra vedkommende Afdeling, og som Regel kun, naar Sagen ekspederes med Politidirektørens Underskrift.

Der journaliseres i Hovedjournalen ca. 10 000 Sager aarlig. Der føres Journalregister, men intet Erindringssystem.

A-Journalen omfatter familieretlige Sager (i det væsentlige kun Sager angaaende Forhøjelse eller Nedsættelse af Underholdsbidrag, da de øvrige familieretlige Sager behandles af 4. Politiinspektorat), hvori der paa Begæring af Overpræsidiet, Magistraten, Justitsministeriet eller Myndigheder i Provinsen skal optages Rapport. Sagerne sendes til vedkommende Station og gennemses ved Modtagelsen tillige af en Overassistent, inden de returneres til Rekvirenten.

Der journaliseredes i 1946 3 926 A-Sager.

B-Journalen omfatter Sager angaaende Inddrivelse af Underholdsbidfag. Sagerne kommer fra Overpræsidiet med Afsoningsordre, journaliseres og sendes til vedkommende Station. Naar et Beløb indgaar, sendes dette tilligemed Sagen fra Stationen til Kassererkontoret, hvor Pengene tages i Forvaring; Sagen gaar derimod videre fra Kassererkontoret til Sekretariatet, hvor der finder Notering i Journalen Sted, ligesom Beløbet indføres i en særlig Bog. Sagen gaar derfra tilbage til Kassererkontoret, der sender den og Pengene til Overpræsidiet.

Antallet af B-Sager var i 1946 5 206 (incl. C-Sager, som først er udskilt fra 1. Januar 1947).

C-Journalen omfatter Begæringer fra Magistraten om Fremstilling af Personer, der er udeblevne efter Tilsigelse. Sagerne gaar straks videre til vedkommende Station.

Afkrævningsj ournalen omfatter Sager angaaende Konsulatsgæld, Sagsomkostninger, Konfiskationsbeløb o. lign. Sagerne videresendes straks til Stationerne. Der journaliseredes i 1946 1 025 Sager.

Indfødsretssager journaliseres i særlig Journal. De modtages fra Magistraten, sendes til Stationerne til Afhøring, efterses med Henblik paa eventuelt manglende Attester o. lign., sendes til Rigspolitichefen, for at Fremmedsager kan vedlægges, og gaar derpaa tilbage til Magistraten, hvorfra de fremsendes til Indenrigsministeriet gennem Rigspolitichefen.

Antallet af Indfødsretssager var i 1946 1 307.

Endelig ekspederes gennem Kontoret *Forkyndelser* af Stævninger og Tilsigelser i kriminelle Sager fra fremmed Jurisdiktion samt fra København, naar Stævningsmanden ikke har kunnet finde vedkommende. Der føres en særlig Dagbog over Arrestanter, der skal fremstilles i fremmed Jurisdiktion. Fremstillingen sker ved Politivagtens Foranstaltning. Antallet af Sager var i 1946 3 380.

II. Under *Inventarieskriver en* sorterer:

A. Hittegods,
B. Indkøb af Kontorartikler,
C. — - Specialudstyr,
D. Tjenestecykler,
E. Vedligeholdelse af Politigaardens Inventar,
F. Vedligeholdelse af de af Politiet lejede Lokaler i det Omfang, hvori Vedligeholdelse paahviler Lejeren,
G. Transport, Opbevaring og eventuelt Bortsalg af udsat Bohave.

For Hittegods findes et særligt Kontor i Kødbyen, jfr. nedenfor.

De øvrige Forretninger ekspederes gennem et Ekspeditionskontor paa Politigaarden (1 Assistent, 1 Kontorassistent og 1 Kontorist), et Kontor vedrørende Specialudstyr og Tjenestecykler (1 Kontorassistent), et Blanketdepot (1 Kontorassistent, 1 Arbejdsmand og 1 Bud).

Ekspeditionskontoret afholder en Del Smaaudgifter for andre Afdelinger (Strafporto, Tændstikker o. 1.) og fører Kassebog herover og over Udgifterne i Forbindelse med Ekspeditionen af udsat Bohave. Endvidere føres Kartotek over Politiets Blanketter og over Skrivemaskiner.

Hittegods.

Alt Hittegods afleveres paa Stationerne. Hvad der ikke udleveres der fra samme Dag, bringes næste Dag til Politigaarden, hvorfra det samlet bringes til Hittegodskontoret, der har Lokaler i Kødbyen.

Hittegods skal efter Indgivningen opbevares af Politiet i 1 Aar og 6 Uger, men i de seneste Aar har Justitsministeriet tilladt, at alt Hittegods (med Undtagelse af rede Penge samt Guld- og Sølvsager) bortsælges efter 4 Maaneders Forløb. Provenuet (+ Findeløn) indgaar i Statskassen.

Hittegodskontoret staar under Inventarieskriverens Tilsyn og har iøvrigt et Personale paa ialt 13 Personer, nemlig: 1 Kontorfuldmægtig, 1 Kontorassistent, 2 Kontorister, 3 honorarlønnede Medhjælpere og 6 Arbejdsmænd.

Desuden er en Kriminaloverbetjent fast stationeret ved Hittegodskontoret for at søge at identificere Hittegodscykler.

Hvert Stykke Hittegods følges af en skematisk Rapport og indføres paa Hittegodskontoret i Protokoller med Løbe-Nr., Kvittering for Udlevering og Findeløn gives paa Rapporten.

Af det i 1946 afleverede Hittegods (ca. 60 000 Stk.) blev ca. 10 pCt. udleveret til Ejerne fra Stationerne og andre 10 pCt. fra Hittegodskontoret, saaledes at ca. 48 000 Stk. blev solgt.

Statskassens Provenu af Hittegods i 1946 var:

Rede Penge	ca.	40 000	Kr.
Auktioner	-	60 000	—
Cykler	-	16 000	—
Brutto...	ca.	116 000	Kr.
r Findeløn	-	20 000	—
Netto...	ca.	96 000	Kr.

Med Hensyn til Cyklerne bemærkes, at disse *ikke* sælges ved Auktion, men efter en Vurdering i Varedirektoratet overlades Cykle-Branchen. Den i 1946 opnaaede Gennemsnitspris var ca. 9 Kr. pr. Stk.

III. *Bogholderi og Kassererkontoret.*

Personalet bestaar af:

1 Ekspeditionssekretær,
1 Overassistent,
2 Assistenter,
2 Kontormedhjælpere,

ialt 6 Personer.

Under Kontoret sorterer alle Kasse- og Regnskabsforretninger, alle økonomiske Spørgsmaal, Forslag til Finanslov og Tillægsbevilling, Spørgsmaal om større Anskaffelser, Københavns Politis Telefoner etc.

Kontorchefen og Ekspeditionssekretæren har desuden et betydeligt Arbejde med Kasseeftersyn i alle Politiets Afdelinger og paa alle Stationer.

IV. *Paskontoret.*

Personalet bestaar af:

1 Politikommissær (daglig Leder),
1 Overassistent,
14 Kontormedhjælpere, hvoraf de fleste er timelønnede,

ialt 16 Personer.

Der blev i 1946 udstedt ca. 84 000 Pas.

Arbejdet i Kontoret er meget sæsonbestemt, og Ekstra-Assistance antages i de travle Perioder, hvor man kommer helt op paa ca. 500 Pas om Dagen.

Hvert Pas giver Anledning til 2 Ekspeditioner: Bestilling og Afhentning. Ved Bestillingen afkræves Legitimation m. v. Derefter spørges i *alle* Tilfælde Rigsregistraturen, hvor Kontoret har en Dame placeret til at ekspedere Kontorets Forespørgsler. Hvis en Person har en Sag løbende, spørges Kredsen, om Pas kan udstedes. I Tvivlstilfælde spørges Justitsministeriet u. H.

I de stille Perioder er Kontorpersonalet maaske rigeligt stort, men det kan ikke opsiges fra Uge til Uge og beskæftiges iøvrigt i saadanne Perioder med nødvendig à jour-Føring af Kartoteker, Visdoms-Kartotek o. lign.

Der føres Kartotek over alle, der faar udstedt Pas.

Foranstaaende korte Oversigt over Sekretariatet og de dette underlagte Afdelinger viser, at Sekretariatet kun i ringe Omfang svarer til sit Navn. Langt mere end at være et Sekretariat for Politidirektøren til dennes personlige Bistand og til Ekspedition af de Sager, der afgøres af Politidirektøren uden at henhøre under noget eller noget enkelt Politiinspektorat, er Sekretaiatet og dets Underafdelinger Opsamlingssted for en Del Sager af vidt forskellig Beskaffenhed og uden videre indbyrdes Sammenhæng. Dette gælder ogsaa selve Sekretariatskontoret, hvis Sagsomraade ogsaa er af ret tilfældig Karakter.

Med Hensyn til selve Sekretariatskontoret bemærkes yderligere, at en stor Del af de Sager, der passerer Kontoret, ikke undergives nogen egentlig Behandling der. Dette gælder saaledes for det første en væsentlig Del af de i Hovedjournalen journaliserede Sager. Efter Udvalgets Mening bør Hovedjournalen begrænses saaledes, at kun de Sager indføres, der skal behandles i Sekretariatet. Sager, der afgives til andre Afdelinger (hvor de journaliseres), bør ikke indføres. Der føres ved de forskellige Politiinspektorater saa omfattende Journaler og Kartoteker, at Sekretariatets Journalisering af saadanne Sager synes overflødig. Som en Analogi kan henvises til, at det i et Departement med flere Kontorer ikke er sædvanligt, at Sagerne journaliseres baade i Kontorerne og i en direkte under Departementet hørende Hovedjournal.

Af Sagerne i A- og C-Journalerne indkommer det alt overvejende Antal fra Københavns Overpræsidium eller Københavns Magistrat, og Sekretariatets Ekspedition bestaar da alene i efter stedfunden Journalisering at sende Sagerne til vedkommende Politistation og i paa tilsvarende Maade at tilbagesende dem. Sagerne gennemses dog tillige af en af de i Sekretariatet ansatte, men under Hensyn til, at de i Forvejen er gennemset af det overordnede Personale paa Stationerne, skønnes dette Gennemsyn at kunne undværes. Da Sekretariatet herefter er et ikke nødvendigt Led i disse Sagers Ekspedition, skal man henstille til Politidirektøren, at der ved Forhandling med Overpræsidiet og Magistraten indføres den Ordning, at disse Myndigheder om de paagældende Sager fremtidig korresponderer direkte med Stationerne.

Med Hensyn til de i B-Journalen og Afkrævningsjournalen indførte Sager gælder i og for sig tilsvarende Betragtninger, men da der i disse Sager som Regel indkommer

Pengebeløb, der passerer Politiets Kassererkontor, er det formentlig af regnskabs- og revisionsmæssige Grunde vanskeligt at ændre den bestaaende Ordning.

Om Sekretariatets Behandling af Indfødsretssager henvises til Udvalgets Indstilling vedrørende Rigspolitichefens Fremmedafdeling, hvorefter denne Behandling formentlig skulde kunne afskaffes.

Med Hensyn til Kontorets Virksomhed vedrørende Forkyndelser og Fremstilling af Arrestanter henstilles det til Politidirektørens Overvejelse, om disse Funktioner ikke kunde henlægges til andre Afdelinger. I hvert Fald synes det ikke nødvendigt, at Sekretariatet tager sig af Fremstilling af Arrestanter, naar Fremstillingen dog sker ved Hovedstationens Politivagts Foranstaltning. Det synes muligt at henlægge disse Forretninger i deres Helhed til Politivagten.

Udvalget har bemærket, at Afsendelse af Post sker ved en OB I. Under Hensyn til, at der under 1. Politiinspektorat findes en særlig Postafsendelsescentral, der ogsaa beskæftiger et Antal Overpolitibetjente, skal man henstille til Politidirektørens Overvejelse at centralisere al Postafsendelse fra Københavns Politis Afdelinger paa Politigaarden, i hvilken Forbindelse man skal henlede Opmærksomheden paa det ønskelige i, at Overpolitibetjente saa vidt muligt ikke sættes til saadant Arbejde, der maa kunne udføres betryggende af billigere Arbejdskraft.

De Sekretariatet underlagte Afdelinger giver kun Udvalget Anledning til enkelte Bemærkninger.

Hittegodsordningen synes efter det for Udvalget oplyste noget tungt virkende, og Provenuet af bortsolgt Hittegods, i Særdeleshed af Cykler, forekommer meget lavt. Det er imidlertid oplyst for Udvalget, at Justitsministeriet for Tiden overvejer at søge gennemført nye Regler angaaende Hittegods, og man skal derfor ikke komme nærmere ind herpaa. Med Hensyn til Inventarieskriverens Forretninger iøvrigt kunde man rejse det Spørgsmaal, om disse ikke kunde henlægges til tilsvarende Afdelinger under Rigspolitichefen. Efter Forhandling med denne og med Politidirektøren skal man dog afstaa fra at stille Forslag i saa Henseende, idet man gaar ud fra, at man fra begge Embeder er opmærksom paa at undgaa Dobbeltadministration af de herhen hørende Forretninger.

Følges Udvalgets Indstilling angaaende Sekretariatet, saaledes at Hoved journalen indskrænkes, A- og C-Journalerne afskaffes og Behandlingen af Indfødsretssager og saa vidt muligt ogsaa af Forkyndelser og Fremstilling af Arrestanter bortfalder, vil dette Kontor bedre kunne hellige sig sin egentlige Opgave. I Forbindelse hermed vilde det formentlig være rigtigst at frigøre Sekretariatets Leder for Ansvaret for de ham nu underlagte Underafdelinger, der ikke har nogen saglig Tilknytning til Sekretariatet. Det vilde da efter Udvalgets Formening være naturligt, at gøre Lederen af Kasserer- og Bogholderikontoret til Kontorchef direkte under Politidirektøren, medens Paskontoret og Inventarieskriveren efter Politidirektørens Bestemmelse kunde underlægges Politidirektøren eller et eller to Politiinspektorater. Sekretariatschefens Stilling burde i Forbindelse hermed omdannes, saaledes at en yngre Politifuldmægtig for nogle Aar sættes til Tjeneste som Sekretær for Politidirektøren og Leder af det formindskede Sekretariat. I Forbindelse hermed maatte selvfølgelig de nuværende Stillinger som Fuldmægtig og Sekretær ved Sekretariatskontoret nedlægges. Allerede nu findes det imidlertid tvivlsomt, om der er tilstrækkeligt Arbejde til to Jurister udover Kontorchefen, og det foreslaas derfor, at Sekretærstillingen straks nedlægges. Som bemærket under Gennemgangen af 2. Politiinspektorat findes Fuldmægtigstillingerne under Københavns Politi uheldige, og det foreslaas derfor tillige, at Fuldmægtigstillingen ved Ledighed omdannes til en Politifuldmægtigstilling, saafremt Ledighed maatte indtræffe, forinden den foreslaaede Omlægning af hele Sekretariatet kan gennemføres.

Kontoret for Politisager

ledes af en Kontorchef, der sorterer direkte under Politidirektøren.

Personalet bestaar af 1 Fuldmægtig, 3 Sekretærer, 1 Halvdagssekretær, 1 Overassistent, 1 Assistent, 2 Kontorassistenter, 2 Kontorister, 14 Kontormedhjælpere og 2 Vikarer. Endvidere er der til Kontoret knyttet 2 Politiassistenter og 2 Overpolitibetjente, der virker som Anklagere i Byrettens Afdelinger for Politisager.

Kontoret har Lokaler Hambroesgade 6.

Kontoret fører en Journal med tilhørende Register. Udover Registret føres et Navnekartotek, der udrenses efter ca. 10 Aar. Kartoteket modtager daglig 40—50 telefoniske Forespørglser, særlig fra Stationerne.

Kontoret har følgende Funktioner:

1. Rejsning af Tiltale i alle Politisager (i 1946 ca. 40 000) undtagen Krisesager (6. Inspektorat) og arrestable Politisager, nemlig Straffelovens §§ 199, 220, 222, Stk. 3 og 233 (5. Inspektorat). Uanset at de i Motorlovens § 24 omhandlede Sager (spiritus-paavirkede Motorførere) er Statsadvokatsager, behandles de dog ogsaa her (412 Sager i 1946).

   Rapporterne modtages fra 1., 2., 3. og 4. Inspektorat samt fra enkelte andre Myndigheder, f. Eks. Radioraadet, i et dagligt Antal af 100—150. Paa Grundlag heraf udfærdiges Anklageskrift. I visse Tilfælde gaar Sagen straks til retslig Behandling (16 581 i 1946), men saafremt Sagen ikke er kompliceret (f. Eks. ved at der er civile Erstatningskrav), udfærdiges der som Regel Bødeforelæg med Bøde indtil 300 Kr. ved Paategning paa Anklageskriftet (i 1946 25 998, hvoraf 21 259 blev vedtaget). Bødeforelægget udsendes som Regel pr. Post tillige med et Giroindbetalingskort; i Undtagelsestilfælde forkyndes Bødeforelægget af vedkommende Station (i 1946 indbetaltes 19 650 Bøder paa ialt 649 883 Kr. pr. Giro). Der sendes to Gange ugentlig til Kassererkontoret en Liste over udfærdigede Bødeforelæg. Betales Bøden ikke i Løbet af 12—13 Dage, sendes Sagen til Byretten til retslig Behandling i Overensstemmelse med Anklageskriftet (4 739 Sager i 1946).

   Der er i en tilfældig Uge ekspederet 493 Giroforelæg, 15 forkyndte Bødeforelæg, 164 Bødeforelægssager til Retten, 13 Anklageskrifter vedrørende Motorlovens § 24, 90 Anklageskrifter i Paakørselssager.
2. Kontoret repræsenterer Anklagemyndigheden ved Sagens Behandling i Retten. Normalt møder Politiassistenterne eller Overbetjentene, i vigtigere Sager møder en af Juristerne.
3. Eksekvering af alle Afgørelser i de under 1. nævnte Sager samt i Krisesager, undtagen Værnemagersager, herunder Stillingtagen til Spørgsmaal om Anke, Inddrivelse af Bøder og Sagsomkostninger m. m., Hensættelse til Afsoning, Ekspedition af Benaadningssager o. s. v. Politidirektøren er bemyndiget til at give Henstand med Bøder i indtil ½ Aar og tillade afdragsvis Betaling over 1 Aar samt til at eftergive Bøder for Overtrædelse af Politivedtægten.
4. Eksekvering af Afgørelser for fremmed Jurisdiktion (7 043 i 1946).
5. Udfærdigelse af Bøderegnskab og Statistik. Der indbetaltes i 1946 Bøder til ialt ca. 2,5 Mill. Kr.

Udvalget har i andre Forbindelser stillet Forslag om visse Udvidelser af Kontorets Funktioner. Saaledes er det foreslaaet, at Kontoret overtager visse Opgaver vedrørende Behandlingen af Færdselssager (Forhandlinger med Forsikringsselskaber m. m.), der nu paahviler Færdselsafdelingen, og at visse Krisesager (Sager angaaende bortkomne Ra-

tioneringsmærker) fremtidig skal gaa direkte fra Folkeregistret til Kontoret for Politisager, saaledes at de ikke som nu passerer Krisepolitiet.

Paa den anden Side har man overvejet, om Kontoret ikke kunde aflastes for en Del Arbejde ved, at Sagernes Behandling paa Stationerne føres et Skridt videre frem. Efter den nugældende Ordning modtager Kontoret Kapporterne med paategnet Indstilling om, efter hvilke Bestemmelser der skal rejses Tiltale. Efter Udvalgets Opfattelse vilde det betyde en Lettelse for Kontoret, om Indstillingerne forelaa udarbejdede som Udkast til Anklageskrift eller Bødeforelæg, og det vilde næppe betyde nogen væsentlig Arbejdsforøgelse for den Politimand, der har behandlet Sagen, om han som Afslutning herpaa skulde formulere et saadant Udkast, hvorved der naturligvis maatte benyttes standardiserede, skematiske Opstillinger. Udvalget skal derfor henstille, at en saadan Nyordning søges gennemført, idet man herved forudsætter, at dette kan ske uden Skade for Polititjenestemændenes Patrouilletj eneste. Man kunde formentlig ogsaa i et vist Omfang overlade til Politistationerne (d. v. s. Stationslederne personlig) at forelægge Bøder, navnlig for Forseelser, der giver Anledning til, at den paagældende er til Stede paa Stationen, og for hvilke der gælder nogenlunde faste Bødetakster. Som Eksempel kan nævnes Bøder, der paalægges Personer, der indbringes berusede til Stationerne og anbringes i Detentionslokalerne; det vilde formentlig være praktisk, om der kunde forelægges saadanne Personer Bøder inden de dimitteres fra Stationerne. Det er oplyst for Udvalget, at man i et vist Omfang faktisk afkræver saadanne Personer Bøder efter faste Takster, og at disse Bøder bliver betalt paa Stationerne, saaledes at Forelæggene først udfærdiges senere af Kontoret for Politisager. En saadan Ordning er naturligvis ikke betryggende af revisionsmæssige Grunde, men en Ordning, hvorefter Bøden formelt forelægges af Stationens Politikommissær, saaledes at en Genpart af Forelægget eventuelt tillige med Pengene indsendes til Kontoret for Politisager og/eller Kassererkontoret, maatte formentlig kunne gennemføres paa en regnskabsmæssigt forsvarlig Maade. Samme Ordning synes at kunne gennemføres i mange af de Sager, hvor der nu af Kontoret for Politisager udsendes Giroforelæg, nemlig i alle de Tilfælde, hvor der gælder faste Takster (manglende Cyklelygte, ulovlig Parkering etc.). Her vilde Sagernes Journalisering og Gennemlæsning i Kontoret for Politisager kunne spares, hvis Blanketforelæggene blev udsendt af Politistationerne. Som det fremgaar af de ovenfor meddelte Tal, udfærdiges der ca. 80 Bødeforelæg om Dagen. Formentlig kunde Halvdelen eller flere af disse Forelæg lige saa godt udfærdiges af Stationerne, hvilket vilde betyde en væsentlig Aflastning af Kontoret for Politisager, men — fordelt paa 9 Stationer — en meget ringe yderligere Ulejlighed for de Mennesker, som alligevel skal beskæftige sig med de paagældende Sager.

Med Hensyn til Kontorets Organisation og Arbejde skal man iøvrigt kun gøre enkelte Bemærkninger. Som bemærket andetsteds (under 2. Politiinspektorat, 5. Politiinspektorat og Sekretariatet) finder Udvalget Stillingerne som Sekretærer og Fuldmægtige ved Københavns Politi mindre heldige, og man skal ogsaa for saa vidt angaar det juridiske Personale i Kontoret for Politisager — bortset fra Lederen — foreslaa, at Stillingerne ændres til Politifuldmægtigstillinger, og at der i Forbindelse hermed træffes en saadan Ordning, at der med korte Mellemrum sker Personskifte i disse meget ensidige Stillinger.

Det skønnes ikke ganske nødvendigt, at der føres baade Journalregister og Navnekartotek, og man skal derfor henstille til Politidirektørens Overvejelse, om en af Delene ikke kunde afskaffes. For saa vidt Navnekartoteket bibeholdes, vil man dernæst finde det rigtigst, at Udskillelse af „døde" Kort sker paa et tidligere Tidspunkt end nu, f. Eks. saa snart den paagældende Sag er afsluttet. Den nuværende Benyttelse af Kartoteket som en Slags Særregistratur over Politiovertrædelser i København findes at burde bringes til Ophør. I de Tilfælde, hvor der til en Overtrædelse er knyttet Gentagelsesvirkning, eller

hvor den iøvrigt er af større Betydning, vil den blive registreret baade i Strafferegistret og i Registraturen, hvilket maa være tilstrækkeligt, og i andre Tilfælde synes det urigtigt at fremdrage ældre Sager, naar nye Sager kommer frem, ogsaa af den Grund, at det jo i Forhold til hele Landet er et tilfældigt Udpluk af Forseelser, der er registreret i Kartoteket.

Udvalget har bemærket, at der er udtaget 4 Politimænd til at virke som Anklagere i Byretten. Under Hensyn til, at de paagældende kun skal give Møde i 2 Byretsafdelinger og ikke i de større Sager, hvor der gives Møde af Fuldmægtige eller Sekretærer, synes Antallet noget stort.

Til foranstaaende Betragtninger ønsker Udvalget at føje følgende:

Ved Tjenestemandsloven af 1946 henførtes Kriminalbetjente, Landbetjente og Politibetjente i Civilafdelinger, der hidtil alle havde været placerede i samme Lønningsklasse som Politibetjente i Ordenspolitiet, til en højere Lønningsklasse, lig den for Overbetjente af 2. Grad normerede. Efter Udvalgets Opfattelse virker dette uheldigt for Civilbetjentenes Vedkommende. Deres Tjeneste er ganske vist forskellig fra den i Ordenspolitiet almindelige og generelt set vel noget mere kvalificeret end den for Ordenspolitiets Betjente ordinære, men paa den anden Side i visse Henseender behageligere end en ikke uvæsentlig Del af Ordenstjenesten; i hvert Fald kunde man i den Udstrækning, man finder det motiveret, indskrænke sig til at honorere Differencen ved ikke pensionsgivende Tillæg til Civilpolitiets Betjente. Den gældende Ordning hindrer en naturlig Fluktion mellem Civilpolitiet og det almindelige Ordenspoliti, hvilket saavel i administrativ som personalemæssig Henseende virker uheldigt, ligesom det fremmer en videregaaende Specialisering, end det maa anses for hensigtsmæssig. Da den nuværende Placering imidlertid fremtræder som et Led i det Forlig, som i Lønningskommissionen af 1943 blev indgaaet mellem Repræsentanter for de politiske Partier, Administrationen og de forhandlingsberettigede Tjenestemandsorganisationer, skal Udvalget paa dette som paa enkelte andre Omraader afstaa fra at stille noget Forslag om en Ændring.

Rigspolitichefen har taget Forbehold overfor denne Udtalelse.

Det bemærkes, at Dommer K. M. Lorentzen ikke har deltaget i Udvalgets Arbejde vedrørende Københavns Politi.

København, den 18. Maj 1948.

Erik Andersen K. Begtrup-Hansen. Hugo Engmann. C. A. Hilbert,
Næstformand.

K. H. Kofoed,
Formand.

Andr. Møller. V. Villadsen.

Bodil Andersen. *N. Schaumburg-Christensen.*

Indstilling Nr. VI fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold.

Politiet udenfor København.

Det har ikke været muligt for Udvalget indenfor en begrænset Tid at foretage en Gennemgang af Politiets Forhold i alle Landets Politikredse, svarende til den stedfundne Gennemgang af Rigspolitiets Centralstyrelse og Københavns Politi. Man har fundet det rigtigst at supplere Gennemgangen af Københavns Politi med Tilvejebringelse af Oplysninger om de øvrige til det storkøbenhavnske Omraade hørende Politikredse, Birkerne. løvrigt har man udvalgt enkelte Provins-Politikredse af forskellig Størrelse.

I det følgende gives først en Beskrivelse af Organisationen af Politiet i Københavns Amts tre Birker, hvorefter der af Udvalget gøres enkelte Bemærkninger hertil. Derefter beskrives fire Provins-Politikredse, og paa Grundlag heraf gøres der nogle Bemærkninger, der mindre skal betragtes som møntet paa de Kredse, der har tjent som Eksempler for Udvalget, end som mere almindelige Betragtninger angaaende Provinspolitiets Organisation og Arbejdsmaade.

Frederiksberg Politi.

Politikredsen (Frederiksberg Birk) omfatter Frederiksberg Kommune med et Indbyggertal paa 113 584 (1945). Tallet er kun svagt stigende (1940: 113 208, 1925: 104 209).

Politikredsen ledes af en *Politimester,* der til sin Bistand har dels et Antal Fuldmægtige, der varetager de til Politikontoret knyttede Øvrighedsforretninger m. v. samt Anklagevæsenet, hvorhos en Fuldmægtig er knyttet til Krisepolitiet, dels 3 Politikommissærer, under hvilke Politistyrkens forskellige Afdelinger er henlagt.

Politikontoret, herunder Politimesterens Kontor, har Lokaler i Frederiksberg Birks Domhus, Howitzvej 32. Her ekspederes Politimesterens Øvrighedsforretninger, navnlig vedrørende Firma- og Næringsvæsen, visse Erklæringssager, Kasse- og Regnskabsvæsen, samt alle Sager angaaende den anklagemæssige Behandling af Straffesager. Kontoret fører en Hoved journal, hvori alle Erklæringssager journaliseres, uanset at Journalisering ogsaa finder Sted i den Afdeling, der behandler vedkommende Sag.

Politistyrken var i 1919 112 Mand. Tallet blev nogle Aar senere forhøjet til 130, hvilket var Normativet i Aarene indtil den anden Verdenskrig. Under Krigen forøgedes Styrken væsentligt, men en Nedskæring har nu fundet Sted. Pr. 1. Januar 1948 fratraadte saaledes 25 Reservepolitibetjente.

Styrken bestod i Januar 1948 af:

	Ordens- og Civilpoliti	Kriminalpoliti
Pkm.	2	1
PA I	5	0
PA II	13	5
OB I	34	12
OB II	18	0
PB	144	26 (deraf 13 kst.)
Rpb.	4	0
Ialt	220	44
Kontormhj.	4	2

Styrken er organiseret i et Antal Afdelinger og Underafdelinger. Ordens- og Kriminalpolitiet har til Huse i Politistationen, Howitzvej 30, Krisepolitiet i Domhuset, Howitzvej 32, og de øvrige civile Afdelinger i det tidligere Howitz' Fødehjem, Howitzvej 40.

i. Afdeling (Ordenspolitiet).

ledes af en Politikommissær.

Den samlede Ordenspolitistyrke udgjorde den 8. Januar 1948 186 Mand — foruden Politikommissæren —, der var fordelt saaledes:

	Pa. 1.	Pa. 2.	Ob. 1.	Ob. 2.	Pb.	Rpbtj.	Ialt
Vagtholdene	1	4	9	1	54	3	72
Journalkontoret	»	»	2	1	1	»	4
Chaufførstuen	»	»	1	»	»	»	1
Hittegodskontoret	»	1	»	1	»	»	2
Civil- og Stævningstjenesten	»	»	1	4	»	»	5
Hundekontoret	»	»	»	3	3	»	6
Politikommissærens Forkontor	1	1	»	»	1	»	3
Udrykningstjenesten	1	2	2	2	11	1	19
Motorpark-Motorpatrulje	»	»	»	2	7	»	9
Civilpatrulje	»	»	»	»	2	»	2
Krisepolitiet	»	»	1	»	10	»	11
2. Afdeling	»	»	»	2	»	»	2
3. Afdeling udlaant	»	»	»	»	3	»	3
4. Afdeling udlaant	»	»	1	»	4	»	5
Andre Kredse (Flygtningebevogtning)	»	»	2	1	9	»	12
Udenfor Nummer	»	»	»	»	8	»	8
Fritaget for Tjeneste	»	»	»	1	1	»	2
Politiskolen	»	»	»	»	20	»	20
Militærtjeneste	»	»	»	»	»	»	0
Ialt	3	8	19	18	134	4	186

Under Afdelingen sorterer:

I. Politistationen.

a. Som *Stationsleder* fungerer en PAL

b. *Vagtholdene* ledes af PA Iler og bestaar iøvrigt maximalt af 18—19 Mand. Der patruljeres 2×2 Timer pr. Hold. Hvert Hold afgiver 2 Mand til Chaufførtjeneste.

c. *Journalkontoret* journaliserer og fordeler alle Rapporter, gennemgaar kritisk de af Personalet optagne Rapporter, fører Færdselsstatistik og forhandler med Forsikringsselskaber angaaende Erstatningskrav i Færdselssager o. 1.

Antallet af Sager var i 1947:

Rapporter ialt	5 064
heraf Sammenstødsager	1 012
Hundesager	289
Journalsager	1 251
Troværdighedsattester	758
Radiorapporter	390
Indkaldelsesordrer	962
Anholdte	1 573
Fogedsager	922
Bødesager	776
Skatterestanter	ca. 700

d. I *Chauffør stuen* findes fælles Telefoncentral for alle Politiets Afdelinger. Omstillingsbordet passes af Chaufførerne, der tillige mellem Udrykningerne er beskæftiget med Skrivearbejde. Kl. 8—16 passes Omstillingsbordet af en OB I, der selv besvarer Forespørgsler, som det ikke er nødvendigt at stille ind til vedkommende Afdeling.

e. *Hittegodskontoret* fungerer tillige som Inventarieskriverkontor og Udrustningskontor.

f. *Stævningsmændene* her i 1947 forkyndt 9 903 Stævninger.

II. Udrykningstjenesten.

a. Som *Leder* af de herunder hørende Afdelinger fungerer en PA I.

b. *Udrykningsdelingen* (19 Mand) staar til Raadighed for særlige Opgaver saasom Polititjeneste i Forbindelse med Møder eller Stævner i Forum eller KB-Hallen, Transport af Arrestanter, Ydelse af Assistance til andre Afdelinger o.s.v. Personalet, der regelmæssigt udskiftes med Personalet under Politistationen, gennemgaar endvidere en Uddannelse i Skydning, Gymnastik, Exercits og en Del Fag af teoretisk Karakter. I 1947 undervistes af Politikredsens Befalingsmænd i ialt 764 Timer.

c. *Motor patruljerne* patruljerer i Kredsen i en Radiobil, der har Forbindelse med Radiostationen paa Politigaarden. Der udføres endvidere Kørsel for andre Afdelinger, Postkørsel o. 1. I 1947 er der kørt Patruljekørsel i 1 700 Timer, Kørsel for andre Afdelinger i 803 Timer og Postkørsel i 912 Timer. Endelig har tre Politimænd fungeret som Kørelærere for Politikredsens Personale og herunder kørt i ialt 1 200 Timer. 49 Politimænd har erhvervet Førerbevis.

d. *Hundekontoret.*

Der er i Kredsens Politi 6 Hundeførere. Fra 1. December 1947 har man indført den Ordning, at disse 6 Mand varetager Arbejdet med Hundetegn, Tilsyn med Plads-

hunde o. 1., samtidig med at de efter Tur — 1 ad Gangen — er i Beredskab med Hund til Brug for Udrykning med Ordens- eller Kriminalpoliti.

Der findes paa Frederiksberg ca. 3 600 Hunde.

Der er i Tiden 1. Januar—12. December 1947 med Kredsens Tjenestehunde foretaget 19 Udrykninger, om hvilke der er indgivet Rapport, 4 Udrykninger, om hvilke der ikke er indgivet Rapport, og 3 Udrykninger til Assistance ved Flygtningetransporter

III. Politikommissærens Forkontor.

Her behandles:

a. *Personalesager* (1 PA I)

b. Rejsning af *Anklage i Politisager* og Møde i Retten (1 PA II med ovennævnte PA I som Suppleant). I 1947 udfærdigedes 1 047 Anklageskrifter.

c. *Sekretariatsarbejde* (1 PB), herunder Tilrettelæggelse af Ligsyn (190 i 1947), Skrivearbejde m. m.

d. *Civilpatruljer* (2 PB), der fører Tilsyn med Beværtninger, løsagtige Kvinder, Hasardspil etc.

2. Afdeling (Kriminalpolitiet)

ledes af en Politikommissær, der fungerer som Stationsleder.

Styrken er iøvrigt fordelt saaledes:

Cykleafdeling	2	
Fotografering m. v.	1	
Fremmedafdeling	4	+ 2 Kontorister
Pengesagsafdeling	3	
Politisk Afdeling	1	
Værnemagerafdeling	4	
Eftersyn hos Marskandisere	2	
Vagttjeneste	7	
Forskellige Sager samt Supplering paa Fridage	16	
	16	
Politiskolen	3	

Antallet af anmeldte Forbrydelser var i 1938 3 738, hvortil kommer 591 subsidiære Sager, i 1940 4 242 +610, i 1946 5 179 +1 592 og i 1947 6 684 (incl. subs. Sager). Antallet af anholdte var i de samme Aar henholdsvis 401, 345, 944 og 1 085.

3. og 4. Afdeling

omfatter en Række civile Afdelinger med en Politikommissær som fælles Leder.

3. Afdeling.

a. *Motorkontoret* beskæftiger i PA I, 3 OB, 3 PB og 2 Kontormedhjælpere. Polititjenestemændene er med Undtagelse af 1 PB fast ansat i Civilpolitiet.

Kontoret beskæftiger sig med Motorkøretøjers Indregistrering m. v., Udfærdigelse af Førerbeviser, Tilsyn med Drosker, Benzinrestriktionerne m. v. samt med veterinære Sager.

Der er paa Frederiksberg indregistreret ca. 6 700 Motorkøretøjer. Vægtafgiftsregnskabet balancerede for 1946—47 med ca. 585 000 Kr. Kartoteket over Førerbeviser rummer ca. 30 000 Kort, og der er en aarlig Tilgang paa 3—4000. I Journalen, der føres af Afdelingslederen, er i 1947 indført 2 721 Sager.

b. *Sundheds- og Sædelighedspolitiet* beskæftiger 1 PA II, 4 OB, 1 PB og 1 Kontorist.

Der er i 1947 behandlet 764 Sager vedrørende Sundhedsforholdene i Beværtninger, Fabrikslokaler, Levnedsmiddelbutikker og Boliger, Klager over Røg, Lugt og Støj eller over Næringsmidler, Desinfektion etc. I samme Tidsrum er der foretaget 2 179 Eftersyn i Slagter- og Viktualieforretninger og 83G Eftersyn i Mælkeudsalg. Af Sædelighedspolitisager er der behandlet 214, de fleste angaaaende kønssyge, der er udeblevet fra Lægetilsyn.

4. Afdeling.

a. *Familieretlige og forskellige administrative Sager* beskæftiger 1 PA I, 7 OB, 3 PB og 1 Kontormedhjælper. Af Overbetjentene er to Kvinder.

Afdelingens Omraade omfatter Optagelse af Rapport og Udfærdigelse af Indstillinger i Separations- og Skilsmissesager, Bidragssager, Adoptionssager, Navneforandringssager, Indfødsretssager og Sager angaaende Nærings- og Beværtervæsen, Vaaben, Giftstoffer, Eftersøgning og Fremstilling paa Socialkontoret af Alimentanter etc.

Antallet af journaliserede Sager var i 1947 5 214.

b. *Pas- og Regnskabskontoret* beskæftiger 2 PB og 2 Kontormedhjælpere.

Kontoret behandler Sager angaaende Teater-, Biograf- og Varietebevillinger, Bazarer, Lotteri o. 1., Pas og Jagttegn. Der udfærdigedes i Finansaaret 1946—47 13 591 Pas og 583 Jagttegn. Siden Indførelsen af Kravet om dansk Visum for danske Statsborgere, der agter at rejse til Sverige, er der daglig behandlet 7—8 Sager herom.

c. *Alimentationskontoret* beskæftiger 1 OB og 1 PB samt delvis yderligere 1 PB, der tillige gør Tjeneste paa Bødeforelægskontoret.

Kontoret beskæftiger sig med Inddrivelse af Underholdsbidrag. I Afdelingens Kartotek findes Kort for ca. 5 000 Alimentanter. Der er i Tiden fra 1. April 1947 til 8. Januar 1948 inddrevet ialt ca. 152 600 Kr. Antallet af nye Sager var i 1947 1 153.

d. *Bødeforelægskontoret* beskæftiger 1 PA II samt delvis 1 PB, jfr. ovenfor under c.

Bestemmelse angaaende en Sags Afslutning med Bødeforelæg og Bødens Størrelse træffes som Regel af vedkommende Politikommissær. (1. eller 3—4. Afdeling). Sagen sendes med Kommissærens formløse Paategning til Bødeforelægskontoret, der konciperer Forelæget og indfører det i Bødeforelægsprotokollen. Forelægene forkyndes ved Tilsigelse af de sigtede til Kontoret eller i Tilfælde af Udeblivelse ved Stævningsmændene. Betales Bøden ikke ved Mødet paa Kontoret, sendes Sagen til Politikontoret, der foretager Incassationen, evt. gennem 1. Afdeling.

Krisepolitiet

ledes af en Politifuldmægtig med Bistand af en OB og beskæftiger iøvrigt 10 PB, hvoraf de 3 dog gør Tjeneste ved den under 2. Afdeling nævnte Værnemagerafdeling. Endvidere beskæftiges 1 Kontorist.

Antallet af journaliserede Sager var i 1943 1 265, i 1944 (til 19. September) 773, i 1945 (fra 5. Maj) 1 214, i 1946 1 441 og i 1947 1 496.

I Tiden fra 1. Juli 1946 til 30. Juni 1947 journaliseredes 1 513 Sager med ialt 1 714 sigtede, hvoraf 42 blev anholdt. Det samlede Bødebeløb var i det nævnte Tidsrum 353 000 Kr. og det samlede Konfiskationsbeløb 727 000 Kr.

Af de nævnte 1 513 Sager var 321 subsidiære Sager, der efter endt Behandling blev oversendt til anden Politikreds. Af de resterende 1 192 Sager vedrørte 869 bortkomne Rationeringsmærker. Af disse 869 Sager blev 812 sluttet uden Retssag, deraf 426 uden

Tiltale, 373 med Vedtagelse af Bøde paa under 50 Kr. og 13 med Vedtagelse af Bøde paa 50—300 Kr. Af de øvrige 323 Krisesager angik de 82 andre Overtrædelser af Rationeringsbestemmelserne (heraf blev 52 sluttet uden Retssag, de 29 uden Tiltale), 187 Overtrædelser af Prisloven (60 sluttede uden Retssag, deraf 42 uden Tiltale) og 54 andre Overtrædelser. Af det samlede Antal Sager — 1 513 — blev 110 (deraf 51 angaaende bortkomne Rationeringsmærker) oversendt til Retten, 942 sluttet uden Retssag (deraf 503 uden Tiltale, 385 med Vedtagelse af Bøde paa under 50 Kr. og 54 med Vedtagelse af Bøde paa 50—300 Kr.) og 383 oversendt til anden Politikreds, medens 78 stadig er under Behandling.

Sager angaaende Overtrædelse af Pengeloven behandles i Kriminalpolitiet.

Nordre Birks Politi.

Politikredsen omfatter Gentofte, Lyngby-Taarbæk, Søllerød, Gladsaxe og Herlev Kommuner. Indbyggertallet er stærkt stigende (1935 ca. 125 000, 1940 ca. 145 000, 1945 162 427, 1947 ca. 177 000).

Politimesteren har til sin Bistand dels et Antal Fuldmægtige, der gør Tjeneste paa Politikontoret, dels 3 Politikommissærer, hvoraf 1 leder Kriminalpolitiet, medens 2 leder Ordens- og Civilpolitiet i hvert af de to Distrikter, hvori Politikredsen for saa vidt er dels (1. Distrikt: alle Kommunerne undtagen Gentofte. 2. Distrikt: Gentofte Kommune).

Politikontoret, herunder Politimesterens Kontor, findes i Tinghuset, Blegdamsvej 6; enkelte Afdelinger har dog til Huse Set. Hans Torv 26. Gennem Politikontoret ekspederes alle Sager, hvori Politimesteren træffer Afgørelse eller afgiver Indstilling. Alle disse Sager journaliseres paa Politikontoret og desuden paa den Politistation, hvor Sagen har været behandlet.

Politistyrken bestod i Januar 1948 af

	Ordens- og Civilpoliti	Kriminalpoliti
Pkm.	2	1
PA 1.	5	1
PA II.	13	3
OB 1.	22	21
OB II.	26	
PB.	149	25 (heraf 13 kst.)
Rpb.	0	
lait...	217	51

Hertil kommer 5 Landpolititjenestemænd (1 PA, 1 OB og 3 Pb).

I. Ordens- og Civilpolitiet.

Af Styrken gør 1 OB II Tjeneste paa Politikontoret, medens 1 PA I, 2 OB I og 2 OB II gør Tjeneste paa det for hele Kredsen fælles Kontor for Motorvæsenet, Hittegods, Jagttegn m. v., Set. Hans Torv 26, jfr. nærmere nedenfor. løvrigt er Styrken delt mellem de ovennævnte to Distrikter, der hver for sig arbejder med stor Selvstændighed. I begge Distrikter er Arbejdet stærkt præget af, at Politikredsen omfatter flere af de af Københavns Befolkning stærkest besøgte Sommer-Udflugtssteder, og af, at flere af de navnlig om Sommeren stærkest trafikerede Udfaldsveje fra Hovedstaden passerer gennem Kredsen.

1. DISTRIKT

omfatter Lyngby-Taarbæk, Gladsaxe, Søllerød og Herlev Kommuner med et samlet Indbyggertal paa 91 320. Distriktet ledes af en Politikommissær, der har Kontor paa Politistationen i Lyngby. Distriktet omfatter 2 Politistationer, 2 (i Sommertiden 3) Politivagter samt 5 Landpolititjenestemænd.

A. *Lyngby Politistation*

dækker i Forbindelse med Taarbæk Politivagt, jfr. nedenfor under D, Lyngby-Taarbæk Kommune med ca. 40 000 Indbyggere.

Styrken bestaar foruden Kommissæren af 2 PA I, 4 PA II, 8 OB I, 7 OB II og 66 PB, ialt 87 Mand samt 3 Kontorister (1 til Telefonpasning, 1 i 3. Afdeling og 1 i Sekretariatet).

Stationen er inddelt i en Række Afdelinger.

1. Afdeling

beskæftiger 1 PA I (Stationsleder), 2 PA II, 6 OB I, 5 OB II og 35 PB og omfatter almindelig Ordenspolititjeneste samt Sager angaaende Bygge- og Brandvedtægter, Hittegods, Forkyndelser, Fremstilling for Foged og Skattevæsen af Skyldnere, Transportantrejser m. m. Om Sommeren afgives paa Hverdage 10, paa Søndage 13 Mand til Tjeneste paa Dyrehavsbakken, og forskellige andre Forlystelser og Stævner lægger ogsaa stærkt Beslag paa Styrken (Galopbanen 8—12 Mand pr. Løbedag, Motorbanen i Gladsaxe 12 Mand pr. Løbedag, Friluftsteatret 2 Mand pr. Spilledag o. s. v.).

Der optoges i 1947 3 488 Rapporter, foretoges 2 565 Forkyndelser og 563 Anholdelser, modtoges 1 123 Stykker Hittegods, solgtes 2 333 Hundetegn og foretoges 1 108 Udrykninger. Med 4 Automobiler og 2 Motorcykler kørtes ialt 128 817 km.

2. Afdeling

beskæftiger 1 OB I og 4 PB og omfatter civile, navnlig familieretlige Sager samt Inddrivelse af Bøder og Underholdsbidrag.

Der blev i 1947 ekspederet ialt 4 175 Sager, inddrevet Bøder til ialt 120 671 Kr. og Underholdsbidrag til ialt 17 794 Kr.

3. Afdeling

beskæftiger 1 PA II, 1 OB I, 1 OB II, 5 PB og 1 Kontorist og omfatter Næringsvæsen, Beværtervæsen m. v. samt Krisesager.

Der er i 1947 optaget 244 Rapporter angaaende Næringsvæsen m. m. og behandlet 1 010 Krisesager, deraf 46 subsidiære.

Med Hensyn til Bevillings- og Krisesager virker Afdelingen for hele 1. Distrikt.

Afdelingen for Kasse- og Regnskabsvæsen m. m.

beskæftiger 1 PA I, 1 OB II og 2 PB og omfatter Regnskabsvæsen, Udrustning, Droskevæsen, Vaaben m. m.

Der indbetaltes i 1947 ialt 1 122 306 Kr. Der afregnes ugentlig med Politikontoret.

Sekretariatet

beskæftiger 1 PA II og 2 PB samt 1 Kontorist. Her føres 1. Distrikts Hovedjournal (ca. 5 000 Sager i 1947), udfærdiges Bødeforelæg, Tilladelser og Skrivelser. Antallet af Bødeforelæg var i 1947 2 986. En typisk Bødeforelægssag har følgende Gang: Rapportskriveren

— vagthavende PA eller OB — Stationsiederen — Politikommissæren — Sekretariatet. Bødeforelæg paraferes af Kommissæren og underskrives af Politimesteren.

Kun Stationen i Lyngby har Døgnvagt, og den skal altsaa om Natten betjene hele Distriktet.

B. Søborg Politistation

dækker sammen med Landpolitibetjenten i Bagsværd Gladsaxe Kommune. (Ca. 32 000 Indbyggere).

Styrken bestaar af 1 PA II, 1 OB I, 3 OB II og 7 PB, ialt 12 Mand.

C. Holte Politivagt

dækker sammen med 3 Landbetjente (Vedbæk, Skodsborg og Nærum) Søllerød Kommune. (Ca. 15 000 Indbyggere).

Styrken bestaar af 1 PA II og 5 PB, ialt 6 Mand.

D. Taarbæk Politivagt

tæller en Styrke paa 1 PA II, 1 OB II og 1 PB, ialt 3 Mand. Politiassistenten fungerer om Sommeren som Leder af Politivagten paa Dyrehavsbakken, hvortil Personale iøvrigt afgives fra Lyngby Politistation, jfr. ovenfor.

E. I Herlev Kommune

(ca. 5 000 Indbyggere) bestaar Politistyrken af 1 Landpolitiassistent.

2. DISTRIKT

omfatter Gentofte Kommune med 85 880 Indbyggere (1947). Distriktet ledes af en Politikommissær, der har Kontor paa Politistationen i Hellerup. Iøvrigt bestaar Styrken af 2 PA I, 6 PA II, 11 OB I, 12 OB II og 70 PB, ialt 101 Mand.

Styrken er fordelt paa 3 Stationer, hvoraf Stationen i Hellerup har Døgnvagt, medens Stationerne i Gentofte og Ordrup er lukket fra Kl. ca. 23—Kl. 7. Fordelingen er saaledes:

Hellerup:	1 PA I,	5 PA II,	8 OB I,	5 OB II,	62 PB
Gentofte:	1 —	0 —	2 —	4—	4 -
Ordrup:	0 —	1 —	1 —	3 —	4 -

Medens Stationen i Hellerup i det væsentlige virker som andre Stationer i større Byer, er Tjenesten paa Stationerne i Gentofte og Ordrup organiseret saaledes, at hver Mand har sit Distrikt. Tjenesten vil i nærmeste Fremtid blive omorganiseret saaledes, at hele Styrken samles paa een Station.

Der patruljeres i Distriktet med 1 Radiovogn, der korresponderer med Radiostationen paa Politigaarden i København.

Der journaliseres i 1947 paa Stationen i Hellerup, der fører Hoved journal for hele Distriktet, 17 672 Sager. Iøvrigt kan følgende Tal meddeles om nogle af Stationernes Funktioner:

	Hellerup	Gentofte	Ordrup
Forkyndelser	2 500	1 935	1 749
Anholdte	351	42	29
Stk. Hittegods	1 729	446	788
Indbetalinger ialt Kr.	1 312 186	124 000	140 590
deraf Forlystelsesafgift	1 122 217	0	0
Hundeskat	25 560	27 300	22 735
Bøder, Konfiskation	122 292	96 885	105 440
Underholdsbidrag etc.	12 822		13 415

Fælles for 1. og 2. Distrikt:

A. Politihunde.

Stationsiederen i Gentofte fungerer tillige som Dressurleder for hele Politikredsens Hunde. Der findes 2 Hunde i Hellerup, 1 i Ordrup, 3 i Gentofte, 2 i Lyngby, 1 i Søborg, 1 i Bagsværd, 1 i Nærum og 1 i Skodsborg. ialt 12 Hunde.

Der afholdes Dressurøvelse 1 Gang om Ugen i 3 Timer og i Vinterhalvaaret 8 Timer 1 Gang om Maaneden. Derudover ydes der ikke Hundeførerne Tjenestefrihed til Dressur.

B. Motorkontoret m. v.,

Set. Hans Torv 26, ledes af en PA I og beskæftiger desuden 2 OB I og 2 OB II samt 7 Kontormedhjælpere.

Kontoret beskæftiger sig med:

1) Indregistrering af Motorkøretøjer m. m. (1 OB, 3 Kontormedhj.). Der er ialt i Kredsen ca. 10 150 Motorkøretøjer. I 1947 foretoges 3 500 Indregistreringer og 2 400 Afmeldinger.

2) Førerbeviser (1 OB, 2 Kontormedhj.). I 1947 udfærdigedes ialt 8 794 Førerbeviser.

3) Afhøringer i visse Politisager, Ekspedition af Benaadningssager m. v., Udfærdigelser af Anklageskrifter og Bødeforelæg i Færdsels- og forskellige andre Politisager, Transportantrejser, forskellige Eftersøgninger m. m. (1 OB). I 1947 udfærdigedes 450 Anklageskrifter og 150 Bødeforelæg.

4) Jagttegn samt Assistance for den under 3 nævnte OB (1 OB). I 1947 udleveredes 1 195 Jagttegn.

5) Hittegods (2 Kontormedhj.). I 1947 indleveredes ialt 6 293 Stk. Den ene af de 2 Kontormedhj. passer det fælles Omstillingsbord for alle Telefoner i Politikontorerne Set. Hans Torv 26.

II. Kriminalpolitiet.

Styrken er fordelt paa 3 Stationer saaledes:

Hovedstationen, Blegdamsvej 6:

1 Pkm. (Leder), 1 KA I (Stedfortræder) samt 17 KA II, KOB og KB, hvoraf 4 gør Tjeneste i en Fremmedafdeling.

Stationen Bernstorffsvej 132: 16 Mand.

Jernbane vej 7, Lyngby: 16 Mand.

Stationen paa Bernstorffsvej har Døgntjeneste, hvori ogsaa de andre Stationers Personale deltager. løvrigt er Arbejdet organiseret saaledes, at Sagerne behandles paa den Station, hvor de er anmeldte, medmindre der finder Anholdelse Sted, i hvilket Tilfælde de overgaar til Hovedstationen.

Antallet af arimeldte Forbrydelser var i 1938 4 925, i 1939 5 093, i 1946 7 097. Antallet af Anholdte var i de samme Aar henholdsvis 357, 308 og 772. I 1947 anholdtes 692 Personer.

Antallet af Forundersøgelsesbegæringer til Retten var i 1938 233, i 1939 324, i 1946 719 og i 1947 547.

Antallet af dømte var i 1946 415, i 1947 537.

I ovennævnte Tal er ikke medregnet politiske Sager.

Søndre Birks Politi.

Politikredsen omfatter 15 Sognekommuner, hvoraf de største er Rødovre, Hvidovre, Taarnby (hver med ca. 15 000 Indbyggere i 1945), Glostrup (ca. 10 000), Høje Taastrup (ca. 8 000) og Ballerup-Maaløv (godt 5 000). Hele Kredsen har ca. 93 000 Indbyggere. Tallet er stærkt stigende (1940 ca. 75 000, 1945 ca. 83 000, 1947 ca. 93 000).

Politimesteren har Kontor Blegdamsvej 4. Her findes foruden Politikontoret Kontor for Ordenspolitiets Centralledelse („1. Afdeling"). Motorkontoret har Lokaler Nørreallé 17 A, og Kriminalpolitiets Hovedstation findes paa Tinghuset, Blegdamsvej 6. Styrken (Ordens- og Kriminalpoliti) er iøvrigt fordelt paa 5 Stationer (Amager, Rødovre, Glostrup, Taastrup og Ballerup). Landpoliti findes i Hedehusene og Hareskovby.

Politistyrken bestod den 14. Januar 1948 i hele Kredsen af

	Ordens- og Civilpoliti og Landpoliti	Kriminalpoliti
Pkm.	2	1
PA 1	2	2
PA II	8	1
OB 1	18	5
OB II	10	—
PB	112	24
lait...	152	33
Reserve PB	2	—
Kontorister	11	1

Af Ordenspolitiet m. v. var afgivet til Flygtninge- og Grænsebevogtning 29 Mand, til Politiskolen 11 Mand, og 2 var udenfor Nummer. Den til Raadighed værende Styrke var altsaa 110 Mand.

Af Kriminalpolitiet var 2 KB paa Skole og 1 afgivet til Rigspolitichefens Fremmedafdeling, saaledes at der var 30 Mand til Raadighed.

I. Ordens- og Civilpolitiet.

A. Centralledelsen.

Kredsen er delt i to Distrikter, Amager Birk med ca. 20 000 Indbyggere og Søndre Birk med ca. 73 000 Indbyggere. Hvert Distrikt forestaas af en Politikommissær. Politikommissærerne har fælles Kontor („1. Afdeling"), Blegdamsvej 4, men Lederen af Amager-Distriktet gør iøvrigt Tjeneste som Stationsleder paa Politistationen paa Amager, medens Lederen af Søndre Birk-Distriktet foretager daglig Inspektion paa Distriktets Stationer.

I *1. Afdeling* ekspederes de Ordenspolitiet vedrørende Sekretariatsforretninger, Udfærdigelse af Bødeforelæg (Anklageskrifter i Politisager udfærdiges derimod af Politikontoret), Meddelelse af Tilhold og Paalæg, Polititilladelser og Beværterbevillinger m. m. Endvidere ekspederes Sager angaaende Ordenspolitikorpset, herunder Føring af Stamblade, Personalekartotek, Udrustningskartotek o. 1. Endelig udstedes Pas.

I Afdelingen beskæftiges 1 PA II, 1 OB I, 1 PB og 4 Kontorister (deraf 1 midlertidig).

Afdelingen udarbejder ikke Statistik over sit Arbejde.

Paa *Motorkontoret* er beskæftiget 1 PA II og 6 Kontorister.

B. Politistationerne.

1. Amager Birk.

Kredsen tæller ca. 20 000 Indbyggere.

Styrken var den 14. Januar 1948:

1 Pkm. (jfr. ovenfor).
1 PA I.
1 PA II.
4 OB I.
1 OB II.
15 PB (deraf 3 civile).

Hertil kommer 2 OB II og 3 PB, der gjorde Tjeneste ved Politivagten i Kastrup Lufthavn.

I 1946 var Antallet af
Sager 5 194.
Bøde- og Alimentationssager 906.
Forkyndelser 1 508.
Hittegods 916.
Anholdelser 251.
Husspektakler 38.

2. Rødovre.

Distriktet omfatter bl. a. Rødovre og Hvidovre Kommuner med et samlet Indbyggertal paa ca. 34 000.

Styrken var den 14. Januar 1948:

Uniformerede:

1 PA I (Stationsleder).
3 OB I (vathavende paa Stationen).
4 OB II (1 til Afløsning for de vagthavende, 3 til Inspektion og Motorpatruljer).
20 PB (1 Journalfører, 2 Stævningsmænd, Resten til Patruljetjeneste, 2 × 2 Timer pr. Hold, om Dagen paa Cykle, om Natten bl. a. i Radiovogn med Forbindelse til Politigaarden).

Civile:

1 OB I (Kasserer-, Alimentations- og Hittegodskontoret).
3 PB (1 i Kassererkontoret m. v., 2 til Behandling af familieretlige o. 1. Sager).

Endvidere var 1 Kontorist beskæftiget med Telefonpasning om Dagen.

Stationen raader over 1 Gruppevogn, 1 Radiobil, 1 Personvogn og 1 Motorcykle.

1 PB og 1 civil PB er Hundeførere. Den uniformerede PB benyttes særlig til Patrulje med Hund i Yderdistrikterne. Der ydes ikke fast Frihed til Øvelse; den samlede Frihed anslaas til i det højeste et Par Dage om Aaret.

Paa Stationen findes en Kopi af Motorkontorets Kartotek, paa Grundlag af hvilket Stationen er i Stand til hele Døgnet at give Oplysninger om Motorkøretøjers Ejerforhold. løvrigt findes ikke særlige Kartoteker udover Journalregistret, der føres paa Kort.

I 1946 var Antallet af

Sager 6 287.
Bøde- og Alimentationssager 1 940.
Forkyndelser 2 577.
Hittegods 1 402.
Anholdelser 226 (1947 327).
Husspektakler 85.

3. Glostrup.

Distriktet tæller ca. 18 000 Indbyggere.

Styrken var den 14. Januar 1948:

2 PA II.
3 OB I.
16 PB, deraf 1 civil.

I 1946 var Antallet af

Sager 3 460.
Bøde- og Alimentationssager 1 176.
Forkyndelser 1 282.
Hittegods 377.
Anholdelser 99.
Husspekttakler 9.

4. Taastrup.

Distriktet tæller ca. 11 000 Indbyggere.
Styrken var den 14. Januar 1948:

1 PA II.
2 OB I.
2 OB II.
6 PB, deraf 1 civil.

I 1946 var Antallet af

Sager 1 969.
Bøde- og Alimentationssager 445.
Forkyndelser 772.
Hittegods 271.
Anholdelser 97.
Husspektakler 23.

5. Ballerup.

Distriktet tæller ca. 10 000 Indbyggere.
Styrken var den 15. Januar 1948:

1 PA II.
2 OB I.
0 OB II.
7 PB, deraf 1 civil.

I 1946 var Antallet af

Sager 2 707.
Bøde- og Alimentationssager 294.
Forkyndelser 942.

Hittegods 198.
Anholdelser 65.
Husspektakler 33.

5—7. I *Hedehusene* var stationeret 1 Landpolitiassistent og i *Hareshovby* 1 Landpolitibetjent.

II. Kriminalpolitiet.

Styrken var fordelt saaledes:

Hovedstationen. Blegdamsvej 6:	1 Pkm.
	2 KA I.
	4 KOB.
	7 KB.
	1 Kontorist.
Amager:	1 **KOB.**
	3 KB.
Rødovre:] K A II.	
	5 KB.
Glostrup:	4 KB.
Taastrup:	2 KB.
Ballerup:	3 KB.

Stationerne modtager Anmeldelser og foretager den første Behandling af Sagerne. Naar Anholdelse har fundet Sted, eller Sagen er af større Omfang, overgaar den til Hovedstationen, der gør Sagerne færdige til Behandling i Retten eller Forelæggelse for Statsadvokaten.

Paa Hovedstationen er 1 Mand beskæftiget med Fremmedsager.

Der føres de sædvanlige Kartoteker over sigtede. Hovedstationen fører derimod intet Anmelderkartotek.

I 1946 var Antallet af Forbrydelser (politiske Sager ikke medregnet) 3 325, hvoraf 1 310 blev opklaret. Der var 825 sigtede, 321 anholdte og fængslede og 307 tiltalte. Det skønnes, at Tallene for 1947 vil vise en mindre Stigning.

For Birkernes Vedkommende har man ved Udvalgets Drøftelser særlig interesseret sig for disse Kredses Samarbejde med Københavns Politi. Et saadant Samarbejde finder nødvendigvis Sted i vidt Omfang (Radiopatruljerne, Kriminalpolitiet etc.), men det er et Spørgsmaal, om det ikke med Fordel kunde udvides.

Spørgsmaalet er særlig nærliggende for saa vidt angaar Frederiksberg Politikreds, der ligger som en Enklave paa alle Sider omgivet af København. Kredsen svarer i Størrelse nogenlunde til en københavnsk Stations Distrikt, og det maa paa Forhaand forekomme mindre rationelt, at den opretholdes. Udvalget er bekendt med, at et af Justitsministeriet nedsat Udvalg i 1941 har afgivet Betænkning om dette Spørgsmaal, som dog ikke dengang fandt sin Løsning, vist nok bl. a. som Følge af Krigen. Udvalget finder, at der er vægtige Argumenter for en saadan Sammenlægning, men da man ikke mener i Enkeltheder at kunne tage Stilling til de Problemer, som denne uden tilsvarende kommunal Sammenlægning kan give Anledning til, skal man indskrænke sig til at henstille til Justitsministeriet, at dette Spørgsmaal tages op til Overvejelse paany, idet man bemærker, at efter det Antal Tjenestemænd i overordnede Stillinger, som findes i den centrale københavnske Politiledelse, skulde en saadan Ændring næppe gøre det nødvendigt at forøge Antallet af Tjenestemænd i de højere Charger i nævnte Centralledelse, medens der paa den anden Side vilde kunne nedlægges en Del overordnede Stillinger, som nu er normeret i Frederiks-

berg Politikreds. For Politistyrkens Arbejde og Udnyttelse vilde Nedlæggelsen af den politimæssigt set ganske irrationelle Grænse mellem København og Frederiksberg kun kunne betyde en Fordel, og for Publikum vilde Ændringen næppe medføre Ulemper, da Politistationen forudsættes opretholdt, og da man til Varetagelse af Underøvrighedsforretningerne eventuelt kunde opretholde et Afdelingskontor.

Til Organisationen af Frederiksberg Politi i dets nuværende Skikkelse skal man kun gøre enkelte Bemærkninger:

Der synes her — som i andre store Politikredse udenfor København — at bestaa en Tilbøjelighed til at efterligne Københavns Politi og oprette Afdelinger, der efter Kredsens Størrelse ikke synes at være fuldt tilstrækkelig Basis for. Spørgsmaalet om Opretholdelsen af en særlig Udrykningsafdeling har været rejst indenfor Udvalget, idet man har bemærket, at de særlige og spredte Opgaver, som er henlagt til denne Afdeling, med Fordel kunde henlægges til de almindelige Vagthold, som derved vilde faa en baade i Forhold til Kredsens og Styrkens Størrelse mere passende Bemanding. Da Afdelingen imidlertid har Funktioner, som gaar ud over normal Udrykningstjeneste, og da det er tvivlsomt, om der opnaas væsentlige Besparelser ved en Sammensmeltning med de almindelige Vagthold, stiller Udvalget ikke noget Forslag om Afdelingens Nedlæggelse, men indskrænker sig til at henlede Opmærksomheden paa Spørgsmaalet. Med Hensyn til Hundeafdelingen bemærkes, at det findes unødvendigt at opretholde en Hundeafdeling med en Styrke paa 5 Mand; de paagældende bør indgaa i den almindelige Vagttjeneste, dog saaledes at det paases, at der altid er en eller flere Hundeførere til Raadighed. Arbejdet med Administrationen af Hundetegnene synes ogsaa at kunne bestrides af Medlemmer af de almindelige Vagthold under deres Indetid.

Ved enkelte af de frederigsbergske Afdelinger synes Antallet af Polititjenestemænd rigelig stort; saaledes er der paa Motorkontoret 7 Politimænd, hvoraf endda de 6 er Civilbetjente, og i Krisepolitiet er der 11 Politimænd. Politimesteren har angaaende dette Spørgsmaal udtalt, at der paa Motorkontoret i højere Grad end hidtil kunde benyttes Kontorfolk i Stedet for Politifolk, ligesom der for Krisepolitiets Vedkommende vil finde en Reduktion af Polititjenestemændenes Antal Sted i Forhold til Nedgangen i Sagernes Antal.

For Nordre og Søndre Birks Vedkommende findes der ikke Grund til at rejse Spørgsmaalet om en Sammenlægning med Københavns Politi, men en Udvidelse af Samarbejdet synes i visse Henseender paakrævet. 1 begge Kredse, men i ganske særlig Grad i Nordre Birk, er Arbejdet præget af, at Kredsene omfatter Omraader, der tjener som Udflytnings- eller Udflugtssteder for den københavnske Befolkning om Sommeren. Eksempelvis kan nævnes, at Steder som Dyrehaven, Bellevue Strand, Galopbanen og Travbanen om Sommeren tiltrækker Titusinder af Københavnere og derved i høj Grad belaster Nordre Birks Politi, medens Københavns Politi altsaa i samme Omfang aflastes. Da dette særlige Sæsonarbejde udføres og efter den nugældende Ordning maa udføres af Nordre Birkh Politis sædvanlige Styrke, maa denne altsaa være større, end det normale, ikke sæsonprægede Behov tilsiger. Denne Tilstand, hvorefter Styrkerne i Omegnskredsene er for store til Vinterformaal, men for smaa til Sommerformaal, kunde afbødes, hvis Københavns Politi kunde overtage en Del af Sommertjenesten. Efter Udvalgets Opfattelse kunde en saadan Ordning bl. a. gaa ud paa, at Polititjenestemænd i det storkøbenhavnske Omraade (København og Birkerne) gjorde Tjeneste overalt indenfor Omraadet i den Udstrækning, sæsonmæssige og andre Forhold maatte gøre dette paakrævet.

Med Hensyn til Politiet i Nordre og Søndre Birk skal iøvrigt kun gøres den Bemærkning, at Kredsenes Størrelse og Befolkningens stærke Vækst i Forbindelse med Politimesterens Placering udenfor Kredsene paa Kontorer i København gør Organisationen særlig vanskelig. Den navnlig i Søndre Birk kraftigt gennemførte geografiske Opde-

ling af Kredsene er formentlig en Nødvendighed, men man bør være opmærksom paa, at der ikke samtidig — efter københavnsk Mønster — indføres en Opdeling i Specialafdelinger, hvilket der synes at være nogen Tilbøjelighed til.

Politimesteren i Aarhus Købstad.

Kredsens Befolkningstal og Styrkens Størrelse har i Aarene siden Rigspolitiets Oprettelse været:

	Indbyggerantal	Ordenspol.	Kriminalpol.	Kontorister
1/4 1938	ca. 95 000	112	24	7
1/1 1939	- 97 000	112	24	8
1/1 1940	- 99 000	122	24	17
1/1 1941	- 99 000	209	27	19
1/1 1942	- 101 000	214	32	23
1/1 1943	- 103 000	216	52	26
1/1 1944	- 104 000	220	57	31
1/1 1945	- 105 000	210	57	31
1/1 1946	- 108 000	220	47	46
1/1 1947	- 110 000	307	57	57
1/1 1948	- 112 000	280	56	58

I Januar 1948 bestod den samlede Politistyrke af:

Ordenspolitiet, ialt 280 Mand, nemlig:

I. Afdeling		33 Mand
II. —		26 —
III. —		221 —
Ialt		280 Mand
Heraf var udlaant til Kriminalpolitiet	23	
afgivet til Flygtningebevogtning	18	
paa Skole	20	
		61 —
Tjenstgørende til Rest		219 Mand

Kriminalpolitiet, ialt 56 Mand, nemlig:

1	Pkm.
1	KA I.
4	KA II.
13	KOB.
37	KB.
Ialt	56.

Kriminalpolitiet har desuden Assistance af 23 Ordensbetjente.

Antallet af *Kontorister* var: 59, nemlig:

I. Afdeling	16
II. —	13
III. —	1
Registraturen	18
Kriminalpolitiet	8
Krisepolitiet	3

Hertil kommer 11 Kontorister paa Politikontoret.

Ordenspolitiet

er opdelt i 3 forskellige Afdelinger, hver under Ledelse af en Politikommissær.

I. Afdeling

har et Personale paa *33 Politimænd* incl. Politikommissæren samt *16 Kontorister*.

I *Sekretariatet* er Politikommissæren og 1 Politiassistent I (-(- en Kontorist) beskæftiget med den almindelige Ledelse af Afdelingen. Gennemgang af Sagerne, Indkøb og Udlevering af Kontorartiklerne, Tilsyn med Lokalerne etc.

Færdselsafdelingen har et særligt *Vognkontor*, hvor en Ob II fører Tilsyn med alle Kredsens Motorkøretøjer (23 Vogne og 6 Motorcykler), sørger for Indkøb af Benzin og Olie samt for Separationer. Endelig føres her Stambøgerne for Motorkøretøjerne, og Kørselsbøgerne kontrolleres. Til *Færdselspatrouillering* raades over 1 OB I og 5 OB II + Pb'er. Overbetjenten af l.Grad har den daglige Ledelse (væsentligst paa Kontoret), medens de øvrige foretager Færdselspatrouillering paa Gaderne (hvert Hold i 2 X 2 Timer) og herunder fører Tilsyn med Overholdelsen af Færdselsforskrifterne. Færdselsregulering foretages ikke af Færdselsafdelingen, men af Folk fra III. Afdeling.

Tilsyn med Skilte, Automater, Fortovsudstillinger, Cyklestativer m. v. foretages af 2 Overbetjente af 2. Grad, der i det væsentlige har deres Arbejde i Marken.

Paa en *Tegnestue* er beskæftiget en OB II og 1 Kontorist. Her tegnes alle Rids til de forskellige Afdelingers Sager, og som Led heri foretager Politimanden de fornødne Opmaalinger paa Aastedet. Desuden foretages alt Dupliceringsarbejde paa Tegnestuen.

Den beredne Afdeling raader over 1 OB I og 6 Pb -f 2 Staldbetjente. Der haves 9 Heste.

Der patrouilleres i fra 2 til 4 Timer daglig, navnlig langs Kysten, i Skovene og ved Kolonihaverne. Under Patrouilleringerne føres Tilsyn med Hestekøretøjer. De beredne Betjente benyttes iøvrigt særligt ved større Begivenheder, Optog o. s. v. og yder i saadanne Tilfælde ogsaa Assistance til de omliggende Politikredse. Naar Betjentene ikke er ude paa Patrouillering, beskæftiges de med Kontorarbejde og har ogsaa nogen Færdselstjeneste.

Udgifterne ved det beredne Politi har været i 1946: ca. 33 000 Kr. og i 1947: ca. 34 500 Kr., heri indbefattet Løn til de 2 Staldbetjente, men *ikke* Lønningerne til de 7 Politimænd.

Paa *Hittegodskontoret* er beskæftiget 1 OB I samt 2 Kontorister og 1 Arbejdsmand. Der var i 1946 ca. 6 400 Stk. Hittegods samt ca. 630 herreløse Dyr.

Journalen føres fælles for I. og III. Afdeling af 2 Kontorister. Der føres ingen Kartoteker bortset fra et Personalekartotek.

I et Kontor for *Giro-Bøder* og *Statistik* beskæftiges en OB II og en Kontorist. Kontoret incasserer alle de vedtagne Bødeforelæg, som ikke betales til Postvæsenet gennem de udsendte Girokort. Kontoret incasserede i 1947 ca. 21 000 Kr.

Desuden samler Kontoret Statistikken fra alle Politiets Afdelinger til Brug ved Politiets aarlige Beretning.

Paskontoret har en OB II og en Kontorist. Der udstedtes i 1947 5 865 Pas mod 5 238 i 1946.

Personalekontoret har en Pa I, en Ob I og en Kontorist. Kontoret behandler alle Personalesager vedrørende Ordenspolitiet (i 1946 ca. 220 Sager). Desuden føres Tjenestelister og opkræves Afgifter for Tilsyn med Forlystelser (i 1946 ca. 4 500 Kr.).

Udrustningskontoret beskæftiger 2 OB II. Kontoret administrerer Udrustningen (Uniformer, Vaaben etc.) for Aarhus Politi og bestyrer desuden Rigspolitiets Depot for Midtjylland.

En *Telefoncentral* for alle Politiets Telefoner passes af 6 Kontorister. Der er Døgnvagt.

Af Afdelingens 33 Politimænd er omtalt 26. Af de resterende 7 er 5 udlaant til Lokalregistraturen, jfr. nedenfor, 1 til Flygtningebevogtning og 1 til Turnustjeneste i Civilafdelingen.

II. Afdeling (Civilpolitiet):

har et Personale paa *33 Politimænd* (nemlig de for Afdelingen normerede 36 Mand -f 7 Mand fra Afdeling I og III paa Turnustjeneste) incl. Politikommissæren samt *13 Kontorister.*

Afdelingen er opdelt i en Række Underafdelinger med Politikommissæren som fælles Leder og med fælles Journalisering. Journalisering sker kun i Afdelingen bortset fra, at ganske faa Sager tillige journaliseres i en saakaldt „Fuldmægtig-Journal", nemlig Statsadvokatsager og Politisager, hvor undtagelsesvis en Fuldmægtig eller Politikommissæren møder i Retten.

Alle Politifolkene har 8 Timers Tjeneste.

Underafdelingerne er

a. *Den egentlige Civilafdeling* med

1 Pa I.
1 Pa II.
2 Ob I.
8 Pb.

lait... 12 samt 2 Kontorister.

Sagsomraadet er navnlig familie- og personretlige Sager, Forsorgssager o. lign.

Politiassistenten af 1. Grad er daglig Leder og gennemgaar alle Sager. De øvrige Politifolk behandler Sagerne dels paa Kontoret, dels i Marken.

b. *Sædeligheds- og Efter søgning saf deling* med

1 Ob I.
5 Pber.

Afdelingen tager sig af Sædelighedssager og Eftersøgninger.

Eftersøgninger foretages i alle ikke-kriminelle Sager. Principielt foretager hver Mand eller Afdeling Eftersøgning i egne Sager, saaledes at Eftersøgningsafdelingen kun behandler specielle Eftersøgningssager fra andre Kredse eller Myndigheder, Sager vedrørende bortgaaede Personer o. lign. I ganske enkelte Tilfælde kan Eftersøgningsafdelingen bistaa Aarhus Politis andre Afdelinger. Rigspolitichefens Eftersøgningsafdeling benyttes kun undtagelsesvis.

Det meste af Afdelingens Arbejde foregaar i Marken. Kun Overbetjenten har fast Kontortjeneste.

c. *Sundhedspolitiet* med

1 Pa II.
2 Ob I.
5 Pb er.

lait... 8 Mand samt 1 Kontorassistent.

Afdelingen behandler alle Sundhedssager. Politiassistenten har fast Kontortjeneste, medens de øvrige Politifolk i vidt Omfang arbejder i Marken.

Afdelingen virker som Sekretariat for Bevillingsnævnet og Sundhedskommissionen.

Der føres Kartoteker over de forskellige Grupper af næringsdrivende, over alle Tjenere samt over alle faste Ejendomme, med Hensyn til hvilke Sundhedspolitiet eller Sundhedskommissionen har været impliceret.

d. *Automobilafdeling* med

1 Pa II,
1 Pb
samt 5 Kontorister.

Afdelingen beskæftiger sig med Indregistrering og Kontrol med Motorkøretøjer, Udstedelse af Førerbeviser. Det samlede Antal indregistrerede Motorvogne var pr. 1. Januar 1948 ca. 4 300. I 1946 er udstedt ca. 5 000 Førerbeviser.

e. *Kontoret for Polititilladelser* passes af en Ob I.

f. *Lægdskontor og Kontor for Lærlingesager* passes af 2 Kontorister.

g. *Alimentationsvæsenet* passes af

1 Ob I,
1 Pb
samt 2 Kontorister.

Alimentations journalen føres efter Kartotekssysten, saaledes at Tilsigelser, Rykkere etc. markeres ved Hjælp af Faner. Der er ca. 1 200 „levende" Alimentanter. Som Register føres et Navnekartotek.

h. *Regnskabskontoret*

passes af 2 Kontorister. De udsteder Hundetegn og Jagttegn og modtager Gebyrerne for disse samt en Række andre Gebyrer.

i. *Strafferegistret.*

Her er beskæftiget en Ob I.

III. Afdeling

har et Personale paa 221 Politimænd og 1 Kontorist.

Havnevagten med et særligt Vagtlokale beskæftiger

1 Pa II.
2 Ob II.
15 Pb.

lait... 18 Mand.

Der foretages Patrouillering i Havnen (ca. 10 km Havnekaj) og føres Tilsyn med Skibene. Desuden føres der Tilsyn med Kreaturtransporter, Kvægtorvet og Havnebeværtninger. Havnevagten har Døgntjeneste, og Mandskabet er delt i 3 Hold.

Banegaardsvagten med et særligt Vagtlokale beskæftiger

1 Ob I.
7 Pb.

Ialt... 8 Mand.

Overbetjenten er Leder af Vagten, og iøvrigt er der 3 Hold à 2 Mand til Døgnvagt + 1 Afløser. Banegaardsvagten har som Omraade selve Banegaarden, Baneterrænet,

Pladsen foran Banegaarden og de nærmest tilstødende Gader, herunder Aarhushallen med Trafikken til denne.

Antal Rapporter i 1946: 267. Antal Anholdelser: 121.

Politivagten paa Christiansbjerg: 1 Ob II, der nærmest virker som Landbetjent.

Til *Bøde- og Stævning s mands kontor et* er afgivet 6 Politimænd, jfr. herom nedenfor.

Udrykningstjenesten beskæftiger 2 Pa I. Disse leder Uddannelsen af og fører Kartotek over de til Rigspolitiets Udrykningstjeneste udpegede Betjente. Desuden behandler de Sprængstofsager og Radiosager samt foretager Eftersyn af alle Kredsens Vaaben. De er endelig til Raadighed ved særlige Lejligheder.

Sekretariatet beskæftiger 2 Pa I og 1 Pa II samt 1 Kontorist.

Sekretariatet gennemgaar alle Rapporterne fra Afdelingens Betjente og gør Sagerne færdige til Bødeforelæg eller til Kontoret for Politisager (naar der skal rejses Tiltale).

Der var i 1946 ca. 9 500 Sager og blev udfærdiget ca. 4 600 Giro-Bodeforelæg.

Sagernes almindelige Gang er: Rapporten skrives af vedkommende Betjent, gennemses af den vagthavende Overbetjent, derefter af den vagthavende Politiassistent, drøftes eventuelt med Kommissæren, afleveres til Sekretariatet til fornyet Gennemgang og Udfærdigelse af Bødeforelæg, videresendes til Kontoret for Politisager, hvis Tiltale skal rejses. Hvis Rapporten vedrører en subsidiær Sag, ekspederes den til den fremmede Jurisdiktion fra Sekretariatet.

Tjenesten som *Vagthavende* udføres af 4 Pa II og 7 Ob I, hvoraf dog 1 Ob I er afgivet til Kontoret for Politisager.

Der er Døgnet rundt Vagt af mindst 1 Pa I og 1 Ob I samtidig. Politiassistenterne opholder sig nogenlunde fast paa Stationen, medens Overbetjentene dels har Stationstjeneste, dels Inspektion paa Gaden af de patrouillerende Betjente.

De Vagthavende gennemser Betjentenes Rapporter, modtager Anmeldelser, leder den daglige Tjeneste og ordner alle Sager om Fremstilling for Fogeden.

De patrouillerende Styrker omfatter Resten af Afdelingens Politimænd ca. 221 ÷ de foran specielt nævnte 49 = 172 Mand.

Den faktiske Styrke til Tjeneste den 20. Januar 1947 var dog kun 79 Mand

idet der var:

Fridage	13	—
Syge	7	
Paa Skole	21	–
Afgivet til Flygtningebevogtning	19	—
Udlaant til Krisepolitiet	22	—
— - andre Afdelinger	2	—
Paa Orlov	3	—
— Turnustjeneste i Civilafdelingen	6	—
lait...	172	Mand

Den hvert enkelt Døgn disponible Styrke (f. T. 80—90 Mand) deles i 3 omtrent lige store Hold til Patrouillering Døgnet rundt. Hvert Hold er herefter paa 25—30 Mand og hver Mand patrouillerer 4 Timer ude, hvorefter han har 4 Timer paa Stationen, i hvilke han udfører Skrivearbejdet i sine egne Sager og iøvrigt er til Raadighed som Reserve i Tilfælde af særlige Begivenheder.

Der er ingen specielle Udrykningshold.

Der er i Kredsen 9 Politihunde. Førerne er fortrinsvis placeret i Havnevagten og gør Tjeneste paa Linie med de øvrige Betjente.

Udenfor de fornævnte 3 Afdelinger findes — direkte sorterende under Politimesteren:

Kontoret for Politisager

med 1 Pa II og 1 Ob I.

Alle Politisager, i hvilke der skal rejses Tiltale (med Undtagelse af Krisesager og enkelte større eller principielle Politisager, i hvilke en Fuldmægtig eller Politikommissær møder), gaar til Kontoret for Politisager, der udfærdiger Anklageskrift og møder i Retten. Den Afdeling, der har behandlet Sagen, angiver Sigtelsen, men Kontoret kontrollerer og udfærdiger selvstændigt Anklageskrift. Der har i 1947 været 677 Anklageskrifter og 1 076 Retsmøder.

Bøde- og Stævningsmands-Kontor

med 2 Ob I
.4 Pb

beskæftiger sig med alle Bødeinddrivelser og med alle Stævninger og Forkyndelser samt Benaadningssager.

Kriminalpolitiet

bestaar som foran nævnt af 56 Mand + 23 „Medhjælpere" fra Ordenspolitiet.

Kriminalpolitiet er opdelt i forskellige Afdelinger:

a. *Sekretariatet* med 1 Politikommissær
1 Kriminalassistent I
1 Kriminalbetjent samt
1 Kontorist.

Sekretariatet har Tilrettelæggelsen og Tilsynet med Sagerne samt Behandlingen af Personalesager o. lign.

Kriminalpolitiets Sager journaliseres i hver Underafdeling og ikke tillige i Sekretariatet. Underafdelingerne fører Register til Journalerne i Form af Kartoteker over Anmeldere og Sigtede. Ved Bedømmelsen af Beretningens Sagsantal maa bemærkes, at hvert „Forhold" regnes for en „Sag".

I Sekretariatet føres en særlig Journal for Personalesager, en for Klagesager og en for „særlige Sager", der ikke henhører i nogen af Underafdelingerne.

b. *Tyveriafdeling* (incl. Cykletyveriafd.) med 20 Kriminalpolitimand samt 3 Medhjælpere fra Ordenspolitiet og 2 Kontorister.

c. *Krise- og Værnemager sager.*

Afdelingen ledes af en Krim.ass. II med Bistand af en Kriminaloverbetjent, medens det øvrige Personale bestaar af 18 Ordensbetjente, 2 Kontorister og 3 Revisorer.

• Værnemagersagerne er praktisk talt afsluttet, saaledes at Afdelingen nu kun har Krisesager. Af det samlede Antal Sager i 1946 (ca. 2 000) var ca. en Fjerdedel Sager vedrørende bortkomne Ernæringskort og en Fjerdedel subsidiære Sager. Statistik med Hensyn til Sagernes Afgørelse findes ikke.

6 af Afdelingens Folk er beskæftiget med Patroillering til Hindring af Sortbørshandel.

d. *Efter søgning saf deling*

med 10 Kriminalpolitimænd, 1 Medhjælper fra Ordenspolitiet og 1 Kontorist.

Navnet „Eftersøgningsafdeling" er misvisende, idet Afdelingen, foruden Eftersøgningssager, har alle Drabs-, Volds-, Sædeligheds- og Brandsager m. v.

e. *Politisk Afdeling.*

Afdelingen, der nu beskæftiger en Kriminalbetjent, har behandlet alle Landssvigersager, men er nu under Afvikling. Afdelingen havde i 1945 og 1946 henholdsvis ca. 3 600 og 1 700 Sager (d. v. s. Forhold), saaledes at Afdelingens Ophævelse maa betyde en meget væsentlig Lettelse for Kriminalpolitiet.

f. *Bedrageriafdelingen*

har 10 Kriminalpolitimænd og 1 Kontorist.

g. *Teknisk Distriktafdeling*

har 5 Kriminalpolitimænd, 1 Medhjælper fra Ordenspolitiet og 1 Kontorist.

h. *Fremmedafdelingen*

har 3 Kriminalpolitimænd og 1 Kontorist.

Der føres i Afdelingen Kartotek over alle Udlændinge. Indfødsretssager behandles ikke af Fremmedafdelingen, men af Civilpolitiet.

i. *Registraturen*

beskæftiger 1 Kob
1 Kb
1 Pa II
1 Ob I
1 Ob II

5 Mand samt

18 Kontorister (hvoraf 6 er midlertidigt ansat indtil 1. August 1947). Desuden gør 2 Overbetjente af 2. Grad Tjeneste i Folkeregistret som Forbindelsesled mellem dette og Registraturen samt Politiets øvrige Afdelinger.

Registraturen er oprettet pr. 1. Januar 1947 paa Grundlag af de Kartotekskort, der fandtes ved Embedets forskellige Afdelinger (for Ordenspolitiet fra 1932 og for Kriminalpolitiet fra 1937). — Der blev overtaget ca. 250 000 Kort, hvoraf mange angik samme Person. Ved Omskrivning og Sammenskrivning, saaledes at hver Person kun faar eet Kort, regner man med at komme ned paa ca. 50 000 Kort. I de forskellige Afdelinger anvendtes til Kartotekerne omtrent samme Antal Personer, som nu anvendes i Registraturen (bortset fra de 6 midlertidige Kontorister til Omskrivningen).

Registraturen har 5 Hovedopgaver:

1. at sende alle Indberetninger til Rigsregistraturen,
2. at virke som Lokalregistratur med fyldigere Oplysninger end Rigsregistraturen.
3. at virke som Register for alle Embedets Journaler,
4. at rekvirere Attester og Akter til alle Sager og
5. at paase, at man faar fat paa Vaneforbrydere og alle efterlyste ved at sætte Spærrekort for alle disse.

ad 1: alle nødvendige Indberetninger til Rigsregistraturen udfærdiges af vedkommende Afdeling og afleveres til Lokalregistraturen, der udfærdiger Kort paa vedkommende til Lokalregistraturen (eller noterer paa gi. Kort) og videresender Meddelelsen til Rigsregistraturen.

ad 2: Om *alle* kriminal- eller ordenspolitimæssige Oplysninger i Sager, der behandles i Aarhus Politikreds, skal der af vedkommende Journalfører eller vedkommende Betjent afgives Melding til Lokalregistraturen, der opretter Kort eller noterer paa tidligere Kort enhver Bagatel ned til Bøder for slukkede Cyklelygter, Afhøringer i Adoptionssager o. s. v.

Indenfor Sundhedspolitiet føres forskellige Kartoteker over Næringsdrivende og Tjenere, og hvad der noteres heri, indberettes normalt ikke til Registraturen.

Notering sker paa alt, der fremgaar af Aarhus Sager, samt paa alt der vedrører Aarhus-Borgere (disse sidste Oplysninger trækkes ud af D. P. E.)

Begrundelsen for Lokalregistraturen er,

at Oplysningerne er mere detaillerede end Rigsregistraturens,
at Rigsregistraturen ikke kan ekspedere Forespørgsler tilstrækkeligt hurtigt, og
at Lokalregistraturen i det hele er lettere tilgængelig for Politiet i Aarhus.

ad 3: Indførslerne i Lokalregistraturen sker *for de kriminelle Afdelingers Vedkommende* paa Grundlag af Indberetningen til Rigsregistraturen, Anholdelsesmeddelelsen til D. P. E. eller en speciel Blanket for subsidiære Sager, *for de øvrige Afdelingers Vedkommende* paa Grundlag af

1) en Genpart af den i disse Afdelinger brugte Kontrolseddel, som vedkommende Betjent straks efter en Sags Start eller Modtagelse skal afgive til den vagthavende i Afdelingen, og
2) den originale Kontrolseddel, der ved Sagens Afslutning sendes Lokalregistraturen med Oplysning om Afgørelsen.

Det er under Kriminalpolitiet bemærket, at Registre til Kriminalpolitiets Journaler stadig føres i Form af Kartoteker over Anmeldere og Sigtede, idet det som Begrundelse herfor er anført, at det er lettere at have disse Kartoteker i vedkommende Afdelinger end at skulle søge Oplysningerne i Registraturen.

ad 4: uden nærmere Motivering anføres her, at det anses for mest praktisk, at Attester og Akter rekvireres fra eet Sted ved Embedet.

ad 5: det erkendes, at Oplysning om Vaneforbrydere og efterlyste *kan* f. aas fra Rigsregistraturen eller fra „det grønne Hæfte", men naar man nu har Lokalregistraturen, er Arbejdet med at sætte Spærrekort ganske ringe.

I praktisk talt alle Sager, (ogsaa Politisager), der gaar til Retten vedlægges Udskrift af Registraturen.

Begæringer om Oplysninger fra Registraturen fremsættes endnu i en Del Tilfælde skriftligt (fordi man bruger Oplaget af gamle Blanketter op), men man vil snart naa til, at alle Begæringer fremsættes mundtlig (telefonisk). Oplysningerne meddeles altid skriftligt til Sager, der gaar til Retten, ellers kun mundtligt.

I Registraturen findes Fjernskriver.

Et lokalt Efterlysningsblad udgives 1 Gang ugentlig. Heri efterlyses stjaalne Koster. Bladet sendes til Marskandisere m. v. samt til Omegnsjurisdiktionerne. De Efterlysninger, der optages heri, sendes kun undtagelsesvis tillige til D. P. E.

Politimesteren i Odense Købstad.

Kredsens Indbyggerantal er ca. 95 000.
Politistyrken var pr. 20. Januar 1946:
Ordenspoliti . . . . . 244 Mand
Kriminalpoliti . . . . . 40 Mand (+ 5 Mand i den tekniske Distriktsafdeling).
Desuden er ialt ved Embedet ansat 48 Kontorister.

Ordenspolitiet.

Ordenspolitiets 244 Mand er fordelt saaledes:

Det egentlige Ordenspoliti	186	Mand
Civilpolitiet	37	—
1 Mand i Registraturen	1	—
Udlaant til Kriminalpolitiet	3	—
— - Krisepolitiet	9	—
- Politikontoret	1	—
Suspenderet	1	—
Vakante Stillinger	6	—
lait...	244	Mand

Ordenspolitiet ledes af en Politikommissær, der til Assistance har 1 Kontorist. *Afdelingen for Politisager* har

1 Politiassistent II
4 Ob II og Pb.

Afdelingen faar til Behandling alle de Sager fra de vagthavende Patrouiller, der ikke henhører under Specialafdelingerne. Betjentene fra Patrouillerne skriver ganske korte (skematiske) Rapporter over stedfundne Begivenheder eller Anmeldelser, og det videre Arbejde med Afhøringer og Rapportskrivning foretages derefter af Afdelingen for Politisager, der gør Sagerne helt færdige til Bødeforelæg eller Anklageskrift. Mandskabet gør kun 3 Maaneders Tjeneste i Afdelingen, hvorefter det skiftes ud. Antallet af Sager var i 1946 ca. 6 000.

Udrykningstjenesten har 1 Politiassistent af I Grad som Leder. De Betjente, der er til Raadighed til Vagttjeneste, deles i 4 Hold, hvoraf det ene (ca. 20 Mand) paa Turnus i 3 Uger udgør Udrykningsholdet. Dette gør almindelig Polititjeneste (Færdselsregulering m. v.) i 3 Timer og faar i de resterende 5 Timer teoretisk og praktisk Uddannelse i Udrykningstjeneste under Ledelse af Kommissæren, Politiassistenten og den eller de Ob. ler, som hører til Udrykningsholdet.

Mandskabet er iøvrigt altid til Raadighed, hvis større Begivenheder kræver det.

Radiotjenesten raader over 2 Personvogne med Radio, hvoraf der dog kun kører een ad Gangen. Der køres fast i 18 af Døgnets Timer, nemlig fra Kl. 7—10, 11—14, 15—18, 19—22, 23—2 og 3—6. Desuden haves Radio i Kredsens 4 Udrykningsvogne, og endelig betjenes en Radiovogn fra Odense Herred.

Til Betjening af Radiostationen haves

1 Ob II som daglig Leder
1 Pb til Assistance
} disse 2 er Radiomekanikere og foretager alle Reparationer af Anlægene samt Instruktion af Mandskabet.

9 Pb.er til Betjening af Radiobordet } 4 Hold à 2 Mand à 6 Timer + 1 Afløser.

7 Pb.er kører Radiovognen I 3 Hold à 2 Mand + 1 Afløser)

Radiobordet har i 1946 haft 25—30 000 Meldinger + et stort Antal Smaameldinger, som ikke noteres.

Der føres i Afdelingen Kartotek over

1. alle efterlyste Vogne,
2. alle efterlyste Personer (fra D.P.E.)
3. alle officielle Bekendtgørelser (for at kunne besvare Forespørgsler fra Radiovognen).

Færdselsafdelingen har

1 Pa II
1 Ob I
2 Ob II
6 Pb

lait... 10 Mand

Desuden beskæftiges der her 1 Kontorist.

Afdelingen behandler alle Færdselssager, d.v.s. tilkaldes af de patrouillerende Betjente til alle Færdselsuheld incl. uagtsomt Manddrab og foretager alt Arbejdet, indtil Sagen er færdig til Anklageskrift, herunder Fotografering paa Aastedet. Desuden behandles alle Sager om Overtrædelse af Politivedtægt, Motor- og Færdselslov uden Færdselsuheld samt Færdselssager fra fremmed Jurisdiktion, hvortil kommer Sager om erhvervsmæssig Personbefordring m.v. Det samlede Antal Sager var i 1947 ca. 3 000.

Færdselsafdelingen udfører ikke Patrouilletjeneste.

Der føres i Afdelingen en Journal for Afdelingens egne Sager samt en Journal for alle de Ordenspoliti-Sager, som gaar til Retten. Det bemærkes herved, at Principet i Kredsen er, at en Sag kun journaliseres eet Sted.

Vdrustning skont oret har

1 Ob I
2 Pb

lait... 3 Mand samt 1 Mekaniker og 1 Garagemester.

Der føres Tilsyn med Kredsens ca. 20 Vogne, incl. Kontrol med Kørselsbøger og Føring af Stambøger. Desuden administreres alt vedrørende Vaaben. Uniformer og Udstyr til Korpset.

Lederen og 1 Pb. virker som Kørelærere for Polititjenestemændene.

Banegaardsvagten beslaglægger 3 OB II
3 Pb

Ialt... 6 Mand

til 3 Hold à 2 Mand. Den nødvendige Afløsning tages fra de patrouillerende Vagthold.

Folkeregistret. Her er beskæftiget

2 Ob I
2 Ob II

lait... 4 Mand

med Besvarelse af Forespørgsler fra Politiets forskellige Afdelinger. Da kun 1 eller 2 Mand er til Tjeneste ad Gangen, er de 4 Mand ikke fuldt beskæftigede i Folkeregistret. I den overskydende Tid udfører de Kontortjenesten paa Kontoret.

Hittegodskontoret har 1 Ob II samt 1 Kontorist. I 1947 blev indleveret ca. 6 500 Stk. Hittegods + ca. 550 Cykler + 328 Hunde. Hittegodsauktionerne har udbragt ca. 12 500 Kr.

Personalekontoret har 1 Pa II + en Kontorist.

Der behandles alle Sager vedrørende Personalet, i 1947 ialt 678 Sager. Der føres 3 Personalekartoteker: 1. efter Stamrulle Nr., 2. efter Navn, 3. efter Bopæl.

Beværterkontoret har 1 OB II.

Kontoret behandler alle Bevillingssager, og Ob.en deltager desuden i Sundhedspolitiets Eftersyn af Beværtningerne. Der føres Kartotek over alle Beværtere og alle Medhjælpere.

Hundetjenesten har 1 Ob II, der leder Træningen og Arbejdet med Politihundene. Samtidig behandler han Sager, navnlig Sager vedrørende bidske Hunde.

Der haves 11 Politihunde i Kredsen. Førerne har 4 Timers ugentlig Tjenestefrihed til Træning, men gør iøvrigt Tjeneste paa Linie med de andre Betjente.

Journalkontoret beskæftiger en Kontorist.

Her føres Journal over alle Ordenspolitiets Sager, dog at Beværter-, Færdsels-, Udrustnings- og Personalesager journaliseres i vedkommende Afdelinger.

Der føres et Journalregister, men ingen Kartoteker.

Motor kontoret har 1 Ob I samt 2 Kontorister.

Kontoret foretager Indregistrering af Motorkøretøjer, Opkrævning af Afgifter m. v. Antallet af indregistrerede Motorkøretøjer pr. 1. Januar 1948 var 5 438.

Krisefolitiet.

har 1 Pa I
2 Ob II
6 Pb

lait 9 Mand samt 1 Kontorist.

Indtil 5. Maj 1947 blev Krisesagerne behandlet af Kriminalpolitiet (med Assistance fra Ordenspolitiet), men fra nævnte Dato er Behandlingen helt overgaaet til Ordenspolitiet.

Fra 5. Maj til 31. December 1947 har der været 857 Sager, hvoraf ca. 25 pCt. var Sager om bortkomne Ernæringskort. I samme Tidsrum blev 274 Sager afgjort, 132 blev henlagt, 47 fik Advarsel og 68 vedtog en Bøde.

Den patrouillerende Styrke var pr. 20. Januar 1947
efter Normativet paa . . . . . 133 Mand
men herfra gik:

paa Skole	19	
til Flygtningsbevogtning	27	
Syge	6	
Fridage og Ferie	9	61
Rest . . .		72 Mand

der fordeles paa 4 Hold saaledes:

Udrykningsholdet	21
Formiddagshold	16
Eftermiddagshold	17
Nathold	18
lait . . .	72

Disse Hold foretager Patrouilletj enesten paa Gaden. Principielt kræves 6 Timers Gadetjeneste, men nogle af Betjentene har kun 4 eller 5 Timers Tjeneste ude, fordi der til enhver Tid skal være en passende Beredskabsstyrke (4 Mand) paa Stationen.

Civilpolitiet

har en Styrke paa 37 Mand, nemlig

1 Politikommissær
1 Pa I
2 Pa II
10 Ob I
2 Ob II
21 Pb

Ialt... 37 Mand + 5 Kontorister.

Hele Civilpolitiet ledes af Politikommissæren.

Der føres en Journal i hver Afdeling, men Journalisering sker kun eet Sted.

Alle Politimændene i Civilpolitiet har 8 Timers Tjeneste.

Sundheds- og Veterinærafdelingen har

1 Pa II
2 Ob I
1 Ob II
3 Pb

Ialt... 7 Mand.

I 1947 har været behandlet ca. 800 Sager, foretaget ca. 3 000 Eftersyn og udtaget ca. 13 000 Prøver. Sagerne gøres fuldt færdige til Bødeforelæg eller Anklageskrift. Arbejdet foregaar dels paa Kontoret og dels i Marken.

Der føres Kartotek over alle næringsdrivende. Derimod haves intet Kartotek over Ejendomme.

Den egentlige Civilafdeling har

1 Pa I
4 Ob 1
8 Pb

lait... 13 Mand + 1 Kontorist.

Afdelingen behandler familie- og personretlige Sager, Forsorgssager, Sager vedrørende Sprængstof, Vaaben, Ammunition, Indsamling, Bortlodninger m. v. I 1946 var der ialt ca. 4 300 Sager.

Der sendes lejlighedsvis Natpatrouiller ud mod Krybskytter.

Der føres Kartotek over Bortlodninger og Indsamlinger, Navnekartotek som Journalregister samt et Kartotek, hvor der (paa samme Kort) opføres Vaabentilladelser, Jagttegn, Tilladelse til Indkøb af Ammunition og Sprængstof samt til at forhandle Gift.

Sædelighedspolitiet har

1 Ob I
5 Pb

Ialt...6 Mand.

Afdelingen behandler alle Sædelighedssager (incl. Alfonserisager), Tilsyn med Beværtninger, Smittesager, Børneværnssager og Sager om Smugkroer.

I 1946 har der været 965 Sager.

Der føres Kartotek over løsagtige Kvinder, Alfonser m. v., og der haves en Billedsamling for samme Kreds af Personer.

Bødekontoret har

1 Pa II
2 Ob I
2 Pb

Ialt... 5 Mand + en Kontorist.

Kontoret fører Bødejournalerne og sørger for Bødernes Inddrivelse samt Inddrivelse af Sagsomkostninger og Konfiskationsbeløb. Endvidere behandles alle Radiosager i Kontoret.

I 1946 var der 7 628 Bøde- og Konfiskationssager til et Beløb af ca. 1,1 Mill. Kroner, hvoraf godt ½ Mill. Kroner blev inddrevet.

Der føres Kartotek over alle, der har eller har haft en Bødesag i Kontoret.

Ef ter søgningsaf delingen har

1 Ob II
3 Pb

Ialt...4 Mand.

Afdelingen foretager Eftersøgninger udenfor kriminelle Sager for fremmede Jurisdiktioner og fremmede Myndigheder + for Politiets andre Afdelinger, naar disse ikke med rimelig Anstrengelse har kunnet finde vedkommende Person. Der rettes hyppigt Forespørgsler til Rigspolitiets Eftersøgningsafdeling.

I 1946 var der 1 184 Sager.

Afdelingen behandler desuden Hasardsager og Huslejesager (tilsammen 60 i 1946) og foretager en Del Observationer med Sortbørshandel.

Lægdsvæscn og Alimentationskontor:

Her beskæftiges 1 Ob I og 3 Kontorister. Alimentationsjournalerne føres efter Kartotekssystem. I 1947 var der 600 nye Alimentanter. Det samlede Antal „levende" Alimentantkonti kunde ikke oplyses.

Kriminalpolitiet.

Styrken er paa 40 Mand, nemlig:

1 Politikommissær
1 Kriminalass. I.
3 Kriminalass. II
10 Kriminalobtj.
25 Kriminalbetj.

40 ialt
1 Stilling vakant

39 til Rest.

Kriminalpolitiet er opdelt i forskellige Afdelinger.

1. *Administrative Afdeling.*

1 Politikommissær (som Leder af hele Kriminalpolitiet)
1 Ka. I (Stedfortræder)
2 Ka. II

4 + 3 Kontorister.

Afdelingen foretager Ekspedition af Publikum, modtager Anmeldelser (henviser til vedkommende Afdeling) foretager visse Udrykninger, fører Kontrol med efterlyste, paa hvem der er Sager i Odense, foretager Tjenestefordeling, Journalføring (Journaliseringen sker kun eet Sted). Endvidere kontrolleres og revideres Regninger fra Kriminalpolitiets Tjenestemænd samt alle Regninger vedrørende Delinkvent-Udgifter. Endelig foretages Vaabeneftersyn, Arkivering samt Indkøb og Fordeling af Kontorrekvisitter.

De paagældende Kriminalfolk er fortrinsvis beskæftiget paa Kontoret, dog at der som nævnt foretages visse Udrykninger.

Der føres Kartotek over 1) Anmeldere, 2) Sigtede, 3) subsidiære Sager og 4) Gerningssteder. Endvidere føres der i denne saavel som i alle de andre Afdelinger i Kriminalpolitiet et Kartotek over, hvem der behandier den enkelte Sag.

2. *Brand- og Drabsafdeling m. v.*

1 Kriminalass. II
4 Kriminalobtj.
6 Kriminalbetj.

Ialt...11 + 2 Kontorister.

Afdelingen behandler Brand- og Drabssager og forskellige almenfarlige Forbrydelser samt Cykletyverier m. v.

Der føres Kartotek over Brandsager samt forskellige Kartoteker over stjaalne Cykler.

Antallet af Brandsager var i 1947 1 936.

3. *Bedrageriafdelingen.*

2 Kriminalobtj.
5 Kriminalbetj.

lait... 7, hvoraf de 2 for Tiden er paa Skole; desuden er der en Ordensbetjent som Medhjælper.

Afdelingen behandler alle Sager vedrørende Bedrageri m. v. Endvidere Krisesager, forsaavidt de omfatter Bedragerier, Dokumentfalsk eller lignende. Der føres ingen Kartoteker i Bedrageriafdelingen.

4. *Fremmedafdelingen.*

1 Kriminalobtj.
1 Kriminalbetj.

lait... 2 + 1 Kontorist.

Der føres Kartotek for

1) alle Udlændinge, som Afdelingen har eller har haft Føling med,
2) alle Udlændinge, fast bosat i Kredsen,
3) Hotelregister for Udlændinge.

Antallet af Fremmedsager var i 1947 1 704.

5. *Odense Registraturen.*

1 P. A. II fra Ordenspolitiet som Leder,
1 Kriminalobtj. samt
10 Kontorister.

Registraturen oprettedes i 1938; den blev ødelagt af Tyskerne under Besættelsen og derefter nystartet i 1946.

Registraturens Opgaver er følgende:

a. at sende alle Indberetninger til Rigsregistraturen, herunder Personaliablade for Sager, der behandles i Odense Købstad, samt visse Indberetninger (Blanket 38 og Personaliablade) for Odense Herred.
b. at registrere de til R. R. afgivne Oplysninger for alle Odense-Sager samt visse Sager fra Herredet, og desuden at registrere en Række Oplysninger om Politisager fra Odense Købstad.
c. åt registrere alle Oplysninger fra Gr. I og II i D. P. E., selvom vedkommende Person ikke er hjemmehørende i eller har anden Berøring med Odense. Registraturen føres som et Navnekartotek og et kronologisk Katrotek. Desuden findes en Samling af Genparter af Personaliablade.

Blanket 38 og Anholdelsesmeddelelse til Rigsregistraturen udfærdiges af den Politimand, der behandler Sagen, og passerer Registraturen til Notering og Afsendelse. Naar Sagen er sluttet, passerer den Registraturen, der selv tager de fornødne Oplysninger ud af denne til Notering. Oplysninger vedrørende Politisager m. v., som ikke skal meddeles til Rigsregistraquren, faas fra selve Sagerne, som passerer Registraturen.

I Navnekartoteket noteres Oplysninger fra alle Sager behandlet i Odense. I det kronologiske Register noteres dels de Personer, der har Navnekort, dels Personer fra D.P.E. Gr. I og II, som ikke i Forvejen har Navnekort (d. v. s. disse sidste faar ikke Navnekort, men noteres kun i kronologisk Register med en Henvisning til D. P. E.)

Udover Navnekartotek og det kronologiske Kartotek findes der Hotelregister, Fotografisamling, Fiduskartotek m. v.

Registraturen er aabent fra Kl. 7—22. Udenfor Kontortiden har Kriminalpolitiet Adgang til Registraturen.

Oplysninger fra Registraturen gives skriftligt, forsaavidt de skal bruges i Retten, ellers mundtligt.

Der findes i Registraturen en Fjernskriver, der i 1947 har haft ca. 8 000 Ekspeditioner.

d. *Tyveriafdelingen.*

2 Kriminalobtj.
12 Kriminalbtj., hvoraf 1 er paa Skole.

lait. . . 14, desuden er der 2 Medhjælpere fra Ordenspolitiet + 1 Kontorist.

Afdelingen behandler alle Berigelsesforbrydelser m. v. Der føres Kartotek over 1) Marskandisere og Handlende med brugte Genstand, 2) Koster (fra hele Fyn).

TEKNISK AFDELING

Distriktsafdeling for Fyn beskæftiger 5 Kriminalpolitifolk + 2 Kontorister.

Præstø Politikreds.

Politikredsen omfatter Købstaden Præstø og Vordingborg nordre Birk med ialt 10 Sognekommuner. Det samlede Indbyggertal var 1945 12 240, deraf i Præstø 1 516. Politikredsens Areal er knap 22 000 ha., d. v. s. omtrent som Møen.

Politistationen, Politikontor og Bolig for Politimesteren findes i en for faa Aar siden opført Politigaard, der ejes af Præstø Kommune. Politikontor og Politistation er ikke adskilt, men har fælles Lokale, Telefon og Journal (dog har Kriminalpolitiet sær-

skilt Journal), ligesom Kontorpersonalet og tildels ogsaa Politipersonalets Arbejde griber ind paa begge Omraader.

Politimesteren har til sin nærmeste Bistand en Politifuldmægtig.

Politistyrken bestaar af

	Ordenspoliti	Kriminalpoliti
PA 1	0	0
PA II	1	1
OB 1	0	0
OB II	1 (kst.)	
PB	4	1
lait. ..	6	2

Endvidere gør en tidligere Landbetjent Tjeneste som Natbetjent paa den Maade, at han patruljerer i Byen om Natten med Udgangspunkt fra sit Hjem.

Kontorpersonalet bestaar af 1 Kontorassistent, 1 Kontorist og 1 midlertidig Medhjælper.

Landpoliti findes i Skibinge (1 OB) og i Tappernøje (1 PB).

Af *Ordenspolitiet* var den 23. Januar 1948 1 PB paa Skole, 1 afgivet til Flygtningebevogtning. Endvidere var den ene Landbetjent paa Skole.

Ordenspolitiets Tjeneste er ordnet saaledes, at Stationen er aaben Kl. 7—24. Politiassistenten er Stationsleder og passer bl. a. Lægdsvæsenet; hans Arbejde falder normalt udelukkende paa Kontoret og Stationen. Overbetjenten passer Motorvæsenet og rykker kun ud i særlige Tilfælde. Politibetjentene deler Tjenesten Kl. 7—24 og patruljerer i den sidste Time ved Lukketiden for Restauranter, Møder o. 1. sammen med Natbetjenten. Kl. 24—7 har de Telefonvagt i Hjemmet.

Som nævnt har Ordenspolitiet og Politikontoret fælles Journal. Kartoteker o. 1. Hjælpemidler findes i meget ringe Omfang paa Grund af Kredsens Lidenhed og Personalets Lokalkendskab.

Om Omfanget af Ordenspolitiets Arbejde for 1947 kan meddeles følgende Tal:

Færdselsuheld	38
Rapporter om Anmeldelser	234
Subsidiære Afhøringer	252
Familieretlige Sager	123
Bødeforelæg	433
Forkyndelser	211
Førerbeviser	418
Indregistreringer	577
Anholdte	30
Anklageskrifter i Politisager (1946)	38

Der findes ingen Politihunde i Byen.

Af *Kriminalpolitiet* var den ene Mand (KB) paa Skole.

Kriminalpolitiet bistaas i større Sager af Rigspolitichefens Rejsehold. Der føres Kartoteker over Anmeldelser, sigtede, Vaneforbrydere og Udlændinge samt Fototek over de i Kredsen dømte. Fortegnelsen over efterlyste („det grønne Hæfte") holdes ikke a jour af Kriminalpolitiet, men af Ordenspolitiet.

Der journaliseredes i 1947 286 Forhold. Antallet af Sager er mindre, da hvert Forhold i en Sag faar eget Nummer. Tallet omfatter ogsaa Krisesager, herunder dog ikke Sager om bortkomne Rationeringsmærker; disse Sager behandles af Ordenspolitiet.

Statistikken over Sager, der er fremmet til Dom, var ikke færdig for Aaret 1947. I 1946 fremmedes 23 Sager med eller uden Anklageskrift. Tallet for 1947 vil maaske blive lidt højere. Der var ingen anholdte i 1946.

Holbæk-Nykøbing Sj. Politikreds.

Politikredsen omfatter to Eetskredse, nemlig Holbæk Købstad med Merløse-Tuse Herreder (i 1945 44 505 Indbyagere) og Nykøbing S. Købstad og Dragsholm Birk (25 056 Indbyggere). Landdistrikterne omfatter henholdsvis 22 og 10 Sognekommuner. Købstædernes Indbyggertal var henholdsvis 13 467 og 4 409 (herunder ca. 1 100 Patienter paa Sindssygehospitalet).

Politimesteren har Kontor og Bolig i Holbæk. I Nykøbing findes et Afdelingskontor, der ledes af en Politifuldmægtig.

Politistyrken bestaar af

	Ordenspoliti		Kriminalpoliti		Lan'poiii
	Holbæk	Nykøbing	Holbæk	Nykøbing	
PA I	1	0	1	0	
					3
PA II	2	1	1	0	
OB I	5	0	2	1	
					3
OB II	4	1			
PB	19	5	3 (deraf 1 kst.)	2	
Natbetjente	-	2			
lait...	31	9	7	3	6
Kontormedhj....	3 (deraf 1 opsagt)		1		

I. Holbæk-Distriktet.

Politistationen (Ordens- og Kriminalpoliti) har Lokaler paa Raadhuset, medens Politikontoret og Politimesterens Bolig er beliggende By søgade 6. Sager, der behandles baade paa Politistationen og Politikontoret, journaliseres begge Steder.

A. Ordenspolitiet.

Af Styrken var 1 PA II, 1 OB I og 7 PB afgivet til Flygtninge- og Grænsebevogtning, medens 1 PB var paa Skole. Af de resterende 21 Mand fungerede 1 PA I som Stationsleder, 1 PA II som Leder af Motorkontoret, 4 OB I som vagthavende paa Stationen, 1 OB II som Stævningsmand. 1 PB behandlede Krisesager, medens 1 havde lettere Tjeneste paa Grund af Tilskadekomst i Tjenesten. Til Patruljetjeneste og Behandling af løbende Sager var herefter 3 OB II og 9 PB til Raadighed. For Lørdag den 24. Januar 1948 fremkom herefter følgende Tjenesteplan:

Kl. 6—14: 1 vagth. OB I, 3 PB
— 14—22: 1 — — , 1 OB II, 2 PB
— 22— 6: 1 — — , 2 PB
— Fridag:l Ob I, 1 OB II, 2 PB
— Ferie: 1 Ob II.

Bortset fra de ovennævnte enkelte Tilfælde af særlig Tjeneste forekommer Specialisering ikke. Alle deltager i Behandling af alle Arter Sager.

Stationen fører paa Grundlag af D. P. E. Kartotek over efterlyste. Bortset derfra føres der ikke særlige Kartoteker, saaledes ikke noget Bødekartotek.

Der findes 2 Politihunde i Byen. Førerne har fri 2 Timer ugentlig til Øvelse, men deltager i almindelig Tjenesteturnus.

Antallet af behandlede Sager var i 1947 9 139. Der var 164 anholdte og indleveredes 787 Stk. Hittegods.

B. *Kriminalpolitiet.*

Som Stationsleder fungerer en KA I med en KA II som Stedfortræder. Sidstnævnte passer tillige Fremmedsagerne. løvrigt forekommer ingen Specialisering. Hver Mand gør sine Sager færdige til Retten.

Stationen holdes aaben Kl. 9—18. Den øvrige Del af Døgnet har en Mand Vagt i Hjemmet.

Der føres (af Kontoristen) Anmeldelsesprotokol, Sagsliste, Anholdelsesprotokol, Protokol over politiske Forbrydelser, Kartotek over Anmeldere og sigtede, over politiske Forbrydere, over stjaalne Cykler og Hittegods-Cykler, over Koster, Gruppekartotek over anmeldte Forbrydelser, Fotokartotek og Register over efterlyste.

Der behandledes i 1947 2 056 Forhold foruden en Del politiske Sager. 599 Forhold (174 Sager) er fremmet til Behandling i Retten, 141 Personer har været anholdt. Vedrørende Fremmedvæsenet er der behandlet 210 nye Sager og ca. 1 000 Sager vedrørende tidligere tilmeldte Udlændinge.

II. Nykøbing-Distriktet.

Politistation og Politikontor har til Huse i samme Bygning, men fører dog hver sin Journal. Med Hensyn til Afdelingskontorets Forhold til Politimesteren følges den Praksis, at alle Sager, der skal til overordnede Myndigheder, passerer Politimesteren. Endvidere underskrives alle Bødeforelæg af Politimesteren. Derimod udfærdiger Politifuldmægtigen f. Eks. selv Politianklageskrifter og Forundersøgelsesbegæringer til Retten. Regnskabsvæsenet er centraliseret i Holbæk.

A. *Ordenspolitiet.*

Tjenesten præges af, at Byen og Egnen om Sommeren besøges af ca. 20 000 Sommergæster. Der er derfor i Sommertiden fast Patruljetjeneste, medens Patruljering om Vinteren foregaar lejlighedsvis.

Af Politistyrken var 1 PB paa Skole og 1 afgivet til Assistance for Kriminalpolitiet. Politiassistenten fungerer som Stationsleder, fører Journal og passer Motorvæsenet. Til Patrulje- og anden Tjeneste var herefter til Raadighed 1 OB II og 3 PB, der deler Tiden Kl. 7—1. De to Natbetjente, der er overtaget fra det kommunale Politi, gør Tjeneste Kl. 20—3 og Kl. 22—7, afvekslende med Vagt paa Stationen og Patruljering i Byen. De lønnes som Pbe, men har ingen Uddannelse og kan ikke skrive Rapporter.

Der er 2 Politihunde i Byen. Førerne har 1 Fridag hver 14. Dag, hvis Tjenesten tillader det, til Træning, der som Regel foregaar i Holbæk.

Ordenspolitiet har i 1947 behandlet ca. 750 Sager vedrørende forskellige Overtrædelser m. v., forkyndt 565 Stævninger m. v., anholdt 65 Personer, modtaget 156 Stk. Hittegods, udleveret 229 Hundetegn, inddrevet 131 Bøder paa ialt 3 913 Kr. og ialt 1 634 Kr. i Underholdsbidrag.

B. *Kriminalpolitiet.*

Af Styrken var 1 KB paa Skole og midlertidigt erstattet af 1 Ordens Pb.

Der føres Anmeldelsesjournal, Sagliste, Kontrolbog, Anholdelsesjournal, Fremmedjournal, Hittegodsjournal vedrørende Cykler, Akt journal, Aktregister, Hotelkartotek, Vaneforbryderkartotek, Kartotek over efterlyste, Arbejdskartotek, Kartotek over Udlændinge, Kosterkartotek.

Der anmeldtes i 1947 990 (1946: 850) Forhold, Antallet af Sager, der forelagdes Statsadvokaten, var 103 (194G: 138). Heref gik 78 til Retten.

Ved Gennemgangen af disse Politikredse har man for de to store Kredses Vedkommende bemærket en Tendens til Specialisering og Oprettelse af Afdelinger og Underafdelinger efter københavnsk Forbillede. Det erkendes, at der i de største Provinsbyer kan være Trang til en vis Specialisering, men Udvalget mener, at denne Specialisering kan drives for vidt, til Skade for Styrkens Udnyttelse og de enkelte Politimænds Uddannelse. Man bør efter Udvalgets Mening være meget tilbageholdende med Oprettelse af Specialafdelinger, der ikke er absolut nødvendige, og hvor særligt Arbejde kan kombineres med den almindelige Polititjeneste, bør dette ske.

Til nærmere Belysning heraf skal man nævne nogle Eksempler hentede fra Aarhus og Odense Politikredse.

I Aarhus findes en Afdeling beredent Politi. Ved ganske særlige Lejligheder kan der muligvis være Brug for en saadan — uundværlig kan den dog næppe være — men i det sædvanlige, daglige Arbejde maa den være overflødig, da Patruljering pr. Cykle eller Motorkøretøj maa være baade billigere og mere hensigtsmæssigt end ridende Patruljer. Da tilmed Udgiften til denne Afdeling er ret betydelig, ca. 100 000 Kr. aarlig, heri medregnet Lønning til Politimandskabet, bør den efter Udvalgets Opfattelse nedlægges.

I Odense er der indført Patruljering med Radiovogn, ligesom det ridende Politi i Aarhus et Storbyfænomen, om hvis Betimelighed der indenfor Udvalget har været rejst Tvivl. Man maa i hvert Fald finde det upaakrævet at opretholde en saa stor Afdeling som beskrevet foran — 18 Mand — naar der dog kun kan patruljeres med een Vogn i ialt 18 Timer i Døgnet. Et saa stort Mandskab maa kunne udnyttes mere effektivt ved almindelig Patruljetjeneste. Politimesteren i Odense har imidlertid oplyst, at Afdelingens Personale nu er reduceret til 1 Overbetjent II, som Leder, 1 Mekaniker og 7 Politibetjente (3 Hold à 2 Mand + 1 Afløser), hvortil kommer Chaufforassistance. Tjenesten er nu tilrettelagt saaledes, at hvert af Holdene stiller 1 Mand til Betjening af Stationen og 1 til Patruljekørsel med en Chauffør fra 1. Afdeling; efter 3 Timers Patruljering indstilles Kørslen i 1 Time, hvorefter der paany køres i 3 Timer, idet nu de to Mand fra Radioafdelingen bytter Tjeneste. Derefter indstilles Kørslen paany i 1 Time, hvorefter et nyt Hold træder til. De Timer, i hvilke der ikke køres, er særlig bestemt til Rapportskrivning. Efter det saaledes oplyste skal Udvalget efter Omstændighederne ikke indvende noget imod, at Afdelingen i Betragtning af Byens Størrelse opretholdes i det reducerede Omfang, idet man dog skal henstille, at det paases, at Mandskabet faar 8 Timers effektiv Tjeneste, og at der ikke afsættes faste Tider til Rapportskrivning.

Saavel i Aarhus som i Odense er der oprettet Registraturer, der beskæftiger et betydeligt Antal Personer (henholdsvis 28 og 12; Politimesteren i Aarhus har dog oplyst, at de i Aarhusregistraturen midlertidigt ansatte 6 Kontormedhjælpere nu vil fratræde). Om de nu fulgte Principper for den i Aarhus stedfindende Registrering er det oplyst, at der i Navnekartoteket registreres:

1) Alle Personer, der har haft Sager til Behandling ved Aarhus Politi, herunder i kriminelle Sager alle Anmeldere og alle, der har været afhørt som sigtede, og i civile Sager alle, der har været afhørt som Parter; naar en Person saaledes har faaet Navnekort, anføres paa dette tillige alle Oplysninger om den paagældende, som optages i Danske Politi Efterretningers Gruppe IL, eller som paa anden Maade modtages fra Rigsregistraturen.

2) Personer, med hvilke der, uanset om de har Tilknytning til Aarhus, skal føres særlig Kontrol, saaledes Vaneforbrydere, Brandstiftere, omflakkende Forbrydere o. 1.; for saadanne Personers Vedkommende nedsættes Alarmkort; har den paagældende Bopæl i Aarhus, registreres dog alle hans Straffe og andre politimæssige Oplysninger om ham, herunder Oplysninger fra Rigsregistraturen, medens der ikke finder saadan Notering Sted for udenbys boende Personer.

3) Alle Personer, der efterlyses i Danske Politi Efterretninger; har vedkommende i Forvejen Navnekort, gøres Notat paa dette; i modsat Fald nedsættes et Alarmkort, som trækkes ved Aflysning.

Udover Navnekartoteket føres det kronologiske Kartotek, hvori de i Navnekartoteket optagne Personer er registreret efter Fødselsdata, og Hotelregistret, hvori der foruden de fra Hotellerne modtagne Meldinger, der direkte nedsættes i Kartoteket, anbringes Alarmkort for alle efterlyste Personer, svarende til Alarmkortene i Navnekartoteket. Endelig føres visse Arbejdskartoteker.

Udvalget — bortset fra Rigspolitichefen — er af den Opfattelse, at der i de to nævnte Politikredse finder Registrering Sted i en Udstrækning, som synes upaakrævet, idet der i vidt Omfang registreres Oplysninger, som er tilgængelige et eller flere andre Steder (Strafferegistrene, Rigsregistraturen, Danske Politi Efterretninger). Udvalget har imidlertid afstaaet fra at stille Forslag om en Afvikling eller Begrænsning af de omhandlede Registraturer, idet det er oplyst, at der af Justitsministeriet er nedsat et Udvalg til Overvejelse af Reglerne vedrørende Strafferegistre m. m., og man skal indskrænke sig til at henstille til dette Udvalg, at det tager det her fremdragne Spørgsmaal op til nærmere Undersøgelse og Overvejelse med Henblik paa Muligheden af en væsentlig Begrænsning af de omhandlede Registraturer med deraf følgende Personalereduktion.

Som andre Eksempler paa Specialafdelinger, hvis Opretholdelse som saadanne synes mindre rimelig, kan nævnes Personalekontoret, Eftersøgningsafdelingen, Administrationen af Udrykningstjenesten og Bøde- og Stævningsmandskontoret i Aarhus, samt Afdelingen for Politisager, Administrationen af Udrykningstjenesten, Eftersøgningsafdelingen og Personalekontoret i Odense. Andre Afdelinger synes meget stærkt normeret med Polititjenestemænd, saaledes i Aarhus Strafferegistret, Sekretariaterne for Ordens- og Kriminalpolitiet og i Odense Udrustningskontoret, Folkeregistret og Bødekontoret.

Med Hensyn til en mellemstor Politikreds som den, der har tjent som Eksempel for Udvalget, Holbæk-Nykøbing S. Kredsen bemærkes, at Specialisering af Styrken naturligvis er vanskeligere her end i de største Kredse. I Holbæk-Kredsen er Specialiseringen indskrænket til det absolut nødvendige, hvilket efter Udvalgets Skøn er en betydelig Fordel saavel for den enkelte Politimand, der faar Lejlighed til at beskæftige sig med Sager af forskellig Art, som for Ledelsen, der paa denne Maade kan udnytte Styrken fuldtud.

Gennemgangen af Præstø Politikreds giver Udvalget Anledning til at rejse det Spørgsmaal, om det er paakrævet at opretholde Politikredse under en vis Størrelse som selvstændige.

Følgende Politikredse havde ved Folketællingen i 1945 under 25 000 Indbyggere:

Nr. 15, Store Heddinge (20 251),
— 16, Præstø (12 240),
— 20, Sakskøbing (23 055),
— 29, Kerteminde (19 714),
— 54, Hurup (20 000),
— 67, Toftlund (22 870),
— 70, Graasten (19 520).

Naar bortses fra sidstnævnte Kreds, hvor særlige Forhold muligt gør sig gældende, forekommer det Udvalget, at saa smaa Kredse daarligt kan bære en Overbygning — en Politimester og normalt en Politifuldmægtig — som en selvstændig Kreds maa have.

Udvalget henstiller til Justitsministeriets Overvejelse, om saadanne mindre Politikredse, hvor ikke særlige Forhold taler derimod, kunde nedlægges som selvstændige Kredse.

Det bemærkes, at Dommer K. M. Lorentzen ikke har deltaget i Udvalgets afsluttende Arbejde vedrørende nærværende Indstilling.

København, den 19. Juni 1948.

Erik Andersen. **K. Begtrup-Hansen.** **Hugo Engmann.**

C. A. Hubert.
Næstformand.

K. H. Kofoed.
Formand.

Andr. Møller. **V. Villadsen.**

Bodil Andersen. *N. Schaumburg-Christensen.*

Betænkning fra Arbejdsudvalget vedrørende Politi- og Retskontorernes Omraade.

Det af Forvaltningskommissionens Udvalg 7 — Decentralisationsudvalget — nedsatte Arbejdsudvalg vedrørende Politi- og Retskontorernes Forretningsomraade bestod oprindelig af Politidirektør Seidenfaden (Formand), Amtmand von Stemann, Bornholms Amt, Kontorchef i Justitsministeriet Erik Andersen og Dommer K. M. Lorentzen, Skive. Dommer Lorentzen, der ikke har deltaget i noget af Arbejdsudvalgets Møder, meddelte i November 1947, at han ønskede at udtræde af Arbejdsudvalget. Ved Skrivelse af 26. Januar 1948 opfordrede Decentralisationsudvalget Civildommer Harald Petersen, Københavns Amts nordre Birk, til at indtræde i Arbejdsudvalget og Civildommeren har fra og med Udvalgets 9ende Møde den 5. Februar 1948 deltaget i Arbejdsudvalgets Virksomhed. Fra og med Arbejdsudvalgets 4de Møde den 18. November 1947 har Udvalget været tiltraadt af Kontorchef ved Odense Amt A. Lorck-Madsen og Politifuldmægtig A. Wøller, Roskilde.

Der har i Arbejdsudvalget ikke været Enighed om det principielle Spørgsmaal om, hvorvidt Politimestrene overhovedet bør have Opgaver af civil og administrativ Karakter.

Amtmand von Stemann er af den Opfattelse, at Politiet principielt ikke bør have andre Opgaver at varetage end Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed og Efterforskning og Forfølgning af Forbrydelser. Der vil ganske vist være en Række Sager, der ikke vil kunne ekspederes, uden at der opnaas personlig Kontakt mellem Administrationen og Andrageren eller andre, der kan udtale sig om Sagen, og den personlige Kontakt vil meget ofte ikke med Fordel kunne opnaas mellem Amtskontorernes normale Personale og Befolkningen, men det vil her være formaalstjenligt at anvende særlige „Undersøgere", der sorterer direkte under Amtet fremfor at gaa Vejen over Politimesterembedet, hvorved der bliver indskudt et Led (Politimester evt. Politifuldmægtig) mellem Amtet og de Tjenestemænd, der optager Forbindelsen med Publikum. Overfor det nedenfor anførte Modargument, at en saadan Ordning vilde berøve Politiet en Del af den good-will, det har i Befolkningen, bemærker Amtmann von Stemann, at Politiet ikke behøver at være „populært" for at kunne løse de politimæssige Opgaver.

Politidirektør Aage Seidenfaden og Kontorchef Erik Andersen har heroverfor anført, at der skal foreligge stærke Grunde, saafremt man skal ændre den traditionelle Opbygning af Administrationen med Politimestrene som yderste Led, og de kan ikke anerkende, at der foreligger saadanne Grunde. De henviser særlig til, at det med den stærke Udbygning af det administrative Apparat, som navnlig har fundet Sted i de seneste Aartier har vist sig absolut nødvendigt at have Politiets Bistand ved Gennemførelsen af en lang Række Foranstaltninger af administrativ og civil Beskaffenhed, idet der ikke har været andre Organer til Raadighed, som paa hensigtsmæssig og lige saa fyldestgørende Maade har kunnet løse disse Opgaver. Der er herved blevet paalagt Politiet meget betydelige Arbejdsbyrder. Det er imidlertid den almindelige Opfattelse indenfor Politiledelsen, at det er af overordentlig stor Værdi, at Politiet ogsaa gennem sit Arbejde med civile og administrative Sager kommer i Kontakt med Befolkningen, idet den Tilknytning, der paa

denne Maade skabes mellem Politi og Borger er medvirkende til at tilvejebringe det gode og tillidsfulde Forhold, som er en Forudsætning for Politiets heldige Virke indenfor det mere begrænsede Arbejdsomraade, som Amtmand von Stemann vil tillægge Politiet, nemlig de ordenshaandhævende og strafforfølgende Funktioner. Endvidere anfører disse Medlemmer, at Oprettelsen af nye Stillinger som „Undersøgere", som i øvrigt kun vilde kunne aflaste Politiet indenfor et meget begrænset Omraade af de civile Sager, desuden vilde komme i Strid med Bestræbelserne for Forenkling af Administrationen og ogsaa med Sparebestræbelserne, eftersom det ikke kan antages, at der i Politiet kan spares et Beløb svarende til Omkostningerne ved Opretholdelsen af saadanne Stillinger. De betvivler, at Arbejdet vil kunne udføres ligesaa godt af „Undersøgere" som af Polititjenestemænd, for i adskillige civile Sager nyder Ekspeditionen godt af den Respekt og Anseelse, Politiet som Institution nyder i Befolkningen.

Efter at være gjort bekendt med disse Synspunkter har Amtmand v. Stemann ikke ønsket at fastholde sine Forslag indenfor nærværende Udvalg, men har i denne Forbindelse peget paa, at den Betydning, som det administrative og civile Arbejde indenfor Politiets Virksomhed efter det saaledes anførte maa antages at have, maatte gøre Jurister, der har deres Uddannelse helt eller delvis paa Amtskontorerne, velegnede til at beklæde Politimesterstillinger; han ønsker dette Spørgsmaal behandlet nærmere af det af Indenrigsministeriet nedsatte Udvalg vedrørende Amtsfuldmægtigenes Forhold.

Med Hensyn til Dommernes Stilling har der været Enighed om, at der principielt ikke bør paalægges Dommerne nye administrative Opgaver, medmindre meget stærke Grunde taler herfor.

Som Grundlag for Drøftelserne har Arbejdsudvalget anvendt en Samling af Udtalelser fra 48 Politimestre, der er fremkommet som Besvarelse paa en Forespørgsel af 30. Oktober 1946 til samtlige Politimestre, bl. a. om Betimeligheden af at overføre Sager, som det hidtil har været overdraget Centraladministrationen eller centrale Statsinstitutioner at behandle, til lokale Administrationer. Nogle Politimestre er i Besvarelsen gaaet ud over de ved Spørgsmaalets Stillelse afstukne Rammer og har foruden Forslag til Decentralisation fremsat Forslag til Forenkling og Rationalisering af Administrationen paa anden Vis. I det Omfang Arbejdsudvalget har skønnet det naturligt og formaalstjenligt, er saadanne Spørgsmaal optaget til Drøftelse i Forbindelse med Drøftelserne om Decentralisation, men man har ikke derved tilsigtet at give et udtømmende Svar paa Spørgsmaalet om Rationalisering af Arbejdet indenfor denne Del af Forvaltningen. Endvidere har Udvalget under sine Drøftelser benyttet en Række fra Amtmændenes Side fremsatte Forslag til Decentralisation og Forenkling.

Arbejdsudvalget har optaget Forbindelse med en Række interesserede Myndigheder derunder Finansministeriet, Justitsministeriet, Indenrigsministeriet, Ministeriet for Handel, Industri og Søfart, og har dels mundtligt, dels skriftligt indhentet Oplysninger om disse Myndigheders Syn paa de foreliggende Spørgsmaal. Herefter skal Arbejdsudvalget udtale følgende:

I.

Politivæsenet. Anklagemyndigheden.

1. *Udfærdigelse af Politivedtægter. Udfærdigelse af Bekendtgørelser til Opretholdelse af Ro og Orden.*

I Medfør af §§ 3 og 5 i Lov Nr. 21 af 4. Februar 1871 om Politiet udenfor København paahviler det Amterne at udfærdige Politivedtægter, efter at et af Amtet udfærdiget Udkast til Vedtægt har været forelagt Justitsministeriet og er blevet godkendt af dette.

Forinden Sagens Forelæggelse for Ministeriet skal Amtet, hvis Politivedtægten angaar en Købstad, indhente en Udtalelse fra Kommunalbestyrelsen, og hvis Politivedtægten angaar Landdistrikter, en Udtalelse fra Amtsraad, Sogneraad og Politimester.

Ved samme Lovs § 7 er Politimestrene bemyndiget til, naar det maa anses for nødvendigt for at forebygge Forstyrelse af den offentlige Orden, Fred og Sikkerhed, at træffe de fornødne midlertidige Foranstaltninger, herunder ved offentlige Bekendtgørelser at give de fornødne Paalæg eller Forbud.

Meddelelse om Ivajrksættelsen af saadanne Foranstaltninger skal uopholdelig gives Amtmanden, der kan paabyde deres Ophævelse.

Der er fra nogle Politimestres Side rejst Spørgsmaal, om ikke Amternes Medvirken ved Udfærdigelsen af Politivedtægter og deres Adgang til at ophæve Politimestrenes i Medfør af Politilovens § 7 trufne midlertidige Foranstaltninger maa anses for overflødig og kun er at betragte som et Levn fra en Tid, hvor Amterne havde adskillige andre Funktioner indenfor Politivæsenet.

Forsaavidt angaar Spørgsmaalet om Udfærdigelse af Politivedtægter maa Arbejdsudvalget formene, at den nuværende Ekspeditionsform er at foretrække. Ved Udfærdigelsen af Politivedtægter maa dei* foruden politimæssige Hensyn ogsaa tages Hensyn til de Ønsker, der maatte blive fremsat fra Kommunalbestyrelsernes Side, og Amterne maa antages bedre end Politimestrene at være i Stand til at afveje og forene eventuelle modstridende Interesser.

Forsaavidt angaar Amternes Adgang til at ophæve Politimestrenes Bekendtgørelser kunde der snarere være Grund til Reform, men da Spørgsmaalet er uden praktisk Betydning, finder Arbejdsudvalget ikke Anledning til at anbefale, at der stilles Forslag om nogen Ændring i de gældende Bestemmelser.

2. *Udvidelse af Politimestrenes Bemyndigelse til at rejse Tiltale i kriminelle Sager.*

I Medfør af Retsplejelovens § 721 tilkommer det Politimestrene at rejse Tiltale ved Underretten i Straffesager, naar Tiltalen angaar Forhold, for hvilke Loven ikke — bortset fra Gentagelsestilfælde — hjemler anden Straf end Bøde eller Hæfte, dog med Undtagelse af nogle nærmere betegnede Lovovertrædelser. Endvidere tilkommer det Politimestrene at rejse Tiltale i en lang Række Sager, uanset om Straffen kan blive strengere end foran anført, nemlig dels i en Række Tilfælde, der er nævnte i Retsplejelovens § 721, dels i Henhold til særlig Bestemmelse i de Love, der indeholder Hjemmelen for Straf.

I andre Tilfælde — det vil navnlig sige Overtrædelse af de i Borgerlig Straffelov optagne Bestemmelser bortset fra nogle mindre alvorlige Lovovertrædelser — tilkommer det Statsadvokaten at rejse Tiltale ved Underretten.

Arbejdsudvalget har taget Spørgsmaalet om, hvorvidt det maatte anses for forsvarligt at overlade Politimestrene at rejse Tiltale i flere Sager, op til Overvejelse.

Det maa i denne Forbindelse tages i Betragtning, at man ved at gøre Sager til Politisager ikke alene opnaar, at det bliver Politimestrene i Stedet for Statsadvokaterne, der træffer Bestemmelse om Tiltale, men det faar endvidere den Indflydelse paa Sagernes Behandling, at Domsforhandling foregaar uden Medvirken af Domsmænd.

Der er imidlertid i Arbejdsudvalget været Enighed om, at der kun paa enkelte Punkter er Basis for en Decentralisation.

a) Toldlovens § 48.

Ved § 48, Stk. 2, i Lov Nr. 171 af 11. Maj 1928 er der fastsat Straf for Indsmugling og Forsøg paa Indsmugling af Spiritus og andre højt beskattede Varer. Der kan anvendes

Fængselsstraf, og det tilkommer under den bestaaende Ordning Statsadvokaten at rejse Tiltale i disse Sager.

Der er efter Arbejdsudvalgets Formening ikke tilstrækkelig Begrundelse for at kræve Statsadvokatens Beslutning om Tiltale og Domsmænds Medvirken ved Domsforhandlingen i disse Sager, og Arbejdsudvalget kan anbefale, at der ved Ændring af Retsplejelovens § 721 tilvejebringes Hjemmel for, at disse Sager kan behandles som Politisager.

Det bemærkes herved, at det for Arbejdsudvalget er oplyst, at Spørgsmaalet fra anden Side har været rejst overfor Justitsministeriet, der er velvilligt indstillet overfor Forslaget, og at Retsplejeudvalget har anbefalet Ændringen.

b) Motorlovens § 24.

I Medfør af Retsplejelovens § 721, Stk. 1, Nr. 2 aa tilkommer det Politimestrene at rejse Tiltale for Overtrædelse af Motorloven (Lovbekendtgørelse Nr. 131 af 14. April 1932), men kun saafremt Tiltalen ikke angaar et Forhold, der kan medføre Frakendelse af Retten til at være eller blive Fører af Motorkøretøjer. Tiltale mod Personer, der har ført Motorkøretøj i spirituspaavirket Tilstand, skal herefter rejses af Statsadvokaten.

Det maa erkendes, at Frakendelse af Førerbevis kan være en endog meget alvorlig Reaktion overfor den paagældende, og at det i disse i Dagspressen meget omtalte Sager er af stor Betydning, at der føres en ensartet Praksis Landet over.

Paa den anden Side medfører den bestaaende Ordning, at Afgørelsen i disse Sager ofte trækker længere ud end godt er. Med det Bevismateriale, der som Regel foreligger i disse Sager — Lægeerklæring og Erklæring fra Retsmedicinsk Institut om Alkoholkoncentrationen i Blodet — er der sjældent Tvivl om, hvorvidt der er Grundlag for at rejse Tiltale eller ikke, og Afgørelsen kunde forsaavidt godt overlades Politimestrene.

Endvidere kan det anføres, at Domsmænds Medvirken ved Domsforhandlingen i disse Sager efter Arbejdsudvalgets Formening maa anses for upaakrævet.

Det er for Arbejdsudvalget oplyst, at Spørgsmaalet har været rejst overfor Justitsministeriet, og at et Flertal af Retsplejeudvalgets Medlemmer har udtalt sig imod Ændring i den bestaaende Ordning.

Arbejdsudvalget føler sig ikke overbevist om Nødvendigheden af, at Afgørelsen i disse Sager træffes af Statsadvokaterne, og man er tilbøjelig til at mene, at en Ordning, hvorefter Sagerne blev behandlet som Politisager vilde være at foretrække. Blev det samtidig foreskrevet, at Politimestrene ikke uden vedkommende Statsadvokats Samtykke kunde slutte Sagerne uden Tiltale, og at Sagerne skulde forelægges Statsadvokaten efter Dommens Afsigelse inden Ankefristens Udløb, vilde Betænkelighederne ved en saadan Ordning efter Arbejdsudvalgets Mening blive betydeligt formindsket.

Man skal derfor indstille, at Spørgsmaalet om Indførelse af den foreslaaede Ordning rejses overfor Justitsministeriet.

c) Overtrædelse af Lov Nr. 273 af 6. Maj 1921 om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Genstande.

Ved § 16, Stk. 1, Pkt. 1, i nævnte Lov blev der fastsat Bødestraf for den, der uden Tilladelse drev Pantelaanervirksomhed eller Handel med brugte Genstande i Tilfælde, hvor saadan Tilladelse udkræves.

Ved § 3 i Lov Nr. 127 af 15. April 1930 om Ikrafttræden af borgerlig Straffelov ophævedes Straffebestemmelsen i § 16, Stk. 1, Nr. 1, og Forhold, der før straffedes efter denne Bestemmelse, henføres nu under den generelle Bestemmelse i Straffelovens § 131, hvorefter bl. a. den, der uden offentlig Bemyndigelse udøver en Virksomhed til hvilken en saadan kræves, straffes.

Straffen var oprindelig i Straffelovens § 131 fastsat til Bøde eller Hæfte, men ved Lov Nr. 87 af 15. Marts 1939 er Strafferammen forhøjet saaledes, at der under skærpende Omstændigheder kan anvendes Fængselsstraf, og Sagerne behandles som Statsadvokatsager.

Medens Arbejdsudvalget ikke finder Anledning til at foreslaa, at Overtrædelser af Straffelovens § 131 i Almindelighed behandles som Politisager, mener man, at det vilde være ganske ubetænkeligt paany at udskille de Forhold, der tidligere behandledes som Overtrædelse af § 16 i Lov Nr. 273 af 6. Maj 1921 og fastsætte Straf for disse Forhold i nævnte Lov, saaledes at disse Sager behandles som Politisager.

Udover de under a)—c) nævnte Sager, har Arbejdsudvalget ikke ment at kunne anbefale, at Forholdet mellem de Sager, hvor det tilkommer Politimestrene at rejse Tiltale og de Sager, hvor Tiltalespørgsmaalets Afgørelse henhører under Statsadvokaterne, ændres.

3) *Behandlingen af Brandsager.*

Ved § 59 i Lov Nr. 174 af 31. Marts 1926 om Brandpolitiet paa Landet blev det paalagt Politimestrene at indsende alle Sager om Undersøgelse i Anledning af stedfundne Ildebrande til vedkommende Statsadvokat.

Ved Rigsadvokatens Cirkulære Nr. 260 af 21. Oktober 1921 er det foreskrevet, at der i saadanne Sager skal afholdes Retsforhør, medmindre der kun er forvoldt ubetydelig Skade paa fast Ejendom, og Mistanke om strafbart Forhold paa Forhaand er udelukket.

Det er fra Politimestrenes Side gjort gældende, at disse Bestemmelser om Sagernes Forelæggelse for Statsadvokaten og Afholdelse af Retsforhør medfører en uforholdsmæssig besværlig Ekspedition af Sagerne, uden at der opnaas tilsvarende Fordele derved, hvorved bemærkes, at der kun i en meget ringe Del af det store Antal Brandsager, som Politiet ekspederer, er Grund til Mistanke om, at der foreligger et kriminelt Forhold.

Det er overfor Arbejdsudvalget oplyst, at Spørgsmaalet om Forenkling af Ekspeditionen af disse Sager allerede er rejst overfor Justitsministeriet, og at Rigsadvokaten har givet sin Tilslutning til en Ordning, hvorefter Sager, i hvilke der utvivlsomt ikke bliver Tale om at rejse Tiltale for andet end Overtrædelse af Brandpolitiloven eller Stærkstrømsreglementet, ikke skal forelægges Statsadvokaten, og Retsforhør kun afholdes, hvor Brandaarsagen er uopklaret, og der er Grund til Mistanke om, at Branden er paasat.

Justitsministeriet har taget Skridt til Gennemførelse af den nævnte Ordning ved at foranledige Brandpolitilovens § 59 ændret — jfr. nu Lov af 23. Marts 1948 —, saaledes at det kan bestemmes administrativt, i hvilket Omfang Sagerne skal forelægges Statsadvokaterne.

Arbejdsudvalget kan for sit Vedkommende ganske tiltræde en Ordning som den foreslaaede.

4) *Udenretlig Vedtagelse af Konfiskation.*

Medens der i Retsplejelovens § 931, jfr. Lov Nr. 396 af 12. Juli 1946 er Hjemmel for udenretlig Vedtagelse af Bøder paa ikke over 300 Kr. i Politisager, findes der ikke nogen tilsvarende Bestemmelse om Konfiskation, og i mange Tilfælde — særlig i Krisesager og Sager om Overtrædelse af Toldloven maa en Sag, der ellers kunde have været afgjort ved Bødevedtagelse, oversendes til Retten til Afgørelse, fordi der fremsættes Krav om Konfiskation. Ved Cirkulære Nr. 49 af 27. April 1929 har Justitsministeriet meddelt, at udenretlig Vedtagelse af Konfiskation ikke bør finde Sted, formentlig hovedsagelig fordi en saadan Vedtagelse ikke vilde være exigibel.

Det er imidlertid for Arbejdsudvalget oplyst, at Københavns Krisepoliti i Forstaaelse med Justitsministeriet i den sidste Tid har anvendt den Fremgangsmaade i Forbindelse med udenretlig Bødevedtagelse at modtage Tilbud om Konfiskation, naar det, der skal konfiskeres er til Stede, og naar Værdien heraf ikke overstiger 300 Kr.

Efter Arbejdsudvalgets Formening bør den ved Københavns Krisepoliti praktiserede Ordning udvides til at angaa hele Landet, hvilket kan ske administrativt, og der vil derefter næppe være synderlig Trang til en Lovbestemmelse, der giver udenretlige Vedtagelser af Konfiskation Eksekutionskraft.

5) *Sager om Overtrædelse af Forbudene mod Køb og Salg af Rationeringsmærker og Indkøbstilladelser.*

Der findes ikke nogen generel Bestemmelse om, at Køb og Salg af Rationeringsmærker er forbudt, men for hver Vare, der er blevet rationeret, er der i den Bekendtgørelse, hvorved Rationeringen er gennemført og som indeholder de nærmere Bestemmelser herom, tillige truffet Bestemmelse om, at Køb og Salg af Rationeringsmærker til den paagældende Vare er forbudt. Dette medfører, at det er nødvendigt, naar Tiltale rejses for Handel med Rationeringsmærker, i Anklageskriftet at citere den Bekendtgørelse, der indeholder Forbudet mod Handel med Rationeringsmærker af den omhandlede Art, og hvor der er Tale om Salg af Rationeringsmærker til flere Arter Varer at citere en Bekendtgørelse for hver Vareart. For Tiden vil det saaledes, hvis en Person sælger samtlige sine Rationeringsmærker være nødvendigt at anføre følgende Bekendtgørelser: Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 63 af 29. Februar 1940 § 3 om Tillæg til Bekendtgørelse Nr. 353 af 4. Oktober 3939, (Sukker), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 62 af 29. Februar 1940 § 11 (Kaffe og The), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 185 af 15. April 1940 § 9 (Cacaopulver), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 640 af 12. December 1940 § 20 (Smør og Margarine), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 12 af 21. Januar 1947 § 8 (Soda), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 146 af 29. Marts 1947 § 12 (Brød og Mel), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 484 af 29. November 1947 § 8 (Havre- og Byggryn), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 544 af 29. December 1947 § 9 (Kartoffelmel og Sagogryn), Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 16 af 30. Januar 1948 § 6 jfr. Bekendtgørelse Nr. 702 af 30. December 1940 (Sæbe).

Der har i Arbejdsudvalget været Enighed om, at det vilde bevirke en ikke ubetydelig Lettelse i Politiets og Domstolenes Arbejde med disse Sager, om Forbudet mod Handel med Rationeringsmærker blev samlet i en enkelt Bestemmelse, og man har fra Arbejdsudvalgets Side rettet Henvendelse til Handelsministeriet i Overensstemmelse hermed.

6) *Behandlingen af Sager om uforsvarlig Opbevaring af Rationeringsmærker m. v.*

Det er for Arbejdsudvalget oplyst, at Spørgsmaalet om at overlade Kommunalbestyrelserne at modtage Bødetilbud for Overtrædelse af Bestemmelserne om Opbevaring af Rationeringsmærker m. v. vil blive taget op til Overvejelse i Udvalget vedrørende Rigspolitiet, og man har derfor ikke fundet Anledning til at tage Stilling til Spørgsmaalet.

7) *Benaadning og Udsættelse med Straf af soning.*

Arbejdsudvalget har taget Spørgsmaalet om Gennemførelsen af Decentralisation paa dette Omraade op til Overvejelse, ligesom Udvalget har drøftet Muligheden for at indføre en forenklet Fremgangsmaade ved disse Sagers Ekspedition.

De gældende Bestemmelser om Ekspeditionen af Sagerne findes i Justitsministeriets Cirkulære Nr. 8 af 13. Februar 1928 som ændret ved Justitsministeriets Cirkulære af 4. Oktober 1947.

Et Andragende om Benaadning indgives herefter til Politimesteren, der lader optage Rapport til Belysning af de Momenter, der paaberaabes som Begrundelse for Andragendet. Derefter sendes Andragendet med Politimesterens Udtalelse til vedkommende Underretsdommer, der forsyner Sagen med en Udtalelse og sender den til Statsadvokaten. Statsadvokaten videresender Sagen til Justitsministeriet med en Udtalelse. Saafremt Sagen er afgjort ved en Landsretsdom, og Statsadvokaten mener at kunne anbefale Andragendet, sendes det dog til Præsidenten for vedkommende Landsret, der med en Udtalelse over Sagen videresender den til Justitsministeriet, og hvis det drejer sig om en Sag, der tidligere har passeret Rigsadvokaten, derunder Sager, der er afgjort ved Højesteretsdom, sender Statsadvokaten Sagen til Rigsadvokaten, der videresender den til Justitsministeriet. Benaadning meddeles af Kongen efter Indstilling af Ministeriet, jfr. Grundlovens § 26, dog at Ministeriet kan eftergive Bøder paa ikke over 500 Kr. ad mandatum.

I København afviger Ordningen fra den foran beskrevne Fremgangsmaade derved, at Sagen med Politidirektørens Indstilling sendes direkte til Statsadvokaten, og kun saafremt Statsadvokatens Indstilling gaar ud paa, at Andragendet bør imødekommes, sendes Sagen til Præsidenten for Københavns Byret til Udtalelse.

Medens der ikke er tillagt Politimestrene nogen Myndighed til at træffe Afgørelse i Sager om Benaadning, er Politidirektøren i København i begrænset Omfang bemyndiget til at træffe Afgørelse i Sager om Eftergivelse af Bøder. Ved kgl. Resolution af 19. December 1923 er Politidirektøren saaledes bemyndiget til at eftergive Bøder paa ikke over 100 Kr., der er vedtaget eller idømt for Overtrædelse af Politivedtægten for København, og ved kgl. Resolution af 31. December 1946 er Politidirektørens Bemyndigelse udvidet til at angaa Bøder indenfor samme Størrelse for Overtrædelse af Bestemmelserne om Opbevaring af Rationeringsmærker m. v., hvorhos Politidirektøren samtidig bemyndigedes til selv at underskrive Benaadningsdokumentet.

Ekspeditionen af Andragender om Udsættelse med Afsoning af Frihedsstraf har hidtil i Hovedsagen fulgt samme Retningslinier som de for Benaadningssager gældende, bortset fra at Ansøgningerne ikke har passeret Domstolene. Ved Justitsministeriets Cirkulære af 4. Oktober 1947 er der dog sket nogen Ændring heri. Herefter indsendes Andragender om Udsættelse med Afsoning af Frihedsstraf af Politiet direkte til Justitsministeriet, saafremt Politiet ikke anbefaler Andragendet. Hvis Politiet anbefaler Andragendet indsendes det til Statsadvokaten, der videresender Sagen til Justitsministeriet. Saafremt Sagen tidligere har passeret Rigsadvokaten, og Statsadvokaten anbefaler Andragendet, skal Sagen dog passere Rigsadvokaturen.

Andragender om Udsættelse med Betaling af Bøder eller om afdragsvis Betaling af Bøder kan indenfor visse Grænser afgøres af Politiet. I Medfør af Cirkulære Nr. 150 af 9. Juli 1938, jfr. Straffelovens § 52, Stk. 2, kan Politimestrene (Politidirektøren) give Udsættelse med Betaling af Bøder i indtil 6 Maandeer efter Dommens Dato og Tilladelse til afdragsvis Betaling af Bøder i indtil 1 Aar fra Dommens Dato.

Efter Bestemmelserne i Retsplejelovens § 1001 kan Afsoning ikke forlanges paabegyndt, naar Domfældte har indgivet Andragende om Benaadning eller Udsættelse med Strafafsoning, medmindre et tilsvarende Andragende tidligere er afslaaet. Denne Regel har givet Anledning til Misbrug, idet de domfældte i vidt Omfang for at trække Tiden ud først søgte Benaadning, og naar der forelaa Afslag paa denne Ansøgning, derefter søgte Udsættelse med Afsoning. For at modvirke dette Misbrug er det i ovenfor nævnte Cirku-

lære af 4. Oktober 1947 fastsat, at en domfældt, der ansøger om Udsættelse med Strafafsoning, inden Sagens Fremsendelse til Justitsministeriet skal spørges, om han ønsker tillige at indgive Ansøgning om Benaadning, og en domfældt, der ansøger om Benaadning skal spørges, om han, saafremt Andragendet om Benaadning'maatte blive afslaaet, ønsker at søge Udsættelse med Straf af soning.

Ved Behandlingen af Spørgsmaalet om Decentralisation indenfor dette Omraade har Arbejdsudvalget været opmærksom paa, at der, foruden de Grunde, deri Almindelighed taler for Forenkling og Decentralisation, ved disse Sager er et særligt Hensyn, der taler for at søge Ekspeditionen af Sagerne ordnet saaledes, at Afgørelsen kan træffes saa hurtigt som muligt, nemlig Hensynet til Straffens Effektivitet. Ligesom det er af den største Betydning, at Dommen falder saa hurtigt efter Forholdets Begaaelse som muligt, er det af Betydning, at Strafafsoningen paabegyndes hurtigst muligt efter Dommens Afsigelse.

Et Moment, der ligeledes maa tages med i Overvejelserne, er, at Antallet af Andragender om Benaadning om Udsættelse med Strafafsoning er meget stort i Forhold til det Antal Tilfælde, hvor Andragendet bliver imødekommet.

I en lang Bække Sager vil det uden større Undersøgelse eller Overvejelse kunne fastslaas, at Andragendet ikke bør imødekommes og det maa anses for at være af stor Betydning, at Ekspeditionsformen af Sagerne anlægges saaledes, at der i disse Sager træffes en hurtig Afgørelse.

I den Forbindelse kan nævnes, at Justitsministeriet fra 1. Maj 1948 har indført en Ordning, hvorefter de til Politidirektøren i København indsendte Andragender om Benaadning eller Udsættelse med Strafafsoning gennemgaas paa Politigaarden af en Tjenestemand fra Justitsministeriet, der straks træffer Afgørelse i de Sager, der efter hans Skøn utvivlsomt bør falde ud til Afslag.

Der har indenfor Arbejdsudvalget været Enighed om, at der ved Benaadningssagerne ikke er Grundlag for nogen almindelig Decentralisation.

Man har særlig overvejet, om ikke det vilde være rimeligt at give alle Politimestrene en Bemyndigelse til at eftergive visse Bøder, svarende til den Bemyndigelse der er givet Politidirektøren i København. Man har dog ikke ment at burde fremsætte Forslag om en saadan Ordning under Hensyn til, at der indenfor dette Omraade bortset fra de største Politikredse kun vil forekomme et saa begrænset Antal Tilfælde, at der ikke vil kunne danne sig en fast Praksis i den enkelte Politikreds, ligesom den ønskelige Ensartethed for hele Landet vil være vanskelig opnaaelig under en saadan Ordning. Hertil kommer, at det principielt maa foretrækkes, at den, der skal træffe Afgørelsen i Eftergivelsessagen ikke er den samme Myndighed, som har paalagt Bøden, men er en overordnet Instans, som har større Mulighed for at modstaa eventuelt Paatryk med Hensyn til Sagens Afgørelse.

Endelig maa det anføres, at det ikke kan antages at dreje sig om noget stort Antal Sager, der vilde blive lagt ud til Politimestrene; for Københavns Vedkommende andrager Antallet af Bødeeftergivelser under den bestaaende Ordning skønsmæssigt noget under 100 Tilfælde aarlig.

Derimod mener Udvalget, at der er Grund til at anbefale, at den Bemyndigelse, der er givet Politidirektøren, udvides noget, dels til at angaa Bøder for Forseelser, der er beslægtet med Overtrædelse af Politivedtægten, saaledes navnlig Overtrædelse af Færdselsloven, evt. ogsaa Motorloven (med Undtagelse af Motorlovens § 24), dels til at angaa Bøder, der overstiger 100 Kr. Efter den Udvikling, der er sket med Prisniveauet og Bødepraksis, vilde man finde det rimeligt, at Maksimumsgrænsen forhøjedes til (og med) 200 Kr.

Arbejdsudvalgets Overvejelser vedrørende Ekspeditionen af Andragender om Udsættelse med Strafafsoning har haft til Resultat, at Udvalget har ment at burde foreslaa, at der ved Ændring af Bestemmelserne i Retsplejelovens § 1001 tillægges Politimestrene (Politidirektøren) Bemyndigelse til indenfor visse Grænser at træffe Afgørelse i disse Sager. Udvalget finder det ubetænkeligt at foreslaa indført en Ordning, hvorefter Politimestrene (Politidirektøren) bemyndiges til at træffe Afgørelse i Sager om Udsættelse med Afsoning af Frihedsstraf i Tilfælde, hvor det drejer sig om Hæftestraf eller Straf af Fængsel i ikke over 6 Maaneder, dog saaledes at Udsættelse i det længste kan gives i 6 Maaneder regnet fra Dommens Afsigelse.

Arbejdsudvalget skal ganske henstille, om det ved Indførelsen af en saadan Ordning maa anses for nodvendigt, at der gives Adgang til Rekurs til Justitsministeriet. Paa den ene Side vil Adgangen til Rekurs i nogen Grad formindske Fordelene ved den foreslaaede Ordning, men paa den anden Side er man opmærksom paa, at det maaske vil være betænkeligt i disse Sager, der kan være af stor Betydning for Ansøgeren, at afskære ham fra den Adgang, der almindeligvis haves, til at paaklage en underordnet Myndigheds Afgørelse til en højere Instans.

Arbejdsudvalget har desuden drøftet Spørgsmaalet om at give Statsadvokaterne en tilsvarende Bemyndigelse forsaavidt angaar Straffe, der overstiger Fængsel i 6 Maaneder, men man har ment, at en saadan Ordning vil modvirke Bestræbelserne for Forenkling af Systemet i saa høj Grad, at Ulemperne ved Ordningen ikke vil opvejes af Fordelene.

Arbejdsudvalget har ikke fundet Anledning til at foreslaa Ændring i de gældende Regler om Udsættelse med Betaling af Bøder og Tilladelse til af dragsvis Betaling af Bøder.

Arbejdsudvalget henstiller, at det i Justitsministeriet optages til Overvejelse om Fremgangsmaaden ved Ekspeditionen af Andragender om Benaadning og/eller Udsættelse med Strafafsoning ikke kan forenkles. Der bør derved særlig lægges Vægt paa, at det store Tal af Andragender, hvor det er ret klart, at Resultatet bliver Afslag, ekspederes saa hurtigt og enkelt som muligt, selv om Indførelsen af en saadan Ekspeditionsform maatte medføre, at Ekspeditionstiden for et mindre Antal Andragender, hvor der er Tvivl om Ansøgningen bør imødekommes, forlænges noget.

Efter Arbejdsudvalgets Formening vilde det være ubetænkeligt udenfor København at indføre en Ordning svarende til den, der gælder for København, hvorefter vedkommende Dommer kun faar Andragender om Benaadning til Udtalelse, saafremt Statsadvokaten anbefaler Andragendet. Arbejdsudvalget henstiller endvidere, at det optages til Overvejelse, om ikke det maatte være forsvarligt at indføre en Ordning, hvorefter Andragender om Benaadning af Politimesteren sendes direkte til Justitsministeriet i de Tilfælde, hvor Politimesteren anser det for utvivlsomt, at Andragendet ikke bør imødekommes, saaledes at det overlades Justitsministeriet at skønne over, om der er Grund til at indhente en Udtalelse fra Statsadvokaten, evt. tillige fra vedkommende Domstol.

Endelig henstiller Arbejdsudvalget til Overvejelse, om ikke det maa anses for unødvendigt at lade Andragender om Udsættelse med Strafafsoning fremsende gennem Rigsadvokaten, selv om det drejer sig om Sager, der tidligere har passeret Rigsadvokaturet.

8) *Førelsen af Strafferegistre. Opbevaring af Straffeakter.*

Der er fra flere Politimestres Side gjort opmærksom paa, at der muligt vil kunne opnaas en Rationalisering af Førelsen af Strafferegistrene og Ekspeditionen af Straffeattester og af Straffeakter, eventuelt ved en Centralisering af Opgaverne.

Arbejdsudvalget er enigt i, at Spørgsmaalet bør tages op til Undersøgelse, evt. i Forbindelse med Spørgsmaalet om Førelsen af Rigspolitichefens Rigsregistratur, men

efter at det for Arbejdsudvalget er oplyst, at Justitsministeriet har til Hensigt i indeværende Aar at nedsætte et Udvalg, der bl. a. vil tage sig af dette Spørgsmaal, har man ikke fundet Anledning til at tage nærmere Stilling til Spørgsmaalet.

II.

Personret. Familieret.

1) *Separationsbevillinger og Udlevering af kgl. Bevillinger af 'personretlig og familieretlig Kar alter.*

Arbejdsudvalget har behandlet Spørgsmaalet om at overlade Politimestrene at udfærdige Separationsbevillinger og udlevere de kgl. Bevillinger af familieretlig og personretlig Karakter, der under den bestaaende Ordning udleveres af Overøvrigheden, eller en Del af disse Bevillinger.

Der har indenfor dette Omraade gennem en Aarrække været en Tendens til Decentralisation, der har givet sig Udslag i, at Justitsministeriet har overladt Overøvrigheden at træffe Afgørelse i flere og flere Grupper af Sager efter Retningslinier udfærdiget af Ministeriet, og det falder naturligt at rejse Spørgsmaalet, om man ikke kunde gaa et Skridt videre og overlade Politimestrene at træffe Afgørelse i Sagerne, særlig i Betragtning af, at Afgørelsen i mange af Sagerne træffes paa Grundlag af Materiale, der er tilvejebragt ved Politiets Foranstaltning.

De Bevillinger der kommer i Betragtning er følgende:

A. Adoptionsbevillinger:

Medens det før Adoptionsloven af 26. Marts 1923 ikke var overladt Overøvrigheden at udlevere Adoptionsbevillinger, blev det i § 1 i nævnte Lov bestemt, at Bevillingerne, der udfærdiges ad mandatum af Justitsministeriet, „. . . . . eventuelt udleveres af vedkommende Overøvrighed. . . . . ". I Medfør af denne Bestemmelse fastsatte Justitsministeriet ved Cirkulære af 27. Marts 1923 Kompetenceforholdet mellem Overøvrigheden og Centralstyrelsen, saaledes at Overøvrigheden havde den almindelige Kompetence til at udlevere Adoptionsbevillinger, men i en Række Tilfælde, der nævntes i Cirkulæret, maatte Sagen indsendes til Justitsministeriet til Afgørelse. I den forløbne Tid er det Sagsomraade, hvor Justitsministeriets Afgørelse er nødvendig, blevet formindsket flere Gange, senest ved Justitsministeriets Cirkulære Nr. 130 af 10. August 1939.

Justitsministeriet udfærdigede i 1943 ca. 300 og i 1940 ca. 150 Adoptionsbevillinger, medens Overøvrigheden udleverede henholdsvis ca. 1 400 og ca. 2 400 Bevillinger. Herved maa det dog tages i Betragtning, at Justitsministeriet hyppigt i Sager, der efter de ved Cirkulæret angivne Retningslinier skal forelægges Ministeriet til Afgørelse, sender Sagen tilbage med en konkret Bemyndigelse for Overøvrigheden til at udfærdige den ansøgte Bevilling.

B. Bevilling til Navneforandring:

Ved kgl. Resolution af 25. Juni 1946, jfr. Justitsministeriets Cirkulære af 26. Juni 1946 bemyndigedes Overøvrigheden, der ikke tidligere havde haft Myndighed til at træffe Afgørelse i Sager om Bevilling til Navneforandring, til at udlevere Navnebevillinger i følgende Tilfælde:

1) Bevilling til at føre Andragerens Moders Pigenavn foran eget Navn forbundet med Bindestreg.
2) Bevilling til Stedfaders Navn.
3) Bevilling til Plejeforældres Navn.
4) Bevilling til Bortkastelse af Fornavne og/eller Erhvervelse af nye Fornavne, alt efter de Retningslinier, som Ministeriet fastsatte. Dermed blev det overladt Overøvrigheden at træffe Afgørelse i de Navnebevillingssager, hvor der efter den af Ministeriet fulgte Praksis kunde udfærdiges klare Retningslinier for, hvornaar Bevilling burde gives, og hvor det ved Bevillingens Meddelelse er uden Betydning, om det paagældende Navn findes i det af Ministeriet førte Kartotek over forbeholdte Navne.

Specielt med Hensyn til disse Sager har det fra Politimestrenes Side været gjort gældende, at Politimestrene maatte antages at have særlige Forudsætninger for at ekspedere Sagerne, idet Politimestrene i Forvejen udfærdiger Navnebeviser, jfr. Lov Nr. 29 af 22. April 1904 om Navneforandring. Herved skal dog bemærkes, *at* det afgørende for, om et Navn kan gives ved Navnebevis er, at det ønskede Navn ikke er forbeholdt, ikke ligner et forbeholdt Navn og ikke er upassende eller af udansk Sprogtone, og *at* Begæringer om Udfærdigelse af Navnebevis altid forelægges Justitsministeriet, inden det paagældende Navn gives, saaledes at der derefter ikke er overladt Politimestrene noget Skøn, medens det afgørende for, om et Navn kan gives ved kgl. Bevilling er, hvilken Tilknytning den paagældende Andrager har til Navnet, og her er der indenfor visse Grænser Basis for et Skøn.

C. Bevilling til at indgaa Ægteskab trods ung Alder:

Ved kgl. Resolution af 24. November 1922, jfr. Justitsministeriets Cirkulære af 1. December 1922 er det overladt Overøvrigheden at udlevere Bevillinger til Mænd mellem 20 og 21 Aar og til Kvinder mellem 16 og 18 Aar og ved kgl. Resolution af 3. December 1928, jfr. Justitsministeriets Cirkulære af 10. December 1928 er Overøvrighedens Kompetence udvidet til at omfatte Mænd mellem 19 og 20 Aar.

Justitsministeriet udfærdigede i 1943 og 1946 henholdsvis ca. 175 og ca. 225 Bevillinger, og Overøvrigheden udleverede henholdsvis ca. 975 og ca. 1 525 Bevillinger til at indgaa Ægteskab.

D. Bevillinger til at indgaa Ægteskab uden forudgaaende Lysning:

Disse Bevillinger udleveres i Henhold til § 26 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922 af Overøvrigheden.

E. Bevilling til Hjemmevielse.

Bevillingerne kan, uden at særlige Grunde anføres, udleveres af Overøvrigheden mod Gebyr. Bevillingerne udfærdiges af Justitsministeriet uden Gebyr, naar Andragerne er uformuende og naar særlige Grunde — almindeligvis en af Parternes Sygdom — taler derfor.

Antallet af de Bevillinger til Hjemmevielse, der udfærdiges af Ministeriet, er meget ringe; baade i 1943 og 1940 var Tallet under 10.

F. Skilsmissebevilling:

Ved kgl. Resolution af 24. November 1922 jfr. Justitsministeriets Cirkulære af 1. December 1922 samt kgl. Resolution af 6. Oktober 1923, jfr. Justitsministeriets Cirkulære af 12. Oktober 1923 er det overladt Overøvrigheden efter nærmere angivne Retningslinier at udfærdige Skilsmissebevillinger i Henhold til Ægteskabslovens §§ 54, 55, 58, 59 og 62.

I Henhold hertil træffes Afgørelsen i langt det største Antal Sager om Bevilling til Skilsmisse af Overøvrigheden.

I 1943 og 1946 udleverede Overøvrigheden saaledes henholdsvis ca. 4 500 og ca. 7 100 Bevillinger til Skilsmisse, medens Justitsministeriet udfærdigede ca. 25 Bevillinger i hvert af de nævnte Aar.

G. Separationsbevillinger:

Separationsbevillinger udfærdiges i Henhold til § 52 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922 af Overøvrigheden, naar Ægtefællerne er enige om at søge Separation og om Vilkaarene herfor.

I Tilfælde, hvor den ene af Ægtefællerne har Krav paa Separation ved Dom, jfr. Lovens § 53, kan Afgørelsen, saafremt begge Ægtefæller fremsætter Ønske herom ifølge Lovens § 65, træffes ved Bevilling, der da udfærdiges af Justitsministeriet. Disse Tilfælde er ganske uden praktisk Betydning.

I de Tilfælde, hvor det er overladt Overøvrigheden at udlevere kgl. Bevillinger. bliver Bevillingsblanketterne af Justitsministeriet tilstillet Overøvrigheden i et passende Antal af Gangen. Overøvrigheden aflægger kvartalsvis Regnskab over Forbruget af Blanketter bilagt Amtstuens Kvittering for Modtagelsen af Bevillingsgebyrerne. Samtidig indsendes Akterne i samtlige Bevillingssager til Justitsministeriet, der gennemgaar dem og meddeler vedkommende Overøvrighed de Bemærkninger, som Gennemgangen maatte have givet Anledning til.

En Ordning, hvorefter det blev overladt Politimestrene at udlevere de omhandlede Bevillinger, maa antages at imødekomme Publikums Ønske om hurtigere Ekspedition af Sagerne. Endvidere vilde Ordningen medføre en ret betydelig Besparelse af Arbejdskraft, naar kun een Instans skulde se paa Sagerne.

Endelig vilde Ordningen modvirke den Fare, der under det bestaaende System er til Stede, for at Ansvaret forflygtiges som Følge af, at Sagerne passerer flere Instanser, ligesom det maa antages, at Politimestrenes Interesse for disse Sager vilde vokse, naar de fik Bemyndigelse til at træffe Afgørelse i dem i Stedet for som nu at udføre Sekretærarbejde for Overøvrigheden evt. Centraladministrationen. Det fremgaar af Politimestrenes Udtalelser om Spørgsmaalet, at der er en betydelig Interesse for netop paa dette Omraade at faa gennemført en Decentralisation.

Men der vil paa den anden Side ogsaa være betydelige Betænkeligheder forbundet med en saadan Ordning. Kun i de allerstørste Politikredse vil Politimesteren faa et Erfaringsmateriale, der kan maale sig med det, et Amt normalt har. Det vil bevirke, at Politimesteren kan komme til at staa usikkert overfor mange Bevillingssager, og Afgørelserne maa forventes at blive noget uensartede. Endvidere maa det forventes, at Politimestrene paa Grund af Usikkerheden i meget vidt Omfang vil forelægge Sagerne for højere Myndighed, og da Overøvrighedens Kendskab til de paagældende Sager vil formindskes radikalt ved den omhandlede Ordning, vil det sige, at Sagerne vil blive forelagt Justitsministeriet. Man kan heller ikke se bort fra, at Risikoen for, at der bliver truffet Afgørelser, der er i Strid med Loven, bliver større, naar kun een Instans ser paa Sagerne. Selv under det be-

staaende System, hvorefter Sagerne som Regel passerer baade Politimesterembedet og Amtet, sker det, at Bevilling meddeles uden Hjemmel i Loven, f. Eks. Adoptionsbevilling til Andragere, der ikke er fyldt 25 Aar, og da Bevillingen i saadanne Tilfælde maa kasseres, er det klart, at det vilde have meget uheldige Virkninger i Retningen af at svække Tilliden til de bevilgende Myndigheder, om saadanne Tilfælde blev mere almindelige. Hvis ikke alle, men kun nogle af de Grupper af Bevillinger, der nu kan udleveres af Overøvrigheden, overgik til Politimestrene, vilde Ordningen komme i Strid med Bestræbelserne for at forenkle Administrationen, idet der da vilde blive 3 Instanser, der var bemyndiget til at udlevere kgl. Bevillinger i Stedet for to. Arbejdet med Udlevering og Opbevaring af Bevillingsblanketter, Regnskabsaflæggelse for og Kontrol med Blanketternes Anvendelse og Kontrol med Bevillingsgebyrernes Indbetaling vilde forøges betydeligt. Endelig kan det anføres, at det i hvert Fald for visse af de omhandlede Bevillingers Vedkommende — særlig Separations- og Skilsmissebevillinger — er Tale om Afgørelser af dybt indgribende Betydning for de Personer, Sagen vedrører. I Betragtning heraf forekommer det betænkeligt, om man ved at henlægge Afgørelserne til en lavere administrativ Instans end efter den gældende Ordning vilde bidrage til at svække Betydningen af de omhandlede Retsskridt og samtidig vilde lette Adgangen til at opnaa f. Eks. Separations- og Skilsmissebevillinger.

Arbejdsudvalget er af den Formening, at de anførte Betænkeligheder overvejer de Fordele, der maa antages at være forbundet med en Bemyndigelse for Politimestrene til at træffe Afgørelse i disse Sager, og har ikke ment at kunne anbefale, at der stilles Forslag om Indførelsen af en saadan Ordning.

Selv om det falder udenfor Arbejdsudvalgets Opgave at tage Stilling til Spørgsmaalet om at lægge flere Sager fra Centraladministrationen ud til Overøvrigheden — en Opgave, der varetages af Amtsudvalget — har man dog ment at burde henlede Opmærksomheden paa enkelte Punkter indenfor dette Spørgsmaal.

Efter Arbejdsudvalgets Mening vilde det være ubetænkeligt at overlade Overøvrigheden at træffe Afgørelse i flere Adoptionssager.

Under den bestaaende Ordning kan Overøvrigheden ikke udlevere en Adoptionsbevilling, naar den, der ønskes adopteret er fyldt 18 Aar, men som Regel vil et Andragende i et saadant Tilfælde blive imødekommet af Ministeriet, naar den paagældende ikke er fyldt 21 Aar.

Der vilde formentlig ikke være noget til Hinder for at overlade Overøvrigheden at udlevere Bevillingen uanset den paagældende er over 18 Aar, men under 21 Aar.

Efter de gældende Regler kan Overøvrigheden kun i bestemt angivne Tilfælde udlevere Adoptionsbevillinger, naar Adoptanterne i Forvejen har Børn. Det bør formentlig overvejes, om ikke det kunde overlades Overøvrigheden at udlevere Adoptionsbevillinger, uanset at Andragerne i Forvejen har Livsarvinger, saafremt Overøvrigheden ikke nærer Betænkelighed ved at imødekomme Andragendet.

Efter de gældende Regler kan Overøvrigheden ikke udlevere Adoptionsbevilling til Andragere, der har været straffet, medmindre det drejer sig om Bødestraf, men Andragendet vil i Reglen blive imødekommet af Ministeriet, naar det drejer sig om mindre alvorlige Frihedsstraffe, og Andrageren i nogle Aar har ført et straffrit Liv. Efter Arbejdsudvalgets Mening burde det overvejes, om ikke det kunde overlades Overøvrigheden at udlevere Bevillingen uanset, at Andrageren tidligere er straffet, *naar* det ikke har drejet sig om en Sædelighedsforbrydelse, *naar* Straffen ikke har oversteget et af Ministeriet fastsat Maksimum, og *naar* Andrageren i en Aarrække har ført en straffri Vandel.

2) *Sager om Fordeling af Forældremyndighed og Fastsættelse af Samkvemsret.*

I Henhold til § 24 i Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal paahviler det Overøvrigheden, i Tilfælde hvor Ægtefæller har ophævet Samlivet, og en af dem fremsætter Begæring herom, at bestemme, hvem Forældremyndigheden over eventuelle Fællesbørn skal tilkomme, eventuelt hvor der er flere Børn at foretage Fordeling af Forældremyndigheden.

I Henhold til samme Lovs § 27 paahviler det Overøvrigheden at træffe Afgørelse i alle Spørgsmaal om Udøvelsen af den Ret, der efter Separation, Skilsmisse eller Samlivsophævelse tilkommer den ene Ægtefælle til personligt Samkvem med Fællesbørn, der er undergivet den anden Ægtefælles Forældremyndighed samt at træffe Bestemmelse om denne Rets Indskrænkning eller Ophævelse.

Overøvrighedens Afgørelser kan paaklages til Justitsministeriet.

Fra nogle Politimestres Side er der fremsat Forslag om, at disse Funktioner overgaar til Politimestrene. Til Støtte herfor anføres, at Politimestrene har større Lokalkendskab end Overøvrigheden og derfor har bedre Forudsætninger for at træffe Afgørelse i disse meget vanskelige Sager.

Imod Forslaget kan anføres, at Sagernes meget vanskelige Karakter gør det paakrævet, at Afgørelsen træffes af en Myndighed, der har en betydelig Erfaring i disse Sager. Dertil kommer, at disse Sager er meget nært knyttet til Sagerne om Separation og Skilsmisse, og det vilde være lidet formaalstj enligt at lade een Myndighed træffe Afgørelse i Spørgsmaalet om Bevilling til Separation eller Skilsmisse og lade en anden Myndighed tage Stilling til Spørgsmaalene om Forældremyndighed i Tilfælde af Samlivsophævelse og om Samkvemsret.

Disse Hensyn har efter Arbejdsudvalgets Mening saa stor Vægt, at man ikke kan anbefale, at der stilles Forslag om Ændring i den bestaaende Ordning.

3) *Mægling og V ilkaar s forhandling.*

I Henhold til § 76 i Ægteskabsloven skal der, forinden der meddeles Bevilling til Separation eller Skilsmisse, og forinden der anlægges Sag til Separation eller Skilsmisse, forsøges Mægling mellem Parterne, og det paahviler Overøvrigheden at foretage denne Mægling, naar Parterne fremsætter Ønske derom — hvilket hyppigst er Tilfældet — eller Parterne ikke hører til samme Trossamfund. Endvidere paahviler det Overøvrigheden, forinden der meddeles Bevilling til Separation eller Skilsmisse at foretage Vilkaarsforhandling med Parterne.

Mægling og Vilkaarsforhandling kan efter Bemyndigelse af Overøvrigheden paa dennes Vegne foretages af Underøvrigheden.

Ved kgl. Anordning af 17. November 1922 er det bestemt, at Bemyndigelse til Underøvrigheden, der skal gives ved særskilt Bemyndigelse i hver enkelt Sag kan meddeles 1 Tilfælde, hvor vedkommende Ægtefæller bor eller opholder sig i en Politikreds udenfor den Kreds, hvor Overøvrigheden har Kontor.

Det har vist sig upraktisk, at der i hvert enkelt Tilfælde skal indhentes Bemyndigelse fra Overøvrigheden, inden Politimesteren kan foretage Mægling og Vilkaarsforhandling med Parterne, og der er af nogle Politimestre rejst Spørgsmaal, om ikke der kunde gives Politimestrene staaende Bemyndigelse til at foretage disse Skridt.

Der er efter Arbejdsudvalgets Mening intet Hensyn, der taler imod at give en saadan almindelig Bemyndigelse, og man indstiller derfor, at det henstilles til Justitsministeriet at træffe Foranstaltning til, at der meddeles Politimestrene en saadan alminde-

lig Bemyndigelse. I denne Forbindelse bemærkes, at Arbejdsudvalget har Grund til at tro, at Justitsministeriet vil være velvilligt indstillet overfor Forslaget.

Samtidig bør Politimestrene have samme Adgang som Overøvrigheden til at paalægge den Ægtefælle, der trods Tilsigelse ikke giver Møde til Mægling og Vilkaarsforhandling, en Bøde.

4) *Tilhold om ikke at forrykke Fællesboets Stilling.*

I Henhold til Ægteskabslovens § 77 skal Overøvrigheden, naar der er indgivet Andragende om Bevilling til Separation eller Skilsmisse eller der er anlagt Retssag til Separation, Skilsmisse eller Omstødelse af Ægteskabet, og naar den ene Ægtefælle fremsætter begrundet Begæring derom, give den anden Ægtefælle Tilhold om ikke at forrykke Fællesboets Stilling, indtil Spørgsmaalet er afgjort.

Denne Bestemmelse har vel ikke fundet nogen stor praktisk Anvendelse, men da det er af afgørende Betydning, at Tilholdet meddeles omgaaende i de Tilfælde, hvor Bestemmelsen anvendes, og da der ikke kan anføres vægtige Hensyn, der taler imod at overlade Politimestrene at meddele saadant Tilhold, indstiller Arbejdsudvalget, at det henstilles til Justitsministeriet at tage Spørgsmaalet op til Overvejelse, hvorved bemærkes, at Arbejdsudvalget har indhentet Udtalelser fra samtlige Amtmænd vedrørende Spørgsmaalet, og de fleste af dem gaar ind for Tanken. Efter Arbejdsudvalgets Mening vilde en Ordning, hvorefter den nævnte Opgave fortsat blev varetaget af Amterne, men saaledes at der blev givet Politimestrene en almindelig Bemyndigelse til i paatrængende Tilfælde at meddele det omhandlede Tilhold — med Rekurs til Overøvrigheden — være mest formaalstjenlig.

5) *Godkendelse af Ægtepagter.*

Ægtepagter, der oprettes under Ægteskabet, og hvorved Ejendele vederlagsfrit overdrages fra den ene Ægtefælle til den anden, bliver kun gyldige, naar de godkendes af Justitsministeriet eller af Overøvrigheden ifølge Justitsministeriets Bemyndigelse, jfr. Lov Nr. 56 af 18. Marts 1925 § 36.

Ved Cirkulære af 28. November 1925 bemyndigedes Overøvrigheden til at meddele Godkendelse paa Ægtepagter, hvorved Ejendele vederlagsfrit overdroges fra Manden til Hustruen, dog at Sagen i visse i Cirkulæret nærmere beskrevne Tilfælde vilde være at forelægge for Justitsministeriet.

Ved Cirkulære af 18. Februar 1946 indførtes den nu gældende Ordning, hvorefter Overøvrigheden har den almindelige Kompetence til at godkende Ægtepagter, og kun i visse nærmere omhandlede Tilfælde, hvor der er Formodning for, at Ægtepagten vil være til Skade for Hustruen eller i visse Tilfælde for Trediemand, skal Sagen forelægges for Justitsministeriet.

Fra nogle Politimestres Side er der stillet Forslag om, at det overlades Politimestrene at meddele Godkendelse af Ægtepagter.

Samme Argumenter, der taler imod at overlade Politimestrene Udleveringen af de kongelige Bevillinger gør sig imidlertid ogsaa gældende her. Hertil kommer, at det maa anses for mindre heldigt, at det her omhandlede Omraade deles saaledes, at Sagerne om Godkendelse af Ægtepagter afgøres af anden Myndighed end den, der træffer Afgørelse i de andre familieretlige Sager. Endelig skal det bemærkes, at der ikke ved disse Sager, som ved Bevillingssagerne finder en efterfølgende Gennemgang i Ministeriet Sted. Arbejdsudvalget mener herefter ikke at kunne tilraade, at der stilles Forslag om, at det overlades Politimestrene at godkende Ægtepagter.

6) *Faderskabssager.*

I Henhold til §§ 7 og 17 i Lov Nr. 131 af 7. Maj 1937 om Børn udenfor Ægteskab paahviler det Overøvrigheden at udfærdige Bidragsresolution over Faderen eller den eller de bidragspligtige til et Barn født udenfor Ægteskab. Ligeledes kan Overøvrigheden i Henhold til § 20 i samme Lov fastsætte særlige Bidrag til Barnets Daab og Konfirmation, Skoleundervisning, faglige Undervisning m. v. Overøvrigheden kan til enhver Tid med fremtidig Virkning forandre et Bidrag.

Det er fra Politimestrenes Side gjort gældende, at det i et stort Antal Tilfælde er ganske oplagt, at Bidragsresolutionen bør lyde paa Normalbidraget, og at der intet vilde være til Hinder for, at Politimestrene, som i Forvejen har en lang Række Funktioner ved Ekspeditionen af Faderskabssager, derunder ogsaa Tilvejebringelsen af Oplysning om Parternes økonomiske Forhold kunde udfærdige Bidragsresolutioner i saadanne Tilfælde.

Arbejdsudvalget er enigt i, at det i et meget stort Antal Tilfælde maa staa ret klart, at Bidragsresolutionen maa lyde paa Normalbidraget, og at det i og for sig ikke vilde være betænkeligt at overlade Politimestrene at udfærdige Resolution i saadanne Tilfælde. Naar man alligevel ikke mener at kunne gaa ind for en saadan Ordning, skyldes det, at alle Bidragsresolutioner, der udfærdiges i Medfør af Ægteskabslovgivningen, henhører under Overøvrigheden, og Fordelene ved en Decentralisation paa dette Omraade kan ikke antages at være saa store, at de kan opveje Ulemperne, som følger af, at Sager, der er nær beslægtet med hverandre, ekspederes af forskellige Myndigheder.

Københavns Politis 4de Politiinspektorat har rejst Spørgsmaal om Forenkling af Ekspeditionen af de Faderskabssager, der afgøres ved Retten.

Under den bestaaende Ordning anmoder Københavns Byret almindeligvis Politiet om til Brug ved Sagernes Behandling at fremskaffe lægelig Erklæring om Avlingstiden, og naar der skal foretages Blodtypebestemmelse, oversendes Sagen ligeledes til Politiet, der indkalder Parterne og paalægger dem at møde paa Retsmedicinsk Institut til Blodtypebestemmelse. Disse Opgaver, der ikke kræver politimæssig Indsats, kunde efter Politiinspektoratets Mening lige saa godt varetages af Retten selv.

Udenfor København tilvej ebringer Politimestrene, saafremt Barnet er født inden Sagens Anlæg, Attest fra Embedslægen om Avlingstiden (og Daabsattest eller Fødselsattset for Barnet, Moderen og den opgivne Fader), jfr. Justitsministeriets Skrivelse Nr. 55 af 18. Marts 1939.

Det er specielt om Københavns Amts nordre Birks Civilret, oplyst, at Retten selv skaffer Avlingstidsattest, saafremt Barnet ikke er født ved Sagens Anlæg, og Avlingsattest derfor ikke har kunnet medfølge fra Politimesteren.

Arbejdsudvalget har overfor Overpræsidenten i København, der for Københavns Vedkommende modtager Anmeldelserne om Fødsel af Børn uden for Ægteskab og evt. Faderens Anerkendelse af Faderskabet, rejst Spørgsmaal om at indføre en Ordning i København svarende til den udenfor København gældende, saaledes at Overpræsidiet, ligesom Politimestrene, skulde tilvejebringe Avlingstidsattest inden Sagernes Oversendelse til Københavns Byret.

Overpræsidenten har udtalt, at han ikke vil modsætte sig Ordningens Gennemførelse, men stiller sig tvivlende overfor Nytten af den. Han har i saa Heensende navnlig anført, at Avlingstidsattest ikke kan indhentes i de Sager, hvor Barnet ikke er født ved Sagens Anlæg, og at Avlingstidsattest ikke er nødvendigt i alle Sager. Med Hensyn til det sidste Punkt bemærkes, at det er overvejende almindeligt, at der indhentes Avlingstidsattest i de Sager, der gaar til Retten.

Arbejdsudvalget er af den Opfattelse, at den udenfor København gældende Ord-

ning er at foretrække og kan anbefale, at det henstilles til Justitsministeriet at tage Spørgsmaalet om Indførelsen af en tilsvarende Ordning i København op til Overvejelse.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Blodtypebestemmelse er det den almindelige Ordning, at Retten oversender Sagen til Politiet, der foranstalter Blodtypebestemmelse foretaget. Justitsministeriet har i Cirkulære Nr. 210 af 27. December 1937 fastsat, at Politimestrene fortsat er pligtige til efter Dommerens derom fremsatte Begæring at foranstalte Blodprøverne udtaget og indsendt til Retsmedicinsk Institut.

Det er imidlertid overfor Arbejdsudvalget oplyst, at man i Civilretten for Københavns nordre Birk anvender den Fremgangsmaade, at Dommeren, naar der er truffet Bestemmelse om, at der skal foretages Blodtypebestemmelse, i Retten paalægger Parterne at møde hos vedkommende Kredslæge (eller paa Retsmedicinsk Institut) til Blodprøveudtagning, ligesom Dommeren underretter vedkommende Læge herom.

Præsidenten for Københavns Byret har oplyst, at Byretten i den Periode, hvor Politiet af Tyskerne var sat ud af Funktion, anvendte den af Birket fulgte Fremgangsmaade, men med daarligt Resultat, idet kun en ringe Del af de tilsagte indfandt sig til Blodtypebestemmelse. Overfor Oplysning om, at Ordningen i Birket virker tilfredsstillende, idet det er meget sjældent, at det er nødvendigt at paakalde Politiets Bistand, har Præsidenten anført, at det kan skyldes Forskellen imellem Befolkningen i Københavns Slumkvarterer og i Birket.

Der er dog næppe Grund til at antage, at der i den Henseende er nogen større Forskel i den Del af Befolkningen, hvorfra Hovedparten af de implicerede i disse Sager stammer, og Arbejdsudvalget finder det mere sandsynligt, at Københavns Byrets daarlige Erfaringer skyldes, at de stammer fra en Periode, hvor Retshaandhævelse var udelukket. Arbejdsudvalget kan herefter anbefale, at det henstilles til Justitsministeriet at tage Spørgsmaalet om Indførelse over hele Landet af den i Københavns Amts nordre Birk praktiserede Ordning op til Overvejelse.

Under Sagens Behandling er det for Arbejdsudvalget oplyst, at Københavns Byret altid ophæver Sagsomkostningerne i disse Sager, medens det i Københavns Amts nordre Birk paalægges vedkommende at udrede Sagens Omkostninger, der i vidt Omfang inddrives. Der er formentlig Anledning til at henlede Justitsministeriets Opmærksomhed paa Spørgsmaalet, om ikke det vilde være formaalstjenligt i videre Omfang end det er Tilfældet at søge Omkostningerne ved Faderskabssagernes Behandling paalagt de Domfældte og inddrevet.

7) *Inddrivelse af Underholdsbidrag.*

I Medfør af Lov Nr. 133 af 7. Maj 1937 om Inddrivelse og Sikring af Underholdsbidrag paahviler det i nærmere bestemt Omfang Politiet at yde Bistand ved Inddrivelse af Underholdsbidrag til Ægtefælle, Børn, Adoptivbørn og Stedbørn og til en udenfor Ægteskab besvangret Kvinde.

Saafremt det drejer sig om Bidrag, der *ikke* er forskudsvis udbetalt af det offentlige og *ikke* fastsat i Henhold til Bestemmelserne i Lov om offentlig Forsorg, paahviler det navnlig Politimestrene at lade foretage Eftersøgning af den bidragspligtige, Afkrævning af Bidraget, Inddrivelse ved Udpantning, Meddelelse af Paalæg til den bidragspligtiges Arbejdsgiver om Tilbageholdelse i Løn og at træffe Bestemmelse om Afsoning.

Saafremt det drejer sig om Bidrag, der er forskudsvis udbetalt af det offentlige eller fastsat i Henhold til Lov om offentlig Forsorg, har Politiet kun enkelte Funktioner med Hensyn til Bidragenes Inddrivelse. Udenfor København paahviler det dog Politimestrene efter Begæring fra de sociale Udvalg at meddele Arbejdsgiverne Paalæg om Til-

bageholdelse i Løn ogsaa for de her omhandlede Bidrags Vedkommende. I København giver Magistraten Paalæg om Tilbageholdelse i Løn i tilsvarende Tilfælde.

Arbejdsudvalget vilde finde det naturligt, om der udenfor København blev gennemført en Ordning svarende til den, der gælder i København, saaledes at de sociale Udvalg bemyndiges til at give Arbejdsgiverne Paalæg om Tilbageholdelse i Løn til Dækning af disse Underholdsbidrag, der tilkommer det offentlige. Det bemærkes, at en saadan Ordning midlertidigt var gennemført ved Bekendtgørelse Nr. 341 af 7. November 1944 om midlertidig Videreførelse af de til Politiet henlagte Forretninger af civil og administrativ Beskaffenhed, en Ordning, der var gældende til Udfærdigelsen af Bekendtgørelse Nr. 519 af 20. Oktober 1945, og at Ordningen, saavidt det er Arbejdsudvalget bekendt, ikke har givet Anledning til Ulemper. Arbejdsudvalget skal derfor indstille, at der rettes Henstilling til Justitsministeriet og Socialministeriet om at tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse.

Bestemmelsen om Afsoning af Underholdsbidrag, der er forskudsvis udlagt af det offentlige, eller som er fastsat i Henhold til Lov om offentlig Forsorg § 7 Stk. 2 og 3, træffes af Overøvrigheden.

Der har fra nogle Politimestres Side været rejst Spørgsmaal om at overlade denne Funktion til Politimestrene, som kan træffe den tilsvarende Afgørelse, naar der er Tale om Bidrag, der ikke er forskudsvis udlagt af det offentlige, men skal betales direkte til den bidragsberettigede.

Saafremt foranstaaende Forslag om, at de sociale Udvalg bemyndiges til selv at give Paalæg om Tilbageholdelse i Løn bliver taget til Følge, vil Politiets Funktioner med Hensyn til disse det offentlige tilkommende Bidrag blive indskrænket til Eftersøgning af den bidragspligtige evt. Fremstilling for det sociale Udvalg, og det vil da ikke være naturligt at overlade Politimestrene Afgørelsen om Afsoning af disse Bidrag.

III.

Fri Proces.

I Medfør af Retsplejelovens § 332 tilkommer det Amterne — i København Overpræsidiet — at meddele fri Proces i Sager i første Instans. Betingelserne for, at fri Proces kan meddeles, er efter Retsplejelovens § 330, at Andrageren er uformuende og at det, efter de Oplysninger, som haves om Sagens Beskaffenhed, maa antages, at Andrageren har rimelig Grund til at føre Proces, det vil almindeligvis sige, at der er Grund til at vente, at Sagen kan gennemføres med et for Andrageren gunstigt Resultat.

Fri Proces i Ankeinstans — og i første Instans, naar Andrageren er en juridisk Person — meddeles af Justitsministeriet.

Der er fra flere Politimestres Side rejst Spørgsmaal om at lade Amternes Funktioner i disse Sager overgaa til Politimestrene. I den Forbindelse bemærkes, at der almindeligvis optages Politirapport til Belysning af Sagen, og at Amternes Afgørelse saaledes ogsaa i disse Sager tildels træffes paa Grundlag af Materiale, der er tilvejebragt af Politimestrene.

Der har imidlertid i Arbejdsudvalget været Enighed om, at det efter Beskaffenheden af det Skøn, der skal træffes i disse Sager, og til den nære Forbindelse, der er mellem en Del af Sagerne og Amternes Sager af familieretlig Karakter, vilde være overvejende betænkeligt at flytte Afgørelsen i Sagerne om fri Proces til Politimestrene.

Der har tidligere fra forskellige Sider været rettet Kritik imod Amternes Afgørelser i disse Sager, og i Forbindelse hermed har der været fremsat Forslag om at lade Underretsdommerne træffe Afgørelsen i Sagerne. Det maa erkendes, at Dommerne vilde være velkvalificerede til at træffe Afgørelsen, men der kan rejses stærke Indvendinger mod en saadan Ordning. Det vil efter Domstolenes Stilling i Forfatningen være uheldigt at overlade dem yderligere administrative Funktioner — med Rekurs til de højere eller højeste administrative Myndigheder — og det vil ligeledes være uheldigt at gøre Afgørelsen af Spørgsmaalet om fri Proces, der efter sin Karakter er et administrativt Spørgsmaal, til en judiciel Afgørelse med Rekurs til vedkommende Landsret, eventuelt dennes Præsident.

Dommerne vilde, saafremt det blev overladt dem at træffe Afgørelse i Sagerne, i Overensstemmelse med Domstolenes sædvanlige Arbejdsmetode foranledige Sagerne langt grundigere oplyst, inden Spørgsmaalet om fri Proces blev afgjort, saaledes at Sagerne vilde være modne til Afgørelse i Realiteten allerede inden Sagen kom for Retten, men Grundlaget for Afgørelsen vilde være tilvejebragt paa en Maade, der ikke stemmer med Retsplejelovens Regler om Bevisførelse. Der vilde herefter være en betydelig Fare for, at Dommerne ved Retssagens Afgørelse vilde føle sig bundet af Afgørelsen, som var truffet i Spørgsmaalet om fri Proces, og det maatte i hvert Fald forventes, at den tabende Part — eller hans Repræsentant — vilde mistænke Dommeren for Partiskhed. Stærkest vilde dette komme frem, naar samme Dommer skulde tage Stilling baade til Spørgsmaalet om fri Proces og Sagernes Realitet, men Mistanken om Partiskhed vilde ogsaa let opstaa, hvis man lod een Underretsdommer tage Stilling til Spørgsmaalet om fri Proces i en Sag, som henhørte under en anden Domstols Embedsomraade, en Ordning der ogsaa af andre Grunde maa anses for uheldig.

Under Arbejdsudvalgets Forhandlinger med en Repræsentant for Justitsministeriet om Spørgsmaalet har denne udtalt, at der efter Justitsministeriets Erfaringer ikke kan rettes nogen berettiget Kritik mod den af Overøvrigheden i disse Sager fulgte Praksis.

Arbejdsudvalget kan herefter ikke anbefale, at der stilles Forslag om Ændring i den bestaaende Tilstand paa dette Omraade.

Efter Henstilling fra Arbejdsudvalget har Justitsministeriet ved Cirkulærskrivelse af 20. Marts 1948 anmodet Dommerne om at give den Myndighed, der i en Sag har meddelt fri Proces, Underretning om Sagens Udfald ved Fremsendelse af en Udskrift af Dommen.

IV.

Forlystelsesafgift.

1) *Fritagelse for eller Nedsættelse af Forlystelsesafgift.*

Ved § 7 i Lov Nr. 104 af 1. April 1922 er udenfor København Amterne bemyndiget til at meddele Fritagelse for eller Nedsættelse af Afgiften af offentlige Forestillinger og Fremvisninger, naar disse iværksættes i Undervisningsøjemed ved Foranstaltning af eller, efter Aftale med Skoler, eller de har et videnskabeligt Formaal eller tjener til Oplysningens Fremme.

Skal Overskuddet i øvrigt anvendes i almennyttigt eller velgørende Øjemed, kan Amtet fritage for Betaling af Afgift, forsaavidt angaar Overskuddet.

Der er fra flere Politimestres Side rejst Spørgsmaal, om der ikke paa dette Omraade er Grundlag for en Decentralisation.

Spørgsmaalet har været gjort til Genstand for Forhandlinger mellem Arbejdsudvalget og en Repræsentant for Skattedepartementet, og Arbejdsudvalget har herunder faaet Indtrykket af, at Skattedepartementet ikke vilde nære større Betænkelighed ved at overlade Politimestrene at meddele Fritagelse for eller Nedsættelse af Forlystelsesafgiften i det Omfang, det under den bestaaende Ordning er overladt Amterne.

Der er ikke indenfor Arbejdsudvalget opnaaet Enighed om Spørgsmaalet.

Et Flertal (Politidirektør Seidenfaden, Kontorchef Erik Andersen, Politifuldmægtig Wøller) anbefaler Decentralisation. Foruden de almindelige Hensyn, der taler for Decentralisation anføres det, at Politimestrene foretager Opkrævningen af Forlystelsesafgiften, og da Spørgsmaalet om Fritagelse for eller Nedsættelse af Forlystelsesafgiften i Reglen først afgøres umiddelbart før Afgiften erlægges, vilde det være fordelagtigt for Publikum, om begge Dele kunde foregaa sammesteds og for samme Myndighed.

Selv om Arbejsdudvalgets nedenfor anførte Indstilling om, at Opkrævningen af Forlystelsesafgiften af de „faste Forlystelser" overgaar til Amtstuerne, tages til Følge, bevarer Argumentet dog sin Vægt, idet Spørgsmaalet om Fritagelse for eller Nedsættelse af Forlystelsesafgiften i det alt væsentlige finder Anvendelse ved ikke-faste Forlystelser.

Overfor Mindretallets nedenfor anførte Indvending om, at det Erfaringsmateriale, som den enkelte Politimester vil faa, vil være alt for ringe, anfører Flertallet, at det Skøn, som Politimesteren skal anlægge ved Nedsættelsen af Forlystelsesafgiften „almennyttigt eller velgørende Øjemed", er analogt med Skønnet over, om der bør gives Tilladelse til Bortlodning og Tombola, et Skøn, Politimesteren kommer til at træffe i et stort Antal Tilfælde.

Et Mindretal (Amtmand v. Stemann og Kontorchef Lorck-Madsen) nærer Betænkelighed ved at anbefale Decentralisation. Antallet af Sager af denne Art er saa lille at Politimestrene ikke vil faa saa megen Erfaring, at der kan følges en nogenlunde ensartet Kurs. Som Eksempel anføres, at Odense Amt behandler ca. 50 Sager aarlig om Nedsættelse af eller Fritagelse for Forlystelsesafgift, d. v. s. at der kun vil blive ganske faa i Amtets mindste Politikredse. Overfor Flertallets Henvisning til Ligheden med Afgørelser om Tilladelse til Bortlodning anføres det, at det i Spørgsmaalet om Nedsættelse af Forlystelsesafgiften drejer sig om en ren fiskal Interesse, som Amterne efter Mindretallets Mening er bedst egnet til at varetage.

2) *Indbetaling af Forly stelsesaf gift.*

I Forbindelse med Spørgsmaalet om Decentralisation har Arbejdsudvalget drøftet Spørgsmaalet om en Ændring af Fremgangsmaaden ved Opkrævning af Forlystelsesafgiften.

I Henhold til § 5, Stk. 3, i Lov Nr. 104 af 1. April 1922 skal Afgiften udenfor København beregnes og opkræves af Politiet paa det Sted, hvor den paagældende Forestilling eller Fremvisning har fundet Sted. Beregningen foregaar paa Grundlag af Anmeldelser, der indgives af den afgiftspligtige.

Det vilde være meget ønskeligt, om disse betydelige Beløb, der indkommer i Forlystelsesafgift, kunde holdes udenfor Politiets Regnskabsvæsen, og der vil efter Arbejdsudvalgets Formening principielt intet være til Hinder for, at Afgiften indbetales direkte til Amtstuen. Under den bestaaende Ordning føres der ganske vist fra Politiets Side en vis Kontrol med, at de afgiftspligtiges Anmeldelser, der skal danne Grundlag for Afgiftsberigtigelsen, er korrekte, idet Politiet stikprøvevis skønner over Antallet af tilstedeværende ved Forestillingerne og sammenholder Tallet med Afgiftsanmeldelsen. Ordningen er ikke effektiv, men maa antages at have en ret betydelig præventiv Virkning, og det vi]

næppe være forsvarligt at afskaffe den, medmindre der paa anden Maade skabes Kontrol med Afgiftsanmeldelserne. Dette Forhold nødvendiggør dog ikke, at Afgiftsberigtigelsen skal ske til Politiet, men blot at en Genpart af Afgiftsanmeldelsen indsendes til Politiet.

Drejer det sig om enkeltstaaende eller nogle faa Forestillinger, vil det dog ikke være forsvarligt at overlade Indkrævningen af Afgiften til andre Myndigheder end Politiet, da det maa befrygtes, at Opkrævningen da ikke vilde blive tilstrækkelig effektiv. Hertil kommer, at der er en naturlig Forbindelse mellem Politiets Tilladelse til Forestillingens Afholdelse, Tilsynet paa Stedet og Afgiftens Erlæggelse.

Arbejdsudvalget finder det herefter ubetænkeligt at anbefale, at der stilles Forslag om Ændring af Bestemmelserne i § 5, Stk. 3 i Lov Nr. 104 af 1. April 1922 saaledes, at det overlades Amtstuerne at beregne og modtage Forlystelsesafgiften fra de saakaldte faste Forlystelser, altsaa navnlig Biografteatrene, idet det samtidig paalægges den afgiftspligtige at indsende Afgiftsanmeldelsen til Amtstuen i 2 Eksemplarer, hvoraf det ene oversendes til Politiet, saaledes at der skabes Grundlag for, at Politiet fortsat kan føre samme Kontrol med Anmeldelsernes Rigtighed, som Tilfældet er under den bestaaende Ordning. Det er Arbejdsudvalgets Indtryk, at et Forslag herom kan forvente velvillig Behandling i Skattedepartementet.

V.

Opkrævning af Vægtafgift af Motorkøretøjer. Indregistrering af Motorkøretøjer.

Det er for Arbejdsudvalget oplyst, at en den 24. Marts 1947 af Finansministeriet nedsat Kommission med den Opgave at overveje Spørgsmaalet om en Ændring af Motorafgiftslovgivningen vil tage Stilling til begge Spørgsmaal. Under Hensyn hertil skal Arbejdsudvalget indskrænke sig til at tage Stilling til enkelte Punkter indenfor disse Omraader.

1) *Opkrævning af Vægtafgift.*

a) Det er fra Politimestrenes Side anført, at det vilde betyde en meget mærkbar Lettelse for Administrationen, saafremt Afgiftsperioden for Motorkøretøjer altid var 1 Aar i Stedet for som nu 3 Maaneder, 6 Maaneder eller 1 Aar alt efter Køretøjets Art og Afgiftens Størrelse, jfr. Skemaet i Forvaltningskommissionens 1. Betænkning, Side 24.

Arbejdsudvalget er enigt i, at Forslagets Gennemførelse vilde betyde en følelig Lettelse ved Arbejdet med Indkrævning af Vægtafgiften, men man er paa den anden Side klar over, at det ikke er ubetænkeligt at paalægge Ejerne af de højst beskattede Vogne at betale hele Afgiften for 1 Aar paa een Gang.

I Perioder, hvor der er gode Indtjeningsmuligheder for de Erhverv, der anvender de paagældende Vogne, vilde det være mindre betænkeligt, og det vilde efter Arbejdsudvalgets Formening være mest formaalstjenligt, at man undlod i Loven at tage Stilling til Spørgsmaalet om Afgiftsperiodernes Længde, men overlod dette til Administrationen.

Man skal derfor henstille, at der overfor Finansministeriet stilles Forslag om, at der tilvejebringes Hjemmel for, at Afgiftsperiodernes Længde kan fastsættes administrativt, og at Perioderne indtil videre fastsættes til 1 Aar.

b) Ordningen med Hensyn til Opkrævningen af Vægtafgift er i Hovedtræk følgende: (jfr. Forvaltningskommissionens 1. Betænkning Side 31): Politimestrene holder Amtstuerne underrettet om, hvilke Motorkøretøjer der til enhver Tid er indregistreret. Politimestrene udsender til alle afgiftspligtige Giro-Indbetalingskort, hvorefter de afgiftspligtige indbetaler Afgiften til Amtstuen. Politiet inddriver Restancer efter Anmodning fra Amtstuerne.

Medens den første Del af Politiets Arbejde — Udfærdigelse af Lister over de indregistrerede Motorkøretøjer — nødvendigvis maa udføres af Politiet, der har Motorregistrene og medens den sidste Del af Arbejdet — Inddrivelse af Restancer — mest praktisk kan udføres af Politiet, er der efter Arbejdsudvalgets Formening ikke afgørende Hensyn, der taler for at paalægge Politiet Arbejdet med at udfylde og udsende Opkrævningskortene til de afgiftspligtige. Da Amtstuerne af Politiet holdes underrettet om, hvilke Motorkøretøjer der indregistreres, vil dette Arbejde formentlig kunne udføres af Amtstuerne, og det maa anses for mere naturligt at overlade Arbejdet til Amtstuerne end til Politiet, der kun, hvor særlige Grunde taler for det, bør medvirke ved Inkasso af offentlige Afgifter. Dertil kommer, at Arbejdet med Udskrivning af Opkrævningskort er koncentreret paa en kortere Periode og formentlig lettere kan indordnes i Amtstuernes Arbejde end i Politikontorernes. Endelig vil en Overførelse til Amtstuerne af dette Arbejde betyde en samlet Arbejdsbesparelse, saafremt Planerne om at udstyre Amtstuerne med bedre Kontormaskiner realiseres.

Efter Arbejdsudvalgets Formening kan denne Reform som en ren praktisk Foranstaltning indføres straks uden at afvente Resultatet af Motorafgiftskommissionens Arbejde, og man skal indstille, at der rettes Henvendelse til Skattedepartementet herom.

2) *Indregistrering af Motorkøretøjer.*

Den bestaaende Ordning med Hensyn til Indregistrering af Motorkøretøjer har flere Gange givet Anledning til stærk Kritik fra Publikums Side og efter Arbejdsudvalgets Formening med fuld Føje. De forskellige Led i Processen — Fremstilling for Toldvæsenet, evt. Indbetaling af Omsætningsafgift, Anmeldelse til Politiet, Fremstilling for den motorsagkyndige, Tegning af Ansvarsforsikring, Indbetaling af Vægtafgift, Udlevering af Nummerplader m. v. — er under den bestaaende Ordning saa daarligt samarbejdet, at en øvet Funktionær fra et Automobilfirma ifølge Oplysning fra Københavns nordre Birks Motorkontor kun kan naa 2 Indregistreringer om Dagen.

For Storkøbenhavns Vedkommende har Spørgsmaalet været taget op til Undersøgelse i et af Justitsministeriet den 17. Maj 1939 nedsat Udvalg angaaende de motorsagkyndiges Forhold. Udvalget har i en Betænkning, afgivet i Juni 1942, udtalt, at Hovedanken mod den nuværende Indregistreringsordning er det komplicerede Apparat med de mange forskellige Kontorer beliggende paa hvert sit Sted i Byen, som den, der fremstiller Motorkøretøjet, skal henvende sig til .Efter det nævnte Udvalgs Formening vil Manglerne ved den bestaaende Ordning i et vist Omfang kunne afhjælpes ved en lokalemæssig Sammenlægning af de forskellige Myndigheder, der skal medvirke ved Indregistreringen. Der har i den forløbne Tid paa Grund af Manglen paa Byggematerialer ikke været nogen Mulighed for at søge den skitserede Ordning gennemført.

Arbejdsudvalget anser sig ikke for kompetent til at fremsætte Forslag til en haardt tiltrængt Forenkling af Processen, idet dette vil kræve en nærmere teknisk Gennemgang i Samraad med Eksperter paa de omhandlede Omraader. Udvalget henstiller derfor, at Spørgsmaalet baade for Storkøbenhavns og Provinsens Vedkommende henvises til Behandling i Forvaltningsnævnet.

VI.

Strandingsvæsenet.

Hovedbestemmelsen om Strandingsvæsenet, derunder Fordelingen af Administrationens Opgaver mellem Amtmændene og Politimestrene, findes i Strandingsloven Nr. 103 af 10. April 1895. saaledes som ændret ved Lov Nr. 85 af 30. April 1909 og Lov Nr. 153 af 31. Marts 1928.

Idet Udvalget i det følgende skal fremhæve nogle Tilfælde, hvor Ændringer navnlig i den gældende Kompetenceordnnig synes ønskelig, finder man Anledning til at udtale, at Lovens Bestemmelser paa en Række andre Punkter forekommer unødigt komplicerede og lidet tidssvarende, hvorfor der muligt kunde være Grund til at optage Loven som Helhed til almindelig Revision.

1) I Medfør af Strandingslovens § 11, skal Amtmanden almindeligvis give Tilladelse til Bortsalg af Strandingsgods ved Auktion og godkende Auktionsbetingelserne. Politimestrene er dog bemyndiget til at træffe Bestemmelse om Bortsalg ved Auktion mod kontant Betaling af mindre Partier af løst Gods, Vrag eller Vragstykker, der er inddrevet paa Forstranden. Efter Arbejdsudvalgets Formening maatte det paa Forhaand forekomme rimeligt, om man kunde overlade Politimestrene i alle Tilfælde at træffe Bestemmelse om Bortsalg ved Auktion og Godkendelse af Auktionsbetingelserne. Man skal dog henlede Opmærksomheden paa, at der ikke blandt Amtmændene er Enighed om, at den nævnte Reform vilde være formaalstjenlig. Arbejdsudvalget har indhentet en Udtalelse fra de 4 Amtmænd, hvorunder Jyllands Vestkyst hører, og medens Amtmanden over Hjørring Amt ikke har næret Betænkelighed ved Arbejdsudvalgets Forslag, har Amtmændene over Thisted og Ringkøbing Amter udtrykt nogen Betænkelighed og Amtmanden over Ribe Amt fraraadet Ændring. De paagældende Amtmænd anfører ikke nogen Begrundelse for deres Stilling til Spørgsmaalet. Udvalget skal herefter indskrænke sig til at henstille, at dette Spørgsmaal af Justitsministeriet tages op til Undersøgelse.

2) Ved Justitsministeriets Skrivelse Nr. 195 af 26. November 1928 er Amtmændene fra 1. December 1928 bemyndiget til at meddele Tilladelse til Bortsalg uden Auktion af ubetydeligt Strandingsgods i saadanne Tilfælde, hvor Godsets Værdi er saa ringe, at det ikke med Sikkerhed kan forudses, at Auktionsomkostningerne vil kunne dækkes.

Der er fra Politimestrenes Side rejst Spørgsmaal om at overlade Politimestrene at træffe Afgørelse om Bortsalg uden Auktion og om en Udvidelse af Adgangen til Bortsalg uden Auktion.

Medens Amtmanden over Hjørring Amt ikke kan anbefale, at den nævnte Beføjelse overgaar til Politimestrene, har Amtmændene over Thisted, Ringkøbing og Ribe Amter intet haft mod Forslaget at erindre; Amtmanden over Thisted Amt har udtalt, at der efter hans Mening ikke er Grundlag for at udvide Adgangen til Bortsalg uden Auktion.

Efter Arbejdsudvalgets Formening forekommer det paa Forhaand ubetænkeligt at overlade Politimestrene den nævnte Beføjelse, og man kan ogsaa anbefale, at det henstilles til Justitsministeriet at tage Spørgsmaalet om Udvidelse af Adgangen til Bortsalg uden Auktion op til Overvejelse.

3) Naar en Person melder sig som Ejer til Strandingsgods, afgør vedkommende Amtmand i Medfør af Strandingslovens § 12, om den paagældende er tilstrækkeligt legitimeret.

Der har ligeledes været rejst Spørgsmaal om at overlade denne Beføjelse til vedkommende Politimester.

Amtmanden over Hjørring Amt har intet mod Forslaget at erindre, men anfører, at disse Sager under den bestaanede Ordning ikke altid behandles med tilbørlig Omhu af Politiet. Amtmanden over Thisted Amt finder ikke afgørende Betænkeligheder forbundet med Forslaget (dog med nogen Tvivl). Amtmanden over Ringkøbing Amt finder Forslaget betænkeligt, og Amtmanden over Ribe Amt kan ikke anbefale Forslaget.

Arbejdsudvalget finder, at der ogsaa kunde være Grund til at henstille til Ministeriet at ændre den nuværende Ordning, saaledes at den omhandlede Beføjelse overlades Politimestrene, dog med Adgang til Rekurs til Amterne.

4) I Medfør af Strandingslovens § 13, Stk. 3, paahviler det Amtmændene at foretage Fordelingen af Bjergningsomkostningerne mellem Forstrandsejer og Bjærgere i Tilfælde, hvor disse er enedes om at afholde Omkostningerne og dele Godset.

Arbejdsudvalget kan anbefale, at denne Beføjelse overgaar til Politimestrene; ingen af de forannævnte Amtmænd har haft noget derimod at erindre.

5) I Medfør af Strandingslovens § 14, Stk. 4, kan Finansministeriet tillade, at Vraggods, Drivtømmer og andet Drivgods, der indenfor visse Afstande fra Kysten bjærges fra Baad, overlades til Bjærgerne, naar Omstændighederne taler derfor; er Værdien af det bjærgede mindre end 20 Kr., har Politimesteren tilsvarende Beføjelse.

Finansministeriet har overfor Arbejdsudvalget udtalt, at man intet havde at indvende imod, at Grænsen 20 Kr. blev sat op til 100 Kr., men Spørgsmaalet er uden større praktisk Betydning, idet Antallet af Sager, der forelægges Finansministeriet, er meget ringe (i 1947: 5).

Arbejdsudvalget kan herefter anbefale, at der i Forbindelse med anden Ændring af Strandingsloven ogsaa sker Ændring af denne Bestemmelse i Overensstemmelse med Finansministeriets Udtalelse.

6) Efter den bestaaende Ordning indsendes Strandingsregnskabet af Politimestrene via Amterne til Hovedrevisoraterne, hvor Revisionen finder Sted.

Det er, da Amternes Indsats i det væsentlige indskrænker sig til Videresendeisen, efter Arbejdsudvalgets Opfattelse overflødigt at bebyrde Amterne med denne Ekspedition. De foran nævnte Amtmænd har intet haft at indvende imod, at Strandingsregnskaberne ekspederes udenom Amterne. Samtidig bør Spørgsmaalet om Forenkling af Strandingsregnskaberne tages op til Overvejelse. Regnskaberne føres undertiden paa en unødvendig indviklet Maade, og der følges ikke samme Regler over hele Landet. Det bør i Forbindelse dermed undersøges, om Reglerne for Toldberigtigelse af Strandingsgods kan forenkles.

7) I Medfør af Strandingslovens § 1 ansættes Strandfogder paa Landet af Amtmanden, i Købstæder og paa Handelspladser af Politimesteren.

I Forbindelse med Overvejelserne om at overføre de foran nævnte Funktioner fra Amterne til Politimestrene, har Arbejdsudvalget overvejet, om man kunde overlade Politimestrene at ansætte Strandfogder ogsaa paa Landet. De 4 forannævnte Amtmænd, der af Arbejdsudvalget er blevet afæsket en Udtalelse ogsaa om dette Spørgsmaal, har udtalt sig imod en Ændring af de bestaaende Bestemmelser, og Arbejdsudvalget har herefter ikke ment at burde anbefale nogen Reform paa dette Omraade.

8) Bestemmelserne i §§ 10 og 14 om Bekendtgørelse af Indkaldelse af Ejeren til Strandingsgods bør efter Arbejdsudvalgets Formening forenkles saaledes, at det altid er samme Værdigrænse, der er afgørende for, om Indkaldelse bør ske, og saaledes at Indkaldelsen i alle Tilfælde kun indrykkes een Gang.

VII.

Næringssager.

Repræsentanter for Amtmændene og nogle Politimestre har henledt Opmærksomheden paa Næringsvæsenet som et af de Omraader, hvor en Decentralisation muligt vil kunne gennemføres med Held. Arbejdsudvalget har gennemgaaet Næringsloven (Nr. 138 af 28. April 1931) og Beværterloven (Nr. 129 af 15. Marts 1939) særlig med Henblik paa Spørgsmaalet, om nogle af de Beføjelser, der nu tilkommer Handelsministeriet, maatte kunne overlades Politimestrene. Spørgsmaalet har været gjort til Genstand for skriftlig og mundtlig Forhandling med Handelsministeriet, tildels i Samarbejde med Arbejdsudvalget vedrørende Amtskontorerne.

1. *Næringsloven.*

a) Næringsbreve udstedes i København af Magistraten og udenfor København af vedkommende Politimester, jfr. Lovens § 2. Arbejdsudvalget har overvejet, om det vilde være formaalstjenligt at overlade de kommunale Myndigheder ogsaa udenfor København at udstede Næringsbreve, dog kun i Købstæderne og eventuelt i de større Landkommuner. Imidlertid maa man nære Betænkelighed ved at anbefale en saadan Ordning. Der kan under den gældende Næringslovs ret indviklede Regler ofte fremkomme meget tvivlsomme Spørgsmaal i Forbindelse med Udstedelsen af Næringsbreve, og det vil næppe være forsvarligt at overlade Kommuner, i hvis Administration der ikke er beskæftiget Jurister, at udstede Næringsbreve, og nogen Sondring mellem de Kommuner, der beskæftiger Jurister, og de, der ikke gør det, er ikke praktisk gennemførlig.

Den, der faar udstedt Næringsbevis, skal dels erlægge en Afgift, der tilfalder Kommunens Kasse, dels betale Stempelafgift i Overensstemmelse med Stempellovens Regler, jfr. Næringslovens § 4. I Almindelighed indbetales foruden Stempelafgiften ogsaa den Kommune tilfaldende Afgift paa Politikontoret, der senere afregner med Kommunen; men ved en Række Embeder har man indført den Ordning, at Afgiften indbetales af den afgiftspligtige direkte i Kommunens Kasse, og Næringsbrevet udleveres af Politiet mod Aflevering af Kommunens Kvittering for Modtagelsen af Beløbet. Efter Arbejdsudvalgets Formening er sidstnævnte Ordning at foretrække. Den kan gennemføres uden særligt Besvær for den, der erhverver Næringsbrevet, (Beløbet kan f. Eks. indbetales paa Kommunens Girokonto og det er af regnskabs- og revisionsmæssige Grunde fordelagtigt, at disse Midler, der ikke vedrører Politiet, ikke indbetales til Politikontorerne.

b) Ifølge Næringslovens § 3 kan Forening af Næringsbrev paa Handel- og Haandværk indenfor samme Kommune kun finde Sted, saafremt Handelsministeriet efter indhentet Erklæring fra den eller de nærmest interesserede Foreninger meddeler Tilladelse til vedkommende Næringsbrevs Udstedelse.

Overfor Forslag om at lægge Handelsministeriets Beføjelse ud til Politimestrene (eller Amterne) har man fra Handelsministeriets Side anført, at disse Sager afgøres efter Forhandling med Erhvervenes Hovedorganisationer, og Decentralisation er derfor ikke mulig.

Arbejsdudvalget er af den Formening, at Forbudet, der ikke var medtaget i Kommissionsudkastet til Næringsloven og ej heller i det paa Rigsdagen fremsatte Forslag, savner tilstrækkelig saglig Begrundelse og formentlig er baaret af erhvervsegoistiske Interesser, som der synes at være tillagt større Vægt end rimeligt er. Er det ikke muligt at gennemføre en Ophævelse af Forbudet, maa det efter Arbejdsudvalgets Formening

være ganske ubetænkeligt at overlade de stedlige Myndigheder efter indhentet Udtalelse fra de stedlige Erhvervsorganisationer at træffe Afgørelse i disse ofte ganske ubetydelige Sager.

Man indstiller derfor, at der overfor Handelsministeriet stilles Forslag om, at Næringslovens § 3 ændres i Overensstemmelse hermed.

c) I Henhold til Næringslovens § 6, jfr. § 3, Stk. 1, Nr. 5 som ændret ved Lov Nr. 88 af 15. Marts 1939 § 36 kan Handelsministeriet tillade, at en Person erhverver Næringsbrev, uanset at han ikke opfylder Lovens Betingelser om, at han ikke maa have været idømt eller have udstaaet Straf over en vis Størrelse.

I Henhold til Lovens § 15, Stk. 3, som ændret ved Lov Nr. 88 af 15. Marts 1939 § 36 kan Handelsministeriet tillade, at en Person, der har Næringsbrev, og som idømmes en Straf, der normalt bevirker, at Retten til at drive Næring fortabes, beholder Næringsbrevet.

Handelsministeriet har paa Forespørgsel udtalt, at det — bortset fra enkelte Hovedbetragtninger — næppe vil være muligt at opstille nærmere Retningslinier for Afgørelsen af disse Sager. Endvidere er det oplyst, at Handelsministeriet i Aarene 1945, 1946 og 1947 har behandlet henholdsvis 60, 88 og 94 Sager af den omhandlede Kategori.

Efter Arbejdsudvalgets Formening vilde det være hensigtsmæssigt og uden større Betænkelighed at overlade Politimestrene Handelsministeriets Beføjelse i disse Sager (med sædvanlig Adgang til Rekurs til Handelsministeriet), idet det dog maa være muligt at opstille visse almindelige Retningslinier til Sikring af en nogenlunde ensartet Praksis. Finder man ikke at burde gaa saa vidt, vil Udvalget anse der for rimeligt, om Handelsministeriet bemyndigede Politimestrene til at dispensere, forsaavidt angaar mindre grove Forseelser, saaledes at der lægges Vægt paa Forbrydelsens Karakter og Straffens Længde. Man skal indstille, at der overfor Handelsministeriet stilles Forslag om en saadan Ordning.

d) I Næringslovens § 8, Stk. 1, er der opstillet visse særlige Betingelser, der skal opfyldes for, at Selskaber og Foreninger kan opnaa Næringsbrev og ved § 8, Stk. 2 er der givet Handelsministeriet Bemyndigelse til at dispensere fra disse Krav.

Arbejdsudvalget har overvejet, om der her var Grundlag for en Decentralisation, men efter at det af Handelsministeriet er oplyst, at Antallet af Sager af denne Art kun androg henholdsvis 9, 15 og 5 i 1945, 1946 og 1947, finder man ikke Anledning til at anbefale nogen Ændring af de gældende Regler.

e) I Henhold til Næringslovens § 22, jfr. Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 118 af 30. Marts 1932 er Mesternavnet forbeholdt Personer, der har Næringsbrev paa Haandværk, og som enten har bestaaet Svendeprøven eller paa anden Maade godtgør at besidde Færdighed i Faget. Afgørelsen træffes i sidstnævnte Tilfælde af Handelsministeriet efter indhentet Udtalelse fra den stedlige Haandværkerforening, jfr. Handelsministeriets Skrivelse Nr. 90 af 10. Marts 1933. Da det efter Arbejdsudvalgets Formening vilde være ubetænkeligt at overlade Politimestrene efter nærmere af Handelsministeriet udfærdigede Direktiver at træffe Afgørelse i disse Sager, skal man indstille, at Spørgsmaalet rejses overfor Handelsministeriet. — Det tilføjes, at man har Indtrykket af, at Handelsministeriet vil se med Velvilje paa et saadant Forslag.

2. *Beværterloven.*

a) I Henhold til § 2, Stk. 1, Nr. 6 kan den, der indenfor de sidste 5 Aar har været idømt eller udstaaet Straf af Fængsel, Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring ikke erhverve Adkomst paa Beværter- eller Gæstgivernæring, medmindre Handelsministeriet giver Tilladelse dertil.

Handelsministeriet har oplyst, at Antallet af Sager af denne Art i 1945, 1946 og 1947 androg henholdsvis 0, 6 og 5, og der har herefter i Arbejdsudvalget været Enighed om, at der ikke er Grundlag for Decentralisation.

b) I Henhold til Beværterlovens § 3, Stk. 2, kan Handelsministeriet tillade, at der udfærdiges Adkomst paa Beværter- eller Gæstgivernæring til Selskaber og Foreninger, uanset at ikke alle Bestyrelsens Medlemmer opfylder Lovens almindelige Betingelser for Erhvervelse af saadan Adkomst, naar det dog er Tilfældet med Flertallet af Bestyrelsens Medlemmer.

Handelsministeriet har paa Forespørgsel oplyst, at der i 1945, 1946 og 1947 er behandlet henholdsvis 2, 6 og 5 Sager af denne Kategori.

Der har herefter i Arbejdsudvalget været Enighed om, at der ikke er Grundlag for nogen Decentralisation.

c) I Henhold til Beværterlovens § 40, Stk. 10, kan Handelsministeriet under visse Betingelser gøre Undtagelse fra Bestemmelserne i § 40, Stk. 1, Nr. 3 og 7, der bestemmer, at Næringsadkomst paa Beværter- og Gæstgivernæring bortfalder, naar Adkomsthaveren umyndiggøres eller sættes under Lavværgemaal, og naar Adkomsthaveren idømmes Straf af en nærmere bestemt Størrelse.

Handelsministeriet har oplyst, at der i 1945, 1946 og 1947 behandledes henholdsvis 3, 1 og 0 Sager af den omhandlede Kategori.

Der har herefter i Arbejdsudvalget været Enighed om, at der ikke er Grundlag for nogen Decentralisation.

d) I Medfør af § 23, Stk. 1, i Beværterloven kan Politiet under visse Betingelser tillade, at en Person fra Vogn eller Bod paa Gaden og Pladser forhandler varme Pølser, Iscreme, Smørrebrød samt serverer Kaffe, Te m. v. Tilladelsen giver kun Adgang til at drive Virksomhed fra eet Forretningssted i Kommunen, men Handelsministeriet kan, jfr. § 23, Stk. 2, naar Kommunalbestyrelsen anbefaler dette, tillade, at Virksomheden drives fra flere faste Stadepladser i Kommunen.

Det vilde efter Arbejdsudvalgets Mening ikke være forbundet med nogen Betænkelighed at overlade Politiet Handelsministeriets Beføjelse til at give en Person Tilladelse til at drive Virksomhed fra flere Stadepladser, og det er Arbejdsudvalgets Indtryk. at man fra Handelsministeriets Side vil se med Velvilje paa et saadant Forslag, forsaavidt der er Tale om Enkeltpersoner, medens man, saafremt der er Tale om erhvervsdrivende Selskaber, ønsker den nuværende Regel opretholdt.

Man skal herefter indstille, at der overfor Handelsministeriet stilles Forslag i Overensstemmelse hermed.

3. *Autorisation af Forretningsbøger.*

I Forbindelse med Drøftelserne om Rationalisering af Næringsvæsenet er der indenfor Arbejdsudvalget rejst Spørgsmaal om Nødvendigheden af den i Bogføringsloven Nr. 98 af 10. Maj 1912 foreskrevne Autorisation af Kassebøger, Hovedbøger og Statusbøger, en Autorisation, der udenfor København foretages af Politimestrene (i København Magistraten).

Efter Arbejdsudvalgets Formening maa det anses for noget tvivlsomt, om denne Autorisation udover dens fiskale Interesse, som næppe er betydelig, kan tillægges nogen afgørende Værdi, og man indstiller, at det henstilles til Handelsministeriet at tage Spørgsmaalet op til Overvej delse.

4. *Firmaregistrene.*

Et af en Politimester fremsat Forslag om Centralisation af Firmaregistrene finder Arbejdsudvalget ikke Anledning til at anbefale.

VIII.

Lægdsvæsenet.

Fra Politimestrenes Side har man foreslaaet, at Spørgsmaalet om Politimestrenes Stilling indenfor Lægdsvæsenet bliver taget op til Overvejelse.

Den bestaaende Ordning, der har Hjemmel i Lov Nr. 123 af 8. Juni 1912 om Værnepligt, gaar i Hovedtræk ud paa, at Politimestrene som Lægdsforstandere er Mellemled mellem Udskrivningskredsene og Lægdsmændene. Endvidere bestyrer Politimestrene Købstædernes Lægdsvæsen.

Mest vidtgaaende af Politimestrenes Forslag er et Forslag om at afskaffe Lægdsforstanderierne og lade Lægdsmændene sortere direkte under Landets 7 Udskrivningskredse. Endvidere er det foreslaaet at afskaffe Lægdsforstanderiernes Rulle, idet man henviser til, at Rullen under den bestaaende Ordning føres i 3 ens Eksemplarer, Lægdsmandens, Lægdsforstanderens og Udskrivningskredsens. Der er desuden stillet Forslag om at fritage Lægdsforstanderne for til Kredsene at indsende Lister over de værnepligtige, der kan slettes af Rullen, idet man anfører, at dette Arbejde bedre kan udføres af Kredsene. Endelig er det foreslaaet at lade Rullerne føre af Folkeregistrene.

Indledningsvis bemærkes, at det af Indenrigsministeriet er oplyst, at Ministeriet, naar Forsvarskommissionen har afgivet Betænkning, antagelig vil nedsætte et Udvalg med det Formaal at stille Forslag om Revision af Værnepligtsloven. Endvidere er det oplyst, at Spørgsmaalet om Forenkling af Lægdsvæsenet tidligere har været overvejet i Indenrigsministeriet og for Tiden er under Overvejelse igen, men det har i Tiden efter Besættelsen paa Grund af ekstraordinært meget Arbejde ikke været muligt at føre Reformer ud i Livet. Indenrigsministeriet er velvilligt indstillet overfor Tanken, og vil uanset en mulig forestaaende Revision af Værnepligtloven, gennemføre eventuelle Reformer, der ikke kræver Lovændring, uden at afvente Revisionen.

Der har i Arbejdsudvalget været Enighed om, at Forslaget om Afskaffelse af Lægdsforstanderierne ikke kan gennemføres. Selv i rolige Tider vil det ikke være muligt — uden en ganske uforholdsmæssig Udvidelse af Udskrivningskredsenes Personale — for Kredsene at føre Tilsyn med Lægdsmændene og give dem den nødvendige Vejledning (der er ca. 400 Lægder under en Udskrivningskreds). I urolige Tider med ekstraordinære Udskrivninger evt. Mobilisering vil en Ordning, hvorefter Lægdsmændene staar direkte under Udskrivningskredsene slet ikke være brugelig.

Noget mere tvivlsomt er det, om ikke Forslaget om at afskaffe Lægdsforstanderiernes Rulle kan anbefales. Efter en umiddelbar Betragtning skulde det synes tilstrækkeligt, naar Rullen føres af Lægdsmændene (i Købstæderne af Politimestrene som Lægdsbestyrere) og af Udskrivningskredsene. Imod Forslaget er anført, at Lægdsmændenes Ruller ofte er i meget daarlig Forfatning, saaledes at de, saafremt Kredsenes Ruller skulde blive ødelagt (f. Eks. ved Ildebrand) vilde være daarligt egnede til at danne Grundlag for en Rekonstruktion af de ødelagte Ruller. Endvidere anføres det, at Lægdsforstanderierne ikke vilde være i Stand til fyldestgørende at vejlede Lægdsmændene, saafremt Personalet ikke gennem Arbejdet med Rullerne blev fortroligt med Problemerne.

Arbejdsudvalget finder det herefter betamkeligt at anbefale, at der stilles Forslag om Afskaffelse af Lægdsforstanderiernes Ruller, men skal indstille, at det henstilles til Indenrigsministeriet at tage Spørgsmaalet op til Overvejelse eventuelt i Forbindelse med en videregaaende Rationalisering af Rulleføringen.

Forsaavidt angaar Spørgsmaalet om at fritage Lægdsforstanderne for hvert Aar til Kredsene at indsende Lister over de værnepligtige, der kan slettes af Rullen — et

Arbejde af meget betydeligt Omfang, især naar det maa udføres af Folk, der ikke er helt fortrolig med Værnepligtslovens indviklede Regler — bemærkes, at Indenrigsministeriet overfor Arbejdsudvalget har givet Tilsagn om snarest at tage Spørgsmaalet op til Løsning. Det samme gælder Spørgsmaalet om Lægdsforstanderiernes Fritagelse for hvert Aar at udfærdige Lister over de værnepligtige, der har anmeldt Flytning i Aarets Løb.

Der har i Arbejdsudvalget været Enighed om, at Lægdsmændenes Forretninger ikke kan overlades til Folkeregistrene, Lægdsmændenes Pligter er ikke indskrænket til Rulleføring; særlig kommer dette frem i Tilfælde af Mobilisering eller ekstraordinære Indkaldelser, hvor Lægdsmændene har den stedlige Ledelse og skal sørge for Ringning med Kirkeklokkerne, Opslag af Plakater, Udsendelse af Ilbude, Samling og Afsendelse af Mandskabet o. s. v., Funktioner, der ikke vil kunne overlades Folkeregistrene. Ligeledes spiller Lægdsmændenes Tilstedeværelse paa Sessionen en betydelig Rolle, og heller ikke her kan det paa Forhaand antages, at Føreren af Folkeregistret kan udfylde Pladsen.

Derimod kan der efter Arbejdsudvalgets Formening opnaas en ønskelig Forenkling derved, at Folkeregistrene hvert Aar underretter Lægdsmændene om, hvilke Personer indenfor Lægdet, der opnaar den for Optagelse i Rullen foreskrevne Alder, ligesom Folkeregistrene kan underrette Lægdsmændene om værnepligtiges Flytninger, saaledes at de paagældendes Henvendelse til Lægdsmændene om Optagelse i Rullen og om Flytning bliver overflødig.

Indenrigsministeriet har overfor Arbejdsudvalget givet Tilsagn om at tage Spørgsmaalet om Indførelse af en saadan Ordning, der ikke kræver Lovændring, op til Overvejelse.

Arbejdsudvalget mener ikke at kunne anbefale et af en Politimester fremsat Forslag om, at Politimestrene fritages for at deltage i Sessionerne allerede fordi Sessionerne i visse Tilfælde har dømmende Myndighed, og det er ikke foreskrevet, at andre af Sessionens Medlemmer skal have juridisk Embedseksamen.

IX.

Forskellige Spørgsmaal.

1) *Amternes Kontrol med Dommerkontorernes Regnskabsvæsen.*

Indenfor Arbejdsudvalget er der rejst Spørgsmaal om en Forenkling af den bestaaende Tilsyns og Revisionsordning overfor Dommerkontorernes Regnskabsførelse specielt med Henblik paa Amternes Stilling indenfor denne Ordning.

Efter den bestaaende Ordning paahviler det Amterne dels en Gang om Aaret at foretage Protokoleftersyn hos Dommerne, dels at foretage Kasseeftersyn hos Dommerne, og endelig at autorisere de ved Dommerembederne førte Regnskabsbøger.

a) Protokoleftersyn:

Formaalet med Protokoleftersynet, hvorved Amterne faar samtlige Embedets Protokoller og Journaler stillet til Raadighed, maa antages at være, at Amterne ved en Gennemgang af Retsbøgerne, derunder Skiftebøger, Fogedbøger m. v., skal undersøge, om alle de Afgifter, der ifølge de gældende Bestemmelser skal komme det offentlige til Gode i Anledning af de Forretninger, der har givet sig Udslag i Tilførsel til Bøgerne, er taget til Indtægt for det offentlige. Endvidere specielt for Skiftevæsenets Vedkommende, at Midler, der tilfalder umyndige, er optaget paa den gennem Amterne til

Overformynderirevisionen indsendte aarlige Fortegnelse over Midler, der skal i Overformynderiet.

Efter Sagens Natur kan Amterne kun beholde Retsbøgerne i forholdsvis kort Tid, almindeligvis kun 1—2 Dage, og med det Omfang, som Dommerkontorernes Arbejdsstof gennem Tiderne har faaet, kan Protokoleftersynet ikke mere betragtes som en effektiv Revisionsordning.

Spørgsmaalet har været taget op til Undersøgelse i et af Finansministeriet den 27. Februar 1939 nedsat Udvalg, hvis Opgave var at tage Stilling til Spørgsmaalet om en Nyordning af det ved Underdommerembederne udenfor København saavel som ved Retterne i øvrigt bestaaende Regnskabsvæsen. Der har i dette Udvalg været Enighed om, at Protokoleftersynet ikke er effektivt, og efter et Forslag til Nyordning af Regnskabsvæsenet ved Dommerkontorerne, fremsat af 3 af Udvalgets 6 Medlemmer, udgaar Protokoleftersynet.

Fra Amternes Side har man indtaget den Stilling, at man i og for sig gerne saa Protokoleftersynet afskaffet, men at man vil være noget betænkelige ved en saadan Ordning.

Arbejdsudvalget er enigt i, at Protokoleftersynet ikke kan være nogen effektiv Garanti mod Besvigelser, men man er af den Formening, at det dog har en ret betydelig Værdi i præventiv Henseende. Man finder det derfor ikke forsvarligt at anbefale, at der fremsættes Forslag om Afskaffelse af Protokoleftersynet, og man har ej heller fundet Anledning til at anbefale, at Eftersynet overgaar til nogen anden Myndighed.

b) Kasseeftersyn:

Der har i Arbejdsudvalget været Enighed om, at Kasseeftersynet hos Dommerne bør bevares. Samme Stilling har forannævnte Udvalg vedrørende Dommerkontorernes Regnskabsvæsen indtaget.

c) Autorisation af Regnskabsbøger:

Medens de Retsbøger, der føres ved Underretten, kan autoriseres af Dommeren selv, jfr. Retsplejelovens § 33, skal Dommerembedets Regnskabsbøger autoriseres af vedkommende Amtmand, jfr. Anordning Nr. 131 af 3. Marts 1919.

Som en Undtagelse herfra kan dog nævnes, at Tinglysningsdagbogen, der tjener som Afgiftsbog, og som spiller en meget betydelig Rolle i afgiftsmæssig Henseende i Henhold til Anordning Nr. 298 af 26. November 1926, kan autoriseres af Dommeren selv.

Ogsaa efter det forannævnte Udkast til en ny Regnskabsordning for Dommerembederne skal Regnskabsbøgerne autoriseres af Amtmændene (eller Finanshovedbogholderiet).

Forsaavidt angaar Politimesterembederne gælder en tilsvarende Ordning, hvorefter Amterne skal autorisere Politimestrenes Regnskabsbøger.

Efter Arbejdsudvalgets Formening vilde det være ganske ubetænkeligt at overlade Dommerne at autorisere ogsaa andre Regnskabsbøger end Tinglysningsdagbogen og at overlade Politimestrene at autorisere de af Politikontoret førte Regnskabsbøger, og man skal indstille, at det henstilles til Justitsministeriet at søge den foreslaaede Ordning gennemført ved Lejlighed.

2) *Udmeldelse af Voldgiftsmænd i Sager vedrørende Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr.*

I Medfør af Lov Nr. 94 af 15. Marts 1939 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr afgøres disse Sager i Reglen af en Voldgiftsret bestaaende af Kred-

sens Civildommer, en Voldgiftsformand og en Voldgiftsmand. Voldgiftsformanden og et nærmere bestemt Antal Voldgiftsmænd udpeges for 5 Aar ad (langen udenfor København og Frederiksberg af Amtsraadet efter Indstilling af de kommunale Myndigheder og i København og paa Frederiksberg af Kommunalbestyrelsen.

Den, der vil fremføre Klage angaaende Handel med Husdyr, maa rette Henvendelse til Politimesteren (i København Magistraten), der udmelder en af Kredsens Voldgiftsmænd til sammen med Voldgiftsformanden og Civildommeren at deltage i den paagældende Sags Behandling.

Efter at det ved forannævnte Lov af 1939 er blevet bestemt, at Civildommeren, i Modsætning til tidligere, er Medlem af Voldgiftsretten (Formand), maa det anses for mest rationelt, at Politimestrenes Funktioner i disse Sager overgaar til Civildommerne, og der har i Arbejdsudvalget været Enighed om at anbefale, at der stilles Forslag herom, hvorfor man indstiller, at der rettes Henvendelse til Justitsministeriet i Overensstemmelse hermed.

3) *Lærlingesager.*

a) I Medfør af Lov Nr. 120 af 7. Maj 1937 om Lærlingeforholdet, paahviler det Politiet — i København og paa Frederiksberg dog Arbejdsdirektoratet — at meddele Lærekontrakter Paategning om, at de er affattet i Overensstemmelse med nævnte Lovs Bestemmelser.

Efter Tyskernes Overfald paa Politiet blev det ved Bekendtgørelse Nr. 341 af 7. November 1944 om midlertidig Videreførelse af de til Politiet henlagte Forretninger af civil og administrativ Beskaffenhed overladt de offentlige Arbejdsanvisningskontorer at tage sig af denne Opgave, og medens Politiets øvrige civile Funktioner efter Befrielsen gik tilbage til Politiet, varetages denne Opgave stadig af Arbejdsanvisningskontorerne. Der er i Arbejdsudvalget Enighed om, at den bestaaende Ordning er at foretrække, og at den bør bevares og ved Lejlighed lovfæstes.

b) I Medfør af samme Lovs § 22 er udenfor København Politimesteren Formand for den Voldgiftsret, der skal træffe Afgørelse i Tvistigheder mellem Lærling og Læremester vedrørende en Række af Lovens Bestemmelser. Voldgiftsretten bestaar i øvrigt af 2 af hver af Parterne valgte myndige Mænd eller Kvinder, der er oplært i Faget.

Arbejdsudvalget har overvejet, om ikke det vilde være rimeligt at fritage Politimestrene for dette Hverv, særlig efter Indførelsen af den forannævnte Ordning, hvorefter Politimestrene ikke mere godkender Lærekontrakter, men da Bestemmelsen om Politimestrenes Deltagelse efter Arbejdsudvalgets Formening kun vil kunne erstattes med en Bestemmelse om, at vedkommende Underretsdommer skulde fungere som Formand for Voldgiftsretten — en Ændring, der ikke vilde betyde nogen Forenkling, har man ikke ment at burde anbefale, at der stilles Forslag om nogen Ændring.

For at bibeholde Politimestrenes Medvirken taler ogsaa, at der nu som Regel optages Politirapport i disse Sager, en Foranstaltning, der i Praksis har vist sig meget nyttig, idet en Række Sager forliges, efter at Parternes Standpunkt er præciseret til Politirapporten enten inden der holdes Møde i Voldgiftsretten eller paa første Møde.

4. *Iværksættelse af Bygningsreparationer paa de til Politimester- eller Dommerembeder hørende Bygninger. Anskaffelse af Inventar til Kontorerne.*

Det er fra Politimestrenes Side gjort gældende, at det er urimeligt, at alle Sager om Iværksættelse af Bygningsreparationer eller om Anskaffelse eller Reparation af Inventar ved Embederne skal forelægges Justitsministeriet til Afgørelse.

Det er for Arbejdsudvalget oplyst, at Justitsministeriet fra 1. April 1947 forsaavidt angaar Spørgsmaalet om Bygningsreparationerne har gennemført en Ordning, hvorefter Ministeriets Arkitekt bemyndiges til paa egen Haand i Forbindelse med sit Tilsynsarbejde at lade iværksætte Reparationsarbejder, hvis Omkostninger ikke overstiger et nærmere fastsat Beløb, der for Finansaaret 1948—49 udgør 185 000 Kr. for Politimesterembedernes Vedkommende og 105 000 Kr. for Dommerembedernes Vedkommende. Endvidere forbereder Justitsministeriet en Ordning, hvorefter Regningerne kan betales af de paagældende Embeder efter Attestation af Arkitekten, medens de nu maa indsendes til Justitsministeriet til Anvisning.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Anskaffelse af Inventar er det oplyst, at det Beløb, der staar til Raadighed for Embederne til Anskaffelse af Inventar er forhøjet fra 100 Kr. til 300 Kr. aarlig, og man overvejer i Ministeriet Muligheden for at sætte det yderligere op, evt. saaledes at Beløbet gradueres efter Embedernes Størrelse. Derudover har Politimestrene en almindelig Bemyndigelse til for Politikassens Regning at anskaffe Bøger for indtil 200 Kr. aarlig.

Arbejdsudvalget har ikke ment at kunne anbefale, at der fremsættes Forslag, der gaar ud over det, der som nævnt er gennemført af eller er under Overvejelse i Justitsministeriet, men finder dog Anledning til at henstille, at det ovennævnte Raadighedsbeløb til Inventar fastsætets til en saadan Størrelse, at normale Inventaranskaffelser i videst muligt Omfang kan finde Sted uden Forelæggelse for Ministeriet, evt. med en vis Kontrol fra Justitsministeriets tilsynsførende Arkitekt.

5. *Ansættelse af Kontormedhjælpere.*

Det er fra Københavns Politis Side gjort gældende, at det vilde være rimeligt om Politidirektøren fik Bemyndigelse til udover det normerede Kontorpersonale at antage løse Kontormedhjælpere.

Arbejdsudvalget har foranlediget heraf drøftet Spørgsmaalet, om det kan anses for forsvarligt at give Politimestrene (Politidirektøren) og Dommerne en almindelig Bemyndigelse til at antage Kontormedhjælpere, men man har fundet det betænkeligt at indføre en saadan Ordning, idet Afgørelsen af, hvormange Kontormedhjælpere, der skal være ved de forskellige Embeder, bør træffes efter visse almindelige Retningslinier, og Afgørelsen bør derfor, for at der kan blive den nødvendige Ensartethed, ligge hos Justitsministeriet.

Efter den gældende Ordning er der ikke til hvert Politimester- eller Dommerembede knyttet er bestemt Antal Avancementsstillinger for Kontorpersonalet, og naar der paa et Kontor bliver en Avancementsstilling ledig, vil Stillingen kunne besættes med en Kontormedhjælper, der arbejder paa et andet Kontor, uden at vedkommende derfor forflyttes til førstnævnte Kontor. Dette vil bl. a. kunne bevirke, at en Kontormedhjælper, der overtager et betroet og vanskeligt Arbejde efter en afgaaet Kontormedhjælper i en Avancementsstilling, ikke kan regne med at indtræde i Avancementsstillingen, hvis ikke han har tilstrækkelig høj Anciennitet.

Efter Arbejdsudvalgets Formening er den praktiserede Ordning, hvorefter en Mand i en betroet Stilling ved et stort Embede kan forbigaas af Folk med højere Anciennitet i mindre krævende Stillinger ikke heldig, og man skal indstille, at det henstilles til Justitsministeriet at overveje Spørgsmaalet, om det ikke vilde være heldigere at normere hvert Embede med et fast Antal Avancementsstillinger.

Endvidere vilde man finde det forsvarligt, at det blev overladt Politimestrene og Dommerne selv at træffe Valget mellem Ansøgerne ved Besættelsen af Kontorist-

stillingerne. Derimod har man ikke ment, at det vil være muligt at gennemføre en tilsvarende Ordning ved Besættelsen af Avancementsstillingerne, uagtet der utvivlsomt ogsaa vilde være Fordele forbundet hermed, idet vedkommende Politimester eller Dommer bedre end Centralstyrelsen kan skønne over de enkelte Kontormedhjælperes Egnethed og over, hvilken Betydning der maa tillægges det Arbejde, den paagældende udfører.

Man skal under Henvisning hertil indstille, at der rettes Henvendelse til Justitsministeriet om at tage Spørgsmaalet om, hvorvidt det kan overlades Politimestrene og Dommerne at ansætte Kontorister op til Overvejelse.

6. *Beskikkelse af Sogne fogder.*

Fra nogle Politimestres Side er der stillet Forslag om, at Beskikkelsen af Sognefogder, der nu i Henhold til Forordning af 11. November 1791 henhører under Amterne, overgaar til Politimestrene.

Efter den bestaaende Ordning foretages Beskikkelsen blandt 3 af Kommunalbestyrelsen indstillede Personer, efter at Politimesteren har afgivet Indstilling.

Arbejdsudvalget kan ikke anbefale, at Beskikkelsen overgaar til Politimesteren, det vilde ikke betyde nogen nævneværdig Forenkling af Administrationen, og man finder det rimeligst, at Beskikkelsen foretages af den øverste stedlige Myndighed, ogsaa fordi Sognefogderne varetager Opgaver, der ligger udenfor de politimæssige.

7. *Farlighedsdekreter.*

I Medfør af § 5, jfr. § 2 i Lov Nr. 118 af 13. April 1938 om sindssyge Personers Hospitalsophold kan en sindssyg ved Politiets Foranstaltning tvangindlægges paa et Sindssygehospital, naar han er farlig for sig selv eller andre.

Er den paagældende farlig for Eetssikkerheden, kan Overøvrigheden i Medfør af Lovens § 10 træffe Bestemmelse om den paagældendes Anbringelse paa Sindssygehospital, og han kan da kun med Overøvrighedens Samtykke udskrives fra Sindssygehospitalet.

Der er fra Politimestrenes Side rejst Spørgsmaal, om ikke det vilde være rimeligt at overlade Politimestrene den Beføjelse, der efter § 10 tilkommer Overøvrigheden, men efter at det for Arbejdsudvalget er oplyst, at Bestemmelsen i § 10 meget sjældent anvendes, har man ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at anbefale, at der stilles Forslag om nogen Ændring.

8. *Giftloven.*

I Henhold til § 6 i Lov Nr. 34 af 28. Februar 1931 kan Amtet — i København Magistraten — efter indhentet Udtalelse fra Politimesteren og Kommunalbestyrelsen give en Person, der opfylder nogle nærmere angivne Betingelser, Tilladelse til at udveje, sælge og udlevere forskellige Gifte til teknisk Brug, derunder Bekæmpelse af Plantesygdomme, Skadedyr m. v.

Der har i Arbejdsudvalget været Enighed om, at Amternes Beføjelse i denne Henseende bør overføres til Politimestrene, og man indstiller, at der overfor Indenrigsministeriet fremsættes Forslag herom.

9. *Kontrollen med Navngivelse af Børn.*

Ved § 5 i Forordningen af 30. Maj 1828 om Daaben er det paalagt Præsterne at gøre Anmeldelse til Amtmanden (i København Magistraten), saafremt et Barn ikke døbes

inden den i Forordningen foreskrevne Frist, og det paahvilede derefter Amtmanden ved Paalæg af Bøder at fremtvinge Daaben.

Ved Lov af 4. Marts 1857 er Forordningen ændret saaledes, at Tvangsmidlerne ikke kommer i Anvendelse overfor Forældre, der ikke lader Børnene døbe, men overfor Forældre, der ikke et Aar efter Barnets Fødsel har ladet det navngive.

Det er fra Politimestrenes Side gjort gældende, at Amternes Funktioner i disse Sager naturligt bør overgaa til Politimestrene, og Arbejdsudvalget kan slutte sig hertil, hvorfor man indstiller, at der overfor Justitsministeriet stilles Forslag om en saadan Ændring.

10.

Fra de sønderjydske Politimestres Side er det gjort gældende, at det er urimeligt, at der i de sønder jydske Landsdele stadig gælder andre Regler om Civilstandsregistrering end i Resten af Landet.

Arbejdsudvalget er enigt heri, man da det er oplyst, at der i 1938 af Justitsministeriet er nedsat et Udvalg bl. a. med den Opgave at overveje Spørgsmaalet om Bortfald af de for Sønderjylland gældende særlige Regler om Personregistre, maa det antages at være ufornødent at henlede Ministeriets Opmærksomhed paa Problemet.

11. *Ekspeditionen af Andragender om Refusion af Stempel- og Tinglysningsafgifter.*

Efter den hidtil anvendte Ekspeditionsform indsendes de paagældende Dokumenter til Skattedepartementet, der tilbagebetaler Stempelafgiften direkte til Andrageren og videresender Dokumenterne til vedkommende Dommerkontor med Anmodning om at tilbagebetale Tinglysningsafgifterne. Dommerkontoret forsyner Dokumentet med Paategning om ændret Afgiftsberegning, tilbagebetaler Tinglysningsafgiften, fører Beløbet til Udgift i Afgiftsregnskabet og foretager Notering herom i Tinglysnnigsdagbogen.

Der kan efter Arbejdsudvalgets Formening opnaas en Forenkling af disse Ekspeditioner ved, at Skattedepartementet tilbagebetaler baade Stempel- og Tinglysningsafgiften samlet, saaledes at Sagen ikke skal passere Dommerkontoret. Der vil almindeligvis ikke være nogen Vanskelighed for Skattedepartementet med Hensyn til Beregning af Beløbet, og naar Tilbagebetalingen ikke sker via Dommerkontoret, er Notering i Tinglysningsdagbogen overflødig.

Arbejdsudvalget har forhandlet med en Repræsentant fra Skattedepartementet om Spørgsmaalet, og der har ikke fra Skattedepartementets Side været fremsat Indvendinger mod Forslaget, hvorfor man indstiller, at der overfor Finansministeriet stilles Forslag om en saadan Ændring.

12. *Ekspeditionen af Sager om Bortfald af Fritagelse for Erlæggelse af Stempel- og Tinglysningsafgifter.*

I Tilfælde, hvor et Tilsagn om Statslaan til Byggeri bortfalder, underretter Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen Skattedepartementet herom. Skattedepartementet anmoder derefter vedkommende Amt om at drage Omsorg for, at Stempel- og Tinglysningsafgifter af Dokumenter, der maatte være passeret uden Afgifter i Henhold til Tilsagnet om Statslaan, nu berigtiges. Amtet skaffer sig ved Hjælp af Politiet og Dommerkontoret Oplysning, om der er udstedt Dokumenter, der skal afgiftsberigtiges, og sørger for, at Afgiftsberigtigelsen finder Sted.

Denne Ekspedition kan efter Arbejdsudvalgets Formening forenkles ved, at Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen underretter vedkommende Amt om Bortfaldet af

Laanetilsagnet, hvorefter Amtet foretager det videre fornødne, saaledes at Skattedepartementets Ekspedition udgaar, og man skal indstille, at der rettes Henvendelse til de interesserede Ministerier herom.

13. *Indbetaling af Statens Andel i Udpantningsgebyrerne i Tilfælde, hvor Udpantning foretages af Sognefogden.*

I Tilfælde, hvor Udpantning foretages af Sognefogden, det vil navnlig sige Udpantning for Skatter, offentlige Afgifter, visse Forsikringspræmier m. v., beregnes Udpantningsgebyret i Henhold til Lov Nr. 36 af 29. Marts 1873 § 14 som ændret ved Lov Nr. 49 af 9. Marts 1926, jfr. Lov Nr. 24 af 13. Februar 1929 §§ 2 og 3 saaledes:

For Fordringer paa indtil 50 Kr. incl.	0,50 Kr.
For Fordringer paa over:	
50 Kr. til 100 Kr. incl.	1,00 —
100 — - 200 — —	3,00 —
200 — - 300 — -	4,00 —
300 — - 400 — —	5,00 —
400 — - 1 000 — —	6,00 —
1000 — - 2 000 — —	8,00

For Fordringer paa over 2 000 Kr. svares tillige Promillegebyrer saaledes:

For Fordringer paa over:	
2 000 Kr. til 2 500 Kr. incl.	2,00 Kr.
2 500 — - 3 500 — —	3,00 —
3 500 — - 4 500 — —	4,00 —

o. s. v. og Sognefogdernes Anpart heraf udgør for de to førstnævnte Satsers Vedkommende hele Beløbet, og for de fire næste 2 Kr. Er Fordringen over 1 000 Kr., faar Sognefogden 4 Kr.

Sognefogderne er forpligtet til kvartalsvis at afregne Statens Andel i Gebyrerne overfor Dommerkontorerne. De Beløb, der saaledes indgaar i Statskassen, er ikke store, for Embedet som Civildommer i Københavns Amts nordre Birk — der er Landets største Embede — anslaas Statens Andel i Gebyrerne til 300 Kr. pr. Kvartal. Ved Embedet som Dommer i Ning-Hasle m. fl. Herreder, Aarhus, varierede efter det for Udvalget oplyste Statens Andel i Gebyrerne i Tiden 1943—1947 fra 21 til 60 Kr. *aarlig.*

Der har flere Gange været rejst stærk Kritik imod den bestaaende Ordning ud fra den Betragtning, at Arbejdet og Omkostningerne ved Beregning og Indbetaling af Statens Gebyrandel og ved Kontrollen med, at Beløbet indkommer, ikke staar i noget rimeligt Forhold til de smaa Beløb, der indkommer, en Betragtning Arbejdsudvalget ganske kan slutte sig til.

En Ordning, hvorefter de fulde Gebyrer tilfalder Sognefogderne, vilde efter Arbejdsudvalgets Formening af forenklingsmæssige Grunde være at foretrække, og hertil kommer, at Sognefogderne er meget beskedent aflønnede, saaledes at der ogsaa af den Grund kunde være Anledning til at lade Statens Andel i Gebyrerne tilfalde dem. Bibeholdes den bestaaende Ordning, er der efter Arbejdsudvalgets Mening Grund til at undersøge, om ikke der kunde indføres nogen Forenkling ved Afregningen af Gebyrerne. Der kan i den Henseende peges paa, at Dommerkontorerne efter Realisation af de Effekter, der er gjort Udpantning i, tilstiller Sognefogden det fulde Udpantningsgebyr, hvorefter Sognefogden indbetaler Statens Andel til Dommerkontoret. Her maatte en Ordning, hvorefter Sognefogden kun fik tilsendt den Del af Gebyret, som han kan beholde, være at foretrække.

Udvalget indstiller derfor, at man henstiller til Justitsministeriet at overveje en Løsning af Spørgsmaalet i Overensstemmelse med de foran anførte Synspunkter.

14. *Forligsmægling ved Retten i Ægteskabssager.*

Forinden Sag til Separation eller Skilsmisse kan anlægges, skal der ifølge § 76 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922 ske Mægling mellem Ægtefællerne enten for Overøvrigheden eller for Præsten.

Dernæst finder der ifølge Retsplejelovens § 268, Stk. 2, tvungen Forligsmægling Sted for Retten.

Forligsmægling i Retten vil i langt det største Antal Tilfælde være uden Resultat, naar Mæglingen hos Præst eller Overøvrighed har været forgæves, og det maa efter Arbejdsudvalgets Formening være ubetænkeligt at afskaffe Bestemmelsen om tvungen Forligsmægling. Dette hindrer naturligvis ikke, at Retten i de Tilfælde, hvor der skønnes at være Grundlag herfor, forsøger Mægling.

Man indstiller derfor, at det henstilles til Justitsministeriet at overveje Spørgsmaalet om Bortfald af den tvungne Forligsmægling i Retten i de omhandlede Sager.

15. *Meddelelse til Paatalemyndigheden om verserende Ægteskabssager.*

I Medfør af Retsplejelovens § 454 kan Paatalemyndigheden indtræde som Intervenient i en Ægteskabssag til Varetagelse af det offentliges Interesser og kan ligeledes paaanke Dommen og indtræde i Sagen for den overordnede Ret.

Det er derhos bestemt, at Retten, hvor den skønner, at der kan være Anledning for det offentlige til at indtræde i Sagen, skal give Paatalemyndigheden Meddelelse om Sagen.

Sidstnævnte Bestemmelse praktiseres efter det for Arbejdsudvalget oplyste ved Københavns Byret saaledes, at der indsendes Udskrift af alle Domme i Ægteskabssager til Statsadvokaten.

Under Hensyn til, at Paatalemyndigheden kun i et meget ringe Antal Tilfælde vil have nogen Interesse i at paaanke Dommen, maa den praktiserede Fremgangsmaade anses for unødvendig besværlig, og man skal derfor indstille, at Justitsministeriets Opmærksomhed henledes paa det ønskelige i, at det indskærpes Dommerne, at Underretning til Paatalemyndigheden kun kræves, hvor der efter Rettens Skøn maatte være Anledning for det offentlige til at indtræde i Sagen.

16. *Stempellovens § 49.*

Ved § 47, jfr. § 48 i Lov Nr. 99 af 23. April 1929 om Stempelafgift er det paalagt alle offentlige Myndigheder og Embedsmænd at anholde Dokumenter, der kommer dem i Hænde i deres Embedsvirksomhed og med Hensyn til hvilke, der foreligger Stempelovertrædelse.

Forsaavidt angaar Dommerne er det desuden i § 49 foreskrevet, at de i alle civile Domme skal anføre, om der foreligger Stempelovertrædelse med Hensyn til de i Sagen fremlagte Dokumenter.

Bestemmelsen i § 49, Stk. 1, Pkt. 1, er efter Arbejdsudvalgets Formening uden reel Værdi, og man indstiller derfor, at der overfor Finansministeriet rettes Henvendelse om Ophævelse af denne Bestemmelse. Dette berører naturligvis ikke Dommerens Pligt til at anholde stempelpligtige Dokumenter, jfr. §§ 47 og 48.

17. *Dispensation fra Brandpolitiloven.*

Ved § 16 i Lov Nr. 174 af 31. Marts 1926 om Brandpolitiet paa Landet m. v. er Amtmændene bemyndiget til at meddele Fritagelse for Overholdelse af de i Brandpolitiloven omhandlede Bygningsforskrifter.

Er Bygningen opført i Strid med Brandpolitilovens Bestemmelser, tilkommer det Justitsministeriet at træffe Afgørelse af Spørgsmaalet om Fritagelse for at bringe Bygningen i lovlig Stand, jfr. Lovens § 17. Ved Cirkulære Nr. 36 af 4. Februar 1942 har Justitsministeriet dog overladt Amterne i visse Tilfælde at træffe Afgørelse i saadanne Sager efter indhentet Erklæring fra Bygningsbrandforsikringsnævnet, naar dette ikke fraraader Dispensation og saaledes, at en eventuel Tilladelse udfærdiges i Overensstemmelse med de Vilkaar, som Nævnet maatte foreslaa.

Der er fra Politimestrenes Side rejst Spørgsmaal om at overlade Politimestrene Amternes Beføjelse i disse Sager. Efter indhentede Oplysninger fra Amterne er Antallet af Sager af den omhandlede Art saa stort, at der ikke deri er nogen Hindring for Decentralisation. Naar man alligevel fra Amternes Side har givet Udtryk for Betænkelighed skyldes det navnlig, at Brandpolitilovens Bygningsbestemmelser i større og større Omfang afløses af Bestemmelser i Bygningsreglementer, fra hvilke Amterne kan dispensere og det vil, saafremt det overlades Politimestrene at dispensere fra Brandpolitilovens Bestemmelser, skabe Forvirring, at det snart er Amterne, snart Politimestrene, der skal dispensere fra Bestemmelser, der reelt har samme Indhold. Det i Arbejdsudvalget vedrørende Amtskontorerne fremsatte Forslag om Oprettelse af Stillinger som Amtsarkitekter, taler efter Amternes Mening ogsaa imod Decentralisation, idet man, saafremt Forslaget bliver til Virkelighed, vil finde det rimeligere at Dispensationen gives af Amterne efter indhentet Udtalelse fra Amtsarkitekten end af Politimesteren efter indhentet Udtalelse fra Bygningsbrandforsikringsnævnet.

Under Hensyn til, at det er oplyst, at Spørgsmaalet om, hvilken Myndighed der bør meddele Dispensation fra Brandpolitiloven behandles af Arbejdsudvalget vedrørende Amtskontorerne i Forbindelse med Spørgsmaalet om Oprettelse af Stillinger som Amtsarkitekter, finder man det rigtigst ikke i nærværende Udvalg at tage endelig Stilling til Spørgsmaalet.

18. *Brandvæsenets Administration. Ansættelse af Brandfogder og Skorstensfejere.*

Et fra Politimestrenes Side fremsat Forslag om at henlægge Brandvæsenet[8] Administration under Politimestrene har man ikke fundet Anledning til at tage Stilling til under Hensyn til, at Spørgsmaalet om en almindelig Revision af Brandvæsenets Organisation er taget op til Behandling af et af Justitsministeriet den 29. Oktober 1945 nedsat Udvalg.

Forsaavidt specielt angaar et af Politimestrene rejst Spørgsmaal om Ansættelse af Brandfogder og Skorstensfejere bemærkes, at Brandfogder i Medfør af § 29, Stk. 2, i Lov Nr. 174 af 31. Marts 1926 om Brandpolitiet paa Landet m. v. ansættes af Amtmanden efter Indstilling fra Sogneraadet. Skorstensfejere ansættes i Medfør af § 20 i samme Lov af Amtmanden ligeledes efter Indstilling af Sogneraadet og Størrelsen af Skorstensfejerdistrikterne og Skorstensfejernes Aflønning fastsættes af Amtsraadet. Arbejdsudvalget finder ikke Anledning til at anbefale, at der stilles Forslag om Ændring af disse Bestemmelser.

19. *Hittegods.*

Fra Politimestrenes Side er der stillet Forslag om en Ændring af de gældende Bestemmelser om Hittegods, specielt med Hensyn til Afkortning af Fristerne for Opbevaring af indleveret Hittegods.

Arbejdsudvalget er enigt i, at der tiltrænges en Revision af de gældende Bestemmelser om Hittegods, der stammer fra 1767, 1811 og 1812, men da det er Udvalget bekendt,

at Spørgsmaalet om en Revision af Hittegodsreglerne allerede er taget op til Overvejelse i Justitsministeriet, har Udvalget ikke fundet Anledning til at tage Stilling til dette Spørgsmaal.

20. *Tilladelse til Indførsel og Fremstilling af Vaaben.*

Fra Politimestrenes Side er der stillet Forslag om, at det overlades Politimestrene at give Tilladelse til Indførsel og Tilvirkning af Vaaben.

Efter Arbejdsudvalgets Mening vil det ikke være tilraadeligt at lette Adgangen til at indføre eller tilvirke Vaaben, og man kan derfor ikke anbefale det fremsatte Forslag.

21. *Bortlodning.*

Der er fra Politimestrenes Side stillet Forslag om, at det overlades Politimestrene i et vist Omfang at meddele Tilladelse til Bortlodning.

Medens Tilladelserne tidligere blev meddelt af Justitsministeriet — eller naar Lodsedlernes samlede Pris ikke oversteg 15 000 Kr. af Amtet (i København Politidirektøren), er der ved Justitsministeriets Cirkulære af 15. Juli 1947 sket den Ændring heri, at det overlades Politimestrene at træffe Afgørelse i Sagen, naar Lodsedlernes samlede Pris ikke overstiger 5 000 Kr., dog under Forudsætning af, at der ikke samtidig søges Tilladelse i flere Politikredse.

Denne Ordning er efter Arbejdsudvalgets Formening tilfredstillende.

22. *Vildtstatistik.*

Ved Bekendtgørelse Nr. 98 af 14. Marts 1942 angaaende Tilvejebringelse af en Vildtstatistik blev det i Medfør af Lov Nr. 406 af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger paalagt alle, der løste Jagttegn at afgive specificerede Oplysninger om deres Jagtudbytte i Tiden 1. April 1941—31. Marts 1943, og denne Ordning er senere blevet forlænget med 1 Aar ad Gangen senest ved Bekendtgørelse Nr. 11 af 19. Januar 1948 (for Tiden 1. April 1948—31. Marts 1949).

Der følger et ret omfattende Spørgeskema med hvert Jagtkort, og det er ved de nævnte Bekendtgørelser paalagt Politimestrene at drage Omsorg for, at Spørgeskemaerne efter Jagttegnets Udløb indsendes til Politiet i udfyldt Stand og at videresende Skemaerne samlet til Statistisk Departement.

Kun en mindre Del af Skemaerne bliver indsendt uden Paakrav fra Politiets Side, og Politiet maa derefter rette Henvendelse til de resterende Jagtberettigede ved Bekendtgørelse i Dagbladene, direkte Henvendelse ved Brevkort, foranstalte Eftersøgning af dem, der er flyttet, og evt. rejse Tiltale med Paastand om Bødestraf overfor dem, der ikke efterkommer Paabudet om Indsendelse af Skemaerne.

Dette giver Politiet et ret betydeligt Arbejde, og under Hensyn til, at den omhandlede Statisitk maa antages i hvert Fald nu hovedsagelig at tjene Jægernes Interesse, medens dens Betydning for Ernæringsspørgsmaalet maa anses for problematisk, vil man finde det rimeligt, at Politiet fritages for at medvirke ved Statistikkens Tilvejebringelse. Saafremt man fortsat ønsker udarbejdet en Vildtstatistik, bør det ske uden Myndighedernes Medvirken evt. gennem Jagtforeningerne.

Man skal derfor henstille, at der rettes Henvendelse herom til Landbrugsministeriet.

23. *Høring.*

Det er fra Politimestrenes Side gjort gældende, at alt for mange Sager fremsendes til Politiet alene med en Anmodning om en Udtalelse, hvilket bevirker, at det undertiden

kan volde Vanskelighed at blive klar over, hvad vedkommende overordnede Myndighed ønsker oplyst, eller at der i hvert Fald skabes unødigt Arbejde for Politimesteren, der maa gennemgaa hele Sagen for at konstatere, at der maaske kun mangler en enkelt Oplysning eller Attest.

Det er Arbejdsudvalgets Indtryk, at Sagernes Fremsendelse til underordnede Myndigheder til Udtalelse i visse Tilfælde er blevet Led i en fast Ekspeditionsform, saaledes at Udtalelsen indhentes, hvad enten den maa anses for paakrævet eller ikke, og uden at man forinden har overvejet, om man i Stedet for at bede om en Udtalelse kunde bede om at faa et enkelt eller enkelte Forhold klarlagt. Efter Arbejdsudvalgets Formening **vil** det imidlertid ikke være muligt at formulere bestemte Kegler indenfor dette Omraade, og man skal derfor indskrænke sig til at anbefale, at det henstilles til Administrationen kun at indhente en Udtalelse over Sagen fra underordnede Myndigheder, naar det efter konkret Prøvelse i hvert enkelt Tilfælde maa anses for nødvendigt, og saaledes at man i størst muligt Omfang udtrykkeligt angiver, hvad der ønskes oplyst.

24. *Indberetninger.*

Det er ved forskellige Love, Bekendtgørelser og Cirkulærer paalagt Politimestrene at afgive periodiske Indberetninger til centrale Myndigheder om en lang Række forskellige Forhold. (Som Eks. nævnes Indberetning om Handel med Opium, Summarisk Oversigt til Fængselsdirektoratet over de i Arresthuset indsatte Personer, Indberetning til Handelsministeriet om Eftersyn af Vægte og Lodder).

Arbejdsudvalget er af den Opfattelse, at det vilde være formaalstjenligt at foretage en Gennemgang af samtlige Indberetninger med det Formaal at undersøge, om der blandt dem er Tilfælde, hvor Nytten af Indberetningen ikke staar i passende Forhold til Arbejdet med Udfærdigelsen af den.

Under Hensyn til Omfanget af Arbejdet med en saadan Undersøgelse, der, da der ikke findes nogen Fortegnelse over de for Tiden foreskrevne Indberetninger, mest praktisk kan foretages i Samarbejde med et Politikontor, som i et Tidsrum af 1 Aar fører Fortegnelse over de Indberetninger, der afgives fra Kontoret, maa Udvalget finde det mest hensigtsmæssigt, at Spørgsmaalet tages op af et særligt Udvalg.

25. *Attester paa Tro og Love.*

Et andet Spørgsmaal, der ligeledes bør tages op til Overvejelse er Spørgsmaalet om Begrænsningen i Brugen af Attestationer paa Tro og Love fra Personer af en Andragers Bekemdtskabskreds (f. Eks. Ædruelighedsattester til Brug ved Erhvervelse af Førerbevis til Motorkøretøjer).

Der kan oftest ikke tillægges saadanne Attester væsentlig Beviskraft, og det vil efter Udvalgets Formening være forma aistjenligt at tage op til Overvejelse om en Del af disse Attester kan undværes.

De af Arbejdsudvalget fremsatte Forslag kan i Hovedtræk sammenfattes saaledes:

1) at det overlades Politimestrene at rejse Tiltale i Sager angaaende Overtrædelse af Toldlovens § 48.
2) at det tages under Overvejelse at overlade Politimestrene at rejse Tiltale i Sager angaaende Overtrædelse af Motorlovens § 24.
3) at det overlades Politimestrene at rejse Tiltale i Sager angaaende ulovlig Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Genstande.

4) at der indføres en Forenkling af Ekspeditionen af Brandsager.
5) at den ved Københavns Krisepoliti fulgte Praksis med Hensyn til udenretlig Vedtagelse af Konfiskation bliver indført over hele Landet.
6) at Politidirektørens Bemyndigelse til at eftergive Bøder udvides.
7) at det overlades Politimestrene i et vist Omfang at træffe Afgørelse i Sager angaaende Udsættelse med Strafafsoning.
8) at Spørgsmaalet om at bemyndige Amterne til at udlevere flere Adoptionsbevillinger tages op til Overvejelse.
9) at der meddeles Politimestrene en almindelig Bemyndigelse til at foretage Mægling og Vilkaarsforhandling i Separations- og Skilsmissesager og til at paalægge den Ægtefælle, der ulovligt udebliver fra Mægling og Vilkaarsforhandling, Bøder.
10) at der gives Politimestrene en almindelig Bemyndigelse til i paatrængende Tilfælde at meddele en Ægtefælle det i Ægteskabslovens § 77 nævnte Tilhold om ikke at forrykke Fællesboets Stilling.
11) at den ved Københavns Amts nordre Birks Civilret anvendte Ekspedition af Faderskabssager, særlig med Hensyn til Tilvejebringelse af Udviklingsskema, Avlings - tidsattest og Blodtypebestemmelse, indføres over hele Landet.
12) at Politimestrenes Opgave med Hensyn til at paalægge Arbejdsgivere at tilbageholde Løn til Dækning af Underholdsbidrag, der er forskudsvis udbetalt af det offentlige eller paalagt i Henhold til Lov om offentlig Forsorg, overgaar til de sociale Udvalg.
13) at Amternes Beføjelse til at meddele Fritagelse for eller Nedsættelse af Forlystelsesafgift overgaar til Politimestrene (Dissens).
14) at Indkrævningen af Forlystelsesafgift af „faste" Forlystelser overgaar fra Politimestrene til Amtstuerne.
15) at det henstilles til Finansministeriet, at der tilvejebringes Hjemmel for, at Afgiftsperioderne for Vægtafgift for Motorkøretøjer fastsættes til 1 Aar i alle Tilfælde.
16) at Politimestrenes Opgave med Hensyn til Udsendelse af Opkrævningskort for Vægtafgiften overgaar til Amtstuerne.
17) at det henstilles til Forvaltningsnævnet at tage Spørgsmaalet om en Forenkling af Fremgangsmaaden ved Indregistrering af Motorkøretøjer op til Behandling.
18) at en Række Opgaver indenfor Strandingsvæsenet, der efter gældende Ret henhører under Amterne (eller Finansministeriet), overgaar til Politimestrene.
19) at der foretages en Ændring med Hensyn til Betalinger af den Kommunen ved Udstedelsen af Næringsbreve tilkommende Afgift, saaledes at den indbetales direkte til Kommunerne.
20) at Forbudet mod Forening af Næringsadkomst paa Handel og Haandværk ophæves, subsidiært at Handelsministeriets Beføjelse til at dispensere fra Forbudet overgaar til Politimestrene.
21) at Handelsministeriets Beføjelse til at dispensere fra Næringslovens Krav med Hensyn til straffri Vandel hos Adkomsthaveren overgaar til Politimestrene.
22) at Handelsministeriets Beføjelse til at træffe Afgørelse af Spørgsmaalet, om en Haandværker maa kalde sig Mester, overgaar til Politimestrene.
23) at Handelsministeriets Beføjelse til at tillade, at en Person forhandler Pølser, Smørrebrød m. v. fra mere end eet Stade i samme Kommune overgaar til Politimestrene.
24) at Spørgsmaalet om Nødvendigheden af Autorisation af Forretningsbøger tages op til Overvejelse.
25) at Spørgsmaalet om Nødvendigheden af Førelsen af Lægdsforstanderiernes Ruller tages op til Undersøgelse.

26) at Lægdsforstanderne fritages for til Udskrivningskredsene at indsende Fortegnelse over Værnepligtige, der kan slettes af Rullen og Fortegnelse over Flytninger.
27) at det paalægges Folkeregistrene at underrette Lægdsmændene om Værnepligtiges Flytninger og om, hvem der har opnaaet den for Optagelse i Rullen foreskrevne Alder.
28) at Amternes Opgaver med Hensyn til Autorisation af Dommernes og Politimestrenes Regnskabsbøger overgaar til Dommerne og Politimestrene.
29) at Politimestrenes Opgaver med Hensyn til Udmeldelse af Voldgiftsmænd i Sager om Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr overgaar til Dommerne.
30) at den midlertidige Ordning, hvorefter Politimestrenes Opgave med Hensyn til Godkendelse af Lærekontrakter er overført til Arbejdsanvisningskontorerne, gøres permanent.
31) at det henstilles til Justitsministeriet at overveje at normere de enkelte Politimester- og Dommerembeder med et fast Antal Avancementsstillinger for Kontorpersonalet.
32) at det henstilles til Justitsministeriet at overveje, om det kan overlades Politimestrene og Dommerne at ansætte Kontorister.
33) at Amternes Beføjelser til at tillade Salg af Gift til teknisk Brug overgaar til Politimestrene.
34) at Kontrollen med Hensyn til Navngivelse af Børn overgaar fra Amterne til Politimestrene.
35) at Ekspeditionen af Andragender om Refusion af Stempel- og Tinglysningsafgifter forenkles.
36) at Ekspeditionen af Sager om Berigtigelse af Stempel- og Tinglysningsafgifter i Anledning af Bortfald af Tilsagn om Statslaan til Byggeri forenkles.
37) at Statens Andel i Udpantningsgebyrerne — forsaavidt Udpantningen foretages af Sognefogder — fr af aides til Fordel for Sognefogderne.
38) at det henstilles til Justitsministeriet at overveje, om tvungen Forligsmægling ved Retten i Skilsmisse- og Separationssager kan afskaffes.
39) at det henstilles til Justitsministeriet at indskærpe Dommerne, at Indberetning til Paatalemyndigheden om verserende Ægteskabssager kun bør gives i de Tilfælde, Loven kræver det.
40) at Bestemmelsen i Stempellovens § 49, Stk. 1, Nr. 1, om Pligten til i Domme i civile Sager at anføre, om der foreligger Stempelovertrædelse, ophæves.
41) at det henstilles til Landbrugsministeriet at drage Omsorg for, at Politimestrenes Pligt til at medvirke ved Tilvejebringelse af en Vildstatistik bortfalder.
42) at det henstilles til Centraladministrationen kun at sende Sager til Udtalelse hos underordnede Myndigheder i Tilfælde, hvor denne Ekspedition efter en konkret Prøvelse maa anses for nødvendig.
43) at Spørgsmaalet om Afskaffelse af nogle af Politimestrenes periodiske Indberetninger tages op til Overvejelse.
44) at Spørgsmaalet om Indskrænkning af Brugen af privates Attestationer paa Tro og Love optages til Overvejelse.

København, den 21. Maj 194S.

E. Andersen.	**Lorck-Madsen.**	**Harald Petersen.**
Aage Seidenfaden, Formand.	**P. Chr. v. Stemann.**	**Wøller.**

Gaarden,
Sekr.

Bilag 5.

Undersøgelse af Direktoratet for Statsskovbruget.

Undersøgelsen er foretaget i November 1947 efter Anmodning af Direktøren for Statsskovbruget.

Oprindeligt havde Direktøren ønsket Assistance til Udformning af et nyt Journalsystem, men senere blev Anmodningen udvidet til at omfatte en Organisationsundersøgelse af Statsskovbruget i dets Helhed.

Forvaltningsnævnets Sekretariat, den 12. April 1948.

Wechselmann.

Thorsen.

I. Indledning.

Direktoratet har til Opgave paa Landbrugsministeriets Vegne at forestaa Forvaltningen af Statens Skove saavel i forstmæssig som i handelsmæssig Henseende, idet dog de under Klitvæsenet og Sorø Akademi sorterende Skove er undergivet egen selvstændig Forvaltning.

Historisk Indledning.

Direktoratet for Statsskovbruget blev oprettet ved Lov Nr. 134 af 13. Maj 1911, og kgl. Anordning af 11. Juli s. A. bestemte, at Loven skulde træde i Kraft den 1. November s. A., fra hvilken Dato Direktoratets Virksomhed begyndte.

I ovennævnte Lovs § 6 bestemtes det, at de nærmere Regler for Direktoratets Myndighedsomraade m. m. vilde være at fastsætte ved kgl. Anordning, hvilket skete ved „Instruktoriske Bestemmelser for Bestyrelsen for Statsskovene" af 24. Maj 1924, der senere — rent faktisk — er ændret noget ved forskellige Cirkulærer fra Ministeriet.

Grunden til Direktoratets Oprettelse maa søges i de allerede fra Midten af forrige Aarhundrede fra forskellige Sider fremsatte Ønsker om at skaffe Statsskovene en samlet ansvarlig og faglig Ledelse. Fordelen skulde være, at man i Spidsen for Etaten fik en Fagmand, der vilde faa direkte Adgang til Forhandling med Ministeren om faglige Spørgsmaal, ligesom ogsaa det faglige Arbejde vilde blive ledet af en Fagmand med fornødent Ansvar og Myndighed, og Forretningsgangen derved blive mere ensartet og simplificeret. Ogsaa i Forholdet udadtil vilde det have sin Betydning at have en Direktør med fuldt Ansvar, mod hvem eventuelle Anker over Statsskovenes Drift kunde rettes.

Ved Lovforslagets Behandling i Landstinget blev det iøvrigt udtalt, at man ikke kunde forstaa, hvorfor Klitvæsenet og Sorø Akademi samt Tilsyn med Privatskovene ikke kom ind under denne Lov. Hertil svarede Landbrugsministeren, at dette ikke var udelukket, men udtalte, at man senere kunde komme tilbage til Spørgsmaalet, hvis dette maatte være ønskeligt. Disse Forhold blev fremdraget flere Gange under Sagens Behandling paa Rigsdagen, men nogen Ændring i de bestaaende Forhold foretoges ikke.

II. Den nuværende Organisation.

A. Myndighedsfordelingen.

Samtlige Statsskove henhører under Landbrugsministeriet, under hvilket Direktoratet for Statsskovbruget forestaar Ledelsen. Direktøren har dog i Praksis direkte Referat til Ministeren af Sager af forstmæssig Art og iøvrigt i alle Sager, som Direktøren efter de gældende Regler selv kan afgøre.

For Landbrugsministeriet forelægger Direktøren for Statsskovbruget alle ikke særlig undtagne Sager, herunder navnlig følgende:

1. Forslag til Statsskovvæsenets Bidrag til det aarlige Finanslovforslag.
2. Sager, som angaar Bevillinger eller paa anden Maade udkræver Lovgivningsmagtens Medvirken.
3. Sager angaaende Udnævnelser, Forflyttelser, forsaavidt vedkommende er udnævnt i en bestemt Stilling, Afskedigelser af Statsskovvæsenets Tjenestemænd, Overtagelse af Hverv, der ligger udenfor vedkommende Tjeneste under Statsskovvæsenet. Udmærkelser og lignende samt alle øvrige Sager angaaende Tjenestepersonalet, hvis Afgørelse ikke er henlagt til Direktøren for Statsskovbruget eller til Skovrideren for det paagældende Distrikt.
4. Sager angaaende Køb og Salg af faste Ejendomme samt Grænseforandringer.

Herudover skulde Direktøren tidligere for Landbrugsministeriet ogsaa forelægge andre Sager, men i de senere Aar er Direktoratet for Statsskovbruget bemyndiget til selv at afgøre disse.

Til Belysning af Myndighedsfordelingen i Dag mellem Landbrugsministeriet og Direktoratet for Statsskovbruget har Direktoratet udarbejdet nedenstaaende

OVERSIGT

over Myndighedsfordeling mellem Landbrugsministeriet og Direktoratet for Statsskovbruget. (Ifølge Landbrugsministeriets Skrivelser af 12. Marts 1934, 11. Februar og 26. Februar 1947).

	Afgøres af		Bemærkninger
	Dir.	Min.	
A. Personelle Forhold.			
1. Tjenestemænd.			
Opslag af ledige Stillinger	x		
Ansættelse af Tjenestemænd		x	(Hastesag)
Offentliggørelse af Ansættelse	x		
Konstitution og Suspension	x		
Orlov	x		
Forflyttelse af Forstfuldmægtige	x		
Afskedigelse		x	
Pensioner	x		(til Finansministeriet)
Efterindtægt til Enker	x		
Diæter o. l.	x		se dog C. 4.
Brug af Tjenesteboliger og -jorder	x*)		*) se Tjenestemandslovens § 36
Jordlodsfradrag	x		do. § 37
Ordensdekoration		x	
2. Skovløbere.			
Alle Sager undtagen:			
Efterindtægt og Understøttelser	x		til Finansministeriet

	Afgøres af		Bemærkninger
	Dir.	Min.	
3. *Arbejdersager.* Alle Sager.			
Af Hensyn til Kontinuiteten mellem Direktoratets Lønforhandlinger med D. A. F. og Klitvæsenets og eventuelt Hedeselskabets lignende Lønforhandlinger faar Landbrugsbrugsministeriet fremtidig Lejlighed til at følge Forhandlingerne mellem D. A. F. og D. F. S., idet en af Landbrugsministeriets Tjenestemænd giver Møde under Forhandlingerne.			
B. Arealforhold.			
1. *Ejerforhold.*			
Arealkøb og -salg		x	
Ekspropriation og Udstykningssager	x		
2. *Arealanvendelse*	x		
Herfra undtages dog:			
Sager i Forbindelse med Skovloven		x	
Sager berørt under B. 3.			
3. *Arealbyrder.*			
a. Udleje, naar Tilladelse gives	x		
b. Udleje, naar Tilladelse ikke gives	x		
Hefra undtages:			
Sager af større Betydning		(x)	
Sager, hvor Modparten er en Kommune eller større offentlige Organisation, forelægges Landbrugsministeriet, inden Afgørelse træffes		(x)	
c. Servituter medmindre den til Grund liggende Overensenskomst eller dennes Forudsætning er til Hinder derfor, hvilket gælder de Arealer af Ordrup Krat paalagte Fredningsservituter.	x		
d. Motorkørsel i Statsskovene	x		
4. *Arealrettigheder.*			
Leje af Arealer (udenfor egne)	x		
Færdelsrettigheder over fremmed Grund	x		
Fredning paa fremmed Grund i Henhold til Naturfredningslov	x	x*)	*) hvis Sag rejses, forelægges den Ministeren.

	Afgøres af		Bemærkninger
	Dir.	Min.	
C. Værdiforhold.			
1. Almindelige Regnskabssager	x		
2. Almindelige Regler for Salg af Skoveffekter	x		
3. Indtægter:			
a. Indtægtsordrer til Skovkasser	x		
b. Godkendelse af Sikkerhedsstillelse ved Kreditsalg	x		
c. Tilfældige og ekstraordinære Indtægter	x		
4. Udgifter:			
a. Bevillingssager,			
I. der skal forelægges Finansudvalget, (d. v. s. søgte Beløb udover Finansloven eller allerede bevilgede Tillæg hertil)		x	
II. der *ikke* skal forelægges Finansudvalget (d. v. s. Fordeling til Distrikt eller Ændring heraf indenfor samme Gruppe og Konto)	x		
b. Deputater, Skatter og Afgifter	x		
c. Udgiftsordrer til Skovkasser	x		
d. Tilfældige og ekstraordinære Udgifter	x		
D. Juridiske Forhold.			
1. Juridisk Mellemværende mellem Tjenestemænd og Stat	x	x	
2. Juridisk Afgørelse vedrørende Arealtvistigheder	x		
Sager i Forbindelse med Skovloven, (se B. 2)		x	
Appel af Domme i Skov- og Jagtforbrydelser		x	
3. Juridisk Afgørelse af Værditvistigheder	x		

B. Direktoratet for Statsskovbruget.

Da Direktoratets Virksomhed begyndte i November 1911, var der — udover Personalet i Skovreguleringen — ansat: 1 Direktør, 1 Handelsskovrider, 1 Administrationsskovrider, 2 Forstassistenter og 1 Kontorist.

Personalets Størrelse er siden da vokset som nedenfor angivet:

	1911	1935	1938	1939	1943	1945	1947
Direktør	1	1	1	1	1	1	1
Administrationsskovrider	1	1	1	1	1	1	1
Handelsskovrider	1	1	1	1	1	1	1
Juridisk Kontorchef	0	0	½	½	½	½	1
Fuldmægtig	0	0	0	1	1	1	1
Forstfuldmægtige (Forstassistenter)	2	3	3	2	2	2	3
Bogholderi	0	1	1	1	1	2	2
Journalstue	1	1	1	1	2	2	2
Skrivestue	1	1	2	2	2	2	2
Intern Revision	0	0	0	0	1	1	1
Ialt	7	9	10½	10½	12½	13½	15

Skovarealet under Direktoratet var i 1911 ca. 58 000 ha paa 24 Distrikter og i 1947 ca. 75 000 ha paa 29 Distrikter. Endvidere er i Aarenes Løb visse Omraader henlagt fra Landbrugsministeriet til Direktoratet. Direktoratet er i Dag opbygget i fire Afdelinger: Administrationsafdeling, Handelsaf deling, juridisk Afdeling samt den ret selvstændige Skovregulering.

Direktoratet har givet følgende Fortegnelse over Personalet i Direktoratet — Skovreguleringen undtaget — pr. 1. November 1947:

Stilling	Alder	Lønklasse (Tjl., Regul. etc.)	Antal Aar i Skovvæsenet (excl. Aspiranttid)	Antal Aar i Afd. nuv. Still.
Direktør	41	1	10	1
Adm. Skovrider	37	2 a	8	1
Handelsskovrider	38	2 b	5	1
Kontorchef	40	2 a	10	½
Fuldmægtig	34	3	4	1
Forstfuldmægtig	27	4	1½	1½
Forstfuldmægtig	33	4	3	¼
Forstkandidat	28		1	1
Bogholder	58	4	31	13
Kontorassistent		7 a	15	11½
Bogholdermedhjælper			1	1
Journalmedhjælper			1½	1½
Kontorist			1	1
Skrivemedhjælper			12	12
Skrivemedhjælper			5	5

Af de i Direktoratet beskæftigede Forsttjenestemænd regner man med, at kun Skovdirektøren forbliver i Direktoratet, medens de øvrige Medarbejdere forventer før eller senere at skulle overtage et Distrikt.

Tjenestemændenes Arbejdsomraa der.

1. *Skovdirektøren.*

Skovdirektørens Arbejdsomraade er angivet i Afsnit A **i** „Instruktoriske Bestemmelser for Bestyrelsen af Statsskovene", hvorved dog bemærkes, at der **i** 1934 og 1947 er overfort en Del Sager fra Ministeriet til Direktoratets direkte Afgørelse. Herefter falder Skovdirektørens Arbejde **i** alt væsentligt paa to Omraader, nemlig Ledelsen af Direktoratet og Inspektion af Skovdistrikterne.

a. Arbejdstiden i Direktoratet er hovedsagelig optaget af Forhandlinger, navnlig med de overordnede Tjenestemænd **i** Direktoratet og med Landbrugsministeren og forskellige Embedsmænd i Ministerierne. Endvidere Afgørelse af forelagte Sager og Underskrift af Post. Derudover er **en** Del af Skovdirektørens Tid beslaglagt til Møder **i** nedennævnte Nævn og Bestyrelser:

Dyrehaveudvalget (Formand),
Den forstlige Forsøgskommission (Formand),
Reservatudvalget (Formand),
Dansk Skovforenings Bestyrelse (Næstformand),
Forstlige Legater (Formand),
Den nationale F.A.O.-Komité (Medlem),
Statens Skovnævn (Medlem),
Forvaltningsnævnet for Krigsforsikring af Skove og Plantager (Medlem) og
Jagt- og Skovbrugsmuseet (Bestyrelsesmedlem).

Af ovennævnte Hverv er kun Formandsskabet i Forsøgskommissionen aflønnet med et mindre **aarligt** Honorar.

b. Inspektion af Skovdistrikterne.

Ifølge **„Instruktoriske** Bestemmelser" fører Skovdirektøren det overordnede Tilsyn og har i Forbindelse hermed den øverste Myndighed og Ansvaret med Hensyn **til** Driften af samtlige Statsskove og de øvrige under Statsskovvæsenet hørende Arealer. For at kunne føre **det** overordnede Tilsyn foretager Direktøren personlig, saa ofte det skønnes nødvendigt, en almindelig Inspektion af Distrikterne.

Ved Inspektionerne ses der gerne paa løbende Sager, som det er ønskeligt for Skovriderne at sætte Direktøren ind **i** paa Stedet, ligesom der foretages en almindelig eller stikprøvevis Besigtigelse af Distrikterne, hvor Direktøren har sin Opmærksomhed henvendt paa eventuelt unormale Forhold, f. Eks. særligt dyre Kulturudgifter, Vej udgifter o. lign., eller omvendt Udgiftsposter, der er væsentligt lavere end paa andre Distrikter. Skovdirektørens Hovedopgave ved disse Inspektioner er at kontrollere, at der udøves almindelig god Skovdrift, saaledes som den praktiseres her i Landet. Der er ikke nogen Forskrift for, hvor ofte Distrikterne skal besøges, men det er oplyst, at Direktøren regner med gennemsnitligt at besøge hvert Distrikt een Gang om Aaret.

2. *Administrationsafdelingen.*

a. Leder af Administrationsafdelingen er *Administrationsskovrideren* til hvem er henlagt nedennævnte Arbejdsomraader:

Personalesager: herunder Tjenesteboliger og Tjenestejorder.

Arbejdersager: • Lønforhandlinger, Mægling og Rationali seringsarbej de.

Regnskab: Tilrettelæggelse — Aarsoversigter og Hovedrevisoratsbemærkninger.

Ejendomskøb- og -salg: Forhandlinger og Vurderinger.

Publikum: Forhandlinger med Militæret og med Idrætsorganisationer om Øvelser i Skovene.

Endvidere er til Administrationsskovrideren for Tiden henlagt Arbejdet som Skovrider for Krogerup og den der beliggende Planteavlsstation.

En Del af Administrationsskovriderens Tid er beslaglagt til Møder og Forhandlinger i Direktoratet og paa Distrikterne samt til Møder i Statsskovenes tekniske Rationaliseringsudvalg (Formand) og Udvalget for Indkvarteringserstatning (Sagkyndig). (Ophører pr. 1. April d. A.)

Den daglige Arbejdstid for Administrationsskovrideren er overordentlig varierende, men Skovrideren har som Gennemsnitstal opgivet følgende:

Konference med Direktør	ca. ½ Time
Gennemgang og Fordeling af Post	- 1 ½
Diktering og Koncipering af Skrivelser	- 1
Møder og Forhandlinger	- 1
Arbejde af planlæggende Natur (Tekn. Rationaliseringsudvalg, Planteavlsstation m. v.)	- 1
Udearbejde (Rejser, Administration af Krogerup)	- 1
Frokost og Spildtid	- 1

Administrationsskovrideren er bosat i Nærheden af Krogerup Gods og er om Aftenen beskæftiget med en Del Arbejde vedrørende dette og Planteavlstationen, som f. Eks. Forhandlinger med Skovfoged, Plantemester samt Godsets Kunder.

Planteavlstationen vil i de kommende Aar faa til Opgave at levere Frø af de bedst egnede Træer til Nykultur-Arealer.

Ifølge en foretagen Opgørelse tilkultiveres ca. 950 ha aarligt og heraf en stor Del med Planter og Frø af ubestemmelig Herkomst, omend man i de senere Aar har faaet større Forstaaelse af Herkomsten, den saakaldte „Proveniens" Betydning.

For Statsskovenes Vedkommende mener man, at Indsamlingen m. v. af Frø fra de kaarede Bevoksninger ikke paa langt nær har givet det Resultat, der kunde ønskes, hvilket dog for en stor Del skyldes, at Distrikterne ikke raader over tekniske Hjælpemidler til Brug for Indsamlingen. Paa visse Distrikter foretages et vist Forædlingsarbejde, men de tekniske Vanskeligheder sætter en Grænse for Arbejdets Fremgang. Man har derfor fundet det formaalstjenligt at centralisere Forædlingsarbejdet til spredte Arealer, ialt G5 ha, paa Krogerup Gods.

Paa Stationen vil man i Praksis udnytte de af Forstanderen for Landbohøjskolens Arboret opnaaede Resultater indenfor Skovforædlingen, for herved hurtigst muligt at sikre Statsskovene værdifuldt Frø, og det vil være Plantestationens Hovedopgave gennem Opformering at tiltrække Hovedparten af de Planter, der skal anvendes i Frøkulturerne paa Distrikterne.

Administrationen af Planteavlstationen finder for Øjeblikket Sted paa den Maade, at Arboretforstanderen har den tekniske Ledelse, medens Skovrideren har den økonomiske

og administrative Ledelse. Det daglige Arbejde forestaas af en Plantemester, og desuden er en Forstkandidat tilknyttet Stationen som et Mellemled mellem denne og Arboretsforestanderen.

Hvorledes Stationens Administration paa langt Sigt bør finde Sted, kan Direktoratet paa nuværende Tidspunkt vanskeligt udtale sig om. Man kan tænke sig Stationen lagt ind under Gurre Distrikt, men i Betragtning af den økonomiske Betydning af det Arbejde, den udfører, vil det sikkert være rettest at skille den ud som en særlig Af deling direkte under Direktoratet paa samme Maade som Skovreguleringen.

Dersom Indsamling m. v. af Frø paa Distrikterne allerede nu skal lægges ind under Stationen, vil det være nødvendigt at knytte Forstkandidaten fast til Stationen.

løvrigt er denne saa ny, at det er vanskeligt at tage Stilling til dens fremtidige Administration, men hvis Direktoratets Planer holder Stik, vil dette Arbejdsfelt, der ikke før i Praksis er blevet udnyttet noget Sted i Verden, og som derfor omfattes med betydelig Interesse ikke alene i Danmark, men ogsaa i England, Norge, Sverige, Indien o. a. Lande, faar baade stor videnskabelig og økonomisk Betydning, ogsaa for Privatskovene, som man kan sælge Frø til. Endvidere regner man med at kunne sælge Frø til andre Lande, idet Frøprisen er ret underordnet, naar Frøet har en god Kvalitet.

Statsskovenes tekniske Rationaliseringsudvalg.

Administrationsskovrideren er Formand for Udvalget, der bestaar af

2 Skovridere
2 Arbejderrepræsentanter
1 Skovløber
1 Læge og
1 Ingeniør

Sekretær for Udvalget er en i Direktoratet ansat honorarlønnet Forstkandidat.

Udvalget har som Opgave at rationalisere Skovarbejdet, hvis Arbejdsmetoder anses for forældede.

b. Fuldmægtigen.

Paa Grund af den forøgede Arbejdsmængde blev der i 1939 i Direktoratet oprettet en Fuldmægtigstilling. Fuldmægtigen skal aflaste saavel Administrationsskovrideren som Handelsskovrideren for en Del af de mere ekspeditionsmæssige Sager og udføre dette Arbejde paa eget Ansvar. Stillingen er overdraget en i Direktoratet tjenstgørende Forstfuldmægtig.

Forsaavidt angaar Administrationsafdelingen er Fuldmægtigen beskæftiget med

Personalesager:

Ansættelse og Afskedigelse af Skovløbere og Tjenestemænd samt Sager vedrørende Fastsættelse og Udbetaling af Understøttelse til Skovløbere og disses Enker Endvidere Udleje af Arbejderhuse, Meddelelser til Kasserne om Udbetaling af Alderstillæg til Tjenestemændene, Noteringer vedrørende Leje- og Forpagtningskontragter, Uniformssager, Noteringer og à jour-Føring i Tjenestebog og Tjenestealdersbog.

Budget:

Ekspedition og Tildeling af Bevillingsforhøjelser, Udarbejdelse og Notering af de i Aarets Løb givne Tillægsbevillinger samt Udarbejdsning af Tillægsbevillingsforslag. Sammenarbejdning af Distrikternes Budgetforslag og Udarbejdelse af samlet Budgetforslag.

Ejendomskøb og Salg:

Ekspedition af Udstykningssager, der berører Statsskovvæsenets Arealer. Fuldmægtigen fungerer saavel i Administrationsskovriderens som i Handelsskovriderens Sted under disses Fravær.

c. Forst fuldmægtigen.

Som Administrationsskovriderens Assistent er Forstfuldmægtigen beskæftiget med

Budget og Regnskab:

Kritisk Gennemgang af en Del af Distrikternes Udkast til Budgetter og Aarsoversigter (den væsentligste Del af den talmæssige Gennemgang foretages af den under Intern Revision beskæftigede kv. Kontorist), Opstilling af den samlede Aarsoversigt, Revision af Bygningsprotokoller samt Gennemgang af Forslag til Tillægsbevillingsloven.

Endvidere Ekspeditionssager i Forbindelse med Hovedrevisionsbemærkninger.

Derudover er Forstfuldmægtigen beskæftiget med en Del Opgaver af særlig Karakter, som f. Eks. Omsætningsbalancer for Statsskovene, Krigserstatningsvurderinger for Distrikterne, Ejendomsvurderinger, Beregning af Værditabeller for Bøg, Rødgran og Bjergfyr etc.

Forstfuldmægtigene i Direktoratet konfererer paa Skift de udgaaende Skrivelser. Dette Arbejde optager dem ca. ½—¼ Time hver anden eller tredie Dag.

d. Forstkandidaten.

Forstkandidaten, der er Sekretær i Rationaliseringsudvalget og under Undersøgelsen har været paa Studierejse i Sverige, er hovedsageligt beskæftiget med Rationaliseringsarbejdet og derudover med forekommende Opgaver.

Forstkandidaten har fra 1. Januar 1948 overtaget en ledig Forstfuldmægtigstilling, idet den ene Forstfuldmægtig fra denne Dato er overgaaet til Landbohøjskolen.

e. *Kontoristen.*

Som omtalt er Kontoristen i den interne Revision beskæftiget med talmæssig Revision.

/. *Bogholderen.*

Arbejdet, ved hvilket Bogholderen bistaas af en Kontorist, omfatter:

Varetagelse af Direktoratets Kasse- og Bogføringsforretninger, hvorunder indgaar Sammenarbejdelse af de maanedlige Skovkasseekstrakter.

Distriktsvis Sammenstilling af de ved Skovkasserne oppebaarne Indtægter og afholdte Udgifter.

Revision og Ekspedition af de fra Distrikterne indkomne Begæringer om Sygehjælp til Skovløbere og Skovarbejdere.

Revision og Ekspedition af de fra Bygningsinspektørerne indkomne Byggeregninger.

Revision og Ekspedition af Kørselsregninger.

Føring af Protokoller over de enkelte Distrikters samlede Indtægter og Udgifter og Udarbejdelse af Aarsoversigt hertil.

Udarbejdelse af Adviser til Distrikterne vedrørende de af Direktoratet oppebaarne Indtægter eller afholdte Udgifter.

Endelig er Bogholderen Leder af Journal- og Arkivarbejde samt af Skrivestuen.

g. Kontoristen.

Den kv. Kontorist er udover Bogholderiarbejde beskæftiget med Maskinskrivning i Skrivestuen.

h. Journal- og Arkivstue.

I Journal- og Arkivstuen er beskæftiget 1 Kontorassistent og 1 kv. Kontorist.

I Journal- og Arkivstuen modtages og afsendes al Post til og fra Direktoratet, gennemsnitlig ca. 30 indgaaende og 30 udgaaende Breve pr. Dag.

Den indgaaende Post føres i Dagbog i kronologisk Orden og J. Nr. findes (indføres) i „den lille Journal" (Stikordsjournal).

Forakter findes nu frem og vedlægges Posten, der Kl. ca. 11 afleveres til Direktøren til Gennemsyn og Fordeling.

Udgaaende Post føres i den udgaaende Dagbog i kronologisk Orden. De indgaaende Breve og Kopier af de udgaaede Breve lægges derefter i en Mappe, som cirkulerer til Gennemsyn hos Direktør, Kontorchef, Skovriderne og Fuldmægtigen og arkiveres derefter.

I ledige Stunder overføres Sagerne fra Dagbøgerne i Sagsorden til Bogstavjournalerne (fra A til Ø).

Den underskrevne Post samles, trykte Kuverter (til Distrikterne og Skovkasserne m. fl.) tages frem, øvrige nødvendige Kuverter skrives, hvorefter Posten kuverteres og frankeres. (Portoforbruget noteres i Portobogen, og Portobog og Post forelægges Bogholderen til Gennemsyn.

Herudover er Personalet beskæftiget med Pasning af Direktoratets Telefon-Omstillingsbord, Budtjeneste til Ministerier og Posthuse, Rigsarkiv m. m., samt Afsendelse af Skemaer fra Direktoratets Skemasamling.

i. Skrivestuen.

I Skrivestuen er beskæftiget to kv. Kontorister samt lejlighedsvis den under Bogholderen med Bogføring beskæftigede kv. Kontorist.

3. *Handelsafdelingen.*

a. Leder af Handelsafdelingen er *Handelsskovrideren* til hvem er henlagt nedennævnte Arbejdsomraader:

Afsætning af Træ og Biprodukter.

Arbejdet er meget tidspræget og omfatter udover Prisansættelser, som normalt sker i Samraad med Dansk Skovforenings Handelsudvalg, hvis Møder Handelsskovrideren deltager i, for en Række Effekters Vedkommende ogsaa Hugstens Fordeling til de forskellige Forbrugsomraader; hertil kommer Aftaler om Kreditgivning, Udlevering uden Betaling af Effekter til Distrikternes Brug, f. Eks. til Hegnspæle, og til lokale Skoler, som fra gammel Tid har Krav paa at faa en vis Mængde Brænde stillet til Disposition uden Betaling (Deputater). Afgivelse af Brænde til Tjenestemænd. Handelsskovrideren er Medlem af Brændselsnævnets Brændeudvalg, Træsamraadet og er teknisk Konsulent for Prisdirektoratet ved alm. Fastsættelse af Maksimalpriser for Skoveffekter.

Skovtekniske Foranstaltninger.

Hugstansættelser paa Basis af de af Skovreguleringen udarbejdede Driftsplaner.

Indkøb af Redskaber af større Betydning, som „Jeeps", Fræsere etc. Beredskabslager af Værktøj.

Gennemgang af Inventarieindkøbene.

Jagt- og Reservatsager, herunder Vildtredskaber, Jagtlejekontragter, Fordeling af Midler fra Jagtfonden til de forsk. Reservater m. v.

Skovbrandsager.

Handelsskovrideren er Formand for et for Tiden nedsatt „Brændeudvalg", hvori 3 Distriktskovridere sidder, og hvor Forstfuldmægtigen er Sekretær.

Erstatningsspørgsmaal og Uddeling af Ducører.

Efter forberedende Arbejder i Direktoratet foretager Skovrideren hvert Aar Gennemgang af Kasse, Skoveffekter, Inventariebeholdninger paa som Regel flere Distrikter.

Se endvidere under b.

b. Fuldmægtigen.

Aflaster Handelsskovrideren med:

Korrespondance vedrørende alle i Forbindelse med Udbetaling af Sygehjælp til Skovløbere og Skovarbejdere opstaaende principielle Spørgsmaal. Indtegning samt Slettelse i Statsbrandforsikringsfonden af Statsskovvæsenets Bygninger og Løsøre.

c. Forstfuldmægtigen.

Som Handelsskovriderens Assistent er Forstfuldmægtigen — ligesom Administrationsskovriderens Assistent — i det væsentligste beskæftiget med Kontrolarbejde.

Salgsregnskaberne:

Gennemgang med Hensyn til Priser og Kontering, Koncipering af Klausulerklæringer om Egetræ til Statsbanerne og Slutsedler vedrørende større Salg.

Kontrol med de Direktoratet ydede Sikkerhedsstillelser ved Kreditgivning.

Indtægtsordrer:

Koncipering af diverse Indtægtsordrer til Skovkasserne.

Jagt- og Reservatsager:

Revision af Priser i Jagtregnskabet. Samling af Indberetninger vedr. Jagt, Koncipering af Sager vedr. Jagt- og Reservatleje.

Afsætning af Træ og Biprodukter:

Samling af halvaarlige Indberetninger vedrørende Vedregnskaber, Beholdningsfortegnelser, Fortegnelser over Deputater, Effekter til eget Brug og Udleveringer til Brændepladser.

Samling af maanedlige Indberetninger ved. Gavntræforbruget og Direktoratets Dispositionskvantum af Naaletræ. Udfærdigelse af maanedlig Indberetning til Ministeriet om Gavntræhugster.

Skovtekniske Sager:

Gennemgang af Inventarielister (1 Gang aarlig).

løvrigt Gennemgang af Aarsoversigter fra Distrikterne og Driftsbøger samt Udarbejdelse af Analyser og Statistikker af forskellig Art.

d. Intern Revision (kv. Kontorist).

Den kv. Kontorist er — ligesom Tilfældet er hos Administrationsskovriderens Assistent — beskæftiget med den talmæssige Revision af ovenstaaende under Forstfuldmægtigen sorterende Sager.

4. Juridisk Afdeling.

I den juridiske Afdeling er beskæftiget en Kontorchef.

Efter at Direktoratet senest i 1947 har faaet en mere selvstændig Stilling i Forhold til Landbrugsministeriet, blev den tidligere juridiske Halvdagsstilling pr. 1. April 1947 omdannet til en Kontorchef-Stilling. Kontorchefen har sit Arbejdsomraade dels i Direktoratet, dels paa Jægersborg Distrikt (Dyrehavsbakken), og han er i øvrigt at betragte som „Direktoratets Sagfører" til Raadighed for Tjenestemænd i Direktoratet og Skovriderne paa Distrikterne. Som Arbejdsopgaver kan nævnes Udstykningssager, Skolesager, Vejsager, Vandløbssager, Erstatningssager, Køb og Salg, Forhandlinger om erhvervsmæssig Udnyttelse af Statsskovvæsenets Arealer med Dyrehavsbakken, Restaurationer, Fiskeri- og Lejesager iøvrigt, Lertagning, Grus og Stenudvinding, Badestrande, Parkerings- og Camperingspladser. Forhandlinger med Naturfredningsforeninger og med Hjemmeværn, Terrænsportforeninger etc. om Benyttelse af Skovene til Øvelser.

5. Skovreguleringen.

Den forholdsvis selvstændige Afdeling af Direktoratet, som kaldes Skovreguleringen, er beliggende i en Barak i Christiansgade 12 A, helt afsondret fra det øvrige Direktorat. Før Direktoratets Oprettelse var Skovtaksator, der havde Kontor paa Christiansborg, den eneste Forstmand i København, hvilket bevirkede, at saavel Ministrene som Rigsdagen i forstlige Spørgsmaal ofte holdt sig til ham. Dette forklarer Skovreguleringens nuværende ret selvstændige Stilling, som endog er ført saa langt ud, at Direktoratet for Statsskovbruget korresponderer officielt med Institutionen.

Leder af Skovreguleringen er den saakaldte Skovtaksator. Udover Skovtaksator er der i Skovreguleringen ansat 2 Forstfuldmægtige og 1 Tegner (løs) samt om Sommeren endvidere 1—2 Forstkandidater, 1—2 Skovfogedassistenter og om Vinteren 1 kvindelig Kontorist.

Skovreguleringens Hovedopgave er gennem aarlig Revidering af de enkelte Skovafdelinger i 2 af de 29 Skovdistrikter at afgive Indstilling om Behandlingen af de to Distrikter i næste 15 Aar. Arbejdet foregaar dels i Vintersæsonen i København, dels i Sommersæsonen paa Distrikterne. I Vintersæsonen bearbejdes det paa Distrikterne om Sommeren indsamlede Materiale samtidig med, at Forstfuldmægtigene i Direktoratets Arkiver begynder at indsamle Oplysninger til næste Aars Undersøgelse. Arbejdet afsluttes med Udarbejdelsen af en Driftsbog, den saakaldte Driftsplan, som er at betragte som en Haandbog for Skovriderne. Det indsamlede Materiale er i „Driftsplanen" inddelt i 2 Hovedafsnit, en almindelig Beskrivelse af Distriktets Forhold og en særlig Beskrivelse. Den almindelige Beskrivelse er inddelt i 10 Afsnit:

1. Topografi, Størrelse og Historie.
2. Naturforhold.
3. Hegnsforhold.
4. Vej- og Vandledningsforhold.
5. Distriktets Skatter og Afgifter.
6. De paa Distriktet hvilende Byrder.
7. Distriktets Rettigheder.
8. Bestyrelsesforhold (Tjenestemænd paa Distriktet samt Love og Regler).
9. Oversigt over Distriktets Tjenesteboliger og andre Bygninger samt Tjenestelodder.
10. Andre Data vedrørende Distriktet.

Den særlige Beskrivelse er af ren skovteknisk Art og udarbejdes paa Grundlag af det i Sommersæsonen indsamlede Materiale. Ved Arbejdet paa Distrikterne udfærdiger Forstfuldmægtigene Beskrivelser af de forskellige Skovafdelinger bedømt ud fra rent forstmæssige Synspunkter. Endvidere bliver Afdelingsstenene og alle Kort revideret. Som Grundlag for en Opmaaling af Vedmassen foretages en Maaling af Træerne, hvorved man for de ældre Træers Vedkommende maaler hvert enkelt, men ellers foretager Stikprøver. Ved Maalingen foretages saavel en Aldersklassificering som en Kvalitetsberegning.

Naar Skovreguleringen er færdig med Arbejdet i Marken, hvorunder der jævnlig drøftes med Skovrideren, taler Skovtaksatoren og Skovrideren om den nærmere Behandling af Skoven i den kommende 15-aarige Periode, og derefter afholdes der et indledende Møde mellem Skovdirektøren, Skovtaksatoren og Skovrideren, hvor de endelige Retningslinier for den kommende Drift fastlægges; herefter bearbejdes det indsamlede Materiale i Vintersæsonen i Skovreguleringen, og de beregnede Tal overføres paa et Service-Bureau til Hulkort, hvorefter der udarbejdes Hugstplaner m. v., og naar Planen er færdig og underskrevet af Skovtaksatoren og Skovrideren, approberes den af Skovdirektøren.

Driftsplanen, hvis særlige Beskrivelse navnlig i disse Aar har speciel Betydning for Skovriderens Arbejde, udarbejdes i tre Eksemplarer, hvoraf Skovreguleringen beholder det ene, og et Eksemplar forbliver i Direktoratet.

C. Skovdistrikterne.

Danmarks Skovareal.

Danmarks Skovareal anslaas til ca. 392.877 ha, hvoraf ca. 134.737 ha paa Øerne og ca. 258.140 ha i Jylland. Heraf udgør det under Direktoratet for Statsskovbruget sorterende Skovareal ca. 75.824 ha, altsaa under 20 pCt., nemlig:

ca. 23.401 ha paa Sjælland,
696 - — Falster,
- 3.370 - — Bornholm,
- 48.357 - i Jylland.

Statsskovbrugets Skove er inddelt i tre Grupper, Gruppe B, C og D med ialt 29 Distrikter:

Gruppe B, 35.944 ha, omfatter de fuldt producerende Skove med 19 Distrikter,
— C, 37.776 - , •— Hedeskove og ikke fuldt producerende Skove med 9 Distr.,
— D, 2.104 - , — Jægersborg Distrikt og Krogerup Gods.

Bruttoindtægten for samtlige Distrikter i Finansaaret 1945—46 — Gruppe D undtaget — har udgjort ialt 14.440.760 Kr., hvilket Beløb procentvis fordeler sig til de forskellige Konti saaledes:

	Gruppe B pCt.	Gruppe C pCt.
Salg af Træeffekter incl. Deputater	90	82
Salg af Brændeplads m. v.	7	6
Salg af Biprodukter og gennem andre Indtægter (incl. Jagt)	2	5
Leje af Huse og Jorder samt tilbagebetalte Opskovnings- og Stempelpenge	1	1
Fradrag i Lønning for Tjenestebolig og -jord	1	1
Forøgelse af Effektbeholdningens Værdi	÷1	5

De samlede *Udgifter* for samtlige Distrikter — Gruppe D undtaget — har incl. Forrentningsudgiften beløbet sig til 13.789.379 Kr. Naar der ses bort fra Forrentningsudgiften, 1.262.626 Kr., der er beregnet som 4½ pCt. af den bogførte Værdi, fordeler de egentlige Udgifter 12.526.753 Kr. sig procentvis til de forskellige Konti saaledes:

	Gruppe B pCt.	Gruppe C pCt.
Administration (uden Fradrag for Bolig og Jord, jfr. under Indtægter)	10	12
Vederlag til Underbetjente	1	
Sygehjælp og Understøttelser	2	2
Skatter og Afgifter	7	4
Opskovning	47	42
Transport + Refusion	+1	
Brændeplads	3	2
Biprodukter, tilfældige Udgifter, Jagt	1	1
Deputater	1	1
Kultur og Planteskole	19	25
Skovforbedring, Skovfred og Lystanlæg	7	8
Bygningsarbejder	2	2
Afskrivning paa Bygninger	1	1

Lederen af Skovdistriktet er Skovrideren (1. eller 2. Grad) og paa de større Distrikter har denne en Forstfuldmægtig til Hjælp. Skovrideren (og Forstfuldmægtigen) er saavel praktisk som teoretisk uddannet. Uddannelsen til Forstkandidat, som er en Forudsætning for Ansættelse i nævnte Stillinger, tager normalt 5¾ Aar. Gennemsnitsalderen for nyudnævnte Skovridere er ca. 38 Aar.

Et normalt Skovdistrikt omfatter 3—4 Skovparter, der hver ledes af en Skovfoged, hvoraf ialt findes 101. Til Hjælp for Skovrideren og Skovfogderne findes der paa 15 af Distrikterne en Skovfogedassistent. Under Skovfogeden sorterer et Antal faste Skovløbere og Tilsynsmænd samt et større eller mindre Antal Skovarbejdere, hvoraf en Del kun er beskæftiget i Skovene i Vintersæsonen. Af ca. 4200 Arbejdere i 1945—46 har dog ca. 2700 været beskæftiget i mere end 200 Dage. Paa enkelte Skovdistrikter er der udover ovennævnte Personale ansat Kontorhjælp paa visse Tidspunkter af Dagen eller Aaret. Denne Kontorhjælp er af yderst løs Karakter og mange Steder afhængig af, om den overhovedet kan skaffes for de til Raadighed værende Medhjælpsbeløb.

Jægersborg Distrikts Forhold er paa Grund af Dyrehaven og Dyrehavsbakken af ganske speciel Karakter, der har medført, at der er paalagt Skovrideren en Række ganske særlige Opgaver uden for det normale Administrationsomraade.

1. Skovrideren.

Skovrideren forestaar og er ansvarlig for Driften af Distriktet og har herved at følge den for Distriktet af Direktøren approberede Driftsplan. Skovrideren skal hvert Aar udarbejde Forslag om Hugst, Kulturer samt andre Arbejder, der skal foretages i det følgende Finansaar. Paa Grundlag af det godkendte Hugstforslag foretager han i det Omfang, det er ham muligt, personligt Udvisningen og foranlediger Hugsten foretaget. Efter gammel Tradition møder Skovfogederne een eller to Gange om Maaneden hos Skovrideren med de Regninger, Bilag m.v., de er pligtige til at aflevere hos Skovrideren, jfr. nedenfor; samtidig hermed drøfter Skovrideren Forholdet ved de enkelte Skovparter med dem. Det afleverede Regnskabsmateriale gennemgaas kritisk af Skovrideren, der i det Omfang, det er fornødent, paategner og videresender det til Skovkassen eller Direktoratet.

Skovrideren forestaar Førelsen af Distriktets Kassebog og holder Regnskab ikke alene med sine direkte Indtægter og Udgifter, men ogsaa med de af Direktoratet for Distriktet afholdte Indtægts- og Udgiftsbeløb, saaledes at han til enhver Tid i videst muligt Omfang kan have Overblik over sit Distrikts Økonomi. Ca. hver 14. Dag udsender han Regnskab til Skovkassen. Skovrideren fører i en Beholdningsbog Regnskab med Til- og Afgang af Ved i de forskellige Afdelinger med Sondring mellem de forskellige Skovparter, hvilket Regnskab danner Grundlaget for hans Skov- og Vedregnskab; han indsender derhos pr. 30. September hvert Aar en fuldstændig Fortegnelse over Vedbeholdningerne til Direktoratet til Benyttelse ved dettes Kontrol af Distriktets Beholdninger. Desuden fører Skovrideren forskellige andre Bøger, der tjener tekniske eller driftsøkonomiske Formaal, f. Eks. den saakaldte Middelprisbog, Kulturbog og Bog over Planteskolearbejder. Endvidere føres der Inventarieforteguelse og Jagt journal, hvorhos der udarbejdes Budgetforslag samt føres Specifikationer til Indtægter og Udgifter, den saakaldte Kolonnebog. Skovrideren foretager hvert Aar Eftersyn af de Bygninger under Distriktet, som ikke er Tjenestehuse (Skovløberhuse og andre Huse af samme Størrelse), og fører Protokol over disse Eftersyn. Denne indsendes til Direktoratet til Godkendelse af de deri indeholdte Forslag **til** Reparationer, Installationer m. v. Alle større Salg af Skoveffekter (de saakaldte A-Salg) foretages gennem Skovrideren (men skal godkendes af Direktoratet), idet dog Betalingen herfor skal erlægges direkte til vedkommende Skovkasse, der modtager Indtægtsordre herom fra Skovdirektoratet.

Om Fordelingen af Skovriderens Arbejde mellem Kontoret og Skoven er det vanskeligt at udtale noget bestemt, idet Kontorarbejdet under alle Omstændigheder skal udføres, og Arbejdet i Skoven derfor kun kan beslaglægge den tiloversblevne Tid. Til Orientering kan nævnes, at Skovrideren paa et sjællandsk Distrikt var beskæftiget med Kontorarbejde Halvdelen af Dagen, skønt han selv mente, at han kunde anvende ¾ af Dagen paa Arbejdet i Skoven.

2. Forst fuldmægtigen paa Distriktet.

Forstfuldmægtigen skal være til Hjælp for Skovrideren med det kvalificerede Arbejde paa Kontoret og i Skoven, og fungerer i det hele som Skovriderens Stedfortræder.

Eksempelvis kan nævnes, at Forstfuldmægtigen ved et enkelt Distrikt var beskæftiget ca. 5/6 af Dagen paa Kontoret, skønt der i et vist Omfang havdes Medhjælp til det manuelle Kontorarbejde.

3. Skovfogederne.

Skovfogeden og Skovfogedassistenten har ligesom de overordnede Tjenestemænd saavel praktisk som teoretisk Uddannelse,

Uddannelsen til Skovfoged varer normalt 4½ Aar; de fleste Skovfogeder ansættes i en Alder af ca. 33 Aar. Skovfogeden forestaar under Skovriderens Ledelse alt Arbejdet paa den ham tildelte Skovpart og skal herved føre Tilsyn med Arbejdets forsvarlige Udførelse.

Han planlægger og kontrollerer Arbejdet, modtager Skovarbejdernes Regninger og forestaar i betydeligt Omfang Salget af Brænde og andre mindre Salg (B-Salg). Endvidere fører han i et vist Omfang Beholdningslister. Skovfogeden aftaler Slump-Akkorder for Arbejderne og beregner disses Lønninger. Paa Grundlag af Lønningslisterne udarbejder han de fornødne Opgørelser til Brug ved Opgivelser til Skattemyndigheder, Lønstatistik m. v. (Det bemærkes dog, at enkelte Skovridere selv har paataget sig dette Arbejde).

Efter Lønningsregningerne udfærdiger han de saakaldte Skovningsregninger, der indeholder Specifikationer for saavel Afdelinger inden for Skovparten som for Træarter. Maalelister afleveres til Skovrideren for det Træ, som man sælger. Skovfogeden selv sælger kun mindre Partier (B-Salg).

Paa Grundlag af Salgsbilaget (hans Kasseliste) udfærdiger Skovfogeden det saakaldte Sammendrag af Salgsbidrag, der indeholder Specifikationer vedrørende det solgte, fordelt saavel paa Afdelinger som paa Træarter.

Sammendraget paa Salgsbilaget og Skovningsregningerne danner Grundlag for de Beholdningsregnskaber, der føres paa Distriktet og Skovparten.

4. *Skovfogedassistenter.*

Til Hjælp paa enkelte af de større Skovdistrikter er ansat en Skovfogedassistent, der dels er beskæftiget med Kontorarbejde paa Skovridergaarden, dels assisterer de Skovfogeder, der har særlige store Skovparter.

5. *Skovløberen.*

Skovløberen er ikke Tjenestemand, men har udover vederlagsfri Bolig et mindre Vederlag, fastsat for hver enkelt Skovløbertjeneste under Hensyn til paagældende Tjenestegerning, herunder Effektudlevering, Pasning af Porte, Laager etc.

For det almindelige Skovarbejde oppebærer Skovløberen sædvanlig Akkord- eller Timeløn.

I Tilfælde af Sygdom har han efter nærmere Regler Adgang til Sygehjælp samt efter Afskedigelse Adgang til Understøttelse.

Skovløberen har til Opgave at udføre alt paa en Skovpart almindeligt forefaldende Arbejde, saasom Effektudlevering, Assistance ved Opmaaling og Nummerering, Bistand ved Arbejdsledelsen.

Enkelte af Skovløberne er regnskabsførende, idet der er tildelt dem mindre, isoleret beliggende Skovparter, for hvilke de har samme Forpligtelser som Skovfogederne. løvrigt har enkelte Skovløbere under Skovfogedens Tilsyn og paa dennes Ansvar Adgang til at foretage mindre Salg mod Afregning til Skovfogeden.

6. *Tilsynsmænd.*

Da Direktoratet ønsker at tilvejebringe et noget løsere Forhold ved Skovarbejdet, er man begyndt at ansætte saakaldte Tilsynsmænd, hvis Lønningsforhold omtrent svarer til Skovløbernes, men som ikke har vederlagsfri Bolig eller Adgang til Understøttelse.

Saavel Skovløbere som Tilsynsmænd udtages blandt Skovarbejderne.

7. Skovarbejdere.

Skovarbejdere er dels akkord-, dels timelønnede. Lønningerne fastsættes ved Forhandling mellem Arbejderrepræsentanter og Direktoratet.

Statsskovenes Arbejdslønninger ligger noget over, hvad der betales i de private Skove. En Del af Arbejderne bor i Skovvæsenets Huse for derom aftalt Betaling.

Gennemsnitsalderen for Skovarbejdere er i Dag 43 Aar, og ved den af det tekniske Rationaliseringsudvalg foretagne Undersøgelse er det konstateret, at Tilgangen af yngre Arbejdskraft er aftagende, saaledes at der overvejes særlige Foranstaltninger til Lettelse af Arbejdet, f. Eks. Oprettelse af en særlig Skovarbejderskole, Anskaffelse af Værktøj ved Statsskovvæsenets Foranstaltning m. v.

D. Tjenestemandslønninger.

Skovdirektør	12.000	til	13.200	Kr.
Skovridere I Grad, Kontorchef	7.800	-	9.000	—
— II —	6.300	-	8.100	—

Det bemærkes, at de to Skovridere, der gør Tjeneste i Direktoratet, samt Skovtaksator oppebærer et aarligt Bestillingstillæg paa 1.200 Kr.

Fuldmægtig i Direktoratet	5.040	til	5.760	Kr.
Forstfuldmægtige og Bogholder	3.780	-	4.740	—
Skovfogeder I Grad	3.600	-	4.560	—
— II —	3.180	-	4.020	—
Skovfogedassistenter	2.460	-	3.000	—

Hertil kommer almindelige pensionsgivende Løntillæg, Reguleringstillæg samt eventuelt Stedtillæg.

Andre Ydelser:

Som Brændsel til eget Forbrug udleveres der:

Skovrider	indtil	40	rm
Forstfuldmægtig	—	26	-
Skovfoged	—	7	-
plus 18 Bunker godt Kvas og evt. Tørv.			
Skovfogedassistent	Kvas		

Der erlægges herfor et Beløb efter fastsatte Priser.

Tjenestejord og Kørsel m. m.:

De som Distriktsbestyrere ansatte Skovridere oppebærer i Skydepenge for det Haarvildt, som Skovrideren skyder eller lader skyde, 15 pCt. af Værdien, noget mindre dog i Jægersborg. samt hele Indtægten af Fuglevildt og Pelsværk af Rovdyr.

Saavel Skovridere som de fleste Skovfogeder har Indtægt af den dem tillagte Tjenestejord, der ofte er bortforpagtet, ligesom mange Skovfogeder har betydelig Indtægt ved Kørslen i Skoven.

III. Bemærkninger.

A. Fælles Spørgsmaal.

1. Regnskabsordningen.

Efter den siden 1851 gældende Ordning ligger den væsentligste Del af Førelsen af Distrikternes Pengeregnskaber ved *Skovkasserne,* af hvilke der for Tiden findes 19, hvoraf 14 er henlagt til Amtstuerne eller Amtstuefilialerne; derimod har Førelsen af Vedregnskaberne (d. v. s. Regnskaberne over Træbeholdningerne) stedse ligget hos Distrikterne.

De enkelte Statsskov*distrikter* fører autoriseret Kassebog over deres Indtægter og Udgifter og hertil afregner *Skovfogederne,* der oppebærer Indtægter af mindre Salg (B-Salg) samt afholder visse Smaaudgifter. Alle Indbetalinger for større Salg (A-Salg) sker væsentligst til Skovkasserne efter Indtægtsordrer fra Direktoratet, og ligeledes afholdes alle større Udgifter, herunder Arbejdslønninger, af Skovkasserne efter Anvisning fra Distrikt eller Direktorat. Distrikternes Kassebeholdninger afregnes som nævnt med Mellemrum til Skovkasserne.

For at kunne følge Forbruget paa de enkelte Bevillingskonti holder Distrikterne Regnskab med de til Udbetaling anviste Beløb, ligesom der føres Regnskab over Indtægterne. Disse „Noteringer“ omfatter tillige de Indtægter og Udgifter, som ifølge Meddelelse fra Direktoratet er oppebaaret eller afholdt af dette.

Skovkassernes Mellemregnskaber indsendes til Direktoratet, hvor de gennemgaas og samarbejdes, idet Resultatet via Finanshovedbogholderiet indgaar i Direktoratets maa**nedlige** Regnskabsoversigt, hvoraf 1 Eksemplar tilstilles Finansministeriet, og et andet med hele Bilagsmaterialet tilstilles 3. Hovedrevisorat.

Medens Direktoratets Regnskab er konformt med andre Regnskaber fra Ministerier og Institutioner, har der igennem mange Aar været mindre Tilfredshed med Skovkassernes Regnskaber og Regnskabsforholdene i Almindelighed, navnlig fordi man var klar over, at saavel Regnskabsførelsen som Kasseforretningerne foregik under Former, der var ganske afvigende fra de ellers inden for Statsforvaltningen anvendte, og at der paa flere Omraader fandt Dobbeltarbejde Sted, ligesom den anvendte Form med Kasseregnskaber i Stedet for dobbelt Bogholderi var stridende med Statsregnskabslovens Bestemmelser. Allerede i 1930 blev der forsøgt Ændringer heri, uden at det dog førte til noget Resultat, men i 1944 blev der paany nedsat et Udvalg til at undersøge Ordningen og fremkomme med Forslag til Ændringer. Dette Udvalg har i November 1947 afgivet Betænkning, uden at der dog er opnaaet Enighed om en bestemt Nyordning, ligesom Udvalget ønsker, at der foretages Prøvebogføring gennem et helt Aar af to af de udarbejdede Forslag. I Betænkningen anføres, at man har søgt

1. at undgaa de overflødige Dobbelt- og Tredobbeltposteringer,
2. at skaffe Skovriderne et fuldstændigt Regnskabsmateriale, saa de fuldt ud kan bevare et økonomisk Overblik over Distriktets Drift,
3. at tilrettelægge Bogføringen ved Distrikterne, saaledes at den forstlig kvalificerede Arbejdskraft fritages for det daglige Detailarbejde dermed.

Der er med Henblik herpaa udarbejdet fuldstændige Beskrivelser af de Systemer, der **maa** bringes i Anvendelse under følgende Forudsætninger:

A. Hele Regnskabet føres paa Skovdistrikterne, og Skovkasserne nedlægges.
B. Hele Regnskabet føres paa Skovdistrikterne, og Skovkasserne opretholdes som Bank for Distrikterne.

C. Regnskabsaflæggelsen foretages af Direktoratet for Statsskovbruget, og Skovkasserne nedlægges.

D. Hele Regnskabet for Distrikterne føres paa Amtstuerne, idet samtidig de uden for Amtstuerne værende Skovkasser nedlægges.

Udvalget er enigt om, at Forslag A er fyldestgørende med Hensyn til sikkerhedsmæssige Foranstaltninger uden at medføre Omsvøb eller Forsinkelse i Ekspeditionen. Endvidere skulde det helt afskaffe overflødige Dobbelt- og Tredobbeltposteringer og give Skovrideren en udmærket Føling med sit Distrikts Økonomi.

Forslaget vil imidlertid nødvendiggøre Ansættelse af 29 Regnskabsførere, til hvilke Lønnen er beregnet **til** ca. 170.000 Kr., hvorhos det skønnes nødvendigt paa 13 Distrikter at tilvejebringe Boliger, hvilket ialt bringer den samlede Merudgift op til ca. 200.000 Kr. Besparelsen ved Skovkassernes Nedlæggelse er af Udvalget beregnet til 70.000 Kr., hvortil kommer, at der allerede nu ved Distrikterne anvendes Kontorhjælp for 55.000 Kr., saaledes at den faktiske Merudgift ved Forslaget vil blive ca. 75.000 Kr.

Af Hensyn til Merudgiften, Materialevanskeligheder og forventede Vanskeligheder ved paa Skovridergaardene at skaffe regnskabskyndigt Personale til disse Stillinger, som baade paa Grund af deres Placering og Avancementsmuligheder ikke skønnes at være særlig tillokkende, har Udvalget ladet *Forslag A* og dermed *Forslag B* ude af Betragtning.

Et Flertal af Udvalget (4 Medlemmer) foretrækker herefter *Forslag C,* som menes at ville medføre en mere enkel Forretningsgang end Forslag D og skabe direkte Forbindelse mellem Distrikt og Direktorat, hvorved det nuværende, noget omstændelige Ordresystem (Indtægts- og Udgiftsordrer til Skovkassen og Udleveringsordrer til Distriktet) overflødiggøres. Endvidere vil Kontrollen med Bevillingerne kunne føres af Direktoratet alene, medens denne Kontrol efter D maa føres ogsaa af Skovkasserne. Forslaget giver endelig Direktoratet mere Føling med Distrikternes Økonomi og vil muliggøre en senere Udbygning og Modernisering af Regnskabssystemet, herunder eventuelt Indførelse af Maskinbogholderi, saafremt saadant maatte findes rationelt. Det paapeges dog, at Forslaget ikke i samme Grad som Forslag A vil frigøre forstlig Personale for Kontorarbejde, men herpaa kan bødes ved Ansættelse af almindelig Medhjælp.

Udvalget mener, at Forslag C næppe vil medføre Merudgift, idet Udgiften til yderligere Personale i Direktoratet og ved nogle Distrikter, ialt ca. 75.000 Kr. i det væsentlige vil opvejes af de ved Skovkassernes Nedlæggelse fremkomne Besparelser.

Forslag D foretrækkes af et Mindretal paa 3 Medlemmer.

Om Forslag D mener Udvalgets Flertal, *at* det medfører Arbejdsbesparelse for Distrikterne, men ikke helt afskaffer Dobbeltposteringer, *at* SkovridernesOverblik over deres Distrikters Økonomi maa tilvejebringes ved Gennemslag af Maanedsregnskaberne, samt *at* det vil medføre en vis Udgiftsforøgelse ved Udvidelsen af Skovkassepersonalet.

Et Medlem føjer hertil, at Forslag D efter hans Mening i højere Grad end Forslag C medfører, at forstlig kvalificeret Arbejdskraft fritages for dagligt Bogføringsarbejde, samt at det efter hans Mening ikke vil nødvendiggøre særlige Personaleudvidelser, idet disse vil modsvares af de Besparelser, der fremkommer ved Nedlæggelse af de rene Skovkasser.

Et andet Medlem udtaler, at Forslag C baade regnskabsteknisk og økonomisk betegner den bedste Løsning, men foretrækker D, fordi Muligheden for personlig Kontakt mellem Kunder og Kasse- og Regnskabskontor, f. Eks. vedrørende Henstand og Sikkerhedsstillelse, maa tillægges afgørende Betydning. Vedrørende Udlandet oplyses det, at Forslag A nogenlunde svarer til Ordningen i Norge, Finland og Tjekoslovakiet, medens Sveriges Ordning svarer til Forslag C.

Sekretariatet har efter en foretagen Undersøgelse af de stillede Forslag ment at kunne tiltræde, at en Prøvebogføring iværksættes omfattende saavel Forslag C som D, idet man anbefaler, at Regnskabsudvalget i Tilslutning til Direktoratets egne Undersøgelser tager Stilling til Mulighederne for og Omkostningerne ved Anvendelsen af et Hulkortsystem i Forbindelse med Forslag C.

Prøvebogføringen maa dog kunne indskrænkes til at omfatte et kortere Tidsrum end et helt Aar, naar der i den blot indgaar baade Vinter- og Sommermaaneder. Man kan formentlig lade Prøven omfatte 3 Distrikter til hvert af Forslagene.

Regnskabsaaret.

Som paa alle andre Statsinstitutioner har Statsskovvæsenet Finansaaret som Regnskabsaar. Dette er meget ubekvemt, dels fordi Regnskabsafslutningen skal foregaa i Skovvæsenets mest travle Tid, og dels fordi Beholdningerne i Skoven pr. 31. Marts er meget store. Saafremt Regnskabsaaret kunde omlægges til at omfatte 1. Juli—30. Juni, eller endnu bedre 1. Oktober—30. September, vilde Afslutningen finde Sted paa et Tidspunkt, hvor Beholdninger af Træ m. v. normalt skulde være nede paa et Minimum og mange Steder endog saaledes, at man har fuldstændig udsolgt. Det henstilles, at Spørgsmaalet overvejes i Regnskabsudvalget, i hvilket Finanshovedbogholderen har Sæde.

Revision.

Som Følge af Regnskabsudvalgets Arbejde vil Statsskovvæsenet, uanset hvilke af Forslagene der gennemføres, fremtidig komme til selv at afholde alle Udgifter ved Bogføring og Kassevæsen. Tidligere har Finansministeriet udredet Udgifterne ved Skovkasserne. Opmærksomheden henledes paa, at det ogsaa vil være naturligt, at Statsskovvæsenet i Lighed med Statsbaner, Postvæsen og Statshavne fremtidig yder et Bidrag for Hovedrevisoratets Arbejde.

B. Specielle Spørgsmaal vedrørende Direktoratet.

1. Organisationen.

Ved Undersøgelsen i Direktoratet har det vist sig, at der er paalagt det overordnede Personale Opgaver, der fuldt ud synes at maatte udfylde Arbejdstiden. I denne Henseende bemærkes, at den meget betydelige Forøgelse af Hugsten under Krigen og de senere Aar i Forbindelse med alle de andre ekstraordinære Opgaver, der er paalagt Direktoratet, ikke har fremkaldt større Udvidelser af Direktoratet, som dog har maattet lade visse Arbejder ligge.

Oprettelsen af den juridiske Kontorchefstilling staar i Forbindelse med en Forøgelse af Bestræbelserne for at drage større Nytte af de paa Statsskovvæsenets Arealer beliggende Erhvervsvirksomheder. Der tænkes her først og fremmest paa Lystskovdistriktet (Jægersborg Distrikt) med Dyrehavsbakken, hvor Indtægterne har vist en stærk Stigning, og hvor der menes stadig at foreligge yderligere Indtægtsmuligheder. Endvidere har Direktoratet faaet en mere selvstændig Stilling i Forhold til Landbrugsministeriet, hvilket selvsagt forøger Ansvaret for det overordnede Personale i Direktoratet.

Medens det herefter ikke menes, at det overordnede Personales Omfang giver Anledning til Bemærkninger, er det overvejet, om Arbejdsfordelingen mellem dette ikke kunde ordnes paa en mere rationel Maade. Herom bemærkes følgende:

Under Undersøgelsen har man faaet det Indtryk, at et saa vigtigt Forhold som Afsætningen af Træ og navnlig af Biprodukter i temmelig høj Grad er afhængig af den

enkelte Skovriders Initiativ og særlige Evner. Som Eksempel kan anføres, at enkelte Skovridere, der har interesseret sig for Spørgsmaalet, har opnaaet Indtægt af Mos, Birkegrene og andre Biprodukter, medens andre Skovridere, hvis Interesser er gaaet i andre Retninger, i højere Grad har interesseret sig for Kulturer. Den nuværende ret store Decentralisering af Salget har til Tider ført til en vis Konkurrence mellem Skovdistrikterne indbyrdes, ja endog mellem de enkelte Skovparter inden for samme Distrikt, idet eksempelvis en Skovfoged har nævnt, at Skovfogderne paa vedkommende Distrikt ved Slutningen af Sæsonen (September Maaned) i et vist Omfang konkurrerede om at faa Restbeholdninger afsat f. Eks. ved at yde større Service end ellers. For om muligt at opnaa et bedre samlet Resultat paa dette Omraade henstilles til Overvejelse at indføre en Ordning, hvorefter een af Direktoratets Afdelinger med en Salgschef som Leder som Hovedopgave skal beskæftige sig med en Forbedring og Udbygning af Salgsorganisationen, hvorved bemærkes, at f. Eks. blot en ringe Forøgelse af Salget af Biprodukter, som Privatskovene og Hedeselskabet saa vidt vides gør mere ud af end Statsskovene, vil dække de forøgede Omkostninger. løvrigt maa det findes ønskeligt, at der i Forbindelse med Oprettelsen af en Salgsafdeling blev taget Stilling til, om Statsskovvæsenet i højere Grad end nu skal drives efter et egentligt Forretningssynspunkt, saaledes at den kommende Leder af Salgsafdelingen faar klare Linier at arbejde efter. Dette vil imidlertid i nogen Grad ændre Statsskovvæsenets Stilling og maa forventes ud fra forskellige Synspunkter at blive mødt med nogen Modstand, men man maa mene, at Statsskovvæsenet kan blive en mere indbringende Virksomhed end nu. Som Eksempler paa Omraader, der kan tages ind, kan nævnes, at Distrikterne ligesom mange Privatskove kan omfatte ogsaa Savværksdrift af større Format end nu. Endvidere kan Skovvæsenet optage Produktionen af Fyrreolie, Trækul og andre nye Biprodukter. Endelig synes Skovenes Kørsel til Kunderne at kunne tilrettelægges paa en mere rationel Maade, saaledes at det tilstræbes, at Leverancerne sker fra det nærmest liggende Distrikt, der kan paatage sig Leverancen, hvorved unødvendig Kørsel undgaas.

Det er oplyst, at en Forststuderende har beregnet, at der ved en rationel Tilrettelæggelse af Kørslen i Nordsjælland under de nuværende Forhold for Samfundet skulde kunne spares ca. 75.000 Kr. aarlig, en Besparelse, som dog under normale Forhold maa forventes at blive betydelig mindre.

Samtidig skulde Lederen af Salgsafdelingen interessere sig for selve Organisationen af Salgsmaaden ude i Landet med Henblik paa, at Salget beslaglægger mindst mulig Tid for det forstuddannede Personale. Ovennævnte Skovfoged har saaledes oplyst, at han under normale Forhold i Vinterhalvaaret maa anvende indtil fire Dage om Ugen til Salget af Skovens Produkter. Paa disse Dage maa han, hvis Skovpart er ret spredt beliggende, opholde sig paa bestemte Skovafdelinger uden for sin Bopæl, hvor Køberne indfinder sig, og da han desuden maa anvende mindst 3 Dage til Affattelse af Regnskaber og disses Aflevering, synes der at blive lidt Tid til hans Arbejde i Skoven.

De to i Direktoratet tjenestgørende Skovridere er ligesom Fuldmægtigen og Forstfuldmægtigene kun midlertidig til Tjeneste i Direktoratet, idet de før eller senere vil ønske at komme ud som Distriktsskovridere, et Onske, som man vanskeligt kan undgaa at imødekomme, bl. a. fordi de ellers vil blive forbigaaet af yngre Kolleger, ligesom deres Indtægtsforhold i Direktoratet ikke skaber nogen økonomisk Interesse i at blive. Direktoratet er paa sin Side heller ikke interesseret i, at de forbliver der, da man ønsker, at saa mange som muligt af Distriktssko vriderne paa et eller andet Tidspunkt har gjort Tjeneste i Direktoratet og der haft Lejlighed til at sætte sig ind i Direktoratets Synspunkter og Arbejde, hvilket givetvis er af Betydning for dem i deres senere Arbejde paa Distrikterne og maa

formodes i højere Grad at skabe Forstaaelse af mange af de Krav, som Direktoratet maa stille Distrikterne.

Af de overordnede Tjenestemænd er herefter i Dag kun Skovdirektøren og den juridiske Kontorchef „faste" i Direktoratet, og da det maa forekomme ønskeligt om muligt at forøge Antallet af de Tjenestemænd, der maa formodes at forblive i Direktoratet, taler meget for, at Lederen af en eventuel Salgsafdeling, Salgschefen, ikke skal være en Forstmand, men en handelskyndig Mand med Kendskab til Skovprodukter og Afsætningen af disse. Den nødvendige forstmæssige Indsigt maa formodes at kunne erhverves i Løbet af relativ kort Tid. Med Oprettelsen af denne Stilling foreslaas en Ændring af Arbejdsfordelingen i Direktoratet, saaledes at dette kommer til at bestaa af 5 Afdelinger. Skovteknisk Afdeling, Skovreguleringen, Salgsafdeling, Juridisk Afdeling og Administrationsafdeling. Til de enkelte Afdelinger tænkes henlagt:

Skovteknisk Afdeling.

Arbejdsforhandlinger.
Indkøb af Redskaber (i Forbindelse med Administrationsafdelingen).
Jagt- og Reservatsager.
Distrikts-Eftersyn af skovteknisk Karakter.

Skovreguleringen.

Udarbejdelse af Driftsplaner og Kort.

Salgsafdeling.

Afsætning af Træ og Biprodukter.

Juridisk Afdeling.

Ejendomskøb og -salg.
Skovbrandsager.
Udstykningssager.
Skel- og Vejsager.
Restaurationer m. v.

Administrationsafdeling.

Regnskaber, herunder Bevillingssager.
Personalesager, herunder Sygehjælp.
Eftersyn af Beholdninger m. v.
Journalisering, Arkivering.
Skrivestue.

Medens Lederen af Skovteknisk Afdeling og af Skovreguleringen nødvendigvis maa være en Forstmand, synes den samme Nødvendighed ikke at foreligge for Administrationsafdelingens Vedkommende. Af Betydning for Afgørelsen heraf maa bl. a. være, hvorledes den fremtidige Regnskabsordning bliver, idet en eventuel Centralisering af Regnskabsførelsen i Direktoratet (Forslag C) vil stille særlige Krav til Afdelingens Leder.

En Ændring, hvorved een, eventuelt to af de nu af Forstmænd beklædte Stillinger for Fremtiden besættes med Folk af anden Uddannelse, bevirker paa ingen Maade, at man udelukker, at de vordende Skovridere faar Adgang til at passere Direktoratet, idet der tilbage stadig vil være 1 Skovrider, 1 Skovtaksator og 2 Forstfuldmægtigstillinger, ialt 4 Stillinger.

Forslaget til den nye Organisationsform vil ikke faa den Konsekvens, at det overordnede Personale forøges yderligere. Foreløbig vil man kunne indskrænke sig til at opnormere den nuværende faste Fuldmægtigstilling — den eneste i Etaten.

2. *Skovreguleringen.*

Som omtalt er den almindelige Beskrivelse af Distriktet meget udførlig og en Del af de indeholdte Oplysninger synes at være af mindre Interesse, idet de ret hurtigt vil blive forældede, ligesom det for visse Oplysningers Vedkommende synes ret overflødigt at skrive dem af i „Distriktsplanen", jfr. f. Eks Oplysninger om Skatter og Afgifter, og det henstilles derfor til Overvejelse, at den almindelige Beskrivelse gennemgaas med en Forenkling for Øje. Skovreguleringen er som nævnt beliggende i en Barak i Christiansgade og er herved i nogen Grad ude af Kontakt med Direktoratet. Dette har bl. a. til Følge, at den har sit eget Kontorpersonale, som den om Sommeren udskifter, skønt en vis Udveksling med Direktoratet ellers skulde synes naturlig. En Sammenflytning med selve Direktoratet skulde være til Fordel for begge Parter, hvorved ogsaa det nuværende særlige Mellemregningsforhold mellem Direktoratet og Skovreguleringen og Transport af Sager frem og tilbage samt Korrespondance kunde undgaas.

3. *Lokaleforhold.*

Direktoratets nuværende Lokaleforhold er ganske utilfredsstillende. De fleste Værelser vender ind mod Rigsarkivets høje Bygning, der sluger Lyset. Som Eksempel paa de daarlige Lokaleforhold kan nævnes, at der i et lille Lokale, hvorigennem der er Gennemgang til de to Skovridere, er placeret to Forstfuldmægtige med kvalificeret Arbejde samt en kvindelig Kontorist, som er beskæftiget med Talrevision ved Hjælp af en Regnemaskine. Det er nu Tanken at lade opstille en Væg, saaledes at Forstyrrelser fra de mange Personer, der har Ærinde hos Skovriderne, undgaas.

Der er udarbejdet en Plan til Ændring af Lokalerne til en Bekostning af ca. 55.000 Kr., men paa Grund af Materialemangel er denne Plan stillet i Bero indtil videre, og den vil iøvrigt ikke bevirke, at der bliver Plads til Skovreguleringen inden for Direktoratets Rammer. En eventuel Ændring af Regnskabsformen, saaledes at Regnskabsførelsen samles i Direktoratet, vil derhos stille yderligere Krav om Lokaler. I den Forbindelse skal man henstille, at det undersøges, om der kan indrettes Kontorlokaler i Loftsetagen i Lighed med, hvad Tilfældet er i mange private Virksomheder, hvorved der formentlig kan skaffes Plads til et eventuelt Bogholderi, men ikke til Skovreguleringen. Bedst vil det iøvrigt være, hvis der snarest skaffes Lokaler andetsteds.

4. *Inventar og Hjælpemidler.*

Direktoratets Kontorinventar er gammelt og upraktisk. I nogle Tilfælde synes Arbejdsbordene baade at være for smaa og uhensigtsmæssige, men selv om de nuværende Lokaleforhold ikke tillader meget større Møbler, kan mere hensigtsmæssige anskaffes. De tekniske Hjælpemidler er af ældre Dato. Som Eksempel kan angives, at den Multiplikationsmaskine, som bliver anvendt af den kvindelige Kontorist ved intern Revision og af Forstfuldmægtigen ved Udregninger, er i en saadan Stand, at man til Tider paa Grund af Slid paa Maskinen ikke kan stole paa Udregningens Resultater. Det foreslaas, at Direktoratet udskifter Multiplikationsmaskinen med en ny forholdsvis enkel Maskine, f. Eks. af Odhner Modellen.

linder Arbejdet i Direktoratet er der fra dette fremkommet Forespørgsel angaaende Etablering af et Telefonkaldesystem til en Bekostning af ca. 2.500 Kr. Selv om et saadant System kunde synes nyttigt for Direktoratets relativt mange overordnede Tjenestemænd, har man ogsaa under Hensyn til Konsekvenserne ikke ment at kunne anbefale et saa dyrt System. Man har i denne Forbindelse anmodet Direktoratet om at lade foretage en Undersøgelse over et længere Tidsrum af Antallet og Arten af indgaaede Telefonsamtaler, ved hvilket Kaldesystemet eventuelt kunde være til Nytte.

De forskellige Skemaer, som skal benyttes i Direktoratet, bliver nu revideret. Man har Indtryk af, at der i Direktoratet findes Forstaaelse af og Indsigt i moderne Blanketteknik, og Skemaerne vil ved Nytryk blive søgt udarbejdet i den mest hensigtsmæssige Form.

5. Belysningen.

er som omtalt ikke god, og det foreslaas, at Direktoratet udskifter de nuværende ombyggede tidligere Petroleumslamper og fra Slotsforvaltningen anskaffer Arbejdslamper. For saa vidt Ombygningen af Direktoratet ikke finder Sted inden for en overskuelig Aarrække, skal man foreslaa, at Belysningen i Loftet ændres til Dagslyslamper i de Kontorer, der kun har Lys fra Vinduer, der vender mod Rigsarkivet. Anskaffelse vil formentlig andrage ea. 700 Kr.

G. Journalisering og Arkivering.

Som nævnt i Beskrivelse af Direktoratet er Journalsystemet ret omstændeligt. Efter Studier i Direktoratet foreslog Sekretariatet ved Undersøgelsens Paabegyndelse, at man for Fremtiden udelod Dagbøger og Stikordsjournaler og ændrede Emnejournaler til tre Løsbladsbøger: 1 for Direktoratets Sager, 1 for B-Distrikterne og 1 for C og D-Distrikterne. Endvidere foreslog man, at Journalinddelingen for Fremtiden dannede Grundlag for Journaliseringen og Arkiveringen i saavel Direktoratet som paa Distrikterne. Samtidig bad man Direktoratet overveje, om en bedre Journalinddeling end den nuværende med 20 Grupper kunde udarbejdes efter Decimalklasseinddelingen, saaledes at den kunde omfatte saavel en Sagsinddeling som en Cirkulæreinddeling, som var uafhængig af Sagsinddelingen. Direktoratet har herefter udarbejdet et Decimalklassesystem med 1.000 Grupper, som om fornødent kan opdeles endnu mere. Denne Gruppeinddeling vil komme til at danne Grundlag for Arkivering i Direktoratet og paa Distrikterne samt danne Grundlag for en Cirkulæreordning m. v. Hvert Distrikt vil ved Hjælp af Bogstavforkortelser, f. Eks. Nø for Nødebo Distrikt, faa sin Sagsinddeling i Direktoratet, hvorefter Direktoratet —• som hidtil — har inddelt Arkivet i 30 Grupper (29 for Distrikterne og 1 for Direktoratets egne Sager).

Anslaar man den aarlige ind- og udgaaende Post i Direktoratet til 20.000 Breve, vil dette pr. Distrikt (eller Direktorat) gennemsnitlig svare til ca. 675 Breve. Efter Direktoratets Skøn vil man kunne regne med, at der gennemsnitligt pr. Distrikt anvendes 70 Inddelinger, og en normal Sag vil herefter omfatte ca. *10 Breve pr. Aar.* Ved en saa udførlig Gruppeinddeling vil man formentlig altid let kunne finde den Sag, man søger, hvorfor enhver Sagsregistrering maa anses for overflødig. Direktoratet ønsker imidlertid fortsat at føre en enkelt Sagsjournal, især for at kontrollere, om et Brev er kommet og for i Tvivlstilfælde at kunne se, under hvilken Gruppe de enkelte Breve er registreret og arkiveret.

Arbejdet i Direktoratet vil blive lettet betydeligt, naar man ved Sagsbehandlingen blot behøver den Gruppe udleveret, som har Tilknytning til den paagældende Sag, i Stedet for som nu, hvor man faar $^1/_{20}$ af et Distrikts Sager, som maaske berører Emner, der skal behandles af andre, og hvis Sagsbehandling derfor let bliver forsinket. Desuden vil Skov-

reguleringens Arbejde blive lettet, idet den formentlig paa betydelig kortere Tid end de nu medgaaende ca. 1½ Maaned vil være i Stand til at gennemgaa Arkivet for at finde de ganske bestemte Sager frem, som har Interesse ved Udarbejdelse af Driftsplaner. Inddelingen bevirker nemlig, at de Sager, som har Interesse for Skovreguleringen, normalt vil være udskilt i særlige Grupper. Personalemæssigt vil den nye Journalordning, selv om en enkelt Journalregistrering bibeholdes, bevirke saadan en Lettelse i Arbejdet, at Journalførerens Medhjælper, naar Omlægningen af Arkivet er tilendebragt, kan spares.

Ved Omlægningen og Samling af Arkivet, der af praktiske Grunde bør omfatte hele Arkivet, bør en Mængde forældede Akter udskilles, f. Eks. gamle Ansøgninger helt tilbage til 1913, og Akterne i det særlige Arkiv for ikke besvarede Sager maa nøje gennemgaas; de Skrivelser, som herefter stadig ikke er besvaret, bør indgaa i det centrale Arkiv. Arkivet er iøvrigt ikke større, end at det vil være overkommeligt at omlægge det i dets Helhed. Det er i Øjeblikket placeret i flere Lokaler, men da det er ønskeligt, at det samles i et enkelt Lokale, foreslaas det, at de nuværende Reoler udskiftes med Arkivskabe med Hængemapper, hvorved megen Plads kan spares. Skabene frembyder iøvrigt den Fordel, at man faar lettere Adgang til de forskellige Sager, ligesom selve Arkiveringen bliver lettere, naar man blot behøver at stikke Akterne ned i en Hængemappe, frem for at skulle tage Sager ud af en Reol, aktere den nye Sag og derefter lægge den samlede Sag paa Plads igen. Overskueligheden i en Skabsskuffe med Hængemapper, hvor Øjet let overskuer Fanerne for de ca. 55 Hængemapper, som Skuffen normalt vil indeholde, er betydelig større, end Overskueligheden af en Række Hylder i Reoler. Udgifterne til Skabe med Skuffer til Direktoratet vil antagelig andrage ca. 9.000 Kr., hvortil kommer ca. 2.000 Kr. til Hængemapperne.

For at Systemet kan komme til at virke tilfredsstillende, maa det fastsættes, at kun den Person, der er beskæftiget med Arkivering, maa fjerne Sager, samt at der ved ethvert Udlaan bliver udskrevet et Laanebilag med Kopi, hvoraf det ene henlægges i Hængemappen, og det andet beror i en Mappe hos den, der arkiverer. Derved opnaas, dels at man let kan konstatere, hvor de enkelte udlaante Sager i Øjeblikket beror, dels at man let kan skaffe sig et Overblik over, hvor mange Sager, der er til Behandling og hvor længe de har beroet hos den enkelte. Under den nuværende Ordning er det altid forbundet med betydelig Besvær for den, der arkiverer, at finde en rekvireret Sag, som ikke er paa Plads, ligesom det for Ledelsen er meget svært at skaffe et Overblik over, hvilke Sager de enkelte Medarbejdere ligger med, og hvor længe de har ligget med dem.

7. Gennemgang og Fordeling af Post.

Den indkomne Post forelægges Direktøren til Gennemgang og Fordeling Kl. 11, men maa paa Grund af Møder, Forhandlinger og lign. ofte blive liggende i flere Timer, før den kan afleveres til Afdelingslederne til Eftersyn. Undertiden kan den ogsaa af tilsvarende Grunde forblive ret lang Tid hos disse, saaledes at Posten i Almindelighed tidligst kan besvares den følgende Dag.

Denne Ordning finder man ikke hensigtsmæssig, og det foreslaas, at Posten straks afleveres til en Forstfuldmægtig til Gennemsyn og Fordeling til de enkelte Afdelinger, dog saaledes at den vigtigste Post af Afdelingslederen forelægges Direktøren til Orientering forinden Besvarelse. Iøvrigt vil hele det overordnede Personale normalt faa Lejlighed til at gennemlæse samtlige indkomne og udgaaende Skrivelser, idet alle Skrivelser efter Færdigbehandling rundsendes i Cirkulationsmapper, forinden Arkivering finder Sted.

8. Konferering af Post.

Den nuværende Ordning med Forstfuldmægtigens og Kontorassistentens Konferering af udgaaende Breve med Koncepter henstilles afskaffet, idet man i Stedet bør lade Konfereringen udføre af Damerne i Skrivestuen, og Kontorassistenten; det eventuelle Udbytte af Forstfuldmægtigens Konferering staar ikke i Forhold til den Tid, Konfereringen beslaglægger. Det bemærkes herved, at ved en Udvidelse af Arbejdstiden, jfr. nedenfor under 10, skulde der blive Tid for Kontoristerne til et saadant Konferencearbejde.

9. Kontrol med Portoforbruget.

Som nævnt i Afsnittet om Journal og Arkivstuen foretages der en meget grundig Kontrol med Portoudgifterne, idet Bogholderen hver Aften kontrollerer Forbruget af Frimærker med de Breve, der skal afsendes. Naar der føres en Portobog, synes denne Kontrol at være mindre nødvendig og foreslaas derfor afskaffet.

10. Arbejdstid.

Den faste Arbejdstid er fra Kl. 9½ til Kl. 16 og om Lørdagen noget kortere. Det bemærkes dog, at det overordnede Personale og Journalføreren ret jævnligt maa forblive paa Kontoret efter denne Tid, samt at der ikke som i Ministerierne gives Adgang til Dispensation fra Kontortiden, ligesom Inspektion paa Distrikterne ogsaa bevirker, at de overordnede i Direktoratet af og til kommer senere hjem.

Det maa dog henstilles, at den daglige Arbejdstids Længde — i Overensstemmelse med de gældende Regler — snarest ændres saaledes, at der opnaas en samlet ugentlig Arbejdstid paa 42 Timer. Eventuel Week-end maa godtgøres med forøget Tjenestetid den øvrige Del af Ugen.

C. Specielle Spørgsmaal vedrørende Distrikterne.

1. Organisation.

Vedrørende Tilsynets Effektivisering bemærkes:

Ved Undersøgelsen er det godtgjort, at saavel Skovridere, Forstfuldmægtige som Skovfogeder i et ret betydeligt Omfang er beskæftiget med Kontorarbejde. En Ændring af Regnskabssystemet maa antages at bevirke nogen Lettelse heri, og en Udbygning af Salgsorganisationen som foreslaaet skulde bevirke yderligere Lettelse, dels gennem en vis Centralisering, dels ved en mere rationel Tilrettelæggelse af Salgsarbejdet. Man kan næppe heller benægte, at der tiltrænges en Ændring paa dette Omraade. Udtalelser fra Skovridere og Skovfogeder gaar ud paa, at de kommer alt for lidt i Skoven, og det hævdes, at en Forøgelse af den Tid, som de har til Raadighed til Arbejde i Skoven, vil betyde forøgede Indtægter i hvert Fald paa længere Sigt. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at Kontrollen med Arbejdstiden for Skovarbejderne, hvis Arbejde for ca. 25 pCt.s Vedkommende er timelønnet, hviler paa Skovfogederne, men naar disse enten er optaget af Telefonpasning eller Salg af Brænde paa forud kundgjorte Dage, synes der i for høj Grad at være Mulighed for, at mindre god Overholdelse af Arbejdstiden kan praktiseres. En enkelt Skovfoged har herover indvendt, at selv om han mødte ved Arbejdstidens Begyndelse i Skoven og konstaterede, at en eller anden Skovarbejder endnu ikke var kommet, vilde denne altid kunne sige, at han netop den Dag af særlige Grunde var blevet forsinket, ligesom vedkommende

Skovfoged hævdede, at han „kendte" sine Folk. Det anførte synes ikke at bevirke nogen Ændring af det almindelige Synspunkt, at det meget Kontorarbejde bl. a. bevirker, at Kontrollen med Arbejderne ikke altid er saa effektiv, som det skulde synes ønskeligt. Det bemærkes i denne Forbindelse, at den udbetalte Arbejdsløn ved Statsskovene andrager ca. 5 Mill. Kr.

Efter gældende Regler skal Skovfogederne hver 14. Dag — eller naar Skovrideren forlanger det •— aflægge Regnskab vedrørende deres Skovpart, hvilket sker ved, at samtlige Skovfogeder paa Distriktet paa samme Dag møder op paa Skovridergaarden, hvorved de enkelte Skovparters Forhold bliver gennemgaaet og drøftet med Skovrideren. De fleste Steder holdes dette Møde fast hver 14. Dag, hvilket ogsaa synes naturligt i hele Vinterhalvaaret, hvorimod det mange Steder i Sommerhalvaaret, hvor Arbejdet i Skoven har mindre Omfang, skulde synes tilstrækkeligt, at disse Møder, som beslaglægger Skovriderens og Skovfogedernes Tid hele den paagældende Dag, indskrænkes til een Gang om Maaneden. Det er dog muligt, at en Fastlæggelse af Møderne om Sommeren til kun en Gang om Maaneden vil bevirke, at Kontakten mellem Skovrideren og hans Skovfogeder, der netop i betydeligt Omfang praktiseres gennem de paagældende Møder, vil blive indskrænket for meget, hvorfor man skal indskrænke sig til at henlede Direktoratets Opmærksomhed paa Spørgsmaalet.

2. Vedligeholdelse og Syn af Bygninger.

Bygningssyn af Tjenesteboliger henhører under den kgl. Bygningsinspektør. Foranlediget af en fra Forvaltningskommissionen til Landbrugsministeriet rettet Forespørgsel angaaende mulig yderligere Decentralisation af Centralstyrelsen, har Skovdirektoratet i en Skrivelse i November 1947 til Ministeriet udtalt, at det finder Forretningsgangen for Bevillingssager for tung for en egentlig Forretningsvirksomhed som Statsskovbruget, og har herved særlig fremdraget Bygningssager, hvori Bygningsdirektoratet skal impliceres. Dette Spørgsmaal, ligesom iøvrigt Landbrugsministeriets Ekspedition af Sager vedrørende Statsskovbruget, har man anset for at ligge uden for nærværende Undersøgelses Rammer.

Bygningssynet af andre Boliger henhører som tidligere nævnt under Distriktsskovriderne, der tilstiller Direktoratet Indberetninger om de foretagne Syn med Forslag til de Forbedringer eller Istandsættelser, som de finder ønskelige eller nødvendige, og Direktoratet tager derefter i hvert enkelt Tilfælde Stilling til, hvorledes Ønskerne kan imødekommes inden for den givne Bevillings Rammer, dog saaledes, at hver Skovrider har et mindre Beløb til uforudsete Udgifter. Der er herved fra Skovridernes Side fremkommet Ønsker om, at de maa bevare Raadigheden over den givne samlede Bevilling til deres Distrikt, saaledes at Besparelser vedrørende enkelte Arbejder, f. Eks. paa Grund af Materialemangel, af vedkommende Skovrider kan benyttes til andre af ham ønskede Istandsættelser paa hans Distrikt. Direktoratet praktiserer den Fremgangsmaade at ville have Indberetninger om uudnyttede Bevillinger, saaledes at de besparede Beløb eventuelt kan overføres til andre Distrikter, hvor man paa Grund af den samlede Bevillings Omfang har maattet foretage Reduktioner i fremsatte og i og for sig berettigede Ønsker. En Ændring i Direktoratets nuværende Praksis synes efter det oplyste ikke rigtig.

Af Hensyn til Kontrollen med de søgte Bevillinger til Bygningsvedligeholdelse m. v. paatænker Direktoratet iøvrigt at anlægge et Bygningskartotek med fuldstændige Planer, hvorved man vil skaffe sig et Middel til at sikre sig en nogenlunde ensartet Indretning af Direktoratets Boliger. Planerne har dog mødt nogen Modstand hos Skovriderne, der mener, at det i videst muligt Omfang bør overlades til dem at afgøre, hvilke Forbedringer og Istandsættelser, der synes ønskelige at foretage, f. Eks. om der skal indrettes et Værelse paa Loftet eller om der skal indlægges elektrisk Lys. Det findes naturligt, at

Direktoratet indretter et Kartotek som omtalt, ligesom det maa findes ønskeligt, at det lader udarbejde Typetegninger for Skovrider- og Skovfogedboliger, hvorved man opnaar Ensartethed og derved undgaar Kritik over, at den ene Bolig synes lidt finere end den anden. Ved Besøg i 7 Tjenesteboliger har man bemærket, at disse var særdeles velindrettede f. Eks. med Parketgulv, Centralvarme og Badeværelse med Fliser. Men Direktoratet har udtalt, at Boligstandarden iøvrigt er ringe, navnlig fordi Reparationsarbejder har maattet forsømmes.

3. Tjenestejord og Kørsel.

Som tidligere nævnt er der tillagt de fleste Skovridere og Skovfogeder Tjenestejord til deres Tjenesteboliger. Tjenestejorden hidrører fra ældre Tider, hvor det var en faktisk Nødvendighed for Forstpersonalet paa de oftest isoleret beliggende Steder at kunne være selvforsynende med Mælk og Grøntsager. For Tjenestebolig og Tjenestejord foretages der de sædvanlige Fradrag i Lønnen efter Tjenestemandslovens §§ 36 og 37.

Tjenestejorden udgør for de 19 Skovridere, der har saadan, 15—20 ha i Gennemsnit, og der betales derfor 13.000 Kr. eller 670 Kr. i Gennemsnit. Skovfogedernes Tjenestejord udgør for de 75 Skovfogeder, der har saadan, 7—10 ha, og de betaler derfor 26.000 Kr. eller gennemsnitlig 350 Kr.

Medens Skovridernes Tjenestejorder med faa Undtagelser er bortforpagtet, driver de fleste Skovfogeder dem selv, og til Driften heraf er det nødvendigt for dem at holde Heste. Da Hestene imidlertid ikke bliver fuldt udnyttede, har man tilladt, at Skovfogederne paa Størstedelen af Distrikterne maa paatage sig Kørsel for Skoven, jfr. Instruktoriske Bestemmelser § 32. Paa Grund af visse Misbrug, der har fundet Sted, har Kørslen siden 1. Juli 1944 været forbudt for andre end for Skovvæsenet, og denne Kørsel har siden 1. Januar 1945 ikke maattet overstige det Omfang, som et for Tjeneste jorden naturligt Hestehold betinger, hvilket i Almindelighed vil sige højst 2 store Heste.

Bruttoindtægten ved Kørslen har i 1946—47 efter Direktoratets Opgivelse andraget 382.000 Kr. for 22 Distrikter. Den er meget svingende fra Distrikt til Distrikt og andrager ca. 8.000 Kr. i Gennemsnit pr. Kørselsentreprenør — men det kan nævnes, at en enkelt Skovfoged i 1946—47 havde Kørsel for ca. 16.000 Kr. og i 1945—46 ior ca. 24.000 Kr. Det maa dog bemærkes, ät det paagældende Distrikt er meget stort og med store Afstande til bebyggede Steder. I Forbindelse med den ovenfor nævnte Begrænsning af Kørslen har det fra bl. a Hovedrevisoratets Side været fremholdt, at Kørslen var fordelagtig for Staten, dels fordi Skovfogederne af og til kørte lidt billigere end de private Vognmænd, dels fordi den gav Skovvæsenet Mulighed for at have Haand i Hanke med, at Kørslen blev foretaget paa ordentlig Maade, saaledes at Vegetationer, Opkørsler og Veje blev beskadiget mindst muligt. Fra Direktoratets Side er dog anført, at en Skovfoged ud fra sit Kendskab til Terrænet altid vil have Mulighed for selv at kunne overtage den letteste Kørsel, saaledes at hans billigere Pris kun er tilsyneladende. Direktoratet har aldrig villet anerkende, at Skovfogeder har *Ret til Kørsel,* men *kun,* at *de har Ret til at holde Heste til Drift af deres Tjenestejord,* og heller ikke Lønningskommissionen har villet foreslaa nogen Lovfæstning af Forholdet. Direktoratet har oplyst, at man nu er inde paa en yderligere Begrænsning af Hesteholdet, og det har med Henblik herpaa rent internt inddelt (Skovridere og) Skovfogeders Avlsbygninger i tre Grupper:

Gruppe 1: Gamle Bygninger. Naar Hovedfornyelse begæres, undersøger man, om det i det paagældende Tilfælde stadig er nødvendigt at opretholde et vist Landbrug, idet man i modsat Fald nægter at forny Avlsbygningerne.

Gruppe 2: Ejendomme, hvor det i og for sig ikke er nødvendigt at opretholde et Landbrug, men hvor Avlsbygningerne er ret nye. For disse Ejendommes Vedkommende maa man tillade Landbrugets Videreførelse, indtil Bygningerne til sin Tid er modne til Kondemnering.

Gruppe 3: Ejendomme, hvor det fortsat maa skønnes nødvendigt at tillade Opretholdelse af et vist Landbrug, f. Eks. paa Grund af afsides Beliggenhed. I saadanne Tilfælde mener man indtil videre at maatte opretholde Landbruget og vedligeholde — eventuelt forny — Avlsbygningerne.

Paa Grundlag af denne Inddeling mener Direktoratet, at Brugen af Tjenestejord i Løbet af 30—50 Aar vil være kommet ned paa et saadant Omfang, at Skovfogedernes Kørsel for Skoven faktisk ingen Betydning har mere.

Mod Skovfogedernes Udførelse af Kørsel for Skoven kan indvendes, at den maa tage en Del af Skovfogedernes Tid. Heroverfor bemærkes imidlertid fra Forstmændenes Side, at den Omstændighed, at Skovfogeden ved en Kusk selv udfører Kørslen, ikke nødvendigvis behøver at betyde Merarbejde for ham, idet Overdragelsen til andre nødvendiggør større Kontrol („han kender sine egne") og ofte større Ulejlighed ved Anvisningen af det solgte Træ. Betalingen for Kørslen skal, naar Køberen ikke selv lader det købte afhente, under alle Omstændigheder passere Skovfoged og Skovrider, ligesom Skovrideren i sin Aarsoversigt skal opgive, hvor meget af Kørslen inden for de enkelte Skovparter, der er foretaget med Skovfogedens eget Køretøj. Endvidere er det uheldigt, at Skovfogeden er sin egen Arbejdsgiver, i hvilken Henseende Direktoratet som nævnt har fremholdt, at hans eventuelt billigere Priser for Kørslen kan være tilsyneladende. Den nuværende Kørselsordning kan bevirke, at Skovfogederne vil være Modstandere af en Mekanisering af Dele af Skovdriften, idet de f. Eks. ikke kan være interesseret i Anskaffelsen af Traktorer, der helt eller delvis kan overflødiggøre deres egen Kørsel med Heste i Skoven.

Under Hensyn til, at Kørselsordningen efter det oplyste i alt væsentligt er under Afvikling, er der formentlig ikke Grund til paa nuværende Tidspunkt at foretage videre i Sagen, men man bør senere forvisse sig om, at Afviklingen foretages som planlagt. Det bemærkes herved, at der i Jægersborg Distrikt forsøgsvis er oprettet en Kørselsafdeling med Traktorer og Jeeps, og der bliver herved fremskaffet et Materiale, der kan belyse Spørgsmaalet om Distrikternes eventuelle Overtagelse af Kørslen.

4. Jagten.

Ifølge Tjenestemandslovens § 671 tilkommer der Skovridere i Skydepenge 15 pCt. af Værdien af det Haarvildt, som de skyder eller lader skyde, samt hele Indtasten af Fugle og Pelsvildt. (For Jægersborg Distrikt dog med Fradrag af 6 pCt. af Værdien af det egentlige Dyrehavevildt). Denne Indtægt modsvarer efter Direktoratets Mening saa nogenlunde Skovridernes Udgifter til Hunde og Vaabenhold samt til Ammunition og kun under de senere Aars Højkonjunkturer for Pelsskind har Jagten kunnet give Skovriderne en vis Indtægt.

Jagtretten i Stasskovene tilkommer Kongen. Den er iøvrigt i et vist Omfang udlejet, og Forpagtningsafgifterne burde med de nuværende Priser kunne forhøjes noget, saafremt Forpagtningen opretholdes.

For Skovene som saadan er Jagten ingen særlig god Indtægtskilde. I 1944—45 var Omsætningen 97.000 Kr. og gav et Overskud paa 21.000 Kr. og i 1945—46 var Omsætningen 106.000 Kr. og gav et Overskud paa 27.000 Kr.

Fra Direktoratets Side fremhæves det hertil, at Jagten og Dyrelivet i Statsskovene ikke udelukkende bør bedømmes ud fra økonomiske Synspunkter, idet disse maatte føre til, at man søgte alt Dyreliv i Skovene udryddet, saaledes at den Skade, Dyrene forvolder i Beplantningerne, undgaas. Kent bortset fra æstetiske Hensyn og et sikkert meget udbredt Ønske om stadig at opretholde en vis Fauna i Skovene, betyder Dyrenes Tilstedeværelse en Fordel for Opretholdelsen af en vis Orden.

5. Instrukser.

Distrikternes Tjeneste- og Arbejdsomraader er angivet i „Kgl. Anordning angaaende Instruktoriske Bestemmelser for Bestyrelsen af Statsskovene af 24. Maj 1924" og „Instruks for Statsskovdistrikternes Bogføring m. m. af 9. Maj 1912" begge med Ændringer samt „Vejledning i Benyttelsen af Statsskovvæsenets nye Skemata af 1. April 1939".

Instruktoriske Bestemmelser.

Bestemmelserne er i betydeligt Omfang ændret, saaledes paa alle Omraader, hvor Ministeriet i de senere Aar har tillagt Direktoratet større Beføjelse end hidtil, og der bør derfor foretages en Gennemgang og Revision af alle de i Anordningen indeholdende Bestemmelser.

Bogholderinstruksen.

Uanset, hvilke Regnskabsforslag, der bliver gennemført, maa man forvente, at der bliver udfærdiget en ny Instruks.

Skemata- Vejledningen.

I Vejledningen er angivet Brugen af de vigtigste Skemaer. Da det i flere Tilfælde er konstateret, at en Skovrider foretager Ændringer i Skemaerne, der normalt trykkes ved Direktoratets Foranstaltning og udsendes til Distrikterne, synes det hensigtsmæssig at faa fastslaaet Distrikternes Pligt til at benytte Skemaerne i den Form, de foreligger udsendt fra Direktoratet.

De anvendte Skemaer er udarbejdet af et Skemataudvalg med Deltagelse af saavel Direktoratets som Distrikternes overordnede Tjenestemænd, men Udvalget har nu indstillet sin Virksomhed, idet det viste sig, at ikke engang de i Udvalget deltagende Tjenestemænd fra Distrikterne overholdt Reglerne for Udarbejdelse og Benyttelsen af Skemaer.

Den Omstændighed, at f. Eks. en Skovrider ikke vil benytte Carbonpapir, men spilder sin Tid med at udfylde Indberetninger, Salgsregninger etc. ad to Gange og lader sine Skovfogeder arbejde paa samme Maade, burde ikke kunne medføre, at Skovrideren og Skovfogederne fik mindre Tid til det langt vigtigere Arbejde i Skoven.

Det maa derfor henstilles, at der udsendes en revideret Instruks indeholdende Bestemmelser, der fastslaar Skovridernes og Skovfogedernes Pligt til alene at benytte sig af de af Direktoratet udarbejdede Skemaer og paa de herom foreskrevne Maader.

Som et Middel til at sikre Anvendelsen af de udsendte Skemaer paatænker Direktoratet at meddele Skovriderne, at de overhovedet ikke maa foretage Indkøb af Tryksager.

I Forbindelse med en almindelig Revision af Instruktoriske Bestemmelser kunde det iøvrigt være rimeligt at indføre og sikre sig en vis Ensartethed i Skovridernes hele Administration.

6. Uddannelse af Skovarbejdere.

Udenlandske Iagttagere, som iøvrigt har anset de danske Skove for særdeles veldrevne, hvad ogsaa det i Forhold til andre Lande meget store aarlige Vækstudbytte

viser, har udtalt, at selve Skovarbejdet her i Landet ikke foregaar efter moderne Metoder. Det nedsatte tekniske Rationaliseringsudvalg har i høj Grad Opmærksomheden henvendt paa dette Spørgsmaal og overvejer som nævnt forskellige Forslag tilsigtende en Forbedring af Forholdene, bl. a. et Forslag om Oprettelse af en Skovarbejderskole. Til Leder af Skolen har man udset en Skovfogedassistent, som Direktoratet ønsker uddannet paa svensk Skovskole.

For at faa det bedste Udbytte af Udvalgets Arbejder foreslaas det, at Direktoratet i en kortere Periode — f. Eks. 3—4 Maaneder — ansætter en Skov-Arbejdsstudietekniker til i Samraad med ovennævnte Skovfogedassistent at foretage en Organisationsundersøgelse af det praktiske Skovarbejde, derunder Akkordberegningen, og derefter udarbejde Rapport til Udvalget med Forslag til eventuelle Ændringer.

7. Laage- og Færdselsindtægter.

Af Distrikterne opkræves der via Skovkasserne Afgifter for visse Færdselsrettigheder og for Retten til at have Laage ind til Skoven. Disse Afgifter erlægges med aarlige Beløb fra 6 Kr. og forekommer meget smaa, dels fordi en for stor Del af Indtægten maa antages at medgaa til Administration, dels fordi man ved Afgifter af denne Størrelse ikke opnaar det tilsigtede, nemlig at afholde Publikum fra at forskaffe sig saadanne Rettigheder, som kun kan være til Gene for Skovdriften. Størrelsen af Afgiften er dog i mange Tilfælde fastlagt i en Deklaration, men det vides, at Direktoratet naar Lejlighed gives, søger Forhøjelser gennemført.

IV. Offentlige Skove udenfor Direktoratet.

I Forbindelse med Undersøgelsen i Direktoratet har man haft Opmærksomheden henvendt paa, om der maatte findes Omraader uden for Direktoratet, som der kunde være saglig Begrundelse for at henlægge under dettes Myndighedsomraade.

Som saadanne Omraader kan nævnes:

Statens Klitvæsen,
Sorø Akademis Skov (herunder Universitetets Skove),
Hedeselskabets Skove og
Præstegaardsskovene.

De sidstnævnte er saa smaa — de fleste kun ganske faa ha —, at der næppe kan opnaas noget ved at samle Ledelsen af dem. De henhører som Regel under Stiftsmidlerne og administreres i mange Tilfælde af vedkommende Præst som en Indtægt for denne eller Menighedsraadet. Der er næppe nogen Grund til at gøre Forandring i denne Ordning. Ex tuto bemærkes, at disse Skove er underkastet Statens alm. Skovtilsyn.

Vedrørende Klitvæsenet og Sorø Akademis Skove har der som i Indledningen nævnt været Røster fremme for at samle Ledelsen i Skovdirektoratet, men nærmere Overvejelse af Spørgsmaalet synes ikke at have været foretaget.

A. Sorø Akademis Skovvæsen.

Dette er i Tjenestemandsloven opført sammen med Statsskovvæsenet og omfatter af Tjenestemænd

2 Skovridere,
11 Skovfogeder

samt Akademi-Kontoret i Sorø, der vistnok fungerer som Skovkasse.

Det forstmæssige Tilsyn udøves af en Overinspektør, en Stilling, der «arves» af den til enhver Tid værende Statsskovdirektør og aflønnes med et Honorar paa 3.000 Kr. Som Assistent for Overinspektøren oppebærer Fuldmægtigen i Direktoratet 1.080 Kr. (Begge Beløb + 40 pCt. Tillæg). Det vil altsaa ses, at Skovene faktisk ledes fra Direktoratet, og nogen saglig Grund til ikke at henlægge Ledelsen under selve dette vil være vanskelig at finde. Det Modargument, at Akademiets eller Kommunitetets Midler ikke uden videre kan inddrages under Staten, kan ikke være afgørende. Regnskabet kan føres for sig, saaledes at Overskudet afleveres til Akademiet.

Det kan tilføjes, at Skovtaksator har oplyst, at han ved sine distriktvise Undersøgelser ikke ex officio beskæftiger sig med Akademiskovene.

B. Klitvæsenet.

Klitvæsenet har sit Udspring i de siden 1851 foretagne Foranstaltninger mod Sandflugtens Dæmpning, idet Staten selv er gaaet aktivt ind i Plantningsarbejdet efter Opkøb af store Klitarealer. Medens der i 1881 var tilplantet ca. 1700 ha, findes der nu under Klitvæsenet 34 Klitplantager med ialt ca. 40.000 ha, hvoraf den overvejende Del er beplantet med Skov. Administrationen ledes af Klitdirektøren (9.300 Kr.), der er direkte underordnet Landbrugsministeriet; desuden findes der 31 Klitplantører og 3 Opsynsmænd. Klitdirektøren, der har Kontor i Vejrs, udøver det forstlige Tilsyn og har til Bistand ved Kontrollen med Kasser, Beholdninger m. v. 3 Assistenter, der er Forstkandidater og samtidig fungerer som Overklitfogeder i det Amt, hvor de har deres Tjenestested.

Medens Klitvæsenet oprindelig som sin fornemste Opgave havde Dæmpning af Sandflugten, er det vistnok efterhaanden i overvejende Grad gaaet over til Drift af Skovbrug, og af dets Indtægter hidrørte i 1946/47 1 Mill. fra Salg af Skovningseffekter. Det har ogsaa eget Savværk.

Arbejdet kan næppe antages at være meget væsensforskelligt fra det af Statsskovvæsenet ellers udførte Arbejde, i hvilken Forbindelse kan nævnes, at Klitvæsenet kun omfatter Vestjylland, medens f. Eks. Hornbæk Plantage, Tisvilde Hegn og Blykobbe Plantage, der alle er Beplantinger paa Flyvesand, henhører under alm. Statsskovdistrikter. Under disse Omstændigheder synes det naturligt at overveje, om ikke en Centralisering af Ledelsen under Statsskovdirektoratet vilde være hensigtsmæssig. Fra Direktoratets Side vil Tanken herom sikkert ikke blive mødt med større Begejstring. først og fremmest fordi Klitplantagerne ikke svarer sig. (I 1946—47 var Underskuddet saaledes ca. 630.000 Kr.), men denne Omstændighed kan formentlig ikke være afgørende. Eventuelt kan man holde Klitplantagerne for sig i Regnskabet. Klitplantagernes Regnskaber er iøvrigt ganske konforme med Skovdistrikternes. Saavidt vides benytter Klitvæsenet ikke Driftsplaner.

I Statsskovvæsenets Oversigt vedrørende 1945—46 anføres iøvrigt, at det ved Bedømmelse af Statsskovenes samlede Økonomi maa erindres, at mellem 45 og 50 pCt. af samtlige Statsskovarealer er anlagt paa Hede, Klit, hævet Havbund o. lign., ofte af meget ringe Kvalitet, hvor der er plantet unge Naaletræskulturer, og hvor der stadig indtages Arealer til Beplantning. Indtægten fra disse Arealer er meget ringe, og de yngste Plantager medfører i Øjeblikket kun Udgifter, som i betydelig Grad reducerer Statsskovenes Overskud.

C. Hedeselskabets Skove.

Driften af Hedeselskabets Skove kan næppe antages at være særlig forskellig fra Driften af mange af Statsskovvæsenets Skove. Det kan saaledes nævnes, at af Statens Skove er Klosterheden og Feldborg Distrikter rene Hedeplantninger og Palsgaard og Randbøl hovedsagelig plantet paa Hedejord; det er derfor sandsynligt, at en Samordning vil være til Nytte.

Spørgsmaalet frembyder imidlertid saa mange særegne Problemer, at der ikke i Forbindelse med nærværende Undersøgelse er fundet tilstrækkelig Anledning til at forfølge det nærmere.

Hedeselskabet arbejder saa vidt vides ved Skovdriften ikke med Driftsplaner, men paatænker at ansætte egen Skovtaksator til Udarbejdelse af saadanne.

V. Afslutning.

Undersøgelsen, der som nævnt er foretaget paa Direktoratets eget Initiativ, er overalt, saavel i Direktoratet som ude paa Distrikterne, blevet mødt med stor Forstaaelse, og man har overalt bestræbt sig for at give den mest udtømmende Beskrivelse af, hvad Arbejdet bestaar i, og hvorledes det udføres.

Man har faaet det Indtryk, at der overalt arbejdes med stor Interesse og under størst mulig Hensyntagen til, at Arbejdet bliver udført saa godt og saa billigt som muligt.

Som Resultat af Undersøgelsen vil Sekretariatet anbefale følgende:

1) Det overvejes, om et Hulkortsystem kan indføres i Forbindelse med Forslag C.
2) Det overvejes at omlægge Regnskabsaaret.
3) Statsskovvæsenet bør som erhvervsdrivende Virksomhed bære en Del af Hovedrevisoratets Udgifter.
4) Det overvejes at oprette en Salgsafdeling med en Salgschef som Leder.
5) Ændret Funktionsfordeling i Direktoratet.
6) Skovreguleringen lægges ogsaa de facto ind i selve Direktoratet.
7) Skovreguleringens Distriktsbeskrivelser forenkles.
8) Lokaleforholdene søges forbedret.
9) Udskiftning af Inventar og Multiplikationsmaskine.
10) Forbedring af Belysning.
11) Ændret Journal- og Arkivordning.
12) Ændring i Postfordelingen.
13) Ændring af Postkonfereringen.
14) Indskrænkning af Kontrol med Porto.
15) Indførelse af 42-Timers Arbejdsuge.
16) Indførelse af Bygningskartotek i Direktoratet og Udarbejdelse af Typetegninger for Tjenesteboliger.
17) Instruktoriske Bestemmelser gennemgaas og revideres.
18) En vis Ensartethed i Skovridernes Administration søges indført og sikret.
19) Bistand af en Skov-Arbejdsstudietekniker til Rationaliseringsundersøgelse af Skovarbejdet.
20) Spørgsmaalet om Henlæggelse af Administrationen af Klitvæsenet og Sorø Akademis Skove under Statsskovvæsenet tages op til Behandling.

Det tidligere omtalte tekniske Rationaliseringsarbejde og en af Direktoratet efter Sekretariatets Forslag for nylig paabegyndt Gennemgang af Skemata-Organisationen fortsættes, men da det kan vare længe, før Resultatet heraf foreligger, har man ikke ment det nødvendigt at lade Afslutningen af de herfra foretagne Undersøgelser bero herpaa. Man vil dog foreslaa, at Sekretariatet følger disse Arbejder og bistaar Direktoratet ved Omlægning af Regnskabssystemet samt ved Lejlighed undersøger Landbrugsministeriets Forbindelse med Direktoratet for Statsskovbruget.

Bilag 6.

FORVALTNINGSNÆVNETS
SEKRETARIAT

København, den 16. Marts 1948.

Til Forvaltningsnævnet.

I Anledning af, at der fra Rigsarkivet er givet Udtryk for Betænkelighed ved, at Sekretariatet over for Direktoratet for Statsskovbruget og 2 af Kontorerne i Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen har anbefalet Registrering efter Sagernes Art paa Kartotekkort og Undladelse af at indføre det modtagne Materiale i kronologisk Orden, har Nævnet ønsket en Udtalelse fra Sekretariatet.

Efter en Forhandling mellem Sekretariatet og Rigsarkivet har Rigsarkivaren den 28. Januar 1948 givet Møde til en Forhandling i Nævnet. Rigsarkivaren skildrede det hidtil gængse System og Risikoen ved Undladelse af kronologisk Registrering saaledes:

„I Administrationskontorerne anvendes der fra gammel Tid tre forskellige Systemer:

1. *Kancellisystemet,* som er blevet udformet i det gamle Danske Kancelli og derfra er blevet optaget i de Ministerier — Justits-, Kirke- og Undervisnings- og delvis Indenrigsministeriet — samt forskellige Institutioner, der stammer ned fra Danske Kancelli. Hovedprincippet er, at hver ny indløbende Skrivelse indføres i Journalen under det Nummer Sagen først har faaet, og at der sammesteds noteres, hvad Kancelliet har foretaget **i** Sagen. Akterne selv ligger som Indlæg enten ved den kgl. Ekspedition eller ved Kancelliets Breve.

2. *Rentekammer systemet,* udformet i det gamle Rentekammer, hvorfra det har bredt sig til alle de Ministeriet og Myndigheder, som er Arvtagere af dettes Forretningsomraade. Deriblandt først og fremmest Finansministeriet. I Modsætning til Fremgangsmaade i Kancelliinstitutionerne giver man i Rentekammer-Myndighederne hver indløbende Skrivelse sit særlige Journalnummer, og tidligere Skrivelser i samme Sag lægges frem **til** det sidste, saaledes at alle en Sags Journalnumre findes under dette sidste Journalnummer. Forbindelsen mellem de samme Sag vedrørende Skrivelser tilvejebringes ved Frem- og Tilbagevisning i Journalen; ved hvert Nummer anføres tillige Datum og Brevnummer for den udgaaede Skrivelse.

3. Inden for Tyske Kancelli, som særlig havde med Hertugdømmernes Styrelse at gøre, og hvoraf Udenrigsstyrelsen var en særlig Afdeling, som senere er blevet skilt ud først i Udenrigske Departement og senere **i** Udenrigsministeriet, har man henlagt Sagerne efter et Realsystem. Delvis har det været en nødvendig Følge af Udenrigsstyrelsens Forbindelser med de mange forskellige Lande. Til de forskellige Tider har man dog i mere eller mindre Grad haft kronologiske Journaler, som **i** Reglen har været mangelfulde. Realsystemet er saaledes noget særligt for Udenrigsstyrelsen. Inddelingen i Lande har været det grundlæggende, og inden for hvert Lands Afdeling har der været oprindelig en fire—fem Hovedafdelinger (Kongebreve, Depecher, Koncepter til Ordrer, Privatsager etc.). Desuden en skiftende, men altid omfattende Række forskellige Dossiers (Realgrupper). I den nyere

Tid — da Grev Ahlefeldt-Laurvig var Udenrigsminister — gennemførte man efter Wienerministeriets Mønster et fuldstændigt Realsystem, hvorefter Sagerne blev opdelt i talrige Afdelinger. Da ingen af Udenrigsministeriets Sager fra disse Aar er afleveret fra Rigsarkivet, har jeg ikke noget nærmere Kendskab til Ordningen. Saavidt jeg ved, førte man i de første Aar ingen Journal. Efterhaanden har man dog vistnok erkendt Nødvendigheden af at føre et kronologisk Register.

4. De nævnte tre Systemer har fra gammel Tid Hjemstavnsret i den danske Administration. Dertil kommer det fjerde System: Realopdeling af Sagerne med dertil hørende Kartoteker. Systemet stammer vel fra Forretningsverdenen; hidtil er saa godt som intet saaledes ordnet Arkiv blevet afleveret til Rigsarkivet.

Fælles for Kancelli- og Rentekammersystemerne og delvis for Udenrigsministeriet er:

1. at der føres *kronologiske Journaler,* Protokoller, i hvilke alle Sagerne bliver indført; samtidig udarbejdes Registre over Sager, Personer og Embeder, som ligeledes ved hvert Aars Slutning føres ind i særlige Bind, evt. bag i Journalen.

2. at der føres *kronologisk ordnede Kopibøger* over alle udgaaede Skrivelser. I Almindelighed skelner man mellem kongelige Breve og almindelige Breve. Ogsaa hertil føres der Registre. Tilstedeværelsen af Kopibøger tilfredsstiller Kravet om, at man til enhver Tid og med Lethed kan finde enhver Afgørelse truffet af et Departement, Kontor etc.

Det bedste Eksempel paa Kancellisystemet er vistnok Justitsministeriets første Kontor. Den bedste Prøve paa Rentekammersystemet findes i Matrikelskontorets Udstykningsjournal.

Jeg bør. gøre opmærksom paa, at de to Systemer i deres *Renhed* næppe findes nogetsteds. Lidt Realsystem findes der sikkert i alle Kontorer. Nogle Steder sker det ved, at faste Numre i Journalen er forbeholdt visse Arter Sager. Det gælder f. Eks. Indfødsretssager i Indenrigsministeriet. I næsten alle Kontorer har man udskilt Personalesager og ordnet dem alfabetisk. Noget lignende gælder Budgetsager og andre Grupper.

Det principielle er, at der altid føres kronologisk ordnede Protokoller over alle indkomne Sager. Fører man saadanne, kan man i og for sig godt uden at forstyrre Systemet have flere eller færre Realgrupper, vel at mærke, naar man altid i Journalen noterer, til hvilken Realgruppe den paagældende Sag er henlagt.

Rigsarkivets Erfaring viser, at man, naar Kancelli- og Rentekammersystemerne er gennemført — og Sagerne holdes i Orden — praktisk talt *altid* kan findes efterspurgte Sager. Jeg har Indtryk af, at man indvender, at Systemet er „stiff. Det kan dog ikke siges at være et særlig „stift" System, som har staaet sin Prøve siden 1680erne, og som har kunnet taale Oprettelsen af stadig nye Ministerier og talløse Kontorer. Heller ikke tror jeg, at Journalføringen kræver særlig meget Arbejde; jeg har ikke Indtrykket af, at Journalførerne er en Gruppe Tjenestemænd, som er blevet væsentlig mere forøget end Kontor- og Sagantallet. Endelig gaar Arkivets Erfaring ud paa, at det Ministeriums Sager — indenfor hvlket Journalføringen har været mest negligeret — nemlig Udenrigsministeriet — ogsaa har været vanskeligst at finde.

Over for de gamle hævdvundne Journalsystemer staar de moderne: *Realsystemer* med tilhørende Kartoteker.

Jeg indrømmer paa Forhaand, at de sandsynligvis bør foretrækkes i Kontorer, som har næsten fuldkommen ensartede Sager, med andre Ord, hvor Anbringelsen — og dermed Muligheden for at finde dem — ikke frembyder Vanskeligheder. Det er fortrinsvis Tilfældet, naar alle Sagerne knytter sig til et Personnavn — det gælder f. Eks. de allerfleste Sager i nogle af Socialministeriets Kontorer — eller til en enkelt Ejendom — hvad der rimeligvis

er Tilfældet i nogle af det nye Boligministeriums Kontorer. løvrigt har Spørgsmaalet ikke saa stor Betydning for saadanne Sagers Vedkommende. De allerfleste af dem er uden varig Betydning og vil kunne kasseres, naar de paagældende Personer er døde, eller de trufne Afgørelser er uden Interesse. Omvendt vil jeg paastaa, at det i alle Kontorer, hvor Sagerne er uensartede, og de fleste af dem har varig Betydning, vil være en Ulykke, om man bortskærer den „Rygrad", som den kronologiske Journal er. Samtidig gentager jeg, at fører man en saadan, er det mindre væsentligt, hvor Sagerne anbringes, stadig forudsat, at det altid i Journalen anføres, i hvilken Gruppe de er henlagt."

Efter Sekretariatets Opfattelse har den kronologiske Registrering i hvert Fald i de senere Aar vist sig aldeles utilstrækkelig som Middel til at finde de indkomne Sager. Dette hænger sammen med, dels at Protokolsystemet medfører, at der stadig maa henvises til Indførelse paa senere Blade, idet der paa det Sted, hvor Sagens oprindelige Registrering er begyndt, ikke er Plads, dels med, at man som af Rigsarkivaren antydet har koblet et Realsystem — Inddeling af Sagerne efter Art — ind i det kronologiske System ved Indførelse af faste Numre, og endelig med, at Journalarbejdet — i Modsætning til det af Rigsarkivaren antagne — i de senere Aar er steget forholdsvis stærkere, end hvad det rene Antal af indkomne Sager medfører; dette sidste skyldes de mange nye Arter af Opgaver, der er henlagt til Administrationen, og som hver for sig ofte har krævet, at Kontorerne oprettede nye særlige Journaler, der er blevet betjent af forholdsvis ung og lidet erfaren Arbejdskraft.

Hertil kommer, at man i hvert Fald uden for den ministerielle Centraladministration, nemlig i visse specielle centrale Institutioner i København, saasom Arbejdsdirektoratet og Direktoratet for Ulykkesforsikringen, mere eller mindre har forladt det rent kronologiske System, fordi det var utilstrækkeligt som Hjælpemiddel til at finde Sagerne.

Paa Grundlag af de senere Aars Erfaringer maa Sekretariatet mene, at en fortsat Udvikling af den rent kronologiske Registrering kombineret med en Registrering med faste Numre i visse Kontorer allerede har medført og fremtidig maa paaregnes at ville medføre saadanne Forhold, at der vil medgaa urimelig megen Tid for overhovedet at naa frem til de Sager, som Administrationen i en given Situation maa kræve behandlet. Det er Sekretariatets Opfattelse, at Systemet under alle Omstændigheder maa suppleres med en Registrering efter Emner og Personer. Nogen generel Løsning af Registreringsproblemet kan Sekretariatet ikke anbefale. Efter de i Sverige og England indvundne Erfaringer maa der regnes med, at Registreringsopgaverne maa løses forskelligt fra Kontor til Kontor efter de særlige Behov, der foreligger i Administrationens forskellige Grene. Sekretariatet mener imidlertid, at en kronologisk Registrering ikke under alle Omstændigheder vil være nødvendig.

Inden for det svenske Organisationsnævn har man været inde paa, at en egentlig Registrering overhovedet ikke behøver at finde Sted, saafremt man opnaaede og strengt fastholdt en Registrering efter Sagernes Art. Et saadant System overvejer man f. Eks. at gennemføre inden for de svenske Statsbaner.

Realsystemet i dets Renhed bestaar i, at det samlede Ressort for en Styrelse, en Afdeling deraf eller et Kontor inddeles i et Antal Grupper. Efter det herunder anvendte Decimalsystem inddeles Sagerne saaledes i indtil 10 Hovedgrupper. I Begyndelsen kan man undlade at anvende enkelte af Tallene for at give Plads til nye Hovedgrupper. Men det afgørende er, at Decimalsystemet rummer Udvidelsesmuligheder derved, at nye Hoved- eller Undergrupper af Sager kan indføjes ved Tilføjelse til Hovedtallet af nye Tal. Tænker man sig f. Eks., at der i et Kontor er en Gruppe af Sager vedrørende Regler for Ydelse af Erstatning for en Række skadegørende Handlinger af fælles Oprindelse, kunde denne Gruppe: Erstatning f. Eks. have Hovednummer 5. Idet Nr. 51 reserveres til almindelige

Spørgsmaal, deles Gruppen naturligt i Erstatning paa fast Ejendom, Løsøre, Erhverv og Person, og disse 4 Undergrupper faar herefter Numrene 52, 53, 54 og 55. Kan der foretages en yderligere Opdeling, f. Eks. saaledes at Skade paa fast Ejendom kan angaa dels Jord dels Bygninger, at Jorden kan være f. Eks. Landbrugsjord, Skov og Plantage, Havejord, Anlæg og Plantning o. s. v., føjes et nyt Tal til, saaledes at Skade paa Jord bliver Nr. 522, paa Landbrugsjord Nr. 5221, paa Skov og Plantage Nr. 5222 o. s. v. — Det er rigtigt, som paapeget af Rigsarkivaren, at der stilles visse Krav til Journalførerne, naar det drejer sig om vidt forskellige Arter af Sager. Men Vanskelighederne vil i Praksis ikke være store. For det første bør Realsystemet kun anvendes, hvor der findes Mulighed for en saa at sige naturlig Klassifikation, det vil sige hvor der foreligger Sagomraade med relativt skarpt afstukne Grænser og indeholdende et Antal Emner, der inden for den fælles Grænse dog er saa forskellige, at en effektiv Opdeling uden Overlapning kan finde Sted. Og for det andet maa selve Systemet i den givne Situation udarbejdes med størst mulig Omhu, saaledes at Opdelingen virker naturlig og selvfølgelig, og derfor vil kunne huskes ganske klart efter kort Tids Arbejde med det. Kravene til Systemets Udarbejdelse er særdeles betydelige, og Fejl paa dette Omraade kan faa yderst uheldige Følger. Men den Tid, der ofres paa Udarbejdelsen af et virkelig godt Realsystem, indvindes meget snart, idet Arbejdet gaar lettere og sikrere fra Haanden.

Rigsarkivaren har udover det foran anførte i Nævnets Møde den 28. Januar 1948 givet Udtryk for den Opfattelse, at det for Journalføreren vil være „praktisk talt umuligt, naar en Sag kommer ind, at skønne over, i hvilken Saggruppe den hører til. En enkelt Sag kan straks fra Begyndelsen have flere Aspekter. Under Behandlingen kan den yderligere skifte Karakter. Skal man Aar efter kunne finde tilbage til Sagen, maa man have ligesaa mange Kartotekkort som en Sag har Aspekter, i hvert Fald Henvisningskort."

Hertil bemærker Sekretariatet: For det første er det en almindelig Erfaring, at en dygtig Journalfører har en ganske god Viden om de Sags-Grupper, Kontoret behandler. For det andet udarbejdes der Fortegnelser (Registre) over Sagernes Arter, dels.alfabetiske, dels nummeriske, saaledes at et Tvivlstilfælde normalt klares ved at slaa op her. For det tredie maa der allerede nu ske flere eventuelt nye Indførsler i Protokollerne, naar en Sag vedrører flere Emner eller skifter Karakter; det vil normalt være adskilligt lettere at finde Sagerne efter Henvisningskort end efter en enkelt Indførsel, som selv ofte vil være vanskelig at finde.

Den væsentligste Grund til i en given Situation at foretrække et Realsystem fremfor det af Rigsarkivaren fremhævede kronologiske System med faste Protokoller maa søges i, at det er lettere at haandtere. Spørgsmaalet om at anvende Realsystemet alene, det vil sige uden det kronologiske System som Støtte, vil normalt opstaa, hvor der foreligger et stort Sagomraade med hurtig Ekspedition, del vil sige paa de Omraader inden for Administrationen, hvor denne er mere forretningsmæssigt præget. Her vil Anvendelsen af det kronologiske System i Reglen støde paa en ret afgørende Hindring i Henseende til Hurtighed og Effekt, nemlig Vanskeligheden i at gennemføre en funktionsmæssig Arbejdsdeling. Skal hele Arbejdsmaterialet et eller andet Sted i Arbejdsprocessens Forløb passere een enkelt Person, bliver Kapaciteten dermed begrænset til denne, og der opstaar let „Flaskehals". For at undgaa disse Arbejdshindringer er det, man i adskillige Kontorer har delt Journalen, saaledes at flere Journalførere har maattet passe hver deres Bog. Det siger sig selv, at denne Ordning medfører Spild af Arbejdskraft. Kan man derimod under hele Processens Forløb tilpasse Mængden af den nødvendige Arbejdskraft til Mængden af Arbejdsmateriale, opnaas der Mulighed for en fortsat regelmæssig Arbejdsproces, der vil give det bedste Resultat saa vel med Hensyn til Arbejdets Gang som med Hensyn til den Lyst, hvormed det udføres.

Hertil kommer, at Arbejdet med senere at finde Sagerne lettes væsentligt ved et Realsystem. Det er nemlig en almindelig Erfaring, at Tjenestemændenes Erindring hæfter sig ved Sagens Emne og ikke — som det kronologiske System for saa vidt kræver — ved det Tidspunkt, da den er indkommet, da der har været en eller anden vigtig Ekspedition i den, eller da den er afgjort. Dette har formentlig ogsaa været medvirkende til, at Journalførerne har indkoblet Realsystemet i det stive kronologiske System gennem de „faste Numre".

Over for Rigsarkivarens Fremhævelse af, at et Realsystem før elier senere vil blive sprængt, maa det som foran anført fremhæves, at der, naar et moderne System indføres, maa gøres et meget omhyggeligt Arbejde med dets Planlægning. Nye Behov kan medføre Omlægning af Systemet, men det er af Betydning at gøre sig klart, at med den Mængde Opgaver og Sager, som strømmer ind til Centraladministrationen, er der opstaaet en tvingende Nødvendighed for, at Kontorernes Chefer eller i hvert Fald trænede Tjenestemænd, som bemyndiges til at følge Kontorernes Organisation, har et vaagent Øje for, at Registreringssystemet stadig holdes i en saadan Stand, at det bliver et let haandterligt Hjælpemiddel til at bringe Sagerne til Ekspedition hurtigst muligt. Man kan her henvise til, at det af en af det engelske Finansministerium nedsat Studiegruppe, hvis Formand nu er Chef for Ministeriets Organisations- og Metode-Afdeling, som Resultat af en Undersøgelse af en Række Departementer og private Virksomheder særlig har fremhævet, at Registreringssystemer kunde danne de besværligste „Flaskehalse" i Sagernes Gang og altsaa virke som betydelige Forsinkelses-Momenter.

Om der i det enkelte Kontor skal kræves en kronologisk Registrering, afhænger af Kontorets Behov, men saavel i Direktoratet for Statsskovbruget som i 3. og 4. Kontor i Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen har man fundet den kronologiske Registrering overflødig. I Direktoratet for Statsskovbruget har der hidtil været anvendt praktisk talt 33 Journalprotokoller fra Dag til anden. Her forelaa der en Blanding af et kronologisk System og et Realsystem. Ordningen skrev sig fra Direktoratets Oprettelse i 1911. Resultatet blev imidlertid, at Arkivet var blevet aldeles uoverskueligt. Efter et af Sekretariatet stillet Forslag maa Arkivet omgrupperes, men naar Sagerne herefter er anbragt i systematisk Orden, vil det i og for sig være unødvendigt at føre Journal over dem. Sekretariatet har dog ikke positivt villet fraraade Institutionen at føre en systematisk inddelt Løsbladsprotokol til Vejledning ved Sagernes Fremtagelse. I 3. Kontor i Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen —Planlægningskontoret — har man stillet Forslag om Registrering dels i en Løsbladprotokol efter Sagernes Art med Anvendelse af et Decimalklassesystem, dels i Kartotek efter Personer. I nævnte Ministeriums 4. Kontor — Kontoret for Materialebevillinger — har man foreslaaet Sagerne registreret i Kartotek efter Andragernes Navne samt i Kartotek efter Sagernes Emner. Disse Forslag er gennemført, og Sekretariatet følger den Praksis, som paa dette Grundlag udvikler sig. Det bemærkes i denne Forbindelse, at man i Planlægningskontoret bevarer en Kopibog, der indeholder samtlige udgaaende Skrivelser for at kunne benytte denne som Haandbog, hvori der kan findes Oplysning om Ministeriets Praksis. For saa vidt angaar Materialebevillingskontoret har man derimod anset en saadan Kopibog for overflødig, idet man har regnet med, at den allerstørste Gruppe af Kontorets Sager ikke giver Anledning til andet end rent løbende, ikke principielle Afgørelser. Herved maa det dog haves i Erindring, at den Omstændighed, at Sagerne er registrerede efter Emner, vil medføre, at man til enhver Tid vil være i Stand til at finde de eventuelt vigtigere Sager, og det kan oplyses, at der er indrettet en Hovedgruppe for principielle Sager.

Det synes som om Indvendingerne mod Realsystemet i nogen Grad er kombineret med Indvendingen mod at forlade de faste Protokoller til Fordel for Kartotekerne. Den afgørende Indvending er her, at Kartotekkortet let forsvinder, medens Journalprotokollens Sider sidder fast. Hertil bemærkes, at de Kartotekskort, paa hvilke Sagerne efter de af

Sekretariatet hidtil stillede Forslag registreres, ikke er Journalkort, der skal afgive Oplysning om samtlige Ekspeditioner, men kun Ledekort, der giver Oplysning om Sagens Nummer, Person og/eller Sagens Art. Disse Kort er Tjenestemændene derfor ikke interesserede 1 at tage ud, og de vil normalt forblive, eventuelt aflaaset (ved en Stang igennem samtlige Kort i Kartoteksskuffen), i Kartoteket. Journalen skal under dette System normalt føres paa et Sagskort, som findes i Sagen, saa længe denne er i Arkivet, og som skal udtages og forblive i Arkivet, naar Sagen gaar til Ekspedition. Det er teoretisk ikke udelukket, at et saadant Kort kan forsvinde. Men dermed er den iøvrigt ogsaa fjernt liggende Mulighed for Rekonstruktion af Sagen ikke udelukket, idet denne som foran anført er registreret efter Person og/eller efter Emne.

Det er under de principielle Drøftelser af Spørgsmaalet vedrørende Registrering fremhævet, at der normalt bør være 2 Muligheder for at finde en Sag altsaa f. Eks. gennem et Navnekartotek og et Emnekartotek. Det er endvidere fremhævet, at et System, der udskiller mindre betydelige Sager, paa Forhaand imødekommer et af Rigsarkivaren næret og i det foran nævnte Møde den 28. Januar indtrængende plæderet Ønske om Mulighed for summarisk Kassation af betydningsløse Sager. Det er endelig anført, at Kartotekernes Aflevering til Rigsarkivet ikke behøver at stille dette over for særlige Plads- eller Opbevaringsvanskeligheder, idet man i givet Fald kan indbinde saavel Kartotekskortene som de foran nævnte Sagskort.

Sekretariatet maa mene, at naar Tinglysningsvæsenet med afgørende Retsvirkning kan registrere og arkivere Dispositioner af meget betydelig økonomisk Indhold i en Løsbladsprotokol, vil der for Centraladministrationens Vedkommende ikke være nogen Betænkelighed ved i givet Fald at anvende saadanne Protokoller. Rigtigt er det formentlig ogsaa, at der i Kontorer med mange ansartede Sager, som paaregnes at forløbe ganske ens, ikke behøver at foreligge nogen Nødvendighed for en kronologisk Registrering, naar der er draget Omsorg for, at Sagen let kan findes; i saa Henseende henvises til det om de 2 Indgangsmuligheder foran anførte.

Efter de foran givne Oplysninger om Journaliseringspraksis i de senere Aar ønsker Sekretariatet at staa saa frit som muligt i sit Arbejde med Registreringssystemer i Centraladministrationen, saaledes at man ikke føler sig bundet til at anvende det kronologiske System, naar det efter vedkommende Kontors Forhold med rimelig Sandsynlighed maa paaregnes, at et logisk opbygget Decimalsystem — eller et andet System — giver de tilstrækkelige Udviklingsmuligheder og vil blive fulgt vaagent af Kontorets Administration.

Sekretariatet henleder Opmærksomheden paa Ønskeligheden af, at Administrationen i det videst mulige Omfang ved Planlæggelsen af nye Journaler og Arkiver paa Forhaand søger at udskille saadanne Grupper af Sager, som er af ubetydelig Karakter, for at disse efter en vis Aarrække med Rigsarkivarens Samtykke kan kasseres uden videre. Man gør herved opmærksom paa, at den Omstændighed, at man i Administrationen ikke har Opmærksomheden henvendt paa dette Problem, kan medføre aldeles urimelige og forholdsvis store Udgifter for Staten til Arkivering af Materiale, der er betydningsløst for Administrationen og ligegyldigt for Historien. Noget konkret Forslag om en generel Nyordning paa dette Omraade kan ikke fremsættes nu; hertil er det foreliggende Erfaringsmateriale for spinkelt. Men Sekretariatet vil i sit Arbejde med Registreringsspørgsmaalene stadig have Kassationssynspunktet for Øje og senere ved given Lejlighed vende tilbage dertil.

Wechselman.

Thorsen.

Bilag 7.

FORVALTNINGSKOMMISSIONEN AF 1946
Udvalget vedr. Fængselsvæsenets Forhold

Kobenhavn, den 29. April 194S.

Til Forvaltningskommissionen.

I Skrivelse af 3. Februar 1948 fra Justitsministeriet (Fængselsdirektoratet) til Finansministeriet har Direktoratet søgt om Finansministeriets Tilslutning **til,** at der ved Ændringsforslag til Finansloven for Finansaaret 1948—49 blev søgt Tekstanmærknings- og Bevillingshjemmel til Opretholdelse af en Del af Konstitutionerne fra Finansaaret **1947**—48. Det er i Skrivelsen, som Finansministeriet har fremsendt til Udtalelse i Fængselsudvalget, oplyst, at der for sidstnævnte Finansaar var bevilget ialt 651 Konstitutionsstillinger. Ved Udarbejdelsen af Forslaget til Finansloven for Finansaaret 1948—49 var der ikke opført nogle Konstitutionsstillinger, da man ikke paa det daværende Tidspunkt havde Overblik over, hvilke Stillinger, der vilde være paakrævede. Efter de Belægningsforhold, som gør sig gældende for Tiden, har det ikke været muligt at nedlægge andre Fængselsafdelinger end den paa Sundholm, medens de Lejre, som har kunnet evakueres for Landssvigerfanger, er taget i Brug til almindelige kriminelle Fanger. Nedgangen i Antallet af Landssvigerfanger har ikke været helt saa stort som forudsat, idet Antallet i Slutningen af Januar 1948 udgjorde ialt 2 412, saaledes at det af Udvalget beregnede Tal pr. 1. April 1948, nemlig 1 900 ikke helt har kunnet naas. Med Hensyn til de almindelige kriminelle Fanger har der i Stedet for Nedgang vist sig en betydelig Opgang i Antallet. Pr. 1. Februar 1948 udgjorde Antallet af disse Fanger 6 553, eller ca. 1 000 flere end pr. 1. April 1947 og ca. 1 700 flere end pr. 1. Juni s. A.

Under disse Forhold vil det efter Fængselsdirektoratets Opfattelse være nødvendigt at opretholde en Del af de hidtidige Konstitutionsstillinger, nemlig ialt 373. Direktoratet har derfor ønsket til Forslag til Finansloven for 1948—49 at stille følgende Ændringsforslag:

Til § 19. IV. A. Direktoratet for Fængselsvæsenet. 3. Funktionshonorarer.
Beløbet forhøjes med . . . . . 10 000 Kr.

Til § 19. IV. B. Statsfængslerne, Særanstalterne, Arresthusene og Straffelejrene. 1. c. 2. Funktionshonorarer.
Beløbet forhøjes med . . . . . 100 000 Kr.

Endvidere skal man anmode om, at der som ny Tekstanmærkning til § 19 maa blive indføjet en saalydende Bestemmelse:

ad IV. A. 3. og B. 1. c. 2.

Der kan udbetales Konstitutionshonorarer med et Beløb svarende til den fulde Forskel mellem den overordnede Stillings Lønning og vedkommendes hidtidige Lønning til følgende Tjenestemænd under Fængselsvæsenet:

1 Vicedirektør i Fængselsvæsenets Lønningsklasse 1. a.,
5 Fængselsinspektører,
6 Vicefængsélsinspektører,
4 Fængselspræster,
3 Fængselsoverlærere,
4 Fængselsforvaltere,

1 Ekspeditionssekretær i Fængselsvæsenets Lønningsklasse 3. b.,
1 Fuldmægtig i Direktoratet,
5 Fængselsbogholdere,
2 ordinerede Medhjælpere,
2 Fængselsfuldmægtige,
19 Fængselslærere,
8 Forsorgssekretærer,
18 Fængselsoverassistenter,
5 Overvagtmestre,
3 Maskinmestre af 2. Grad,
5 Værkmestre af 1. Grad,
34 Vagtmestre,
16 Værkmestre af 2. Grad,
3 Køkkenmestre,
3 Lagerforvaltere,
2 Depotforvaltere,
1 Køkkenbestyrerinde,
3 Overopsyn af 2. Grad,
130 Overbetjente,
67 Værkmestre af 4. Grad,
21 Fængselsassistenter og
1 Kontorassistent.

Efter de for Udvalget saaledes foreliggende Oplysninger har man vedtaget at udtale, at der ikke fra Udvalgets Side er noget at indvende imod, at det nævnte Forslag stilles.

Det bemærkes, at Fængselsdirektøren indenfor Udvalget har udtalt, at de 373 Stillinger er et Maksimaltal, og at eventuelle Reduktioner af Fangebelægningen i Løbet af Finansaaret og deraf følgende Nedlæggelse eller Reduktion af Fængselsafdelinger og Lejre vil medføre, at Antallet af Konstitutionsstillinger indenfor det givne Maksimaltal nedsættes.

I Skrivelse af 23. December 1947 og 31. Januar 1948 har Justitsministeriet (Fængselsdirektoratet) forelagt Finansministeriet Spørgsmaalet om Ansættelse af Reservebetjente i ledige Tjenestemandsstillinger indenfor Fængselsvæsenet samt om de almindelige Aldersbetingelser ved fast Ansættelse saavel af Reservebetjente som af Værkstedspersonale. Disse Skrivelser er af Finansministeriet oversendt Udvalget til Udtalelse.

I den Anledning skal Udvalget bemærke følgende:

Indenfor Fængselsvæsenet er foruden de tjenestemandsansatte Fængselsbetjente beskæftiget et Antal ikke-tjenestemandsansatte Fængselsbetjente, de saakaldte Reservebetjente.

Normeringstallene for Tilsynspersonalet ved Fængslerne umiddelbart før Krigen og nu fremgaar af følgende:

	1939—40 Antal	1947—48 Antal
Overvagtmestre (3 900—4 860 Kr.)	6	9
Vagtmestre (nu 3 180—4 020 Kr.)	21	49
Overbetjente (nu 2 460—3 000 Kr.)	95	340
Fængselsbetjente (nu 2 100—2 550 Kr.)	395	579
Tilsammen...	517	977

Af de nævnte 977 Stillinger var i Januar 1948 kun 754 besat, idet 4 Stillinger som Vagtmestre, 75 Stillinger som Overbetjente og 144 Stillinger som Fængselsbetjente var ubesatte.

Før Krigen var herudover beskæftiget et mindre Antal Reservebetjente, medens Antallet af disse nu andrager godt 1 500. Der blev i Aarene 1944—46 nyantaget ca. 4 500 Reservefængselsbetjente, hvoraf ca. 1 500 endnu er i Tjeneste, medens der i 1942—43 blev antaget henholdsvis 6 og 12 og i 1947 37.

Indtil 1943 aflørmedes Reservebetjentene med en Dagløn fastsat som Kvotaløn af Aspirantlønnen for en Fængselsbetjent, men fra 1943 blev Reservebetjentene delt i to Grupper, nemlig de egentlige Aspiranter, der blev maanedslønnede og kun blev udtaget i et saadant Antal,at de kan fastansættes umiddelbart efter Aspitanttidens Udløb, og de daglønnede Reservebetjente, der under Hensyn til Stillingens Midlertidighed og den ringe Udsigt til senere Tjenestemandsansættelse blev aflønnet med en Dagløn svarende til Fængselsbetjentlønning med to Alderstillæg. Aspiranterne til Fængselsbetjentstillingerne er siden blevet rekrutteret fra Reservebetjentenes Rækker. Antallet af Aspiranter er for Tiden ca. 140.

Fængselsdirektoratet har rejst Spørgsmaalet om eventuel Tjenestemandsansættelse af de ovennævnte ca. 1 500 Reservebetjente og foreslaaet en Ordning, hvorefter Reservefængselsbetjente, som ved deres første Ansættelse ikke var fyldt 30 Aar, bevarer deres Udsigt til at kunne opnaa fast Ansættelse efter udstaaet Aspiranttid, medens Reservebetjente, som ved deres første Ansættelse var over 30 Aar, men under 35 Aar, kun kan overgaa til Fængselsbetjentaspirantgruppen, for saa vidt de vil kunne fastansættes inden det fyldte 37. Aar.

Reservebetjentene er i Almindelighed blevet ansat i en Alder fra 24—28 Aar, og Tjenestemandsansættelse har normalt fundet Sted i en Alder af mellem 26—30 Aar. Forholdene har imidlertid i de sidste Aar, hvor det har været nødvendigt for Fængselsvæsenet at forøge Antallet af Opsynspersonale ganske ekstraordinært, været af den Beskaffenhed, at man i en vis Udstrækning har maattet fravige de normale Synspunkter med Hensyn til Alderen ved Ansættelserne.

I en Cirkulærskrivelse fra Finansministeriet af 23. Oktober 1947 er det udtalt, at der i Stillinger, hvortil der ikke kræves længere forudgaaende Uddannelse, i Almindelighed ikke bør finde Førsteansættelse Sted i en Alder, der gør det nødvendigt afgørende at fravige det i Tjenestemandsloven for fast Ansættelse angivne Minimum (21 Aar), og at man, hvor der er Tale om Stillinger, til hvilke der kræves Haandværkeruddannelse eller en vis Modenhed, bør paase, at den første Ansættelse ikke sker væsentlig senere end det 25. Aar. Finansministeriet har dog overfor Fængselsvæsenet, der har fremhævet, at Gerningen som Fængselsbetjent kræver en væsentlig større Modenhed, end det i Almindelighed er Tilfældet i Stillinger med tilsvarende lønningsmæssig Placering i andre Etater, udtalt sin Forstaaelse af dette Forhold og efter Omstændighederne erklæret sig villig til at acceptere Ansættelse som Aspiranter til Tjenestemandsstillinger, selv om Alderen noget overskrider de nævnte 25 Aar, dog med 28 Aar som absolut Maksimum.

Forsaavidt angaar Værkstedspersonalet har Finansministeriet endvidere givet Udtryk for, at da der her maa stilles særlige Krav til det Personale, der ansættes med Tilsyn og Beskæftigelse af Fanger for Øje, vil man være villig til at godkende en rimelig Afvigelse fra de i Finansministeriets førnævnte Cirkulærskrivelse fastsatte Retningslinier vedrørende Alderen ved Tjenestemandsansættelse.

Der kan herefter ikke siges at være nogen afgørende Afstand mellem Direktoratets og Finansministeriets Stilling i Spørgsmaalet om Aldersbetingelserne under normale For-

hold. Udvalget finder derfor kun Anledning til den almindelige Bemærkning, at man fuldtud kan give sin Tilslutning til Finansministeriets Bestræbelser for at fastlægge en Praksis, hvorved Alderen ved Ansættelsen i pensionsgivende Stilling holdes paa det i omtalte Cirkulære af 23. Oktober 1947 angivne Niveau.

Med Hensyn til det specielle Spørgsmaal om Ansættelsesalderen for de nu antagne Reservebetjente er Udvalget klar over, at der kan paaberaabes særlige Forhold. Dette gælder specielt de Reservebet jente, der efter Aftale med Direktoratet er overgaaet fra den for Reservebet jente almindelige Aflønning, for hvilken der foran er gjort Rede, og til den lavere Aspirantlønning. Som foran omtalt er Antallet i Øjeblikket ca. 140, altsaa omtrent svarende til Antallet af ledige Fængselsbetjentstillinger. Da der ved Overgangen til Aspirantstillinger er skabt visse berettigede Forventninger hos de paagældende om, at de ved Afslutningen af Aspiranttjenesten, dersom denne er udført tilfredsstillende, og de er i Stand til at præstere den nødvendige Lægeattest, vil kunne overgaa i pensionsgivende Stilling, kan Udvalget for sit Vedkommende anbefale, at Ansættelse som Tjenestemænd af de heromhandlede Aspiranter finder Sted, dersom Alderen ved deres første Ansættelse som Reservebet] ente i Fængselsvæsenet ikke var over 30 Aar, og Alderen ved Aspiranttidens Afslutning ikke er over 35 Aar. Fravigelse af Grænsen paa 35 Aar bør i hvert Fald kun tiltrædes, hvis der i ganske enkelte individuelle Tilfælde kan paavises særlige Omstændigheder der motiverer en saadan Fravigelse, og 30-Aars Grænsen bør ikke fraviges.

Forsaavidt angaar de allerede nu ansatte Reservebetjente, der ikke er overgaaet i Aspirantstilling, mener Udvalget at kunne anbefale, at saadannes Ansættelse i Tjenestemandsstilling efter den sædvanlige Aspiranttid bør kunne godkendes, dersom den første Ansættelse, altsaa som Reservebetjent, er sket inden det fyldte 28. Aar, og den faste Ansættelse finder Sted inden det fyldte 35. Aar.

I Forbindelse med dette Spørgsmaal har Udvalget drøftet, om man kan tiltræde, at de nu ledige Tjenestemandsstillinger besættes, som af Direktoratet foreslaaet. Under Hensyn til den store Fangebelægning og det betydelige Antal Reservebetjente, der trods Ansættelsen af de ledige Pladser alligevel bliver tilbage som en Margin, har Udvalget ingen Betænkelighed ved at anbefale en saadan Ansættelse. Endvidere kan Udvalget tiltræde, at de efterhaanden ved Afgang fra de faste Stillinger ledigblivende Pladser indenfor den nævnte Personaleramme udfyldes ved Tjenestemandsansættelse af dertil egnede Reservebetjente, saaledes at der finder Overgang Sted til Aspirantstillinger paa sædvanlig Maade med senere Tjenestemandsansættelse for Øje i den Udstrækning, Ledighed indenfor Tjenestemandsrammen giver Plads herfor. Der er vel her Tale om at opretholde en tjene itemandsansat Opsynsstyrke, der er omtrent dobbelt saa stor som i 1939—40, men de Ændringer, der er indtraadt i Kravene til Fængselsvæsenets Kapacitet siden nævnte Aar, gør det dog ganske usandsynligt, at man i en overskuelig Fremtid skulde komme ned paa en Opsynsstyrke der er mindre end angivet ved de nu normerede Tjenestemandsstillinger.

Under Henvisning til, at der endnu ikke er afholdt en Fængselsforbundet tilstaaet Forhandling om Vilkaarene for Reservebetjentenes Overgang til faste Stillinger, har Fængselsdirektøren ment at maatte tage det deraf følgende Forbehold.

R U. V.

K. H. Kofoed.

Meddelelse fra Forvaltningsnævnets Sekretariat til Forvaltningsnævnet om Anvisning af Arbejde til afskedigede Reservepolitibetjente.

I Overensstemmelse med Forvaltningskommissionens Udtalelse i 2. Betænkning af 19. December 1947 p. 4—5 har Forvaltningsnævnets Sekretariat undersøgt Mulighederne for at skaffe de ca. *520 Reserve p olitibet jente,* der ved Justitsministeriets Skrivelse af 1. December 1947 blev opsagt til Fratræden af Politiets Tjeneste med Udgangen af Marts Maaned 1948 andet Arbejde, fortrinsvis inden for offentlig Tjeneste. Da Sekretariatet ikke er organiseret med Anvisning af Arbejde for Øje, har man først forhandlet med Chefen for Centralarbejdsanvisningskontoret i København. Denne tilraadede under Henvisning til de Erfaringer, der var indhøstet med Hensyn til Anvisning af Arbejde til Frihedskæmpere, Deporterede og Flygtninge m. fl. samt til Situationen paa Arbejdsmarkedet, at der i første Linie forsøgtes et Arbejde fra den hidtidige Arbejdsgiver, Rigspolitiet, og gennem de direkte interesserede, de afskedigede Betjente. Begge Steder var man meget interesseret heri. Rigspolitichefembedet var allerede begyndt at formidle Arbejde til Betjentene, og en Repræsentation for disse arbejdede med Spørgsmaalet i Kammeraternes Interesse. Efter en Forhandling med Politikommissær ved Rigspolitichefembedet Hector Larsen og to af de afskedigede Betjente tilskrev Sekretariatet samtlige Ministerier og Styrelser, som det fremgaar af Bilaget til nærværende Meddelelse, idet Skrivelsen samtidig kommuniceredes for Københavns Magistrat, Frederiksberg og Gentofte Kommunalbestyrelser, Dansk Arbejdsgiverforening, De samvirkende Sogneraadsforeninger i Danmark samt Den danske Købstadsforening.

Om, hvad der er passeret, har Politikommissær Hector Larsen bl. a. oplyst følgende:

„Da der hertil indkom mange skriftlige og telefoniske Henvendelser om ledige Stillinger, blev der sendt en skriftlig Meddelelse til samtlige opsagte Reservepolitibetjente, hvori de opfordredes til at tilsende Udvalget Oplysninger om, hvorvidt de havde faaet Beskæftigelse — fast eller midlertidig — samt Underretning om, at der fra Post- og Telegrafvæsenet samt fra Generaldirektoratet for Statsbanerne var modtaget Meddelelse om at der i disse Etater kunde ansættes et ret stort Personale, og at der om disse Stillinger kunde rettes Henvendelse til de lokale Postmestre og Stationsforstandere, for Københavns Vedkommende til Overpostmesteren og Hovedbanegaardens Trafikledelse. Der var vedlagt et Skema til Besvarelse med Oplysninger, for saa vidt man ønskede Udvalgets Assistance til Opnaaelse af Ansættelse i andre Stillinger, og det tilføjedes, at saafremt man ikke snarest modtog Svar, maatte man være berettiget til at opfatte det saaledes, at Udvalgets Assistance ikke ønskedes.

Denne Henvendelse til Reservepolitibetjentene medførte, at der blev sendt Ansøgninger til mange Institutioner og Virksomheder, dels gennem Afdelingen, dels direkte til de omhandlede Institutioner, der saa rettede Henvendelse hertil for at forhøre sig om de paagældendes Tjeneste i Politiet. Uddannelse før de blev ansat som Reservepolitibetjente m. v. Mange Reservepolitibetjente mødte personlig her i Afdelingen og fik anvist Stillinger, som de søgte og ogsaa i flere Tilfælde opnaaede at faa.

20 af de oj)sagte Reservepolitibetjente har efter at have fremsat Ønske om at faa de 3 Maaneders Løn udbetalt samlet ved deres Fratræden faaet Beløbet udbetalt, idet de som Grund opgav, at de havde haardt Brug for en lille Startkapital for at kunne etablere sig som Vognmand eller Forretningsmand e. 1.

Selvom der stadig rettes Henvendelse hertil om Assistance for at opnaa Ansættelse i specielle Stillinger, og selvom det har skortet paa at faa Reservepolitibetjentene til at svare paa den udsendte Skrivelse, — der er hidtil kun kommet ca. 60 skriftlige Besvarelser, — kan det paa Grundlag af de hidtil indløbne Meddelelser fra Kredsene og af de Oplysninger, der paa anden Maade er indhentet, skønnes at *ca. 450 Reser vepolitibet jente* har opnaaet Beskæftigelse, idet mange, der var faguddannede, er gaaet tilbage til Faget, og det kan eksempelvis anføres, at der bl. a. herfra er anvist og besat Stillinger i følgende Beskæftigelsesgrene:

11	Stillinger	som Lakajer og Chauffører hos Hans Majestæt Kongen.
20		i De danske Statsbaner,
20	—	i Postvæsenet,
3	—	i Toldvæsenet,
38	—	i Fængselsvæsenet,
3		i Statens Lufthavn (Havnebetjent),
5		i Det danske Luftfartsselskab,
3	—	paa Kommunekontorer,
6		som Bude og Betjente i forskellige Institutioner,
3		som Forvaltere i større Firmaer,
2		ved Luftmarinestationen,
1	—	ved Orlogsværftet,
3		paa Holmen,
3		i Telefonselskabet,
10		som Kontorist i Varedirektoratet,
4		som Kontorist i Prisdirektoratet,
4		som Kontorist i Statens Kornkontor,
5		som Kontorist under Udenrigsministeriet (Konsulater i Tyskland),
2		som Kontorist i Grønlandske Handel,
1		som Kontorist i Veterinærdirektoratet,
2	—	som Kontorist paa Rigshospitalet,
2	—	som Kontorist paa Politikontorer,
20		ved Sporvejene,
50	—	som Chauffør (Taxa, Lillebil- og Omnibuschauffør),
7		i Københavns Brandvæsen,
1		i Gentofte Brandvæsen,
13	—	i private Vagtselskaber m. v.,
1	—	som Assistent i Optagelseshjem,
3		som Portører ved Privatbaner,
1		som Snedker til Botanisk Have,
1		som Maler til Ebberødgaard og
1	—	som Pedel ved Statens pædagogiske Studiesamling.

Da der som anført stadig rettes Henvendelser hertil om ledige Stillinger, kan det med nogenlunde Sikkerhed skønnes, at der kan anvises Stillinger til alle de opsagte Reservepolitibetjente inden Udgangen af Marts Maaned 1948, saaledes at der ikke er Grund til at rette Henvendelse til de offentlige Arbejdsanvisningskontorer. Det skal dog i denne

Forbindelse oplyses, at de vanskelige Boligforhold ofte stiller sig hindrende i Vejen for, at en god Stilling kan besættes, og at ogsaa Alderen i adskillige Tilfælde har været til Gene.

Endvidere er der Grund til at gøre opmærksom paa, at der er skabt ikke saa faa Vanskeligheder derved, at Reservepolitibetjente, der har faaet anvist en Stilling, over for Lederen af den omhandlede Institution eller Virksomhed har erklæret sig villig til at modtage Stillingen, men er herefter udeblevet uden at meddele Aarsagen hertil"

Der er efter visse Forhandlinger mellem Justitsministeriet og Finansministeriet opsagt ialt 502 Reservepolitibetjente. Herefter skulde Problemet om at skaffe disse Arbejde nærme sig sin Løsning; nogen yderligere Henvendelse til de forskellige Grene af Statsstyrelser eller nogen speciel Henvisning af de paa nærværende Tidspunkt endnu ledige er der formentlig ikke Anledning til i Øjeblikket.

Forvalt ning snæv nets Sekretariat, den 7. Affil 1948.

Wechselmann.

Bredsdorff.
Fm.

Rapport Nr. 1 om Byggenævnet.

Den første Del af Undersøgelsen i Byggenævnet har omfattet Forholdet mellem Byggenævnet som kollegialt Organ, (i det følgende kaldet Nævnet), Byggenævnets Sekretariat (i det følgende kaldet Kontoret) og Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen.

Historisk Udvikling.

Byggenævnet blev oprettet i 1940 i Henhold til Vareforsyningsloven. Det skulde følge Byggesitutionen og gøre Indstillinger til Handelsministeriet om Foranstaltninger, der skønnedes nødvendige. Nævnets Medlemmer udpegedes af Handelsministeren. Formand blev Direktør Bjerregaard, Københavns Kommunes Ejendomsdirektorat. Nævnets Sammensætning undergik i den siden forløbne Tid forskellige Ændringer; foruden den nævnte Formand bestaar det nu af Arbejdsdirektør Korsgaard, Kontorchef Holten, Bygningsdirektoratet, Sekretær Carl P. Jensen, De samvirkende Fagforbund, Folketingsmand Øllgaard, Arkitekt Michaelsen fra det kooporative Byggeri samt 7 Repræsentanter for Byggefagene, ialt 13 Medlemmer.

Til at begynde med varetoges de daglige Forretninger af et Sekretariat, der lededes af Kontorchef i Københavns Kommune Gregers Hansen, der samtidig var og stadig er Sekretær for Nævnet. I Marts 1941 udstedtes den første Bekendtgørelse om Rationering af Jern, og samtidig oprettedes Byggenævnets Kontor med den Opgave at administrere Bekendtgørelsen. Senere er der udstedt en Række Bekendtgørelser og nogle er ophævet igen. Det er oplyst, at følgende Bekendtgørelser i Dag er Grundlaget for Byggenævnets Virksomhed:

Bekendtgørelse af 28. August 1942 angaaende midlertidigt Forbud mod Nedrivning. Bekendtgørelse af 23. Juni 1943 angaaende Installering af Centralvarme. Bekendtgørelse af 10. December 1946 om Tilladelse til Anvendelse af Materialer. Bekendtgørelse af 27. Juni 1947 angaaende W. C. Skaale m. m. Bekendtgørelse af 7. August 1947 angaaende Tillæg til og Ændring i Bekendtgørelse af 10. December 1946.

Kontoret har fra Marts 1941 været ledet af en Sekretær, fra Nytaar 1942 af en Fuldmægtig, og det har i øvrigt, indtil Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen blevet oprettet, i alle administrative Spørgsmaal været underlagt Direktoratet for Vareforsyning.

Nævnet holder Møde hver 14. Dag, og der optages en Protokol over, hvad der er vedtaget paa Mødet. Desuden udsendes et Referat til Medlemmerne og en Række Observatører fra Ministerier, Styrelser m. v. samt til Kontorets overordnede Personale. Nævnet drøfter dels de store Linier og principielle Spørgsmaal, dels træffes der Afgørelse i en Række Enkeltsager. Ifølge en mundtlig Bemyndigelse fra Nævnet har Formanden Fuldmagt til Afgørelse af analoge Tilfælde, hvilken Fuldmagt han har delegeret til Kontoret. Man skal dog overholde de Retningslinier, som Nævnet har angivet ved den første Sag af tilsvarende Art, der har været forelagt i Nævnet. For at undgaa Forelæggelse af for mange Sager i selve Nævnet afgør Kontoret de Sager hvis Afgørelse man ikke er i Tvivl om. Der

er dog stadig en Række Sager af forskellig Art, der forelægges Nævnet. Dette gælder alle Sager om Udvidelse paa Grund af specielle Formaal og mere individuelle Sager, alle Nedrivningssager og Dispensationer fra Byggestoppet, tvivlsomme Sager og Sager der har faaet ny Karakter, f. Eks. fordi der er Tale om nye Klausuleringer. Spørgsmaalet om, hvorvidt en Sag skal forelægges Nævnet, afgøres i Praksis af Fuldmægtigen eller Kontorchef Gregers Hansen. I Nævnsmødet forelægges Sagen af en Tekniker.

I visse Sager anvendes imidlertid en Række specielle Fremgangsmaader:

Erhvervsbyggeri behandles af et særlig *Industriudvalg* bestaaende af 3 Repræsentanter for Industriraadets Byggeudvalg, 1 Repræsentant for Direktoratet for Vareforsyning, som Regel dog ledsaget af 1—2 Medarbejdere, 2 Repræsentanter for Byggenævnet, 1 for Handelsministeriet samt i de specielle landbrugsmæssige Sager 1—2 Repræsentanter for Landbrugsraadet. Dette Udvalg mødes hveranden Mandag før Nævnsmøderne. Opnaas der Enighed mellem Repræsentanterne for Industriraadets Byggeudvalg og Direktoratet for Vareforsyning, anses Sagen i Realiteten for afgjort og forelægges derefter kun for Nævnet paa en Liste, hvor der paa den ene Side angives Afslag og Sagens Art og paa den anden Side Tilladelse og Sagens Art. Det er meget sjældent, at Nævnet tager en saadan af Industriudvalget afgjort Sag op til fornyet Behandling.

Offentligt Byggeri behandles i et af Byggenævnet nedsat *Teknikerudvalg,* der bestaar af Repræsentanter for Statsbanerne, Anlægsdirektoratet og Beskæftigelsescentralen samt Byggenævntet.

Endvidere behandles Sager vedrørende *offentligt Byggeri og Anlægsarbejder* i et af Ministeriet nedsat *Jern- og Cementudvalg,* sædvanlig dog kun hvis der er Tale om et betydeligere Materialeforbrug.

Formelt er Ordningen vedrørende disse Sager saaledes, at Ministeriet træffer Afgørelsen om, hvorvidt der overhovedet kan bevilges Materialer, medens den nærmere Detailgennemgang og Ekspedition finder Sted i Byggenævnet. I Praksis er Afgrænsningen mellem Ministeriets og Nævnets Kompetence dog ikke saa skarp, saaledes at saavel Bevilling som endelig Ekspedition er foretaget i Ministeriet. I Almindelighed gælder den Regel, at Sager, hvor der i Nævnet er et Mindretal paa mindst 2 Personer, forelægges Ministeriet til Afgørelse. Desuden virker Ministeriet som Ankeinstans. Ministeriet faar endelig til Afgørelse alle Sager, hvor der medgaar mere end 70 t. Jern.

De paagældende Udvalg er principielt alene raadgivende og koordinerende henholdsvis for Ministeriet og Nævnet, men Praksis har — jfr. det ovenfør anførte — medført, at Afgørelsen reelt træffes i Udvalgene.

Til Raadighed for Ministeriet er desuden det saakaldte Dispensationsudvalg. I dette findes Repræsentanter for Arbejdsgivere og Arbejdere, og det afgiver Indstilling om forskellige arbejds- og erhvervsmæssige Forhold, f. Eks. Lempelser i, evt. Ophør af Byggestoppet.

Efter Oprettelsen af Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen er der sket følgende Ændringer i Forholdet mellem Ministeriet (tidligere Forsyningsministeriet) og Nævnet:

a. Paa det administrative Omraade har Ministeriet nu overtaget de Funktioner, som Direktoratet for Vareforsyning tidligere havde. Dog bearbejdes det statistiske Materiale i Varedirektoratets Hulkortafdeling, hvilket er inkonsekvent, men særdeles praktisk, da det næppe er muligt at bearbejde Materialet mere effektivt end ved Hjælp af Hulkort. Hvis denne Ordning kan opretholdes, uden at der gaar for lang Tid, før Oplysningerne foreligger, bør den bevares.

b. Den Afdeling, der tager sig af Overtrædelsessager, har stadig bestaaet af en juridisk Sekretær, men der har ikke været tilstrækkeligt Personale til, at Sagerne har kunnet ekspederes indenfor et rimeligt Tidsrum. Dette har medført, at mange Sager var forældet, inden de naaede frem til Domstolene. Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen har nu placeret en af dets egne Embedsmænd til at faa dette Omraade bragt à jour og sørge for videre Behandling af disse Sager. Det er vigtigt, at dette Omraade ikke bliver forsømt, da Loven ellers vil blive omgaaet, hvilket medfører manglende Respekt for Byggenævnets Arbejde og saaledes undergraver dette Administrationsapparats Betydning.

c. Det skal i denne Forbindelse fremhæves, at det under Undersøgelsen er oplyst, at naar der tidligere blev behandlet Sager, der vedrørte nogle af Nævnets Medlemmer, forlod vedkommende Medlem Mødet. Dette er senere ikke altid blevet iagttaget.

Under Undersøgelsen har man bemærket, at samtlige Sager vedrørende offentligt Byggeri m. v. bliver afgjort i Ministeriet og derefter normalt ekspederes i Kontoret, jfr. foran. Der er et meget stort Skrivearbejde forbundet med det store Antal Sager, det drejer sig om, og Kontoret har derfor foreslaaet Ministeriet (Handels- eller Forsyningsministeriet) at lade saavel Afgørelse som Ekspedition af de mindre Sager ske i Kontoret med Indførelse af mundtlig Referat til Ministeriet. Der er dog intet sket i denne Retning.

Efter den skildrede Ordning er baade Kompetenceforholdene og Funktionsdelingen mellem Ministeriet, Nævnet og de fornævnte Udvalg og Nævnets Kontor uklare og ikke fastlagt efter noget rationelt Princip.

I saa Henseende bemærkes følgende:

Naar der har foreligget saa talrige Klager over Administrationen af de for Byggevirksomheden gældende Reguleringer, synes disse i det væsentlige at kunne føres tilbage til 3 Forhold:

1. Administrationen har som Følge af den organisatoriske Opbygning været splittet og uensartet. Der forefindes en Flerhed af udøvende Organer. Disses Forretningsomraader har ikke været tilstrækkelig afgrænsede til at undgaa „Overlapning". Sager er behandlet og afgjort i Ministeriet, i de forskellige Udvalg, i Nævnet og i dettes Kontor, og tilsyneladende uden at det paa Forhaand var klart fastlagt, hvor Sagerne hørte hjemme.

2. Et af de vigtigste Organer — Byggenævnet — har saavel efter dets Sammensætning som dets historiske Oprindelse og dets Formaal skullet virke som raadgivende Organ. Men der er paalagt Nævnet rent administrative Opgaver, og det kan ikke undgaas, at et saa stort Kollegium kommer til at sinke Sagerne, naar det skal træffe Enkeltafgørelser. Hertil kommer, at det formentlig er principielt urigtigt, at de direkte interesserede Erhverv gennem deres Repræsentant i Nævnet overfor de enkelte Borgere administrerer de Reguleringsordninger, der her er Tale om.

3. Hvad særligt angaar Byggenævnets Kontorvirksomhed har den Omstændighed, at der ikke har været nogen egentlig Leder af Kontoret, og at dette i personale- og lokalemæssig Henseende ikke har været undergivet Nævnets egen Myndighed, men har sorteret under Direktoratet for Vareforsyning, været af særlig uheldig Betydning.

Det vil da efter Sekretariatets Mening være paakrævet, at der foretages en Ændring af disse Forhold. Da Ministeriet imidlertid har taget det under 3. anførte under Behandling, lades dette ude af Betragtning her, og Opmærksomheden rettes alene mod det under 1.—2. omtalte.

Naar der nu er oprettet et særligt Ministerium for Byggeri og Boligvæsen, og naar dette Ministerium skal have Haand i Hanke med hele Udviklingen paa dette Omraade, vil det være organisatorisk rigtigt, at Ministeriet — efter at have hørt Byggenævnet, jfr. nedenfor — selv udfærdiger de generelle Retningslinier; Administrationen foregaar paa dette Grundlag hurtigst og mest gnidningsfrit paa sædvanlig Maade gennem et eller flere Ministerier direkte underlagte Kontorer.

Det er her forudsat, at Ministeriet stadig kan faa Bistand af den Sagkundskab, der findes i Byggenævnet, og det er nødvendigt for Ministeriet at bevare den snævreste Kontakt med de i Nævnet repræsenterede Interesser. Nævnet vil paa sin Side først kunne give sin Bistand paa rette Maade, naar det nøje kender Ministeriets Bedømmelse af Situationen. Herefter, og tillige under Hensyn til den Vægt, Regeringen ved Ministeriets Oprettelse har lagt paa at have Haand i Hanke med Udviklingen paa dette Omraade, maa Forvaltningsnævnets Sekretariat anbefale, at Ministeriet repræsenteres i Nævnet, principalt gennem Formanden, subsidiært ved en Embedsmand, der deltager i samtlige Nævnets Overvejelser.

Vedrørende de øvrige i det foregaaende nævnte Udvalg bemærkes generelt, at disse — uanset deres nuværende faktiske Status — alle bør være raadgivende og/eller koordinerende, saaledes at de endelige Beslutninger altid træffes af Ministeriet. Om dette i hvert enkelt Tilfælde bør være repræsenteret i Udvalgene, afhænger i nogen Grad af disses Sammensætning og Opgaver; i Almindelighed maa det sikkert anses for ønskeligt.

Specielt bemærkes, at det formentlig vil være hensigtsmæssigt at opretholde Industriudvalget, idet dog Varedirektoratets Repræsentation synes at kunne indskrænkes noget til Fordel for Ministeriet, der nu administrerer Tildelingen af Materialerne. Jern- og Cementudvalgets Opgaver synes i det væsentlige at være overgaaet til Ministeriet og til det under Minister Buhl sorterende Anlægsudvalg. Anses det imidlertid af Hensyn til visse Opgaver for nødvendigt at opretholde et saadant Udvalg, henledes Opmærksomheden paa Muligheden af at benytte Teknikerudvalget hertil. Det forekommer i saa Fald anbefalelsesværdigt at give dette en noget bredere Sammensætning, saaledes at f. Eks. Landbrugsministeriet, Ministeriet for offentlige Arbejder og evt. Indenrigsministeriet ogsaa bliver repræsenteret.

Det særlige Dispensationsudvalg bør formentlig opretholdes.

Organisationen skulde herefter blive saaledes:

1. Ministeriet, Kontoret (Byggenævnets hidtidige Sekretariat) og de 4 Afdelingskontorer.
2. De raadgivende og koordinerende Udvalg, nemlig Byggenævnet, Industriudvalget og det særlige Dispensationsudvalg. Jern- og Cementudvalget synes at kunne ophæves eller til en vis Grad sammensmeltes med Teknikerudvalget, saaledes at det samlede Udvalg faar en mere alsidig Repræsentation end dette sidste.

Forholdet mellem Ministeriet og Nævn/Udvalg synes herefter ikke at give Anledning til yderligere Bemærkninger, idet Forvaltningsnævnets Sekretariat gaar ud fra, at Ministeriet fastsætter Udvalgenes Forretningsorden og herved saa klart som muligt afgrænser Udvalgenes Omraader.

Med Hensyn til Forholdet mellem Ministeriet, det nye Kontor og Afdelingskontorerne bemærkes:

1. *Forholdet udadtil.*

Den klareste Ordning vil utvivlsomt være, at alle Sager hidrørende fra saavel offentlige Myndigheder som private Ansøgere indsendes til Afdelingskontorerne og Hoved-

kontoret for dettes lokale Omraades Vedkommende. Herom bør der i saa Fald udgaa Meddelelse til Offentligheden. Det bør endvidere gennem en Instruks vedrørende Sagomraader og Forretningsgang fastlægges, hvilke Anliggender der skal behandles og afgøres af Kontorerne, hvilke der skal behandles af disse, men afgøres af Ministeriet, og evt. hvilke der straks skal videresendes til Ministeriet uden egentlig Behandling i Kontorerne.

Hvis en saadan Ordning imidlertid ikke maatte anses for hensigtsmæssig, f. Eks. fordi Sager af en vis Karakter altid maa paaregnes at blive indsendt direkte til Ministeriet, vil en Ordning, hvorefter alene visse Sager indsendes til Kontorerne, medens andre sendes direkte til Ministeriet, ogsaa kunne anvendes. Men i saa Fald bør det meddeles Offentligheden, hvortil Sagerne skal sendes, og Ministeriet bør drage Omsorg for, at der som ovenfor nævnt udstedes interne Instrukser vedrørende Sagomraader m. m., og for, at den een Gang fastlagte Ordning opretholdes ogsaa af de administrative Organer.

Meddelelse om den trufne Afgørelse bør altid udgaa fra det Organ, der har truffet den, evt. med behørig Kommunikation.

2. *Forholdet indadtil.*

Det forudsættes, ifr. ovenfor, at der fastlægges bestemte Regler vedrørende Sagomraader, Sagbehandling, Myndighed til at træffe Afgørelse m. v. Ligeledes maa de nødvendige Retningslinier for Sagbehandling og Afgørelser klarlægges. I første Række drejer det sig her om Ministeriets Bekendtgørelser m. v., dernæst om den Praksis, der har udviklet sig under den hidtidige Administration, for saa vidt denne ønskes opretholdt, endvidere om de Direktiver, Ministeriet nu maatte ønske at give, og endelig om de yderligere tilkommende Regler, som opstaar gennem Afgørelse af Tvivlsspørgsmaal o. s. v.

Yderligere bemærkes:

Saafremt Ministeriet til Brug ved Behandlingen af visse i Afdelingskontorerne opstaaede principielle Spørgsmaal og eventuelle Tvivlstilfælde m. v. maatte ønske en Udtalelse fra Kontoret i København, bør det for at fremme Sagernes Behandling og for at undgaa overflødig Korrespondance mellem Ministeriet og Kontorerne som almindelig Regel fastlægges, at Henvendelser fra Afdelingskontorerne til Ministeriet indsendes via Kontoret i København. Dette forelægger gennem Lederen de forskellige Spørgsmaal for Ministeriet; mundtlig Behandling forudsættes at kunne benyttes i den overvejende Del af Sagerne.

Herfra undtages dog Sager, der vedrører Omraader, som paa Forhaand maatte være undtaget fra Kontorernes Behandling. Disse indsendes direkte til Ministeriet fra vedkommende Kontor.

Forvaltningsnævnets Sekretariat, den 8. Marts 1948.

Wechselmann.

Thorsen.

Rapport Nr. 2 angaaende Byggenævnet.

Ved den stedfindende Undersøgelse af Byggenævnets Kontorvirksomhed har man faaet det Indtryk, at de væsentligste Anker mod Virksomheden er dels den langsommelige Behandling af Sagerne, dels Vanskeligheden ved i paakommende Tilfælde at finde disse frem til Ekspedition indenfor et rimeligt Tidsrum og uden væsentligt Besvær. Den anden Rapport angaaende Byggenævnet vil derfor fortrinsvis handle om Sagernes Ekspedition paa Kontoret fra det Øjeblik, hvor Posten indgaar, indtil den nye Sag eller en tidligere Sag med nyt Indhold afleveres til direkte Sagsbehandling, samt de Funktioner, der udføres i Forbindelse med Sagernes Afsendelse og Arkivering. — Desuden gives en kort Omtale af det almindelige administrative Arbejde, der udføres ved Siden af den egentlige Sagsbehandling, samt af de Hjælpemidler, der er stillet til Raadighed til Arbejdets Udførelse.

Kontorets egentlige *Sagomraade* er delt op i følgende Grupper:

I. Stort Boligbyggeri (5 Lejligheder og derover).
II. Anlægsarbejder, Sager angaaende offentlige Trafik- og Kraftværker.
III. Parcelhussager, smaa Boligsager (indtil 4 Lejligheder).
IV. Landbrug, Mejerier m. v.
V. Offentligt Byggeri med Undtagelse af Huse til Beboelse.
VI. Teatre og lignende, Hoteller, Sommerhuse m. v.
VII. Overtrædelsessager (juridisk Afdeling).
VIII. Handelens Byggeri.
IX. Visse Industri- og Haandværkssager samt Kastrup Lufthavn.
X. Resterende Industri- og Haandværkssager samt samtlige bornholmske Byggesager, ogsaa Boligsager.

Grupperne IV, V og VI ledes af en Sekretær. Gruppe III af en Sekretær, Gruppe VII af en Fuldmægtig fra Ministeriet, Gruppe I af en Ingeniør, medens Grupperne II, VIII, IX og X hidtil har været slaaet sammen i een Gruppe under Ledelse af en Tekniker. Gruppen er nu blevet opdelt i ovennævnte Grupper under Ledelse af hver sin Tekniker.

Uden for Grupperne ligger:

a) Nedrivningssager, der behandles af en Sekretær, som ikke ellers deltager i ovennævnte Gruppers Sagbehandling, men er til Disposition for særligt vanskelige Sager, Sager, der skal forelægges Nævnet, samt andre specielle Sager.
b) Sager angaaende Barakker, der i første Omgang behandles af den Sekretær, der har Grupperne IV, V og VI under sig, men naar der er Tale om Tillægsbevillinger, overgaar Sagen til vedkommende Sagsgruppe.

Lokalerne har indtil for nylig næsten udelukkende været beliggende Vognmagergade 9. Dog har man haft nogle enkelte Assistenter anbragt i et Lokale udenfor denne

Bygning. Fra 1. Februar 1948 er Grupperne I og III — Boligbyggeri — placeret i Studentersamfundets Retshjælps Barak ved Gl. Kongevej. Af et samlet Personale paa ialt ca. 70 Mennesker er ca. 25 Personer placeret i Barakken paa Gl. Kongevej; desuden er 4 Rejseinspektører kun i København ca. 1 Uge om Maaneden.

Grundlaget for Registreringen er i Øjeblikket kun Matrikuls-Numrene. For hvert Matrikuls-Nummer, paa hvilket der er oprettet en Sag, er der udskrevet et Kartotekskort. Sagerne er — med visse Spring af Hensyn til Grupper — nummereret fortløbende uden Hensyn til Aarstal, men paa Grund af Adskillelsen mellem Boligbyggeriet og alt andet Byggeri er der oprettet to parallelt løbende Nummerserier, begyndende med 200.001 hhv. 300.001.

Sagernes Journalisering, Registrering m. v.

1) *Antallet af indgaaede Forsendelser* har i den senere Tid udgjort 2 500—3 000 ugentlig, dog at der nu har vist sig en ret kraftig Tendens til Stigning, idet den seneste Opgørelse viser ca. 3 700 Forsendelser ugentlig. Hver Forsendelse bestaar som Regel af mellem 5 og 10 Bilag. En Ansøgning indsendes oftest i 4 Eksemplarer og bilagt 3 Tegninger. Posten afleveres ved en Skranke, hvor een Mand er beskæftiget med Oplukning og Datostempling af hele Posten. I visse Perioder har der dog været 2 Mand. Den ene Dags Post bliver liggende til næste Morgen, efter at Breve adresseret til Personer eller Afdelinger er sorteret ud, og først den næste Dag bliver den almindelige Post aabnet. Byggenævnet modtager nu Posten direkte fra Postvæsenet, medens man inden Adskillelsen fra Varedirektoratet modtog den aabnet derfra, hvorved den blev 2—3 Dage forsinket. Hvert enkelt Bilag tages ud af Konvolutten og lægges rigtigt, d. v. s. Tegninger bukkes med Tekstsiden udad, saa øverste højre Hjørne er klar til Paastempling af Dato, medens øverste venstre Hjørne stemples paa Ansøgninger og Breve.

2) Samtidig *sorteres Posten* i Boligsager, Katastrofesager (d. v. s. Sager vedrørende ødelagte Huse), formodede Stregsager (d. v. s. Sager, der formodes at være behandlet før, men hvor Matrikuls- eller Sagsnummer ikke er angivet), virkelige Stregsager (d. v. s. tidligere behandlede Sager med angivet Nummer), Breve, der skal returneres paa Grund af manglende Oplysninger samt nogle faa andre, mindre betydende Grupper. Desuden fører Postaabneren en primitiv Statistik over de forskellige Forsendelser, der er ankommet.

Da det ikke altid i Breve eller andre Skrivelser, der starter en ny Sag eller danner Grundlag for en genoptaget Sag, angives, hvilket Matrikulsnumre der skal bygges paa, maa dette først efterspores. For Københavns Vedkommende sker det ved Kraks Vejviser, ved Telefon eller andre Hjælpemidler, medens der for Provinsens Vedkommende kræves yderligere Oplysninger fra Ansøgeren (normalt ved stemplet Paategning paa Brevet).

Nye Sager.

3. Antallet af nye Sager udgør 100—150 daglig. Der udskrives et *Kartotekskort,* som angiver Bygherrens Navn og Adresse, Matrikulsnummer, Gadenummer o. s. v., Byggeforetagendets Art og Ansøgerens Navn og Adresse + Indgangsdato, og hvilken Afdeling Sagen tilhører. Kartotekskortet anbringes i meget primitive Kartotekskasser, der er ordnet efter Sogne, og derunder efter Matrikulsnummer. Der udskrives ikke Kartotekskort for en ny Sag, før det i Kartoteket er efterset, om der findes en tidligere Sag under samme Matrikulsnummer.

4) Derefter udskrives et *lysegrønt Chartek,* der virker som Journal-Omslag. Paa Charteket angives Sagsnummer yderst til højre samt i en særlig Kolonne den indgaaede Korrespondances Art (f. Eks. Ansøgning om Bevilling) og Dato for Indgangen. I dette lysegrønne Chartek anbringes den indgaaende Korrespondance med Undtagelse af Tegningerne.

5) Desuden udskrives en *stor Konvolut* eller *Pose* (ingen Klap), der tjener som Omslag til saavel Charteket som selve Tegningerne og andre Bilag til Sagen. Paa Konvolutten anføres Sagsnummer og Afdelingens Betegnelse samt Arkitektens og Bygherrens Navn, og af hvad Art Byggeforetagendet er.

Herefter afleveres hele Materialet til en Overassistent, der stikprøvekontrollerer rigtig Udskrivning og fordeler Sagerne efter Sagsgrupper til de forskellige Afdelinger hver Morgen.

Visse Arter af Sager faar et særligt Omslag, der skal betegne, at de maa behandles noget hurtigere end normalt. Dette gælder f. Eks. Sager, der kommer fra Ministeriet, idet disse anbringes i en saakaldt „Kjole" (stor Konvolut af speciel grøn Farve) samt Katastrofesager, jfr. foran under 2, hvilke Sager forsynes med et rødt Omslag.

6) Da man ikke fører anden Journal end førnævnte Kartotekskort samt Fortegnelsen paa det lysegrønne Chartek, har Kontoret i en Række Tilfælde været nødt til at anlægge *Del-Journaler*. Saaledes findes der en Journal over alle Sager (normalt 100—150 løbende), som kommer fra Ministeriet; i denne indføres følgende Oplysninger:

a) „Kodning" (primitiv Form for Notering af, om Sagerne er svarkrævende, ikke svarkrævende, omgaaende Hastesager, Ministerbreve).
b) Byggenævnets Sagsnummer.
c) Andragerens Navn.
d) Afsendelsesdato fra Ministeriet for Byggeri og Boligvæsen.
e) Indgangsdato fra Byggenævnet.
f) Svarets Dato og Signatur.
g) Notat om ugentlig Eftersyn, samt om hvem der har Sagen.

Den sidste Kolonne anvendes udelukkende for at konstatere, at Sagen er til Stede paa sin rigtige Plads. Endvidere føres en ugentlig Liste over de Ministeriesager, der inden den afsluttende Ekspedition af en eller anden Grund maatte være sendt udenfor Kontoret. Listen angiver, hvor Sagerne skal findes. Inden Sagen tilbagesendes til Ministeriet eller eventuelt henlægges, maa den passere denne Journal, for at vedkommende Journalfører kan notere, at Behandling er sket i Overensstemmelse med Kodningen. Som før omtalt anbringes alle Sager fra Ministeriet i en saakaldt „Kjole", og naar Sagerne henlægges eller returneres, modtages den tomme „Kjole" retur. „Kjolen" kan saaledes anvendes mange Gange.

Desuden føres nogle specielle alfabetiske Lister over en Række offentlige Institutioner, hvori angives de enkelte Sagers Navne; disse Lister tjener samme Formaal som et Navnekartotek.

I Afdelingen for store Boligsager føres en Journal med Notat om Sagens Nummer, Dato for Modtagelsen i Byggenævnet, Navn og Lejlighedernes Antal. Denne Journal føres udelukkende, for at man kan angive det samlede Antal Lejligheder, hvortil er søgt Materiale. I Forbindelse med Boligministeriets Opdeling af Ansøgninger efter Kommuner er der foretaget en Udvidelse af denne Journal, der føres i en fast Bog. Der føres flere andre lokale Kartoteker som Hjælpemidler til at finde de enkelte Sager, og Kartotekerne er som Regel ordnet efter Bygherre eller andet særligt Kendetegn. Disse Kartoteker har nøje Tilknytning til selve Sagsbehandlingen, og deres Betydning vil blive omtalt ved den senere Rapport herom.

Det meste af Arbejdet med Journalisering foretages som Regel som Overarbejde.

Den særlige Inspektionsjournal vil blive omtalt senere.

Gamle Sager.

7) Den indgaaede Post, som ikke foranlediger Oprettelse af ny Sag, anbringes i mørkegrønt saakaldt *Tilakter ing s-Chartek* og lægges i Sorteringskasse eller -kurv.

Formodede Stregsager: Første Trin er en Eftersøgning for at finde den formodede tidligere Sags Nummer. Dette kan i mange Tilfælde være svært, og der er derfor en Del Arbejde med Udfyldning af Formularer til Ansøgeren, hvori denne bedes oplyse enten Matrikulsnummer eller Sagsnummer. Naar Eftersøgningen er afsluttet, kan Sagen overgaa til virkelige Streg-Sager — eller eventuelt til ny Sag.

8) *Virkelige Streg-Sager,* d. v. s. Sager, hvor Nummeret (eller Matrikulsnummeret) er angivet, men hvor selve Sagen skal eftersøges: Den Mand, der forestaar Eftersøgningen, modtager hele Sorteringskassen med samtlige virkelige Stregsager, sorterer de indkomne Bilag i Sagsnummerorden og paafører hver enkelt nyt indgaaet Bilag Sagsnummer, idet kun det første Bilag er nummeret paa Forhaand i Journalen. Arbejdsmængden er 100—200 Sager daglig og i Sæsonen ca. 300 daglig. Alle Sager noteres paa en Liste i Nummerorden, og derefter gennemgaas Arkivet, som for øvrigt er beliggende flere Steder paa Grund af daarlige Pladsforhold for de henlagte Sager. Derpaa gennemgaas Rummet med saakaldte Vente-Sager, d. v. s. Sager, som ikke er afsluttet, men hvori der ventes Svar, eller som skal genoptages indenfor et vist Tidsrum. Paa Grund af manglende Personale (Tid) bliver Ventesagerne *ikke* genoptaget automatisk efter en vis Tidsfrist. Endelig er paa Grund af Pladsmangel et stort Antal Sager, nemlig ca. 60 000, opmagasineret i „Casino" i Amaliegade, hvorfra de om fornødent skal rekvireres. Naar Sagen er fundet, tages den frem og stryges paa Listen. De resterende Sager, som man ikke har fundet i første Omgang, formodes derefter at være under Ekspedition, og der udfærdiges nu nogle nye Lister med Numrene paa disse. Med den nye Liste i Haanden gaar 2 Mand derefter rundt i hvert enkelt Rum. Den ene gaar alle Reoler etc. igennem og raaber hver eneste Sags Nummer op, medens den anden stryger paa Listen, efterhaanden som Numrene findes. Dette betyder en daglig Forstyrelse for de øvrige tilstedeværende.

9) Findes en Sag i et Rum, tages den frem og lægges paa den Persons Bord, som skal behandle Sagen, og paa det mørkegrønne *Tilakter ing schartek* noteres øverst Stedet, Reolrummets Nummer og Dato samtidig med, at Sagsnummeret stryges paa Listen. Charteket anbringes øverst i Sagen. — Disse Sager burde leveres ud til Tilaktering, men dette sker ikke paa Grund af Personalemangel og muligvis paa Grund af Teknikernes Modstand. Herved sker ofte Undladelse af Notering om indgaaende Korrespondance paa det lysegrønne Chartek, idet Teknikerne selv foretager Tilakteringen. —• Foruden almindelige Streg-Sager faar disse Eftersøgere ogsaa Rekvisitioner om Sager, der ikke kan findes af de enkelte Assistenter, f. Eks. ved Telefonrykning eller personlige Henvendelser.

For henlagte og Vente-Sagers Vedkommende gælder, at Tilaktering af de nye Skrivelser i de mørkegrønne Charteks sker ved Skrankeekspeditionen (se herom nedenfor), naar som helst der er Tid dertil. Dette betyder i Praksis, at Tilaktering sker som Overarbejde. Arbejdsmængden er 75—100 Sager daglig.

Tilaktering sker paa følgende Maade:

Der foretages Kontrol med, at det er den rigtige Sag. Derefter anbringes det nye i Sagen i det mørkegrønne Chartek, der igen anbringes i det lysegrønne Chartek. Notering af det nye i Sagen foretages paa det lysegrønne Chartek, der derefter anbringes i Posen med Tegninger etc. allerbagest (jfr. foran under 5). Derpaa fordeles Sagerne til de enkelte Sagsgrupper. Er den nye Korrespondance en „Rykker" i en Sag, der er ekspederet eller lige ved at være det, noteres det paa det lysegrønne Chartek, at særskilt Ekspedition af Rykkerbrevet ikke er nødvendig.

10) Til Publikums Betjening findes *Skrankeekspedition.* Folk henvender sig først og fremmest for at rykke for Sagerne, og Assistenterne skal saa vidt muligt klare alle Forespørgsler paa Stedet — de skal virke som „Sluse" for de sagsbehandlende Personer for at undgaa unødig Forstyrrelse. Kan Publikum ikke ekspederes uden Fremtagelse af Sager, maa Assistenterne selv eftersøge disse paa de Steder, hvor Sandsynligheden er størst for, at de kan findes. Glipper dette, afgives Notat med Sagsnummer til Eftersøgningen, der derefter søger at finde Sagen frem næste Dag. Antallet af personlige Henvendelser varierer mellem 100 og 200 daglig. Skrankeekspeditionspersonalet besørger — som Regel ved Stempel — ogsaa Returnering af Breve etc. med mangelfulde Oplysninger og sørger for Forlængelse af Gyldigheden for Indkøbstilladelser, der afleveres ved personlig Henvendelse.

11) *Postafsendelse og Henlægning (Arkivering).*

Naar Sagerne er udskrevet og underskrevet, afhentes de rundt om i Afdelingerne af Postafdelingen. Denne sørger for Paastempling af Dato paa Original og Kopier og for Signatur paa alle Kopier af Breve, Bevillinger, Tilladelser etc. samt fratager de specielle Søgeskemaer og Kodningssedlerne, som vil blive omtalt i Rapporten angaaende Sagernes Behandling og Udskrivning. Inden Brevenes Nedlægning i Konvolutter undersøges det, om behørig Underskrift har fundet Sted, om de forskellige Biiag er til Stede, om Adresserne er rigtige etc., og den Resolution vedrørende Sagsbehandlingen, der skal være paaført Forsiden af Omslagskonvolutten („Posen"), afkontrolleres med den udgaaende Post. En Række Bygningsmyndigheder faar daglig Kopier af Materialetildelinger etc., og Konvolutterne til disse skrives her. Derefter føres en primitiv Statistik over den afsendte Post. Udgaaet Post andrager ca. 1 800—2 400 Breve etc. ugentlig, heraf Bevillinger m. m. ca. 500—700, hver af disse bestaaende af Original + 2—3 Kopier, der skal forskellige Steder hen. •— Endvidere gennemgaas hver enkelt Sag, og det kontrolleres, at Korrespondance etc. er paaført det lysegrønne Chartek, samtidig med at det mørkegrønne Omslags-Chartek fjernes. Bilagene sorteres, saaledes at der bagest i „Posen" findes Tegninger, Beskrivelser etc. og i det lysegrønne Chartek Sagens Akter af almindelig Art. Charteket anbringes derpaa forrest i „Posen". En Notering i yderste højre Rubrik paa Charteket betyder, at Sagen er en Ventesag og derfor skal hensættes for sig selv i Arkivet. Andre ikke helt afsluttede Sager, som enten er forsynet med et Notat paa et almindeligt Stykke Papir eller som ikke skønnes afsluttede, gives tilbage til Afdelingerne til videre Behandling. De afsluttede Sager forsynes med et Stempel paa Konvolutten om *Henlæggelse* og arkiveres derefter i Nummerorden, dog at Numre under 61 000 som Regel samles og arkiveres i „Casino"-Pakhuset.

12) *Personalets Størrelse.*

Følgende Personer er beskæftiget ved ovennævnte Arbejder:

	Vognmagergade:	Gl. Kongevej:	Ialt:
Postaabning, Sortering	1	½	1—2
Almindelig Journalisering, incl. Katastrofesager og Telefonekspedition	1	2	3
Ministerielle Sager	1	—	1
Formodede Streg-Sager og anden Eftersøgning	1	½	1—2
Søgning af Sager	3	1	4
Skrankeekspedition og Tilaktering	2	1	3
Postafsendelse, Gennemsyn og Henlægning	2	1	3
	11	6	17

13) Der føres en særlig *Inspektionsjournal* for de Sager, hvori der skal foretages Inspektion af Byggearbejdet af en af de 4 Rejseinspektører. Sagerne modtages fra alle Af-

delinger; disse skal — bortset fra Overtrædelsesinspektioner — forinden advisere Ansøgerne om snarlig Inspektion. Der sker da Paategning herom paa Sagen, som fra Postafsendelse leveres til Inspektionsjournalen. Her indføres Sagerne saaledes:

a) Sag Nr.
b) Beliggenhed (Sted).
c) Noteringsdato i Inspektionsjournal.
d) Bemærkning om, hvad Inspektionen gælder.
e) Af hvem rekvireret.
f) Til Inspektør (sign. ved Modtagelse).
g) Naar modtaget retur fra Inspektør.

Derefter anbringes Sagerne i Nummerorden i en speciel Inspektørreol i Forkontoret. Naar Inspektørerne tilrettelægger deres Rejser — der vil i en senere Rapport blive givet Detailler herom —, tager de efter Gennemgang af Journalen de Sager, der ligger paa Ruten, og kvitterer for Modtagelsen. Naar Sagerne, som næsten altid tages med paa Rejsen, kommer tilbage igen, skal Inspektørerne anføre dette i Journalen inden Afleveringen til den Afdeling, der har rekvireret Inspektionen. Desværre overholdes denne Regel ikke tilstrækkelig effektivt, og Journalføreren kan derfor have visse Vanskeligheder med at se, om Sagerne er kommet retur fra Inspektion. Endvidere sker det ofte, at Sager, der venter paa Inspektion, bliver fjernet paa Grund af ny Korrespondance og saaledes ikke er til Stede, naar Inspektørerne skal bruge dem. Det kan paaregnes, at Inspektørerne kan besørge ca. 100 Sager paa 10—14 Dage, og der ligger i Øjeblikket 175 Sager og venter paa Ekspedition, saaledes at den gennemsnitlige Ventetid ikke skulde være over 1 Maaned. Da Planlægningen af Rejserne imidlertid forekommer noget tilfældig, er dog en Del af Sagerne op til 3 Maaneder gamle, hvilket siges ikke at være usædvanligt. Arbejdet med Journalisering af disse Sager varetages af en Assistent, der samtidig er beskæftiget med almindelig Statistik, som vil blive behandlet nedenfor under 14.

14) *Almindeligt administrativt Arbejde og Statistik.*

Da Byggenævnet hidtil har været undergivet Varedirektoratet, og hele det administrative Arbejde er blevet udført af dette, har man efter Overgangen til Boligministeriet oprettet en lille Afdeling til at besørge disse Funktioner i Byggenævnets Kontor. Det er først og fremmest Personalesager, der kræver Tid. Saaledes har man fra Varedirektoratet videreført et System med Kontrolkort for hver enkelt Funktionær; disse Kort afstempies i et Kontrolur, der viser, hvornaar vedkommende Funktionær ankommer til og forlader Kontoret. Der uddeles eet Kort pr. Mand pr. Uge, og Kortene skal siden bruges til Beregning af dels Overarbejde for de fastansatte, dels Ugeløn for de timelønsansatte. Arbejdet hermed er ret omfattende, idet der ogsaa er Tale om Fradrag af forskellig Art, f. Eks. for Fritimer i Arbejdstiden eller Sygedage udover et vist Antal o. s. v. Kontoret udfærdiger Lister over, hvor meget de enkelte Funktionærer skal have udbetalt, og disse Lister videresendes til Ministeriet, der sørger for Udbetalingen. Dog udbetales Ugelønninger af Kontoret, der har en Forskudskasse til mindre Udbetalinger; foruden ovennævnte Ugelønninger f. Eks. ogsaa til Frimærker og Kontormateriale. Dette Arbejde ledes af en Overassistent, der desuden varetager alle Smaaindkøb til Kontoret og sørger for Anskaffelse af almindeligt Kontortilbehør saasom Formularer, Møbler etc. efter Aftale med Ledere og Ministerium.

Som Medhjælp haves en Assistent, der desuden fører den under Pkt. 13 omtalte Inspektionsjournal samt den almindelige Statistik. Der føres Statistik over:

a) Den indgaaede Post, fordelt paa Breve, Ansøgninger af forskellig Art, specielle Sager etc.

})) Antallet af nye Sager, fordelt paa Sagsomraaderne.

c) Udgaaet Post, fordelt som a).

d) Personalets Størrelse og Arbejdstid.

e) Oversigt over Byggearbejder, hvortil der er givet Bevillinger og Tilladelser.

Materialet til den under a, b og c nævnte Statistik faas fra de enkelte Assistenter, der udfylder Dagsedler, indrettet paa tilsvarende Maade.

Den under e) nævnte Oversigt udfærdiges paa Basis af saakaldte Kodesedler, som udfyldes af Udskriverne i hvert Sagsomraade samtidig med Udskrivning af Tilladelser og Bevillinger (se nærmere herom i en senere Rapport). Disse Kodesedler samles og forsynes med Kommunekode, hvorefter de oversendes til Bearbejning i Varedirektoratets Hulkort-Afdeling. Een Gang om Maaneden faas en Resultatliste — et saakaldt Tapet — over disse Beregninger, der derefter bruges til Opstilling af ovennævnte Oversigt, som duplikeres.

15) *Forslag til Ændring.*

Hovedaarsagerne til den relativt daarlige Forretningsgang indenfor ovennævnte Arbejder ligger formentlig paa følgende Omraader:

A. Det er i for høj Grad overladt til Enkeltpersoner at passe hver sit Arbejde, uden at der er foretaget en egentlig Funktionsfordeling med beregnede og fastsatte Arbejdsmængder og Ansvarsomraader. Dette er Forklaringen paa, at Journaliseringen i visse Tilfælde er forsinket op til 14 Dage, og at Arbejdet hermed som Regel maa indhentes ved Overarbejde af det samlede Personale i denne Afdeling.

B. Der spildes overordentlig megen Tid med at søge efter de enkelte Sager, og Arbejdet hermed virker forstyrrende paa Personalet i de Rum, hvori Eftersøgning sker.

C. Paa Grund af, at Kartoteket kun føres efter Matrikulsnumre, er det ofte meget svært at finde frem til de enkelte Sagers Numre.

D. De tekniske Hjælpemidler forekommer yderst primitive og kan næppe siges at være effektive.

E. Endelig er Lokaleforholdene meget daarlige; 12—15 Mennesker sidder stuvet sammen i eet Rum, og den enkeltes Arbejdsindsats bliver ikke fuldt effektiv.

16) *ad A.*

Det foreslaas derfor som fremtidig Ordning, at det Personale, der er beskæftiget med Postaabning, Sortering og Journalisering, underlægges en Overassistent, der skal have Ansvaret for, at disse 3 Funktioner udføres paa mindst mulig Tid og med størst mulig Effektivitet. Dette kan gøres saaledes, at i Stedet for een Mand anbringes f. Eks. 3—4 Mand ved Postaabningen, og den Post, der er indgaaet efter Kl. 11 den foregaaende Dag samt Morgenposten for samme Dag, bør kunne være aabnet, datostemplet og sorteret som angivet foran inden Kl. 11 samme Formiddag. Der foreslaas indrettet et Sorteringsbord af f. Eks. samme Type som Postvæsenet anvender; det skal kunne betjenes af 3—4 Mand samtidig. Derefter bør samme Hold fortsætte med Journaliseringen af de nye Sager, efter at disse har passeret Overassistenten til Sortering i de før omtalte Sagsgrupper. Det skønnes af Hensyn til Ensartetheden, den fornødne Erfaring og Oversigt ikke heldigt at lade de enkelte Assistenter foretage Sorteringen i Sagsgrupper. Selve Journaliseringen kan foregaa paa samme Maade som hidtil med den Udvidelse, at det i Øjeblikket anvendte Matrikuls-Kartotekskort udskrives i 2 Eksemplarer i hver sin Farve, hvoraf det første sorteres efter Matrikulsnummer, det andet efter Bygherrens eller Foretagendets Navn (dette Kartotek kan eventuelt underdeles i Amter eller anden Gruppeinddeling, se herom senere). Endvidere udfyldes et 3die Kort, der skal bruges som Kontrolkort, se ogsaa herom senere.

Efter foretagen Journalisering foretages Kontrollen med Oplysningernes rigtige Notering af Overassistenten.

Det anslaas, at Journalisering bør kunne klares med 5 Mand i ca. 5 Timer daglig, idet Journalisering af een ny Sag anslaas at vare gennemsnitligt 10—12 Minutter. Overarbejde skal herefter kun være nødvendigt i det Omfang, som Sagernes Antal vokser udover Gennemsnittet.

De specielle Journaler, som føres i Øjeblikket, og som er nævnt foran under 6, bør kunne indpasses i ovennævnte Kartotek efter Bygherre, idet dette Kartotek udmærket kan inddeles efter Arbejdets Art under en Opdeling i Amter, se herom senere under 18) og 25). Det anslaas, at denne Afdeling alt i alt behøver følgende Personale: 1 Overassistent og 5—6 Assistenter.

Til denne Afdeling bør høre Matrikulskartoteket og 2—3 Skrivemaskiner.

17) *ad B. og C.*

Under en anden Overassistent foreslaas følgende Funktioner henlagt: Tilaktering, Eftersøgning af Sager, Arkivering, Henlægning og Skrankeekspedition.

Tilaktering af nye Skrivelser i ældre Sager bør foretages saa tidligt efter Indgangen som overhovedet muligt. Dette fordrer dog, at Sagerne er lette at finde, og til dette Formaal anvendes det 3die, ovenfor omtalte, Kartotekskort. Meningen med dette Kort (kaldet Sagskortet eller Sagskontrolkortet) er, at det skal følge hver enkelt Sag paa sin Vej gennem Kontoret, saaledes at Kortene anbringes i Nummerorden i en dertil indrettet simpel Kartotekskasse, een i hvert Lokale, og derved muliggør, at man slipper for at lede samtlige Sager i alle Eum igennem, naar en bestemt Sag skal findes. I Stedet kan man slaa op i Nummerkartoteket og se, om Sagen skal findes i dette Lokale. Enhver ny Sag begynder saaledes med et nyt Sagskort, hvorpaa der stemples med de hidtil anvendte Dato-Signaturstempler paa tilsvarende Maade som paa det lysegrønne Chartek ved Modtagelse og Aflevering. Efterhaanden som Sagen gennemløber de forskellige Stadier paa Kontoret, følger Sagskortet med i af stemplet Stand og ender til sidst ude hos Arkivaren, som alene maa have Ansvaret for samtlige Sager, der ikke er i Ekspedition. Her opbevares Kortene paa nøjagtig samme Maade som anført ovenfor og ved en almindelig Optælling med jævne Mellemrum i hvert enkelt Lokale (kan foretages af de enkelte Assistenter) kan man kontrollere Overensstemmelse mellem Sager og Kort. Herved skulde i alt Fald 2 Eftersøgere kunne undværes.

Tilakteringen bør foretages af een eller to dertil udsete Folk umiddelbart efter, at Sagerne er fundet frem.

Der foreslaas derfor følgende Funktionsopdeling:

Til *Skrankeekspedition* 3 Mand, der udenfor Ekspeditionstiderne beskæftiges med forefaldende Arbejde.

- *Eftersøgning af Sager* 2 Mand.
- *Opslag i Kartotek og anden Eftersporing* 1 Mand.
- *Tilaktering* 1—2 Mand.
- *Postafsendelse* 1 Mand + mere tilfældig Hjælp fra Afdelingen.
- *Gennemsyn og Henlægning* i Arkiv 2 Mand.

Endvidere 1 Overassistent til den almindelige Ledelse.

Det bliver Overassistentens Arbejde at koordinere de forskellige Funktioner, saaledes at „Flaskehalse" opstaaet ved, at en eller flere Personer periodevis har for meget Arbejde, udlignes ved, at der fra samme Hold overføres en eller flere Mand til den Funktion, der ligger bagefter.

18) ***ad C.***

I den under 17) nævnte Afdeling tænkes anbragt Bygherre-Kartoteket, idet den væsentligste Del af Eftersøgningsarbejdet skal koncentreres til denne Afdeling, og det samme gælder for Skrankeekspeditionen. Kartoteket maa opdeles efter et System, som Kontorets Personale finder mest hensigtsmæssigt, det vil i Realiteten sige efter de Kriterier, som er mest anvendt.

Følgende Inddeling foreslaas som Udgangspunkt for en Drøftelse med Kontoret:

1. Opdeling i Amter eller Distrikter, samtlige Kort.
2. Herunder Opdeling i Emnegrupper, f. Eks. Boligbyggeri, Erhvervsbyggeri, offentlige Anlæg etc., idet selve Kartotekskortet ved Hjælp af f. Eks. Afklipning af Faner automatisk kan angive Arten af Arbejdet.

Muligvis bør den omvendte Inddeling foreslaas, altsaa først Inddeling efter Arten af Byggeri, derefter i Amter eller Byer eller lignende eller blot i alfabetisk Rækkefølge. Herved kan man muligvis lettere finde f. Eks. alle Mejerisager, alle mindre Parcelhuse eller andet af Interesse.

Det anses ikke nødvendigt at have mere end een Skrivemaskine i denne Afdeling; Postafsendelsen bør enten forsynes med Maskine eller Stempler til Paatryk af Bygningskommissioners og andre ofte tilbagevendende Adresser. Frankeringsmaskine bør anvendes, og af Hensyn til Leveringsfristen foreslaas Bestilling afgivet snarest.

19) ***ad C. og D.***

Da en stor Del af det i det foregaaende omtalte ogsaa har Relation til disse Punkter, skal her kun gives en nærmere Omtale af selve Kartotekskabenes og andre Arkiveringsformaals Indretninger. Fra Personalet er gentagende klaget over Besværet ved Betjening af de nuværende Kartotekskasser. Næsten hele Arbejdet maa gøres staaende, idet hver enkelt Kasse trækkes frem fra sin Plads i Reolen og derefter anbringes paa det nærmeste ledige Bord, hvorefter man kan sidde ned ganske kort Tid og finde Matrikulskortet frem, derpaa rejse sig og sætte Kassen paa Plads. Kasserne er løse, og Kortene uden Støtte, da Kassens Sider er for lave, hvilket bevirker, at Kortene let falder ud, og der skabes Uorden i hele Systemet. Det maa anslaas, at selve det egentlige Eftersøgningsarbejde blandt Kortene kun andrager 10—20 pCt. af den Tid, der bruges ialt, naar et Kort skal findes frem. Der foreslaas derfor anskaffet almindelige Kartoteksskabe, forsynet med Udtræksplader, hvor de enkelte Skuffers Kort eventuelt kan „laases“ ved Hjælp af en Stang, det saakaldte Biblioteksystem. Forsynes Kartotekerne med tilstrækkelig mange og rigtigt anbragte Udtræksplader, kan det Personale, der skal betjene Kartoteket, udføre hele Arbejdet paa Stedet, og derved undgaa unødigt Tidsspilde. Endvidere bør Personalet forsv nes med indstillelige Stole, anbragt paa Hjul, hvorved man opnaar, at Personalet ikke behøver at rejse sig nær saa ofte; samtidig undgaas en stor Del af det Arbejde, der skal udføres i staaende Stilling.

Arkiveringen af det meget omfattende Materiale, der er Tale om, maa ordnes af een dertil udpeget Person, som eventuelt kan faa en Medhjælper. Det er yderst vigtigt af Hensyn til Sagernes nøjagtige Placering, at saa faa som overhovedet muligt faar Lejlighed til i Arkivet at henlægge eller udtage Sager. Dette Forhold bliver erfaringsmæssigt negligeret, naar flere Personer uden personligt Ansvar arbejder med disse Funktioner. Er det muligt, bør Arkivet holdes aflaaset, naar Arkivaren eller hans Medhjælper ikke er til Stede, og i alt Fald bør der træffes Forholdsregler mod, at Sagerne fjernes'uden skriftligt Notat herom. Selve Arkivreolerne kan vel næppe gøres mere praktiske end i Øjeblikket, derimod bør hvert Rum i de enkelte Reoler forsynes med Paategning om, hvilke Numre der hører hjemme i Rummene, og dette maa foretages paa en saadan Maade, at man hurtiert kan finde den ristiee Hvide, naar Sagens Nummer er kendt.

20) ***ad D.***

Af Hensyn til hurtigere Udtrækning af Sager fra Reoler bør nævnes, at Omslagskonvolutterne kan fremstilles i forskellige Farver, saaledes at een Farve f. Eks. gælder for alle Sager, der ender paa 1 eller 1 og 2, en anden Farve for alle Sager, der ender paa 3 eller 3 og 4 o. s. v., altsaa henholdsvis 10 og 5 forskellige Farver. Derved reduceres Eftersøgningen af de enkelte Sager ret væsentligt, idet man kun behøver at gaa efter een Farve, naar Endetallet kendes.

Hvad angaar øvrige Hjælpemidler kan det formentlig med Rette hævdes, at et midlertidigt Kontor som Byggenævnet ikke behøver at have 1ste Klasses Møbler. Men Opmærksomheden henledes paa, at Størsteparten af de anvendte Stole er gammeldags Spisestuestole, der ikke giver ordentlig Støtte for Ryggen og derved i høj Grad nedsætter Arbejdspræstationerne. Det foreslaas at udskifte saa godt som samtlige Stole med almindelige Rygstole, samt i de Tilfælde, hvor det er paakrævet, at forsyne disse med Hjul. Arbejdsbordene er i de fleste Tilfælde for smaa. Dette skyldes vel først og fremmest den meget knebne Plads, men der kan med primitive Midler indrettes en Række Hjælpe- eller Aflægsborde eller Reoler f. Eks. ved paa hvert Arbejdsbords Bagside at indrette Reoler eller Hylder. Disse tager ikke mere Gulvplads op, men giver den foransiddende Mulighed for at lægge de Ting, som der ikke er Plads til paa Bordet, fra sig i bekvem Nærhed. Det er en Forudsætning, at Bordene kan placeres rigtigt.

De i Øjeblikket anvendte Sagsreoler, som er almindelige Hylder, opdelt med Tværbrædder i Rum paa ca. 30 X 35 cm, bliver ikke udnyttet fuldt ud, idet der de fleste Steder kun ligger Sager og andre Papirer i en Højde af 2—5 cm. Inddeles en Del af Reolpladsen i passende mindre Rum, baade vertikale og horisontale, har man straks en Række flere Opbevaringsmuligheder for den store Mængde Materiale, som findes her.

Der hersker en betydelig Mangel paa Stenografer. Der har i lang Tid kun været 3 Stenografer af et samlet Personale paa ca. 70 Personer. Desuden har man kun haft 3 Skrivemaskiner, 1 for hver Stenograf. Dette har resulteret i, at en meget stor Del af Posten, saaledes alle Tildelinger og Tilladelser etc., er blevet udskrevet i Haanden, og at det meste af Korrespondancen, som ikke har kunnet ske ved Hjælp af haandudskrevne Formularer, maa udfærdiges i Koncept og derefter renskrives med ret væsentlige Forsinkelser.

Til Brug ved de under Pkt. 14 nævnte Beregninger af saavel Personalets Lønninger som Statistik og til eventuelle andre Beregninger under Sagernes tekniske Behandling vil det formentlig være af væsentlig Betydning af faa en Multiplikationsmaskine og en Additionsmaskine stillet til Raadighed. Ligeledes anbefales Anskaffelse af en Duplikator, helst elektrisk, til Fremstilling af Blanketter, Oversigter etc. samt almindelige Meddelelser.

21) ***ad E.***

Pladsforholdene har i lang Tid været saa daarlige, at Udførelsen af effektivt Arbejde næsten har været umuliggjort, og dette er da ogsaa fremhævet ved mange tidligere Lejligheder. Det maa derfor tilstræbes saa snart som muligt at skaffe Personalet nogenlunde rimelig Plads. Der bør saaledes ikke være mere end 5—6 Personer i det største af de Rum, der anvendes i Dag, og hvor der som Regel til Stadighed befinder sig 10—12 Personer, hvortil kommer, at Rummet er Gennemgang for saavel Personale som Besøgende, der skal videre end til den almindelige Skrankeekspedition. Dette har været medvirkende til, at Arbejdseffktiviteten i disse Lokaler har været betydelig ringere end normalt. Det kan endvidere nævnes, at indtil for nylig sad Kontorets daglige Leder placeret sammen med to andre, 1 Sekretær og 1 Assistent, i eet lille Rum. Man har dog bragt i Erfaring, at Ministeriet har sin Opmærksomhed henvendt herpaa.

22) Det anbefales fortsat at bruge de under Pkt. 5 nævnte „Kjoler" og andre særlige Omslag, da man herved kan sikre sig en hurtigere Behandling. Det maa blot paases, at de Farver, der anvendes hertil, ikke kommer til at kollidere med de til Konvolutterne efter Forslaget under Pkt. 20 anvendte Farver.

23) En væsentlig Del af de under Pkt. G nævnte Deljournaler skønnes det overflødigt at føre, hvis et Kartotek efter Bygherre, opdelt i Amter og/eller Sagsgrupper, indføres som nævnt under Pkt. 18. Den specielle Liste, der føres til Kontrol med de Sager, der kommer fra Ministeriet, kunde undværes, hvis Sagerne blev ekspederet tilstrækkeligt hurtigt. Det forekommer i hvert Fald tilstrækkeligt, hvis man fører et specielt Kartotek eller en Løsbladsprotokol over disse Sager med Angivelse af Ministeriets Journal-Nummer, eget Journal-Nummer, Ankomst-Dato, Sagens Art og iøvrigt lader dem gaa ind i det sædvanlige Journalsystem. Med Hensyn til de specielle Journaler, der føres i de forskellige Sags-Af delinger til Kontrol med og Oplysning om f. Eks. Antallet af Lejligheder, der er bevilget Materiale til, eller ansøgt om Materialer til, maa Berettigelsen undersøges i Forbindelse med Gennemgangen af den egentlige Sagsbehandling.

24) Vedrørende den specielle Inspektionsjournal bemærkes, at den eventuelle Omlægning af Inspektørernes Forretningsgang, som en Undersøgelse sandsynligvis vil give som Resultat, muligvis vil give Anledning til en Del Ændringer i det nedenfor foreslaaede System. Dette skal dog omtales, saaledes som det er tænkt uden Hensyn til eventuelle Ændringer. Systemet er i øvrigt til Dels udarbejdet af den Assistent, der til daglig bl. a. fører Inspektionsjournalen.

Naar en Sag skal til Inspektør, skal den, der rekvirerer Inspektionen -- eller Sagens Udskriver —, udfylde et Rekvisitionskort. Kortet afleveres til Inspektionskontoret, der noterer Zonen og hvilken Inspektør, der skal have Sagen, paa en Liste for hver Inspektør, ordnet efter Tidspunktet for Inspektionen, og Kortet nedsættes derefter i Nummerorden i et dertil indrettet Kartotek. Naar næste Rejse for hver enkelt Inspektør tilrettelægges, kan man hurtigt finde de enkelte Sager frem, dels for at Inspektøren kan faa dem med, dels for at han i de Tilfælde, hvor det er muligt, kan gennemlæse dem og foretage Notat om Inspektionens Art uden at behøve at tage selve Sagen med. Kontrollen med Sagernes Hjemkomst sker ved Hjælp af de tidligere nævnte Sagskort, der i disse Tilfælde ikke skal følge med paa Rejse, men opbevares i Kartotekskasser, een for hver Inspektør eller een for samtlige Inspektører med Angivelse af, til hvem og hvornaar den er udleveret. Arbejdet med Udskrivning af Inspektionsrekvisitioner vil næppe kræve ret meget ekstra Arbejde, men vil givetvis lette Arbejdet for Inspektionskontoret.

25) Med Hensyn til de under Pkt. 14 nævnte Oversigter etc. foreslaas det at stryge Optællingen af udgaaet Post. Naar den indgaaende Post optælles, har man et tilstrækkeligt sikkert Grundlag for Bedømmelsen af Arbejdsmængden. Optællingen er heller ikke nødvendig til Opgørelse af Frimærkeforbruget, idet der findes Tællere paa de smaa Maskiner til Paasætning af Frimærker, der anvendes i Øjeblikket.

Vedrørende Statistik og Kontrol med Personalet og dets Overarbejde er Forholdet det, at der foreligger et fuldstændigt Personalekartotek, som indeholder samtlige Oplysninger, som har Interesse, med Undtagelse af Overarbejdet og eventuelle Fritimer. Hvis en Ændring af Lokaler og Personale som ovenfor foreslaaet kan gennemføres, vil det dels betyde, at hver enkelt Overassistent og højere Funktionær vil kunne have meget nær Føling med det ham undergivne Personale, dels at en væsentlig Del af Overarbejdet kan undgaas. Herved nedsættes Behovet for et Tidskontrol-Apparat med deraf følgende Beregninger af fradragsmæssige Fritimer, Overarbejdstimer etc., idet hver enkelt højere Funktionær i Stedet kan rapportere det virkelige Antal Timer, der skal fradrages eller

tillægges den enkelte. Dette vil ogsaa betyde langt mere Kontrol med det Arbejde, der udføres saavel i som udenfor den egentlige Kontortid.

26) En meget væsentlig Opgave vil det være at drage Omsorg for, at de enkelte Sager bliver ekspederet indenfor et rimeligt Tidsrum. Til dette Formaal er Sagskortene formentlig særdeles velegnede, idet man direkte af disse kan se, hvor længe hver Sag har beroet i de enkelte Led. Denne Kontrol bør — foruden en almindelig, med ujævne Mellemrum foretaget Stikprøve-Kontrol paa Stedet — ske ved Hjælp af et Rapporterings-System, f. Eks. saaledes:

Hver Maaned eller om muligt oftere udfærdiges nummeriske Lister over de i hvert enkelt Rum beroende Sager, samtidig med, at den tidligere omtalte Kontrol med de tilsvarende, tilstedeværende Sagskort foretages. Disse Lister afleveres til Arkivføreren, der i en dertil indrettet Bog eller Liste fører Kontrol med hver enkelt Sag, idet hver Liste forsynes med et fortløbende Nummer, svarende til Sagernes Numre. Bogen eller Listerne indrettes med et Antal Rubrikker, svarende til det Antal Gange, hvor ovennævnte Kontrol foretages, og for hver Gang Kontrollen foretages, udfyldes Rubrikken ud for hver Sags Nummer med Signatur eller andet Kendetegn for den, hos hvem Sagen beror. Har Sagen været samme Sted længere end f. Eks. 1 Maaned, er der Anledning til at foretage en Undersøgelse af Grunden hertil. Selve Arkivarens Bog eller Lister skal altsaa med passende Mellemrum gennemgaas af Lederen eller en Stedfortræder udelukkende med det Formaal at forhindre urimelig lang Ekspeditionstid. Samtidig faar man en Mulighed for at konstatere samtlige Sagers Tilstedeværelse.

Sager, der sendes ud af Huset, skal passere Arkivaren, der opbevarer de tilhørende Sagskort i en særlig Kasse. Paa Sagskortet angives, hvortil og hvornaar Sagen er udleveret, og der føres samme Kontrol med disse Sager som ovenfor nævnt, dog at man naturligvis ikke kan forlange at faa Bekræftelse paa Sagernes virkelige Tilstedeværelse paa det paa Kortet angivne Sted.

27) *Resumé.*

De væsentligste foreslaaede Ændringer i Journalsystemet og Ekspeditionen:

1) Indførelse af dobbelt Opslagskartotek ved Udskrivning af to Kartotekskort paa een Gang; det ene Kort sorteres som hidtil efter Kommuner etc. i Matrikuls-Nummerorden, det andet efter Byggearbejdets Art, derefter i Amter eller anden Landsinddeling og derunder i Bygherre-alfabetisk Orden. Sorteringen af Kortene foretages ved Hjælp af Faner. Samtidig Udfærdigelse af saakaldte Sagskort til Ledsagelse af hver enkelt Sag indenfor Kontorets Omraade. Paastempling af Dato og Signatur paa Sagskortet.
2) Indførelse af forskelligt farvede Konvolutter til hurtigere Udtrækning af Sager, hvorpaa Nummeret er kendt.
3) Fordeling af hver enkelt Gruppes Personale efter Funktioner i Overensstemmelse med Arbejdsmængdens Varighed i de enkelte Led i Stedet for den hidtil anvendte Enkeltpersonopdeling.
4) Kontrol med Sagernes Ekspeditionstid.

28) Forslaget vil sandsynligvis kræve følgende Personalestyrke:

	Oberassistenter	Assistenter	Ialt
Journalisering incl. Postaabning	1	6	7
Skrankeekspedition etc.		3	3
Tilaktering og Opslag i Kartotek	1	3	4
At overføre. , .	2	12	14

Overført...	2	12	14
Søgning af Sager		2	2
Postafsendelse		1	1
Gennemsyn og Henlægning i Arkiv	(evt. 1)	2	3
	2 (evt. 3)	17	19—20

29) Der skønnes Anledning til at gøre følgende Bemærkninger:

Der er ikke taget Hensyn til den Deling af Kontoret, der er sket i Øjeblikket, idet man er gaaet ud fra, at Kontorerne i København vil blive slaaet sammen igen indenfor en overskuelig Fremtid. Det bemærkes, at Delingen af Kontorerne kræver noget mere Mandskab, idet der maa føres meget nøje Kontrol med, hvilke Sager der gaar fra den ene Afdeling til den anden, og der er i nogen Grad Tale om paralleltløbende Undersøgelser.

Oprettelsen af de 4 Distriktskontorer vil frigøre Kontoret i København for en Række Bolig- og Landbrugssager. Naar man ikke desto mindre foreslaar nogen Forøgelse af Personalet til de foran omhandlede Funktioner, hidrører dette fra, at der maa søges etableret en Arbejdsordning, hvorved der opnaas bedre Kontrol og dermed større Hurtighed og Effektivitet ogsaa for Kontorets øvrige Arbejde. Herved skulde ogsaa det hidtil næsten regelmæssige Overarbejde inden for det i denne Rapport omtalte Omraade kunne nedbringes væsentligt og helst helt afskaffes, jfr. foran under Pkt. 16.

30) Med Hensyn til Distriktskontorernes Journalisering etc. foreslaas i det væsentlige samme Metoder som beskrevet foran, altsaa Udskrivning af Matrikulskort og Bygherrekort i een Operation, men til to Kartoteker. Desuden Anvendelse af lysegrønne Charteks, Omslagsposer i forskellige Farver samt mørkegrønne Tilakteringscharteks. Der er ikke saa store Fordele forbundet ved at anvende Sagskontrolkortet ved de relativt smaa Kontorer, der er Tale om, blot maa der i Stedet føres et Kontrolsystem, evt i Nummerorden i et Kartotek, med de Sager, der midlertidigt ikke er til Stede paa Kontoret. Det foreslaas saa vidt muligt at lade Byggenævnet i København levere Papirvarer, Kartotekskort etc fra egne Beholdninger for at sikre ensartet Sag journalisering med Henblik paa eventuel Sammenlægning af Kontorerne igen. For de fire Kontorer foreslaas følgende Bogstavering:

A for Aarhus,
B - Aalborg,
F - Fredericia,
S - Esbjerg,

og derefter fortløbende Numre fra 1 til 999 for saakaldte Hovedsager, og fra 1001 og fremefter for de egentlige Byggesager.

For de under 1 til 999 omhandlede Sager oprettes ikke Kartotek, men i Stedet anskaffes Løsbladsbind med synlige Blade, saaledes at Bladene, eet for hver Sag, samtidig virker som Kartotek, idet de anbringes i alfabetisk Orden med Henvisning til Sagens Nummer. Sagerne derimod arkiveres i Nummerorden.

Forvaltningsnævnets Sekretariat, den 20. Marts 1948.

E. B.
Thorsen.

Kitaj.
Fm.

Meddelelse fra Forvaltningsnævnets Sekretariat til Forvaltningsnævnet vedr. Spørgsmaalet om Anskaffelse af nye Kartoteker til Rigspolitiets Centralbureau for Identifikation.

Fra Finansministeriet modtog Forvaltningsnævnets Sekretariat med Skrivelse af 25. November 1947 en Sag vedrørende Anskaffelse af nye Kartoteker til Centralbureauet for Identifikation; Udgiften hertil var ansat til 130 000 Kr.

Sekretariatet svarede Finansministeriet den 5. December s. A., at man fandt det betænkeligt at anvende et saa stort Beløb som foreslaaet, uden at der i Forvejen er foretaget en indgaaende Undersøgelse af samtlige i Forbindelse med Identifikationsarbejdet opstaaende Registreringsspørgsmaal; dette Svar var godkendt af Forvaltningsnævnet. Finansministeriet traf sin Afgørelse i Sagen i Overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet anmodede imidlertid underhaanden Finansministeriet om at lade Sagen optage til fornyet Overvejelse, — ———. Det oplystes, at Politiet lagde stor Vægt paa snarligt at faa tilvejebragt en Ændring i de bestaaende Forhold.

Under Henvisning hertil udbad Finansministeriet sig ved Skrivelse af 17. Januar d. A. en fornyet Udtalelse fra Sekretariatet.

Der blev herefter foretaget en orienterende Undersøgelse af Centralbureauets Arbejde.

I. Centralbureauet for Identifikation har til Opgave at registrere Fingeraftryk, Fotografier og Signalementer, foretage Optagelse af Fingeraftryk i København, Gerningsstedsundersøgelser efter Fingeraftryk i mere betydelige Sager Øst for Storebælt og Fotografering af dømte og sigtede Personer for Københavns Vedkommende. Som sit mest betydningsfulde Arbejde søger Bureauet at identificere Personer paa Basis af ovennævnte Oplysninger.

Afdelingens Personale bestaar af 1 Politikommissær, 1 Fuldmægtig og 1 Overassistent (nu i øvrigt afskaffede Charger), 2 Kriminalassistenter, 5 Kriminalo verbet jente, 6 Kriminalbetjente, 1 Kontorassistent, 2 Kontorister, ialt 19 Personer. Paa Skift mellem Politifolkene er der etableret saavel Døgnvagt som Søndagsvagt i Kontorerne.

II. Det registrerede, faste Arbejdsmateriale bestaar af Fotografier, udfyldte Fingeraftryksblanketter og et Specialkartotek over Fingeraftryk, fundet paa Gerningsstedet. Hertil kommer det løbende Materiale af indsendte Fingeraftryk og Effekter.

Fotografierne er opklæbet paa Kort og anbragt løst i primitive Kartotekskasser, ordnet i alfabetisk Rækkefølge (det saakaldte alfabetiske Eegister). Bagsiden bruges til Signalement af Personen. Det er dog kun de af Bureauet optagne Fotografier, der klæbes paa Kort. Af Fotografier, der optages i Provinsen, indsendes der vel Kopi til Bureauet. Men disse Billeder indregistreres under Løbenummer, der anføres paa Fotografiets Plads paa Kortet, hvorefter de opbevares i Kasser i Nummerorden. Billedmaterialet skal ofte udlaanes; kommer paagældende efter 5 Aars Forløb atter i Berøring med Kriminalpolitiet, optages der nye Billeder.

Paa Forsiden af *Fingeraftryksblanketterne* foretages Aftryk af hver enkelt Finger samt samlede Aftryk af Fingrene. De paa Bagsiden angivne Rubrikker til Signalement anvendes alene af Politiet i Provinsen. Fingeraftrykkene kan ved Hjælp af det nedenfor omtalte daktyloskopiske System klassificeres og registreres i en bestemt Rækkefølge gældende for samtlige Fingre under eet. Der skal ikke her gaas nærmere ind paa disse Regler; det skal blot anføres, at ethvert Fingeraftryk kan udtrykkes ved en Brøk med flere Led i Tæller og Nævner. Tælleren angiver Kendetegnene for den ene Haands Fingeraftryk, Nævneren for den anden Haands. Klassificering og Registrering sker da paa Basis af det første Tal i baade Tæller og Nævner, medens de næste Led danner Underklassifikationen. Fingeraftryksblanketterne arkiveres i Pakker, ordnet i Reoler med vandrette Hylder paa ca. 8—10 cm.s Højde. saaledes at Pakkerne med de enkelte Fingeraftryksblanketter er relativt let tilgængelige. Kartoteket kaldes det daktyloskopiske Register.

Til *Specialkartoteket over Fingeraftryk, fundet paa Gerningsstedet,* anvendes Dubletter af Fingeraftryksblanketterne, klassificeret paa samme Maade som disse. Opdelingen foretages her først efter Aftrykkenes Findested, og som Underregistrering anvendes derefter den daktyloskopiske Formel.

Antallet af Kort er ca. 200 000 baade i det alfabetiske og i det daktyloskopiske Register, $^1/_3$ af Kortene i førstnævnte Register er forsynet med Fotografi. Specialkartoteket omfatter ca. 10 000 „Gerningssteds-Kort" og ca. 10 000 Fingeraftryk fra Kvinder.

III. Under Sekretariatets Arbejde med denne Undersøgelse blev det klart, at man for at faa tilvejebragt Mulighed for en rigtig Løsning af det foreliggende Registreringsspørgsmaal tillige maatte foretage en Undersøgelse af *Rigsregistraturens 3 Afdelinger, Rigspolitiets tekniske Afdeling og visse lokale Registraturer i Provinsen.* Denne Opfattelse er i Overensstemmelse med det Udkast til Indstilling Nr. IV fra det under 14. April 1947 nedsatte Udvalg vedrørende Rigspolitiets Forhold paa Side 62—63 anførte. En saadan videregaaende samlet Undersøgelse af alle Rigspolitiets Registreringsspørgsmaal vil imidlertid tage forholdsvis lang Tid. Hertil kommer, at Sekretariatet netop for Tiden er optaget af visse ret presserende Opgaver. Den til en saadan Undersøgelse fornødne Arbejdskraft vil derfor først kunne stilles til Raadighed senere. Saavel af Hensyn til Politiets som til Sekretatiatets Arbejde har man derfor anset det for mest praktisk at fremsætte Forslag til en midlertidig Ordning. Sekretariatet mener nemlig stadig ikke at kunne anbefale Anskaffelse af de føromtalte Kartoteker til det alfabetiske Register, før en samlet Undersøgelse som nævnt har fundet Sted.

1. Til Aflastning af det alfabetiske Register foreslaas anskaffet et Skab, som er tilbudt til en Pris af ca. 1 300 Kr. Dog maa Skabet forsynes med Udtræksplader, hvilket ikke kan medføre nogen synderlig Fordyrelse. Skabet vil med det foreslaaede Antal Skuffer kunne rumme ca. 30 000 Kort, hvilket kan dække Tilgangen i eet Aar samt give Mulighed for en Aflastning af de nuværende overfyldte Kartotekskasser. Anskaffelsen af et saadant enkelt Skab foregriber ikke Undersøgelsens endelige Resultat med Hensyn til Kartoteksskabenes Form etc., da det foreslaaede Skab vil være særdeles velegnet saavel til Arkiv som til Opbevaring af Dubletfotografier etc. til Specialkartoteker.

2. Der foreslaas anskaffet nye Kort til det alfabetiske Register, hvilke Kort indrettes saaledes, at Fotografierne ikke skal klæbes op, men stikkes ind i udstansede Linier. Herved spares det tidskrævende Arbejde med og Forbrug af Materialer ved Fremstilling af Kopier af Fotografier. Disse kan i Stedet udlaanes direkte fra Registret. Desuden spares Arbejdet med Udskrivning af nye Kort, hver Gang Fotografierne skal fornyes. Det bemærkes, at man staar overfor at skulle trykke nye Kort, idet de hidtidige Beholdninger er opbrugt.

3. Sekretariatet skal i øvrigt bemærke: Lokalespørgsmaalet synes ikke hensigtsmæssigt løst, idet Politigaardens særegne Arkitektur har medført, at der kun kan skaffes 7—8 Vinduespladser til de 15 Politifolk, der skal udføre de vigtige daktyloskopiske Undersøgelser, som af Hensyn til Nøjagtigheden kræver de bedst mulige Lysforhold. Der er foretaget Omflytninger af nogle Møbler, hvilket har givet noget mere Lys, men en effektiv Forbedring kan kun opnaas ved, at man inddrager en 2—3 Meter bred Korridor, der næsten ikke bruges som Gennemgang og i alt Fald kan undværes som saadan, under det egentlige Kontor. Dette kan gøres billigt ved Opstilling af en eller to Skillevægge, hvorved der opnaas yderligere 3 Vinduer med ialt 6 Vinduespladser og desuden gode Pladsforhold til Arkiv og til Venterum for Arrestanter og andre. Politiet skønner, at de Indvendinger, der har været gjort fra forskellige Sider, ikke kan frembyde nogen Hindring herfor. Dette Forslag er stillet fra Politiets Side og kan anbefales af Sekretariatet. (Det har været nævnt, at dette er den eneste Udvidelsesmulighed paa Politigaarden, inden en eventuel ny Bygning er færdig).

4. Desuden bemærkes: Efter en Undersøgelse af de Møbler, der er stillet til Raadighed, foreslaas de nuværende Arbejdsborde, som er uden Skuffer (med enkelte Undtagelser) og i alt Fald uden andre Opbevaringsmuligheder, erstattet med Borde, der er forsynet med to—tre Skuffer, samt et Skab med 1—2 Hylder til Opbevaring af Effekter etc., der er Genstand for Undersøgelse. Det er af største Betydning, at ingen andre end den Politimand, der arbejder med Sagen, faar Mulighed for at røre ved de indsendte eller til Undersøgelse medbragte Effekter, og da man hidtil saa godt som ingen Opbevaringsmuligheder har haft, er der gaaet en Del Tid til Spilde for de enkelte Politifolk, naar saadanne Effekter har skullet pakkes bort midlertidigt paa tilstrækkelig sikker Maade. Der bør anskaffes 12 Borde, hvortil kommer 3 almindelige Skriveborde til Erstatning for de nuværende, som er uegnet til Formaalet, samt to—tre almindelige Borde til Aflægning, forsynet med Hjul. Udgifterne hertil vil formentlig ikke overstige 10 000 Kr., hvorfra maa regnes Værdien af de Borde, som kan afleveres i Stedet, ca. 2 500 Kr. lavt regnet.

5. Endelig skal omtales, at man fra Politiets Side arbejder med en yderligere Udspaltning af det daktylokopiske Register, hvorved Eftersøgning heri vil blive lettet væsentligt. I denne Forbindelse har man foretaget Undersøgelser af mekanisk virkende Sorteringsapparater, der skulde kunne foretage Udvælgelse efter bestemte Principper. Der arbejdes videre med dette Spørgsmaal, men saavel de ret omfattende statistiske Bearbejdelser som den yderligere Udspaltning af det daktyloskopiske Register kræver meget Arbejde. Det kan nævnes, at Bearbejdelse foreløbig foretages paa Basis af Specialkartotekernes 20 000 Kort. Dette Arbejde maa af Hensyn til den daglige Arbejdsgang udføres som Overarbejde. Gennemføres det til et heldigt Resultat, vil Eftersøgningen i det daktyloskopiske Register blive hurtigere og sikrere end nu; muligvis vil Arbejdet kunne udføres delvis mekanisk, saaledes at der spares Arbejdskraft. Det vil være af Betydning for Resultatet af den paatænkte Organisationsundersøgelse af hele Omraadet, at Arbejdet med det daktyloskopiske System er tilendebragt, naar Sekretariatet begynder Undersøgelsen.

Det tilføjes, at de Repræsentanter for Rigspolitiet, man har forhandlet med, medens Undersøgelsen stod paa, har tiltraadt de fremsatte Forslag under Forudsætning af, at Arbejdet med den egentlige organisationsmæssige Undersøgelse paabegyndes og afsluttes saa betids, at der i god Tid inden 1. April 1949 kan træffes endelig Afgørelse med Hensyn til den fremtidige Ordning.

Forvaltningsnævnets Sekretariat, den 15. Afril 1948.

Wechselmann.

Kitaj.

Bilag 12.

FORVALTNINGSNÆVNET

København, den 15. Juni 1948.

Til Forvaltningskommissionen.

I Fortsættelse af den paa Kommissionens Møde den 18. December 1947 givne Redegørelse skal man herved give følgende Oversigt vedrørende Arbejdet i Forvaltningsnævnet og dettes Sekretariat.

Det bemærkes, at denne alene omfatter Arbejder og Undersøgelser, som enten ikke er afsluttede eller endnu ikke paabegyndte. Angaaende de tilendebragte Arbejder henvises til de i Kommissionens 2. og 3. Betænkning optrykte Bilag.

I. Løbende Arbejder:

1. Direktoratet for Fængselsvæsenet.

Undersøgelsen vedrørende Bogholderi og Arbejdsdrift er afsluttet og Udkast til Rapport udfærdiget; dette behandles for Tiden i Direktoratet.

Arbejdet med selve Direktoratets Forhold og de særlige Spørgsmaal, som knytter sig hertil, staar umiddelbart foran sin Afslutning.

Sekretariatet har modtaget et Eksemplar af den af Civilingeniør, Konsul Bagge til Udvalget vedrørende Fængselsvæsenets Forhold afgivne Beretning vedrørende Arbejdsdriftens tekniske og merkantile Forhold og har inddraget den i sine Overvejelser.

2. Direktoratet for Luftfartsvæsenet.

Denne Undersøgelse, der omfatter et meget stort Omraade, er endnu ikke afsluttet. — For saa vidt angaar Kastrup og Aalborg Lufthavne foreligger Udkast til 5—6 Rapporter, som enten er eller vil blive forelagt Direktoratet til Gennemsyn, inden de fremlægges for Nævnet og derefter for Kommissionen. De senere fremkommende Rapporter vil omhandle Direktoratets Forhold, Sikringstjenesterne og diverse Spørgsmaal.

3. Boligministeriet.

Medens Arbejdet med selve Ministeriets Omraade er bragt til en foreløbig Afslutning og man ligeledes vedrørende Byggenævnet har afgivet to Rapporter om kontortekniske Spørgsmaal m. v., staar det for Nævnets Vedkommende endnu tilbage at afgive Rapport om Sagsbehandlingen; dette er umiddelbart forestaaende.

4. Socialministeriet.

Der er paabegyndt en Undersøgelse af Mødrehjælpsinstitutionernes Forhold, men om Varigheden af dette Arbejde kan for Tiden intet afgørende siges. Endvidere er der fornylig paabegyndt en Undersøgelse vedrørende den sociale Skole.

5. Fiskeriministeriet.

Undersøgelse er begyndt i April Maaned d. A., men har været afbrudt i nogen Tid. Den er nu genoptaget.

6. Marineministeriet.

En Undersøgelse af Marinestabens Kontororganisation er paabegyndt.

7. Arbejdsministeriet.

En af Ministeriet ønsket Undersøgelse af Arbejdsanvisningskontorernes Forhold er ved at blive indledt; for Tiden føres orienterende Drøftelser.

8. Indenrigsministeriet.

En af Statsregnskabsraadet ønsket Undersøgelse vedrørende Bevogtningen af Statens Bygninger er fornylig paabegyndt. Undersøgelsen vedrørende Budtjenesten i Ministerialbygningen m. v. er stadig løbende; Bearbejdelsen af de indhentede skematiske Oplysninger angaaende Arbejdets Omfang og Forløb forventes snart afsluttet.

9. Justitsministeriets Motorsagkyndige i København.

En Undersøgelse af Kontororganisationen er begyndt.

10. Udvalget for Indkvarteringserstatning.

En Undersøgelse af, hvorvidt Udvalgets Kontors Virksomhed snart vil kunne afvikles, forventes afsluttet i nærmeste Fremtid. Drøftelser med Kontorets Leder og Udvalgets Formand vil dog først kunne ske om nogen Tid.

II. *Kommende Arbejder.*

1. Skattedepartementet.

En Gennemgang af Amtstuernes Arbejdsforhold, jfr. Kommissionens 1. Betænkning.

Eventuel Deltagelse i Tilrettelæggelsen af Tipstjenestens Administration.

2. Rigspolitiet m. v.

En Gennemgang af dettes Kontorforhold samt forskellige andre Undersøgelser vedrørende Politiet.

3. Krigsministeriet.

En Undersøgelse af Materielintendanturens Forhold.

III. *Yderligere Bemærkninger.*

I Dagene 25. Februar—16. Marts 1948 foranstaltede Nævnet gennem Sekretariatet afholdt et Kursus i Kontorrationalisering. Dette skulde danne en Fortsættelse af det af Kommissionen i Begyndelsen af 1947 arrangerede Kursus og fandt ligesom dette Sted paa Handelshøjskolen. Der deltog ca. 50 Tjenestemænd, hvoraf Hovedparten var Statstjenestemænd, men der var ogsaa Deltagere fra København og Frederiksberg Kommune samt flere Omegnskommuner. Generaldirektør C. Tarras Sällfors og Kancellichef Gösta Dahlberg fra Statens Organisationsnævn i Stockholm holdt Foredrag og Forelæsninger paa dette Kursus; desuden afholdtes en Række Foredrag om mere specielle Emner indenfor det paagældende Omraade, ligesom der foretoges forskellige Demonstrationer, Besøg m. v.

Som Følge af de mange og store Opgaver, der henlagdes til Løsning i Nævnet og dettes Sekretariat, rettede Nævnet ved Finansaarets Begyndelse Henvendelse

til Finansministeriet om en Udvidelse af Sekretariatets Personale. — Finansministeriet tiltraadte denne Udvidelse og gjorde Indstilling herom til Folketingets Finansudvalg. Dette godkendte den foreslaaede Udvidelse, der var budgetteret til at medføre en aarlig Forhøjelse af Sekretariatets Lønningsomkostninger paa 68.000 Kr. og skulde omfatte Antagelsen af 6 nye Medarbejdere.

I Henhold hertil er der sket en Udvidelse af Medarbejderstaben indenfor Sekretariatet, men man har dog endnu ikke fuldt ud kunnet udnytte den givne Bemyndigelse, da Forhandlingerne om Engageringen af dertil egnede Folk ikke paa nærværende Tidspunkt er afsluttet.

P. N. V.

K. H. Kofoed.

Bodil Andersen.
Sekr.

Indholdsfortegnelse til Forvaltningskommissionens 1., 2. og 3. Betænkning.

i. Betænkning.

(afgivet den 7. November 1947).

Side

1. *Kommissionens Nedsættelse og Arbejde* . . . 3

2. *Amtstuernes Forhold* . . . 10
   - I. Vedrørende Indbetaling af Skatter m. v. . . . 10
   - II. Henstand til Debitorer . . . 12
   - III. Vægtafgift af Motorkøretøjer . . . 13
   - IV. Fritagelse for Erlæggelse af Ejendomsskatter til Staten . . . 13
   - V. Stempelpapirforhandling m. m. . . . 14
   - VI. Skovkasserne . . . 18
   - VII. Amtstuernes Antal . . . 21
   - VIII. Arbejdsordningen . . . 21
   - IX. Større Dispositionsfrihed . . . 21
   - X. Forskellige Detailspørgsmaal . . . 22
   - XT. Yderligere Forslag . . . 25

3. *Bilag:*
   - Bilag 1. Oversigt over Amtstuernes statslige Forvaltningsomraade . . . 28
   - — 2. 1. Betænkning fra Udvalget vedrørende Fængselsvæsenets Forhold, Indledning . . 35
     - I. Fængselsvæsenets Forhold. Historisk Redegørelse . . . 36
     - II. De enkelte Fængselsafdelingers Forhold:
       - A. Statsfængslet i Horsens med Annekser . . . 40
       - B. - Vridsløselille . . . 42
       - C. - Nyborg . . . 43
       - D. Statens Arbejdshus i Sdr. Omme . . . 44
       - E. Ungdomsfængslet paa Søbysøgaard . . . 47
       - F. Fængselsafdelingen ved Nr. Snede . . . 48
       - G. — Renbæk . . . 49
       - H. — — St. Grundet . . . 50
       - J. Straffelejren i Horserød . . . 51
       - K. — - Faarhus . . . 52
       - L. — - Møgelkjær . . . 54
       - M. — - Kragskovhede . . . 55
       - N. — - Hjøllund . . . 57
       - O. Psykopatanstalterne i Herstedvester . . . 58
       - P. Varetægtsfængslet smst . . . 60
       - Q. Københavns Fængsler . . . 60
       - R. Fængselsafdelingen paa Sundholm . . . 62
       - S. Arrestvæsenet . . . 63
     - Til. Fangebelægningen. Fængselsvæsenets Kapacitet . . . 64
       (Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 2 optagne Betænkning findes i 1. Betænkning Side 8).
   - — 3. Indstilling Nr. 1 fra Udvalget vedrørende Rigspolitiets Forhold . . . 78
     (Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 3 optagne Indstilling findes i 1. Betænkning Side 8).
   - — 4. Skrivelse af 27. April 1947 fra Kommissionen til Finansministeriet (angaaende Oprettelse af et Forvaltningsnævn m. v.) . . . 85
   - — 5. Skrivelse af 26. August 1947 fra Kommissionen til Statsministeriet (om at opfordre de forskellige Ministerier til ved Udarbejdelse af Lovudkast etc. at tilstræbe en passende Decentralisation) . . . 88
   - — 6. Skrivelse af 2. September 1947 til samtlige Ministerier og Styrelser (om at fremsætte Forslag vedrørende Decentralisering) . . . 89

Side

2. Betænkning.

(afgivet den 19. December 1947).

1. *Ændringer i Kommissionens Sammensætning og dennes Arbejde siden Afgivelse af 1. Betænkning* 3

2. *Udtalelser fra Kommissionen vedrørende de som Bilag 1—4 optrykte Indstillinger* 4

3. *Bilag:*

Bilag 1. Skrivelse af 6. December 1947 fra Udvalget vedrørende Rigspolitiets Frihold (om Antagelse af Personer, der bliver afskedigede i en Statsetat i ledige Stillinger i andre Etater) 7

(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 1 optagne Indstilling findes i 2. Betænkning Side 4—5).

— 2. Indstilling af 3. December 1947 til Kommissionen fra Forvaltningsnævnet (om ændret Fremgangsmaade ved Statsinstitutioners Postforsendelse) 8

(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 2 optagne Indstilling findes i 2. Betænkning Side 5).

— 3. Indstilling Nr. II fra Udvalget vedrørende Rigspolitiets Forhold:

I. Politiskolen 14

IT. Tidsskriftet „Politiet" 19

III. Rigspolitichef embedets Hovedjournal 21

IV. Personaleregistraturen 23

V. Udrykningstjenesten 26

VI. Politihundetjenesten 28

VII. Politiets Aarsberetninger 32

VIII. Politiingeniørerne 33

Underbilag til Bilag 3:

a. Oversigt vedrorende Skoledriften i 1946—47 35

b. Personalets Uddannelse 36

c. Skrivelse af 4. November 1947 fra Udvalget til Justitsministeriet (angaaende visse Forhold ved Politiskolen) 41

d. Skrivelse af 15. November 1947 fra Justitsministeriet til Rigspolitichefen (angaaende de i Underbilag c. fremdragne Forhold) 43

(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 3 optagne Indstilling findes i 2. Betænkning Side (i).

4. Indstilling Nr. Ill fra Udvalget angaaende Rigspolitiets Forhold (vedrørende det tjenestemands- og regulativansatte Kontorpersonale) 44

(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 4 optagne Indstilling findes i 2. Betænkning Side 6).

3. Betænkning.

(afgivet den 18. Juni 1948).

1. *Kommissionens Arbejde siden Afgivelsen af 2. Betænkning* 3

2. *Betænkning vedrorende Statens Hospitalsvæsen:*

I. Indledning 4

II. Redegørelse for de bestaaende Institutioner:

A. De egentlige Statshospitaler 4

1. Rigshospitalet 5

2. Statshospitalet i Sønderborg 7

;?. Fødselsanstalten i Jylland 8

4. Militærhospitalet 9

5. Statens Sindssygehospitaler 10

B. Statskontrollerede Hospitalsinstitutioner:

1. Finseninstitutet og Kysthospitalet paa Refsnæs 13

2. Gigtsanatoriet ved Skelskør 15

3. Aarhus Kommunehospitals neurologiske og neurokirurgiske Afdeling 16

4. Epileptikerinstitutionerne 16

5. Vanforehospitalerne 18

6. Tuberkulosehospitaler og Sanatorier, der erholder Statsstøtte 18

7. Lazaretlejren ved Hald 19

Side

III. Den administrative Opbygning . . . 19
1. Rigshospitalet . . . 20
2. Statshospitalet i Sønderborg . . . 20
3. Fødselsanstalten i Jylland . . . 20
4. Militærhospitalet . . . 20
5. Statens Sindssygehospitaler . . . 21
TV. Kommissionens Indstilling . . . 21

Bilag til Betænkningen vedrørende Statens Hospitalsvæsen (Kystsanatorier, Kysthospitaler, Tuberkulosesanatorier, Tuberkulosehospitaler og Plejehjem) . . . 43

3. *Betænkning vedrorende Privatbanernes Forhold* . . . 50

4. *Betænkning vedrørende de købstadkommunale Havne og Fiskerihavnene* . . . 62

Bilag til Betænkningen under 4.
Bilag 1. Købstadkommunalloven Nr. 87 af 25. Marts 1933, § 18 . . . 70
— 2. Reglement for Forvaltningen af N. N. Havn (købstadkommunal Havn) . . . 71
— 3. Reglement for Forvaltningen af N. N. Havn (Fiskerihavn) . . . 75
— 4. Forslag til Ændring af Købstadkommunallovens § 18 . . . 79
— 5. Forslag til Reglement for Forvaltningen af de købstadkommunale Havne . . . 81
— 6. Forslag til Ændringer i Reglement for Fiskerihavne . . . 85

5. *Kommissionens Udtalelser vedrørende de i nærværende Betænkning vedføjede Indstillinger m. v.* 86

6. *Bilag* til den samlede Betænkning.
Bilag 1. Indstilling Nr. IV fra Udvalget vedrørende Rigspolitiets Forhold . . . 96
1. Disciplinærsager . . . 96
II. Fototjenesten . . . 97
III. Rigspolitichefens Afdeling A, Ordens- og Færdselspolitiet . . . 97
IV. Rigspolitichefens Afdeling B, Kriminalpoliti og Efterretningsvæsen . . . 100
V. Rigspolitichefens Afdeling C, Økonomisk Forvaltning . . . 107
VL. Rigspolitichefens Afdeling D, Fremmed- og Visumafdelingen . . . 122
(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 1 optagne Indstilling findes i 3. Betænkning Side 86).
— 2. Indstilling Nr. V fra Udvalget vedrørende Rigspolitiets Forhold (Kobenhavns Politi) . . . 127
1. Politiinspektorat (Ordenspolitiet) . . . 128
A. Sekretariatsafdelingen . . . 129
B. Personaleafdelingen . . . 132
C. Udrykningsafdelingen . . . 134
D. Færdselsafdelingen . . . 137
E. Søpolitiafdelingen . . . 140
2. Politiinspektorat (Opdagelsespolitiet) . . . 141
5. •— (Undersøgelseskamrene m. m.) . . . 144
I. Kontoret for Straffesager . . . 144
II. Undersøgelseskamrene . . . 145
3. Politiinspektorat (Sundheds-, Veterinær- og Sædelighedspolitiel) . . . 151
A. Sundhedspolitiet . . . 151
B. Sædelighedspolitiet . . . 152
C. Veterinærpolitiet . . . 153
4. Politiinspektorat (civile Sager) . . . 154
6. (Krisepolitiet) . . . 157
Sekretariatet („Politikontoret") . . . 161
Kontoret for Politisager . . . 166
(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 2 optagne Indstilling findes i 3. Betænkning Side 86—87).
— 3. Indstilling Nr. VI fra Udvalget vedrørende Rigspolitiets Forhold (Politiet udenfor København) . . . 169
Frederiksberg Politi . . . 169
Nordre Birks Politi . . . 174
Søndre Birks Politi . . . 178
Politimesteren i Aarhus Købstad . . . 183

Side
Politimesteren i Odense Købstad 190
Præstø Politikreds 197
Holbæk-Nykøbing Sj. Politikreds 199
I. Holbæk Distriktet 199
11. Nykøbing Distriktet 200
(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 3 optagne Indstilling findes i 3. Betænkning Side 87—88).
Bilag 4. Betænkning fra Arbejdsudvalget vedrørende Politi- og Retskontorernes Omraade 204
1. Politivæsenet. Anklagemyndigheden 205
1. Udfærdigelse af Politivedtægter og Bekendtgørelser til Opretholdelse af Ro og Orden 205
2. Tiltale i kriminelle Sager 206
3. Behandlingen af Brandsager 208
4. Udenretlig Vedtagelse af Konfiskation 208
5. Overtrædelse af Forbudene mod Køb og Salg af Rationeringsmærker m. v. 209
6. Uforsvarlig Opbevaring af Rationeringsmærker m. v. 209
7. Benaadning og Udsættelse af Strafafsoning 209
8. Førelsen af Strafferegistre. Opbevaring af Straffeakter 212
11. Personret. Familieret 213
1. Separationsbevillinger og Udlevering af kgl. Bevillinger af personretlig og familieretlig Karakter 213
2. Fordeling af Forældremyndighed og Fastsættelse af Samkvemsret 217
3. Mægling og Vilkaarsforhandling 217
4. Tilhold om ikke at forrykke Fællesboets Stilling 218
5. Godkendelse af Ægtepagter 218
6. Faderskabssager 219
7. Inddrivelse af Underholdsbidrag 220
III. Fri Proces 221
IV. Forlystelsesafgift 222
1. Fritagelse for eller Nedsættelse af Forlystelsesafgift 222
2. Indbetaling af Forlystelsesafgift 223
V. Opkrævning af Vægtafgift af Motorkøretøjer. Indregistrering af Motorkøretøjer 224
1. Opkrævning af Vægtafgift 224
2. Indregistrering 225
VI. Strandingsvæsenet 226
VII. Næringssager 228
1. Næringsloven 228
2. Beværterloven 229
3. Autorisation af Forretningsbøger 230
4. Firmaregistre 230
VIII. Lægdsvæsenet 231
IX. Forskellige Spørgsmaal 232
1. Amternes Kontrol med Dommerkontorernes Regnskabsvæsen 232
2. Udmeldelse af Voldgiftsmænd i Sager vedrørende Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr 233
3. Lærlingesager 234
4. Iværksættelse af Bygningsreparationer paa de til Dommer- og Politiembederne hørende Bygninger. Anskaffelse af Kontorinventar 234
5. Ansættelse af Kontormedhjælpere 235
6. Beskikkelse af Sognefogder 236
7. Farlighedsdekreter 236
8. Giftloven 236
9. Kontrollen med Navngivelse af Børn 236
10. Civilstandsregistrering 237
1]. Andragender om Refusion af Stempel- og Tinglysningsafgifter 237
12. Bortfald af Fritagelse for Erlæggelse af Stempel- og Tinglysningsafgifter 237
13. Indbetaling af Statens Andel i Udpantningsgebyrerne 238
14. Forligsmægling ved Retten i Ægteskabssager 239

Side
15. Meddelelse til Paatalemyndigheden om verserende Ægteskabssager. . . . 239
16. Stempellovens § 49. . . . 239
17. Dispensationer fra Brandpolitiloven. . . . 239
18. Brandvæsenets Administration m. v. . . . 240
19. Hittegods. . . . 240
20. Tilladelse til Indførsel og Fremstilling af Vaaben. . . . 241
21. Bortlodning. . . . 241
22. Vildtstatistik. . . . 241
23. Høring. . . . 241
24. Indberetning. . . . 242
25. Attester paa Tro og Love. . . . 242
Resumé af Arbejdsudvalgets Forslag. . . . 242
(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 4 optagne Betænkning findes i 3. Betænkning Side 88—90).
Bilag 5. Undersøgelse af Direktoratet for Statsskovbruget. . . . 245
1. Indledning. . . . 249
II. Den nuværende Organisation. . . . 249
A. Myndighedsfordeling. . . . 249
B. Styrelsen (Direktoratet). . . . 252
1. Skovdirektøren. . . . 254
2. Administrationsafdelingen. . . . 254
3. Handelsafdelingen. . . . 258
4. Juridisk Afdeling. . . . 260
5. Skovreguleringen. . . . 260
C. Skovdistrikterne. . . . 261
1. Skovrideren. . . . 263
2. Forstfuldmægtigen. . . . 263
3. Skovfogden. . . . 263
4. Skovfogedassistenten. . . . 264
5. Skovløberen. . . . 264
6. Tilsynsmænd. . . . 264
7. Skovarbejdere. . . . 265
D. Tjenestemandslønninger og andre Ydelser. . . . 265
III. Bemærkninger:
A. Fælles Spørgsmaal. . . . 266
1. Regnskabsordningen. . . . 266
B. Specielle Spørgsmaal vedrørende Direktoratet. . . . 268
1. Organisationen. . . . 268
2. Skovreguleringen. . . . 271
3. Lokaleforhold. . . . 271
4. Inventar og Hjælpemidler. . . . 271
5. Belysningen. . . . 272
6. Journalisering og Arkivering. . . . 272
7. Gennemgang og Fordeling af Post. . . . 273
8. Konferering af Post. . . . 274
9. Kontrol med Portoforbruget. . . . 274
10. Arbejdstid. . . . 274
C. Specielle Spørgsmaal vedrørende Distrikterne. . . . 274
1. Organisationen. . . . 274
2. Bygningssyn. . . . 275
3. Tjenestejord og Kørsel. . . . 276
4. Jagten. . . . 277
5. Instrukser. . . . 278
6. Uddannelse af Skovarbejdere. . . . 278
7. Laage- og Færdselsindtægter. . . . 279
IV. Offentlige Skove udenfor Direktoratet. . . . 279
A. Sorø Akademis Skove. . . . 279
B. Klitvæsenet. . . . 280
C. Hedeselskabets Skove. . . . 280

Side

V. Afslutning 281
(Forvaltningsnævnets af Kommissionen tiltraadte Udtalelse til den som Bilag 5 optagne Indstilling findes i 3. Betænkning Side 90—94).

Bilag 6. Indstilling af 16. Marts 1948 til Forvaltningsnævnet fra dettes Sekretariat vedrørende Journaliserings- og Registreringsspørgsmaal 282
(Forvaltningsnævnets af Kommissionen tiltraadte Udtalelse til den som Bilag 6 optagne Indstilling findes i 3. Betænkning Side 94).

— 7. Indstilling af 29. April 1948 fra Udvalget vedrørende Fængselsvæsenets Forhold (angaaende Opretholdese af visse Konstitutionsstillinger og Alderen ved Ansættelse som Tjenestemænd) 288
(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 7 optagne Indstilling findes i 3. Betænkning Side 94).

— 8. Meddelelse af 17. April 1948 til Forvaltningsnævnet fra dettes Sekretariat (angaaende Anvisning af Arbejde til afskedigede Reservepolitibetjente) 292
(Kommissionens Udtalelse til den som Bilag 8 optagne Meddelelse findes i 3. Betænkning Side 94).

9. Rapport Nr. 1 om Byggenævnet 295
(Kommissionens Udtalelse i Anledning af den som Bilag 9 optagne Rapport findes i 3. Betænkning Side 94).

— 10. Rapport Nr. 2 om Byggenævnet 300
(Kommissionens Udtalelse i Anledning af den som Bilag 10 optagne Rapport findes i 3. Betænkning Side 95).

— 11. Meddelelse af 15. April 1948 til Forvaltningsnævnet fra dettes Sekretariat vedrørende Anskaffelse af nye Kartoteker til Rigspolitiets Centralbureau for Identifikation 313
(Kommissionens Udtalelse i Anledning af den som Bilag 11 optagno Meddelelse findes i 3. Betænkning Side 95).

— 12. Redegørelse af 15. Juni 1948 fra Forvaltningsnævnet til Kommissionen (indeholdende Oversigt over Arbejdet i Nævnet og dettes Sekretariat) 316

DET ADMINISTRATIVE BIBLIOTEK
Socialministeriets Bibliotek
Slotsholmsgade 10 - København